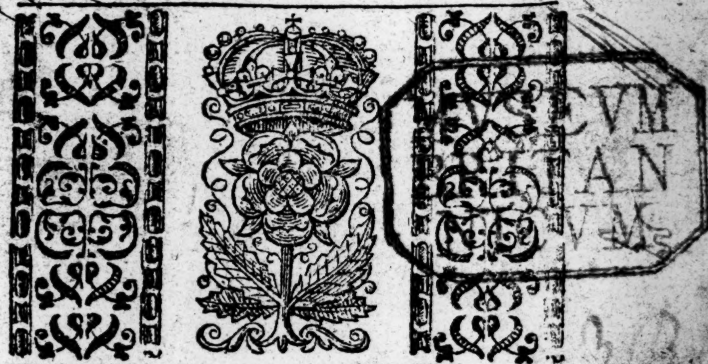
Synonymorum SYLVA,

Olim

A SIMONE PELEGROMO

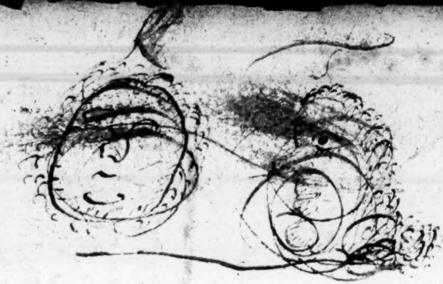
collecta, & Alphabeto Flandrico ab eodem Authore illust[illegible] nunc autem è Belgarum sermone in Ang[illegible] transfusa, & in Alphabeticum ordin[illegible]ta, per *H. F.* & ab eodem [illegible] multis locis emendata, [illegible]ta, & aucta.

Accesserunt huic editioni Synonyma quædam poëtica [illegible] poësi versantibus perquam necessaria.

LONDINI

Apud IOYCE NORTON & RICHARDUM WHITTAKER. 1632.

Silua refrondescens foliis purgata caducis,
Vernas cum magno foenore fundit opes,
Huc age flecte pedes nemoris spaciare sub umbras,
Passim cum lattiis artica poma leges.
Hic insiste via quoque dare vela nequitos,
Ad molam certo tramite prouenies.

CLARISSIMO VIRO DOMINO FRANCISCO WALSINGHAMO, Equiti aurato, Et Serenissimæ Regiæ Maiestati à Consiliis.

H.F. felicitatem precatur perpetuam.

Voties in animo meo complector (Honoratissime WALSINGHAME) *funestas & horrendas illas Christianorum strages ante aliquot annos Parisiis editas, ex quibus ego inter cæteros, cum summo vitæ periculo & discrimine elapsus sum: toties soleo de singulari Dei erga me bonitate, & apud me præclarè sentire, & apud alios magnificè prædicare: quòd me scilicet incolumem & salvum ex immanissimis illis Galliarum procellis, in pacatissimum istud Angliæ regnum, tanquam in tutissimum portum & asylum deduxerit. Cæterum ut hoc divino munere & beneficio, factum esse libenter agnosco: sic etiam & eo nomine me multo fœliciorem esse semper existimavi, quod ex illo*

 usque

usque tempore, te patronum mihi indulgentissimum sortitus sim, cujus ego insignem beneficentiam toties sum expertus, ut infinitis officiis me tibi obstrictum esse libere profitear. Hinc ego tanquam oraculi cujusdam authoritate permotus, sæpissime antehac (clarissime Patrone) de referenda gratia deliberavi: verum nihil hactenus occurrit, præter exiguum istud munus literarum, quo me tot tantorúmque tuorum beneficiorum memorem esse declarassem. Quapropter ut extaret aliquod observantiæ meæ testimonium, in gratiam vestrorum hominum, ista Pelegromii cujusdam Synonyma è populari & vernaculo Belgarum sermone in Anglicam linguam transferenda esse censui. Quæ quamvis ejusmodi fortasse non sint, ut delicatulis & curiosioribus quibusdam hominibus possint satisfacere: si tamen illa tibi ingrata esse non censuero, abunde magnum laboris mei fructum videbor reportasse. Summis igitur à te precibus contendo, ut libellum istum eo animo quo a me profectus est, accipias; & eundem in patrocinium & tutelam tuam recipere digneris: illud enim planè persuasum habeo, eum vel propterea aliis gratiorem esse futurum, quod splendidissimo tuo nomine, quasi eximia quadam gemma insignitus sit. Deus Opt. Max. Dominationem tuam, & ad Ecclesiæ suæ propagationem, & ad perfectam reip. confirmationem quàm diutissimè servet incolumem. Londini 10. Octob.

Tuæ dignitatis studiosissimus,

H. F.

IO. SERRANUS
DE SYNONYMIS AD LECTOREM.

T Studiosus delectum quendam Synonymorum habere possit, ac modum variandæ orationis per Synonymiam; nos ex paucis veluti per transennam indicabimus: Nam plenam ac perfectam doctrinam ea de re tradere, jam non est nostri instituti, nec illa brevibus vel paucis absolvi posset. Quare exactam & accuratam methodum aliis relinquimus, ac permittimus, quibus vel tantum ocii superest, vel quos id studiorum genus delectat. Nobis satis erit, si vel viam utcunque monstraverimus: Ea autem Synonymorum, sive per Synonymiam variandi ratio, primum ac omnium maximè ex Dialectica traditione desumi poterit. Nam Dialectica maximè omnium, & ante omnia id agit, ut doceat nos de rebus propriè, certò, appositè, verè, ac infallibiliter loqui. Ac ideo præscribit nobis, quomodo omnium rerum essentiam, sive existentiam, aut subsistentiam, genus, species, proprietates, conditiones, accidentia, quantitates, qualitates, relationes, actiones, passiones, tempora, locos, situs, habitus, dispositiones, formas & figuras, cognata, affinia, partes, similitudines, contrarietates, causas, officia, & effectus, sicut Dialectici Doctores præcipiunt, collocare possimus. Ex ejusmodi conditionum, proprietatum, accidentium &

causarum multiplicitate, nascitur rerum appellendarum & describendarum multitudo ac varietas. Primum enim à genere, sicut à patre avo,&c. liberis imponuntur nomina, ut Agamemnon dicitur à patre Atrides, Hector Priamides, Achilles, Æacides,&c. Et Romani dicuntur Dardani à Dardano, Æneadæ ab Ænea, Romani à Romulo. Deinde à specie oritur generalis appellatio, ut cùm hominem aliquoties animal vocamus, aut justitiam, virtutem dicimus, & pium dicimus, qui omni virtute ac Christiana fide est prædictus. Secundò & à differentia sumuntur appellationes, sicut animus dicitur anima, eò quòd vegetat, Spiritus, quod contemplatur, Sensus quòd sentit, Animus quòd sapit, Mens quòd intelligit, Ratio quòd discernit, Memoria quòd recordatur, Voluntas quòd vult. Sunt enim quoad substantiam, eadem. Differunt autem ejusmodi qualitatum conditionibus. Sic etiam flendi varia est differentia: Flere enim est lachrymas plangere, & est hominum tantùm Lachrymare, sive lachrymari, est lacrymas effundere, & fit interdum sine sono, & transferetur etiam ad vices. Lugere est valdè flere, & est in luctu ac lugubri habitu esse ex obitu charæ necessariæque personæ. Gemere est cùm præ angustia ex pectore sonus erumpit. Plangere, est percussione ac verberatione pectoris, capitis, vultus aliorumve membrorum se dolore afficere. Plorare est voce flebili & effusa dolorem suum operire. Atque hinc proveniunt species, ut Animæ species sunt: Anima, Spiritus, Sensus, Animus, Mens, Ratio, Memoria, Voluntas. Fletus, species sunt: Lachrymæ, luctus, gemitus, planctus, ploratus. Odores boni species sunt: Sapor, acor, nidor.

Mali

Mali vero : Fœtor, pædor, putor, rancor, ſqualor, ſordes, ſitus. Ac aliquoties ejuſmodi ſpecierum vocabulis promiſcuè utimur.

Tum etiam à proprietatibus rerum fit denominatio, ut hominem à loquendi proprietate ſæpe loquacem, etiam locutuleium, item etiam dicacem, aliàs blateronem, blateratorem, aut etiam nugonem, nugatorem. Et ab edendo : Edacem, edonem. A bibendo : Bibacem : bibulum, bibonem, biboſum, bibaculum. Simili modo & ab Officiis ſortiuntur ſæpè varia ac multiplicia nomina, ut cùm Joannes dicitur Baptiſta, Lucas, Euangeliſta, atque etiam medicus. Paulus, Apoſtolus, Et Julius dictus fuit Tribunus : Quæſtor, Ædilis, Pontifex, Max. Prætor, Conſul, Cæſar & Imperator, ſcilicet ab officiis, quæ ſubinde geſſerat. Nam ita poteſtatum & officiorum, innumera fere extant nomina. Ad eundem modum artifices ſua accipiunt nomina: ut, agricola, ſive Agricolator ab agris colendis; Ruſticus ſive Ruricula à rure colendo : Colonus à terra colenda. Hinc ſunt denominationes Fabrorum lignariorum, ferrariorum, ſerariorum, aurariorum, argentariorum. Ejuſmodi denominationes fiunt aliquando etiam à reliquis accidentibus, velut ab actione & paſſione. Nam Deus dicitur Factor & Creator cœli & terræ. Et quæ facta ſunt dicuntur facturæ & creaturæ, item opus manuum ejus. A tempore, ſicut habitacula quædam nominantur æſtiva, aut hybernalia, vernalia, brumalia ſive hyemalia : Item homo ab ætate infans, puer, adoleſcens juvenis, vir, ſenex, decrepitus. Sic adoleſcens dicitur, Ephebus, & puella nubilis, apta, matura viro. Et ſæpe res pro temporis varie-

tate varia sortiuntur nomina, ut Hierusalem dicebatur primùm Jebus, deinde Hierusalem, & post devastationem, Ælia.

A loco, ut qui apud Græcos dicebantur Philosophi, apud Persas Magi, apud Gallos Druydæ, apud Indos Gymnosophistæ, apud Ægyptios Sacerdotes, apud Hebræos Prophetæ, apud Latinos sapientes, & apud Assyrios Chaldæi nominabantur.

A situ, ut Hierusalem, à monte Zion, etiam Zion appellabatur.

Ab habitu, ut Philosophus, Orator, Poeta, Musicus, Theologus, Jurista, Medicus.

A forma & pulchritudine, ut cùm aliquem nominamus, Venerem Helenam: aut etiam deformitate, ut cùm dicimus aliquem esse Thersitem Æsopum, Corytheum.

A figura, ut quando mensarios orbiculos à rotunditate orbes, sive à quadrata figura quadratas dicimus. Sic mensæ etiam Tripodes dicuntur.

A cognatis, ut ab Æmylio cognominatur familia Æmylianorum, sive Æmiliani, ab Israeli Israelitæ, ab Ismaeli Ismaelitæ, à Iuda Iudæi, &c.

A similitudine, ut ubi hortos appellamus Paradisos, puellas Veneres.

A contrarietate, ut cum bellandi exercitum bellum dicimus, quasi minimè bellum, hoc est bonum. Aut quando per Ironiam aliquem vocamus Poetam, Musicum, Oratorem. Aut ut est in proverbio, Tertius Cato, Octavus sapientum, Alter Hercules. Sic & à causis variæ & diversæ sumuntur appellationes: ut à causa efficiente, Occisor, Necator, Interfector, Trucidator, Homicida,

Homicida, Patricida, Matricida, Fratricida, Adulteri, Mœchus, Mœchator, Pater, Genitor, Author ſobolis, Parens, Mater, Genetrix.

A Materia, ut à terra dicuntur homines terreni, terreſtres, terrei, humei, quaſi ex terra humoque facti, janua ferrea: à literis literatus, literarum peritus, ſciens, expers. Sic librum ſive volumen vocamus codicem à materia, eo quod ex corticibus olim compingebantur libri.

A cauſa formali, ſicut liber dicitur volumen à volvendo. Item fur dicitur Manticularius ſive Manticulator, marſupicida, ſaccularius, peculator, ſuppilator, eo quod furando ejuſmodi formis & modis uti ſolet: Manticulas enim atractat, ut furetur, ac inferens ſe confertæ multitudini, marſupia aut ſecat, aut artificioſo dolo aperit, evacuat & pecunias aufert. Tum à marſupiis ſecandis, ſive abſcindendis marſupicida dicitur: vocatur & ſaccularius à ſacculis ſub veſte latentibus, in quos furtivam rem reponit. Et peculator, quod aliorum bona furtivè ſibi peculiaria & propria, ac ad ſe pertinere faciat. Et ſuppilator ab eo quod clanculariè rapit. Sic negotiandi forma eſt, inire commercia, exercere commercia, ſive mercaturam, mercare & contrahere commercia. Negociator enim à negotiando hiſce formis utitur. Primum enim init commercia, hoc eſt, aggreditur mercandi negotium. Deinde inter negotiandum exercet commercia ſive mercaturam. Tum qui vult mercaturam exercere, opus eſt ut mercetur, id eſt, emat ac vendat merces. Poſtremo neceſſe erit, ut emptas merces in unum contrahat atque comportet. Et cauſa efficiens, appellatur negotiator, exercens commercia

mercia siue mercaturam, mercator. Sic etiam uxoris ducendæ forma est: Contrahere, inire matrimonium, jungi fœdere matrimonii, copulari, sortiri conjugium, vinculis jugalibus sese innectere, ducere uxorem: Nam matrimonii copulatio est quodammodo contractus. In istiusmodi verò contractu, duo junguntur ac copulantur fœdere matrimonii, atque ita demum sortitur, id est, sorte sive fato quodam acquirit conjugium, atq; sese ita annectit vinculis jugalibus, ac postremùm ducit uxorem secum domum.

Pœnitentia sive pœnitendi forma est, duci pœnitentia, subire pœnitentiam, Agnoscere peccatum, errorem & culpam, Dolere, tristari, angi, cruciari propter peccatum, errorem & culpam. Timere, formidare, horrere iram, minas ac judicium Dei, pœnas, cruciatus, ignes infernales, ac mortem æternam. Nam qui pœnitet, ducitur quodammodo à vita impœnitente, ad vitam pœnitentem; ab errore, ad veritatem: à peccato, ad justitiam. Et qui patitur ita se duci, is quodammodo subit jugum pœnitentiæ. Et id fit dum tandem incipimus recte sapere, ac intelligimus agnoscimusq; hactenus nos errasse ac peccasse, nos incidisse in iram ac judicium Dei, ac meruisse æternum supplicium: Huc ubi ventum fuerit, tunc incipimus dolere, tristari, mœrere, angi, cruciari, ac omnibus modis affligi, tunc cor incipit timere, pavere, formidare, ac horrere iram, minas ac judicium Dei.

A causa finali: Nam ubi tres causæ anteriores recto & justo ordine præcesserunt, tunc sequitur finis rectus ac bonus. Sin minus; sequitur finis pravus, ut ubi appellamus aliquem doctum, literatum, eruditum, gnarum,

rum, peritum, ſcientem, expertumque. Nam is ſolet eſſe finis bonæ inſtitutionis. Eodem modo quoties appellamus aliquem Poetam, Oratorem, Muſicum, &c. contra qui nihil diſcet, neque à quoquam inſtitutus eſt, eum vocare ſolemus, idiotam, indoctum, inertem, inexpertum, illiteratum, rudem, &c. Nam is finis comitetur eos, qui diſciplinam aſpernantur, ac negligunt. Ita candide lector, vides unde fiat, & quibus ex fontibus proveniat, quod ſæpe uni rei plures appellationes aſcribantur, & quod de una eademque re pluriſariam ac diverſis modis loqui ſolemus, ita tamen, ut ſemper eandem & nullam aliam rem intelligamus, nempe ſi Dialecticos locos (quibus unamquamque rem deſcribere ac definire ſolet) probè conſideraveris, in juſtum ordinem tibi præſcripſeris, memoriæque mandaveris, tum ſæpe vel ex ſingulis aut pleriſque ex locis unamquampiam vel denominationem, definitionem, vel deſcriptionem deſumere, atque orationem tuam variare poteris. Nam hoc ipſum & Grammaticus, & Dialecticus Rhetor agunt. Grammaticus enim, ubi tibi deſcribit vocum ſignificationes, ac vult tibi earundem ſignificationem, rationem & cauſam reddere, tunc ducit ſuam rationem ſive cauſam à quopiam iſtorum locorum & ait: Hæc res inde ejuſmodi ſignificationem habet, nempe à patre, à majoribus, ab ejus auctore, ab officio, à loco, à ſitu, ab habitu, à tali forma, ſive figura, à materia, propter hunc finem &c. Tum ſi inſpicias, quos tradit Grammaticus varios loquendi modos, tum advertes ejuſmodi loquendi modos ex hiſce promanare fontibus, ut cum dicit, Dare negotium idem eſt quod mandare: Nam mandati cauſa finalis eſt negotium,

gotium, ita ut qui mandatum velit exequi, negotiolus sit necesse est. Dare palmam, idem est quod victoriam concedere. Palma autem signum est victoriæ, qui ergo palmam alteri præbet, significat eum victorem. Dare effectum, significat expedire. Qui enim rem aliquam efficit, elaboravit, absolvit, jam offert, dat ac præbet ei, cui debet. Emungere pecuniam, id est, extorquere pecuniam, à similitudine. Facilius enim quispiam à quopiam è naso mucum emungeret, quam è sene pecuniam adipisceretur. Obire munus, est acceptare officium. Qui enim officium acceptat, videtur obire ingens negotiorum murus. Ita ubilibet, si modò animum advertas, experieris in omnibus loquendi modis aliquam subesse causam. Sicut D. Erasm. Roterodamus in suis Chiliadibus, nihil aliud agit, quam ut doceat unde, quibus ex causis proverbiorum sententiæ orta sint. Deinde, & idem agit Dialecticus in suo dicendi genere. Nam postquam rerum conditiones ac proprietates per locos supra nominatos edocuit, tum inde porro reliquam suam tractationem prosequitur. Docet enim inde conficere definitiones, divisiones, propositiones & argumentationes. Et daturus alicujus rei definitionem, sumet eam, aut ex rei essentia, aut à genere per species, aut per propria, aut ab accidentibus, aut à causis, aut officiis, aut membris, &c. Deinde ostendens definitionem, certitudinem veram, Synonymia rationem tradit. Docet enim definitiones ac propositiones convertendas, atque ita experiri, an conversa æquipolleant. Nam primum postquam rem aliquam docuit definire ex rei substantia, tum definitionem docet convertendam, hoc est, aut subjectum in locum

prædica-

prædicati, ac prædicatum in locum subjecti collocandum, aut signis aliquibus abjectis aliquo modo commutandum: ut, Potus est liquor ad bibendum aptus. Hac definitione data, jubet eandem definitionem transpositis vocabulis convertere, ac sic indagare, an definitio sit vera ac certa, nempe ita: Liquor ad bibendum aptus, est potus. Ecce jam habes Synonymiam, nam utro modo efferas, idem sonat: Sic avaritia, est omnium rerum cupiditas, omnium rerum cupiditas, est avaritia. Et sic agit Dialecticus in omnis generis definitionibus.

Postremò etiam Rhetor, etiamsi omnia ornatè, eleganter, amplificè ac splendidè dicere studeat: & omnem suam dicendi rationem, ad applausum, vel audientium, vel legentium instituat, tamen hisce supra nominatis dialecticis locis, ceu fundamento nititur. Nam utcunque rem amplificent, tamen cuncta argumenta ad hujusmodi locos referri possunt, sicuti illorum libri nobis multis & plenissimè tradunt. Huc facit etiam, quod Rhetores plurima de Schematibus, tropis ac figuris dictionum, locutionis ac sententiarum præcipiunt. Hujusmodi enim præceptionibus, nihil aliud agunt, quam ut nos erudire conentur, quam variis modis ac figuris eandem rem nominare, vel eandem sententiam efferre valeamus. Quare qui Synonymiæ ac orationis variandæ rationem perdiscere desideret, is dicendi artes, hoc est, Grammaticam, Dialecticam, & Rhetoricam quam diligentissimè ediscat, præcipuè verò Dialecticam, & maximè ea parte, ubi locos proponit, quibus rerum conditiones, proprietates, accidentia & causas explicat, quos quisque sibi

quàm

quàm familiarissimè efficiat, ac ita perdiscat, memoriæq; commendet, ut eos ad unguem calleat. Sic enim & Grammaticorum & Rhetorum præceptiones quàm dexterrimè intelliget, & ad dicendi facultatem commodissimam viam sibi parabit. Tum etiam plurimum faciet ad Synonymiæ rationem, qua discet de una re plurifariam loqui, quos deinde loquendi modos sibi quisque ad suum usum reservabit, quos postea ad quamvis causam pro rerum ratione ac circumstantia accommodare potuit. Nam Synonymia & ratio variandæ orationis etiam eò valet, ut inde etiam vocum & orationis proprietas perdiscatur. Ubi enim didiceris de una re variè multisque modis loqui, tunc judicium est adhibendum, qua in causa, quo loco, quo tempore, apud quos, quivis loquendi modus adhibendus sit. Id quod quisque usu & exercitatione perdiscet. Ad hæc non parum ad rem faciet, si studiosus puer diligenter & assiduè versetur in legendis bonis authoribus, ac in eis attendat & notet, quibus quisque loquendi modis uti soleat, quo eorum imitatione etiam sibi elegantem dicendi facultatem parare possit. Quamobrem, studiose lector, aliquot tibi in hoc libello ex bonis authoribus exempla proposita sunt, quibus & uti possis, & ad horum imitationem similia & plura, effingere valeas. Vale.

CARMEN DOMINICI SYLvii medici Busciducensis.

SI studiose puer verborum divite vena
Scribere, cum magna carmina laude, paras;
Si scribenda tibi sit epistola docta, Latini
Sermonis larga fertilitate scatens;
Hunc eme, quem variis Pelgromius dotibus ingens,
Auctum, dat mira dexteritate, librum.
Quin, ne quid desit, tibi Græca vocabula passim
Addidit, assuescas scribere ut Argolice.

IOHANNIS NEMII HEXAsticon constans Hexametro & Iambico Trimetro.

VT Philomuse puer Romanum pangere carmen
Queas, habeto hanc verbulorum copiam.
Ut quoque epistolium scite conscribere possis,
Discenda adest vocabulorum copia.
Ut valeas etiam conjungere Græca Latinis,
Smaragdinam hanc Pelegromii sylvam pete.

IONICI GEORGII
Macropedii.

SI Heliconis puer optas juga adire,
Neque opacas, neque olentes aliorum,
Sed amœnam Pelegromi pete sylvam.
Iter hâc est ad amicas tibi Musas,
(Modo credas) Latias atque Pelasgas.

HIERONYMI VERLNSI
Gymnasiarchæ Busciducensis Hendecasyllabum.

SI quæris Latiæ puer loquelæ
Voces, divite personare lingua,
Huc gressus agedum citos moveto.
Hîc vocum tibi cultior supellex,
Hîc oratio mundior paratur.
Unus tanta dabit libellus, hunc tu
Vero nomine nuncupare si vis,
Cornu dicere copiæ licebit.

CORNELLII DIESTEMII
hexastichon in Sylvam Synonymorum Simonis Pelegromii.

SYlva refrondescens foliis purgata caducis,
Vernas, cum magno fœnore, fundit opes,
Hûc age, flecte pedes, nemoris spaciare sub umbra,
Passim cum Latiis, Attica poma leges.
Hue insiste via quoquo dare vela peroptas,
Ad metam, certo tramite, pervenies.

to abide

A

An Abbat, vide Bishop.

to Abash, to fray, to feare.

Onturbare metu
Terrorem, metum, vel pauorem alicui afferre, inijcere, incutere, & inferre, terrefacere, stupefacere, obstupefacere, obstupere, obstupescere, stupescere, stupere.
Terrere, & faciunt geminos ensis & vnda metus
Concussa pectora, animi turbati
Dum stupet, obtutuque hæret defixus in vno,
Obstupuit, steteruntque comæ & vox faucibus hæsit
Attonitus visu ac voce deorum,
Attonitus inhiare animis
Animo exterritus
Obstupuere animi, vide to feare

Abashed, vide Astonied.

to Abate in a Reckoning.

Decidere partem, quod vulgo dicimus defalcare, detrahere, subtrahere, decurtare, Cic. Tuam partem dimidiam, quemadmodum vis, decide
Deducere partem, apud Afraneum, pro demere de summa
Deducere de rationibus

to Abate in courage, vide a Base minde, and despaire.

to Abhor a thing, vide to Loath.

to Abide, to suffer great griefes or paines.

Sustinere, pati, ferre dolorem immodicum, grauem, acerbum, incredibilem, qui vix ferri possit
Acutissimum capio, suscipio, haurio, traho dolorem.
Cruciatibus anguor, conficior, excrucior, torqueor, vexor, perturbor, frangor, discrutior, diuellor, dirumpor, perimor, interimor, exanimor, opprimor, percor.
Omnes mentis meæ partes dolor exagitat, diuexat, perturbat, afficit, grauat
Concidit, cecidit animus ictu doloris, vi curarum, concursu molestiarum labefactatus, conuulsus, percussus est.
Iaceo in mærore ac sordibus
Curis & ægritudine maceror
Contabesco acerba solicitudine, graui cura, angore, ac mœrore, vide to suffer.

to be Able, or may, or can.

Valere
Posse
Queo, Salust.
Potesse apud Comicos
Habere potestatem, facultatem.
Vires, vim habere
Potens esse
Viribus valere ad aliquid agendum.

Able, vide Apt.

not Able.

to Abolish, to vndoe, to disanull, to Repeale.

Irritare, Irritum facere
Cassare, Infirmare
Leges rescindere
Decreta scindere, Reuellere
Inualidum reddere

In nihilum redigere. Tollere.
Retexere, Revocare
Leges, tabulas reficere, frangere
Abrogare, Antiquare, Abolere
Annihilare, ἀχωρεῖν
Consuetudinem malam radicitus evellere 8. distinct.
Inducere decretum, Senatusconsultum, Sueton.
Inducere locationem, pro irritum facere contractum, & abrogare, Cic. Hic ager omnis quoquo pacto co-emptus erit, tamen ingenti pecunia vobis inducetur.
Rumpere rogationes
Edicta rumpere, apud Horat.
Errores crassos, cacoethes, abusus, superstitiones in Ecclesia subnatas abrogare, tollere, expungere, corrigere.

Abolished, vide out of Use.

Absolute, perfect.

Perfectum, Absolutum
Completum, Plenum
Summum, Elaboratum
Expolitum, Perpolitum
Expletum omnibus suis partibus
Omnes numeros habens, ut Stoici dicunt.
Dexterum, id est, perfectum, Virg.

to Abstaine from meat.

Cibo parcere, parcius uti.
De cibo detrahere, temperare, abstinere, moderari, vel ei cibū minuere

Abundance, Plenty, Store.

Abundantia, Exuberantia
Multitudo, Affluentia
Opulentia, Satietas, Plenitudo
Copia, Luxus, Vbertas
Prodiga rerum luxuries
Redundantia, quam vulgus superfluitatem vocat.

Abundant, Plentifull.

Affluens, Profusus
Abundans, περισσευόμενος
Redundans, Superuacuum
Superfluum, Superuacaneum
Huber, Exuberans
Copiosum, Cumulatum
Diues, Locuples
Supra vota suppetens.

Abundantly, Plentifully, or Copiously.

Abundè, Abundanter
Vbertim, Profusè
Vberrimè, Dapsilè
Affluenter, Satis, superque
Copiosè, Affatim
Largiter, Largè
Locupletissime, Cumulatim
Cumulatissimè, Plena manu
Pleno cornu, Ampliter
Opimè atque opiparè. Plaut. vide.

to Abound in great plenty, to haue great store.

Abundare. πλεθύνειν, Redundare,
Scaturire, Superare
Superabundare, Exuberare
Superfluere, Profluere
Affluere tam bonis quàm malis
Copiam habere magnam & luculentam
Supra modum quippiam possidere
Circumfluere, Cic. ad At. 2.
Circumfluens gloria, Scatere.

Acceptable, vide Deare.

to Account or Reckon.

Reddere, seu etiam facere rationem expensam
Referre rationem seu impensam
Impensam ad calculum reducere
Computare. ψηφίζειν
Calculum ponere seu rationem
Supputare
Συναρίθμη λόγον in Euange.

Ratiunculam reddere
Ratiunculam subducere
λόγον καὶ λόγους ἀποφέρειν,
Sumptuum rationem subducere
Ἀναλογίζεσθαι
Calculare, Ratiocinari:
Ad Calculum reducere. Cicero
Facere calculum
Ducere rationem. λογίζεσθαι
Subducere ad nummum
Facere computationem, apud Asco
Dare calculum, rationem
Rationem inire
Ad circulos notare
¶Rationem rectè, scitè subducere,
Rectam rationem colligere, to cast a true accompt, constanti ratione.

My Accompts being cast vp, I shall know my Losse.

Putatis, Supputatis, Ductis, subductis rationib. rerum mearum faciam, colligam, percipiam, perstringam, conficiam, deprehendam, intelligam, sentiam rei familiaris iacturam, Damnum, Detrimentum.

an Accompt, or reckoning.

Ratiocinatio, λόγος
Supputatio, Subductio
Computus, & computatio vulgo dicitur, sed minus Latine
Expensarum ratio, apud Ciceronem est ratio sumptuaria.
Ratio dati & accepti, expensi & accepti: Calculus
Tabulæ accepti & expensi
Conficere tabulas, rationes in ordinem, quod vulgus dicit Registrum facere in quo scilicet accepti datique ratio notatur
Expensi, impensique rationem describere, to write a reckoning.
Codex, liber rationarius, registrum vulgo dicitur, a reckoning booke.

to ouersee or examine an Accompt.

Rationes dispungere, significat data & accepta conferre, excutere & examinare. Hinc dispunctio pro diligenti examinatione percunctationeque accipitur vt scribit Alciatus, quod veteres soliti fuerint rationes, quum data & accepta constitissent, transuerso puncto confodere Rationes diu peractas absolutasque recognoscere.

of no Accompt.

Nullius pretii, Infimæ conditionis obscuri loci, nullius ordinis
Despectus, abiectus, contemptus
Nulla maiorum laude commendatus, honestatus, nobilitatus.

a master or Auditor of Accompts.

A rationibus. A calculis.
Ratiocinator, quem Cicero vocat calculatorem
¶ Magister rationum Curiæ, quem Contrarollarium vulgo vocant, controuller.

of one Accord, consent, heart or will.

Vnanimis, vel Vnanimus
Concors, consentiens.

with one Accord and Consent.

Vnanimiter
Coniunctis sententiis
Concorditer
Vna mente, vno ore. Pari voto & vno consensu, vno animo atque vna voce, vide Consent.

to do a thing with one Accord or consent.

Composito rem gerere, agere, facere
Ex pacto ἐκ συνθήκης, composito rem gerere
Facere de compacto, apud Plaut.
Ex composito, ἐκ παρακλήσεως
Composito factum est. Terent.
Nihil non ex composito fecimus
Pactum seruabimus. Plinius.

to Accuse one, or to lay to his charge.

Arguere aliquem furti, pecuniæ interuersæ
Dicam scribere, vel impingere
Crimen obiicere, pro quo inferre crimen Cicero dixit
Crimen intendere
Accusationem contra aliquem instituere
Contra venire. Cice.
Crimen impingere, quod Græci
Δίκην, ἐπάγειν dicunt
Δεῖξιν δοῦναι κατά τινος.
Reum agere, Accusare, poscere
Incusare, Culpare
Insimulare, Sugillare
Criminari, Deferre aliquem:
Aliquem in crimen vocare:
Furti aliquem alligare, agere:
Crimen conferre, coniicere in aliquem
Crimina congerere
Iudicare reum
Acquirere capite vel capitis, pro criminaliter, contra aliquem procedere
Similiter Accersere vel arcessere, aliquem in iudicium capitis, Cic, vnde capitis accersiri, **to accuse of a deadly offence or crime**, apud Plutarchum
Capitalibus criminationibus, mendacibus calumniis capitis aliquem expetere.

Calumniari
Criminibus falsis insimulare
Falsum crimen intendere in aliquem **to accuse falsly.**

not Accustomed to labour.

Nondum es assuetus, assuefactus laboribus
Labores ferre, sustinere non consueuisti, sensisti, tulisti
In laboribus versatus, exercitatus rudis & insolens es
Nondum tibi labor familiaris est
Laboris impatiens, vide **wont.**

Acquaintance.

Notitia, Consuetudo, Conuersatio
Coniunctio, Familiaritas, Vsus.

to Atchieue, vide End.

to be Acquainted or familiar with one, to be conuersant or keepe company with.

Agere consuetudinem, exercere
Familiariter vti, Victitare
Domesticam agere consuetudinem,
Versari, Conuersari
In perditissima iuuenum colluuione versari
Commercium habere seu rationem
Vnde malorum commercio reddimur deteriores.

to enter an Action in the law against one, or to sue one in the law.

Citare in ius, Citare
Litem mouere, apud Ciceronem
Trahere ad iudicem, ad subsellia
Per fora trahere

Actionem intendere, instruere, to make his complaint
In ius ducere, trahere, vocare, rapere
Ἑλκύειν
Obtorto collo in ius trahere, Hiero.
Educere in ius. Litem intendere
Δίκην λαχεῖν
Conuenire aliquem in ius. Ad iudicem vocare. Vocare in crimen
In iudicium trahere, ducere
Κατηγορεῖν εἰς δίκην
Postulare aliquem iniuriarum
Dicam alicui scribere vel impingere
Molestissimis litibus aliquem inuoluere
Odiosis aliquem diuexare litibus
Diem dicere, vide to Sue.

an Act of Parliament, vide Commandement.

Added, or Put vnto.

Adscriptus, Annumeratus
Additus, Adscitus
Accersitus, Lectus
Receptus, relatus, positus, collocatus, recensitus, in studiosorum numerum, in amicorum album relatus.

to Adorne, vide to beautifie.

to Aduance, vide to promote.

to Aduance learning, vide learning.

to Aduenture vpon fortune, vide fortune and danger.

an Aduersary, vide Foe.

Aduersity, vide ill fortune.

to Aduertise secretly, vide to warne and to put in remembrance.

Aduised, vide Circumspect.

by your Aduice, vide by your counsell.

to commit Adultery.

Adulterare, & Adulterari
Mœchari μοιχεύειν
Mœchisare, apud Plautum
Adulterium committere, inferre
Sitientibus agris propriis, alienos irrigare metaphoricos
Alienum arare fundum.
Ἀλλοτρίαν ἀρουραν ἀροῦν
Cum alieni vxore rem habere
Capere vsuram corporis vxoris alterius, apud Plaut.
Alterius thorum maculare, polluere,
Vxores aliorum futuere, permolere.

an Adulterer or Cuckold-maker.

Mœchus, Adulter, Horat. Taurus dicitur.
Cuculus & Curruca, prouerbio dicitur apud Iuuenalem & Plaut.
¶ Mœcha, Adultera, Succuba.
Alieno marito se subiiciens.

Adultery.

Adulterium, Mœchia, furta
Furtiui complexus
Stuprum apud Quincilianum & Plautum pro eodem.

to Admonish, vide exhort.

an Aduocate, vide Atturney.

Affability, vide Courtesie.

Affection.

Affectus, Studium, Animus, Voluntas, Libido, vide Will.

Affectuously.

Intimè, Cupidè, Ambitiosè, Curiosè, Voluntariè, vel ò.

to Affirme, to Assure.

Adserere vel asserere
Astruere efficacibus argumentis
Certò dicere
Polliceri pro affirmare, apud Cic.
Συμβεβάζειν Asseuerare
Affirmare, διαβεβαιοῦμαι
Instare factum, Terent.
Ille instat factum
Omni asseueratione confirmare
Asseuerantius dicere
Corroborare. Ratum habere
Pleno ore affirmare, vt aiunt, nam veri periculum non ad me recipio Soli.

Afterward, or After this.

Postea, Postquam
Posteaquam, Post, Vbi,
Post vbi, Simulac.

Againe, Eftsoones.

Rursus & Rursum
Πάλιν πάλιν Iterum, De
Iterato in sacris literis, Secundo
Ἐκ δευτέρου De integro
A nouo vulgus dicit
¶ Vicissim, per vices, vice versa
Ἀνάλλαξ Alternatim. ἀμοιβαῖος
Alternis, Alternè, παράλλαξ
Nunc vnum, nunc aliud.

Against, or Contrary.

Contra. κατὰ cum gen.
Aduersus & aduersum præpositiones
Præter, Terent. Præter ciuium morem atque legem. In cum accusatiuo.

Ad pro contra quoque ponitur Erga, sed sæpissime in bonam partem, quamuis etiam in malam reperiatur, apud Tacitum & Liuium.

to be Against, or contrary.

Aduersari, Obsistere, Obstare,
Oppugnare, Impugnare,
Resistere, Obluctari, Reluctari,
Obniti, Reniti, Repugnare,
Contra stare.

Age, Time, Euerlasting, Perpetuall.

Ætas, Sæculum, Aeuum
Perpetuus, a, um. Sempiternus, a, um
Sempiternitas
Aeternus, a, um
Perpetuitas, Perpetuò aduerb.
Æternitas, vide Old.

Aged or old of 12. yeeres.

Annos duodecim natus est
Duodecimum ætatis annum agit
Ætas eius est duodecim annorum
Duodecimum ætatis annum non excessit, non egressus est.

the prime, the flower of Age or Time.

Flores ætatis, Integra, Firma, Valida es ætate.
Ætate viges, Validus & Firmus es.

of one or like Age.

Coæuus ὁμῆλιξ ἡλικιώτης
Coætaneus, Æquæuus
Eiusdem ætatis, Eadem ætate
Æqualis
Collactaneus, simul lacte nutritus
Ætate coniunctus
Par ætate & annis
Contemporaneus
Synchronius σύγχρονος.

Aged,

Aged, vide Old.

to Agree, vide to consent.

to Agree with the time, to bee euen and iumpe with the World or Time.

Omnium horarum hominem agere
Comparere se ad omnia
Regionis moribus seruire, obsecundare
Se moribus quorumlibet attemperare, accommodare
Scire foro vti
Seruire scenæ occasioni
Polypi mentem habere
Πολύποδος νοῦν ἴσχε
Rebus præsentibus, tempori, loco, sese accommodare
Insanire cum insanientibus
Τοῖς μαινομένοις συμμαίνεσθαι
Vti foro. Tempori cedere
Tempori seruire, pro tempore agere
Καιρῷ λατρεύειν, Phocili
Omnibus vel tempori se accommodare
Διαπαιδαγωγεῖν τὸ καιρόν
Opportunitatem expectare
Καιρὸν θεραπεύειν
Necessitati parere
Tempus spectare aptum
Obseruare temporis occasionem
Amiculum pro venti aptare flatu.

Agreement or concord.

Concordia, Mutua gratia, Vnio
Consensio, Pax publica, Tranquillitas, Voluntatum, Studiorum & Sententiarum summa consensio, Cic.
Consensus omnium rerum
Idem velle & idem nolle.
Eodem animo eadem & sentire & decernere.
Vnanimitas
Vnus omnium rationum consensus.
Consentiens voluntas
¶ Concordia paruas res videas crescere, discordia vero splendidas, maximasque opes dilabi ac deflorere
¶ Concordia, respub. omnis constat quantumuis parua, nec non opes conseruantur maximæ, & augentur exiguæ. Contra, factionibus & dissidiis opulentissimæ quæque & celeberrimæ ciuitates funditus excinduntur. Vide Promises.

an Agreement of peace, vide League.

to Ayd, vide Helpe.

the Ayer

Aer, ἀήρ, Cœlum, Aether
Iupiter pro aere, apud poetas
Aequor pro aere, apud Virg.
Inane pro aere, apud Lucret.

a sweet Ayer, vide faire Weather.

an Ale-feast, vide Banket.

Aloft, vide High.

Although, Notwithstanding.

Etsi, etiamsi, Tametsi, Cum
Vt pro quanquam, Licet, Acsi
Quanquam, Quamuis, εἴπερ.

All or euery one.

Omnis, Totus, Cunctus
Vniuersus, Vnusquisque
Quisque, Singuli.

To Allure, to intice, or to winne one by faire meanes.

Allicere, δελεάζειν
Allectare, ἕλκειν, cum gen.

Lactare, Allectare
Variis allectare lenociniis
Pellicare, Illicere
Inuitare, Lenocinari
Capere illecebris, blanditiis,
Attrahere, Excitare, Inducere
Lactare melita spe, delitiis
Premiis allectamento inuitare
Signo quasi dato inuitare
Omnibus modis allicere
Ducere quoque pro allicere, inescare ac dilectione quadam oblectamentisque demulcere ponitur
Delectare à delicere, sicut allectare ab illicere est attrahere
Ἐφέλκειν.
¶ Attrahere in nassam, Inescare
Innectere, Impedire
Inuiscare, Illecebris circumvenire
Illaqueare tricis, Irretire, *vide* flatter.

pleasant Allurements or intcements.

Allectamenta, incitamenta
Inuitamenta, quæ vulgus Irritamenta vocat
Illecebræ, blanditiæ
Illectamenta, ἀγωγίδες
Blandimenta, Demulsimenta
Illecebra singul. Lenocinia
Illicia plurale ab illicium apud Ciceronem, Viscarium Ambio.

an Allurer, an Inticer, or Flatterer.

Illex, Illiciens, Illecebrosus
Alliciens, Allectivus, ἀγωγός.
vide flatterer.

an Almond.

Amygdala vel Amygdalum
Ἀμυγδάλη.
Nux Thracia, Nux Græca.

Almost, wellnere.

Pene, prope, fere.
Propemodum, Ferme, Propediem,
Μικρȣ ὀλίγȣ Quasi
Tantum non, apud Eras. Suet. Leui valde frequens
Parum abest, Minimo minus
Paulo minus, ante penultima acuta pro eodem frequens in sacra scriptura, & apud Sueto.
Admodum, pro fere apud Liuium
Iam mitigati admodum animi,
Modo non pro ferme apud Terent.
Plerumque aduerbium.

All ouer, vide Euerywhere.

Alteration of state, vide my state is altered.

to Alter or change, as old fashions, or Customes are changed.

Exolere, exolescere
Inueterascere, Mutari
Contabescere
Obsolere & absolescere.

an Altar.

Altare, Altarium
Ara, βωμός.

Altogether, vide vtterly.

Alwayes day and night, continually without ceasing.

Die ac nocte, Nocte dieque
Ἀπαύσι νυχθήμεροι:
Semper, omnes per annos
Diu, noctuque, Noctes & dies
Tempus in omne.
νύκτας τε καὶ ἡμέρας
Continuè, Continenter
In æuum æternum
Assiduè, Indefessè, Continenter
Incessanter, Indesinenter.
In perpetuum
Ἀεὶ διὰ παντὸς

Nullo puncto temporis intermisso
Ne punctum quidem temporis respirando. Sine interpellatione
Sine intermissione
Ne minimam quidem moram interponendo, Citra respirationem
Protinus apud Virgilium
Perpetuo, Iugiter
Nunquam non, Irrequieto labore
Noctibus continuere dies
Ne genu quidem flexo
Ἐπὶ γόνυ κάμψας. Prouerb. pro sine omni intermissione, without ceasing.

Ambassadors, vide Posts.

Ambition, or a desire of glory.

Ambitio & ambitus media correpta Sitis famæ.
Sitis impotens honesti
Studium, cupiditas honorum, imperiorum.
Gloriæ appetentia, apud Ambro.

Ambitious, or desirous of glory.

Appetens, auidus, cupidus, famelicus gloriæ, famæ
Sitibundus, Esurientissimus laudis
Immoderatè appetens honoris
Ambitiosus φιλότιμος
Honoris potentiæve cupiditate inflammatus.
Non alienus ab ambitione
Cuius iuuenilem obsedit animum gloriæ febris vel sitis
Sitientissimus laudis.
Magnarum pomparum amantissimus
Laborans ambitione
Thraso, φιλόδοξος

to be Ambitious, or to seeke after glory, or praise.

Captare laudem φιλοτρεγιεῦεῖν
Affectare, venari gloriam
Gloriæ inhiare
Seruire gloriæ & propriæ laudi
Vacare popula i auræ aut gloriæ
Honoris cupiditate titillari
Auram captare popularem, fauorem, gloriam mortalium inanem
Populares ambire honores
Φιλοτιμεῖν ambire munia
Petere, prehensare honorem
Honorum gloriæ cupiditate, siti famæ teneri, illici, capi, duci
Ferri ambitione
Expetere, aucupari famam
Ambitione auræ popularis teneri,
Conflare populares honores, est vulgi commendationes & fauorem vndecunque captare
Imperatorum hominum rumusculos aucupari, Cicero
Duci gloria, Cicero: si quis honore ac gloria ducitur
Ex laude pendere
Aucupari gloriam, gloriolam
Immodicis studiis ad honores contendere.
Laborare ambitione, cupiditate honoris, Honores petere
Inanes flare glorias
Gloriolæ afflatum captare
Gloriam appetere vel expetere, quærere, honorem affectare, apud Sa.
Honorem velificari apud Ciceronem contra Rul.
Pendere à multitudinis aura
Applausum captare humanum
In honorem quærendo totis viribus incumbere
Non ego ventosæ plebis suffragia venor Horat.

to Amble.

Tolutim gressus glomerare
Alterno crurum explicatu glomerare egressus.
Alipedes, πτερόποδες

an Ambling horse.

Gradarius, gradatim incedens, vestigia modicè ac volubiliter tollens, ἰυδ ερμος
Asturco, ab Asturca oppido Hispaniæ, Teldones apud Plin. Asturcones
Manus idem quod Gradarius, quasi ad manum mansuefactus, apud Horatium & Erasmum, alii aliter scribunt
Tollutarius à tollendis & glomerandis pedibus Latinis dicitur
Tollutaris à Seneca vocatur
Gygerius, equus pumelius, apud Strabonem
Mannulus, equus, pullus diminut.

to Amend, to correct.

Corrigere, Castigare
Emendare, elimare.

to Amend his life, or to turne to grace, and repentance.

Reddere bonam frugem
Ad bonam frugem sese recipere
Conuerti ad meliorem frugem
A corruptissima vita conuerti
Exuere vetus vitæ genus
Excusso vitiorum iugo ad emendatiorem resurgere vitam
Vitę castigatioris propositum sumere
Recedere à vitio
Euadere ad bonam frugem
Viuere emendatius
Ad salubriora consilia animum appellere
Reparare
Expiare scelus
Redire ad meliorem vitæ frugem
Benefactis pensare delictum
Redimere culpam præteritam
Pro egregio facta compensare
Facere finem peccandi, vitiorum
A voluptuosa ad frugi vitam redire
Sordes humanæ fragilitatis gratia pœnitentiæ emaculare
Ex abysso emergere peccatorum.

to make Amends, vide to Recompence.

Amisse, vide Ill.

to doe Amisse, vide to offend and to sinne.

Amity, vide Friendship

Anger, Wrath, Fury.

Ira, Rancor, ὀργὴ
Iracundia, Stomachus
Bilis, Angor, χόλος
Indignatio, excandescentia
Animi efferuescentia
Animi pluraliter, Pone animos.

to make one Angry, or to prouoke one to wrath

Mouere, habere stomachum
Bilem alicui mouere
Ad iracundiam prouocare
Ciere aliquem, Mouere simplex
Ad iram prouocare
Iras induere, colligere
Turbare alicuius animum
Lacessere quempiam amaricare
Exacerbare, Irritare
Asperare, Exasperare
Exagitare, Infestare
Iratum reddere, incendere.
Exurere ira
Accendere cum accusatiuo
Bilem concitare, concierе, commouere alicui
Aggregare, Arrigere iras.
Inflammare aliquem verbis, excitare ad iram.
Acuere furorem
Offendere, Lædere
Animum accendere, incendere
Stomachum facere, apud Cice.
Exulcerare alicuius animum
Incensum dare, pro iratum facere, Terent.

Angry

Angry or displeased.

Iratus, Infensus, Iracundus
Ira commotus, affectus, agitatus, adductus, inductus, impulsus, incitatus, actus, accensus, inflammatus
Stomachabundus
Iracundior Adria, qui irritabili est ingenio, very Angry
¶ Iracundè, cum ira, inflammato ore, ardentibus oculis.

to be Angry, vide to chafe.

Angred, vide chafed.

to represse or stay his Anger, or Fury.

Iram, iracundiam reprimere, temperare, mitigare, cohibere, refrænare, concoquere, ponere, mulcere.
Stomachum ob rei indignitatem effervescentem ratione cohibere.
Stomachum tenere, Horat.
Comprimere æstus iracundiæ
Rationis moderamine reflectere iræ appetitum
Placare animos
Iracundiam pessundare. Plaut.
Iræ modum seu frænum ponere
Adhibere modum, vel moderationem
Dare locum iræ, apud Paulum ad Rom. 12.

to Animate, vide encourage.

Any.

Aliquis, Vllus, Quispiam, Quisquam, Quiuis, Alius.

Anon, vide out of hand.

to Answer, or to make an Answer.

Respondere
Responsum dare, reddere, Iactare
Ἀποκρίνειν
Verbum proloqui, Terent.
Dare orationem pro respondere, Plauto frequens
Subiicere, absolute
Labra resoluere, ora Renarrare
Subseruire orationi, apud Terent.
Reddere vocem, sonos, verba
Inferre, Tangere verba verbis
In verba prorumpere
Suscipere, apud Virgil. & in Euang.
Dicere cum ablatiuo & præpositione pro, vel cum accusatiuo mediantibus præpositionibus in, vel ad
¶ Ad rogata respondere aut spondere, simplex pro composito apud poetas
Excipere, Referre, verba, dicta
Ad rem congruenter, πρὸς ἔπος, id est, ad verbum respondere
¶ Respondere præter rem
Nihil ad rem, Non ad rem loqui
Responsum alienum à proposito dare; an answer, but not to the purpose
Παρωδῄζειν, ἀπαρῳδῄνειν, παρῳδῄζεσθαι, λήξειν
De alliis loquenti, respondere de cæpis.
¶ Ferre, accipere responsum, to receiue answer.
Cice. Cum à me id responsum tulisset.

Apart, vide Priuily.

Apothecary, or Grocer.

Vnguentarius. Metropola
Odorarius, Aromatarius
Aromatopola, Pharmacopola
Medicamentarius, Herbarius
Pigmentarius, Myrobrecarius, apud Plaut
Apothecarius, Ἀποθηκάριος.

an Apothecaries or Grocers shop

Aromotaria taberna.

Pigmentaria, vnguentaria officina
Μυρεψεῖον.
Myropolion. Pharmacotheca
Apotheca vulgo dicitur, tametsi propriis sit Apotheca repositorium, reconditorium granorum.

to Apparell, to cloath, to put on a garment.

Ornare, Vestire, Induere,
Amicire, Comere, Colere, vide to cloath.

Apparell.

Apparatus, Amictus, Amiculus,
Ornatus, Vestis, Vestitus,
Cultus, Vestimentum,
Indumentum, Induuiæ,
Exuuiæ, Spolia.
Pexa toga, a Frizeadow or Irish Gowne.
Vestis defluxit ad imos pedes
Arte laboratæ vestes, ostroque superbo
Vestis insignis auroque rigens
Picta croco, & fulgenti murice vestis
Illum vestis serica tegit
Vestimenta fluxa vel laxa, loose, large or wide apparell.

Appeased, vide Asswaged.

to Applie.

Applicare, Vacare, Incumbere
Insistere, Instare, Insudare
Inuigilare, Operam dare, nauare
Animam adiungere, applicare
Deditus, intentus, mancipatus esse.

to Appoint, vide determine.

to Appoint a day, vide Day.

to Approue, vide of one consent or opinion.

to Approue by reason, vide to declare or shew.

to Approach, to draw neere vnto.

Ingruere, Impendere
Imminere, Non longe abesse
Subesse, Hyems subest
Capiti impendere.
Instare, Adesse
Appetere, Venire, Cominus ire
Aduentare, Salustius
Comitiorum dies aduentabat
Obrepere, Appropinquare
Admouere se propius
In foribus esse vel in limine
Pulsare fores, Propinquare
In cardine versari
In propinquo esse ἐγγίζειν

an Apron.

Succinctorium
Semicinctium, apud D. Hieronymum
Supparus vel supparum
Γεριζώμιον.

Apt, Meet, Proper, Fit, Conuenient, Sufficient, Profitable, Able.

Appositus, Commodus
Sufficiens ἱκανός
Natus, aptusque. Cice.
Assentaneus, Aptus, Vtilis, Bonus, Idoneus
Habilis, Consentaneus
Conueniens, Congruens
Congruus, Accommodus
Accommodatus, Respondens
Non inconueniens
Fœlix, fœlix ad literas, Concors
Maturus pro idoneo, Quadratus
¶ Habilitas, Aptitudo. Fitnes, vide Fine or Fit.

to Array, vide to make foule.

an Arbitror or an Umpire.

Mediator

Mediator μισότης
Sequestrator. Sequester
Pacificator, Pacator
Reconciliator, Interuentor
μισίγγυος.
Author concordiæ, Arbiter
Qui regit & dictis animos & pectora mulcet.

to take an Argument.

Argumentum elicere, colligere, Trahere, Capere, Venari
Capere institutum, Cice.
Sumere thema θεμάλαμβάνειν

Arise, vide Stand vp.

the Arme hole, the hole vnder the Arme.

Axilla, πτερύγιον
Ala, Asellæ, arum.

to Arme, to Harnesse, or take Weapons.

Armare, consurgere in Arma
Armis se Instruere, Circundare
Arma Capescere, Gerere
Disponere enses & scuta
Accingi armis, ad arma cogere
Arma Parare, exercere:
Furor Arma ministrat:
In armis esse.

to Arme, to lay downe armes, or Weapons.

Arma exuere, ponere, deponere
Prælia relinquere
Scuta & Arma demittere.

An Army or Host.

Exercitus. Cohors, Manus
Phalanx. Caterua, Turma
Agmen, Spira σπεῖρα
Coneus, Acies
Armatæ Phalanges
Copia, pro exercitus multitudine
Legio στρατόπεδον,

to Arriue, to come to the Hauen, Port or Land.

Apellere ripæ, Oris
Tangere, premere locum aliquem
Venire in Portum
Tellure potiri, portum petere
Ad littora tendere
Carinæ littora tangunt
Rates armi inferre
Clauum ad littora torquere.

to Assemble, to gather or leuy an Army.

Contrahere copias, milites
Cogere militum manum
Conscribere exercitum, militem, cohortem, milites
Milites conquirere
Ἀνθρωλογεῖν διὰ ἐκλογίζειν
Cogere facere, parare manum
Facere gregem. Salust.
Facere agmen, Historica sunt
Cogere exercitum, copias, agmen, equitatum, milites, seu congregare
Scribere exercitum, milites copias
Comparere, conflare, contrahere, conficere exercitum. Virgilius contrahimusque viros
Ingentes Martis contrahere turmas
Facere exercitum. Cicero
Colligere copias, exercitum
Συγκροτεῖν δύναμιν
Aciem struere
Cogere in prælio milites, gratas acies. Virgilius
Augere auxilia, est militarem gregem facere copiosiorem.

to Arrest one, to lay hands on one.

Capere, ἁρπάζω Captiuare
Manus adferre, inferre
Corripere, Cic. in Ver. Actum 7. Hominem corripi ac suspendi iussit ex oleastro
Prehendere, comprehendere

Manus

Manus iniicere, manicam, catenas
Ἐπιβάλλειν τὰς χεῖρας
Obtorto collo in vincula ducere
Ἄγχειν καταπνίγειν
Intendere vincula collo:
Collum obstringere: Soli.

Arrogancy, vide Pride.

Arrogant, vide Proud.

an Arrow, a Bolt or Dart.

Iaculum, βέλος
Spiculum, Telum, Polas
Missile, Sagitta, Hastile:
Catapultæ, Tragula:
Arundo & calamus, metaph:
Alcydes, apud Virgilium:
Coriscus apud Nonium.

the Arse.

Anus, ani. Podex κῶλος
Culus: πυγή
Sedes à Plinio frequenter ponitur, pro ani circulo & podice.

Arsuersie. Ouerthwart.

Præposterus
Peruersus, διεστραμμένος
Inuersus, Prauus.

Artificer, a Craftsman, a man of occupation.

Artifex Mechanicus,
Manualis operarius, Opifex manuarius. δημιουργὸς
χειροτεχνικός, μηχανικὸς
Operarius, Sedentarius:
Manibus sumptum exercens diurnum apud Ambro:
Ex manibus viuens
Manibus victum sibi quæritans, quē ventrimanum quidem vocant
Ex labore manuum opera viuens:
Artem mechanicam exercens.

Arts or Sciences lacke their due honor.

Artes merito honore carent, non ve deberent honoratæ sunt:
Non quanti deberent, æstimantur;
Non quo deberent, quo equum esset loco sunt
Non quem debent locum obtinent.
Non admodum in honore sunt, dignitatis, existimationis, honoris, loci non habent satis.
Exigui, parui pretii sunt, haud magni reputantur bonæ artes, bonis artibus honor non est, locus non est, honor non tribuitur
Bonæ artes honore vacant, dignitate carent, non coluntur, iacent, minime vigent.

Artificially, vide Exactly.

Artillery, cannons, guns.

Bombardæ, aut (vt alii volunt)
Boardæ à sono grandes, & parua
Tormenta ærea horrisona
Machinæ æreæ saxa rotantés, turrifragæ
Balistæ à nonnullis dicuntur tormenta muros concutientia
Quarum species sunt Falcones seu falcunæ quas Germani Cartunas vel Murifragas
Galli Canones duplices vocant, double Cannons
Serpentinæ seu serpentes violenti quas Cartunas simplices vocant,
Serpentinæ mediæ Falconetæ:
Porrò ampliores. sed breuiores sunt quadratæ Bombardæ ignitos globos iaculantes, & Mortari qui globos vlnæ diametrum habentes emittunt, quibus tecta & domorum pauimenta perforant hostes, vrbis interiora impetentes
Ignium eiaculatrices
Sclopi quos pedites ferunt, Manuaria vel Martialia tormenta peditum scilicet.

As, vide That.

As I thinke, vide Thinke.

As soone as.

Vt primum. Vbi primum
Cum primum. Quam primum
Statim Iam vt. Cito vt.

As though.

Perinde ac si, Haud secus ac si
Aeque ac si, Non minus ac si
Non aliter ac si.

As, like As, Euen as.

Velut, Veluti, Vt, Vti
Quasi, Tanquam, Ceu,
Perinde ac, Sicut, sicuti
Ita, Ac si, ὡς, ὥσπερ. Quemadmodum
Cum vel quam, temporis aduerbium quando vbi.

As men say, vide Say.

to be Ashamed.

Erubere, erubescere
Verecundari, Confundi
Pudet, piget: vide to blush.

to Aske, demand, or enquire.

Rogare, Interrogare
Requirere ab aliquo
Quærere, Sciscitari,
Scrutari oracula Phœbi. Virg.
Referre rem ad Senatum, est Senatorum rogare interrogare sententiam.

to Assay, vide to Attempt.

to Assaile, to inuade, to set vpon the enemy.

Impetum vel insultum facere in hostem, in hostium equitatum
Ἀτυλέτειν
Incursare, incurrere in hostem
Ruere in hostes
Incursionem facere
Omni conatu inuadere
Cominus cum hoste congredi
Clypeo impetum facere & hasta
συμφέρειν σὺν ἀσπίδι ἐγχει μαχῇ apud Homerum
In medium legionis cursu concito se proripere
In confertissimos hostes incurrere, Salustius
Medium penetrare agmen
In confertos hostes ruere
Inuolare, irruere in hostem
Irruptionem, impressionem facere
Infestare, inuadere
Aggredi, Adoriri, ἐπιχειρεῖν
Impetere hostem. συμβάλλειν.

an Assault.

Vis impetusque militum, irruptio
Insultus, Accessus, incursus violentior
Aciei ruentis impressio, quam vocat Cicero Appulsum
Militum cum ... incurrentium impetus, προσβολή.
Ἀγὼν ἐκ προσβολῆς

to giue an Assault, to set vpon.

Impetere, ἐπιβήχειν
Incursionem insultum facere
Impetum extremarum facere virium
Impressionem, irruptionem facere
Violenta manu inuadere
Vrbem concitatius oppugnare
Admouere machinas omnes
προσβάλλειν, Oppugnare
Scalas muris adhibitas ascendere
Fossas congesta terra oppolere
Expugnare pro oppugnare in sacris literis ponitur
Impetum facere. πολεμεῖν
Incursu, impetu, impulsu, accessu, violentiori
¶ Contra hostes defendere, to repulse the enemy.
Repellere, propulsare

Hostes

Hostes defendebat à pinnis facillimè
Depellere insultum
Pellere, depellere, propellere, propulsare hostes mœnibus
Exercitum feruenti oleo reprimere
Sulphurium picatumque ignem eiaculari in ascendentes scalas.

an Asse head, vide **Dulhead.**

to Assemble things together, vide **Gather.**

to Assemble or gather all the power together.

Vires in vnam contrahere, conferre, colligere.
Cogere ad arma viros
In arctum cogere, in angustum contrahere copias
Reliquias agminis colligere
Copias supplere
Congregare manum virorum,
Instaurare belli reliquias, vires.
Redintegrare copias, vires, bellum, prælium
Certamen rursus experiri
Collectis copiis bellum instaurare
Iterare pugnam, Mauortis opus alacrius redintegrare.

an Assembly of people, or men, vide **Congregation, and Multitude.**

to Assiege, vide **Besiege.**

to Assist, vide **Helpe.**

to Aske.

Rogare, interrogare
Rogitare, Petere, poscere,
Postulare, Flagitare, Inquirere
Exquirere, percontari,
Astipulari, Sciscitari.

to Assure, vide **to Affirme.**

Assuredly, vide **without Doubt.**

to Asswage Thirst, vide **Quench.**

to Asswage, vide **to lessen, and Pacifie.**

to be Asswaged, Mitigated, or Appeased.

Vt tempestas, ventus, flatus, fluctus,
Sopiri, consopiri
Consilere, Consilescere
Considere, apud Horat. Concidunt venti, subsedere fluctus,
Placare, Temperare æquora
Residere, Remittit se ventus,
Mare quoque dicitur mitescere quando cadunt ventorum procellæ, flatus aurarum quiescunt, motus procellosæ tempestatis subsidunt.

Astonied, or Abashed.

Stupidus, perplexus
Attonitus, Consternatus
Perculsus, Confusus animus tanta cogitatione rei exanimatus.
Oestro percitus prouerb. Incertus.
Οἴστρῳ παραπληγείς.
Stupefactus, ἐμβεβροντημένος
Animo attonitus, consternatus
Διαπτοηθείς, perturbatus
Gelidus cui pectore manat Sudor, & è subito membra stupore pauent.
Frigidus horror membra quatit.

to be Astonied.

In extasim rapi,
Mente concidere, Cic.
A seipso digredi
Ad sensum communem obstupuisse dicitur, qui extra se positus est.
In extasi, extra se esse
Excidere sibi dicitur, quisquis à corporeis sensibus abripitur
¶ Non esse apud se,

Alibi

Alibi vivere animo, non in suo corpore, Peregrinari animo, vide to Swone.

At the last.

Tandem, Demum, Postremo.
Postremum, Denique, Novissime.

to Attempt, to Assay, to prove, to try, to goe about.

Experiri, Periclitari.
Periculum facere. Probare.
Experimentum sumere, facere.
Capere experimentum.
Κίνδυνον πειρᾶσθαι. Iacere aleam
Magno pecuniæ sumptu tentare rem aliquam.
Nihil intentatum, inausum, inexpertum relinquere.
Fulvum spectatur in ignibus aurum

Attendance, Service.

Opera, Observantia, Famulatus.
Obsequium, Ministerium.
Servitus, Famulitium.

an Atturney, an Advocate.

Advocatus, συνήγορος.
Causidicus, Patronus causarum.
Syndicus.
Actor causarum fori litigiosi.
Rabula forensis seu fori judiciarii,
Assiduam dans operam foro.
Fori vaframentum.
Litium prorelator.
Tritus in rebus forensibus.
Vafricias fori percallens.
Περίτριμμα τῆς ἀγορᾶς.

to Attribute, vide to Impute.

Ancient, vide Old.

be in Authority.

Authoritatem habere, obtinere, est potestatem habere.
Ἐξουσίαν ἔχειν.
Tribuere alicui authoritatem magnam. Vide Esteeme.

to Augment, to increase, to multiplie.

Exaggerare, Augere, Adjungere.
Ampliare, Adjicere, Augescere.
Attexere, Apponere.
Adnectere, Addere.
Accrescere, Exaugere
Multiplicare, Amplificare.
Ἐκτραγῳδίζειν.
Tragicè cum amplificatione narrare.
Quiritari.
Augmentare, Coaugmentare.
Locupletare, Aggerare.
Rem parvam verbis facere magnam.
Adaugere, apud Cic. Hæc signa adaugent suspicionem.
Auctorem reddere, Cic.
Qui hæc ex minimis tanta fecerunt, amplificare.

an Augmentation, or increasing.

Amplificatio, Augmentatio.
Accretio. Auctarium.
Ἐπίβλημα, Amplificatio.
Accessorium, Appendix.
Adjunctio, παρενθήκη.
Annexio, Adjectio.
Additio, Accessio, Cumulus.
Τὸ πάρεργον, προσθήκη.
Πρόσθημα. Augmentum.
Additamentum, Corollarium.

an Augre, Wimble, a Piercer.

Terebrum, Terebellum, τρύπανον.
Terebra, τρυπάνη.

to Avoid, vide Escape and Eschew.

Author of evill.

Auctor, Causa, Origo, Principium, Initium, fons malorum tu es
A te hæc mala, incommoda, calamitates, acerbitates, infortunia, damna, detrimenta, pernities, exitium, rerum eversio fluxerunt, manarunt.

to Awake, to raise from death to life.

Suscitari. ἀναζωπυρεῖν
Resuscitare, Vivificare
Vitæ restituere. Ad vitam revocare
Recreare, Excitare
A mortuis excitare
Animas exire sepulchris. Virg.
Defunctis vitam reddere, restituere
Putre cadaver in vitæ novitatem restituere. Dare vivis
Vitam vel vitæ reddere
Reddere aliquem vivis
Superas ad auras resuscitare
Astantium oculis exhibere redivivum
Reddere vivendi functionem pristinam, Mortuum suscitare
Vocare è sepulchro
Arentia deploratáque ossa vitali flatu animare, Eras.
Mortua corpora revocare
Facere reducem ab orco in lucem, Terent. in Heauton
Ad lumina surgere
Excitare, renovare ab inferis
Vmbris infernis
Animam revocare orco
A Styge vitales revocare ad auras, apud Mantuanum
Recens demortuum vitæ denuo dare
Resuscitare corpus in vitam novam.

to Awake one, vide to Waken.

Azure colour, vide Blew colour.

B.

a Babe, vide Child.

a Bable, a Trifle, a Thing of small value.

Res parva, levis, nihili, flocci, pili, nulliusq; momenti, valoris, ponderis.

a Babler, a Pratler, a Chatterer, a Iangler.

Loquax, πολυλόγος
Immodicè loquax, Linguax
Impendio loquax, Loquaculus
Dicax, Dicaculus
Bene linguax, Eras. Linguaculus
Garrulus, Rabula
Immodicus in verbis
Ἀμετροεπεῖς λάλος
Gerro, onis. Inani verborum sonitu aërem verberans
Lingua effræni, ἀθυρόγλωσσος
Vaga diffluens verbositate
Caute, littore, turture, Dodonæo ære loquacior
Longos logos faciens
In re non magni momenti verbosa utens prælocutione
Sinistra garrulitate corrumpens
Quorsum hæc tam putida tendunt? apud Horat.
Homo bombylus, proverb.
Architæ crepitaculum
Dodonæum æs, Batralogus
Multi sermonis strepitus
Locutulejus, Multiloquus
Verbosus, Futilis, Spermologus
Fusus, profusus in verbis
Blatero, Blaterator
Balatro, & vide Tell-tale
¶ Et id vitii, Garrulitas, Loquacitas, Inanis quædam profluentia loquendi, Babbling.

to Babble, vide to speake foolishly.

Babling

Babling is no eloquence.

Verbositas, prolixior, longior, uberior, oratio, non est eloquentia.
Qui diutius loquitur, longiorem habet sermonem, plura verba effundit, facit, is eloquentiam non possidet.

to Backbite, to Slander.

Mordere à tergo, traducere
Rem linguis veneno tinctis gerere
A tergo pinsere. Pers. Detrahere
Venenatis pungere aculeis
Genuinum frangere, derogare
Acerrimos invidentiæ stimulos alicui excitare. Linguis veneno tinctis confodere, lancinare
Obtrectare, κακῶς ἀγορεύειν
Inimicè lacerare, Morsibus prostituere, pellem caninam rodere
Procul allatrare, coram ne verbum quidem, Mordere Cynica petulantia. Linguæ vibrare spiculum.
Incessere, impetere lingua.
λόγοι βάλλειν γλωσσῃ
Sugillare, vituperare, lædere, insectari, lacessere maledictis
Petulanter facundiam caninam exercere, obloqui, vide to slander.

a Backbiter, vide Slanderer.

Backbiting, vide Slandering.

Backward, vide Behind.

a Bag, Pouch, or Purse.

Loculi, locelli, crumena
Loculus varios habens receptus
Bulga, apud Lucilium, & vulga, utrumque legitur, quod nummos aliasque res involvas, interpretatur
Theca nummaria
Follis, apud Iuvenalem. Et tea so folle reverti
Vidulus, apud Plautum
Marsypium, aut ut alii scribunt Marsupium, utrunque bene
Pasceolus apud Plaut. & Var.
Vomica Metaphoricè si pecuniis suffarcinata sit, a tumore dicitur, βαλλάντιον
Fisci, Fiscinæ, & fiscellæ, a great mony bag.
Pedianus (ut refert Politianus in Miscellaneis) nummum ait esse receptacula, portas, sportulas, sportellas, saccos, sacculos, sacellos, & crumenas, & velleas, & scorteas, & manticas, & marsypi
Pera, perula, πήρα
Ascopera, ἀσκοπήρα.

to Bake.

Pinsere, furnariam exercere, panem coquere, facere, μάττειν
Depsere, frangere munera Cereris
Mollire Cererem manu, To knead dow
¶ Pistor dulciarius, a Pie-baker
Pistillareus, artocrearius.

a Barne, vide Child.

a Baker, or Baxter.

Coquens panes
Artocopus vel artocopeus
Pistor vel pinsor, ἀρτοποιὸς
Panifica, pistrix, furnaria & artopta apud Plaut. a woman Baker.

Bald, or bare, without haire or beard.

Glaber, glabrio, ψιλὸς
Calvus, depulis, myconius
Φαλακρὸς, Raripilis, thin-haired.

Ballances, a paire of Ballances.

Lanx, cis. Bilanx.
Statera, media producta, à stando
Ζυγὸν, σταθμὸς
Trutina, libra, libella
¶ Trutinare, appendere, to Weigh.

Bankers, or Exchangers.

Nummularii,trapezitæ
Mensarii & mensularii
Campsores vulgo, ἀργυραμοιβοὶ
Argentarii, Argentariam facientes
Κολλυβιςαὶ, ἀργυρογνῶμοι
Argentariam facere.

to Banquet, or to make great feasts.

Celebrare convivia, dapes
Convivari, de po. Commessari
Convivium agere, agitare, exhibere, inire, facere
Instituere dapes vel epulas
Prandium exhibere adventorium, id est, pro suo fœlici aduentu.
Venit ad dapes turba vocata.
Ore ferire dulcem escam.
Levare famem.
Dapibus mensas ornare, & pocula ponere.
Capere ore pabula, alimenta.
Parant epulas, potandaque vina ministrant
Agitare convivium
Symposia agere. Cibo pasci suavi
Epulum exhibere, epulas dare
Compotare, epulari
Dapibus epulari opimis, epulis fungi.

Banquetting dishes.

Bellaria, tragemata
Mensæ secundæ, ἀνδρομίαι τραπέζαι
Collibiæ, pandesia.

a tipling Banquet, or an Ale-feast.

Cœna vel mensa adjicialis
Repotia apud Eras. in Moria, à repotando.
Adjiciale ac ganeatum convivium.
Proscenium, commessatio post cœnam.

a sumptuous Banquet, a plenteous table.

Commessatio, epulum,
Compotatio, propinatio
Symposium, convivium
Visceratio, apud Cic.
Mensa lauta, opipara
Mensa Sybaritica
Συβαριτικὴ τράπεζα
Syracusana mensa, magno videlicet apparatu ferculorum instructa, eximia, splendida.
Mensa cerealis, pontificia, dubia, sumptuosa.
Convivium opiparum, saliare
Apparatus magnificus, Persicus, regificus apud Claud. εὐθυσία
Basilicus victus
Mensa magnifica, egregia, regia, generalis, Cœna recta
Mensa vel cœna pontificalis, popularis, epicurea, pollucibilis, adjicialis, dapalis, adipalis
Alcinoi mensa, missuum scilicet luxu redundans, ferculorum varietate.
Dapes saliares
Convivium magnificè instructum
Εἰλαπίνη.

to be a Banquerupt, to consume and waste his substance, that his Creditor can haue nothing.

Creditoribus cuncta relinquere
Propter debita fugere
Decoctare aliena, fugere, in Asylum se recipere
Solum vertere, μεταναςεύειν
Sedem, locum mutare
Ob decoctam pecuniam vrbe cedere
Cedere creditoribus, apud Auson.
Collectis vasis migrare
Ἀνασκευάζεσθαι, σκευαγωγεῖν ἢ μετοικίζεσθαι
Cedere foro, apud Iuven.

In fraudem creditorum bonis credere, ne æs alienum suum persolvant, futurum est maximum
Æris alieni magnitudine vrbe fugere, Patria facescere
Domum suam bonaq; omnia comedisse. Catonis loco dicebatur in quendam, cui nihil erat bonorum, quod comedisset, dilapidassetque omnia
Decedere de omnibus bonis, & suis cedere bonis
Ἐκστῆναι τῶν ὄντων
Decoquere creditoribus
Negociationem abrumpere.

the Band of love, vide Knot of love.

to Banish.

Relegari, Profligare. Ἐξοστρακίζειν
In exilium mittere, agere
Ablegare in exilium
Exulem facere
Exterminare, in sacra Scriptura frequens: Pellere. ἐκκηρύττειν
Terra & loco propellere, privare, & exurere, Patria pellere. Proscribere
Ejicere, projicere, pellere in exilium
Exilium pati.

Banished, Exiled.

Extorris. Relegatus. Proscriptus
Exactus. Civitate privatus
Ejectus substantive, Exul.
Ejectus extra patriam
Patria pulsus
Patria me abstulit error
Exterminatus sacer homo
In exilium missus, actus
Exilio mulctatus
Ex urbatus substan. Pulsus, expulsus
Fugatus, Profugus
Μετανάστης. Proscriptus.

to Banne, vide Curse.

to Baptise, or Christen.

Baptizare, βαπτίζειν
Regenerationis lavacro tingere
Per aquæ ablutionem à sordibus peccatorum mundare
Baptizmali gurgite ab originali peccato à primogenita noxa mundare
Sacro Baptismate abluere
Vitali baptismi gurgite originalis noxæ sordes eluere, purgare
Sacri fontis lavacro tingere
Vnda, aspergine sacrata, tollere labem
Lavacro regenerationis vitali salutare, aqua originale peccatum expiare.
Aqua tingere.

to be Baptized or Christened.

Renasci fonte Baptismatis, ablui, expiari, tingi
E fonte consecrato lympha aspergi
Chrismate ungi
Lavacri salutaris unda dilui
Sacra purgari unda
Per aquam sacri baptismi & renovationem spiritus sancti, ab originalibus vinculis expediri.

A Barbell, a fish so called.

Mulus, unico l, sive per duplicem ll.
Mullus, Barbo, Barbellus. Trigla.

to Barke like a dog.

Latrare, ὑλακτεῖν
Baubare, apud Lucil. fictitium verbum à voce canum βαΰζειν.

Bare, vide Bald.

a Barne.

Granarium à grani,
Horreum ab hordeo
Fœnile à fœno

Farreum, a farre, ut scribit Festus ἀποθήκη
Tritici promptuarium, reconditorium
Πυρογ ταμεῖον.

a Barren or unfruitfull ground.

Terra sterilis, infrugifera, rupibus, aspera, squalens, nuda humus, nec herbida. Macilenta.
Infertilis, Infœta, Arenosa, Iners
Macra terra, infructuosa, jejuna
Infœcunda, haud fertilis, στύφος, dura, non fœlix, non ferax, inferax. Fœtura jugi exhausta
Terra nil procreans, ferens, producens, fructum non edens
Arrida, sicca, segnis humus.

a Bar, a Bolt, or a Locke.

Obex, vel Objex, ut alii scribunt
Objectaculum, Repagulum
Pessulus, βάλανος. Repages
Vectis. Sera. Clausura
Claustrum. ἔμβολον.

Base, vide Low.

a Base mind or courage.

Animus abjectus, pusillus, infirmus, Imbecillus, demissus, humilis, exilis, Iejunus, angustus
Animus jacens, parum roboris ac nervorum habet, sine animo est, ab animo abest, facilè commovetur, concidit, languet
Ex pusillo animo gloriæ cupiditas non emergit, exoritur, existit, effluit.
Angustos animos ampla & præclara cogitatio non ingreditur

a Basket, a Pannier, a Maund.

Sporta, Sportula
Cartallium, apud Hier,
Cartalus, καρταλλος
Calathus, Calathiscus
Quasillus, velum, Cophinus
Κόφινος. Canistrum
Κανοῦν Canistellum
Fiscella viminea, vel ex stipulis reflexis, Scirpea
Corbis, Corbula. ταρρίδιον
¶ Coricium, a basket to put bread in
Panarium. Statius. Bulgidium
Panariolum. Mart. Quallus pro eodem ponitur ab Apuleio.

a Bason, vide a Brinke.

a Bastard, a base borne, or mis-begotten.

Illegitimus, unico & in antepenult. quam corr. λαθραιογενής. Nothus, νόθος. Naturalis
Illegitimo coitu natus
Spurius, incerto patre, aut muliere non nota natus
Incestuoso thalamo natus
Haud propria de conjuge natus
Manzar, de scorto, vel ex incestu natus, ut exponitur Deuteronomii 23. & apud Iurisconsultos
Qui ne patris quidem nomen dicere posset. Neptuni filius
Qui matris ut capta dicitur, id est, à matre denominatur, cui pater incertus
¶ Submissititius, assimulatus partus
Subposititius, Subdititius
Ὑποβολιμαῖος. ὑπόβλητος
Inventitius, Expositius. Idem
Exponere puerum
Subdere ova adulterina, puerum alterius loco ponere, partum supponere
Ὑποτίθεσθαι, ὑποβάλλεσθαι.

Bath or Bathes.

Balneæ. βαλανεῖα
Balnearia. Balnea
Balinea Thermæ
Sudatoria, apud Senecam
¶ Nymphea. νυμφαῖα, lavacra apud Iosephum

Iosephum & Plinium
Lautulæ, quod in eis lavemur & sordes corporis extergamus
¶ Porro hypocaustum. Æstuarium
Laconicum, substant
Hybernaculum, & Vaprarium, quæ Germanis non tam eleganti quam usitato vocabulo Stuffæ dicuntur, hybernis nos temporibus à frigore defendunt.

a Battle grounD, vide Fruitfull.

a Battaile.

Bellum. Prælium, Pugna anceps
Certamen, Duellum.

to ioyne Battaile, vide to Fight.

to Batter, vide to Beat.

a Baudy house, or common Stewes.

Lupanar, Prostibulum
Lupanarium, apud Ulpianum
Ganeum fornix
Γορνεῖον Meritoria, κοινεῖν
Domus meretricia. Lustrum.

to keepe a Baudy house, or Stewes.

Prostituere virgines
Turpitudini exponere
Lenocinari
Lenocinium facere, exercere
Corpore quæstum facere
Χοιρεπωλεῖν.

to exercise Baudry, to hunt after Whores.

Scortari. Meretricari
Lupari. Fornicari
Vitam in lustris agere. Adulterari
Lustrari, deponens, apud Plaut.
Scortationibus ac lustris indulgere
Mæchari, Stuprare
Cum Scortis volutari
Corinthiari. κορινθιάζειν
Lenocinium exercere, facere, lenocinari. διαμαστρωπεύειν.

to Be.

Esse
Essentia, the being of a thing
Me capit ultima tellus
Roma me vidit
Aspicit & vultus gallica terra meos
Tua messis est adhuc in herba.

a paire of Beads.

Sertum rosarum. Ova serpentina
Rosarum
Series globulorum funiculo dependentium, globuli precum
Contextus orbiculorum seriatim cohærentium, coronam aliqui vocant
Sacræ bacc. Sphærulæ præcatoriæ
Rosariola divę virgini annumerari.

a Beard.

Barba. πώγων. Barbitium
Hircino barbitio philosophum mentiebatur. Apule.
Mystax, μύσταξ, Mustaches.
Prima seu tenera lanugo, quæ per malas incipit serpere, incipiente barbitio
Aenobarbus, one that hath a red beard
Spirillum. Barba capræ
Aruncus. Villus ex caprarum mento dependens. ἠρύγγιος
¶ Barbare, med prod. Barbam emittere, Pilos emittere
Aetius, Tunc primum pilabant genæ
¶ Barbam tondere, abradere
Barbam ponere, deponere, to shave the beard.
¶ Barbam promittere, fovere, pascere, nutrire, to let the beard

to Beare

Gerere, Portare, Ferre
Sustinere, pati, vide to carry.

to Beare good will, vide to fauour and to loue.

wilde, or brute Beasts.

Feræ. Bestiæ, Mutæ bestiæ
Belluæ. Θηρία, Bruta, ἄλογα
Animantia, Animalia, Iumenta à iuvando, & armenta ab arando, maiora sunt.
Pecudes, pecora, pecuniaria, minora. Greges pecuarii.

to Beat, to strike, smite, or to Ding.

Ferire, Cædere, Punire
Percutere, τύπτειν, Castigare,
Verberare, Pulsare, affligere
Dare plagas, Obtundere pugnis
Πληγὰς ἐμβάλλειν, δοῦναι
Fuste contendere, fustigare, mulctare, repercutere
Colaphos incutere, colaphum instingere, impingere
Inferre manus alicui, animaduertere
Icere ictum facere
Tundere. Manum iniicere
Verberibus pugnis excipere
Pessimè tractare, laheinare
Batuere, apud Suet. & Plaut. pro virgis cædere, flagellare, nates cædere
Ἀπομαστιγῶσαι
Terga baculo, vel conto fatigare
Pugnos ingerere, dare
Κονδύλους δοῦναι
Accipere pro meritis aliquem, tractare ut meritus est
Os præcipere pulsare
Ξυλοκόπηθῆναι, apud Senec.
Tripode caput pectere.

to be Beaten.

Vapulare. Verberari. Cædi
Pugnos edere, est cædi pugnis
Pati virgas, ferulam.
Oris effrænis luere pænam
Dare, solvere, persolvere, expendere, pendere pœnas
Merita expendere supplicia
Τὴν ἀξίαν δοῦναι
Lumbifragium auferre, Plauto dicitur, pro grauiter cædi, contundi.

to Beat downe with Artillery, to Batter.

¶ Machinis oppida subruere
Tormentis concutere, Bombardis dira iacere fulmina
Bombardarum fulminatione oppidi mœnia longo tractu prosternere
Verberare vrbem tormentis
Machinis bellicis muros contundere, perfodere
Mœnia ariete quatere, Lidius
Crebris arietibus muros impetere
Exonerare, to shoot off.
Ejaculari acerrime, continuo, dies ac noctes
Machinarum præfectus, the master of the ordinance.
¶ Bombardarii equestres oblongas bombardas vehentes
Pedites vero Bombardarii
¶ Bombardarii, Chirobombardarii sclopetarii, monobarduli, Gunners.

to Beautifie, to Adorne, to Trimme.

Ornare, Adornare, Exornare
Comere, ἐπικοσμεῖν
Colere corpus, Venustare
Honestare Picturare. Expolire
Polire, Perpolire. λαμπίζειν
Καλλωπίζειν, Addere decus
Κόσμον φέρειν. Phalerare
Omnia ornatu, qualibet arte colere faciem seu formam

Comparare pro adaptare & exornare, apud Cic.
Componere, pro diligentius apparare
Lucem dare, Elegantiæ dant lucem orationi
Lucem addere, reddere illustriorem, spectatiorem
Irritare, Illustrare, Lustrare
Excolere, sua liberalitate magnificè exornare
Decorare.

to Beautifie the face, or rather to counterfeit the face, as women doe when they will disguise themselues, to Farde.

à verbo Gallico, Farder.

Coloribus pingere, inficere, picturare, pingere, depingere, genas, faciem, vultum
Faciem fucis aspergere
Vultum materiali candore oblinere, Ambro.
Præteritam juventutem in rugis anilibus polire. Hieron.
Colorare labra
Purpurissare genas
Fucare, ἐγχουσίζειν
Fuco pingere, Fucum facere
Penicillare, πινιζεῖν
Omni se ornatu qualibet arte colore
Purpurisso, stibio, variisque fucis ora oculosque depingere
Faciem depingere
Vitia corporis fuco occultare, Plaut.
Cerusa venustare faciem
Fuco splendente ornare comam
Caput arte comere
Vnguentis Cuti candorem, ruborem inducere
Medicamentis corpus illinere, ut candorem cutis recipiat
Vultum fingere. Ovid,
Pumicare, apud Tibul.
Strigillare, Cerusata mulier
Effigiem mutare naturæ, amentiæ est, August.

Beautifull, vide Welfauoured and faire.

Because.

Quoniam, quia
Ὅτι, & in versu ὅττι
Quando, Quandoquidem
Quoniam, Quidem, respuit Eras.
Equidem, Siquidem
Nam, Namque
Quatenus, Et, Etiam,
Vt, Secundum Vallam
Posteaquam, Nimirum
Quippe, Vt pote.

it Becommeth, it Beseemeth, it is Conuenient, Fit, or Meete.

Decet, Condecet, πρέπει, Ius est
Ἐμπρέπει, Decorum est, Æquum est
Par fuerit, competit, impersonale
Conuenit
Æquum, decens, conveniens est.

it Becommeth not, or it is Uncomely.

Non decet, Parum decet
Dedecet, Indecorum est
Haud decet, οὐ πρέπον
Haud quaquam decorum.
Est præter dignitatem tuam
Inferius majestate tua est, apud Tacitum
A decoro alienum est
Contra quam decet
Παρὰ τὸ καθῆκον

a Bed, a Pallet, or Couch.

Lectus, Lectulus
Torus κλίνη, λέχος
Lectica, portatilis lectus, cubile,

Stratum

Stratum sub genere neutro, & stratus masc.
Στρωμνή. Pulvinus
Grabatus media producta
Parabystum παράβυστον,
Lectulus parvus, qui sub majore poni solet.

Before.

Ante. Pro, Antea.
Πρὸ & πρὶ genitivo juncti
Sub quando significat ad locum
Postesque sub ipsos, id est ante
Vir. præter. Cic. Præter oculos.

to Beget, vide engender.

to Beg, to goe a Begging.

Mendicare, προσαιτεῖν
Stipem rogare, cogere
Ostiatim victum quærere
Precario vivere
Pro foribus panem efflagitare
Eleemosynas emendicare
Victum mendicando ostiatim quæritare.
Ostiatim obambulando victum conquirere
Civium domus quæritandi victus gratia oberrare
Ire ad saculum, Plaut.
Mendicato vivere pane
Vestibulatim stipem cogere, apud Ciceronem
Ἀγυρμὸν ποιεῖν ἢ ἀγείρειν.

a Beggar, or poore Body.

Pauper, Inops
Paupertinus, apud Plaut.
Egens, Egenus, πένης
Egestosus. Afflictus
Aerumnosus, Calamitosus, flebilis, miser
Redactus ad inopiam extremam, miseriam
Ἐνδεής indigens & pauper
Angusta cui res domi est, apud Iuvenalem
Homo exili re tenui forma
Tenuis per metaphoram
Homo tenuis conditionis
Vel hosti miserandus
Nudus planè qui censum omnem devorarit, proterviam fecerit
Defectus ad calamitatem
Natus miseriis ferendis
Cui contracta res est & adducta in angustam.
Tenuiter peculiatus, apud Budeum
Capite sensus. Equum habens Seianum
Tunicatus Cananicola
Cinelus proverb.
Pausono, Codro, Iro, Telonico, pauperior
Qui omnem facultatem, seu universam substantiam, indutus est, omnia sua secum portans
Non habens obulum, unde restim emat
Non habens ubi pedem ponat
Pistillo, Paxillo, Leberide nudior
Mendicus & mendicabulum
Rogator. Pla. vide without money.

to Begin, or to take in hand a Businesse, to Enterprise.

Ordiri, ἄρχεσθαι Inire
Exordiri, Auspicari, Initiare
Inchoare, Incipere, Incæptare
Occeptare, Aggredi, Adoriri
In manus sumere, ἐπιχειρεῖν
Exordiri telam
Capere exordium, initium, principium, primordium
Iter sternere, aditum facere ad rem quamlibet aggrediendam
Initium, exordium sumere
Principium facere apud Eras.
Accingi ad aliquam rem
Exordium, initium facere, ducere
Aliena incipere.

a Beginning or entrance into.

Exordium

Exordium. Initium
Auspitium, Primordium
Caput. Capitulum vulgo vocant
Rudimentum. Frons
Principium, ἀρχὴ. Ingressus.
Cunabula à Virg. pro initiis ponuntur
Vestibulum per metaph.
Carceres, Orsus passivè
Inceptum, & io, Cœptum, i.
Alpha. Institutum. Cardo. Origo
¶ Incunabulum. Inchoatio.
Rudimentum tyrocinium in literis.

In the Beginning.

In principio, ἐν ἀρχῇ.
In capite. Initio
In fronte. In frontispicio
In ipso operis ingressu
In exordio, Primo gustu
In ipso vestibulo
¶ Prima facie Prima fronte
Primo aspectu, obtutu, at the first sight
In speciem, frequens apud Livium & Tacitum
Specie tenus. Ipsa apparentia
Prima specie. In superficie.

to faile or misse in the Beginning.

In portu impingere
In limine offendere, deficere
In ipso operis ingressu peccare
Cantherius in porta, proverb.

from the Beginning.

Ab exordio. Ab initio
A primo, id est principio
A capite. A principio
Ἀπ' ἀρχῆς, ἐξ ἀρχῆς
Ἐξ ὑπαρχῆς. Ab integrò
Ab radice ἐκ ῥίζης
A carcere sive repagulo
Ἀπὸ βαλβίδος
Ab ipso lare, proverb.

from the Beginning of the world.

Ab initio mundi
Ab ævo condito
Ab orbe condito
Post homines natos
Ab ipso mundi exortu, initio
A condito mundo
Ex omnibus seculis
Ab ipsis creati temporis rudimentis
A creaturarum conditione
Ab orbis conditi initio
In ipsis humanæ propaginis foribus.

from the Beginning to the end, from the top to the toe.

A capite usque ad pedes
Εἰς πόδας ἐκ κεφαλῆς, ut est apud Homerum
A vertice usque ad extremum unguem
A summo capillo, à summo vertice usque ad imum calcaneum
A calce usque ad caput
A vertice ad imos usque talos
A pedibus ad caput usque
A vitra capitis ad calcei corrigiam.
A pede supremum ad usque verticem
A filo subtegminis usque ad corrigiam caligæ, Gen. 14.
A carceribus ad metam.
Ab ovo usque ad mala, apud Horatium
A cœlo usque ad terram, Plautus pro eodem ponit.

the first Beginning or chiefe cause of any ill or good.

Origo. Causa. Radix. ῥίζιον
Seminarium. Fomes
Fax. Initium. ἀρχὴ
Fundamentum, Fons, Scaturigo
Scaturies. Ortus, Factor
Architectus, Inventor

Suasor & author. Parens
Princeps. Genitor
Effector. Dux
Præfector. Machinator
Novandarum rerum author
Caput.

to Beguile, vide to Deceiue.

a Beguiler, vide Deceiuer.

to Behead, to chop off ones head.

Decollare. Detruncare
Amputare caput
Truncare capita
Caput præcidere, λαιμοτομεῖν
Suppliciis extinguere capitalibus
A ceruice caput revellere, rescindere, avellere, recidere
Decapitare
Auferre caput ense
Capite plectere, privare, mulctare
Collum præcidere
Ceruicem cædere
Ense caput metere, demetere
Capitis pœnas sumere
Securi cædere, truncare.

to be Beheaded.

Capite puniri, mulctari, plecti, truncari, obtruncari
Capitis pænas dare
Capitalem subire, accipere sententiam
Capitali sententia damnari.

Behinde or Backward.

A tergo. Retro. Post
Ὀπίσω, ὄπισθεν. Pone. adver.
Pone subit conjux, apud Virg.
Pone respiciens. Et præpositio
Pone castra, apud Livium.

to Behold, vide to See.

to Beleeve, to trust or give credit unto.

Credere. πιστεύειν
Fidem habere, adhibere, accipere
Fidem tribuere, dare, addere
Persuasum habere
Aures patefacere pro credere, Cic.
Aures præbere
Audire cum accusativo
Nihil reniti. Non reluctari.

I Beleeve it not.

Minime credo
Mihi non fit veri simile
Demere fidem fabulis, Sueto.
Verbis, dictis tuis fidem non habeo
Supra communem opinionem, fidemque naturæ
Abrogatur, detrahitur fides tuis verbis cum vero diffidentibus, haud verisimilibus, sed absurdis.

a little Bell, a Rattle or Clacke.

Tintinnabulum, a tinnitu
Nola, Cymbalum, Κύμβαλον
Campanula, Campanella
Crotalum a Rattle.
Æramentum & campana peripheriæ & soni majoris sunt.

the Belly or Wombe.

Alvus, Venter; γαστὴρ
Vter, Vterus, Vterculus
Aqualicus, vnde aqualiculus diminutivum, apud Iuvenalem & Persium. Pinguis aqualiculus.

a panch Belly, or a gorbelly-guts.

Venter, Ventrosus, Ventricosus
Ventriculosus, γαστρών, γαστρώδης
Obesus, Aqualiculus, Distentus venter
Πλατυγαστὴρ, Saginatus, Carnosus
Collatinus venter, apud Plaut. pro magno & turgido, quod in eum omnia edulia conferuntur.

Sesqui-

Sesquipede extantem habens aqualiculum, musculosus,
Crassus, corpulentus
Pinguis, præpinguis
Pinguiusculus
Bene curata cute, bene pastus
Rore pastus, ironice
Dorialem Plaut. vocat anum crassam
Hebetior, id est, pinguior, apud Terentium
Pinguis, nitidus apud Horat.
Tarageus cetus prov. pro obeso
¶ Belle pellucens habitus
Torosus, torosulus trossulus, succulentus, opimus.

well-Beloued.

Oculis, vita atque animo mihi charior ipso
Valde charus, percharus,
Alter ego, ἕτερος αὐτὸς
Cum primis gratus
Omnibus probatus & delectus
Gratus, charus omnibus
Gratia multum vigens, pollens apud omnes. Magnum apud plurimos favorem emeritus
Qui omnium emeruit favores
In ostio formosus prov. vide Deare

a Belt, vide Girdle.

to Bend from, vide to eschew.

Benefits bestowed bountifully and frankely.

Contuli quæ in illum officia, beneficia, merita potui:
Quantum in me fuit, quantum efficere & consequi potui
Pro meo studio, meaque industria complexus illum sum.
Affeci, ornavi, auxi omnibus officiis,
Nullum officii genus, aut studii, nullam omnino rem, quæ vel ad utilitatem illius, vel laudem spectaret, omisi, prætermisi, in factum reliqui
Omnia quæ quidem præstare mihi licuit, profecta in illum sunt
Meam in illum voluntatem & benevolentiam quandocunque res tulit, ubi tempus & occasio postulavit, re probavi, ostendi, significavi, declaravi patefeci,
Bene meritus de illo sum, quam potui studiosissime,
Absque ulla remunerationis spe:
Quanquam ab eo minime parem gratiam expectarem,
Licet non spectarem vt illum memorem & gratum experirer,
Nulla tamen spe inductus vt parem mihi gratiam referret,
Vt paribus officiis remuneraret, compensaret, æquaret, Vt ullum grati animi signum ostenderet.

Benignly, vide Gently.

Bent, vide Inclined.

to bestow a Benefit vpon, or to doe one a good turne.

Beneficentia prosequi, εὐεργετεῖν
Benevolentia, amore, amicitia afficere
Beneficiis, bonis conditionibus aliquem augere
Cumulare officiis
Beneficium in aliquem conferre
Bene de aliquo mereri
Προσφέρειν, cum dativo
Beneficio afficere, observantia colere
Benefacere.
Benefacta cumulare
Rem facere alicui gratam, quam gratissimam
Benignitatem, officia conferre
Benevolentiam declarare, præstare, apud Ciceronem
Tribuere operam amicis, officium homini amicissimo
Benignè alicui facere, aliquem beneficio

ficio demereri, vide to give.

to Besiege, or to Beset a towne round about.

Urbem cingere copiis & militibus.
Urbem, civitatem circundare, circumvallare, obsidere, urgere, circumvenire
Claudere muros obsidione
Facere obsidionem, obsessionem, & facere obsidium. Plaut. Varro. & fossa septum tenere
Obsidione cingere, πολιορκεῖν
Obsidione, bello premere, to urge
Longa obsidione fatigare
Bello oppida quatere. Virgil. pro molestare. Vallare
Suffocare urbem fame. Cic.
In circuitu munitiones extruere, facere, frequens in sacris bibliis.

to Bestow in marriage, vide Marriage.

to Bestow costs, vide to Spend.

to Betoken, to signifie.

Portendere, significare, indicare
Prognosticare, prædicare
Demonstrare.

Better.

Melior, ἀμείνων κρείσσων
Potior, præstantior
Prior, pro meliore Latinis ponitur, vide Dearer.

it is Better.

Præstat, melius vel satius est
Commodius, prius, potius
Præstantius, optatius, optabilius
Præstabilius est.

to set Betweene, vide to Interlace.

Beware, Take heed to tell it no body, keepe it close.

Cave ne cuiquam dixeris
Vide ne mortalium ulli dixeris
Vide ne alicui dixeris
Vide nè dixeris cuiquam
Vide ne temere apud aliquem effutias
Harpocratem egeris, finxeris
Digito labellum compresseris.

to Bewitch, vide Enchant.

to Bewray, to discover, to disclose, to utter, to publish abroad.

In triviis declamitare
Prodere, arguere
Nudare, denudare
Detegere, publicare
Δημοσιεύειν, διαθρυλεῖν
In publicum adferre, adferere
Ex umbra in solem educere
Vulgare, divulgare
Proferre, enunciare
Invulgare, divulgare
In publicum emittere, efferre
Personam detrahere
Operta recludere dicitur ebrietas apud Horatium
Varia mensium abstrusa in apricum erumpent
Promulgare, φανερὸν ποιεῖν
Aperire, declarare
Pandere, revelare
Efferre, ἐξαγγέλλειν
Significare, manifestare
Edere, promere
Patefacere, palam facere
In vulgus disseminare, spargere
Sermones serere, λόγους διαδιδόναι
Eliminare, vulgare
In medium adferre
Propalare, notum facere

Exprimere, Ostendere.

By little and little, vide Leasurely.

By, Nigh, or Neare.

Apud, Prope, Ad, Penes,
Propter, Secus cum accusativo
Παρα, Circa, πρὸς, Iuxta
Propinque, Cominus.

By and by, vide out of hand.

to Bid, vide to Charge.

a Beere, or Coffin.

Sandapila, πορεῖον, Loculus
Σόρος, Locellus, Capulus
Libitina, Ferculum, à ferendo
Pheretrum, φέρετρον.

to Buy, to Cheapen.

Emere, Comparare
Mercari, ἀγοράζειν
Permutare pro emere
Aere parare, Destinare
Prædestinare
Conciliare, apud Terentium
Græca fide mercari, id est, præsenti pecunia.

Big, vide Strong.

of a great Bignesse, vide Stature.

a Bile or a Botch, vide Impostume.

a Bill of my hand, vide writing.

to Bind by Obligation, &c.

Obligare, Obstringere
Astringere, Devincire,

to Binde one to him by friendly pleasures.

Devincere beneficio quempiam sibi, ornare beneficiis
Beneficium præstare, conferre, dare, tribuere
Gratis officiis plebem obligare, Ambrosius
Bene mereri de aliquo
Beneficium figere, Cicero: Ut hoc beneficium quemadmodum dicitur, trabili clavo figeret, ut perpetuam hujus beneficii memoriam faceret
Beneficiis afficere.
Προσφέρειν cum dativo
Liberalitate omnes in officio continere
Demereri aliquem obsequio bonis operibus.
Obstringere.
Adstringere, seu Alligare, vel obligare, omnia apud Ciceronem
Autorare, sed militem propriè.

Birds, or any Fowle.

Volucres, πετεινὰ
Aves, Alites
Genus altè volantum.
Volatilia, Prepetes
Aucupio voluptatem quærere
Retibus explicari pedicis, fixis viminibusque visco illitis, volucres captare. Aucupari, to Hawke.

a Bishop, an Abbat, or chiefe Prelate.

Antistes, Præsul. Abbas
Pontifex, Sacrorum præses
Episcopus, ἐπίσκοπος
Pontificali infula decoratus, ornatus, insignitus, & periphrasi venusta
Episcopalitii ordinis non infimum decus, singulare decus.
Alpha sacerdotum

Demissæ

Demissæ ad talum togæ sacrisque initiatus Episcopus
Olim soli sacrorum antistites presbyteri nomine censebantur, vt refert D. Hieronymus
Ante Christi in carnem aduentum
Dicti protomystæ, Archiflamines
Archimandritæ
Sacerdotes primarii
Archimandritæ nomen adhuc sibi usurpavit in Græcia. Abbates, quasi primates & præpositi monachorum eremos inhabitantium.

the Bishop of Rome, vide the Pope.

to be a Bishop.

Episcopum agere.
Episcopatum gerere.
Episcopatum administrare.
Episcopi munia obire.

to become a Bishop.

Accipere baculum pastoralem, Ecclesiæ clavum, gubernaculum.
Episcopatui inaugurari.

a Bishops miter.

Garleus bifidus, Insula.
Mitra, Apex.
Tiara ἐπικρανίον, Cidaris.
Κίδαρις ἢ κίδαρος.
Byrrhum sacerdotale.
Prieus Pontificalis.
Et Byrrhum simpliciter à Cypriano pro Tiara ponitur.
Mitellum diminutivum à mitra.
Μίτριον.

a Bishops Vicar or Suffragan.

Suffraganus vulgo vocatur, sed ornatius, Episcopo à suffragiis.
Episcopi vicarius, auxiliarius.
Coepiscopus.
Episcopalem locum tenens.
Episcopi gerens vices, supplens locum, qui Episcopo in pontificalibus actibus, in officio suo suffragatur.
Subsidiarius alicui, i. coadjutor.

Bisket, twise baked.

Panis nauticus secundo coctus.
Panis bis coctus, quem Plaut. vocat panem rubidum. δίεφθος.
Paximas, παξιμας αδος.
Paximadion, παξιμάδιον, qua voce frequenter utitur D. Hier. in vitis Patrum.

to Bite.

Mordere, morsus exercere, inferre subire.
Morsu occupare, consumere, divellere.
Miseros morsu depascitur artus.
Fræna ferox spumantia mandit.

a Bit, a Morsell, a Peece.

Buccella, Buccea, Bolus.
Morsellus, ψώμιος. Panis fragmen.
Frustum, Frustulum.
Turunda, ψωμός.

a Bit, vide bridle.

Bitter or Sowre.

Acidum, Subacidum.
Amarum, Acerbum.
Amarissimo amarius felle.
Insuave, Asperum, Austerum.
Felleum, Acetosum.
¶ Aceto, Acidus fio.
Vinum vetustate coacessit, Cic.

Bitternesse.

Acredo, Amaritudo.
Amarities, Amaror.
Acerbitas, Asperitas, Acor.
Fel, seu Aloe per metaph.

a Blab, vide a Tell-tale.

Blacke, Darke, Swart.
Browne, or sad colour.

Niger

Niger, ἰλικὸς μέλας.
Piceus, Lugubris,
Pullus, Hispanus.
Beticus, Impluviatus, Fuscus,
Anthracinus ἀνθρακινός.
Fuligineus, Mutinensis.
Fulvus, Swart, darke.
Meruleus, apud Plautum.
Lividus, apud Virgilium.
Sed Aquilus color, fuscus, subniger, fusco colore nigricans, Browne, Swart.
Homerus, Puellam nigricantibus oculis, at per hoc formosam vocat. Τὴν ἑλικώπιδα, μελανοφθαλμόν.
Nigris oculis preditus, ὁ ἑλίκωψ.

Blacke Fryers.

Dominicales, Budæo.
Prædicatores, Dominicani.
Aliquot præterea in locis Galliæ & Hollandiæ Iacobitæ dicuntur.

to Blame, to Dispraise, to Deprive, to Dishonour.

Contumeliam facere in aliquem,
Infamare. Vituperare,
Contumeliam intorquere, imponere, dicere, facere.
Tanta turpitudine Ausonicam labefactare virtutem.
Blasphemo calamo aliquem notare, inculare.
Perfundere ignominia, scommatibus, Contumeliis operire, lacerare, concidere.
Turpi crimine lædere.
Ignominia officere, deformare,
In contumeliam agere.
Probra ad satietatem ingerere
Contumelia insequi.
Dehonestare, Inhonorare.
Improbare, Reprehendere.
Incusare, Arguere, Carpere.
Reprehendere, Redarguere,
Reprobare, Objurgare, vitio dare,
Sugillare, Criminari, Traducere,
Insimulare, Notare.
Damnare, Culpare, Accusare,
Diffamare, Obloqui, Condemnare,
Derogare, Detrahere.
Irrogare & infligere ignominiam.
Ignominia notare, quod Græcis est, Ἀτιμίαν προσβάλλειν.
¶ Infamia flagrare, est summa infamia laborare, quod & Græcis dicitur, κακῶς ἀκούειν.
Vituperari.
Diffamari, Laborare fama.
Improbari, male audire, to have an ill name.

to get or receive Blame or shame.

Accipere contumeliam, sordes, id est ignominiam. Cice.
Has à Q. Ticino sordes accipimus
Concipere maculam, Turpitudinem, infamiam, dedecus.
Subire contumeliam, infamiam, notam turpitudinis,
Perfundi aceto. Horat. pro convitiis affici.

to Blaunch, vide to White-lime.

a Blasting, or striking with a Planet.

Stupor mentis & corporis.
Syderatio, quam Plinius scribit, Græcis dici, ἀστροβολίαν.
Apoplexia, ἀποπληξία.

Blasted, or taken with a Planet.

Syderationis morbo affectus.
Syderatus, attonitus, ictus,
Tactus ἀπόπληκτος.
Apoplecticus, quem Hermolaus Barbatus ἀβρόντητον vocat.
¶ Syderari, Sydere afflari, vexari, lędi.

a Blemish, a spot or blot.

Nævus. Labes. Labecula. Macula, Vitium, Nota, si ad corpus referatur, Dedecus, infamia, turpitudo, ignominia, si metaphoricè ad mores, accommodare sermonem voluerimus, sicut quoque dicimus, labem perfidiæ, notam infamiæ, perjurii.
Tubera pro vitiis majoribus posuit Horatius, Verrucas minora appellans. Mendum, menda, litura.
Vario Lenticulæ. Lentigines, spots in the face.
Glaucoma, atis, n. gen. vel
Glaucoma, æ, f. gen. spot in the eyes.
Maculas læsis de vestibus auferre.
Eximere, eluere labem, to take, to wash out blots, or spots.

Blew, Watchet, or Azure colour.

Cæsius color. Flavus.
Cæruleus quasi cæluleus, à colore cœli.
Glaucus, Glaucinus, Cumatilis.
Cyanus, Cyaneus.
Venetus, Thalassicus.
Indicus, darke blew.
Ferrugineum pæterea colorem quidam accipiunt, pro cæruleo marinis fluctibus simili, quem Græci Θαλάσσιον vocant.

Blind.

Cæcus, τυφλὸς. Orbus propriè, qui lumen amisit oculorum.
Oculis captus. Exoculatus.
Luminibus orbatus.
Orbus luminis, Senec.
Tiresias apud Iuvenalem.
Talpa cæcior proverb.
Ἀσπάλακος τυφλότερος.
Tiresia, Hypsia, Leberide cæcior.
Cæcigena, blind borne.

Blinded, walking in darknesse.

In altissimis versatus tenebris.
Densa quadam ac tetra impietatis caligine occæcatus.
In densissimis ignorantiæ tenebris sepultus.
Qui profundum venit malorum.
Mens cæca, lucis indiga, exhausta, divino lumine. Cimmeriis immersa tenebris.
In errorum densitate vaga.
Oppleta tenebris.

a Blinkard, Bleared, or one that looketh asquint.

Cæcutiens. παραβλέπων.
Hallucinans, Lippus, Lippiens.
Lolio victitans, proverb. seu Tithimallus, Laconicus.
Saturniæ lemæ. Luscus etiam significat.
Strabus seu Strabo. Retortus.
Παραβλώψ. ¶ Lusciosus, Sand-blind.
Lusciscus, oculos habens hebetiores, Nyctilopa.
Ὑποτύφλος, he that seeth better in the night than at midday.
Sed lusciosus qui interdiu parum vel nihil, vesperi vero satis videt
Μυώπης seu μυωπος.
Lucinus, that hath little eyes, vide to looke asquint.

a Blister, a Whelke or a Wheale.

Pustula, Papula. Tuber.
Tuberculum. οἴδημα.
Exuberatio. γαγγλίον. Scrofula.
Huc etiam spectant Vari seu Varioli, the maisels, qui pueros maximè infestant, græce ἰονθάδες cum febri plerumque nascuntur hæ pustulæ.

a Blockish dullard, vide Dulhead.

Blot, vide Blemmish.

Blotting paper, vide Paper.

Bloud, Bloudy, full of Blood and Slaughter, Murther.

Sanguis, Sanguinolentus
Sanguine terra tabet, madet
Flumen purpureum mistis sanguine fluxit aquis
Sparsi vorantur sanguine vepres
Cæde tepebat humus
Arva cæde madescunt
Aspersus sanguine locus nata omnis
Atro tepefacta cruore terra
It cruor per artus
Funditur ater ubique cruor
Inundant sanguine fossæ
Sanguinis vomere rivos
Squallenti sanguine crines.
Concreti sanguine crines.

to make Blunt, or Dull.

Obtundere acumen, Hebetare
Perstringere aciem ingenii, Cicero dixit, pro hebetare
Perstringitur acies ferri.

to Blush, or to be ashamed.

Erubescere, Vereri, Revereri
Verecundari, Pudet me
Αἰσχύνομαι, Pudore suffundi
Ἐρυθριᾶν, Rubrescere, pudore
Rubore suffundi
Pudore affici
Suppudet, impersonale
Ejectum semel attrita de fronte ruborem recipere. Horat.

Blushing, vide shame.

a wild Bore, or Swine.

Aper. κάπρος. Porcus vel sus sylvestris.
Syagrus. συάγρος
Orthagoriscus Singularis. μόνιος
Unde in Psal. 79. μόνιος ἄγριος, κατενεμήσατο τὸν ἀμπελῶνα, ubi Hebræi habent a s. singularis feras depastus est vineam
Actæon trisyl. pro Apro apud Mant.
It levis Actæon fumans.

to Boast, to Brag.

Iactare, Ostentare
Præsumere, Vendere
Vendicare, Iactitare
Κομπάζειν, ἐπικομπάζειν
Gloriari, Arrogare
Sesquipedalia, ingentia jactare verba, ampullas.
Tragicè loqui
Spirare tragicum, apud Horat.
Præsumptuosè, arrogantèr, immodestè loqui. λάβρεύω
Venditare sese inanibus verbis, nihil præter eruditionem suam jactare
Efferre se magnificè
Extollere, Attollere
Meras glorias spirare
Fumos jactare
Prædicare, Efferre
Μεγάλα λέγειν, ἀρεταλογεῖν
Inanes flare, afflare glorias, apud Gell.
Erigere caput, cristas
Grandia & magna trutinare contracto supercilio, tumentibus buccis, sesquipedalia verba, ἁμαξιαῖα ῥήματα.
Cœlum territare, apud Virg.
Grandia, magna jactitare, loqui.

a Boasting, a Bragging.

Iactantia, Ostentatio
Iactatio,
Arrogantia μεγαληγορία
Immodesta præsumptio.

a Boasting shew, vide a Solemne sight.

a Boaster, a Bragger.

Magniloquus, Grandiloquus
Gloriosus, Sese insolenter jactans
Immodestus, Insolens

Arrogans, Sui tibicen
Arrogantiæ, iactantiæ non ferendæ.
Γαπνιοπώλης, qui fumum venditat
Thraso, Hippias, Calliphanes
Aretalogos, apud Iuvenal. & Stret.
Marsyas, Thamyras
Callipides alter
Fumivendulus.

a Boat.

Cymba, Scapha
Scapula, σκαφὴ,
Linter ex arbore cavata fit,
Lembus, λέμϐος
Lembunculus, πλοῖον μίκρον
Navicella, apud D. Augustinum
Navicula, πλοιάριον
Navigiolum, Alveus, Alveolus
Navicula i.

Boyes, vide Sonnes.

a pleasant Boy.

Puer festivus, lepidus
Lepore, festivitate, morum elegantia, quibusvis præferendus.

to Boyle or Seeth.

Elixare, Aestuare, Coquere
Effervere, Ebullire, Scaturire.

Bold, hardy.

Animosus, Magnanimus, Fortis,
Acris, Audax, Invictus. Vide stout, and couragious.

a Bolt, vide a Barre.

a Bonet, vide Hat.

a Booke.

Liber, Scriptum, Codex
Βίϐλιον, Opus, Opusculum
Volumen, plures continens in se libros partiales, ab involutione,
Commentariolus
Charta apud Ovidium, pro libro ponitur
Pugilares à pugno, & enchiridia à manibus, in quibus gestantur, ac codicilli cum asserculis, tabellisve concinnati, Little small bookes.

the Borders or Marches of any Countrey.

Confinis & Confinium Colum.
Frons regionis, velut est apud Plinium, Caput regionis & principium, anterior pars cujusque rei
Limina imperii, id est, introitus, ut Marginis Imperii, apud Ovidium in Tristibus;
Fines numero plurali sæpius pro terminis & limitibus ponuntur, the Marches.
Collimitium est confinium
Collimitium Hollandiæ & Flandriæ est Brabantia
Confinis Flandriæ est Brabantia
Milites per frontem regionis distribuere
Limitanei milites, qui in collimitio sunt constituti in præsidio adversus inimicos excubantes in limitibus Garrison.
Limitatus ager
Limitibus distinguere, terminare,
Limes positus in agro
Partiri limite campos.

the Borders of a garment, vide Fringes.

to be Borne.

Introire ad vitam, vel in vitam
Ædi in lucem
Emergere apud Prud.
Prodire in vitam
Nasci, Fieri, γίνεσθαι
¶ Aves, accipitres, & animalia quoque dicuntur fœtare, fœtum emittere
Nasci, Utero matris prodire
Venire ad sydera ætherea
Surgere ad lumina vitæ,
Venire sub auras cœli
Accipere vitam

Prodire, utero exire
Emitti in auras
Fœtus expellit se in auras. Vide to travell or labour of a child.

as soone as I was borne, from my childhood, Infancy, Youth.

Ab initio, à primo exordio ætatis
A prima, ab ineunte ætate
A primis temporibus, à puero
Iam inde, à puero
Iam inde usque à puero
A prima pueritia
A primis annis
A teneris unguiculis
A die natali, ab ortu primo
A quo die natus sum
Ex quo ingressus in vitam sum
Ex quo vitæ lumen attigi
Animam ducere, Spiritum haurire de cœlo cœpi.

to Borrow.

Mutuo sumere
Mutuum accipere
Mutuari
Commodato accipere
Utendum accipere.

a Botch, vide Impostume.

a Botcher, vide Tailor.

a Butcher.

Lanio & Lanius
Carnifex, Bovicida, Macellarius.

a Butchers shop, or a Butchery.

Macellum, Laniarium
Laniena, Carnarium.

a Bough or Branch.

Ramus, Ramulus
Γρόμμος κλάδος.
Ramusculus, Ramale
¶ Plantæ teneræ. Stolones
Novelli rami
Μοσχεύματα.
Talea, Malleolus
Usus radix
Claviculus, vel Clavicula, quæ & capreolus, the shoot or little cletes of the vine.

to Boult out.

Extorquere, Elicere,
Exculpare, Extricare.

a Bondman, vide Servant, and Slave.

to be Bound unto one.

Devinctus, Obstrictus
Obligatus, Debitor,
Obnoxius, quamvis propriè ob delictum aliquod pœnæ obligatum seu subjectum significet: apud Divum Hierony. Eras. & alios ponitur pro devinctus, obligatus.
Devincere officiis, oppignorare gratia, Ambrosius.

a Bouget, vide a Male.

Bountifully, vide Liberally.

to Box one on the eare, or to knocke one about his pate.

Depalmare aliquem apud Erasm.
Malam, maxillamve ferire
Τῶν παρειῶν παίζειν. Grego.
Alapam alicui impingere
Palmas in faciem dare, apud Evangelistam ῥαπίζειν cum accusativo.
Παίειν ἐπὶ κόῤῥης.
Ferire malam nequiter. Plaut.
Alapam incutere. Alapis percutere
Ἀθωστειν. ἀγηλατεῖν.
Colaphos incutere.
Ἐντείνειν πληγάς
Manu extensa, pro recta palma ferire, verberare

Pugnis confringere, to beat with fists.
Colaphisare. Colaphum icere apud Plautum
Pugnum in os impingere, ingerere
Pugno, colaphis percutere, diverberare. Verberare
Colaphos infringere
Plus quingentos colaphos infregit mihi. Terent.
¶ Expalmari, apud D. Augustinum ponitur pro palmis cædi.
Manum non vacuum abstergere.
Ου κενεὰν τὴν χεῖρ' ἀπομάττειν
Lucian.

to Box, to Scarifie, or to draw out ill bloud.

Scarificare cutem, levitèr vulnerare perstringere. Sanguinem ventosis elicere. Σχαζειν.
Ἐπιξειν, ἀπιζείρειν
¶ Cucurbitæ, Cucurbitulæ, Ventosæ vulgò dicuntur. Sicyæ σίκυαι.
Græcis Pyxides seu vascula in quæ detrahitur sanguis.

to Brag, vide Boast and Triumph.

a Braier, vide Crier.

Brasse, vide Copper.

Bravery for Women, vide Womens bravery.

a Branch, vide Bough.

to Branch out, vide to Burgen.

to Brawle, to Chide, to Rebuke, to Fight.

Objurgare, Percellere
Increpare, Incessere
Redarguere, Distringere
Multis verbis malè aliquem accipere, Cic. accipere severè
Asperè movere
Insectari, austeris, acribus, mordacibus, exasperantibus verbis, verborum amarulentia
Conficere aliquem verbis. Plaut. id est, minaci voce terrere
Reprehendere, Carpere
Taxare. ὀνειδίζειν.
Arguere, Improbare.
Obloqui, Increpare
Ἐπιτιμᾶν.
Inculpare, Perstringere
Catonem agere Censorium
Democritum quendam agere
Divis ipsis abloqui.
Percellere, vide to strive.

a Brawling, a Chiding, a Fighting.

Rixa. ἔρις.
Lis, Dissentio.
Pugna, Concertatio
Altercatio, Iurgium
Strepitus pugnaque verborum
Contentio, vide Discord.

that Brawleth or Chideth much.

Rixosus, Litigiosus
Litium avidus, appetens, peramans,
Ad dissidia propensus
Litem semper movens, incipiens, suscitans,
Refractorius, Controversus
Filium contentionis. Tricon.
Canina præditus facundia
Concitus ad rixam.

Bread.

Panis triticeus, wheaten Bread
Panis siligineus, manchet or fine Bread.

Panis

Panis hordeaceus, barly bread.
Humanis usibus apta Ceres
Vsus Cereris
Dona laborata Cereris
Suppositum cineri focus parat panem
Molitam manu Cererem torret igne focus

to Breake or Burst.

Prangere, confringere
Infringere, rumpere
Dirumpere, crepare
Frigidus in Prato cantando rumpitur anguis.
Limina perrumpit, postesque à cardine vellit.
Fræna pudoris rumpere.

to Breake the League, or Promise, to doe contrary to the promise, or agreement.

Fœdera solvere, irrumpere, abrumpere, lædere, dissolvere, turbare, frangere
Pacta conventa convellere
Rescindere, lædere fidem
Irrita reddere, mutare
Non stare conventis, pactis
Pactum irritum facere
'Αναπαριάζειν
Conventionibus non stare
Pacem labefactare initam
Pacta eludere commento Thracio, id est, callido vafroque.
Pacta violare, rejicere.
Rejicere conditiones semel acceptas.
Abire ab emptione, à contractu prio re
Discedere à fide data, à conditione
Dirumpere fœdus, vel solvere
Facta omnia infringere
Conventiones non servare. Vide Promise
Fœdifragus, A Breaker of the league.

to Breath, to take his Breath.

Spirare, respirare
'Αναψύχειν, trahere spiritum
Recipere anhelitum, vel facere
Spiritum ducere, reddere anhelitum per vices recipere
Animam trahere, remittere, & efflare.

the Breath.

Spiritus, flatus
Anima
Halitus, anhelitus.

Breeches, or mens over-stockes.

Subligar, subligaculum
Femorale, feminale
'Αναξυρίς
Suffibulum, apud Varronem
Caligæ, tibialia
Campestria substant.
Perizomata, περιζώματα
Pudendorum velamen
Lumbare
Braca, vel bracha, ut alii scribunt
Renones aliquibus dicuntur, Græcè περισκελίδες, Chaldaicè Sabarella, qua dictione Daniel usus est, Hebraicè Micenas
Solvere ligulas, ponere seu deponere subligaculum, notæ significationis sunt.
Caligas thoraci seu diploidi astringere ligulis, to trusse up the hose
Femini-cruralia à Ludovico Vive, in colloquiis, pro caligis ponuntur, a whole paire of hose with breeches and nether stockes together
Caligæ, tibialia, tegumenta tibiarum, a paire of nether stockes.

to Bribe, vide to put out ones eyes with gifts.

a Bride, vide married damosell.

a Bridle, or a Bit.

Frænum, Habena, ὀϐλητά
Retinaculum, camus, κημός
Lupus apud Ovid, genus fræni acerrimi, ut Luparum apud Virg.
Capistrum, the halter.
Ἡλικιστής
¶ Spernere lupatum
Habenas rejicere, frænum non admittere, ἀφηνιάζειν
¶ Fræno equum sistere, coërcere
Ἀνδιαμϐάνειν τ ἵππον, ἀνέχειν
Actis equum compescere habenis.

Briefe, vide short.

Bright, vide shine and cleere.

Brine.

Salsugo, muria
Muries, ἅλμη, Salsilago.

to Bring, vide carry.

to Bring forth.

Parere, Edere, gignere
Educere, producere, proferre eniti.

to Bring to an end, vide End.

to Bring to nought, vide to marre.

to Bring up. vide to feed.

a Brinke or Brim.

the Stone Bason that receiveth the water of Conduits, or a Bason.

Labrum, Labium
Labellum, Pelluvium
Pelluvia, Podoniptrum

Tinaciolum, Pelvis
Λεκάνη, πέλυξ.

a Broker.

Mediator, Conciliator, Licitator
Proxeneta, προξενητής
Pararius Latine, apud Senecam. Institutor.

a Broach, vide a Coller.

a Brotherhood, vide Fraternity.

a Brush.

Setaceum, quod plerunque ex setis fiat, Scopina, Scopulæ
Peniculus vel penicillus
Vives in colloquiis Muscarium setacium nominat, à similitudine credo, nam Muscarium est coma quarundam herbarum, in quo semina dependent, veluti feniculi, anethy, & similium.

Bruit, Rumour, vide Fame.

a Bucke, vide Doe.

a Bucket, a Paile for to take water with.

Urna, Hydria
Sirulus aquarius, Cato
Ἀντλίαξ, Urnula, Situla, Sitella
Trulleum, Creterra, Mergus, oris
Antlia ἀντλία
Haustrum
Suriscola, apud D. Hieron.
Futis est vas aquarium
¶ Nasiterna, à similitudine nasi, apud Varronem & Plaut. Pitcher.
Urceus, Urceolus, Minalis, aqualis
Gutturnium, πρόχοος, idem
Guttus pro eodem, apud Eras.
Malluvium, Polluvium, a Bason to wash in, Pelvis.
Χειρόνιπτρον, Livius, Argenteo pollubro

bro & aureo gutto.

a Buckler, a Shield.

Solutum, Clypeus
'Ασπὶς, Parma
Parmula, Ancile
Ambo, Pelta, Cetro
Γέρρον scutum persicum
¶ Parma eludere jaculum
Tela scuto accipere.

to Bud, vide to burden.

to Build, to make a house.

Aedificium, domum, tectum, ædes, struere, extruere, componere
Extollere, οἰκοδομεῖν
Erigere, instaurare
Educere cœlo. Virg.
Condere arcem, domum, urbem, Salustius.
Mænia fabricare, Edificare, Ponere, Condere
Murorum attollere moles
Condere sedem, Tecta
Fundare arcem, urbem extruere, statuere, cingere muris, saxis, fundamenta locare
Architectari, ἀρχιτεκτονεῖν
Moliri arcem, ædificare
'Εδρύειν, figere
Collocare, firmare
Constituere, ponere
Iacere fundamentum
Aedificia modicè ab humo tollere. to build not very high.

Bulwarkes, vide Fortresses.

a Bull, a Patent, a Privilege.

Diploma summi Principis, Regis
Codicillus dispensatorius
Privilegium, προνόμιον
Bulla vulgo dicitur pontificia
Indultum Apostolicum
Brevis, vel ut alii vulgò dicunt, Breve, sunt etiam diplomata, quas nunc appellamus litteras patentes continentes principum edicta & mandata, regio signo sancta
¶ Cæsareo privilegio aliquem inaugurare.

to Burden, to blame, to raile or speake ill of the dead.

In mortuos maledicentiæ spiculum figere
Defunctos maledictis insectari
Insectari post mortem
Lacerare defunctum
Mortuis convitiari, maledicere,
Defunctorum innocentiam insectari
Convitia congerere in mortuos
Pugnare, luctari cum larvis, cum defunctis
Instar caspiorum canum sepultos arrodendo affligere
Ad inferas sedes usque manes & larvas à quibus veterum natura sustulit sua fulmina persequi
Ne ab umbris & cineribus sævitiam continere
Mortuum flagellare
Νεκρὸν μαστίζειν. Iugulare mortuos
Τοὺς τεθνηκότας ἀποκτείνειν
Leoni mortuo barbam vellere
Mortuum criminationibus proscindere, impetere, incessere, lingua acerbissimè exagitare.

a Burden or load, a packe, a fardell.

Onus, φορτίον
Provincia, pondus
Periculum, gravamen
Sarcina. Impedimentum tam in singulari, quam in plurali numero.

heavy Burdens or loads.

Onus Aetna gravius, apud Cic.
Collossea onerat Moles
Pistrinum tum pro loco, tum pro re difficultatis plena metapho.

Res viribus impar, difficultatis plena
Gravis sarcina
Negotium subacerbum
Provincia dura, negotiosa, molesta, aspera.
Negotium operosum, molestum.
Negotium involutum, difficile explicatu, γαγγαμών.

to unburden, vide unloade.

to Burgen, to Bud, to Branch out.

Fruticari vel e, Sylvescere
Γρεμνιάζειν, frutescere
Florere, florescere
Formatis aperitu, floribus arbos
Florescunt gramina rivis
Emittere stolones, μοσχεῖν
Pubescere, frutices emittere
Germinare, egerminare
Progerminare, pullescere
Pullulare, pullulascere
Suppullulare, protuberare Soli
Suppullulascere, expullulare
Arbescere, frondescere
Vernare ad arborem etiam refertur
Gemmare, & gemmas emittere ad vitem effertur, & ad alias arbores, gemmascere, efferri, turgere in gemmas
Gemma, vitis oculus.

to Burie.

Inhumare, terræ injicere
In terra recondere
Tumulo recondere, tumulare,
Dare humo, terræ, ad sepulturam
Κτερίζειν, parentare
Sepulturæ tradere, dare sepulchro
Sepelire, humare
Inhumare, funerare
Dare tumulo
Extremum persolvere honorem
Cadaver, funus humo condere, Ovi.
Pulveri tradere, seu humo, Salu.
Condere monumento corpus, Plin.
Putridum condere cadaver in urna
Et apud Phocyllidem, γαῖαν
Ἐπιμοιρᾶσθαι, νεκύεσσι, mortuis terram impertiri
Ponere in monumento
Corpus terræ parenti reddere
Sepulchro claudere
Efferre matrem Cice. Sepulturæ cadaver inferre, terrǫque obruere
Subdere sub solum, **to put under the ground**
Mandare humo
Telluris aggestu cadaver obruere, superjecta humo operire, apud Am. in Home.
Terræ commendare, apud Max.
Terra cineres accipit
Tumulus ossa tegit
Libitinam exercere
¶ Efferre cadaver, uxorem, funus mortuorum, ἐκκομίζειν
Ἐκφέρειν, κηδεύειν
Extra domum vel ad sepulturam ferre, νεκροφορεῖν.

to be Buried.

Funerari, sepulturæ tradi
Humari, parentari
Comburi veteres solent, unde bustum pro monumento ponitur
Τῶν νομιζομένων τυχεῖν
Ponere cineres apud poetas
Honorifica sepultura donari
Sepulturæ majorum suorum addi
Magnifico post fata deponi Mausoleo
In tenuem solvi favillam
Contumulari, terræ insterni.

an honourable Buriall, vide Funerall.

to Burne.

Vulcano dedere, dicere.

Dare

Dare flammis, ignibus
Vulcano committere
Ignis voragine absumere
Urere
Extruere rogos
Ustulare apud Pacuvium pro urere
'Εκκαίειν, φλέγειν.
Patrios incendio lares absumere
Ignem in ædes ejaculari
Cremare, Concremare
Celebrare Vulcania
Corpora in cineres redigere
In ignem, in rogum mittere, ponere, projicere, imponere
Igne absumere. πυρπολεῖν
Comburere. Igni tradere
Ultricibus committere flammis
Incendio involvere
Ignibus ardere
Exurere
¶ Conflagrare, flagrare, ardere, absoluta sunt, & igni non tantum, sed & aliis rebus accommodantur. flagrare odio, amore.
Illi res omnis, in fumum & cinerem abiit, ubi incendium omnia hausit.

to Burst, vide to Breake.

to Burst or to Breake in.

Irruere in ædes
Irrumpere, cum violentia quadam
Εἰσπίπτειν
Inferre se concitato impetu, Livius, pro irruere, facere impetum
Incedere unde scribendi libido incessit mihi vel me. Livius: gravior cura patribus incessit.

to Burst or breake open doores, vide Doore.

a Bush of thornes.

Dumus. Rubus
Spinæ. Vepres
Septes. Ruscus
Virgultum. Spinetum
Dumetum. Rubetum
Vepretum. Senticetum.

a Busie worke or matter, to compasse.

Labor magnus, difficilis, laboriosus, gravis, operosus, molestus, immensus, magni negotii, difficultatis ac ponderis, vide a peece of trouble.

Busied, vide Occupied.

a Butler or Steward.

Præfectus cellæ penuariæ
Dispensatoris officium gerens. Ambrosius οἰνοψ.
Cellarius & non cellerarius, ut plærique ineptiunt, nisi quis interpretari velit, rarus in cella,
Præpositus cellæ
Moderator domus. Custos cellæ
Promus ac condus ταμίας
Villicus in Evangelio
Oeconomus. οἰκονόμος
Dispensator rei familiaris
Procurator aliquot in locis dicitur seu Curator
'Επιμελητὴς
Procurator peni, Plaut.
Cavearius nonnullis dicitur à Cavea.

a Buttery, vide Celler.

the Buttockes or Haunches.

Clunes sub genere communi
Clunicule. Nates. πυγαὶ.

But, Nevertheless.

Cæterum. μέντοι
Porrò, Autem. δὲ.
Porrò autem. Sed
Sed enim, atqui
'Αλλ' ἄρα, ἀλλα. Verum
'Αλλὰ γε, Vero, At vero.

Verum

Verum, enim vero. Quin.
At in oratione soluta: Ast in versu sequente vocali.
C Sed etiam, Tamen.
Veruntamen, Attamen
Sed tamen, frequens est apud Cicer. ἀλλαμλῶ.

But yet.

Pariter ac. Iuxta ac
Ex æquo, atque, Simul &
Id. m, Idemque
Acque, atque
Ita & præcedente ut
Simul in oratione geminatum, vel geminatum.
Tum in oratione geminatum
Et in oratione geminatum
Sed &, verum etiam, ἀλλὰ καὶ, præcedentibus non solum, non modo, ὀ μόνον.

C

a Cabin, lodge, vide Cotage.

a Cable rope.

Funus anchorarius
Tomis, icis, f. g. Plin.
Retinaculum, stupæum puppis, Ovid.
Ruderis, Plin.
Funis nauticus.

to Cacke, to shite.

Alvum exonerare
Cacare, Χεσ πατεῖν
Ventris onus ponere, deponere
Purgare ventrem, apud Hier.
Excernere, apud Celsum
Stercus facere, vel oletum
Saburram ventris ponere
Emittere saturitatem
Alvum dejicere, solvere
Forire, ἀφοδεύειν
Merdare, Cunire
Egerere absolutè
Excrementum dejicere,
Ὑπάγωγεν κοιλίας, alvum dejicere,
C Comforire apud Pomponium
Permerdare, Conspurcare, fœdare
Χέζειν, to beshite.

a Cage for birds.

Cors vel cohors, Aviarium,
Avium, vel Altilium septum
Ornithoropium
Ὀρνιθοτροφεῖον, ὀρνιθὼν
Gallinarium, a hen pen.

a Cake, a Wafer.

Panis dulciarius, Laganum
Λάγανον, Libum
Melipectum, μελίπηκτον
Placenta ex melle. Popanum.

to Call.

Vocare, vocitare
Appellare, Appellitare
Nuncupare, Memorare
Nominare, Dicere.

to Call backe, to revoke his fault.

Revocare, Recinere errorem
Retractare. Fateri errorem
Revocare quod dixeris, feceris prius, asserueris.
Canere Palinodiam
Παλινῳδεῖν: recantare
Opprimere dicta sua.

to Call to minde, vide to Remembrance.

a Call, vide Coife.

Calme, vide Quiet.

he Came at length.

Tandem aliquando, denique, demum,
Post diurnum tempus, longo temporis intervallo, cum temporis multum abiisset, transacto multorum annorum spatio rediit, revertit, reversus est.

Accepit se ad suos lares, patriam, cunabula, patrias sedes.

a Campe, an Hoste, a siege.

Castra, σκηνώματα
Papilio, Tabernaculum,
Tentorium, Stativa.

to pitch his Campe.

Castra facere, ponere, locare
Castrametari.

to raise or to move his Campe or Siege.

Movere, amovere Castra
Tabernacula detendere Cæsar
Locum commutare
Exercitum aliò deducere
Solvere obsidionem
Ab obsidione desistere
Oppugnationem remittere
Colligere papiliones.

a Cane, vide Reed.

Canels, vide Gutters.

to Can or may, vide Apt.

to Cancell out, vide to Crosse out.

a Canker.

Cancer morbus, eris in genitivo sub neutro genere
Κάρκινος, καρκίνωμα
Carcinoma, Gangrena.

a Canker-worme that eateth commonly Coleworts.

Erma Campe, κάμπη
Mastax, apud Nicandrum
Hiesina Columellæ dicitur
Brucus, βροῦχος.

Cannons, vide Artillery.

a Cap, vide Hat.

a Spanish Cape, vide Cloake.

a Captaine, a Generall.

Dux militum, primarius, summus
Copiarum dux, Strategus
Primipilaris, Præfectus militiæ
Belli ducem agens
Bellicæ expeditionis dux primarius
Archistrategus
Primus exercitus dux.
Præfectus equitum custodiæ quos archeros vocant
Totius equitatus dux præcipuus præfectus militiæ
Ἄρχων στρατευμάτων
Cohortis præfectus,
Στρατάρχος ἔπαρχος
Imperator exercitus,
Dux militaris, Exercitus dux,
Copiarum præfectus, apud App.
Capitaneus barbarum est, pro quo militum caput rectius diceretur, à cujus consilio & nutu cæteri dependeant.
Λοχαγωγός Græcè
Ordinis militaris instructor, imperator seu ductor. Rector
Nostri decanum vocant qui contubernio præest
Οἰκοδεσποτάρχος Græcis dicitur
Nam contubernium propriè milites decem sub una papilione degentes.

Cardinals.

Proceres cardinei.
Cardinales, Purpurati patres,
Honore galeri punicei decorati,
Quos vaga contecto purpure vestis equo
Cardineo insigniti galero
Cardineo quorum tegitur corona galero.

to be a Cardinall.

Cardineos gerere titulos,
Pilium ferre rubrum
Cardinalitio galero ornari.

Car-

¶ Cardinalitiæ dignitatis galero donari, insigniri
Consistorium cardinalium quod vulgo dicimus, rectius seu ornatius
Pontificum collegium
Summum concilium.

Care, or thought.

Cura, Anxietas, Angor, Scrupulus
Molestia. Sollicitudo, Dolor
Angustia, vide Diligence.

Carelesse, Negligent in my owne Profit.

Utilitatis meæ rationem nullam habui, duxi, spectavi: quid esset è re mea, in rem meam, quid ad rem meam pertineret, in rem meam faceret, conveniret; quid de rebus meis expenderet, prodesset, conduceret, utile esset, utilitatem afferret.
Utilitati, emolumento, bono esset; fructum pareret.
Nullam operam dedi, non laboravi, minime spectavi, curavi, quæsivi, secutus sum, nullum studium posui, nihil industriæ, operæ locavi, posui, diligentiam nullam adhibui, contuli. Res meas indiligenter administravi, tractavi, vide negligence.

Carefull, vide sorrowfull.

be Carefull in doing, &c. or take some paine, or looke to it.

Cura, Age curam
Habe curam, Fac, Dispone,
Evigila, Da operam
Curæ tibi sit. μέλει σοι
Tua curatum abeas.

to be Carefull, Sorrowfull, or doubtfull.

Sollicitum esse. κηδεύειν
Destineri curis
Angi, enecari sollicitudine
Angere se animo, apud Terent.
Μεριμνᾶν. Curare
Alicujus rei curam antiquiorem ducere, Præcipuam atque antiquissimam habere curam
Inter spem & metum fluctuare
Ultra peram sapere, pro nimis sollicitum esse
Curis & anxietatibus concidere.
Anxiè & sollicitè cogitare
Anxium esse
Aestuare. Fluctuare
Consulere. Cogitare
Satagere. Laborare
Trepidare. In diversa rapi
Sollicitudinibus inquietari
Vehementer laborare
Μοχθοποιεῖν
Pendere animi vel animo, cum genitivo vel ablativo, utrumque apud Ciceronem
Animo ringi. Angi
Angore detineri
Animo, intimis sensibus angi
Undis negotiorum distrahi in diversa
Curam gerere, agere
Probe curatum velle
Distringi curis. Cruciari, discruciari, excruciari sollicitudine
Curis confici, morderi, tenuari, uri, tabescere, liquescere, pallescere, insistere, mori, carpi
Curis intentus, confectus, curis exerceri, potiri curis
Ingeminant curæ
Cura venit, tenet, tangit, moratur, subit, hæret, mordet, Corpus tenuat
Vitiat, est fervida
Sollicitudinem parit
Rationem habere
Esse in cura
Oculis ferre metapho.
Versari in cura.

Curæ

Curæ esse, apud Ciceronem.
Curæ habere, Cic.
Ἐπιμελεῖσθαι
Ista mihi curæ erunt.
Ἐμοὶ μελήσει ταῦτα.
¶ Totius toto pectore quis incumbere in curam aliquam dicitur.
Cordi esse.
¶ Curis animam excruciare.
Solicitudinibus vitam reddere breviorem.
Arduis rebus persequendis confici.
Macerare se crastina cura ciborum.
Se excruciare animi dolore,
Cor edere, comedere.
Ἐσθίειν τὴν καρδίαν.

to put or take away Care, Thought, or Sorrow.

Liberare, exolvere curis, finem imponere curis.
Sollicitudine alienare.
Curas secludere, demere, deponere, demittere, avertere.
Agitare curas, abjicere, ponere, resolvere, depellere, fallere, diminuere, Sanare, pellere nubes curarum.
Cura abit, fugit, excedit, deserit, dilabitur, lentescit, diluitur mero.

I Care not, or I passe not.

Susque deque fero, ἀδιαφορῶ.
In nullo discrimine pono.
Susque deque habeo.
Aequi bonique facio, apud Terent.
Aequo animo sum.
Nihil laboro, Mea non refert.
Manum non verterim, moverim, etiamsi domus ruat.
Minimi æstimarim, securus quonam res cadunt.
Non magni pendo.
Illud non amarim crepitu digitorum vide man I care not, what losse, &c.

a Carpenter.

Faber lignarius. Faber tignarius.
Materiarius, Abietarius, in Exod.
Carpentarius, τέκτων.
Architectus & Architector, qui structuris ædificiorum præest, & fabricanda præscribit.

the master Carpenter.

a Carpet, vide Tapestery.

to Carry, to beare, to bring.

Portare, Apportare, Ferre.
Vehere. φέρειν. Adferre.
Invehere, Trahere secum.
Ducere secum.

to Carrie in.

Invehere, Invectare.
Inferre, Importare.

a Carrier, a Messenger.

Tabellarius, ἀγγελεύς.
Grammatophorus, Nuncius.
Lator, portitor, gerulus, bajulus literarum. γραμματοφόρος.
Tabellarii fungens munere.
Internuncius.
Nuncius, ingenti per regia tecta tumultu ruit.

a Cart, a Chariot, or Coach.

Carruca, Carrum & carrus.
Cisium. δίφρος.
Benna, dictio gallica.
Cantherium, Rheda.
Epirrhedium, Biga.
Birotum. Covinus.
Petorium, apud Horat. ϛρωεῖον.
Capsus, carruca undique tecta.
Currus brevis.
¶ Cisium evertere, to overthrow the Cart.
Effundere aurigam.
Impetu aurigam solo sternere, vide Waggon.

a Carter, a Waine-man.

Auriga, Agens Currum.
Essedarius. Carrucarius.
Vehicularius, ἁμαξεύς.
Rhehedarius, apud Ciceronem.
Ζευγηλάτης, Quadrigarius.
Rhehedarii officium exercens.
Rector curtus.
Agitator pro auriga. Cic.
Vehiculi moderator.
Vector à Cic. positum est pro eo qui vehit, Plaustrarius.
Cisiarius qui Cisioum regit, hac voce jurisconsultus usus lib. 20. dig.

to Carve, vide to Grave.

to Cast, to Fling downe.

Conjicere, Trajicere,
Pronus sternere solum,
Jacere, Jaculare, Contorquere,
Dirigere spicula in aliquem.
Jaculum emittere, Torquere,
Projicere Telum.
Intendere sagittam.
Exercere brachia telo.
Aethereas telum contorsit in auras.

to Cast in ones teeth, to Upbraid.

Objicere culpam.
Improbrare.
Increpare, apud Salustium.
Objectare.
Ingratitudinis dicam alicui scribere.
Exprobrare, Improbrare.
Refricare ulcus, ἕλκος ἀνακνίζειν.
Probrum objicere, Carinare.

to Cast aside, vide set aside.

to Cast abroad, vide to Scatter.

to Cast in mind, vide to imagine.

a Catarre, vide Rewme.

a Cat.

Felis αἰλουρος γαλῆ.
Aelurus. γαλεώτης γαλῆ.
Catus simpliciter, nam Catti sunt Hæssi populi.
Mustela domestica dicitur à nonnullis.

A Cave, a Den.

Specus & specu, Spelunca.
Spelcum, Lustrum, φωλεός.
Latibulum, Antrum.
Latebra, χάσμα. Lacus.
Scrobs, Cavea, Caverna.
Crypta, Fovea, βόθυνος, Fossa.
Cuniculus pro loco seu foramine, subterraneo occulto.
Abdita, Recessus, Diverticula, privy corners.
Angulum foveæ & receptus.
Latebrosa rupium cavamina Sosi.

a Cause, a reason, an occasion, or maine.

Res, πρᾶγμα.
Causa, Negotium.
Gratia apud antiquos pro causa ponebatur. Unde fluxerunt hæ orationes, mea vel tua gratia, id est, pro mea vel tua causa, in ablativo tantum.
Nuptiarum gratia, apud Terent.
Nomina sæpe pro causis vel negotiis à Cicerone poni invenias: Cum tot ibi nominibus acceptum Curtii referent.
Ergo adverbium ultima circumflexa ponitur pro causa ἕνεκα, Virgilius in 6. Æneï. Illius ergo venimus.
Peregrinationis ergo.
Virtutis ergo, for vertues sake.
Negotiorum expediendorum ergo.

Nego-

Negotium alicujus agere, to doe ones businesse

¶ Faci causam dicere, reddere, to declare the cause wherefore

Rationem reddere, Cic. Quod cur factum sit, ratio probabilis reddi possit.

for that Cause, vide Therefore.

not without a Cause, worthily.

Haud temere. οὐκ εἰκῇ
Non abs re. Non sine causa
Haud injuria. Nec injuria
Haud immeritò. Meritò εἰκότως
Iure, Iure optimo, vide Worthily.

a Cawdron, vide Kettle.

to Cease, to leave off.

Supersedere. ἐπέχειν cum genitivo
Cavere receptui
Ἀνακλητικὸν σημαίνειν
Omittere inceptum
Sistere ab incœpto
Incœpto desistere
Sistere opus, labores
Demittere. Cessare. intermittere
Manum retrahere, Linquere
Desistere. Desinere
Conquiescere. Abire incœpto
Facere intermissionem, Cic.
Intermittere. In medio rem relinquere. Suspendere rem
Subsedere. Parcere
Omittere, & mittere simplex
Differre in aliud tempus
Rem non definire
In suspenso relinqui, & relinquere, apud Plinium
Finem modumque ponere, facere
Anchoram jacere
Tollere calcar ukorium, proverb.
Supersedere à vindicta seu ultione quam parabat
Incidere ludum, to leave the play.
Incidere studia, remittere
¶ Omitte, quiesce, leave
Aste in Imperativo.

without Ceasing, vide alwayes.

a Celler or a Buttery.

Penarium. Penuarium
Θήκη. Cellarium, κελλάριον
Cella penuaria. Penu.
Cella promptuaria, seu promptuarium. Græcè ταμεῖον
Podium, Riscus, apud Terent.

a Censer, a shop wherein Frankincense is kept.

Thuribulum. Acerra
Thymiaterion. θυμιατήριον
Capsula vel arcula thuraria
Custos thuris, apud Ovid.

I am Certaine, vide sure.

Certainely, vide without Doubt.

Certifie me of your businesse.

Fac, redde me certiorem de statu tuo & de omnibus consiliis
Significa mihi, expone, aperi, explica perspicuè demonstra rerum tuarum omnium status, quis tuus animus, qui sensus, quæ sunt consilia
Fac ut de tuis rebus, tuisque consiliis, cognoscam, intelligam, certior fiam.
Ex tuis literis erudiar, instruar
Imaginem rerum omnium, cogitationumq; tuarum literis ostende.

a Certificate, vide Pasport.

to Cesse, to Tax, or Leavy a Subsidy.

Censere cum accusativo

Facultates æstimare
Censere populos
Censum agere, habere
Ἐξέτασιν ποιεῖν
Facere æstimationem
Novos subinde populos deglubere, exugere, deprimere, exactionibus
Onus miseriæ plebiculæ, aggravare
Exactiones facere
Insolitis exactionibus populum, subditos onerare
Inusitatis & inauditis exactionibus ditiones gravare
Tributo gravare
Angariare
Deglubere tenues, to pill, or pole, &c.
Emungere. Extorquere pecuniam.
Emulgere
Compilare, expilare plebem decimationibus
Exactionibus opprimere, atterere
Tributis subditos premere
Exugere plebem
Eviscerare, exossare, extentare
Usque ad vivum miseram plebeculam deglubere
Ad vivam usque cutem tondere
Populum usque ad radicem arrodere
Erasmus
Sanguinem sudoresque plebis vel rusticorum absorbere, ingurgitare
Explere scrinia sanguine pauperum
Excoriare
Devorare usque ad ossa
Excarnificare, vel ut habet vates regius
Devorare Dei plebem.

to Chafe, to Fume, to be Angry.

Indignari. Zeluri, apud Prophet.
Stomachari. Substomachari
Gerere iram. Ringi. Tumere
Infensum, Percitum, concitum esse
Mordere labrum, seu frænum mordere, proverbia sunt
Molestè, indignè, graviter, ægrè ferre
Ira commoveri. Succensere
Magno irarum fluctuare æstu. Vi-
Iracundia turgere, ardere
Bile tumere atra, Exardere
Corrugare nares
Plumbeas iras gerere, apud Plaut.
Bilem ex alicujus rei tædio conceptam effundere
In fermento jacere
Ἐν τῷ ζύμῃ κεῖσθαι
Et schemate proverbiali: Frontem ferire
Supra modum & impotenter indignari.
Iram evomere omnem
Virus effundere.

to be Chafed or made angry, to be in rage.

Irasci, Accendi
Incendi, moveri ira
Commoveri, Offendi
Iracundia & indignatione accendi
Acrius incolescere
Incandescere, Inflammari
Dare vela indignationi, iræ, apud Plin.
Fervere. Effervere. Succensere
Effervere vel ebullire. Gravari
Excandescere, ad furorem præ nimio animi impetu vergunt.
¶ Contra, Deferbere seu defervere, refrigere vel refrigerari, apud Fabium ac deflagrari & relanguescere dicitur ira, indignatio, quando homo mitescit, & placidus fit, & fervor animi consedisse, recedisse. to bee quiet, or well pleased againe.

to Chaine, to Tie in Chaines.

Catenare, Vinculis ferreis vincire
Catenas injicere alicui, nectere vel inducere.
Compescere catena. Aliquem ligare catenis
Cadere in plagas

In casses incidere vel decidere
Teneri laqueis.

a Chaire, vide a Stoole.

a Chamber.

Cubiculum, δωμάτιον,
Cella, κοίτη
Conclave, media producta
Triclinium veteribus dicebatur ab ordine lectorum
Cubiculum interius, remotius
Cubile lectus est id quo cubatur
Ectheca ἐνθήκη, vel ut alii legunt, ἔξεδρα, cubiculum, thalamus, sponsi proprie
Pastophorum. 1. Macab. 4. sacerdotis templi domicilium, cubiculum, thalamus.
Camera ejusdem non est significati, sed testudinem denotat, tectumque devexum & recurvum, a vault.

a Chamberpot, vide Pisse-pot.

Chamblet.

Vestis undulata, quod ad undarum similitudinem picta sit
Vestis cymatilis, κυματώδης
Pannus camelinus, grograine, mockado, &c.
Symbolatum, συμβάλλωτον
Vives capripilliam vocat in colloquiis, quod ex caprarum & hircorum pilis fiat.

to Change, to translate.

Reculas alienis commutare, mutare, permutare
Commutationem facere rerum.

to Change his minde.

Sententiam mutare
Calculum reducere
Aliud instituere, ἐξιστάναι
In varias distrahi sententias
Quo ego pacto divorsus distrahor, &c.
Vertere, commutare, mutare sententiam, consilium
Opinionem mutare
Μεταπείθεσθαι, μεταβάλλεσθαι
Parum bene institutum recantare
Flectere sententiam, Saluft.
A proposito resilire, declinare
Referre pedem
Animum immutare
Discedere à sententia, vel de sententia
Alterius duci suasione
Mutare institutum
Mutare mentem apud Horat.
Vertere animi decretum, Eras.
Pœnitere consilii
Ab instituto deterreri
Instituti suppœnitere dicitur, qui sentit sententiam animi sensum labescentem. Erasmus
Vertere vela, vestigia proverb.
Funem reducere,
Vertere consilium rei non satis commodè institutæ.
Imitari nepam, id est, cancrum apud Plaut. to goe backe from ones word.

to Chap, vide to Gape.

a Chappell, vide Church.

to Charge, or to lay to ones Charge, vide to Accuse.

to Charge or Command, or Bid.

Committere, mandare
Demandare, ornare mandatis
Mandata verbis dare, jubere
Credere, concredere
Dare negotium
Imperare
Curæ tradere, præcipere
Delegare officium, provinciam
Ἐπιτρέπειν, præscribere
In manibus dare, ἐγχειρίζειν,

Pro quo vulgus ineptiens dicit dare in negotiis. Denunciare
Injungere aliquid neg tii, Eras.
Mandare, tradere pronunciam, negotium, onus, προχειρίζειν
Imponere humeris vel in humeros
Imponere hnmeris vel in humeros provinciam
Curam rerum demandare
Rei gubernaculis, negotiorum molibus preficere
In mandatis dare & legare negotium, apud Plaut.
Summam rerum alicui committere.

to have or take a Charge.

Onus suscipere, supponere oneri. In mandatis habere, onus subire
Suscipere curam
Non rate molis agebat, constantem debilitavit, onus membra gravabat.

a Charge.

Cura, onus, pondus
Provincia.

to take the Charge of the common wealth.

Capessere, gubernare
Suscipere, gerere, administrare Rempublicam.

Charges, vide Expenses.

a Chariot, a Coach, vide a Dray, a Wagon, or Cart.

to Chase deeres, vide to Hunt.

Chaste, Pure, Undefiled.

Pudicus, castus, integer
Incorruptus, illibatus, inviolatus
Immaculatus, intemeratus
Continens, temperans
Cælibem agens vitam mundus
Ab omni muliebri congressu alienus.
Purè casteque vivens
Laude pudicitiæ celebris
Castum cubile servare
Me natura pudicum fecerat, & casto pectore durus eram
Bellerophontes, Hippolytus
Hippolytum imitans
Telamone castior.

Chastity, or Purity of life.

Castitas, puritas
Castimonia, integritas
Mundicia & mundities vitæ
Continentia, pudicitia
Ἁγνεία, καθαρότης.

to Chastise the body, to bring downe the wanton flesh or to keepe it under.

Carnem cohibere, macerare
Castigare corpus, & in servitutem redigere, ut est apud Apost.
Fraudare, defraudare Genium, id est, naturam
Naturæ negare quod appetit, non satisfacere
Afficere carnem, ut obediat spiritui, imperio, consiliis obtemperet, apud Ambros.
Fraudare corpus voluptate
Subducere cibum & potum
Cibo ad tempus abstinere.

to Chastise, vide Punish.

a Chatterer, vide a Babler.

by Chance I lost my causes.

Evenit, obvenit, contigit, obtigit, accidit, factum est casu, casus tulit, fortuna fecit, fortunæ placuit ut causa ceciderim, litem perdiderim.

to Change his minde.

In sententia non permanere, non persistere, non perseverare, non pergere
Sententiam non retinere, non tueri, non servare, à sententia discedere
Mutare sententiam, concilium, opinionem
Instituta, cursum opinionis alio convertere, flectere.

a Chancellor.

Cancellarius. Summus judex
Summum judicem agens
Iudex primarius
Princeps scribarum
Ab archivis, scriniis, præfectus, the Master of the rolles.
Archigrammateus
Ἀρχιγραμματεύς.

to Chaw or chew meat.

Masticare vulgo. φλάειν
Mansitare, à mandere
Dentibus frangere, conficere
Dentibus comminuere, conterere, atterere
Dentes infimi escas conficere, Plauto dicuntur, id est, molere.

a Cheane, vide Collar.

to Cheapen, vide to Buy.

to make good Cheere, to use feasting, revelling, or banketting.

Curare corpus
Inservire ventri, γαστρίζειν
Curare cutem seu cuticulam
Comessari κωμάζειν
Græcari
Pergræcari
Indulgere genio, gulæque ventris
Crapulari
Κραιπαλίζειν
Certare poculis, vino, mero
Urgere cululis, poculis, vino
Æquis, æqualibus, certare haustibus
Vacare corpore gulæ
Græco more bibere
Vivere Bacchanalia
Τὰ διονυσιακὰ ἄγειν
Molliter, delicatè vivere
Laute, generaliter vivere
Epulis noctes diesque ducere
Ventrem distendere
Epulari
Vivere patinis
Nepotari
Bacchari
Magnificè convivari
Bacchanalia celebrare
Εἰλαπινάζειν
Bellum agere homunculum
Epulari, obsonare pollucibiliter, quod Græcis μεγάλαις κωθωνίζεσθαι ἢ πίνειν dicitur, Magnis certare poculis.
Poscere majoribus poculis, Cic.
Abdomini servire, famulari
Ingluviem farcire
Carpere dulcia, apud Persium
Sese molliter curare
Festa celebrare Lyæi
Orgia vivere
Potationibus indulgere
Sibarissare
Propinari
Genialem agere vitam
Cibo potuque se distendere
Vitam agere intemperantem
Toto anno, vel perpetuo celebrare Saturnalia, Bacchia, orgia. Est apud Senecam de Claudio Imperatore semper distento & madente
Vino illecebrisque diffluere
Perpetuam madere noctem
Quotidie Baccho sacra facere, idem
Vivere absolutè. Catullus
Vivamus mea Lesbia
Curare pelliculam, apud Horat.
Sacrificare genio
Genium colere accuratius, & bibere meracius.

to Checke, to speake spight-full words, to Raile upon, to Slander.

Lædere maledictis, Probris petere
Allatrare, pro conviciari, per metaphoram
Conviciis, contumeliis digladiari & debacchari
Fanda pariter & nefanda in aliquem evomere
Ad levicula verba tragico insurgere vel intonare cothurno
Cavillatione ac maledicentia agere
Λοιδορεῖν.
Iactare crimina
Principem maledictis petulantissimè nominatim figere
Contumeliam, scommata, dicta in aliquem jacere
Nominatim apertéque in aliquem in principes, majores, magistratus incurrere
Solvere in Deos ora
Militiæ suprema quæque in aliquem effundere
Contumeliosissimis nominibus petulantissimè divexare
Inimica dicere dicta
Dira precari
Dentes infigere in aliquem
Non toleranda afficere contumelia
Tangere aliquem convitio, scommate
Edere verba præterita, scelerata impia, aspera
Convitium facere
Dicere. Fundere
Conjicere maledicta
Conviciari
Crimina, probra, convitia, læsiora, congerere
Mordere dictis
Virulenta rabie & execrabili furore debacchari
Insultare jacenti
Contumeliis vexare, insequi, aliquem invadere
Quæ mea Calliope læsit
Lacessere, proscindere, conscindere convitiis, maledictis
Lancinare, lacerare, dilacerare convitiis
Distringere carmine aliquem
Suum expuere livorem
Amarulente conviciari, acuere linguam
Contumeliam dicere
Consputare metaphoricè
Afficere contumelia. ὀνειδίζειν
Ὀνειδίζειν, ἐπηλεαζειν [Greek partly illegible]
Dicteriis incessere, vel convitiis
Insectari aliquem maledictis
Probrosis exagitare nominibus
Probrum ingerere vel objicere
Conviciis figere, insectari. Vide to Slander.

a Checke, a Reproach, or Rebuke.

Convitium. Maledictum
Blateramina contumeliosa
Archilochia edicta
Contumelia
Contumeliosa ac virulenta verba. vide Shamefully.

the Cheeke.

Mandibula γαμφηλή
Maxilla. Mala
Bucca pro eodem apud Plaut.

to Cherish, to make much of.

Fovere. Mulcere. Amplecti
Complecti, Indulgere
Charum habere. Magnificare.

Cheerefull, vide Glad.

a Chewll, a Wedge.

Celtes. Cælum à cælando
Græcis ἐγκοπεύς, κόπτειν
Cuneus. ἐπισχίδιον
Epischidion apud Vitru.
Cuneolus ferreus.

a Chest, a Coffer.

Cista, Cistula κίςη.
Arcella. Arcula. Scrinium
Scriniolum. ἐγγυθήκη
Reconditorium. Custodiarium
Repositorium. Theca θήκη.
Capsa. Capsella
Chattophylacium
Tumbæ. Thecæ argenteæ
Favissæ reliquiarum capsulæ apud Romanos in Capitolio.

to Chide, to Rebuke, to Reprehend, vide to Brawle.

a Chiding, vide Brawling.

Chiefly, vide Especially.

a little Childe, or a Babe.

Pusio. Puer. Pusillus
Pusillulus. Parvus, Parvulus
Puellus. παιδίον
Papus apud veteres.

a fatherlesse or motherlesse Child.

Orbus. Orba. Orphanus
Carens parente.

Children.

Liberi. γεγονημένα
Proles. φίλτατα
Soboles. Pignora, & in singulari pignus pro prole Soli. de rege Taprobane. Si forte dum regnant, pinguis sustulit, exuitur potestate.

to get, or to bring forth Children.

Tollere, suscipere liberos, prolem, filium ex aliqua, est gignere, progignere, quærere
Liberos generare, progenerare φύειν παῖδας
Et sic dicitur de patre, Sustulit filium pro suscepit vel habuit, ut sit præteritum à tollo
Filios procreare, gignere, Patrare
Dare operam prolibus, liberis
Παιδοποιεῖν
Filiis procreandis operam dare.

from his Childhood, Youth, or Infancy.

Ab ineunte ætate
Παιδόθεν παιδόθεν
A teneris annis. ἐκ νέων
A teneris unguiculis, seu ut Græci dicunt, ἀπὸ τῶν ἁπαλῶν ὀνύχων.
A parvulo
Ἐκ παίδων
A pueritia prima. Puer
A pueritia. A pueris
Ἐκ παίδων. A parvis
A primis annis. ἐκ νηπίου
A rudibus annis
A tenera ætate
A primis vitæ rudimentis
Ab ipso vitæ limine
Ab ineunte pueritia, per omnia ætatis gradus ad supremum usque vitæ diem
Cùm corpus adhuc à matre tuberet.
A crepundiis
Ab ipso vitæ exordio
Ab incunabulis
A cunabilis primis
Ab infantia
A tenellis unguibus
A puero pusillo apud Plaut.

great with Child, vide Woman.

a Chimny.

Fumarium. καπνοδόχη
Caminus. κάμινος
Infumibulum, fumale, & natis the pipe, propriè quidem infumibulum pro camino etiam ponitur

Focus propriè pavimentum sub camino significat, the hearth
Πυρεῖον, Græcis.

Chips.

Assulæ, σκίνδαλμοι
Clabula vel clavola, apud Var.
Fomes.

to Chop off ones head, vide to Behead.

to Christen, vide to baptize.

to Choke, to Strangle.

Suffoco, Præfoco, media producta contra aliquot Grammatistarum opinionem ἄγχειν.
Ἀγχονᾶν. Interitu ingere
Stringere gulam, guttur
Ἀποπνίγειν Strangulare
Laqueis implicare colla
Guttur.i, per vincula laquei
Obstringere, constringere collum
Premere jugulum. Vocem includere
Obtorto collo gulam præfocare
Gulam frangere.

to Choose, to elect, to picke out.

Eligere. Deligere ἐκλέγειν
Delectum agere, & habere
Suffragiis designare, eligere
Legere pro eligere apud Cic.
Capere apud Terentium: Me cepere arbitrum
Sumere pro eligere apud Plaut: Sumat aliquem ex poculo
Excerpere commodissima, bona quæque, to picke out the best
Suffragium inire, to elect or chuse by voyce, apud Liv. & Cic.
Libera dare populo suffragia, apud Juven.
Opinionem facere, to give the choice.
Non tam hominem suffragiis quàm Divini numinis calculo delectus atque ascitus, Elected or chosen of God.
Emendicata suffragia, apud Gratianum, sunt potentium, seu nobilium commendationes.
Potioris partis suffragio, By the most and best voyces.
Electus, creatus, calculis omnium, & suffragiis statutus, uno ore, summo consensu, omnium sententia, comprobatione constitutus, designatus, allectus, Elected or chosen.
¶ Septem virorum summus in Romano imperio senatus, the Electours of the Empire.

Chronicles, vide Histories.

it is Chronicled, vide Written.

a Church, a Temple, Chappell, a Chancell.

Templum ναός
Domus Dei, orationis
Ædes in singulari tantum numero
Ædes toto terrarum orbe Buscoducis celeberrima
Ponitur quoque in numero plurali pro Templo, sed ferè semper cum adjectione, ut sacra ædes
Sacrum, substant. ἱερόν
Asylum pro Templo ponitur Poetis
Lararium apud doctos legitur
Ædicula diminutivum pro sacello, a chappell.
Sacellum ναΐδιον
Oratorium. Adytum. Sanctuarium.
Delubrum, media producta, & Phanum apud veteres idololatras dicebatur Domus deorum
Ara. Altare apud Poetas
Rhenanus in scholiis historiæ tripartitæ scribit olim in Christianismi principio templa Dominica vocari solita, unde in hodiernum usque diem

diem lingua vulgari dicimus domine, hoc est dominicum Latinè vocis hujus usus est in vetustis, & Greg. Nazian.
Κυριακή quoque Græcè, nostrate lingua vulgari Church dicimus
¶ Sacrarium Ἱεροφυλακεῖον
& Cella pars templi sacratior
Sacrista apud probatos authores non invenitur.

to Christen, vide Baptisme.

Churlish, wayward in company.

Nimium acerbus, durus, difficilis, asper, tetricus es in consuetudine
Consuetudo tua difficilior est quam propter suavitatem nullo expetatur.
Minime jucunda est, Amara potius atque odiosa est
Minime accommodatus ad mores, consuetudinem & naturam es
Ita te morosum difficilemque præbes in consuetudine
Ita mores aliorum fastidis, ut nemo te, tu nemine uti possis
Ut neque tu quenquam, neque te quisquam ferre possit
Ut neque tu cujusquam consuetudinem neque tua quisquam frui possit.

Circumspect, Wary, Advised.

Providus. Prospiciens
Circumspectus. Polytropus
Cordatus. Sciens. Solers
Gnarus. Cautus. Intelligens
Prudens quasi Providens
Oculos in occipitio gerens, prov.
Alter Ianus Ιανὸς ἄλλος
A fronte simul & occipitio oculatus.

to be Circumspect, to foresee.

Cavere, Prospicere sibi
Cautionem habere, adhibere, adjungere
Circumspicere, diligenter animadvertere, attendere, providere
Curare. Cogitare. Cogitationem rei alicujus suspicere.

a City, vide Towne.

Civill, vide Gentle.

a Clapper, a Rattle.

Crepitaculum. κρόταλον
Crotalum. σεῖστρον. Systrum.

the Clapper of a Bell, or Doore.

Ropalum, campanæ malleus
Ῥόπαλον, & quo ostium pulsatur malleus, impulsor, ostii annulus, circulus, circus. κίρκος fores propellens, qui & ῥόπτρον dicitur
Erasmus in Colloquiis circulum illum ferreum sive ostii annulum cornicem vocat; Græci κορώνην.

to Claw, vide to Scratch.

Cleane, Neat, Pure, Chast, Undefiled.

Purus. Mundus. Tersus
Politus. Immaculatus. Integer
Pudicus. Inviolatus
Incorruptus. Intemeratus
Illibatus. Unspotted
¶ Nullas ferens sordes
Insolens sordium
Munditiarum perquam studiosus
Mundulus
¶ Castus. ἁγνὸς
Cum Bellerophonte pudicitia audens contendere
Spectatum satis & magnum continentiæ exemplum
Sine ulla libidinis vel turpitudinis nota
Falluntur qui idem significare putant cælibem quod castum, nam cælebs is propriè dicitur, qui uxorem amisit,

misit, vel certe jam non habet, etiamsi non habet concubinas. Vide chaste.

a Cleane or pure heart.

Cor purum, Mundum
Tersum, Conscia mens recti
Cor liberum, & vitiis castum
Expurgatum à peccatorum sordibus
Nullius sibi mali conscium
Κάθαρον. Sine macula
Sine labe. Sincerum
Bona fide, recta mente aliquid facere, efficere
Nitidum. Albicans. Defæcatum.

to make Cleane, to Wipe, to cleanse.

Abluere. Eluere
Lustrare. Purgare
Mundare. Detergere
Purificare. Expurgare
Καθαρίζειν. Sordibus liberare
Mundificare. Emundare labem
Expiare. Emaculare.

Cleare, Pure, Bright.

Clarum. Splendidulum
Fulgidum. Nitidum
Serenum. Limpidum
Coruscum. Luculentum
Purum. Perlucidum & Pellucidum.
Lucidum. Perspicuum
Translucidum. Evidens
Non obscurum. Liquidum
Sane meridiano clarius. Nitens
Solaribus radiis lucidius, radiantius
Vitream habens perspicuitatem
Quod vel cæco appareat
Quod purum, perspicuum sit.

to Cleare himselfe, vide to Purge.

Clearely, Evidently, Manifestly, Plainely.

Manifestè. Liquidè. Planè
Clarè. Apertè. διαφανῶς
Ad liquidum apud Hiero. σαφῶς
Dilucidè. Luculenter
Luculentissimè. Evidenter
Splendide. Lucide
Perspicuè. Distinctè. Disertè.

to Cleave.

Findere. Cuneis scindere
Quadrifidam quercum cuneis scindere
Rimam facere, ducere.

to Climbe, to Mount, to Ascend.

Ascendere. Conscendere
Summi fastigia tecti ascensu superare
Evadere ad summa fastigia culminis
Niti gradibus.

to Cloath, to apparell, to put on a Garment.

Inducere vestem. Convestire
Investire. Circumvestire
Velare corpora. Imo velamine cingere
Insignire amictu
Circundare amictu corpus
Veste corpus tegere
Vestem induere, injicere amictum.

a Cloathing, a garment, vide Apparell.

a Clocke, a Diall.

Horologium, Sciaterion
Ὡρολόγια ἡλιοτρόπια, ὡρολόγια, Græcis dicuntur
Horologium, solare & solarium generali vocabulo, quod ad umbras solis horas demonstrat, sive pendeat, sive jaceat, hoc est, sive verticale sit, sive australe

Clepsidra

Clepsydra, horologium aquarium
Clepsammidion, apud Erasmum
Sciatericum, quod inepte Compassum vulgus dicit
Pyxidecula Hermolao Barbaro nominatur, qua nautæ utuntur
Gnomon, stylus vel Solis umbilicus ut Plinio appellatur, qui horas significat, the wiser.
Index horarius, idem. Sciatheras

a Cloake, a spanish Cape.

Pallium Græcorum. ἱμάτιον
Toga Romanorum
Recinium cucullatum ac Cucullio, apud Vivem, pallium Hispanicum
Penula, lacerna, pallium itinerarium
Δασύμαλλον Vestis villosa, hirsuta
Amiculum. Palliolum
Tegmen à Cicerone dicitur
Impluvium. Sagulum
Sagum villosum eadem sunt
Ἐνδρομὶς
Palla mulierum propriè est
Chlamys militum
Paludamentum & Ephestris, a coat armour.

to Close, vide hide.

to Close ones eyes, vide Eyes.

Clownish, vide rude.

a Cluster of Grapes, vide Grapes.

a Cobler, vide Tailer.

a Coach, vide Dray or Litter.

a Cocke bird.

Gallus, li. Gallinaceus substantivum
Ἀλέκτωρ, quod nos à lecto exuscitet, sic dictus Græcis
Et Gallus gallinaceus
Cristata volucris, avis
Ales lucis, seu diei nuncius
Excubitorque diem cantu prædixerat ales.

a Cocke, a spigot, vide Tap.

Cockle among Corne.

Lolium, ζιζάνιον
Zizanium, & Zizania
Æra, Ægilops, Festuca
Avena sterilis, Virg.

a Cod-fish.

Asellus. Erasmo & aliis dicitur, ὀνίσκος. Græcè piscis (ut scribit Galenus) facilis digestionis
Capito, onis. N. G.
Pompius à nonnullis dicitur præsertim Murmel. unde quidam
Pompius à tumido venit cui corpore nomen
Milago, in Germania superiori vocatur idem credo piscis qui nobis Asellus dictus
¶ Salpa, piscis idem vento induratus, Stock-fish, quem alii Bergolium, nonnulli strumulum vocant.

a Coffer, vide Chest.

a Coffin, vide Biere.

a Coife, a Cal.

Galericulum. Reticulum
Κεκρύφαλος. Retiolum
Crobylum κρώβυλον, retiolum vel reticulum comam continens
Vitta propriè mulierum. ταινία.

Cold.

Frigus. Frigor. ψῦχος
Rigor, ῥῖγος
Glacie frigidior
Gelicidium. Pruina
Gelum, Gelu vel gelus

to be, or to suffer Cold.

¶ Frigere. Algere. Rigere gelu
Obrigere hyberno frigore
Dirigere, apud Virg. Frigore obrigescere. Confici frigore
Hybernis mensibus, temporibus frigore concuti, to have great cold.
Hom[illegible]
Glaci[illegible] actum experiri
Frigore lapsa cadunt folia
Concrescunt currenti in flumine crustæ
Undaque jam tergo ferratos sustinet orbes
Algescere, Frigescere, rigescere, &c. inchoativa
¶ Frigidum, algidum, gelidum, pruinosum, glaciale, brumale, hybernum, hyemale.

a Coller, a Chaine, an Ouch, or Broach.

Monile, Segmentum, apud Valerium Maximum
Torques, & secundum Probum grammaticum Torquis
Χλιδὼν, [illegible]. Murenula
¶ Torques aurei velleris, torque aliquem honestare, Munere & societate aurei velleris, aliquem dignari, decorare
Miles ordinis aurei velleris.

a Dogges Collar.

Collare canum, Melium
Millum & Millus
Collare canum venaticorum confixum clavis ferreis eminentibus adversus impetum quorumcunque
Collaria, apud Plautum.

Coleworts.

Brassica. Lampsana
Caulis, καυλὸς
Brassica, Appiana, quæ alio nomine Caputinum, & Sedelana dicitur.

to Come againe, vide Returne.

to Come against, vide Meet.

to Come before, vide to prevent.

to Come forth, or to goe abroad.

Exire in publicum
Prodire, in orbis theatrum, in publicum
Venire sub oculos hominum
Prodire
Procedere in solem. Terent.
Prodire, venire, in lucem, sub hominum conspectum, in publicum, in lucem & in hominum manus
Exire. Exire officinam.

Come hither.

Huc iter accelera. Huc gressus move
Accurre huc. Terent.
Adsis. πάρισθι. Adesto
Ades absolutè, pro veni, accede
Fer pedem huc. Huc iter dirige
Huc contende. Huc flecte gressum
Adesdum, paucis te volo.

to Come in good time.

Commodùm venire, adesse. Salu. ubi commodùm est adverbium
Pro opportunè, κατὰ καιρόν.
Venire, advenire in tempore
Opportune, commodè, optimè se offerre, advenire, adesse
Oppido, Opportunè te obtulisti mihi obviam. Terent.

to Come in use or Custome.

Abire in morem
In consuetudinem venire, abire, exire
Irrepere paulatim

In usum abire
Inolescere, inolere
Serpit hæc consuetudo per homines.

to Come to passe, vide to happen.

I will Come quickly, vide not Tarry.

to Come slowly, Leasurely.

Tardè venire, serpere
Pedetentim ire, Foot for foot
Testudineo uti gradu
Itineri, plateæ immorari
Nectere moras.

to come to himselfe againe.

Ad se redire apud Terent. Reddi sibi.
Remigrat animus nunc demum mihi
Corrigere se, est dissipatas animi partes in suum rursus locum cogere, quando depulsa mentis perturbatione quietior quis redditur.

it Commeth or riseth from thence.

Hinc vel inde proficiscitur, venit, provenit, proffluit, manat, dimanat, oritur, surgit, fluit, nascitur, exit, originem ducit, permanat
Hujus mali causa in re tota residet, quod huc calamitates omnes reddiderimus
Causari pro originem ducere; Morbus causatur ex corrupta natura.
Peccata ex vitiis manant, ut scribit Cicero. Hinc ortum est, natum est malorum agmen
Ille author est, origo, principium
Radix malorum omnium
Ἀρχὴ ῥίζων
His exordiis, his fontibus cœpit vitiorum colluvies, turba malorum
Hæc culpa, hic error
Exorta omnia à te
Hoc seminarium fuit
Ex uno fonte omnia scelera manare cernimus. Cic. Ex hoc fonte.

to Comfort, to solace, to recreate or refresh.

Solari, παραμυθεῖν
Lenire aliquem consolatione, amicis verbis. Delinire
Dare solatia, Cic.
Uti solatio
Lenire metaphor. ut explere pro consolari, apud Terent.
Solamen adferre, solatia, consolationem adhibere. Solatio esse
Tristibus rebus solatia supponere
Oblectare animum, dolorem animi lenire, consolari
Ψυχαγωγεῖν, παραμυθεῖν
Dolorem levare
Amorem solatur musa
Remedium ferre doloribus
Mœrorem minuere vel abstergere, excutere
Pectus tranquillitate reddere
Consolatione lenire
Lachrymas alicujus solari
Erigere afflictos, apud Ciceronem
Animum erigere consolationibus
Anxios levare, & ad meliorem spem evehere, vide to Encourage.

Comfort, Consolation, Recreation.

Solamen, solatium, consolatio
Lenimen, levamen, sublevamen curæ casusque
Allevatio, Recreatio
Allevamentum, apud Cic.
Oblectamentum, ψυχαγωγία
Delectamentum, delenimen.

Comfortlesse, or uncomfortable.

Nihil est quod solatium, consolationem præbere, afferre, parere, solatio esse, consolationi esse mihi possit.

Nulle

Nulla res est, quæ creare, reficere, levare, vindicare a dolore, liberare sollicitudine, eximere dolore, abducere à cura, avocare à molestia, abstrahere, avellere à mœrore animum meum possit
Nulla jam consolatio animum meum afflictum, languentem, jacentem erigere, excitare, confirmare potest
Pessime affecto animo, ægrotanti, laboranti mederi satis nulla ratio valet
Parum apta remedia reperiuntur, inutilis, infirmus, inanis supervacanea prorsus omnis medicina est.

Comelinesse, vide handsomnesse.

to Command a thing unpossible.

Tu mihi imponis, imperas, mandas, præcipis, jubes, committis, quæ sustinere non possum
Quæ vires meas exuperant, quæ præstare, efficere, perficere, exequi vix possum
Magni negotii est, summæ difficultatis operæ non exiguæ, ad exitum ea perducere, quæ in mandatis à te habeo
Dura nimis, gravia, difficilia mihi imperas.

a Commandement, a Statute, an Act of Parliament.

Edictum, Imperatum
Mandatum, Decretum
Statutum, Præscriptum
Lex νόμος, Rogatio idem
Præceptum, Iussum
Lege cautum, Sancitum
Ψήφισμα, Consultum
Imperium, Senatusconsultum
Ἐντολὴ, διάταγμα.

Cruell Commandements.

Imperia Manliana
Phalaridis imperium
Zaleuci lex proverb. pro edicto mandatoque plus satis rigido, parumq; humano
Iugum durissimum, in Bibliis.

to publish, to make or set forth a Commandement, Proclamation.

Indicere, præscribere legem
Edicere, seu edicta præcipere
Facere plebiscitum, senatusconsultum
Ferre legem, imperare
Εἰσφέρειν τ̃ νόμον
Legem instituere, constituere, promulgare, sancire, componere, imponere, scribere, jubere
Rogare legem, sciscere
Leges trahere, mandata dare, To set forth.
Rogationes scire
Decretum facere, interponere
Ponere decretum, Iubere
Decernere, Statuere
Statuere decretum, apud Hieron.

to Commence an action, vide to sue the Law.

to Commend one friend to another.

Sic eum tibi commendo, ut majore cura, studio, sollicitudine animi non possum
Quanti te facio, quanti es apud me, quanta mea est erga te observantia, quantum tibi tribuo, tibi desero pro mea de te opinione, pro animo, voluntate, studio in te meo, peto à te ut hominem suscipias, complectare, foveas, in tuis habeas.

Ut

Ut cum mea causa, tua authoritate, conservatum velis, cures ut ex hac mea commendatione mihi quam maximas agat gratias
Ut intelligat hanc meam commendationem sibi apud te, maximo adjumento & ornamento fuisse
Eum (si me diligis) eo numero cura ut habeas, quo meipsum.

to Commit, or leave matter unto God.

Diis permittere, committere
Deo fortunæque committere
Permittere divis, apud Horat.
Dare se fatis, Apud Virg.
Iovi fuerint hæc omnia curæ.

to Commit a great or hainous fact.

Conficere, patrare facinus
Admittere, perpetrare, committere, Edere, signare facinus indignum flagitium, noxam, turpe aliquid
Facere facinus indignum se aut suo genere
Facere capitale, id est, facinus capitale. Plaut.
Facere nefas, scelus, flagitium
Committere, edere facinus, scelus in patriam
Quod scelus quod facinus parricida non edidit
Immanes æquare crimine Cacos.

it is Common or Vulgar.

Protritum. Tritum
Triviale. Vulgare
Vulgatum. Pervulgatum
Populare. Promiscuum
Commune. Quotidianum
Passim obvium. ἐγκύκλιον.

a Common Proverb or saying.

Proverbium. Diverbium
Adagium vel adagio
Vetus verbum
Vulgi fabula, dicterium
Dictum celebre, celebratum
Vulgo jactitata sententia
Parœmia
Populi dispersa per auras fama.

Commonly, for the most part every where.

Passim. Vulgo
Πανδημεί
Plerumque adverb. Populariter
Ab universo populo
In compitis, triviis.
Publicè, Publicitus
Trivialiter
Ut plurimum.

Commodity, vide Profit and pleasure.

Commodious, vide Profitable.

a Commotion or Sedition.

Seditio. Factio
Conspiratio. Motus
Tempestas. Perturbatio rerum
Rerum novarum molitio
Tumultus, Turba
Turbatio, Dissentio
Commotio, Controversia
Dissidium, Scisma
Divisio. Discordia
Διχόνοια διχοδοξία
Coitio arcana & factiosa pactio
Tyria maria, proverb. pro ingentibus turbis, re admodum tumultuosa.
Et ἀναρχία Græcè, significat populi rebellionem contumaciam, quum nullo principe tumultuantur, nulli parens pro sua libidine rem gerens, Vide Sedition.

a great Company.

Turba. Agmen
Multitudo Cohors
Caterva. Phalanx
Cœtus. Turma
Grex. Frequentia. vide multitude.

Companions, Fellowes, Mates.

Sodales ἑταῖροι
Quos ego dilexi fraterno amore sodales
Contubernales
Commilitones. Socii
Compares substantivè
Consortes
Comites apud Lucan. pro socii
Sub eodem papilione versantes
Comites & socios sæpè conjungit Cicero
Collegæ socii etiam sunt, sed in dignitate aliqua
Sed complices in malo, in scelere participes, societate scelerum obstricti, of one sort or company.
Ejusdem farinæ
Ejusdem factionis
Ex eodem grege.

to Compare, vide to liken.

not Comparable to him.

Non est cum illo comparandus, conferendus, æquandus, coæquandus, æquiparandus.

a Comparison, vide Likenesse.

to have Compassion or mercy, or to take Pitty.

Compati. Condolere
Misereri. οἰκτείρειν
Miserari & commiserari
Miserescere. Miseret me tui
Commoveri. Moveri misericordia, valde moveri
Respicere & solari jacentem
Συμπάσχειν, misericordia capi. Cic. Tuo mœrore maceror, marcesco, consenesco, & tabesco miser.
¶ Contra. Viscera, cor, claudere egeno, inopi non misereri.

to Compasse a matter in few words.

Dicta summatim colligere
Summam conferre
Redigere in summam
Recapitulare
Capita rerum summatim repetere, summatim instaurare
Paucis sententiæ rationem reddere
Conferre rem in pauca
Paucis absolvere, concludere
Summam rerum decerpere, uno fasce complecti, proverb. to touch the ground of the matter
Ne quæ sunt infinita prosequar, summatim dicam
Rerum summam quam potero, paucissimis perstringam. Multa prætermittendo, coronidem inferre
Summam rei in pauca conferre
Rerum capita strictim persequi non longis laxisque verborum peristromatis orationem perducere
Ad capita redigere
Ἀνακεφαλαιοῦν
Fusius sparsimque, dicta paucis repetere
Perorare id Latinis dicitur, & epilogum texere.

to Compasse about.

Circundare. Circumire
Vallare. Circumfundere
Ambire. Vide, to environ.

to Compell, to Constreine.

Perpellere. Pertrahere

Cogere

Cogere, Adigere
Ἀναγκάζειν. Vim facere
Compellere. Impellere
Urgere. Protrudere
Προσβιάζειν
Obtorto velut collo, vel mento trahere, pertrahere, id est, volentem nolentem, ad aliquid perpellere agendum.

to Compasse, vide to Dung.

to Complaine, to Lament.

Queri deponens, Conqueri
Δεινὰ ποιεῖσθαι μέμφεσθαι
Deflere in sinu amici. Plin.
Ægre ferre, Lamentari
Ponere, deferre querelas. Querimoniam deponere
Effundere questus
Edere. Sonare
In querelarum vocem erumpere
Querulari, Queri injuriam fati
Rumpere questus, querelas, pectore
Questibus semper novis fatigare
Questus dare pro conqueri
Peragere querelam
Queritare vel queritari
Replere querelis
Canere de Telamone, proverb.
Implere ululatibus
Crepare pauperem; id est, conqueri super pauperiem
Querelas meditari
Querelam, querimoniam habere
Deplorare, Expostulare
Querelas habere. Queri graviter, absolutè, apud Cic.
Supprimere querelas, Interrumpere.
Mœstis loca questibus implet, Virgilius
Querela venit, incidit minor verbo.
Querela venit ante diem, quæ est intempestive.

Complainting, vide Mourning.

a Complaint, a Lamentation or Mone.

Querela. Querimonia
Questus, Ejulatus
Fletus, Gemitus
Lamentatio, Questio
Conquestio, μομφή.

Complexion.

Temperatura naturalis, quam complexionem vulgus dicit
Temperamentum, temperatura corporis
Naturalis constitutio
Conglutinavit hominem natura optimè
Habitudo, habitus corporis
Ἕξις, κρᾶσις σώματος
Constitutio corporis à L. Vive vocatur
Tenellæ constitutionis, tender
¶ Bona corporis constitutio
Corpus bene constitutum, optimè compactum, of a strong complexion.

to Compose, or to make any meeter or prose.

Numeris astringere, Cogere verba in pedes
Ludere numeris, modis
Fundere versus, orationem, apud Cic. Tusc. 1. pro largiter vel abundanter præbere, componere fœlici quadam componendi promptitudine
Carmina edere
Canere, Poetæ dicuntur carmina condentes : ἀείδειν, Græcis similiter, id est, cantare, quod proprie poetarum est
Volumen efficere, condere, Cic.
Elaborare aliquid dignum chartis
Condere poëma, quod vulgus versificari dicit, Cudere
Excudere

Elucubrare, Elaborare
Scribere librum, ἐκπολυπεῖσθαι,
Confingere, Pangere versus
Condere carmen, ποιεῖν
Componere, conficere, scribere, facere poëma, versus, libros
Deducere versus, Horat.
Temporario ludere spiritu.

to Conceive, vide to Engender.

to Conceive, vide to Imagine.

Concord, vide agreement.

to Condemne to death.

Mortis sententiam dicere, proferre
Nigrum præfigere Theta. Persius
Damnare, condemnare
Addicere supplicio
Adjudicare morti, neci, supplicio crucis, suspendio
Morti addicere
Damnare rei capitalis, capite vel capitis
Mortis sententia damnare
Extimæ neci tradere
Nigris corvis damnare in escam
Indicta causa damnare.
ἑλεῖν ἐρήμην subaudi δίκην
¶ Capitali sententia damnari
Iudicum sententiis ad capitale supplicium condemnari
Capitalem accipere sententiam
Offendere judices, Cic.

Conduits, vide Rivers.

to Confesse, to acknowledge, to Grant.

Agnoscere, Testari, Fateri
Ἀνομολογεῖσθαι, Concedere
Audire, quamvis aliquando junguntur, audio & fateor,

to Confesse his sinnes, or faults.

Confiteri, ὁμολογεῖν
Culpam solenni Papistarum more sacrifico fateri, agnoscere
Mentis vulnera aperire
Pandere secreta pectoris
Exomologesin facere
Ἐξομολογεῖσθαι
Confiteri crimina, errata, admissa
Exonerare conscientiam
Auricularem facere confessionem
Aperire animum in confessione
Sacerdoti scelera commissa fateri
Scelerum sentinam purgare
Expurgare vetus peccatorum fermentum
Profundere, effundere in sinum, in aures fratris tui per humilem confessionem quicquid noxarum assiduitate peccandi contraxeris
Confessione crimina detegere
Flagitium secreta confessione declarare, agnoscere
Detegere conscientiam, commissa, pondera peccatorum prementia, exitialia scelera
Depellere corpore nævos
Purgens sanie pectoris hulcus rescindere, revelare sacerdoti
Cordis orisque confessionem posito pudore ingenuè facere
Peccata diligenter excussa sacerdotum auribus censenda deponere.

to Confiscate goods, to make forfet.

Confiscare, Proscribere
Committere, apud jurisconsultos
Facultates in regium fiscum redigere
Repertis titulis opes in Principis convertere fiscum
Bona omnia, facultates adimere
Prædia in publicum committere

In publicum addicere, & Græcè τα-
μείῳ προσκυρῶσαι, Ærario appli-
cari dicitur
Addicere fortunas, bona alicujus
proscribere
Prædia bonaq; fiscus tradere dicitur
In publicum ærarii jus redigere fa-
cultates ex condemnatione
Publicare, Cicero
Bona ejus censeo publicè possidenda
Ad fisci jus sociare.

---

to Confute, vide Overcome.

---

a Congregation, an Assembly, or great company of men or people.

Cœtus, Multitudo
Frequentia, Turba
Numerus, Concio
Conventus
Comitium
Conventiculum in malum frequen-
tius accipitur, pro conventu scele-
ratorum, flagitiosorum
Congregatio, Plebs
Populi coacervatio
Desperata plebis fex, colluvies
Vulgus ignobile, mobile, quod sem-
per mutatur cum principe, incon-
stans, clamosum
Fex vulgi, opificum.
Infimates
Imperita, incondita multitudo, cujus
plerunque opinio, tantum à veri-
tate distat, Platone & Seneca au-
thoribus, quantum ea qu[illegible]sunt
maximè
Populus, quem Horatiu[illegible]em
sequutus, vocat Bell[illegible]lto-
rum capitum, & ne m[illegible]dem
salis in toto habet [illegible], qui
belluæ illi placere st[illegible]
Dominus polycephalus[illegible]s.

---

to Conquer a R[illegible] or a Countrey, vide to Win.

to have a burdened or a gnawing Conscience.

Habet conscientiam mille peccato-
rum morsibus quasi stimulis vul-
neratam
Perpetuis agitari mordacis conscien-
tiæ stimulis, quod vulgo dicitur,
Remorsum habere conscientiæ
Pondere conscientiæ premi
Conscientia stimulari, morderi, gra-
vissimè excruciari, angi, agitari,
torqueri, graviter, mirificè ve-
xari
Mors & judicium quoque dicuntur
pectora turbulentissimis terrorum
procellis perturbare, acerrimis
anxietatum arietibus quatere, op-
pugnare, patrati sceleris ream con-
scientiam validissimo ariete con-
cutere
Vermis conscientiæ qui nunquam
moritur, in sacris, Theologi qui-
dam Synteresin vocant
Infestissimus conscientiæ remorsus
Conscientiæ carnificina, remorsus
perpetuus, surdum verber
Conscientiæ exulcerata, scelerum
multitudine exagitata, impiosque
urgens
Malefacti conscientia
Nocte dieq; suum gestans in pectore
testem, Iuvenal.
Conscia mens sceleris pavido sub
pectore semper, Ultrices patitur
furias
Fœda scelerum colluvie temerata
conscientia
Alastor, Nemesis, faces scelerosis im-
mittens, malorum conscientiam
surdo verbere cædens, ut est apud
Iuvenalem, & perpetuis stimulis
sollicitans animum, vermeque
nunquam morituro rodens
Afflictæ conscientiæ quis esse dicitur,
quem reatus malæ conscientiæ ex-
agitat, apud quem relinquit vesti-

gia pœnitudinis remordentis conscientiæ.

to Consecrate, vide Dedicate.

to Consent, to agree.

Convenire, ὁμολογεῖν
Concordare, Cohærere
Sine controversia esse
Congruere, Suffragari
Consentire, Assentiri
Quadrare, Consonare
Sensus quoque dicuntur congruere, Cic.
Nostri sensus ut in pace semper, sic in bello etiam congruebant. Idem: De amicitia omnes uno ore consentiunt, omnes ad unum idem sentiunt.

of one Consent, Minde, or Opinion, to approve.

Adstipulari, Suffragari
Adhærere, Subscribere
Προστίθεσθαι, cum dativo
Assentiri sententiæ
Φέρειν ψῆφον, Acclamare
Accedere sententiæ, & ad sententiam
Concurrere in sententiam, Cic.
Approbare & comprobare sententiam.
Una mente consentire, Cic.
Consentire, Idem sentire
Approbare, Concedere
Admittere. Addere calculum, vel adjicere, Συμψηφίζειν
Pedibus manibusque ire in alicujus sententiam
Digitum tollere, quod hodie quoque suffragantis & annuentis signum est
Consentiunt, concinunt sententiæ nostræ: nihil à tua mea distat, dissentit, discrepat opinio
Idem sentimus, à tuo judicio mea sententia non abhorret
Idem sequimur, idem & utriusque sensus
Dissensio inter nos nulla est, dissensionis aut controversiæ nihil
Idem sentio quod tu, meus cum tuo sensus congruit, consilium mihi tuum probatur
Hæc mihi tecum conveniunt
Probare, Recipere
Album addere calculum
Λευκὴν ψῆφον προσθεῖναι apud Lucianum
Adscribere, apud Ciceronem
Assentire voce activa, apud Cic. sed rarius quam assentiri invenias
Ejusdem esse opinionis, sententiæ
Concordare, συναγορεύειν
Omnium calculis, punctis, suffragiis, & uno ore approbare
Toto corpore, manibus pedibusque in sententiam discedere
Nam ut scribit Flavius Vopiscus, olim porrectione quoq; manuum sententia comprobatur.

of great Consequence, vide Weight.

to Consider, to take heed, to give good eare.

Animum intendere, Advertere
Animadvertere, ἐνθυμεῖν
Advertere, attendere
Adhibere mentem, animum alicui rei
Προσέχειν, ἐπέχειν τὸν νοῦν ἢ τὴν γνώμην τινι.
Aurem admovere, Pensitare
Esse auribus purgatis, Pensare
Animum applicare
Omnes cogitationes, animi vim intendere
Intendere, Considerare
Diligenter considerare, percipere
Animo lustrare, pensiculare
Animi nervos intendere, Librare
Attentè audire, Notare
Aures accommodare, Trutinare

Attendere ad rem aliquam
Diligenter & attentè expendere
Attentum se præbere. Cogitare
Corde percipere
Reputare in animo
Arrectas advertere aures
Intentis, arrectis stare auribus
Ὠτακουστεῖν. Auscultare
Auscultare auribus arrectis, purgatis
Arrigere, Arrigere aures
Coricæum agere
Commodare operam aurium
Facere aucupium auribus, Cic.
Vigiles monitis advertere mentes
¶ Cernere
Videre oculis, emphaticῶς
Gemere oculis, animo, vel mente. Vide to Muse.

Consider what you are, vide **know your selfe.**

to Consider diligently, vide **to view, to examine.**

Constant, vide **Stable.**

Constancie.

Fides. Fidelitas. Constantia
Stabilitas. Immutabilitas.

to Constraine, vide **Compell.**

to Consult, to Deliberate, to take advisement.

Consulere. Consultare
Deliberare. Concipere animo
Consulere quid facto opus sit
Consilia agitare, & communicare inter se
Pertrectare
Capere, inire consilium
Constituere, instituere, cogitare cum animo, vel in animo, est deliberare
Quid facto opus sit in medium conferre
Fert animus mutatas dicere formas
Consilii capiendi vel deliberandi causa convenire
In abdito consilia agitare de evertendis divitum fortunis
Capita, consilia conferre, apud Senecam & Terentium
Consiliari apud Cic. ad Att. 35. significat etiam consulere vel deliberare.

to Consume, to Spend, to Waste riotously.

Patrimonium decoquere
Ligurire. Profundere
Fortunas suas, bona patris abligurire, effundere
Haurire
Absumere omnia. Vorare
Omnia ventriculo donare
Conficere bona, pro dilapidare
Dimittere in viscera censum, ut vulgus loquitur
Gallorum gallinaceorum incusare ventrem, proverb. quod huic animanti venter sit mirificè calidus
Diu quæsita & summa congesta sollicitudine, præcipiti effusione dilapidare, & quadam absorbere voragine apud Ambro.
Conturbare acceptam pecuniam, nummos, rem.
Fundatam paternis avitisque opibus domum exhaurire, Quin.
Quod per scelus adeptus sit, id per luxuriam effundere atque consumere, Cic.
Exhaurire
Prodigere
Dilapidare
Perdere
Devorare pecuniam omnem
Helluari. Consumere
Cic. Iacturam patrimonii facio, rem familiarem dilabi sino, patrimonium effundo
Dissipare
Ἀσωτεύεσθαι
Indulgere popinis
Per luxum & voluptatem consumere

Dispergere opes
Καθυδᾶν, Consumere
Καταωσωτεύειν, Destringere
Edere, bibere, remque omnem disperdere, confringere
Corrumpere rem familiarem, Salu.
Atterere opes
Rem stringere
In luxum insumere
Ἀπωφιζειν, Insumere
Conjicere augmentum alterius pro consumere, to Spend
Erogare, Expendere
Exponere, pro expendere.

to Consume one, or to make one poore.

Comedere aliquem, abligurire
Exedere aliquem, Inopem reddere.

to Consume, to waste, to weare out.

Terere, Atterere
Absumere, Consumere
Exterere, Obterere vestigia
Calces deterere, Usitare.

Consumed with sorrow.

Contabesco, consumor, conficior, perimor dolore, mærore, cura, solicitudine, anxietate, angore.

a Consumption or wasting of the body.

Phthisis, φθίσις, μαρασμός
Tabo, Tabes, Marcor
Corruptio, Macies, Flacciditas.

Consumed or corrupted with corruption.

Phthisici, φθισικοί
Tabidi, Tabifici

a Contagious, corrupt, or infectious sicknesse.

Contagium, ἀλλιόγημα
Contagio. Contages, Lues
Vicini pecoris contagia lædunt, Virgilius
Morbus contagiosus attactu, serpens contactu, afflatu nocens.

to Contemne, to Reject, vide to Despise.

Contemned, Despised, Rejected.

Abjectus, Contemptus
Nullo jam loco sum, nullius pretii, ordinis.
Despectus
Postremæ conditionis sum
Iacens, Summissus
Nullius dignitatis vel frugis
Abortivum se vocat Apostolus, 1 Cor. 15. id est, hominem contemptum, projectum, & fœtum abortivum, Vide Wicked.

to Content or satisfie.

Satisfacere, Placere
Obtemperare, Obsecundare
Complacere, Satiare
Explere, Morem gerere
Obsequi, Gratificari,
Inservire, Gratum facere, vide to pay.

I am Content.

Placet utique, Perplacet
Placitum est, Non displicet
Percupio, Fiat
Boni consulo, Cordi est mihi
Amplector, accipio conditionem
Audio, apud Terentium
Non recuso
Gratum habeo, in Bibliis.

Contentions, or Strifes in words, subtill Disputations.

Verborum

Verborum pugnæ, Conflictus
Λογομαχίαι, Conflictiones
Controversiæ, Contentiones
Aristotelis contentiosi syllogismi
Deceptiones ineptæ, frigidæ, frivolæ
Velitationes, Quæstiones
Argutiæ, Captiunculæ
Chrysippeæ subtilitates
Arguta sophismata
Sophistica argumenta magna Contentione disputata
Vana dialecticorum garrulitas
Digladiationes hostiles ferè
Tergiversationes
Argutationes sophisticæ
Rixæ, Discordia.

to Continue.

Perseverare, Perstare
Persistere, Manere
Immorari.

Continually, Still, Incessantly, never Ceasing.

Continuè, Assiduè
Sedulò, Indesinenter, Iugiter
Semper, ἀεὶ, διαπαντός
Noctu diuque, Nocte ac die
Sine interpellatione, intermissione
Continenter, Quondam pro semper, apud Virg.
Omni tempore,
Usque, Nullo tempore non
Perpetuò, ac perpetuum, perpetim, adverbia
Noctes ac dies
Ne punctum quidem temporis prætermittens
Æternum, Virg.
Nocturnis diurnisque horis
Nihil aliud quàm
Nunquam non. Vide Alwayes.

Continuall, long During.

Diuturnus, Continuus
Perpetuus, Perennis
Assiduus, Iugiter
Ἐπιμόνιμος, Longi, Longinqui temporis.

in Continuance of time, vide by length of time.

Contrary, vide Against, Divers.

Contrary to your letters.

Hoc non est tuis literis consentaneum
Non convenit, non consentit, non congruit, non quadrat cum tuis literis
Discrepat, abhorret à tuis literis
Alienum est à tuarum literarum sententia.

Contrary to my opinion, vide Otherwise, &c.

Contrary things, vide Misfortunes.

Contrariwise.

Econtra, Econtrario
Econversò, Rursus
Rursum, E regione
E diverso, E proposito.

a Controversie, vide discord.

a Covenant of peace, vide League.

Convenient, vide Apt.

it is Convenient, vide it Becommeth.

to Convert, to call Backe, or to Turne.

Reducere, revocare in viam, in viam rectam salutis, ab avito errore ad bonam

bonam, meliorem frugem, in viam planè regiam
Convertere ab errore, in Sacris
A vitiis revocare
Ad sanam mentem deducere à prava
Ab errore amicè abductum, ad bene beateque vivendi rationem traducere
De Tænariis faucibus ad statum reducere salutis
Institutis optimis à superstitione ad veræ pietatis cultum traducere
Deducere errore, Cic.
Avertere, reducere ab errore
Errorem eximere, depellere
Levare aliquem errore, de voragine impietatis; Leo
Animis auditorum superstitiosas eximere opiniones, hæretica revellere dogmata.

to Convince, vide **Overcome**.

a Cooke.

Cocus, seu coquus, μάγειρος
Popinator. Opsopœus
Ὀψοποιὸς, ὀψαρτυτής
Obsoniorum instructor
Magirus, Archimagirus, **the chiefe cooke**
Thermopola, **a cooke that selleth hot meat.**
Thermopolium, **a place where cookes dwell.**

Cookes Latine.

Oratio inconcinna, non nisi popinis meritoriisq; tabernis & nugalibus triviis scripta
Inter meritorii & popinæ professores primam sibi vendicans elegantiam, multam celebritatem,

a Cuckold maker, vide **Adulterer.**

to Coole the heat, vide **to Quench.**

to Copy out, vide **to Write out.**

Copiously, vide **Abundantly.**

Copper, Mettle, Brasse.

Æs, κύπριος, χαλκός
Cyprum, aut rectius, ut nonnulli volunt, Cyprium absolute
Orichalcum.

made of Copper, &c.

Æreus, Aheneus
Ahenus, Cuprinus
Cupreus, Orichalceus
Corinthia vasa.

a Cord, vide **Rope.**

Corne, or all kinde of graine, as Wheat, Rie, Barly, Oates, &c.

Res frumentaria
Ceres, pro frumento
Annona, media producta, unius anni frugum proventus, neq; frumenti tantum, sed aliarum quoque rerum
Instar formicæ, colligere farris acervum in futuram hyemem
Fruges, Cerealia dona
Frugum seu fructuum proventus
Fructus. Messis
Proventus frumentarii. Soli.
Segetes. Dona Cereris
Δημήτερος καρποί
Cerealia, hoc est, legumina & frumenta.

to Correct, to amend, to peruse, to oversee.

Revisere, Recognoscere

Tollere, expungere, eradere, sustollere mendas
Emendare
Depravata restituere
Unguibus uti. Corrigere
Obelis notare. Lima uti
Aristarchum agere
Apices, verbaque singula eventilare
Librare, & expendere sententias
Elimare, Exponere Epistolam
Ad limam, sub incudem revocare, referre
Restituere. Instaurare
Censuram peragere
Repurgare à mendis veterum collatione codicum
Scobinam adhibere
Aristarchia virgula repurgare
Ad severum unguem excutere
Purgare à nævis
Emaculare
Nativo germanoq; decori restituere
Purgare mendis, interituq; vindicare
Retexere orationem, Cic.
Sanctos veterum labores ad antiquum revocare nitorem
Perperam addita diligenter reponere, summa cura restituere depravata
Recudere carmen, epistolam
Discutere tenebras è jure civili reducta luce
Retractare librum, opus
Reducere, sub limam, incudem
Incudi reddere, refingere, recoquere, mutare, metaph.

a Correction, or amending.

Recognitio, Correctio
Restitutio germanæ veræq; lectionis
Lima, Castigatio, Censura, Vide punishment.

a Corrector.

Castigator acris judicii
Recognitor. Restitutor
Διορθωτής, Elimator
Aristarchus, proverbialiter
Mendarum liturarumque erasor.

to Correct, to Reprehend, to Rebuke.

Corripere. Corrigere
Ἐπιλαμβάνεσθαι, Objurgare
Carpere, Taxare
Reprehendere, Damnare
Καταγινώσκειν
Dare verba dictis
Redarguere, Increpare
Culpare, Arguere
Castigare, est verbis propriè reprehendere, Vide Punish.

Corruption, vide Matter.

to Corrupt, vide to Mar.

Cosen, vide Kinsman.

to be Cosens.

Contingere aliquem cognatione
Sanguine jungi
Arctiora sanguinis vinculis, tertio vel quarto propinquitatis gradu contingere
Attingere aliquem sanguine, cognatione
Cognationem habere cum aliquo
Consanguinitate propinqui. Virgil.
Genere proximus.

Costs, vide Expences.

a Cottage, vide Lodge.

a Couch, vide Bed.

Covenants, vide Promises.

to Cover, to keepe close. to Hide.

Operire, Contegere
Premere, apud Virg. abdere
Tegere, Recondere
Occulere, Condere

Velare, Celare
Obtegere, Supprimere
Occultare
Tenere, apud Virg.
Abscondere
Obducere velum, velamen
Cooperire, Obvolvere
Obumbrare, Involvere
Obnubilare, Obducere
Obnubere caput, comas protegere.
Σκεπάζειν, καλύπτειν.

a Cover, a Covering, or a Lid.

Tegmen, Tegimen
Tegumentum, Operculum
Operimentum, Opertorium
Κάλυμμα, ἐπίθημα
Velum, Velamen.

a Coverlet, or a Covering on a Bed.

Operimentum
Stragula & Stragulum, στρωμνή
Stroma, Textile, stragulum, magnificis operibus pictum, & plenum artis argumentum
Strata & instrata
Περικαλύμματα
Opertoria lectorum
Peristromata, Stramenta
Centones, Lodices
Thoralla, Lectisternia, vulgus pro eodem usurpat.

to Cover the head, to put on the Cap.

Tegere caput, verticem
Operire caput
Adoperire
Pileum inducere
¶ Capite sis operto. Be covered.

to Covet, to desire.

Cupere, Concupiscere
Avere, Expetere
Appetere, Desiderare
Gliscere, Gestire, Ambire
Affectare, vide to desire.

Covetous, a Niggard.

Avarus, φιλάργυρος
Tenax, Triparcus, Plaut.
In sinu manum semper habens
Parcus, Perparcus
Χυκοπρίστης, κυμινοπρίστης
Fici & cymini sector
Sordidus, Ad rem attentus
Rhypocondylos
Ῥυποκόνδυλος κρανδρόγυς
Fece aut lampsana victitans
Patroclo sordidior
E Patrocli domo qui venit
Magnas inter opes inops, Hor.
Euclio Plautinus
Insatiabiliter avarus & artifex egregius emungendarum cum è clero, tum à populo pecuniarum
Cupido ad maximas sibi comparandas opes animo
Turpi pecuniæ studio & infinita lucri cupiditate ductus
Qui tenetur siti pecuniarum, divitiarum, auri, argenti
Alieni appetens
Pecuniæ cupidus
Sui nimium tenax
Deparcus pro nimium tenax, apud Apul.
Nummarius apud Her. quasi nummis deditus
Ob incertas irrequietus opes
Sola parandarum quem cura fatigat opum
Undique lucrum captans per fasque nefasque
Fraudans genium
Inexplebile dolium, Durus
Ἄπληστος πίθος, Difficilis
Luto Lutentior, Illiberalis
Monophagus, Inhospitalis.

Covetousnesse.

Tenacitas, Avaritia & avarities ei. Philar.

Philargyria, φιλαργυρία, pecuniæ studium, quam nemo sapiens concupivit, ait Saluſt.
Auri, Argenti cupido, vel cupiditas inexplebilis
Γλισχρότης, Parcitas
Opum furioſa cupido, Ovid.
Sordes metaph. Aviditas
Inſatiabilis, inexplebilis habendi cupido
Sitis vel amor habendi
Phylargyria in mundo planè regnat, per faſque neſaſque ad aurum itur
Dira habendi fruendique fames qua cupiditas humana explere ingluviem ſuam nequit, Budæ.

to give Counſell.

Conſulere cum dativo
Conſilium dare, Inſtituere
Adeſſe alicui conſilio, Suadere
Conſilii copiam facere, Admonere
Conſilium conferre, exponere, explicare, narrare, indicare, promere, impertire
Hortari, Adhortari
Cohortari, Suadere
Præbere & adferre conſilium
Conſilio juvare, Inſtruere
Βυλεύειν, cum dat. itidem apud Græc. quemadmodum apud Lat. conſulo in hoc ſignificato.

to aske Counſell.

Conſulere cum accuſativo
Conſilium capere, petere
Rationem inire
Rogare in advocationem, conſilium.

to Counſell to the contrary, vide Diſſwade.

the Councell or Counſellours.

Senatus, βυλή
Γερυσία, Magiſtratus
Conſulares viri
Ordo Senatorius
Ampliſſimus ordo, pro ordine ſenatorio aliquando ponitur
Συμφεράδμενοι
Conſiliarii, Senatores
Patricii, Laticlavii
Concilium propriè prudentum & conſiliariorum conventus eſt
Curia pro hominibus curiam frequentantibus, & remp. curantibus nonnumquam accipitur
¶ Apocleti, Ἀπόκλητοι
Conſiſtoriani apud Ambr.
Sanctius concilium, quod privatum etiam & ſecretum concilium dicitur.

the privy Councell.

Ab intimis conſiliis
A conſultis abditis
A ſecretis arcanis
A ſanctiore conſilio
Conſilium Amphyctionicum
Conventus Areopageticus
Frequens ac ſolennis præcipuarum civitatum & provinciarum conſultatio, a Parliament.

the Councell chamber, or houſe.

Conſilii locus
Curia, ἀγγεῖον
Conventiculum, Senatus
Βυλευτήριον, Domus conſultum
Prætorium, Synedrium, συνέδριον
Senatoria domus, curia
Auguſtale.

to aſſemble the Councell.

Cogere concilium, Senatum
Efficere frequentem Senatum, apud Cic. pro congregare
¶ Concilium dimittere, miſſum facere cœtum, conventum ſolvere, to raiſe up the Councell.

to Counsell the profit of the Common wealth.

Consulere, consultare reip. Sal.
Suadere quod commodum est
Consulere in commune apud Terent. prospicere
Cuncta ad publicam omnium utilitatem referre. Remp. pluris facere, quàm commoda privata.

by your Counsell, advice or perswasion.

Tuo hortatu. Tuo instinctu
Te hortatore. Te instigante
Tuo suasu. Tuo persuasu
Tuo consilio
Te consultore, consiliario
Te consulente, suadente
Te authore. Te suasore
Abs te persuasus
Tuo impulsu. Te impulsore
Tuo dictu. Tuo inductu
Te bonum auspicium dante
Te fortunante & adjuvante
Te auspice.

Counterfaiting colour, for to beautifie the face.

Pigmentum. Fucus
Cerusa. ψιμμύθιον
Anchusa. ἄγχουσα
Purpurissa vel purpurissum
Nitella.

to Counterfait, vide Falsifie.

the native Countrey, where one is borne.

Solum natale. πατρίς
Paternum, Patrium, genitale, solum
Patria, ἐνδήμιος
Domus paterna
Patriæ oræ, poëticum
Lares paterni. Ædes patriæ
Limina paterna, Patria sedes
Focus paternus, patrius
Nos patriæ fines & dulcia linquimus arva
Nos patriam fugimus, Virg.
Fumum de patriis opto videre focis.

being in the Countrey is pleasant.

Ruri in agris, cum Rusticis esse, Rusticam agere, degere vitam, perjucundum est
Delectat inprimis
Iucunditatem habet
Summæ voluptatis est
Malè affectum animum recreat
Mœrorem fugat
Mœroris medicina est.

a Cooper.

Vietor. Faber Vascularius.

Couragious, Bold, Stout, or Valiant.

Animus strenuus, Invictus
Magnus, Infractus
Excelsus, Titanicus
Vero Herculanus, Achilleus
Θυμὸς ἀγλίνωρ
Animosus, Generosus
Pyrrhus, Generosior Sparta, qui excellenti est animo, ἄγχοος.
Magnanimus, μεγαλόψυχος
Qui animo forti, invicto, infracto, Firmo pectore.

to take away the Courage or heart.

Emollire, exhaurire robur
Enervare, frangere animum, vires
Tollere animos
Mentem labefactare hujus vitæ ærumnæ & mala dicuntur
Spem debilitare, Cic.
Dissolvere animum, frequentius in sacris.

to abate in Courage, vide Despaire.

to gather his Courage, or spirits againe.

Sumere robur vel vires
Recipere animum, suscipere, colligere, augere, tollere
Animos facere, Instaurare animum
Capere animum pro inducere, Cic.
Patrium animum virtutemque capiamus
Dejicere metum per virtutem, Cic.
Calamitate accepta meliores animos habuit, quàm unquam rebus secundis
Pallor obit, subitæ veniunt in corpore vires
Quantum dederis mihi pectoris
Redit in præcordia virtus
Suscitare vim. Virtutem accendere
Incendere vires, dare animum
Revocare animos, mœstumque timorem mittere.

a Couriour, vide Tanner.

by Course, vide by Turne.

Courteous, Gentle, Gracious.

Comis, Clemens, Lenis
Placidus, Gratus, propitius
Mollis, Tractabilis, Dulcis
Mitis, Gratus omnibus, Benignus
Gratiosus, ἐπιχάρις.
Acceptus, Affabilis, Facilis
Blandus, Facetus, Felle carens
Homo festivi sermonis
Suavis, Iucundus, Mansuetus
Dulcis eloquii, Lenis
Cujus moribus nil esse potest mellitius, Charus omnibus
Omnibus probatus & dilectus
Suavitate morum, comitate, ac gratia multum pollens, vigens, apud omnes
Qui omnium emeruit favores
Homo quo nihil potest optari suavius aut mellitius
Amabilis passivæ significationis est amore vel amicitia dignus, vide Gentle.

Courtesie, Gentlenesse, Affability.

Benignitas, Benevolentia
Hilaritas, Comitas, Facilitas
Φιλοφροσύνη, Affabilitas
Humanitas, Probitas.

to make Courtesie, vide to kneele downe.

Courtiers, vide in pallace.

a Coward, a Dastard.

Ignavus, Imbellis
Pusillanimus.

Crabbed, vide Froward.

a Cradle.

Cunæ, κοῖτωνις, Cunabulum
Incunabulum.

Crafty, Guilefull, or full of Craftinesse and deceit.

Callidus, Versipellis
Versutus, ποικιλόφρων
Astutus, ἀλωπός
Vafer, Argutus
Solers, Puniceus
Fera lybica, Veteratorius
Veterator, a counterfait knave
Πανούργος
Πανούργολος, Dolosus
Δολομήτης, Subdolus, Varius
Variis instructus dolis, Hannibal,
Vlysses, Davus Terentianus
Annosa vulpes, An old Fox,
Γέρων ἀλώπηξ
Longa ætate, multaque rerum experientia callidus. Ingenio & longa rerum

rerum experientia astutus
Intelligens, ingeniosus
Duodecim artium
Αἰόλη μηχάνη
Mirus struendis artibus, dolis excogitandis, consuendis
Magis varius quam hydra
Vulpinam fraudulentiam referens
Admirabilis in nectendis machinis, quales feruntur Ægyptii ac Franci.
Tenebrio, onis
Fraudulosus
Insidiosus, Vulpinus
Vulpinaris, Vulpes
Fallax
Pellis vulpina, metaphoricè, vide Subtill
Veteratorius
Fraudulentus
Deceptorius
Vulpinaris.

Craftinesse, Deceit, Fraud, Guile.

Impostura, Fucus, Tendicula
Fraus, Fraudulentia, Fallacia,
Captio, Sophisma, Fabrica
Pigmentum metaphoricè
Insidiæ, ars
Artificium, Dolus
Δολοφροσύνη
Technæ, Officiæ
Præstigiæ, astus, εἰδωλοχίμητα.
Calliditas, Vaframentum
Fumi adagialiter
Sycophantia
Tergiversatio
Astutia, Deceptio
Versutia, πανουργία, ἀπάτη.
Circumventio
Lacuna pro fraude, apud Cic.
Sutela apud Plaut. pro consuto idolo, vide Subtilty.

A Craftes-man, vide Artificer.

a handy Craft, vide Occupation.

Cranes.

Grues, γέρανοι
Aves Palamedis, apud Poëtas
Ulpiones, grues minores
Cæterum rota seu machina illa volubilis qua naves exonerantur, & architecti saxa ingentia sublevant, quæ & authore Vitruvio Grus Latinis dicitur, Græcis, γέρανον ἤγερανος, appellatur, atqui Murmellius Geranionem illud instrumentum nominat, alio nomine tympanum.

a Creator, vide Maker.

a man of Credit, a sure or trustie man.

Fide dignus, Spectatæ fidei
Qui certissima est fide
Probatissimæ fidei
Conspicuus fidei
Dignus quicum in tenebris mices.

to Cry loud, to Bray.

Vociferari, Clamitare
Intonare, Perstrepere
Edere sonos graves, Boare
Tollere, Edere clamores
Ejulare, Rugire
Clamorem ingeminare
Stentoria voce usque ad ravim suā clamare
Fremere, Ululare
Horrendum remugire
Clamare, Inclamare
Exclamare, ἀναφωνεῖν
Facere clamores, Cic.
Intendere vocem, Cic.
Quantum potero voce contendam
Iactare vocem ad sydera
Clamore aures ferire
Magnis agere clamoribus

Omnia tumultu & vociferatione concutere
Intempestivos edere sonos
Exercere clamores multos, vocem,
Efferre clamorem utrinque, Plaut.
Magnis clamoribus hiscere, & strepitu ingenti vacua omnia complere
Personare buccis typho crepitantibus
Latrare, pro intentiore voce clamare, apud Cice.
¶ Edicere, Declarare, Pronunciare, publicare per præconem.

a loud Crier, a Brayer.

Canorus, Clamosus
Clarius vociferans
Obstreperus, Stridulus
Vocalis, κτυπωτὸς
Argutus, Sonorus
Claudianum tonitru, Proverb.
Littus Sarpedonium
Cyclobori vox
Clamosior Stentore, lauro ardente
Exercens clamores multos
Olympica porticu quam septemvocam tradunt, magis vocalis
Strepitu seu clamore turbulentus.

Crooked, awry.

Curvum, Recurvum
Incurvum, Curvatum
Incurvatum, Laciniosum
Distortum, Obtortum, varium
Retortum, Tortuosum
Flexum, Inflexum
Flexuosum, Camurum, Virg.
Hamatum, Sinuosum
Obliquum, Aduncum
Καμπύλον, κόλυμπον
Mæandros præterea obliquitates vocant omnes, à Mæandro fluvio sinuosis flexibus.

to Crosse, or Cancell out, or to wash out writings.

Transverso calamo jugulare
Spongiam impingere, apud Auson.
Castare, Expungere
Liturare, περιχαράσσειν
Dispungere, Tradere
Ὀβελίζειν, Obliterare
Antiquare, Delere
Ἐξαλείφειν
Spongiam mittere
Cancellare vulgus dicit, cujus quidem verbi usus jurisconsultis frequens
Καγκελλόειν
Inducere scriptum
In spongiam revocare
Inducto calamo delere
Imis ceris eradere
Delere penitus.

to Crowne, or to give over the Crowne.

Dare sceptra, imperium
Regnum, imperii habenas tradere
Deferre regnum
Ponere vel imponere diadema
Hæreditarium regnum fratri tradere
Dare Copiam amplissimæ potestatis
Coronare, Redimire.

a Crowne, a Garland.

Sertum. Corona, Corolla
Coronula, στέφανος
Laurea, laureola ex lauro
Pancarpiæ. ῥοδεία.
Ex rosis facta, contexta corona, rosari scilicet
¶ Cingere caput corona, diademate
Premere crinem fronde. Virg.
Redimire.

Cruell, Rigorous, Bitter, a Sowre face.

Tetricus, Severus, Crudelis

Sævus, Dirus, Trux, Atrox
Truculentus, Acerbus, Teter
Nefarius, Crudus, Torvus
Vecors, Austerus, Efferus
Immanis, Asper
Durus, Demens
Caperans frontem, ac contrahens supercilium tragica severitudine
Multa cæde cruentus
Furere cæde, Cupidus cruoris
Gaudens sanguine
Homo insigni feritate
Corda aspera
Animus ferox
Durum à stirpe genus
Sinapi victitans, stoicus
Stoicum austeritate vincens
Qui in antro Trophonii vaticinatus est. ἀγέλαστος
Ex Academia veniens
Tertius Cato est, apud Iuven.
Gravis
Vulgus Titanicus
Atrei oculi
ἐχειωπὶς
Titanicum obtuens
Naufracton, seu classis more intuens, proverb.
Centauricè, κενταυρικῶς, immaniter, semper torvè intuens
Ἀεὶ δεινὸν βλέπων, apud Luci.
Gorgoneis oculis intuens
Ἀρεοπαγίτης, Areopagita
Patruos sapiens, Lotio, seu aceto potatus, vide Fierce.

Cruelty, vide Tyranny.

a Cubit.

Cubitus & cubitum
Ulna, πῆχυς, ἀλένη
Mensura est sesquipedalis, h. e. pedis unius ac dimidii, seu sex palmarum
Palmus autem unius mensura quatuor est digitorum.

a Cudgell, vide a Sticke.

Cundnits, vide Gutters.

Cunningly, vide Exactly, and Trimly.

a Cup, a Goblet, a Pot, a Peece.

Scyphus, Cyathus, κύαθος
Cymbion, κυμβίον, Calix
Poculum, Pocillum
Poterium, ποτήριον.
Vasculum potorium
Crater, Culullus
Cratera æ. media producta
Carthesium, Trieris
Cissibuum vel cissimbium
Argenteus puteus, proverb. a great peece.
Θηρίκλειον, vitreum poculum
Phiala, a Bole
Phiala Samia, a stone Pot
Culullus, Suburgensis
Cirnea, a Viol
Pater, à patendo med. correpr.
Cupellum, κύπελλον
Culigna apud Catonem, pro vase potorio, Vide Pot.

a Cup-bearer, or a Cupbord keeper.

Pocillator, Pincerna
Οἰνοχόος, Stans ad Cyathum
A Calicibus, seu caliculis
A cyathis, A poculis
Ganymedes Pocillator deorum.

Cup shot, vide Drunken.

a Curate, a Vicar, or a Parson.

Pastor, Episcopus
Animarum curam habens, obiens
Plæbanus & curatus à plærisque dicitur
Sacræ ædis rector
Parochus, πάροχος, medio corr. aliis Parœcus

parœcus dicitur med. producta ratione diphthongi
Agens pastorem
Qui præest parœciæ
Hunc Vives in colloquiis & Longolius Curionem nominant.

to Cure, to Heale, to make Whole.

Mederi, Medicamentum alicui dare ad aquam inter cutem, Cic.
Medicinam afferre, adhibere
Facere medicinam morbo
Medicare, sed in usu est frequentiori, Medicari cum dativo, vel accus.
Curare, Sanare
Curare ægrotos, morbum,
Sanitatem conferre
Repellere ægritudinem
Vomicas curare potentes
Sanitati, pristinæ valetudini restituere, Curationem adhibere
Morbos pestiferos exquisitis remediis propulsare
Salutifero morbum depellere succo
Corporis firmitatem reddere
A febre intimis ossibus hærente læthalique æstu fibras vitales urente sanare, sanum reddere
A læthiferis febrium paroxysmis liberare, Ægrotis subvenire
Nascenti malo ferre remedium
Venienti occurrite morbo
Oleo fovere usque dum vulnus conducatur in Cicatricem
Desperatas ægris cito reddere vires
Redintegrare, μετεῖν
Consolidare vulnera
Artus ægros consolidare, apud Paulinum
Cutem restituere, Locum ulceratum integrè & in integrum restituere, quod inducere Latinis dicitur,
Ἐμπλάσσειν.

to Cure wounds, vide to heale wounds.

to Curse, to Ban, to Excommunicate.

Excommunicare, Separare
Communione privare
Ἐκκηρύττειν
Spirituali gladio putridum membrum resecare
In reprobum sensum prolapsos, anathematis flagello castigare
Ecclesiæ consortio expellere
Extra Ecclesiam ejicere, deturbare
Satanæ tradere in interitum carnis
Excommunicationis mucrone ferire, vinculo gravare, obligare
Ab Ecclesia, à Sacramentis, & communione fidelium pellere
A sacris immò ab ingressu Templi arcere
Excommunicationis exercere tela
Sacris eliminare ædibus
Anathemati devovere
In contumaces & obstinatos fulminare excommunicationem
Ecclesiasticis censuris in rebelles animadvertere
A communione Ecclesiæ separare
Anathemate percutere, ferire
Ἀναθεματίζειν
Sanctorum consortio ejicere
Interdicto subjicere.

to Curse, to wish ill.

Diras imprecari, Detestari
Devovere, Malè precari
Diris omnibus figere, prosequi, excipere
Sacrare aliquando pro devovere ponitur, Maledicere
Exitium imprecari, Malè optare
Precari, exoptare pestem alicui
Diris agere, apud Horat.
Execrare deponens
Tristibus omnibus persequi
Diris devovere atrocissimis
Virus omne in aliquem evomere
Agere in malam crucem

Maledictis incessere
Imprecari debilitates, naufragia, mores, Quint.
Iram in Deum, Divosque innoxios evertere
Furias atque intemperies ciere
Maledicta in aliquem congerere
Conferre omnia in aliquem maledicta, Cic. ad Att.
Sacrificare, sacrifacere, Herculi Lyndio, vel Rhodio
Τὰς παλαμναιοτάτας ἀρὰς ἐπαρᾶσθαι ἀρὰς ὑποστῆναι
Execrationes serere
Cic. Hisce omnibus Catilina cum reip. salute, & cum tua peste ac pernicie proficiscere.

Cursings.

¶ Diræ, Execrationes
Dira sacra, δυσίεθυτα
Maledictiones.

a Cushen, a Pillow.

Cervical, Cervicale
Capitale, προσκεφάλαιον
Pulvinus
Pulvillus, Pulvinar, à pluma
Cussinos vulgo vocant minus latinè.

a Custome or Use.

Usus, Mos, Ritus
Consuetudo, Assuetudo
Συνήθεια, ἔθος, ἄλλη φύσις
Consuetudo, altera natura, ut dicitur
Constitutio, Institutum.

to bring in Custome or Use.

Inducere, in usu ponere
In consuetudinem trahere
Invehere morem, consuetudinem
Novam consuetudinem inducere
Inducere morem novum, Cic.
Morem inducere, to bring in custome
Tenere morem
Obtinere antiquum, apud Teren. pro referre antiquum morem, to observe old customes.

in Custome, vide Used.

after the old Custome or fashion.

Ex veteri consuetudine, Solens,
Pro veteri consuetudine
Non insolens, Meo more
De more, apud Suet.
Pro more
Ex instituto majorum
Ex antiquitus recepta consuetudine
E majorum more.

Custome, Tribute, or a Tole.

Vectigal, Tributum & tributus apud Plaut.
Ἐλλίμενον, τέλος.

a Customer, or a Tole-gatherer.

Exactor, Tolenarius, Telo, onis
Publicanus, τελώνης
Portitor.

to Cut, to Rid, to Strike off.

Amputare. Abscindere
Ἀποτέμνειν, ἀποκόπτειν
Truncare, Detruncare, Defalcare
Avellere caput humeris
Deturbare, scindere, auferre ense caput
Iugulum mucrone resolvere
Attondere ulmos, id est, amputare
Abscindere, ex ab & scindo
Desecare, Præcidere
Ferro demetere, apud Horat.
Incidere, Lucos metere vel incidere, utrunque apud Soli.
Stringere folia, glandes
Descerpere, Distringere
Detrahere, ἀποφυλλίζειν.

a Cut-purse.

Manticularis, Crumenarum præcisor
Crumenisecą, Marsupicida
Βαλαντιοτόμος
Marsupiorum, loculorum incisor
Sacculejarius, apud Ascon.
Sector zonarius.

a Cutler.

Faber cultarius, Cultellarius
Cultrifex, vulgo dicitur, Gladiarius, faber Gladiarius, μαχαιροποιός.

to Cut in quarters, vide to Quarter.

D

Daft, vide Foole.

a Dagger, a Skeine, or Hanger.

Pugio, pugiunculus
Enchiridion, ἐγχειρίδιον
Patazonium, A woodknife.

a Day time or season.

Dies, ἡμέρα, lux
Prima luce, id est die, apud Poët.
Septima à partu luce, Plin.
Soles in plurali pro die, apud Virg.
Summa dies & ineluctabile tempus
Lux ultima
Iubare exorto
Primo cum lumine solis
Astra ignea, surgunt
Dies adest
Nox abit & fessis lux inimica venit
Revoluta rubebat matura jam luce dies, noctemque fugarat
Jamque fugatura Titanis conjuge noctem
Prævius auroræ lucifer ortus erat, vide Early, Dawning of the Day.

to appoint or set a Day.

Diem dicere, constituere, præstituere, dare
Destinare, prodere diem alicui, Cic.
Præfigere, figere diem, signare
Præscribere, statuere, præfinire.

a Day appointed, or a set Day.

Dies statuta, fixa, præfixa, limitata, stata, assignata
Præscripta, præstituta dies
Dies præfinitus, certus, destinatus
Hic dies dictus est nuptiis
Tempus ratum.

a Day-labourer, vide Journeyman.

Day and night, vide Alwayes and continually.

after a few Dayes.

Paulò post, haud multò post
Non multò post
Post paucos dies; vel paucis post diebus; ubi post adverbiascit pro postea positum
Post parum temporis
Paucis diebus interjectis
Paucis diebus, pro paucis post diebus, apud Cic. ad Att. 5.
Lapsis paucis post diebus
Aliquot post diebus
Post dies aliquot
Elapsis aliquot diebus
Pauculos post dies
Proximis, superioribus diebus.

the Day following, or the next Day after.

Postridie, ὑστεραίᾳ
Die exinde sequenti
Postero deinde die
Ἐπὶ τὴν αὔριον, Altera luce.

by Day, or in the Day time.

Interdiu, Die, Luce, Luci,

Palam, Sole corusco, teste die.

to spend the Day in vaine.

Producere, ducere diem
Ἡμερεύειν
Dare diem ocio, lusibus
Diem terere, traducere
Transigere, exigere
Finire, condere
Perdere commessionibus, ocio, lusibus, potationibus
Absumere diem rebus frigidis.

Dammage, vide Losse.

Danke, vide Moist.

Darke, Obscure.

Tenebrosus, αἰχμηρός, σκότεινος
Caliginosus, Obscurus
Cœcus, Latebrosus
Umbrosus, Opacus
Tenebriosus, Furvus
Squalidus, Piceus
Fuscus, Fuliginosus
Ater, Teter, Niger.

to make Darke or obscure.

Tenebras, nebulas offundere
Obscurare, Obtenebrare
Obstruere lumen
Offundere caliginem
Involvere negotium
Intricare, implicare
Perstringere
Gordianos stringere nodos, quos vix Tenedia (ut fertur) bipenni dissecare possis
Cimmerias offundere tenebras
Contenebrare, illatebrare
Innubilare, obnubilare
Offuscare
Pulverem oculis offundere
Tenebricari, σκοτίζειν.
Tenebras inducere, facere
Offundere noctem quandam rebus, Cic. pro tenebris involvere
Rem omnem tenebris inspergere
Tenebras cudere, Plaut.
Revocare in dubium
Tenebras reb. clarissimis obducere
Ænigmata mera loqui
Afferre rebus obscuritatem vel tenebras
Tædiosissima verbositate varias recitare ambages, quas ipsemet explicare non possis.

Darke or obscure and intricate questions.

Obscuræ, perplexæ, nodosæ, implicitæ questiones
Nodi, verborum laquei
Scrupi, scrupuli
Ænigmata bœotica, quæ ne Apollo quidem intelligat
Captiones, Labyrintho & Mæandro similes, γρῖφοι
Nebulæ, Tenebræ, Caligines
Spinæ, Spinosæ argutiæ
Quæst. fumum oculis offundentes, nec caput nec pedes habentes, implicatæ, impeditæ, quas intricatas vulgo vocant
Ingenium torquentes, haud facilè solubiles, sophisticæ
Ceratinæ Crocodilinæque quæst.
Multum facessentes negotii
Numeris Platon. obscuriores, ad quarum solutionem Oedipo vel Delio narratore opus sit
Argumentum circulare, seu reciprocum
Cornutus syllogismus, κερατινὸς Hier.
Syllogismi uncati, argumentosi, insolubiles
Labyrinthi, λαβύρινθοι
Ambages, Anfractus
Involuti, impliciti, obscuri sermones, Αἰνίγματα
Mathematici labyrinthi
Quæst. quas præter Sibyllam legat nemo, minus intelligat, lectorem obscu-

obſcuritate remorantes, intellectu perdifficiles
Africani lex
Argumentoſi diſputationum labyrinthi, nec dum expliciti
Involucra Realium, Nominalium
Monſtrifica conflictationum vocabula hecceitatum, cauſalitatum, formalitatum, quidditatum
Heraclyti & Licophron tenebræ
Carcini poëmata, Nodi Gordii
Gordiani, Caſſiotici
Scyrpi, apud Gellium
Perplexa & anxia Philoſophorum dogmata,

Darkneſſe.

Tenebræ, Caligo, Umbra
Nubila, Obſcuritas
Claudi tenebris & carcere cœco.

Darkly.

Obſcurè, Involutè
Tectè, Intricatim
Implicitè, πολυπλίκως
Involucro verborum
Ænigmaticè, αἰνιγματώδως.

in Darkneſſe, vide Blinded.

a Dart, vide Arrow.

to Dart, vide Caſt.

to Daſh againſt ſomething, vide to Hit, &c.

to Daſh or beat away by water.

Eluere, Fluctuum confligiis abigi
Fluctus vehemens littoribus illiditur.

a Daſtard, vide Coward.

the Dawning of the day.

Dieſcit, luceſcit, albeſcit dies
Dies appetit, adventat, adeſt crepuſculum, Sol exoritur
Tenebras fugat lux
Nocti ſuccedit dies noctem ſubſequitur dies
Abeunte nocte dies, advenit, lux apparet
Summo mane, cum luceſceret
Albeſcente die, in ortu ſolis, oriente ſole, vide Early, and Day time.

to Dance.

Tripudiare, Tripudio geſtire
Choream ducere
Choros ducere, agere, deſtinare
Chorizare, χορεύειν
Ferre, movere pedes
Motus dare, pro ſaltare
Saltare, Salire
Manus implicare choris
Exercere humum, choros, Virg.
Pede libero pulſare tellurem, inſtruere, apud Poet. to Dance to Leape.
Reſtem ducere ſeu ductitare, apud Terent. Ludere
In numerum ludere, apud Virg.
Ἐυρυθμος παίζειν, ἰσκιρτᾶν
Saltare in numerum, Tripudium facere
Leves celebrare choreas, apud Politianum
Choreas & carmina ducunt. Virg.

a Daunce, or Dauncing.

Chorea, χορεία
Tripudium, Saltatio.

a Cord Dauncer, one that daunceth upon the cord or rope, a Tumbler.

Funambulus, Funepæus ab Apuleio dicitur & Funerepæus
Scœnobates
Σχοινοβάτης
Neuribates, apud Firm.
Petauriſta
Petaurus
Ambulare, Ire per extentum funem, to goe on the cord.

Ludendo per funes gradi, Scœnobaticam facere, exercere.

Danger, or Perill.

Periculum, Discrimen, Malum
Calamitas, Procella, Alea
Flamma, Metaphoricè
Ubi ostentant omnia mortem. Virg.
Fraus pro periculo, apud Virg.
Quis Deus in fraudem egit
Et in jure frequenter, ut cum dicimus.

Dangerous Rocke on the sea.

Syrtes, Charybdes metuendæ
Brevia maris, Cautes seu cotes undisonæ
Scyllea rabies, Cyclopea saxa apud Virg.
Ionii ponti fluxus rauci, Virg.
Abydi, & Maleæ promontorium spumans, horridum
Syndromades, Symplegades
Scopuli sonantes, Cyaniæ
Fauces sævæ, Rupes
Maris pericula, discrimina.

to be in Danger or Perill

Hærere in vado, in aqua, in salebra
In præcipiti esse
Summa rerum omnium difficultate premi
Versari in magnis angustiis, periculis insidiis, difficultatibus
Offerre, objectare se periculis
Maris & terræ pericula exhaurire
Periculorum fluctibus agitari
Perplexo, consternato esse animo
Pendere animi & animo
Æstuare, Fluctuare
Quasi ad solem æstuare
Lupum auribus tenere
In maximis versari periculis
In puteo constringi
In extremum discrimen adduci

to leave in Dangers.

In præsentaneo deserere periculo, discrimine
Sub cultro linquere, apud Horat.
In malis deserere, apud Terent.
Ἐγκαταλιμπάνειν. Desertorem agere necessitatis tempore.

to put himselfe into Danger, to Adventure.

In angustias se redigere
In pistrinum sese immittere, dedere rursus
Provinciam capere duram
Suopte plaustro malorum sarcinam sibi apportare
Suo jumento sibi malum accersere
Suo se telo labefactare
Rem noxiam accersere, conciliare
Immergere se calamitatibus
Ambitione in provinciam duram, aut aliam sese ingerere
Suo dolori occasionem dare
Hinc prov. Molestia ultronea
Cadere in foveam quam ipse feceris
Capiti suo malum suere
Suopte ingenio dolove capi
Suo ipsius laqueo capi
In venatu perire
In captura capi
Αἰγὸς ἄρυμα
Proprio gladio, suis verbis, telo suo jugulari, convinci
Propriis dictis evinci
Technam in seipsum struere, componere, repetire
Σόφισμα κατ' αὐτοῦ συντεθειμένον, apud Lucian. quum dolus in alterum excogitatus, in authoris caput recidit, ut est in proverbiis
Probationes de domo, οἴκοθεν ὁ μάρτυς, quando quis proprio ore convincitur
Fumum fugiendo, in incendium incidere

Damno

Damno cuidam medendo, in majus prolabi
Communicando viro malo sibi malum accersere
Exedere quod ipse intriveris, nere quod colo aptaris, gestare compedes quas ipse feceris: vulgo dicitur
In præsens discrimen ac perniciem se præcipitare
Sciens exponere se discrimini, malis objicere, calamitatibus involvere
Sciens se inferre in malum
Prudens in flammam manum mittere
Calidum prandium comedere
Ob liberiorem vitam famam suam in periculum adducere
Periculo se exponere, objicere, subjicere, iuvolvere, committere
Παραβάλλεσθαι, cum accusativo
Conscire sibi malum
Incurrere, dare se in periculum vitæ, famæ
Se perdere
Caput objectare periculis
Dare se, abire in præceps, in præcipitium
Sibi malum accersere
Temerè sibi capitis periculum accersere
Adire capitis, mortis periculum
Subire, discrimen, tempestates, procellas, ἀποκινδυνεύειν
In manifestum discrimen inducere
Discrimen, aleam subire, vel periculum
Suscipere, adire, accedere periculum, vel aggredi
Camarinam movere
In malum præcipitare se, suosque, secum in ruinam amicos pertrahere, secum in necem rapere horridam, evertere, adducere in calamitatem
Omnia sua, quin & vitam profundere pro statu civitatis

to be out of Danger, in safety.

In tranquillo, in vado esse
Stant eo locis suis tuta
Ἐν λιμένι πλεῖν
In portu navigare, proverb. Periculo abesse
Duabus fulciri anchoris
Patria est tuta
Extra lutum habere pedes
Palladio numine tutus
Ἐκ τοῦ πηλοῦ πόδα ἔχειν
Carminibus metus omnis abest
In tuto esse, citra periculum
Extra telorum jactum
Procul à pedibus equorum calcitrantium.

the Death or destruction.

Mors, μόρος, Fatum
Atropos, Immatura Fata
Interitus, Funus, Occasus
Ruina, apud Plin. Neronis ruina,
Nex, cis
Exangues umbræ
Lachesis suprema, Exitus
Terminus, apud Eras. τελευτή
Mors ultima linea rerum, Horat.
Exitium, An ill end, ut Pernicies
Abstulit atra dies, & funere mersit acerbo
Lethum, frigus lethale, θάνατος
Obitus.

Dead, departed out of this life.

Exanimis, Exanimatus
Extinctus, Defunctus
Lumine & æthere cassus, apud Virg. pro vita privatus
Surreptus primo sub flore iuventæ
Ante diem crudeli funere raptus
Damnatus crimine mortis
Recessit caput ceruice cruenta
Solutus corporis carcere
Mersus funere lethali

Animam exhalare
Lumine cassus æthereo
Persunctus fato
Corpus spoliatum lumine
Corpora luce carentia
Demissus neci
Moribundus volvitur undis
Iacet exanimum tibi corpus amice
Dies atra abstulit illum, & funere mersit acerbo
Sine spiritu, voce, ἄπνοος
Præteritus pro extincto, apud Proper. Desideratus
E medio sublatus, Caducus
Belloque caduci Dardanidæ
Ante diem, Virenti ævo raptus
Morte oppressus
Interceptus mortalitate
Qui extra rerum naturam est, inter homines esse desiit
Mortuus, οἰχόμενος
Amissus, apud Virg. & Plin.
Fato functus & perfunctus, apud Cic.
Exemptus rebus humanis
Præreptus immatura morte
De corporis ergastulo eductus
Corpore solutus, exutus
Ἀσώματος ἀφειμένος τοῦ σώματος
Levatus mole corporea
Corporis mole posita, deposita
Vitæ præciso stamine
Fatales qui explevit annos
¶ Cadaverosus propemodum, semimortuus, animam agens, dying.
Fato decedens, extremo in luctu constitutus. ψυχορραγῶν.

a Dead body.

Cadaver Corpus exanime, extinctum mortuum
Funus, apud Terent.

Deadly.

Lethale, Exitiale, Capitale
Mortiferum, θανάσιμον
Ferale, νεκρικὸν apud Virg. & Apu.
Fatale, Pestiferum
Lethiferum, Lethificum
Funestum, Exitiosum
Tabificum, Immedicabile
Perniciale, Perniciosum
Adferens mortem vel necem
Perniciem. & exitium adferens.

a Deadly sinne.

Peccatum criminale, lethiferum
Piaculare, Capitale
Mortale peccatum seu lethale
Morte piandum, apud Iuvenal.
Delictum enorme, quemadmodum criminale
Inexpiabile, quod difficilè expiatur, Capitalis, noxa, noxia
Dicimus etiam Capitale, quod capitis pœnam meretur.

to sing before a Deafe mans Doore.

Surdo canere
Narrare surdo fabulam
Κωφῷ ᾄδειν
Verba mortuo fabulari, id est, facere, apud Plaut.
Frustra canere, suadere, loqui
In vanum cantare
Ingerere dicta in dolium pertusum
Plaut. Frustrà pulsare chordas.

to be or wax Deafe.

Surdere, Surdescere
Obsurdescere, Auditum auferre, exsurdare, Auribus captus
Surdus ad munera, vota, mens surda
Surdior freto
Saxa surda movere blanditiis

a great Deale, vide Heape.

Dearth or scarcity of victuals.

Cara annona est, Plaut.
Caritas est annonæ
Alimentorum inopia Campania graviter

viter affligitur
Summa annonæ difficultas
Annonæ caritate premimur
Annona indies ingravescit, quoniam annona carius multoque pluris venire incipit
Precium augetur, intenditur, accenditur triplo plus quam æquum est,
Est magna hic rei frumentariæ inopia
Sterilitas annorum incessit hominib. i. annonæ caritate urgentur
Cæsariani gravi annona sunt conflictati, passive apud Cæsa.
Multo malignior est nunc anni proventus ac solet
Provenit frumentum propter siccitatem, Augustus Cæsar
Rerum omnium caritas indies crescit
Penuria insecuta est frugum omnium, Soli.
Res frumentaria ipsos deficere cœpit, Cæsar ¶ Contra
Annona se laxare dicitur, quando annonæ precium sese remittit, to fall to a lower price
Sicut apud Livium, Levare annonam, to bring to a lower price, quum uberior, largior solito provenit annona
Precium retro abiit apud Plin. pro imminutum est, ἀνῆκε ἡ ὤνιος.

to make Dearth or Scarcity of victuals.

Retinendis frugibus ac vino annonæ caritatem efficere
Comprimere frumentum, Cicer. posuit, pro diligentius asservare, & studiosius recondere ingravescente annona, idque spe lucri uberioris
Rerum precia indendere, apud Erasmum
Annonam flagellare, Plin.
Precium augere, ἐπιτιμᾶν
Graviora justo precia rebus præsertim annonæ imponere
Τὴν τῶν ὠνίων τιμὴν ἐπιτείνειν, ἐκπιμᾶσθαι
Hinc timiopolæ dicti, qui res præmercantur, ut earum precia accendant, & annonam flagellent
¶ Propolæ Dardoniarii Annonarii.

Debate, vide Discord and Sedition.

Debts.

Debita, Æs alienum, Nomina
Syngraphæ debitarum pecuniarum.

to be in Debt.

Facere æs alienum Nomina facere
Contrahere debitum
Conflare æs alienum grande. Salust.
Ære alieno quotidie degravari, deprimi, premi immergi
Ex ære alieno laborare, apud Cæsarem
In nominibus esse, & in alieno esse, apud Cic. utrumque.

to pay his Debts.

Nomina solvere, Exolvere
Nomina explicare, expedire, expungere
Nomen tollere de tabula
Æs alienum dissolvere, exonerare apud Cic.
Ducatum, comitatum creditoribus oppignoratum, nexu æris alieni soluto in pristinum statum dignitatemque restituere
¶ Exire ære alieno
Eximi creditorum tabulis
Ære alieno liberari to come out of Debt.

to pay Debt with Debt.

Usuram vel versuram facere
Χρεωλυτεῖν, ἐπὶ μείζονι τόκῳ δανείζεσθαι, est æs alienum solvere, ære

ære alieno, quod etiam nomen transferre dicitur Ciceroni, & quasi vertere creditorum, Cicer. O hominem ridiculum, qui se exire ære alieno putare posset, cum venderet aliena
Eximere ex ærariis.

a Debtor, one that oweth much.

Æratus homo, qui usitatius dicitur
Obæratus, Debitor, ὀφειλέτης
Obnoxius creditoribus
Ἀγώγιμος διδανείσ-ζειν
Addictus
Qui immodico ære alieno tenetur
All mens Debtour
Plebs Romana ære alieno diversa, apud Liv. primæ deca. lib. 2. Conflator æris alieni, & qui tenetur ære alieno
Animum debens
Ψυχὴν ὀφείλων
Obstrictus, constrictus, pressus, oppressus ære alieno, in bibliis.

to Decay, to come to naught.

Degenerare in pejus
Vergere in deterius, ruere in pejus
Indies in pejus labi, deflectere
Abire pessum, Plaut.
Ad deterius dilabi
Mandrabuli more res dicitur, Prov. succedere. Ab equis ad asinos, ἀφ' ἵππων ἐπ' ὄνους
A magnis relabi ad minima. Vide to perish.

to Decay, to Perish for ever.

Obliterari, Intercedere
Antiquari, Exolescere
Aboleri, Cado
Occido, nex correpta, to grow out of use.

to Deceive, to beguile.

Fallere, Decipere
Ludere, Deludere
Eludere, Illudere
Ludere dolis aliquem
Ludificare, vel Ludificari
Fuco imponere
Διαπλωνικίζειν, Ἐξαπατᾶν.
Circumscribere, σφυγλίζειν
Fraudare, Circumvenire
Implanare, Subdola agere
Cretizare, κρητίζειν
Dolum intendere
Fallere dolis, fraude, perfidia, omni dolosa specie petere
Imponere cum dativo constructum
Vitiata merce, vel nimis charè inscripta alicui imponere
Agere in fraudes
Αἰγυπτιάζειν
Versare dolos
Fallaciam intendere
Fallacias struere
Fraudem innectere
Facere ludos
Pellicere, Supplantare
Dolo adducere, rapere, agere
Dolum struere
Ductare aliquem dolis
Imposturam facere, ἀπατᾶν
Περιπερεύειν δόλοις
Fucum facere
Interducere aliquem
Verbis circumvenire
Exbalistare, frustra habere, admovere fabricas
Conficere fallaciis, apud Plaut.
Falsum habere pro decipere, apud Salust, Nec ea res me falsum habuit
Παραλογεῖν, Falsis decipere rationibus Seducere
Injicere tragulam
In fraudem illicere, pellicere
Frustrari & frustari verbum commune, secundum Priscianum
Dare verbum, παράγειν

Dicta

Dicta dare dulcia
Os sublinire
Phaleratis dictis ducere, Terent.
Capere astu, Emungere dolo
Capere adversarium
Obtrudere palpum
Dolis circumducere
In transennam inducere, est dolo tollere, Insidiis excipere
Et spes blandissimè dicitur alicui imponere.

a Deceiver, a Beguiler, a Jugler.

Impostor, Seductor
Implanator, Planus, πλάνος
Halophanta apud Plaut. & Fest.
Sycophanta, Circulator
Ludificator, Circumventor
Nugarum & fuci artifex
Circumscriptor
Supplantator, Perperus
Veterator, Deceptor
Saccularius apud Ulpianum, & Iurisconsultos.

to be Deceived or Beguiled.

Circumvenire
Capi blanditiis, astu, astutia, dolis, fuco, promissis, imagine falsa, specie veri
Decipi, Eludi, Deludi
Falli, Implanari
Frustrari passivè
Fraudari
Frustratum ire
Disparem promissis fidem experiri
Frustra esse apud Aul. Gel.

Deceitfull, vide Crafty.

Deceitfully, vide Falsly.

Deceit, vide craftinesse.

to Decide a matter, vide to Examine.

to Declare or shew.

Declarare, Interpretari
Manifestare, Diluere
Ostendere, Edocere
Significare, Explicare
Exponere, Enucleare
Enodare, Dilucidare
Expedire, Explanare
Aperire, Exprimere
Revelare, Patefacere
Pandere, Expromere
Demonstrare, Vide to rehearse and denounce.

to Declare, to shew, or to approve by good and sufficient reasons.

Validis tum rationibus, tum argumentis adstruere, probare, ostendere, declarare, ἀποδεικνύειν
Frangere sententiam alicujus, Cic.
Demonstrare ratione, inconsutabili, argumento Achillis
Reddere rationem, causas aliquas dare probabiles
Approbare
Re ipsa docere
Refellere
Convincere argumentis, verbis, persuasionibus, veritate
Acutissimè & subtilissimè excogitare argumenta
Acerrimum agere disputatorem
Urgere propugnatorem
Obvia quæque confutare valide
Rationes adversarii infringere, & suas confirmare
Convincere & elinguem reddere.

to Decline, vide Eschew.

to Decree, to Ordaine a Law or Statute.

Indicere, præscribere legem
Edicere seu edicto præcipere
Facere Plebescitum, senatusconsultum

tum Fer. e legem
Legem instituere, constituere, promulgare, sancire, componere, imponere, scribere, jubere
Rogare legem, Sciscere
Leges tradere, Dare
Rogationes scire
Decretum facere, interponere
Ponere decretum, iubere
Decernere, Statuere
Statuere decretum apud Hier.

to Dedicate, to Consecrate

Dicare, Dedicare
Consecrare, Deo se addicere, tradere, dedere
Sacrum, id est, venerabile, reddere, facere, Sacrare, ἱερέυειν.
Initiare, τελετυργεῖν
Religiose colendum indicere.

a Dedication of a Temple, or Church.

Dedicatio, sanctificatio Templi
Templi consecratio. καθιέρωσις
Encænia pluraliter ab ἐγκαινίζειν, quod innovare significat
Χαρμοσύνα, lætitia, festum erat Atheniensium à χαρμονὴ, id est gaudium
Ambarvalia à nonnullis dicitur hic dies ab arvis ambiendis
Paganalia rusticorum sunt festa.

to Declare in few words, vide to Dispatch.

a stout Deed or Fact.

Strenuum facinus
Audax factum, τόλμημα
Capitale, seu capital
Nefarium facinus
Θέρμον ἔργον ἢ παράβολον
Facinus callidum, pro audaci
Præclarum & strenuum gestum
Facinus insigne, gloriosum, & apud posteros, cujus famam posteritas celebratura
Facinus in bonam & malam partem accipitur
Facinus præclarum & pessimum, maximum, indignum se
Piaculare flagitium.

in Deed, vide truly.

Deere, Welbeloved, Acceptable.

Acceptus, Gratus, Amœnus
Gratiosus, χαρίεις, Suavis.

Deerer, Better, more Beloved.

Amantius, Venerabilius
Antiquius, Charius
Gratius, προτιμότερον
Melius, λῷον
Præstantius, ἄμεινον
Βήτιον, Utilius
Optatius, Præstabilius
Προυργιαίτερον.

to Deface ones honour, to Backbite, to Slander.

Honori detrahere, vel honorem
Derogare existimationi, honori
Sinistros rumores de quopiam spargere
Lædere, rodere famam
Genuino mordere
Genuinum infigere
Obstrigillare
Dente Leonino rodere
Mordere per metaph.
Lacerare famam
Obloqui
Maledicere
Obtrectare
Vellicare metaph.
Traducere
Πελάζειν
Παραδειγματίζειν
Maledictis prosequi
Maledico dente carpere

Carpere

Carpere famam hominis
Carbone notare
Imprimere, vel inurere notam, stigmata
Aspergere labem
Detrahere, διασύρειν
Infamare, fama spoliare
Incessere, obtenebrare famam
Honorem minuere, proscindere
Alicujus famam contaminare
Sinistrum quid evomere
Deferre, lingua biscula detractionis venenum spirare
Loliginis succum in aliquem effundere
Lethalibus spiculis impetere
Mordicus impetere, arripere
Famam alienam mendaciis contaminare, & sycophantam agere
Συκοφαντεῖν
Struere sycophantias
Fœdum rumorem de aliquo in vulgus spargere
Impudentissimis confictis calumniis in alienam debacchari famam
Aspergere aliquem nota infamiæ
Boni viri nomen linguæ virulentia contaminare
Bonorum virorum famam conspurcare, constuprare
De fama detrahere
Infamia aspergere
Famam depeculari, atterere
Odiosissimis dictis in aliquem debacchari
Telis veneno tinctis impetere
Aliorum famam in discrimen adducere, ut suam nobilitet.
In absentem orationem ore impurissimo evomere
Nullis non convitiorum asperginibus fœdare
Vario probrorum genere denigrare
Fama probatum hominem spoliare, proscindere maledicentia, contumeliis flagellare, onerare invidia, gravare detractionibus venenatis, linguis sauciare
Acuere linguam ut serpentes
Apertis tibiis in aliquem invehi, est non clanculum obtrectare, sed palam insectari. Diffamare, Defamare
Ad calumnias impia ora laxare
Διαφημίζειν
Calumniari, vituperare
Genuinum in aliquo frangere
Per ora oculosque hominum circumducere
Famosis libellis patronos veritatis pondere pressos famæ, iniquitatis, omnibus spoliare ornamentis dignitatis.

Defamed, Despised.

Mala fama graviter apud exteros laborans, Flagrans infamia
Prostitutæ famæ
Onenobatis proverbio
Infamia publica laborans
Cerite cera dignus, Horat.
Cytonimi probrum dicitur, proverbio vehementer infamis
Quem deserunt fides & fama
Niger, apud Horatium
Pudendus, infamis
Πολύφημος, pravè vivens
Inglorius, ἀκλεής
Ἄδοξος, abjectus
Inhonoratus vilis
Despectus, execrandus
Despuendus, contemnendus.

to Defend, to Keepe, to Maintaine, to preserve.

Tueri alicujus crimina, defendere
Tutari omni diligentia atque officio
Protegere, Contueri
Servare, Conservare
Defensare, Vindicare
Propugnare, Patrocinari
Portum statione tenere
Patriæ curam gerere
Adesse pro aliquo
Penes me hujus rei tutela manet

Patrocinium præbere, præstare,
Tegere, simplex pro composito, apud Poëtam
Patriam armis tegere
Causis præsto esse
Pro aliquo stare, Terent.
Causę suscipere patrocinium
Causam alicujus sustinere, agere, tutari, defendere, defensare armis prudentiæ
Capessere rempubl. apud Salust. pro defendere
Hostem à reipub. cervice depellere
Servire defensioni patriæ
Ancipitem magno discrimine causam protegere. Iuvenal.
Injuriam persequi, ulcisci, insectari, apud Ciceronem, defendere, propulsare, depellere
Suscipere in sacris literis passim ponitur pro defendere seu protegere
Suscipiens mansuetos Dominus in Psal.

a Defender, vide Patron.

a Defending or keeping, a Defence.

Tutela, Tuitio
Tutamen, Clientela
Defensio, Munimen
Protectio, Præsidium
Fides, unde in suam fidem recipere
In clientelam alicujus se dedere.

to Deferre, to prolong or to delay.

Cunctari, Differre
Differre de die in diem
Protrahere, Extrahere
Ἀναβολὰς ποιεῖσθαι
Crastinare, Procrastinare
Recrastinare, Prolongare
Ἀναβάλλεσθαι, ἀναβάλλειν
Conferre, Cic. Omnia conferre in Martium mensem,
Negotium, diem litis, vel litem in longum proferre
Moras nectere
Ad Græcas calendas, vel Acessæi lunam expectare
Lunas causari Laconias, proverb.
Ducere res, proferre
Detrudere, apud Cic. ad Att. 4. procrastinare, Lactare
Extrahere diem
Agitare moras, apud Salust.
Facere moram, tardare
Moram interponere, injicere, producere, moliri, morari
Diem producere vel ducere
In alium diem differre
Rejicere in aliud tempus
Diem diffundere, id est, in crastinum continuare vel remittere
Longiore tractu quam quis sperarit rem protelare
Perendinare, protendere
Comperendinare, prorogare
Remorari, retardare
Diem de die, vel ex die ducere
In posterum rejicere
Protelationibus implicare
Dilationes frustratorias quærere
Διακένεσθαι
Prolatare dies, consultationes
Protelare diem
Suspendere
Dilationes quærere
Εἰς τὴν ὑστεραίαν, εἰς τὸ ὕστερον ἀναβάλλεσθαι
¶ Mora, procrastinatio
Tarditas. Delay.

a Deferring, vide Prolongation.

to Defile, vide to make Foule.

to be Defiled, or Polluted.

¶ Inquinamentum, maculam contrahere

Ex inobedientia Adæ omnes inquinamentum contraximus
Ducere notam, Horat.
Fœdatus criminibus
Æruginis aliquid contrahere
Pulvere turpis
Vitium concipere, Cicero.
Non solum vitia concipiunt ipsi, sed ea infundunt in civitatem. Vide Filthy.

to Deflowre a maiden, vide to violate a virgin and maid.

Deformed, vide Il-favoured.

of low Degree, vide Base minde.

to Delay.

Moram interponere
Procrastinare
Differre, inferre in aliud tempus
Diem ducere
Rem proferre, producere, protrudere
In aliud tempus reservare, to Linger.

Delectable, vide Glad and pleasant.

to Deliberate, vide Consult.

Delicate, vide Woman-like.

Delicate meats, Junkets, or Dainties, Fine dishes.

Cupediæ, ὀψοφαγία
Dapes, Secundæ mensæ
Lauticiæ Saliares, Attica Bellaria
Ἀττικὰ πέμματα
Tragemata
Edulia exquisita, opipara, delicata, lauta, prælauta
Mattea, apud Martialem
Iovis aut Regis cerebrum, proverb.
Veneris aut Iovis lac.
Nectaris flos
Cibus Deorum, Helenæ cibi.

a Delicious mouth.

Delicati palati homo
Delicatus, Abron.
Palato qui est moroso, fastidioso.

Deliciously, Sumptuously, Daintily or Costly.

Opiparè, ἀφειδῶς
Deliciosè, Delicatè
Curiosè, Lautulè
Lautè, Splendidè
Regaliter, Lautissimè
Magnificè, Magnificentèr
Pollucibiliter, Dapicè
Μεγαλείως, μεγαλοπρεπῶς.

to Delight, to take Pleasure.

Capere voluptatem non mediocrem animo
Duci, capi oblectatione rei
Lætitiam concipere
Haurire voluptatem
Gaudio exilire, perfundi
Gaudio subsultare
Lætitia corripi, exultare, gestire
Oblectari, Delectari
Amare, delectari, apud Cic.
Percipere incredibilem animi voluptatem
Capi voluptate, specie mulieris
In deliciis rem aliquam habere.

to Deliver from feare and trouble, vide Discharged.

Abstergere, eximere metum
Metu liberare, vacare
Timorem deponere, animum confirmare, ad fortitudinem revocare

Afflictum excitare, vide to Discharge, to Quit.

to Delude, vide to Mocke.

the universall Deluge or Noahs floud.

Diluvium universale
Diluvium aquarum, Aquosa clades, Soli.
Diluvialis irruptio, quæ universa obduxit humido situ
Undosa tempestas Soli.
Cataclysmus, κατακλυσμὸς
Eluvio vel eluvies terrarum
¶ Proluvies, a great Deluge.
Romæ mira proluvies, Cic.

to Demand, vide to aske.

to Inquire, to Deny, to disaffirme.

Negare, ἀρνεῖσθαι, ἀπόφασις
Diffiteri, Pernegare
Ire inficias, Inficiari
Refragari, Denegare
Abnegare.

to Deny, to Refuse.

Negare, ἀρνεῖσθαι
Alicujus vota contrahere
Aversare, Fugitare
Renuere, Reclamare
Fugere, Respuere
Nolle, Contradicere
Haudquaquam assentiri
Tergiversari, Refutare
Denegare, Repugnare
Obstinatius renuere, reniti.

to be Denied, or Refused.

¶ Repulsam ferre, pati, accipere
Repelli, Præteriri in petitionibus, Cic.

a Den, vide Cave.

to Denounce, to Declare.

Nunciare, Denunciare
Demandare
Indicere, tametsi magis sit quam denunciare.

to Denounce, or Declare war.

Hosti aqua acigni interdicere
Bellum facere patriæ, Salust.
Bellum indicere, denunciare, facere
¶ Niti insidiis ac perfidia
Proditione rem gerere
More latronis occultè rem gerere, fraudibus atque dolis. Traiterously without any declaration or warning.

Deinty.

Delicatus, Deliciosus
Lautus, Sumptuosus
Suavis, Opiparus
Saliaris.

to Depart, or goe away.

Discedere, Recedere
Abire, Amoliri
Abscedere, Secedere.

a Departing, or going away.

Discessus, Discessio
Abitus, Recessus & io,
Fuga, Abscessio
Digressus, & io, Abitio
Profectio, Secessio.

to Deprave, vide to Slaunder, to blame.

to Deprive one of his Authority or Office.

Movere & Amovere cum accusativo personæ, & ablativo dignitatis gradum significante constructa

Ut

Ut movere, vel amovere Dictatorem, Consulem, Tribunos, Quæstores, Prætores Ædiles, &c. Item Regem, Ducem, Præsidem, Præfectum, Episcopum, Diaconum, Pastorem, Ministrum, Servum

Et, à Dictatura, Consulatu, Tribunatu, Quæstura, Prætura, Imperio, Regno, Ducatu, Præfectura, Episcopatu, Diaconatu, Ministerio, Servitio

Adimere imperium, regnum, dictaturam, consulatum, tribunatum, quæsturam, præturam, ædilium, dignitatem, ducatum, præfecturam, &c.

Abdicare magistratum quempiam

Abrogare alicui magistratum

Exauthorare

Privare officio

Privatum reddere

Alienare à Senatu, dejicere, dimittere cum ignominia

Eximere honoribus senatoriis, Cic.

Dominos de fastigio suo dejicere apud Macrob.

De gradu, vel statu dejicere

Omni honore ac dignitate privare

Detrahere, delere authoritatem

Statu movere atque deprimere

De Cœlo detrahere

Dignitate spoliare

E gubernationis fastigio dejicere

Ordine movere

Numero expungere

De curia ejicere

Spoliare honore

Exuere imperio

De dignitatis gradu dimovere

Cogere & redigere in ordinem

Ordine seu Senatu movere

Ἐκφυλλοφορεῖν

Dejicere aliquem consulatu, loco, Principatu, authoritate, ædilitate, de honore, à gubernaculis senatum

Convellere de pristino statu aliquem

Minuere majestatem, de gradu existimationis deturbare, quod Græcis καθαιρεῖν τὴν μεγαλειότητα, Τὸ ἀξίωμα τῆς μεγαλειότητος κολούειν.

to Deprive one of his goods.

Privare, spoliare, orbare bonis

Auferre, eripere, adimere bona omnia, charissima quæque.

to be Deprived of his authority, or to be Disgraded or Discharged of his orders, office or dignity.

Exauthorari, Reprobari

Dimoveri gradu vulgò dicitur

Degradari, Absolvi

Ἀποχειροτονεῖσθαι

De cœlo detrahi

De summo honoris gradu deturbari

Deponi imperio

Præcipitari ex altissimo dignitatis gradu

Capite minui, diminui, apud Cicero. ubi caput ponitur pro status & conditionis decessione atque jactura

Abire honore, Suet. pro abdicare

Ex astris decidere, Cic. ad Att. 2.

Concidere apud eundem pro dejici de statu, ab existimatione pristina.

Παραδεδόσθαι τῆς τιμῆς, ἢ τοῦ ἀξιώματος.

to Describe, to Register, to declare in Writing.

Clarorum virorum laudes, virtutes, prælia, in monumenta referre

In acta referre, apud Iuven.

Ad posteritatem stylo transmittere

Referre in commentarium, in anniversaria, in fastos

In annales referre

Canere pro describere, Virgil. frequens

Literis mandare, tradere
Γεγράφη παραδίδόναι
In tabulas, literas publicas referre
Chartis illinere
Describere
Chartis seu fidis memoriæ sodalibus commendare, committere, Eras.
In literas referre, recipere
Posteris tradere, Prodere memoriæ
Διδόναι λόγῳ
Prodere memoriæ virorum fortia facta, Cic.
Diffundere in ævum, in posteros
Mandare æternitati, monumentis memoriæ
Audita, visa, gesta, libris credere, vel ceræ, proscribere in cereis tabellis
Consignare literis
Graphicè pingere, depingere
Describere longis voluminum ambagibus
In tabulas quæ memoria digna videntur referre, posteritati commendare
Doctorum hominum literas immortalitati, æternæ memoriæ, consecrare
Stylo prosequi
Prodere posteris, literis aliquid
Perpetuæ memoriæ tradere
Ἀναγράφειν
Literarum monumentis tradere
Literis prodere
Perscribere in eodem significatu, dixit Cic.
Manifesto scribere
Per scripturam publicare
Monumentis librorum seu literarum inserere
Literis consignare quæ mandare memoriæ volumus, Cic.
Celebrare literis & memoria
Commentariis inscribere.

Deserts, or good Turnes.

Benef̄icia, Officia, Merita
Benevolentia, Beneficentia
Benignitas, Bona voluntas.

I shall never Deserve your benefits.

Omnia studia, omnia prorsus officia tibi tuisque beneficiis debeo.
Præstare tua causa cogor, quicquid possum, quantum valeo, quantum viribus consequi possum, quantum in me situm est
Tua in me beneficia, omne meum studium, officium, omnes à me curas, omnem industriam, omnia denique quæ in me sunt, non solum postulant, verumetiam exigunt
Quid est quod ego tua causa non debeam?
Obsequi tuæ voluntati morem gerere, parere, inservire prorsus in omni re debeo
Officia tua nunquam rependam, remunerabor, compensabo, officiis paribus adæquabo.

to Desire, to Require, to long or wish for.

Petere, Expetere
Appetere, Cupere
Quærere, Concupiscere
Desiderare, Velle, Gestire
¶ Contendere, to desire greatly
Gliscere, ἰσθαι
Affectare, Ambire
Optare, Exoptare
Suspirare, metaphoricè
Adamare, apud Cic. pro concupiscere
Cogitare apud eundem, pro cupiditate teneri, curam omnem defigere
Tangi, teneri desiderio
Sitire
In votis habere
Incitari, ferri, impelli, animo moveri
Κινεῖσθαι τῇ ψυχῇ, vide to pray.

to Desire greatly or fervently, to have a great longing for a thing.

Sitire, Suspirare
Exardere desiderio alicujus
Primis votis, ardentibus desideriis sitire
Ardere, Desiderare
Flagrare desiderio, cupiditate rei
¶ Percupere
Miram habere sitim
Inflammari cupiditate
Flagrantibus desideriis optare
Tangi teneri, æstuare, desiderare
In votis habere, Gliscere
Ardere desiderio, cupiditate incredibili
Fame vel siti opum teneri
Ad supernam beatitudinem adspirare
Non mediocriter captare
Aliquem suspirare ademptum
Vehementi animi adfectu rapi
Ingenti affectu, omnibus votis expetere
Capi cupidine rei alicujus
Indefessis, flagrantibus, ardentibus, ardentioribus votis exoptare
Macerare se desiderio
Angi, discruciari desiderio
Mira quadam ardere cupiditate
Quod si tantus amor manet, si tanta cupido est
Iucunda cupiditate aliquid expectare
In magna expectatione esse, to long much for
Deplorare desertos penates
Expectationem sustinere
Longùm alicujus desiderio torqueri
Expectatione teneri, pendere, torqueri, tangi, cruciari, discruciari
Nullum facere rogandi, flagitandi finem
Alicujus rei desiderio animus dicitur titillari
Lynge trahi, prov. pro vehementi & impotenti desiderio trahi, rapi ad aliquid
Inhiare per translationem, pro vehementer cupere, dativo vel accusativo construitur
Adhinnire apud Cic. pro impotenti cupiditate gestire
Cupidus, Avidus
Studiosus, Ardens
Appetens, Cupiens.

with great Desire or Longing

Primis votis, apud Iuvē.
Ardentibus desideriis
Mira siti, fame
Longa maximaque expectatione
Cupiditate præcipua
Nullum mihi votum ardentius fuit quam, &c.
Nil sanè mihi unquam priùs in votis fuit
Obviis manibus
Ambabus manibus
Avidè, Sitienter.

as I Desire, vide as heart would wish.

a Desire, a Lust, a Longing.

Desiderium, Votum
Voluntas, Studium
Benevola animi propensio
Cupiditas, ἐπιθυμία, Affectus
Aviditas, Appetitus
Cupido fem. gen.
Concupiscentia, great Lust
Libido, Amor, Ardor pectoris
Æstus per metap. Sitis, Flamma
Calor, Fax, Ignis, quę postrema Auxesin habent.

to satisfie ones Desire, or to grant ones request.

Postulatis precibus annuere
Petitioni, postulationi, votis subscribere
Precibus benignum impartire assensum
Voto paratis auribus annuere
Audire preces, pro exaudire, apud Cicer.
Ne apud te cassæ sint preces, quæso.

a Desire of honour or glory, vide Ambition.

Desirous of glory or praise.

Omnes tuos ad laudem impetus novi
Quam sis ad laudem & gloriam propensus, inclinatus, quanti sit apud te laus, quàm labores de laude, quam vehementer ad laudem incumbas, quam laudi studeas, quo studio laudem sequaris
Quæ tua sit laudis, gloriæ, famæ cupiditas, præclare novi, cognitum habeo. Vide Ambitious.

to Despise, to Contemne, to Reiect.

Aversari, & pro eodem
Averti, Spernere, Fugere
Ἐξουθενεῖν, ἐξουδενεῖν
Aspernari, Despicari
Dedignari, Despicere
Contemnere, Temnere
Abhominari, Detestari
Despuere, Respuere
Rejicere, Rejectare
Repudiare, Refutare
Vultum ducere, Negligere
Abhorrere pro fastidire, & cum fastu quodam contemnere
Perhorrescere
Averso vultu tetrica & corrugata fronte aspernari
Præ se contemnere
Mandare laqueum, Fastidire
Medium ostendere unguem, apud Iuven. Dedignari
Medium porrigere digitum, apud Mart. Vide Naught
¶ In nullam sortem bonorum admitti
Iacere. Ex omnium hominum consortio deturbari.

Despised, vide Defamed.

Destitute, vide Void.

to Destroy, vide to Overthrow, to Waste.

Destroyed by your enemies.

Inimicorum tuorum injuria te afflixit, perdidit, evertit omnibus fortunis
Oppressit, ad exitium detrusit, impulit
Non modo è numero viventium, sed planè infra mortuorum conditionem amandavit.

to Destroy, to undoe, to sacke or to spoile a towne.

Civitatem delere, devastare, destruere
Subvertere mœnia, evertere funditus
Vastum labefactare opus
Urbem evertere, ruere, diruere, perdere, corrumpere, extinguere, exterminare
Dare excidio ac ruinis
Oppidi excidionem facere
Urbem diripere, dissipare, vastare, dilacerare, delere, depopulari.

a Destruction, a sacking, an undoing, a ruine.

Excidium, Ruina
Exitium, Disturbatio
Excisio, Destructio

Desolatio

Desolatio, Interitus
Eversio, Occasus
Pernicies, Pestis
Clades, Calamitas, Naufragium
Internecio, Perditio, ἄλωσις
Deletio, Vastitas, Casus. Vide an Overthrow.

to Determine, to Appoint, to Ordaine, to Purpose, to Minde.

Instituere, Constituere
In animum inducere
Animo concipere
Statuere, Proponere
Εἰς νοῦν ἐμβάλλεσθαι
In animo decernere, statuere
Animum inducere, adjicere, applicare, adjungere.

I have determined, or fully purposed, I am minded.

Decrevi, Decretum est mihi
Statui in animo
Facere certum est
Statutum, constitutum, destinatum est mihi
Ita facere consilium est
Proposui, destinavi in animo
Animo decretum est
Sic stat sententia
Certo decrevi
Certum est mihi
Deliberavi, constitui sane
Certum atque obstinatum est mihi
Certus semper hujus propositi fui
Fixo consilio ac confirmato istud auspicabor, progrediarque, Budæ.
Nulla ratione ab instituto movebor
Certo, meditatoque proposito institui
Constat sententia
Murus aheneus esto, apud Horat.
Neque me sententia vertit, apud Virgilium, I have not yet changed my minde

Animo insedit, insidet
Βέβληκα εἰς νοῦν
Apud animum meum statui
Nunc quoque mens eadem mihi perstat, Virg.
Sic habeo statutum cum animo
Rata, firma est sententia
Stat sententia, stabitque
Mecum statui, Constitui in animo
Deliberatum est
Certum est consilium
In animum induxi meum
Fixum est animo
Animo immotum sedet
Obfirmavi animum
Sic est sententia
Mea sic est ratio.

to Detract, to speake ill of.

Vellicare, Mordere
Lacerare, Obloqui
Detrahere. Vide to Slander, ill name.

a Detractour, vide Slanderer.

to Devide, vide to Part.

the Devill, or Satan.

Cacodæmon, id est, malus dæmon
Diabolus, à διαβάλλομαι, criminari
Satan, & Satanas, med. prod.
Sinuosus Draco
Immanis, tortuosus Leviathan
Leo tartareus
Draco magnus, in Apocalypsi
Spiritus malignus, immundus
Serpens antiquus, Anguis
Tænarius spiritus
Fuscæ Deus aulæ
Behemoth immanis bellua
Vitiorum omnigenum incentor
Stygia Echidna
Teter spiritus, cacoangelus
Inimicus homo, in Evang.
Tentator callidus
Lucifer, Plutonici regni primipilus & antesignanus

Dux erebi, Phlegetontis, regni tartarei
Princeps tartareus
Primogeniæ noxæ suasor
Hostis generis humani, sitiens exitium animarum
Dæmonarches, apud Budæum, id est, princeps dæmonium
Veterator ille Stygius, errorum architectus & adornatus, Budæus
Zabulus, ζάβυλος, apud Cyprianum & Bernardum pro diabolo, quod incessanter mentibus humanis mala suggerat consilia, ἀπὸ τῦ ζαβαλλειν decipere
Pluto, qui & Cereris gener, ut est apud Iuven.
Beelzebul, vel potius Beelzebub, multa animarum agmina in æternum trahens exitium
Misanthropos à Basilio dicitur, id est, osor hominum
Dæmon, δαίμων, idem quod sapiens, sciens, dictio nil mali significans, quamvis spiritus è cœlo dejecti ob scientiam, nunc dæmones nominentur
Se diis manibus hoc est, inferis, æternisque cruciatibus devovere, to give himselfe to the Devill.
Seipsum damnare.

to Devise, to Invent, to Imagine.

Excogitare, ἐξευρεῖν
Comminisci. Invenire per se
Adinvenire, ἐπινοεῖν
Moliri, apud Plaut.
Fingere, ἀναπλάττειν
Effingere ex proprio ingenio
Machinari, meditari, per cogitationem invenire
Effugia invenire elabendi. Vide to Muse.

that is Devised or Invented.

Excogitatum, Commentitium
Ἐπιδεδημητημένον, Adsimulatum
Fictitium, ἐξεινασμένον.

a Devourer, vide Glutton.

Devout, vide Godly.

Dew or Dewing.

Ros, oris. Roratio
Sparsa cœlesti rore madescit humus
Ros tenera pecori gratissimus herba
Rem latè dispergit amaram.

a Diall, vide a Clocke.

a Dice or Die.

Alea, κύβος, Tessera
Calculus, Talus
Taxillus diminutivum.

to play at Dice.

Ludere aleam, & alea, tesseris
Lusitare taxillis, tesseris
Fritillo lucra parare, apud Sene.
Iacere talos
Aleæ arte lucrari opes
Talos in pyrgum mittere, apud Horatium
Noctem insomnem ludendo ducere
Totum ludendo concelebrare diem
Contendunt ludo, & fulva luctantur arena
Taxillos mittere compositos.

to Die, or depart this life.

Mori, Obire, absolutè
Diem obire, ἀποθανεῖν
Obire mortem
Μεταλλάττειν τὸν βίον
E vita decedere, excedere
Concidere, Occido, med. cor.
Excedere corpore, Decedere
Vita vel de hac vita excedere
Discedere ex hac vita lugubri, mortali,

tali, Egredi, Expirare
Excedere de sæculo
Cadere, pro mori, Ovid.
Excedere è vivis
Recedere à vita, Cic.
Efflare animam, vitalem spiritum
Supremum reddere, efflare, & exhalare spiritum
Fato rapi, fungi, κατὰ μοῖραν καλύπτειν, apud Platonem
Recedere ab oculis pro mori, apud Plinium
Morte rapi, E medio sustolli
Excedere humanis
Morte sustolli, consumi, confici
Morte, mortalitate, morbo intercipi
Mortem oppetere
Dare animam pro mori apud Virgilium in 10
Exuere hominem, Soli.
Desinere hominem vivere. Idem
Vitæ pensum absolvere, Budæ.
Vitam auspicato initam fœliciter actam, fine quoque beata claudere. Budæ.
Fato discedere, consumi
Deponere corruptibile corporis indumentum, apud Fulgent.
De tabernaculo corporis exire
Educi vel egredi de carnis ergastulo
Vitalia lumina linquere
Carnis compede, ergastulo solvi
Lethi flebilem inire tramitem
Viam universæ carnis ingredi
Humanæ naturæ debitum exolvere
Morte subitanea mori
Obire diem supremum
Corruptibilem corporis sarcinam deponere
Finire morbo, Dissipari
Vinculis carnis absolvi, in sacris
Supremum vitæ reddere spiritum
Fato vel fatis concedere
Fato defungi. Fungi mortem
Defungi, Dissolvi
Occumbere, Interire
Extingui, Extingui vita
Depositum Deo reddere
Desinere inter vivos agere

Cernere vitam, Cic. pro finire
Temporalis vitæ spatium peragere, emetiri
Ex hac lachrymarum, plorationis valle revelli
Flebili sæculo supremum dicere vale
Exequi mortem, apud Plaut.
Mundo ærumnarum pleno valedicere
Obire morte repentina, Sueto.
Tenues vitam profundere in auras
Fata suprema, fata sua claudere Poëticum
Occumbere morti. Virgilius
Occumbere morte, L.
Occumbere mortem, Cic.
Ex hujus miseræ vitæ incolatu digredi
Cum morte permutare vitæ munia, vitam, Cic.
Animam singultire in auras
E vivorum contubernio migrare
Peragere mortem
Anima privari, Decumbere. Cic.
Vita destitui. Morti succumbere
Supremum fundere halitum, apud Hieronymum
Cic. Cujus in complexu libenter extremum vitæ spiritum reddiderim
Vitam terminare, finire, perdere
Vitam ponere, amittere, deserere
Facere finem vitæ, Saluft.
Animam ponere, exuere
Migrare, Demigrare
Ex hoc seculo migrare
Migrare ex humanis, ex hac vita
Commutare vitam mortalem cum immortali, caducam cum perpetua
Naturæ debitum absolvere
Solvere jura suprema neci
Mortalitatis tunicam exuere
Ex corporis vinculis tanquam è carcere evolare
De præsidio statione que hujus vitæ jussu Dei omnipotenti decedere
Ab his Babylonis fluminibus ambulare ad portum quietis æternæ
Ex hujus mundi tempestuosissimo pelago enatare ad portum salutis
Mortali vitæ Colophonem imponere,

nere, valedicere, & ad aliam lætiorem, meliorem, concedere
Miseræ, caducæ isti ac momentaneæ vitæ valedicere
Valedicere mortalium hominum conversationi, ac vitæ.
Mortalibus eximi rebus
Hanc lucis usuram reddere
Vitam naturæ reddere
Ambulare viam universæ carnis
Abjicere corporis exuvium
Morte conficere extremum vitæ diem
Evocari ex hac vita mortali
Agere supremam vitæ diem
Ex hac misera vita ad æternæ ac immortalis possessionem emigrare
Emigrare ex hujus vitæ carcere, ex hoc lugubri, calamitoso sæculo, ad libertatem vitæ æternæ
Ex hac mortali ad mortalitatem fæliciter emigrare
Concedere ad æternam patriam, ad beatarum animarum domicilium
Ex hac vitæ umbra, ad supernam lucem evocari
Decedere ex hac lugubri vita, ad omnis tristitiæ expertem, ex momentanea ad æternem
Valedicere rerum naturæ
Fatalem complere diem
E vita, ex hujus corpusculi domicilio emigrare
Extrema pati
Exanimari, Deficere
Res humanas deserere
Rebus humanis eximi, excedere
Debitum carnis vel mortis solvere, dissolvere
Terrenis cœlestia commutare
Corporis exuvias ponere graves
Vita excedere
Vitæ cursum implere
Vinculis corporeis exui
Terreno deposito corporis onere cælestem scandere ad patriam
Terreno carcere recludi, resolvi
Carceris hujus corporis exui gurgustiis
Corporea mole levari, relevari

E medio discedere, excedere, Terent.
Obdormire in Domino
In pace quiescere
Somno consopiri sempiterno, Cic.
Vocari ad superos
Nube carnis detegi
Mortalem sortem egredi
Humana desinere conditione frui
De ergastulo hujus sæculi vocari
Vita privari
Vitæ cursum conficere
Mortis tributa persolvere. August.
Terrenis exui contagiis
Carnis onus deponere
A contagio mortis liberari
Ire, abire ad inferorum portas seu domicilia. Esaiæ 38. de Ezechia rege
Vitæ seu militiæ humanæ complere cursum
Animam ebullire
Parare extrema
Agere animam
Supremos ducere spiritus
In deliquio esse
In extremis esse
Laborare vicina morte, χαίμνειν
Λειποψυχεῖν, ready to depart
E medio abire, apud Terent.
Diem vitæ claudere novissimum
Orbari vita, Abire è vita, Cic.
Morte dira occupari, rapi
Supero privari lumine
Fato è medio tolli, ferri
Vitam exire, fundere
Corpus deponere
Quem dederit cursum fortuna peragere, Virg.
Horrendos fati subire agones
Conficere summam fatalem, Cic.
Solvere oculos letho, Virg.
Humanitus accidere, i. mori, & simpliciter Accidere & Contingere, pro vita defungi accipiunt Iurisconsulti ut refert Alciatus
Vitæ evanescere auris, & matri terræ reddere, to Die and bee buried
In communem abire locum

Hac luce privari
Vita defungi & fungi
Evehi rebus humanis
Perire, pro mori, à doctis usurpari passim legimus, & Disperire
Cedere vita & è vita
Cedere fato, **to Die willingly**
Cedere naturæ, Salust.
Dormire in sacris, pro mori ponitur
Mori stamine nondum abrupto
Ante diem scilicet, **to Die before his time**
Ire sub umbras, poëticum est sicut sequentia In cineres ire
Stamina vitæ Atropos rumpere dicitur, Seneca, & vitam abrumpere
Exacto Parcarum stamine, vita destitui
Pendula adhuc tereti rumpere pensa filo
Petere, adire Lethæi transtra Charontis
Fundere animam, extremam vocem.
Vita me deficit
Decedere ex partu, Asco. **to Die in child-bed**
Ab intestato decedere, **to Die intestate**
Vitam cum morte, vel in mortem commutare
Vitam suscepta morte ponere
Naturæ concedere, satisfacere
Fatali necessitati concedere
Spiritus æthereas postquam solvetur in auras
Corporeis nexibus, vinculis, solvi dicitur anima, excedere è corpore animus
¶ Pro Apostolicis, Evangelicis traditionibus, pro Ecclesiæ Christi disciplinis sanguinem effundere
Capere mortem ob remp. Cic.
Pro repub. vitam reddere, id est mori
Pro patria vitam effundere. Cicero Grata memoria eorum virtutem prosequamur, qui pro patria vitam effuderunt

Suam vitam communi bono posthabere
Voluntariam occumbere necem. Salustius
Expleta mortalitate Manium consortio sociari
De istis mundi turbinibus extrahi
Expuncta hac morte ad immortalitatem venire. Cypria.
Fatali necessitate à marito dividi, divelli
Deficere castæ conjugis in gremio
¶ Perire aëris contagio, **to Die of the plague**
Mori, perire peste
Communi aëris infecti contagio ex hac vita decedere
Subito, non sine veneni porrecti suspitione mori
¶ Huic titulo Germanico, **sterben oder sterben**, toties Synonimicos variato & plus ducenties decies Latinè reddito, subjicimus in gratiam φιλελλήνων, Græca quoque Synonyma.

Αναφυσᾶν, ἀποβιοῦν.
Ἀποθνήσκειν ἀπογίνεσθαι.
Ἀποδημεῖν τῆς ζωῆς.
Ἐκψύχειν, ἐκπνεῖν.
Τηθωτῶν κηρσσοίνειν.
Ἀπέρχεσθαι ἀποψύχειν.
Ἀπαλλάττειν, ἢ ἀπαλλάττεσθαι.
Διαλύεσθαι. ἀπολύεσθαι.
Ἐκλιπεῖν καὶ ἐκλείπειν.
Κατοίχεσθαι. Καταστρέφειν.
Περιτέλλειν. ἀφειστάζειν.
Δυσθανατεῖν. difficili morte mori.
Θνήσκειν. τεθνάναι.
Et τεθνάμεναι Doricè ac Ionicè τεθνάμεν abscisim ἀποθανεῖν.

---

to Die colours.

Tingere vel tinguere
Βάπτειν, Inficere
Colorem inducere
Colorare, χρώζειν

Di-

Diffamed, Slandred.

Notatus ignominia, infamia
Districtus aliqua nota
Maculosus homo.

to Diffame, vide to Slander.

to Differ, or to Dissent.

Differre, Abdicare
Discrepare, Dissentire
Diffidere, Abhorrere
Dissimile esse
Interesse, διαφέρειν
Non convenire
Diversum sentire
Distare, Pugnare
Discordare, Non congruere.

it Differeth but a little.

Parum discriminis est
Parvum intervallum
Haud multum differt, abest
Non multum abhorret, dissidet, discrepat
Parum differt
Parvum differentiæ
In idem recidit, it agreeth
Et proverbio dicimus, ne punctum quidem, aut unguem transversum differre, discrepare

it Differeth very much, great Difference, very unlike.

Maximum, ingens discrimen
Ingens, longissimum intervallum
Longè latèque distat
Magna differentia
Plurimum interest
Δις διὰ πασῶν
Longissimè distincta, Cic.
Ex diametro inter se pugnantia
Diametro Distantia
Toto dissidentia genere.

Difference, Diversity.

Discrimen, Differentia
Διαφορά, Distantia, Disparitas
Intervallum, Dissimilitudo
Diversitas, Varietas
Discretio, Separatio
Discerniculum, apud Aul. Gel.
Discrepantia, Diffinitio.

to Digest the meat.

Longa deambulatione cibum digerere, conficere
Concoquere, Perficere
Coctionem facere, apud Plin.

Dignity, vide Honour.

I will not suffer your Dignity to be defiled or hurt.

Violari tuam dignitatem, imminui, offendi, lædi, oppugnari, damno affici, injurias pati
Detrahi de tua dignitate, honore minui, adimi, auferri
Iacturam fieri tuæ dignitatis nunquam patiar
Nihil unquam feci, quod contra tuam existimationem esse vellem
Si res exiget, pro tua dignitate, vitam liberalissime profundam.

to Digresse from his matter or to goe from his Purpose, to be in another tale.

Digredi, Dilabi, Delabi
Institutum deserere
Divertere, Deflectere
Longius evehi
Aberrare proposito, Cic.

Deerrare.

Deerrare. Longè digredi.
Πόῤῥω τοῦ πράγματος γίγνεσθαι, apud Demost.
Abire, apud Cic. Quid ad istas ineptias abis?
Digredi à re proposita, ab instituto
Egredi à proposito ad rem alienam
Aliò deferri. Latius exspatiari
Extra præscriptum transilire
Extra oleas ferri
Extra chorum saltare
Ultra septa, limites salire, proverb.
Ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα πηδᾶν
A re proposita ad longè diversam digredi
Deerravimus ab eo quod cœpimus exponere
De calcaria in carbonariam decurrere
A narratione deflectere, vagari
Aliò sermonem convertere
¶ Quo me sermonis cursus abripuit?
Sed quò me rapit alienior cogitatio?
Sed hæc extra viam
Ἀλλὰ ταῦτα ἐκ τῆς ὁδοῦ. Vide nothing to the purpose.

Diligence, Care, Study, Labour, Indevour.

Sedulitas, Cura
Industria, Vigilantia
Diligentia, Labor
Assiduitas, Nisus
Conatus, Studium
Molimen, Conamen
Opera, Diligens
Accuratus, Vigilans
Sedulus, Studiosus
Industriosus, Operosus
Multæ sedulitatis homo.

with great Diligence, or Care.

Summa, exquisita diligentia
Ἀκριβῶς, Exactissima cura
Accuratè
Adamussim, Examussim
Amussatim, Examussatim
Ad unguem, Sollicito labore
Summa cura adhibita, ἀκριβέστατα
Omni animi contentione, diligentia.

Diligently.

Sedulò, Exactissima cura
Summa cum diligentia, cura
Studiosè, σπουδῇ
Diligenter, Vigilanter
Assiduè, Impigrè
Curiosè, Graviter
Solerter, Accuratè
Haud somnolenter
Attentis animis
Studiosa indagine
Haud oscitanter
Animo ad subeundos labores prompto.

to Diminish, to Bring low, to Extenuate.

Vilem levemque verbis demonstrare
Despectum reddere
Elevare, ἐκφαυλίζειν
Authoritatem detrahere, minuere, extenuare, exprimere
Res gestas verbis extenuare, deprimere, minuere
¶ Pervenire ad Paucitatem
Ad paucos redigi
Contractiore numero
Contrahuntur, extenuantur præterea opes cum atteruntur, & accidunctur
Livius, Accisæ Volscorum res.
Ἐκτετελεωμένοι.

to Disagree or to Dissent, to be of contrary minde or opinion.

Dissentire, Refragari
Longè secus sentire, abesse
Longè diversum sentire
Multò aliter sentire

Calculum suum negare
Dissimile esse
Non subscribere alicujus sententiæ
Reluctari, Discrepare
Non convenire, Repugnare
Dissidere, Diversum sentire
Tergiversari, Reniti, Abhorrere
Reprobare, Reclamare
Discordare, Adversari
Differre, Distare
Pugnare, Non congruere
Ἀπεστάναι. Nimium abesse. Vide to Discord.

that Disagreeth, or is cleane Contrary.

Discrepat, Διαφωνεῖν
Dissidet, Variat
Non convenit.
Longè latéque diversum
Ex διαμέτρου dissidet
Longè latéque discrepat
Controversia est
Secus, aliter est
Ex diametro pugnat
Plurimum distat, multum interest
Vide Divers, Contrary.

to disannull, vide to abolish.

to Discerne, vide to Separate and Examine.

to Discharge, vide to Quit.

Discharged, Delivered.

Expeditus, Exoneratus
Solutus, Ereptus
Absolutus, Levatus, Evolutus
Liberatus fluctibus, undis negotiorum ac curis
Defunctus periculis
Expeditus negotiis, molestia
A litibus absolutus
Laboriosis explicitus curis
Levatus molestia
Qui pistrino curarum sese explicuit
Qui onus, pondus humeris excusserit, abjecerit
Clitellas humeris excusserit.

to Discharge himselfe, vide to Excuse.

to Disclose, vide to Bewray.

to Discomfit, vide to overcome.

to Discord, to Disagree, to contend, to strive.

Certare, Altercari, Contendere
Argutari, Cavillari, Disputare
Decertare inter se, Digladiari
De asini umbra, de lana caprina rixari, digladiari, to strive for a trifle
Nimium altercando veritatem adimere
Ardentius concertare, quasi pro aris & focis, ut dicitur.

Discord, Debate, Variance, Controversie, or Brawling.

Dissidium, Dissensio, Segregatio
Inimicitiæ, Simultas, Factio
Seditio, Litigium, Pugna
Discordia, Tumultus, Discrepatio
Divisio, Discrimen, Turbatio
Concertatio, Altercatio, Scissio
Contentio, Iurgium, Bellum
Schisma, Certamen, σχίσμα
Rixa, Lis, Ira, Controversia
Fatalis orbis Christiani tempestas
Subita rerum humanarum procella
Macedonica res dissentione facta, Soli.

to make Discord or Debate.

Concire lites, turbas
Discordiam concitare, inducere
Dissensionem movere, commovere, facere

Serere dissidium, rixas, lites
Dissidium facere, altercationes, lites, jurgia, Afferre pestem
Tollere concordiam, Iudicia, leges, omnem hilaritatem
Spargere venena, virus
Iucundissimam vitæ societatem fictis sermonibus, & falsis criminationibus, dirimere, Cic.
Pacem sanguineis rixis & cædibus funestis mutare, perdere. Vide uproze.

to Discover, vide to Bewray.

Discreetly and Wisely.

Examinatè Perpensè, Ponderatè
Non ociosè, Cogitatè, Cogitatò
Non temerè, Haud oscitanter
Meditatò, consultò, adverbia.
Concordatè, Consideratè.

Without Discretion, vide without reason.

a Dish, a Platter.

Catinus, & catinum, media prod.
Catillus. Carbata media cor. apud Mart. Scutella, πίναξ
Lanx, Discus a Platter
Paropsis, idis, per o penult.
Patina, Patella
Alucus & Concha in libro Iudicum a Trey.

to Disherit, or to take away ones goods.

Exhæredare, Abdicare
Summovere ab hæreditate
Iure hæreditatis privare
Possessione ejicere
Ἐκβάλλειν τῆς κτήσεως
Ἐξειλεῖν
Alicui bonis interdicere
Possessionem alicui intervertere, inturbare

to Dishonor, vide to Blame.

Dishonesty, rebuke, shame or Infamy.

Infamis mora
Hipponacteum præconium, provet.
Dedecus non eluendum
Indelebilis nota, Contumelia
Nota, Notula, Vitium, Dedecus
Αἰσχύνη, δυσφημία, Ignominia
Infamia, sordes, Cic. Turpitudo
Opprobrium, Probrum, Labes
Macula.

Dishonestly, Shamefully.

Contumeliosum, Flagitiosè
Impurè, Ignominiosum
Maculosum, Sordidum ad famam
Ignominiæ conjunctum.

Disloyall, vide False.

Disobedient, Stubborne, wilfull, Unruly.

Inobediens, Rebellis
Dicto non audiens, Immorigerus
Monenti non auscultans, ἀνήκοος
Inobsequens, Ambros.
Contumax, αὐθάδης
Non Parens, Refractorius.

to Despaire, to be Discouraged, or to abate in courage.

Animum despondere
Ἀπολέγεσθαι τὴν ψυχήν.
Animo frangi, Dejicere animum
Pusillanimum esse, Dejici animo, spe
Spe deplorata confici
Animo elanguescere
Excidere spe, Decidere spe & de spe
Ad subitam fortunę commutationem concidere
Animum abjicere, demittere
Concidere animo ἀλύειν, quod etiam contrarium significat
Demittere aures, auriculas
Deficere absolutè

Deficere

Deficere animo & animus alicui deficit, Cic.
Non animus eis sed vires deficiunt
Animis cadere
Abjicere spem
Pennas demittere
Spe destitui
Submittere animum, Cic.
Abjicere hastam, clypeum, prover.
Concidit vel decidit illi animus in genu, in pedes, prover. qui desperat, consternatúrve, Hom.
Πᾶσιν δὲ παραὶ ποσὶ κατω ἐπιθυμος
Omnibus autem in pedes decidit animus
Desperare, Diffidere
Ἀπελπίζειν, Spe destitui
Demittere mentem
Cadere animo
In desperationis foveam cadere
Pervenire ad summam desperationem, Cæsar.
Adduci, duci desperatione
Extra spem omnem esse
Spe privari, orbari, frustrari
Ἐλφαίρειν. In salutis suæ proruere desperationem
Desperatio omnium populorum animos occuparat, id est, invaserat, Cic.
In desperationis barathrum incidere
Spem dejicere, abjicere
Ad laqueum, ad restim confugere
Ad restim res abiit, Terent. i. periit
¶ Huc referendæ proverbiales illæ Hyperbolæ
Nullus sum. Perii
Occidi, Totus occidi
Tam perimus quam extrema (quod dici solet) faba
Actum est, πέπρακται
Virg. Occidimus penitus, nec habet fortuna regressum.

---

to Dispatch in few words.

---

to Declare or shew briefly.

Brevibus perstringere
Comprehendere, complecti brevibus
Paucis recensere
Uno verbo complecti, absolvere
Latam materiam contrahere, eamq; brevi sermone perstringere
Rem brevibus, brevitate, breviter percurrere
Carptim dicere
Carptim breviterque perstringere aliquid
Rem cum circumstantiis omnibus brevi compendio delineare.
Expedi paucis quid sit, make short
Paucis dabo, i. dicam, Terent.
Contractè rescribere
Rerum summas tantum persequi, non luxuriari orationis ubertate
Pauca obiter deliberare
Leviter, paucis dicere, percurrere
Referenda angusto contrahere sinu
Tribus verbis dicere
Compendio dicere
Compendium facere dictis, Plin.
Numero dicere, apud Plaut.
Uno & verbo tibi responderim
Ut uno dicam verbo
Atque ut semel quod sentio, hac de re dicam
Dicam liberè quod res ipsa loquitur
Breviter tibi dixerim
Ne sim prolixus
Paucis rem accipe
Strictim attingere, referre
Leviter in transcursu contingere
Laconicè scribere
Uti brevitate literarum -
Rem omnem verbo complecti
Breviter transcurrere
Συνεσταλμένως λέγειν
Paucis dicere
Uti verborum compendio
Summatim dicere, λακωνίζειν
Dicere in genere. Breviter dicere
Compendio loqui
Ὡς τύπῳ λέξειν
Ut semel finiam
Ut Oratio fiat brevis, paucis dicam
Ut semel dicam
Ἐκκορυφάσω, apud Hesiodum summatim

matim ac breviter perstringam
Ut compendio loquar
Ὡς τύπῳ εἰπεῖν
Ἐνὶ δὲ λόγῳ εἰπεῖν
Ne multis morer
Ne sim prolixior, ne prolixa digressione lectori tædium incutiam, Cic.
Ne in eo quod attingendum fuit longa ponatur oratio
Ne sim longior
Ut rem contractius eloquar
Ne prolixitate fastidium audientibus ingeram
Quo parcam tædio multæ lectionis paucis cuncta absolvam
Quam potero in verba conferam paucissima, i. dicam, Plau.

Displeased, vide Angry.

to Dispose, to set in Order.

Ordinare, Ratis, concinnis, certis ordinibus describere
In ordinem redigere certum
Suis queque locis coaptare, reponere, disponere, διαθεῖναι
Texere, metaphoricè
In ordinem colligere, coarctare
Dirigere in numerum. Virg. vide to Order.

to Dispraise, vide to Blame.

subtill in Disputation, vide contentions or strifes in words.

to Disquiet from sleepe, vide sleepe.

a Dissembling face, one that beareth two faces under one hood.

Fucatus, Duplex corde
Aliud fronte simulans, aliud corde promens
Duplex vir, διπλοῦς, Proverb.
Mendaci fronte rem gerens
Bilinguis, μαγαδίζων, double tongued.
Æs subærium
Ὑπόχαλκον χρυσίον
Una manu aquam ostentans, altera ignem
Altera manu caput scabens, altera manum feriens
Aliud pectore clausum, promptum, aliud blando semper in ore ferens
Longe aliud conditum habere in pectore, aliud sermone fingere
Coram blandiri, clam obtrectare
Hodie in astra laudibus extollere, cras eundem diris devovere
Palam amicum agere, clanculum nocere
Altera manu panem ostentare, altera lapidem ferre
Ex eodem ore frigidum pariter & callidum efflare
Ἐξ αὐτοῦ στόματος θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν ἐξιέναι.

without Dissembling, vide freely.

to Dissent, vide to Discord, to Differ.

a Distance or space.

Distantia, Spatium
Intervallum, Intercapedo.

in Distresse.

In summas angustias compellere
In omnium rerum difficultates conjicere, redigere
Rerum multarum penuria laborare
Inopia premi, confici
In maximis angustiis, difficultatibus versari

Plurimis

Plurimis incommodis affici
Plurima incommoda sustinere.

to Distribute, vide to Part.

to Disturbe in speaking, vide to interrupt.

to Disswade, to Counsell to the contrary, to make one to change his Minde, to withdraw from some purpose.

A cœpto, à consilio, à proposito avertere
Deflectere, Retrahere
Flectere, Deterrere
Avocare, Movere
Dissuadere, Abducere
Avellere
Totum ab instituto avertere
Populum, plebem, vulgus facere suum, in suam sententiam pellicere, traducere, perducere ad suam sententiam: reducere ad arbitrium suum. Cicero
Dimovere, Retrò agere
A proposito dehortari, pervertere
A recto dimovere, de sententia
Transversum agere, παράγειν
Persuasione subdola obrepere
Dissuadere & in pravum propellere
Παρασπᾶσθαι
Cœptum, institutum, animi conceptum labefactare
A sententia abducere, deducere, apud Terentium
In diversam sententiam pertrahere, rapere
Transversum distrahere ingenium, apud Zasium
Impetu quodam ab instituto, consilio inito deflectere
Longissimè à proposito abducere
Naribus trahere
Τῆς ῥινὸς ἕλκειν

Movere de sententia, Livius
Nec ante moverunt de sententia consulem, quam Tribuni se in authoritate parum futuros esse polliciti sunt
Circa judicium alieno arbitratu quovis abduci.

Divers, Contrary.

Adversum, Diversum
Varium, Adversarium
Contrarium, Alienum
Inter se pugnans
Repugnans, Discordans
Confligens, Dissimile
Abhorrens, Discrepans, &c.

Diversity, vide Difference.

Diversly, in divers sorts or manners, after divers and sundry fashions.

Multifariè & multifariam
Plurifariam, Sueto.
Πολλαχῶς, κατὰ πολλοὺς τρόπους
Terque quaterque secundum Donatum
Diversis modis, Variè
Multis variisque modis
Multiformiter, apud Gell. & Plinium
Varium, Diversum
Multiplex, πολύχοον
Multifarium, Multiforme
Aliud atque aliud, Multijugum, & multigenere, apud Plautum.

Divinations or Southsayings of good or ill lucke.

Omen, Avis, Ales
Auguria, Aruspicia
Auspicia, Extispicia
Curiosa hararum observatio
Vaticinia, Prodigia
Divinationes, Prognostica
Portenta, Monstra

Et id genus permulta.

to tell by Divination what shall happen, vide to Ghesse.

a Divorce, a separation betwixt man and wife.

Divortium, Separatio
Digressio, Repudium sponsi, & sponsæ proprie ante nuptias
Dissidium, pro dissentione ac divortio à Cicerone ponitur.

to make a Divorce, or to separate utterly a man from his wife.

Sponsalia contracta, matrimonium scindere
Futuri matrimonii sponsalia dirimere
Thori & mensæ consuetudinem scindere
Dimittere matrimonium, matrimonium dirimere
¶Divortium facere
A viro discedere
Repudiare, abdicare, excidere uxorem
Dimittere, missam facere, apud Suetonium pro repudiare
Abire ex matrimonio, Plaut.
Misso repudio in diversas partes ire.

a Doe, or a Bucke.

Daxus seu taxus per t. in prima, ut scribunt nonnulli
Dama δορκὰς
Damula, Meles.

Dominion, vide Lordship.

to Doe, vide to make.

to Doe or Execute his charge.

Exequi negotium, imperata, jussa
Τὰ παραγγελλόμενα δρᾶν
Explere mandatum. Præstare
Conficere jussa, Cicero
Confeci quæ jussisti omnia
Facessere, facere mandata, jussa, imperata
Τὰ κελευόμενα ποιεῖν
Commissa peragere, optimè transigere
Curare mandatum, negotium
Susceptæ legationis munus obire
Actum reddere
Reddere dictum ac factum i. citò
Negotium ex animi sententia conficere
Negotium ad finem perducere
Mandatam à quoquam provinciam graviter obire
Nuncium obire
Summa diligentia ac providentia gerere negotium
Exequi mandatum, pro factum curare
Curare rectè. Terent.
Huic mandes quod quidem curatum rectè velis.

to Doe enough.

Satisfacere. Facere satis
Respondere promissis, factis
Facere quod satis est.

to Doe for.

Merere & ri. Promereri
Commereri. Officia
Beneficia conferre
Efficere, Vide Doe.

it must be Done, it is needfull or it must needs be.

Necesse vel necessum est
Ἐπάναγκες, Fit ex necessitate
Necessitas est pro eodem
Quintill. frequens
Ἀνάγκη, Oportet, δεῖ
Trahit, urget, cogit necessitas

Necessarium est, opus est
Fato datum est & decretum
Ἑμαρται, πέπρωται
Fatatum est
Sic fata tulerunt
Sic in fatis fuit
Ineluctabile fatum, apud Virg.
Fatum inevitabile, immutabile
Necessitas nos ad ea detrusit
Ita negotium est, apud Ciceronem pro ita oportet, sic res postulat
Fatis adactus, id est impulsus.

Doores or Gates.

Ianuæ, θύραι, Ostia
Fores. Doores that open into the street.
Antica idem
Postica vel posticum, a backe doore
Valvæ, κλισιάδες, two doores together.
Bivalvium, δίθυρον, Vestibulum
Limina, Introitus, Ingressus
Portæ, πύλαι.

to burst or breake open Doores.

Convellere fores toto cardine
Effringere fores & refringere
Τειχωρυχεῖν, διακλᾶν
Diruere fores
Claustra revellere, effringere, refringere.
Demoliri, comminuere fores, postes securibus
Ostium cardinibus ejicere
Ianuam saxis cædere, pro rumpere, Cic.
Facere assulas foribus, Plaut. frustatim fores effringere
Igne adhibito corrumpere
Repagula convellere, excutere
Tartarea frangere repagula, to burst open Hell.

to open the Doores.

Recludere ostium, fores
Aperire, reserare, patefacere, pandere, Ἀνοίγειν.

to shut, or bolt, or barre the Doores.

Pessulo firmare fores
Ἀσφαλίζεσθαι θύρας
Claudere, obfirmare ostium
Obicem, pessulum ostio obdere
Oppessulare fores, Serare.

to Dote, to wax foolish, to forget, to be deceived.

Excidere à memoria
Mente excidere, Hallucinari
Aberrare, Falli. Memoria labi
Claudicare ingenio
Delirare animo, Lucretius
Claudicat ingenium, delirat linguaque mensque.

to Doubt, or to be in Doubt or uncertaine of any thing.

Ambigere, Addubitare
Hæsitare, Incertum esse
Hærere animo
Pendere absolutè
Nutare, διαπορεῖν
Dubitare, Fluctuare
Esse in consilii trivio
Anxiis æstuare cogitationibus
Consilii inops ac perplexus sum
Ἐν τῇ λογισμῶν περιόδῳ εἶναι, ἀπορεῖν.
Æstuare
Cunctari, Suetonius, Ambiguum habere, subdubitare
Titubare, apud Augustinum
Ancipiti esse animo, & incerto
In ambiguo esse, seu in dubio
Perplexo esse animo
Suspendi animo
Deliberare
Disputare secum, vel cum animo suo
Ancipitis esse sententiæ, consilii, animi

Dubitationem habere, dicitur passive
Pendere animus quoque dicitur
Dubitatione æstuare, apud Cic. pro maxime hærere, dubium vehementer habere, distorqueri in deliberando
Amphibologiæ aliquid in animo relinquere
Spem cum metu versare animo
Inter spem & metum fluctuare.

to put in Doubt, or to make one to Doubt.

Dubitationem injicere, adferre
In dubium, in quæstionem vocare, revocare, venire
Facere rem dubiam argumentando
Facere animum dubium
Suspensum aliquem tenere
In dubio pectora nostra labant.

without Doubt, certainely, Assuredly.

Dubio procul omni, hemistichion
Absque & sine dubio
'Αναντιρρήτως, haud dubium
Pro certo, pro vero
Indubie, haud dubie
Facile nempe
Indubitato, non dubio
Sine ulla dubitatione
Indubitanter, vel potius non dubitanter
Sine controversia apud Vallam pro eodem
Procul dubio
Extra vel citra controversiam
Profecto, ἀναμφιλόγως
Vere, næ, ναὶ
Citra contradictionem.

I Doubt not of it, vide Sure.

I am in Doubt, vide Uncertaine.

Doubtfull, Uncertaine.

Ambiguum, anceps
Creperum, dubium
Suspensum, obscurum
Incertum, perplexum
Quod in deliberationem sæpe cadit in controversiam, contentionem venit.

Doubt, Doubtfulnesse, Uncertaine.

Dubitatio, dubietas, hæsitatio
Scrupulus & æstus pro dubitatione non mediocri, apud Plin.
Explica æstum meum, Sulpitio
Exime scrupulum, helpe me out of Doubt:
Consilii inopia, perplexitas
Hæsitantia, ἀπορία, offendiculum
Ambiguitas.

one that is Doubtfull.

¶ Hæsitabundus, nutabundus, hæsitans, dubius, incertus, anceps, nutans, perplexus, spemque metumque inter dubius, ut est apud Virg.

a Dowrie.

Dos, donarium, apud Alciat.
' Οδνον, paraphernalia
Parapherna, παράφερνα, & non paraphrena, ut imperiti pronunciant
Quæcunque præter dotem fœminis sponsis dantur.

a Draught, vide a Privy.

a Dray or Sled, a Chariot, or Coach.

Rheda, traha, ἑλκυθρον
Epirhadum, carpentum
Essedum, Essedulum
Vehiculum, carruca, thensa.

to Draw.

Trahere, distrahere, pertrahere, detrahere, extrahere, raptare bigis.

Eruere, exercere, promere, exprome-re, nummos
Educere, exantlare, haurire aquam
Effodere è terra
Evellere telum,
Corpora circum muros raptare.

to Draw neerer, vide to Approach.

to Draw a sword.

Ferrum, gladium, ensem stringere
Ducere mucronem, Virg. Auxilium ducto mucrone petebat
Nudare, evaginare, exerere, educere gladium
Vagina liberare ensem
Distringere gladium, apud Cæs.
Lætale ferrum stringere, apud Lu.
Ἀποσπάν τὴν μάχαιραν.
Eximere, evellere gladium
Strictum gladium intentare
Irruere cruento ense, gladio stricto, manu mortifera.

to Draw cuts, vide to cast Lots.

to Dread, to make Afraid.

Præbere metum. Acuere timorem
Metu pavidus, attonitus
Timore pallent hærentes comæ
Et gelidum subito frigore pectus erat
Corda timore micant
Pectora terror habet
Hæc res est mihi causa timoris
Abstulit timor vires
Confiteri pallore gelidum timorem
Illi membra novus solvit formidine torpor
Arrectæque comæ, & vox faucibus hæsit
Implere urbem terroribus, timore
Turbare omnia magno metu
Sin. Frigidus adstiterit circum præcordia sanguis
Pavor occupat artus
Comas rigere
Exultantia haurit corda pavor
Ancipiti mentem formidine pressit
Obstupui. Sollicitum timor anxius urget
Inficit ora pallore timor.

to Dreame.

Somniis illudi
Insomniis ludificari
Somniare. ἐνυπνιάζεσθαι
Videre in quiete, seu per quietem
Insomnia videre
Simulachra videre volantia. Virgil. in 7. Videre in somnis.
Diros nocte Manium vultus, dira semper somnia ferre
Vana deludere imagine mentem.

Dreames or visions in ones sleepe.

Somnia, Insomnia
Ὕπνια.
Phantasmata
Nocturna dæmonum ludibria
Deliramenta & terriculamenta nocturna
Apparentiæ. Spectra
Prodigiosa noctis ludibria
Illusiones imaginariæ
Visiones, Simulachra
Visa, pluraliter
In eandem fere significationem cadunt tametsi nos non lateat nonnullis distingui
His confinis est illa passio quam Latini Incubum dicunt, ἐφιάλτην Græci dicunt, die Mare, ex sanguine prædominante in corpore cerebrumque occupante oriri plerisque creditur, aliis ex copia vaporum in caput redundantium ex cruditate.

Dreaming, vide Sleepy.

Dregs, vide Lees.

to waxe Drie, to Wither away.

Tam ad arbores, plantas & herbas latas, quam ad corporis membra.
Arescere, ἀποψύχειν
Assiccare, Tabescere
Arefieri, Exarescere
Exiccare, Marcere
Intabescere, Extabescere
Emarcere, Elanguescere
Languescere, Contabescere
Emori, Marcessere
Siccare, Desiccare
Corrumpi, Stupere
Φθίνειν, ἀραίνειν
Esiccare, Torrere
Deficere, Tepefieri
Torrefacere. Vaporare
Arefacere.

to be Drie.

Assiccessere, Exarere
Exarefieri, Arescere
Inarescere, Sitescere
Siccescere, Adarere
Exareficere, Arere
Infumare, to dry by the smoake.

Drie.

Siccus, Aridus
Torridus, Torrefactus
Arefactus, Vaporatus
Exiccatus.

to Drinke up all at once, Carouse all out, vide to Quaffe.

to Drinke himselfe drunken, to Over-drinke.

Ebriari, κραιπαλᾶν
Inebriari, ἀμυστίζειν
Bibere affatim capacibus crateribus
Potu se obruere
Ingurgitare se
Ad capitis usque vertiginem bibere, potare
Ingentia exiccare pocula
Vino sepeliri, soporari, madere
Exercere Bacchanalia, Plaut.
Ingurgitare se potu, mero
Meracum bibere
Meracius potare
Ἀκρατοποτεῖν οἰνοφλυγεῖν
Ad ambas usque aures bibere Pontificaliter
Threicio vel Græco more bibere, ut est apud Pollucem
Gulæ indulgere
Ad ambas usque aures se implere, metaphoricè
Μέχρι τῶν ἀμφωτίδων
Largius potare, bibere
Κωθωνίζειν κυαθίζειν
Poculis indulgere. Vinum, merum intemperantius bibere
Ex amphitero bibere.

a great Drinker, vide a Drunkard.

to Drive away, vide to put to flight.

to Drive one out of his goods or lands, to dispossesse, to disease.

Dejicere, deturbare de possessione fundi, è fundo aliquem
Exuere possessione
Exturbare è possessionibus
Possessione ejicere
Εκβάλλειν τ̃ κτήσεως
Exedificasset me ex his ędibus, id est, ejecisset, Plaut.
Exturbare fortunis, penatibus, sedibus suis
Sua ditione profligare, in perpetuum eliminare.

to Drive one out of the house, or to thrust one out of the doores.

Exturbare aliquem ædibus, vel ex ædibus aut foras
Sedibus expellere, exigere
Pellere foras
Propulsare. Submovere
Domo extrudere, pellere
Excutere, deturbare è domo
Ἀποσκήν. Ejicere
Explodere. ἐξοικίζειν
Eliminare, Repellere
Expellere ædibus vel depellere
Exhibilare, Exturbare
Διώκειν τῆς οἰκίας, διωθοῦσι
Quatere pro ejicere, apud Terent.
Quatiemus cum domo fores
Detrudere, apud Ciceronem, pro ejicere, Protrudere
¶ Dicimus quoque Exigere comœdiam, fabulam explodere, exhibilare cum displicet, ἐκπίπτειν.

the Dropsie.

Aqua intercutis. Hydrops
Morbus intercutis, apud Hier.
Morbus aquæ subter cutem fusæ, dicitur Plinio
Hydropsis. ὑδερόπτης
Aquosus languor, apud Hor.
Tympanites, Ascites
Hyposarca, diversa sunt intercutis nomina.

one that hath the Dropsie.

Hydropicus, ὑδερωπικός
Hydropem patiens, qui à Catone Veternosus appellatur
Aqua intercute, morbo intercutis laborans, male habens
Tympanicus.

Drought, Drinesse.

Siccitas. Ariditas
Aritudo. Siccatio
Desiccatio. Exiccatio
Vaporatio. Insolatio
Siccis fervoribus ustus
Ustus humor ab igne solis
Percaluit cælumque, udæque paludes
Æthereo, recens exarsit sydere tellus
Solibus æthereis, altoque recanduit æstu
Pocula canescant cum frondibus uritur arbor
Exhausta palus; terræque ardore dehiscunt
Iam rapidus torrens sitiente Sirius Indos ardebat cœlo
Et medium sol igneus orbem hauserat
Arebant herbæ; cava flumina siccis faucibus ad lumen radii tepefacta coquebant.

to Drowne, vide to Overflow.

Drowsie, vide slow.

Drowsinesse, vide Slothfulnesse.

a Drum, to play on a Drum, or Tabour, a Drumstad.

Tympanum. Tympaniare
Tympanista. Tympanotriba
Tympanist a
Tympanum adhibere
Tympana ignava pulsare, tendere, quatere cymbala vel tympana
Vidi splendentia cymbala multiplices edere pulsa sonos.

Drunken or Cupshot.

Plenus vini. Temulentus.
Ebrius. Madidus absolutè
Nimio potu mente alienatus, Drunken and mad.
Obrutus, sepultus, madidus vino, mero nimio probe appotus.
Potus, absorptus à vino, Ebriacus.

Zitho & vino æstuans
Vino languidus, confectus
¶ Nimio se mergere Baccho, ebrietare, ebrium facere
Inebriare, Comessari
Congræcari, Pergræcari
Perpotare.

Drunkennesse, Surfetting.

Crapula, Ebrietas
Κραιπάλη, Ebriositas, Cic.
Temulentia, Bacchatio
Immoderata cibi potusque sumptio
Vinolenti, à Morbo vinolentiæ exemptus est apud Babylonem Alexander, Soli.
Capitis gravedo
Κραιπάλη. Propinatio
Intemperantia potus. Heluatio.

a Drunkard, a great Drinker, a Swilbole, or one that is much given to wine.

Ebriosus, Bibulus
Bibosus, Potor
Bibendi avidus
Potator, Multibibus
Crapulam ructuans, Vinosus
Vinolentus, Zithobibulus
Gulæ mancipium
Vinarius, apud Ulpia.
Thericlei amicus, Θηρικλείῳ φίλος
Miconius, proverbialiter
Silenus, Bacchi scilicet pædagogus
Bibo, onis, Tricongius
Bibax, bibulus, πολυπότης
Potator, πότης
Bibosus, & pro eodem in Capnionis comœdia Bibaculus
Vinibibulus, Meribibulus
Vini Potator. οἰνοπότης
Οἰνοβαρής, vino gravis & pressus
Vinolentus, Temulentus
Ἔξοινος. Merobibus ἀκρατοπότης
Bibax imprudens vecitur arte meri
Illius oculique animique nutant
Valido titubantia vino, membra movent
Dubii stantque labantque pedes
Linguam non tenuisse mero
Multo persusus tempora Baccho
Nondum exhalasti crapulam
Cura fugit & multo diluitur mero.

to aske his Due.

¶ Nomina appellare, exigere, est debitorem ad dissolutionem cogere, apud Cic. in Verr. Act. 3. & Colu.
Repetere æs, Debitum exigere
Ἀπαιτεῖν τὰ χρήματα.

to make Dull, vide Blunt.

a Dull head, an Asshead, or a blockish Dullard.

Hebes, Caudex, Stupidus
Rudis, Inurbanus
Crassus, Grossus
Asinus, an Asse, ὄνος
Ὄνος ἀκροατὴς λύρας
Plumbeus metaphoricè
Bœoticus. βοιώτιος
Corpus sine pectore, Tibul.
Ex hara productus
Stupida mente. Crassæ naris
Indocilis, ἀδαής
Tardus, Nullius judicii
Crasso ingenio
Βραδύνους, παχύνους
Obesæ naris
Cui nasi obstat obesitas quominus olfaciat. Larus. proverb.
Semen Arcadicum, Arcadicus
Gotthicum ingenium
Cui opus est, ut edat nasturtium
Ingenium pistillo retusius, plumbeum
Stipite stupidior
Stipes. a Lob
Crassis auribus, Fungus
Bœotica auris
Expers ingenii. Hebes animi
Nihil ab elephante differens

Antronius asinus a Clowne
Animus vel sensus communis, apud Terent. pro negligenti, dissoluto ignavo & stupido.
¶ Ruditas, infirmitas ingenii
Stupor, stupiditas.

Dull witted, or of a dull wit.

Obtuso, hebere esse ingenio
Stupidissimum habere ingenium
Ingenio parum aut nihil vigere, valere. Ingenium pistillo retusius
Cujus ingenio, nihil magis Caricum nihil captu tam Bœoticum
Germen Arcadicum
Non pollere, ingenio nihil posse
Ingenio parum præstare.

to Dung, to Compasse.

Stercoribus arva saginare, apud Eras.
Ruderare agrum
Facere stercorationem
Rudus agro inducere
Fimum agris fœcunditatis gratia adhibere
Nilus annuæ inundationis excessibus Ægyptum dicitur opimare
Euphrates terris superfusus invehere fæcunditatem, Sol.
Facere agrum honestiorem, pro fimo impinguare, apud Colu.
Stercore saturare terram
Stercorare, pinguefacere agrum, Co. Vitia & faba, decorare agrum dicuntur
Lætamine agrum adspergere
Lætificare agrum, Stercorizare
Refovere terram stercoratione, Colum.
Facere, reddere lætum
Fimo agrum impinguare
Stercoratione fertilem agrum reddere, κοπρίζειν.

Dung, Dunging.

Lætamen, Fimus, & genere neutro
Fimum, κόπρος
¶ Stercoratio, instercoratio
Lætaminis inspersio
Insuper Fimetum seu Sterquilinium locus, a Dung hill, κοπρεών
Gallus in suo sterquilinio audacior fidentior.

Dung, or Ordure of cattell, or men.

Merda, ἀποπάτημα
Stercus, Excrementum
Recrementum, apud Cel. & Col.
Oletum humanum stercus
Corporis fex
Egestum, Egestio, Excretum
Digestum vetus, ut quidam nugantur
Forium, stercus liquidum. Succerda, stercus liquidum hogs dung. σπύραθος, Murinum stercus. Fimum apud Plinium, græcè Mecropros, σχίδιον, quod etiam Mulcerda appellatur Latinis
Stercus bubarum, βόλιτος
Retrimentum, filthinesse, apud Macrob pro stercore.

Dim sighted, vide to see but a little.

long During, vide Continually.

During but a little, vide transitory.

Durt, Clay, Mud, Mire.

Cænum, Lutum, ἰλύς
Limus, βόρβορος.

a Dwarfe.

Pomillio, vel Pumilio
Nanus, νάνος
Pygmæus, πυγμαῖος
Pumilius, vel pumillus, Pusillulus
Pusillus, quantus Molon, Proverb.
Brevi corporis statura homuncio
Improcerus, apud Plin.

Stipo, Parvus, Brevis
Misculus
Fraterculus gigantum, Ironicè
Pygmæorum stirpe oriundus.

to Dwell, to inhabit.

Habitare. οἰκεῖν, Manere
Agere, Mansitare, Inhabitare
Mansionem habere, Incolere
Moram trahere, Morari
Commorari, ἐπιχωριάζειν ὑμῖν ἐπιχωριάζειν apud vos moratur, versatur vobiscum
Conquiescere, Nidum habere
Habere sedem
Habere, apud Salust. & Plau. pro habitare ponitur
Considere penul. producta, vel Considere, servare sylvas apud Virgilium, pro inhabitare
Umbrosis vitam degere in hortis
Habitare laxè, apud Cic. to dwell in a great roome, Habitare ædibus modicis, to dwell streightly.
Incertis vagari sedibus, to have no dwelling place
Colere, inhabitare domum aliquam.

Dwelling in heaven, as Saints, Angels, Soules.

Cœlites Cœlum, pro cœlitibus, continens pro contento
Cœlicolæ, Agricolæ, Cœligenæ
Superi, Sancti, Divi, Cœlestes.

to go to dwell in another place, to fleet or remove his dwelling.

Migrare, Demigrare
Relictis sedibus alio commigrare
Solum, sedem mutare
Stationem mutare
Ἐκτοπίζειν, μεταβάλλειν
Alias sedes petere
Movere sedes, Alio migrare
In aliam regionem commeare
Commigrare, apud Terent.
Commutare locum
Mutare domicilium, cœlum seu sedes
Facere commutationem loci, vulgus dicit
Vertere solum, in hoc etiam significato, apud Era. nec erat intempestiva admonitio, jussus adire magistratum, maluit solum vertere
Supellectilis sarcinam colligere, componere, to breake up.

a Dwelling place, vide an House.

E

to Eare, to Till, to Plough land or ground.

Exercere terram
Telluri aratrum imprimere
Premere terras aratro
Ducere, deprimere, signare & partiri limite campum
Incurvo tellurem findere aratro
Subigere aratrum, arva, humum, terram, segetes, Cicero, segetes, agricolæ subigunt aratris
Solum, terram, humum, proscecare
Arare, ἀροτρεύω
Terram vertere, invertere agrum, solum
Sulcare, Proscindere arvum
Perdomare terram
Colere, Plin.
Humum frangere rastris
Aratro, vomere, ferro proscindere, scindere
Converrere semina sulcis
Agricolationem exercere
Agricolari, apud Eras.
Sollicitare tellurem, apud Virg. & sollicitare humum ac pinguia findere arva, utrumque apud Tibullum pro eodem
Cic. de senect. Terra gremio mollito

to & subacto semen sparsim excipit
Foecunda versare ligonibus arva.

Early in the Morning, betimes in the Dawning.

Diluculo, ἀκροκνεφὲς
Sub auroram, εἰς ἕω.
Sub auroræ ortum
Rutulante aurora
Rubente mane
Quum aurora se depromeret,
Prima luce ἅμα τῇ ἡμέρᾳ
Mane. πρωΐ
Luce adhuc dubia, Matura
Bene mane, & multo mane pro prima luce, ut refert Hadrianus Cardina. very early.
Tempore matutino
Rubescente cœlo
Circa matutinum crepusculum
Primo mane
Circa extremum noctis
Sub lucis ortum
Sole diem illustrante face aurea
Anticomio sol igneus axe
Exiit Eoæ Tethyos è gremio
Aurora croceo sinu diem ferente, coma refulgente aurea
Ante solis ortum
Primo statim diluculo
Sub tempus antelucanum
Aurora procul radios in terram dispergente
Aurora croceis orbem lustrante capillis, roseis splendoribus caliginem dispellente
Summo diluculo
Antelucana
Ad primam auroram
Illucescente die, seu surgente
Sub Oceanum pulsis hyperione stellis
A primo ortu
Summa procul radiis feriente cacumina Phœbo
Mane cum ab Eois sol fuit ortus aquis
Iam roseos ignes terris spargebat Eous
Quum croceis fulgens aurora quadrigis, Protulerat roseas ore nitente genas. At the Sunne rising.
Ortus diei descriptio varia, apud Poetas
¶ Lucescit, Dilucescit
Roseus surgit dies
Lucere incipit, melius & ornatius dixeris quam diescit, the day appeareth
Lucem portat Eous
Lucis ortum antevertere, to rise afore day light or time.

to Earne, vide to Get.

an Earnest penny.

Arrha, Arrhabo, ἀῤῥαβὼν
Pignus emptionis, ὠνὴ [illegible]
Rabo, onis apud Plaut.

in good Earnest or Sadnesse.

Serio, σπουδαίως
Non joco. Ex animo
Extra jocum, Sine risu
Citra ullum figmentum.

the Earth, the Ground.

Humus, Terra,
Tellus, Solum
Mater magna quæ & Orbis ab opere, γῆ, γαῖα.
Vesta aliquando pro terra accipitur
Arida ξηρὰ frequens in sacris Bibliis pro terra est, quæ Hebræis familiaris.

to Ease, or to deliver from trouble, vide to Overcome trouble.

Ease

Ease or Rest.

Quies. Ocium. Requies
Quietudo. Ociatio. Tranquillitas.

to be ill at Ease, vide to be Sicke.

an East wind.

Eurus. εὖρος
Subsolanus Latinis dictus, quod à sole spiret, ut Græcis ἀπηλιώτης
Euronotus vel euroauster & Syroeus South East.
Vulturnus Latine
Hellespontius, Græcus. Græcis καικίας qui Euro Aquilo vocatur in Actis Apostolorum, North East.
¶ Oriens. ἀνατολὴ
Exortus solis East.

to Eat.

Manducare. Mandere
Εσθίειν, ἐδεῖν. Edere
Esitare, Vesci deponentale
Victitare. Comedere. φαγεῖν
Cibum sumere, capere
Ἀιρεῖν σῖτον.
Capere cibum, Ovid.
Explere ventrem
Famem cibo solari
Latrantem & iratum placare ventrem, Horat.
Tuburcinari.

a great Eater, vide a Glutton.

to Eb.

Mare dicitur refluere, resorberi, defervere seu defervescere
¶ Refluxus
Αμπωσις, quasi ἀνάπωσις, quod mare aquam rebibere videatur
Recessus æstus destituentis littora, quando post exundationem, aqua ad mare revertitur, the Eb.
Solinus scribit, subita vi spiritus citissimi, aut revomi maria, aut resorberi.

Eftsoones, vide Againe.

to Eg, stir, or provoke a man to wrath or contention.

Lacessere, καθεπτλεῖν
Irritare. ἐξοργεῖν
Exacerbare
Agere aliquem stimulis
Provocare. Incessere
Insultare. Impetere
Infestare. Iratum reddere
Ingenio irritabili.

the Eyes.

Oculi, ὀφθαλμοι
Lumina. ὄσσε, ὄμματα
Orbes pro luminibus, seu oculis apud Lactan. & Pruden.
Oculi receptu concavo, introrsum recepti, compressi, deepe eyes.
Oculi ferventes, ardentes, acres, eager, sharpe, fierce, angry and burning eyes
Acuti, cleare and sharpe eyes
Graves, grieved, heavy eyes
Lubrici, wavering, variable, deceitfull eyes
Lippientes, bleare eyes
Cruentati, suffusi cruore, bloudy, blacke, or blew eyes
Torvi, crudeles, cruell, sturdy, grim, feil, frowning, lowring eyes
Glauci, herby-greene eyes, like to Cats, Lions, or Owles eyes
Ravidi, Cerulei, skie colour eyes
Ludibundi, wandering, loytering, harlots eyes
Rigentes, stiffe, hard, rough eyes, that cannot bee moved, nor here nor there
Lincei, quick-sighted eyes.

to lift up the Eies, to looke upwards.

Oculos levare, elevare, tollere, attollere, erigere, efferre ad sydera, æthera.

one that hath but one Eie.

Unoculus Latine vocatur, & apud Plautum, Unioculus
Desoculus, Luscus
Monophthalmus
Μονοφθαλμος, pro quo inepti monoculum dicunt, conflantes ex Græco & Latino, dictionem, quod vitio datur
Thersites, Coclee
De Coclitum familia, prosapia.

to close the Eies of one that is dying.

Morienti premere oculos, apud Virg.
Condere lumina chara manu
Comprimere, & opprimere oculos apud Valerium, & Ovidium, pro quo claudere oculos, seu lumina
Lucanus posuit & Plinius
Oculos operire. Solvere oculos morientis lethum diciter.

to put out ones Eies.

Eripere visum, Cæcare
Occæcare, Lumen adimere
Lumen privare oculorum
Oculos effodere, eripere alicui
Tollere, Excæcare, τυφλουν
Telo lumen tenebrare acuto
¶ Oculorum visum recipere, restituere, to restore the sight.

to put out ones Eyes with gifts, to Bribe or Corrupt with Bribes.

Muneribus, largitione rem agere
Mentes imperitorum largitione cæcare, Cic. δωροδοκεῖν
Corrumpere pecunia, muneribus, & proverbialiter: Argenteis hastis pugnare
Αργυρέαις λογχαις μάχεσθαι
Exoculare judicem. Erasmus
Pecunia tentare, sollicitare
Muneribus illicitare
Muneribus illicere, invitare
Profundere largitionem
Obcæcare animum auro
Muneribus abducere à vero
Pecunia, largitionibus persuadere
Sententiam auro impetrare
Largitionibus, Simoniacis artibus ad Ecclesiæ gubernationem pervenire, ascendere
Largitione pecuniæ captare animum alicujus
Flectere muneribus auro Iudicem
Auro enim nil inexpugnabile
Malis ferire. μήλοις βάλλειν
Corruptus pecunia argentanginam pati proverbio dicitur, & Græce δωροδοκημένος, corruptus muneribus. ¶ Largitionibus corrumpi
Muneribus allici. Suscipere, accipere munera in corruptionem,
Δωροδοκεῖσθαι δεκάζεσθαι.

Eldership, vide Old age.

to be the Eldest.

Præcedere, præcurrere ætate
Antecellere ætate, Cic.
Antecedere ætate vel anteire
Natu major, Natu grandior
Esse majore, grandiore, provectiore ætate
Annis grandior, Primævus.

to Elect, vide to Choose.

Elegancy, finenesse of speech.

Decus sermonis, Concinnitas
Mundities, Splendor, Nitor
Lepos, χαριεντισμὸς
Polities, Scitamentum, Metaph.

Cultus

Cultus, Gratia, Veneres
Lenocinia, Phaleræ, Elegantiæ.

Elegant, Clean, Neat, Gay, Feat, Pretty, Fine, Minion, Trick and trim.

Elegans, Ornatus, Politus
Cultus, Nitidus, Bellulus
Comptus, Mundus.

an Elegant stile.

Stylus elegans, ornatus, facundus, limatus, elimatus, comptus, politus, cultus, compositus, venustus, nitidus, suavis, elaboratus.

an Elephant.

Elephas, Elephantus
Barrhus, Anguimanus, Lucabos
Belo. Lybissa, Murmarica.

Eloquent.

Disertus. εἰστῆς,
Facundus, Rhetor
Beniloquus, amœna sermonis facilitate
Cœlestis in dicendo vir
Concinnus. δυλλιστος
Eloquens λόγιος
Eloquio præstans Ciceronem, omnes eloquentia vincens
In dicendo suavis, ornatus, non indisertus
Plato alter, utpote qui singulari suavitate orationis
Suavissimæ pronunciationis
Orator omnibus penè numeris absolutus, in quem sua munera effusissimè natura contulit
Dicendi arte & facundia nobilitatus
Eloquentia Ciceroni vix cedens
Mercurius alter. Ilioneus
Nestore facundior
Nestorea oclquentia
Cicero, Demosthenes alter
Pithus deliciæ & condimentum
Suadæ medulla, Budæus
Raræ facundiæ
Qui eloquentiæ est absolutæ
Florens eloquentia.
Cui est facundia vatis Andini, id est, Virgilii
Cujus ab ore fluit melliti gurgitis unda
Mellitam in ore habens dulcedinem
Facundissimi oris præditus eloquentia
Mellitam habens facundiam
Insigniter disertus
Aurea præditus lingua, qualem Dionem Philosophum & Rhetorem testatur Suidas
Χρυσοῦστος
Fluvius Tullianæ eloquentiæ
Oratoria, Comicaque præstans facundia
Fonte potatus Tulliano
Marcus Tullius Omnium suffragiis uberrimus & inexhaustus facundiæ fons
Cujus ex ore verba facundissima velut rivi vivo fonte lepide fluunt
Ἀλλ' ἀγόρηϊ ἔσθλος, apud Homerum, sed dicere egregiè.

to Embrace, to Love.

Imbrachiare, Amplecti
Amplectari, Amplexus dare
Tenere aliquem complexu
In complexum alicujus venire
Circumplecti.

an Emperour.

Augustus, Imperator
Ausonius Dux
Cæsar, καῖσαρ, ἀρχηγὸς
Imperatoris fungens munere
Cæsarea majestas
Induperator in versu
Orbis Christiani moderator

Quem

Quem penes imperium terræ, cui summa potestas
Summus orbis terrarum princeps.

Empty.

Cassus, vacuus, inanis
Κενὸς, ἀδάκατος, vanus
Ventosus metaphoricè
Subventaneus, ὑπηνέμιος
Exhaustus, vide void.

to Enchant, to Bewitch.

Fascinare, effascinare, incantare
Oculis aspectuque necare
Βασκαίνειν, cantare
Magia visum auferre
Aciem animi, oculorum, intuentium oculos prestringere
Ἀνακόπτειν τοὺς ὀφθαλμοὺς
Exercere artes veneficas, præstigias artis magicæ
Canere, pro incantare, apud Virg.
Præstigiare
Lumina, oculos alicujus fallere
Præstigiis oculos eludere
Incantationibus perniciem adferre
Excantare idem quod incantare
Carminibus maleficia facere
Noctu evocare umbras & animas responsa daturas
Defixa cœlo devocare sydera, Horatius
Lunam cœlo deducere, deripere incantatione
Carminum maleficiis varias imaginum facies mentiri. Sol.
Miris præstigiis circumvenire, ludere, illudere, vulgus decipere
Circeo poculo hominem in alium subito mutare
Dementare
Perstringere
¶ Solvere maleficium
Excantare, recantare, to unwitch.

Enchantment, vide Witchery.

to Enclose, to hedge, or wall about, or to Environ with hedges or wals.

Sepire, circumsepire
Ducere vallum
Castra vallo cingere
Circumvenire vallo, Salust.
Munimentum ex palis struere
Iacere aggerem
Urbes multo vestire aggere
Firmare locum in magnis munitionibus, Cæsar.
Confirmare castellum tum præsidiis tum multis tormentis
Locum præsidiis vincire
Vallo munire
Περιβάλλεσθαι, obsepire
Obvallare, circumvallare
Segeti prætendere sepem
Circumvallare, cingere
Ambitu cingere, circundare
Περιφράττειν, περιβάλλειν
Ambire, munire
Latera sepimento jungere
Objicere, obducere sepis munimen
Pomarium, hortum frutice obsepire spinoso
Vestire vepribus & dumetis, Cic.

to Encourage, to Animate, to Comfort.

Addere animum
Inspirare animum
Facere alicui animum bonum, Plin.
Animare, erigere
Sublevare, frequenter in sacris
Inducere in spem, dare spem
Suppeditare vel dare animum
Multum animi adferre
Incendere, solvere corda metu
Acuere, pro animum addere
Spiritus adferre. Hor. Timido quoq; possunt addere mentem
Viros in arma suscitare.

Movere, accendere, inflammare.
Cicero: Ut amici jacentem animum excitet, educatque in spem, cogitationemque meliorem
Sufficere animum viresque secundas Danais. Virg.
Cohortari, ne animo deficiant
Addere, dare audaciam, alacritatem
Adjicere animos vel mentem
Verbis animos confirmare, addere
Reddere, redaccendere animum ac metum adimere
Animam reddere & vitam
Aspergere aquam, Eras.
Erigere animum
Armare animis aliquem
Excitare alicujus animum
Inimicorum agere animos. Plaut.

to Encrease, vide to Augment.

what Encreaseth, may Decrease.

Quicquid augetur, crescit, amplificatur, majus atque amplius, quamcunque fit ad rem accessio, aliquid accedit, accrescit, eandem minui, imminui, diminui, comminui necesse est, attenuari, extenuari, jacturam pati, de ea detrahi, auferri, adimi potest.

an End.

Finis, τέλος. Calx.
Exitus, unde illud Nasonis, Exitus acta probat
Catastrophe fabulæ, cujuslibet rei exitus proverbialiter, vocatur, ficut
Coronis, unde dicimus ad Coronidem usque
Exitium, an ill end.
Terminus, Virg. Terma
Meta, Extremum, Limes
Regio præsertim in plurali numero, a Cic. & Budæo ponitur pro finibus & terminis
Urbs ultima, the end of the towne remotior, longinquior urbis locus, Cic. ultimam habitare urbem

to End, to bring to an End, to Atchieve or finish.

Finire, τελευτάειν. Peragere
Consummare. Complere
Perficere opus. Explere
Conficere rem. Absolvere
Ad metam usque perducere
Ultimam manum, summum fastigium imponere, perorare
Concludere. Claudere
Componere, Virg.
Finem imponere
Finem facere
Terminare
Ad calcem usque deducere
Ad umbilicum ducere, deducere
Extremum actum, seu Colophonem addere, κολοφῶνα, ἢ τὸ τέλος, τὸ κεφάλαιον ἐπιτιθέναι.
Complanare opera jam constituta, est operi manum extremam imponere
Ad ultima venire
Detexere, pro perficere, seu multum texere apud Virg. to weave off.
Supremam, seu extremam manum imponere, addere
Cic. Manus extrema non accessit operibus ejus
Vela complicare, constringere
Omnibus partibus, numeris absolvere
Hic terminus hæret
Ad calcem, metam, finem ducere
Persequi opus cœptum
Receptui canere
Ad finem perducere, profligare
Bellum jam profligatum est: brought to an End.
Dirimere bellum
Prima mei pars est exacta laboris
Finis adest
Meta ultima rerum

Perfectum

Perfectum reddere
Extremum fabulæ actum peragere
Patrare incœpta, est perficere
Perpetrare, sed malam plerumque in partem
Opus meum ut volui omne perpetravi
Ad destinatum exitum perducere
Ad effectum perducere
Orationem terminare, ἐπιλέγειν
Ad bonum & congruum finem deducere
Exædificare, est absolvere ædificanda, opus ædificiorum cœptorum. Cic. Ne graveris exædificare id opud quod instituisti
Ad calcem pervenire.

to bring to a good End.

Fœliciter, prospere, ex animi sententia rem expedire, conficere, terminare, perducere
Ad bonum exitum, finem, eventum, terminum reducere
Ut finis sit propitius, fœlix, facilis, secundus, perbenignus.

in the End.

In fine, in calce
Venire ad ultima
Circa finem, calcem
Exiit emeritis cursibus annis
In extrema, in postrema parte
Operis fastigia summa
Litera defessio pollice sistit opus
Εἰς τὸ τέλος, Ad finem

to Endure, vide to Suffer.

to Beget, for the man: to conceive, bring forth or be delivered, for the woman, to Engender for them both.

Parere. τίκτειν, τίκτειν. Ferre, Ædere. Gemellos ædere. To bring forth twins
Filios, fœtum producere
Serere metapho. Virg. Sate sanguine divûm
Fœtum emittere
Eniti, procreare. Generare de maribus propriè, licet de fœminis etiam ponat. Plin. to beget.
Gignere tam virum, quam mulierem spectat
E tenebris uteri in lucem fundere
Edere in lucem, Cic. Simulatque æditi in lucem & suscepti sumus, brought forth
Puerum, partum, fœtum efferre lætas sub auras
Vitæ ad munera, lumine sub auras infantem profundere.
Effundere proles, pro parere, apud Virg.
Geminam partu dabit Ilia prolem.

to Enjoy, to have possession, to Obtaine, to take fruition.

Uti, Frui, Perfrui, Potiri
Usurpare, usum habere
Fruiscor, & fruniscor idem sunt
Utimur tamen utilibus, fruimur delectabilibus
Fructum volupatemque percipere, vide to possesse.

to Enlarge the Empire, or Dominion.

Proferre limites
Prolatare imperium
Dilatare regni pomeria
Augere imperium, regnum
Propagare fines imperii, dilatare imperium, latum, amplumque reddere
Fines imperii regionibus adjectis adaugere.

Enemie, vide Foe.

Enough

Enough of this, vide to speake no more of this.

to Enter, to goe in.

Intrare, Ingredi
Inire domum, casam
Ferre, inferre pedem intro
Succedere tectis, urbe
Subire, Introire, Subintrare
Pedem inferre, εἰσέλθῃ, εἰσέρχομαι, ὑποδύομαι
Insidere limen, Virg.
Succedere apud Virg.
Nostris succede penatibus hospes.

to Entice.

Allicere, Illicere
Pellicere, Allectare
Provocare, Lacessere
Suggerere, Irritare
Invitare, Inducere
Inescare. vide **to Allure.**

an Entrance, or going in.

Introitus, εἴσοδος, in primo limine, ad ora urbis
Janua, Limen
Ingressus, Aditus
Fauces metaph. stricti ingressus, **narrow Entries.**

to Entrap, to lay in Ambush.

Insidias facere
Insidiosè uti, damna, ignominiam inferre, obferre
Insidiosè tractare
Insidiis petere, perdere, opprimere
Technas struere.

to Enterprise, vide **Begin.**

to Envie or to Hate.

Invidere, Æmulari
Invidiosum esse
Invidia tabescere
Odisse cane pejus & angue
Invidiam habere, apud Cic.
Invidia flagrare, stimulari
Φθονεῖν.
Invidia vel odio æstuare, **full of envie**
Ardere, inardescere odio, invidia, faucibus invidiæ
Acrioribus invidiæ stimulis uri
Invidia rumpi
Prosequi aliquem odio capitali
Capitaliter odisse
Livore consumi, exedi
Exercere odium, iracundiam
Odisse fratrem tacito sub pectoris antro. Odisse
Odio prosequi
Parum favere
Prosperum invidere successum
Exercere aliquem odiis, Virg.
Prælatos, seu in dignitate constitutos voracissima circumlambit invidiæ flamma.

Envious, Wicked, Malicious.

Æmulus, Æmulator
Zelotes, ζηλώτης, Zoilus
Osor, Exosor, Invidus
Lividus, metaph. Invidiosus
Criticus, Insectator
Calumniator, Obtrectator
Vitupero, Vituperator.

Envy, Hatred, Spight.

Livor, Odium, Invidia
Invidentia, **Ill will**
Zelus, Simultas
Loligo pro invidia ponitur
Rancor in eadem reperitur significatione, quamvis à plærisque barbarum censeatur
Abiit de corpore livor
Invidia nullum magis tormentum

Siculi invenere tyranni, quod suum torqueat authorem.

to Environ or Compasse about with ditch or trench.

Civitatem ferè collapsam egregiis fossis, turribus, ac propugnaculis munire
Fossis binis cingere
Turribus, mœnibus firmioribus ac profundioribus fossis egregiè munire
Cœtu cingere locum
¶ Ducere fossum, foveam. Circundare fossam latam
Amictu cinctus
Obscuro aëre septus.

to Environ or Compasse about with wals.

Muros vel murum ducere, extruere
Muro cingere urbem. Livius
Mœnibus includere suburbium
Armare, munire oppidum muro
Ducere mœnia. Virg.
Iacere mœnia, muros
Circundedit nova mœnia oppido
Muro concludere
Murum circumducere
Murum objicere, opponere
Murum addere, ἐπιτειχίζειν.

an Epitaph.

Epitaphium
Lapis inscriptis stat super ostia notis
Lapis carmen habet
Signatum carmine saxum
Nomen in marmore sculptum
Tumulo super addere carmen
Insculpere nomen defuncti
Nomina scripta tenet tumulus
Inscribere marmora notis

Equally, vide Likewise.

Equity.

Æquitas
Æquum & bonum
Ἐπιείκεια, Iustitia
Adrastea pro justitia ponitur
Æqua gerens rectam quæ librat pondere lancem
Iustitia imnota, firma, tenaxque manu.

to Erre, vide to Faile, and to goe out of the way.

an Errour in opinion, a fault in writing.

Error, Erratum
Παραφορά, Falsa opinio
Hallucinatio, Dormitantia
Menda, dæ, & Mendum, di.
Culpa, Noxa
Delictum.

to Escape, to Fly away, to Avoid.

Evadere, Elabi
Fuga dilabi, Aufugere
Ἐκδιδράσκειν, ἀποδιδράσκειν
Subterfugere, Subterlabi
Erumpere, Effugere
Evolare pœnam vel ex servitute.
Pedibus salutem quærere.
Ἀποφεύγειν, ἐκκλίνειν.
Spem in pedibus ponere.
Evolare periculum, effugere ut pisces
Ἀνὰ & retia, apud Eusthat. in 3.
Iliados παροιμιακῶς ponitur
Fractis vinculis pœnam evadere
¶ Subducere se, subtrahere oculis, abdere, abstrudere, auferre è conspectu, ὑπεξάγειν
Sensim se subripere, to slip away, Terent.

Hinc

Hinc vos amolimini, nam mihi impedimentum estis.
Facessite hinc. Vide to flie away.

to Escape or passe without danger.

Excoliere caput
Ex malis emergere
Cum sarcinis enatare
Transmittere discrimen
Effugere, evadere periculum
Excutere cervice securim. Virg.

to Eschew, to avoid, to decline, to bend from.

Cavere, ἀλεαίνειν
Fugere, Vitare
Declinare, Effugere
Præterire apud Terent.
Elabi, Evadere
Cautiùs adspergine viperina vitare
Evitare, Abhorrere
Fugitare provinciam
Deflectere
Defugere authoritatem, munus
Præcavere cum magna diligentia
Devitare, Vitando declinare
Subterfugere laborem
Decedere cum dativo, apud Cæsarem
Quibus ita interdictum est iis omnes decedunt, aditumque & sermonem fugiunt.

to Eschew or avoid ill companie.

Improba pestiferi fugere commercia cœtus. Erasmus
Talis enim quisque fit cum qualibus agit familiaritatem
Fugere consortia pravorum
Malis non congredi
Abstinere ab iis quibus caudæ sunt nigriores
Malorum declinare consortium
Cum pravis & dyscolis rationem non habere

Revocare se ab omni malorum virorum contagio
Syrenum cantus, Circes pocula & Veneris sævas effugere blanditias
Blanda Venus pueros nigrum deducit ad Orcum.

Especially, Chiefly, Principally.

Maximè, μάλιστα
Præsertim, Præcipuè
Ut qui maximè, Quàm maximè
Potissimùm & Potissimè
Impensius, pro multo magis
Σφοδρότερον.

to Esteeme, or to set by.

Æstimare, Iudicare, νομίζειν
Ducere, apud Cic. ἄγειν
Pendere, med. cor. cum genitivis tanti, quanti, &c. quemadmodum & facere pro æstimare
Ποιεῖσθαι, Metiri
Ponere, apud Terent.
Censere, Putare
Reputare, Existimare.

to Esteeme greatly.

Magni instar numinis aliquem habere
Magno in precio habere
Plurimi facere
Magni pendere, habere
Mirari aliquem
Magni ducere
Magni seu maximi æstimare
Suspicere, Revereri
Magni facere, Magnificare
Μεγαλύνειν, περὶ πλείστου ποιεῖσθαι
Eximium habere, Exoculari. Vide to Weigh.

to be Esteemed or much set by, in great Estimation.

Magni fieri. In precio haberi, esse

Magnæ existimationis esse
Plurimi fieri, Censeri
Haberi in numero
Maximo in precio esse
Haberi magni, Clarere
Magna authoritate pollere, & gratia valere apud omnes
Reliquos majestate superare
Esse in existimatione, in numero
Florere authoritate, gloria rerum gestarum, honoribus
Circumfluere, fluere gloria
Salust. Florere, Vigere
Digitis denotari
Esse numero & haberi numero
Habere nomen
In gratia esse, apud Cic.
Ferire sydera laude, Horat.
Inter homines cœleste quoddam numen agere
Nomen æthereas adusque nubes ferre
Sermone hominum celebrari
Summa gloria fruisci, apud Gell.
A summis eruditione pariter atque authoritate viris in dignatione, honore haberi.

greatly Esteemed, much set by, Famous, Renowned.

Clarissimi nominis
Fama celebratus
Magnæ dignitatis, & authoritatis
Summæ authoritatis
Clarus, Nobilis
Celeber, Celebratus
Gravis & honoratus apud suos
Celeberrimæ famæ, quanta vix cœlo capi possit
Feriens sydera laude, apud Horat.
Qui est in magno nomine & gloria
Δοξαζόμενος.
Primæ authoritatis
Primi nominis
Multi nominis vir
Primæ notæ, famatus
Existimatus, Gell.
Eximius vir, Gratiosus
Honoratus. Insignis etiam pro quacunque virtutis fama & celebritate claro ponitur
Qui in ore viget omnium
Magnæ æstimationis, εὐδοκιμῶν
Qui in maximo habetur precio & authoritate non modica
Gravitatem, comitate pulcherrima conditam præ se ferens
Cujus incredibilis est, apud Cæsaream Majestatem, regiam celsitudinem tum gratia, tum authoritas, penes quem res omnis vertitur, α & ω.
Cujus sententia apud N. oraculi pondus habet
Authoritate, gratia, atque potentia plus omnibus valens; in cœlo esse dicitur Ciceroni. Vide renowned.

to Esteeme as nothing, vide to set nought by.

to Esteeme or thinke, vide to Suppose.

to be Even with, vide to Recompense and to Revenge.

the Evening.

Serum diei, Vesper, Vesperum
Ἑσπέρα, Serum substantivum
Tempus vespertinum
Occasus, Tempus occiduum
Vespertinum crepusculum
Vespera pro eodem apud divum Augustinum legimus

in the Evening late.

Vesperi, ἑσπέρας, ὀψίας
Vesper, Serò, Tardè
Serum, Serotinum tempus
Sub tenebras
Die jam vesperato, Soli.
Sub obscuræ tenebrosa crepuscula noctis, traherent quum sera crepuscula noctem

Circa

Circa vespertinum crepusculum
Περὶ δείλην ἑσπέραν
Nocte incipiente, ἀκρήσπερον
Cadentibus umbris
Iam radios sole tegente suos
Prima nocte, περὶ πρώτην νύκτα
Die se inclinante, Twy-light
Præcipitante se jam sole, ruente
Prima vespera cum adhuc lux dubia
Sub noctem
Proximus æthereas Titan abiturus in undas
Devexo propior fit vesper olympo
Fusco hesperus ibat equo
Iamque suos vultus sol condidit
Ad prima crepuscula, sub
Sera rubens accendit lumina vesper
Cæruleis Titan cum jam demergeretur undis
Sub horrentes quum Titan pergeret umbras
Sed in multam noctem, vel ad multam noctem, in profundam noctem, ut est apud Cic. Late in the night
Obscura, media nocte
Qum medios cursus nox atra tenebat, flexaque tarda pigri plaustra Bootis erant.

Every where, all over.

Ubique, Ubique gentium
Ubi locorum, Ubilibet
Nusquam non, Passim
Ἑκασταχοῦ, πανταχοῦ
Apud gentes omnes
Omni in loco. In quolibet loco.

Everlasting, for ever.

Immortale, Perpetuum
Sempiternum, Indissolubile
Æternum, Æviternum, Perenne
Et Cedro dignum. Worthie to remaine for ever. Vide Age.

Everlastingly.

Æternùm & Æternè adverbium
In perpetuum
In sempiternum, Perpetim
In ævum. Omne per ævum
Omne ad tempus
In æternum, εἰς αἰῶνα
Duæ sunt ubique dictiones cum in cum accusativo construitur, ideoq; necessario separandæ.

an Everlasting, perpetuall, and immortall renowne or fame.

Nomen ab omni temporis injuria vindicare
Propagare nomen æternitate
Constituere memoriam perpetuam generi suo
Nomen immortalitati donare, commendare, tradere, Maximam gloriæ famam posteris relinquere
Æditis operibus ac eruditione immortalitatem parare
Nomen dare gloriæ sempiternæ
Consecrare memoriam nominis sui amplissimis monumentis
Sempiternæ hominum memoriæ consecrare. Illa vita est tua quæ vigebit memoria sæculorum omnium
Perpetua tui erit memoria
Ibit in sæcula nomen tuum, Plin.
Immortalem ex aliqua deportare gloriam, quæ non nisi magno paratur sudore
Admirationem sui posteris relinquere
Monumentum æternum relinquere
Nunquam intermoriturum famæ decus sibi parare
Cicero: Cujus ingenium variosque sermones immortalitati scriptis suis Plato tradidit
Eruditissimis lucubrationibus nunquam intermoriturum decus parare
Nomen ad posteros transmittere
Famæ immortalitatem consequi
Haud illaudati nominis æternitatem comparare

Evident or plaine.

Evidens, Planus
Manifestus, Apertus
Expeditus, Lucidus
Luculentus, Perspicuus
In promptu. Vide Plaine.

Evidently, vide Cleerely.

Evill spirits.

Spiritus deceptorii
Cacodæmones
Seductores, fallaces spiritus
Mali genii, πνεύματα πλάνα
Maligni spiritus. Vide Fayries.

an Evill man, vide an Ill man.

Exactly, Perfectly, Cunningly, Workmanly and Artificially.

Affabre, med. cor. τεχνικῶς
Faberrimè, Exactè
Elaboratè, Acuratè
Optimè, Artificiosè
Graphicè, γραφικῶς
Perfectè, Planè
Pulchrè, Insigniter
Nobiliter, Decorè
Non infabrè, apud Livium
Ad normam factura
Ad regulam respondens
Ornatè, Politè, Perpolitè
Consummatè, Conquisitè
Absolutè, Exquisitè
Ingenio præstanti & eruditione perfecta
Térque quatérque
Ad libellam
Ad amussim, ἀκριβῶς.
Ad perpendiculum
Summa cura, Summo studio
Antiquo opere & summo artificio factum. Cic.

to Examine, to discerne, and to decide a matter.

Tractare, versare causam.
Causam, negotium aliquod discutere excutere, expedire
Discernere, Eventilare
Considerare, Expendere
Inspicere, Putare rem.
¶ Decidere, transigere causam
Definire, statuere, decernere, proferre, ferre sententiam
Iudicare de negotio
Arbitrari Iurisconsultis dicitur
Causam agere, agitare, dicere
Causam alicui adjudicare, apud Ciceronem
Sententiam dicere litis partibus
Determinare, judicare causam
Litis nodum Tinedia bipenni dissecare
Nodum expedire
Anfractus litium antiquare, pro extinguere
Litem, causam componere
Sedare controversiam
Dirimere controversiam, litem
Διαλύειν τὰ ἐγκλήματα
Dijudicare.

to Examine exactly, to consider diligently, to weigh the matter well.

Consilia eventis ponderare, Cic.
Rem ad calculum vocare, veris rationibus expendere
In mente, cogitatione versare
Secum cogitare, ponderare, æstimare, metiri, dijudicare
Rem recta reputare via
Discutere æquitatem, quid verius æquiusque, expendere
Inire cum ratione aliquid, Terent.
Secum volvere, Virg.
Cæcosque volutat Eventus animo secum

Despicere

Dispicere aliquid acie mentis
Perpendere rem tota veritate
Cognoscere causam vel de causa est jus causæ discutere, ut tandem dijudicetur
Ungues arrodere
Dispicere quid è re propria sit
Altius considerare
Propius inspicere, examinare, perpendere, Caput scabere
In nocte consilium, aurora ubi crastina surgat, consultare
Ruminare, seu remandere negotium
Ἀναμασᾶσθαι τὸ πρᾶγμα, ut habent proverbia
Revolvere animo, mente
Etiam atque etiam expendere
Concidere animo, βουλεύεσθαι
Movere animo, apud Virg. pro cogitare
Attentius accuratiusque considerare
Studiosè meditari
Capere deliberationem, Cic. to consult or deliberate
Exquisita cura, summo studio pensitare
Revocare rationem ad veritatem, rem ad rationem
Cogitationibus profundis ac penitioribus rem expendere
Non statim decernere, sed mora interposita
Expendere probè, non oscitanter, ad Critolai libram
Cogitationum fluxus ac refluxus sustinere
Magna cogitationum tempestate fluctuare, full of sorrow or pensivenesse
Morari in re aliqua sollicitè
Omnia diligenter & exactè discernere, gravissimoque judicio tanquam trutina ponderare
Scrutari diligenter secretiores sensuum recessus
Lentè consultare
Præmeditari
Amplius diu deliberare
Subinde retractare

Rationes trahere, Salust.
Cogitare, pro memoria repetere, apud Cic.

---

to Excell, to Passe, to be more Excellent.

Præstare, Antestare, Excellere
Πρέχειν, Præcellere
Διαφέρειν, Excedere
Antecedere
Præire, Anteire
Antecellere, Prænitere
Præpollere, Superare
Vincere, Præeminere
Supereminere, Florere
Ante esse, apud Salust.
Præcedere, Transcedere
Primas tenere, πρωτεύεσθαι
Primas obtinere seu principatum
Palmam tenere, Precurrere
Preterire, pro antecellere, vincere, apud Var.
Laudem Præripere
Præcipuum esse
Arcem tenere
Primam obtinere laudem,
Multis paralangis præcurrere
Primas referre
Τὰ πρωτεῖα αὐχεῖν
Equis (ut aiunt) albis præcedere, præcurrere
Longè vincere
Longo intervallo precedere, anteire, præire, præcurrere
Omnes procul à tergo relinquere
Antegredior
Nulli aut nemini cedere
Antecedere honore, ætate, usu rerum
Concedere nemini in literarum experientia
Partes habere priores
Parem non habere
Vincere acta patris
Multis partibus superiorem esse
Primum mereri locum
Palmam magne eruditorum omnium consensu

Consensu præripere
Neminem suorum non superare
Principem ubique tenere locum
Nullum habere secundum
Primas tenere partes.

Excellent.

Excellens, Præcellens
Præpollens, Prænitens
Præstans, Eximius
Illustris, Egregius
Perspicuus, Insignis
Inclitus.

Excellently, Passingly, Nobly, Princely.

Festivè, Festiviter
Regaliter, Magnificè
Μεγάλως, Maximè
Celeberrimè, Excellenter
Egregiè, κόμψως
Singulariter, Præcipuè
Eximiè, Insigniter
Oppidò, Mirè
Unicè, Apprimè
Mirificè, θαυμαστῶς
Honestè, Honestissimè
Pulcherrimè.

to Except.

Contra aliquos excipere
Excludere, ἐκκλείειν
Cavere, Præscribere
Exceptionem dare cum dativo, pro excipere
Demere, Tollere
Exceptionem facere, vulgus dicit.

Excepted.

Exceptus, Exemptus
Posthabitus, Omissus.

Exchangers, vide Bankers.

to Excommunicate, vide to Curse.

to Excuse or discharge himselfe.

Diluere crimen, Objectum,
Purgare se
Ἀπολύεσθαι τὴν ὑπόνοιαν
Dicere causam, apud Terent.
Propulsare, refellere accusationem
Ἀπολογεῖσθαι
Abstergere adspersam labem
Ἀποτρίβεσθαι κατηγορίαν
Fucis, miris coloribus, factum excusare. Crimen excusare lachrymis
Infamiam, maculam delere
Delere turpitudinem
Apud Iudicem se defendere
Inhumanitatis labeculam purgare, aspurgare
Intentatum falso crimen depellere
Demoliri culpam de se
Culpam conferre in ætatem, in alios consultores
Gravem infamiam eluere, falsam suspicionem tollere
Extricare se, Expedire
Exolvere. Excutere, Vindicare
Adserere, Absolvere
Omni se turba evolvere
Abducere à molestiis, angoribus sollicitudine sese, apud Cic.
Curam dimittere, postponere, abjicere
Occupatione aliena se relaxare
Avocare animum è negotio omni
Grave curarum onus abjicere
Construuntur fere omnia cum accusativo personæ, & ablativo rei, ut curis, laqueis, negotiis
¶ E retibus elabi. Periculum effugere, declinare
Evitare. emergere ex malis, ex negotio, flamma
Ἐκλιπεῖν ἐκ τῶν κινδύνων
Astutè elabi. Elabi ex hostibus
Ex periculo, διαπεσεῖν
Eluctari, Evadere. Vide to escape out of danger, and to purge

an

an Excuse or Purgation.

Excusatio, πρόφασις
Purgatio, Prætextus & prætextum in neutro genere, apud Sueton.
Color.
Rima idonea per quam elabi quis posset, id est excusatio
Fucus, Velamen
Causatio, αἰτία
Obtentum, apud Tacit.
Occasio, προκάλυμμα.

to Execute his charge,

vide to Doe.

to Execute or to doe an Execution.

Exequi, Perficere, ἐπιτελεῖν
Executioni mandare
Facere, observare
Sine dissimulatione tradere effectui.

to give a good Example.

Rectis moribus hortari ad studii æmulationem
Exemplum præbere bonorum operum apud Paul.
Populo omnis sanctimoniæ & pietatis exemplum præferre
In exemplum aliis prælucere
Formam bonæ vitæ præbere
Omnibus absolutum quoddam exemplare exhibere, unde omnes omnium virtutum formam sibi petere possunt
Forma esse debemus cæteris, non solum in opere, sed etiam in sermone. Ambro.
Formare & erudire aliquem exemplis, to give an Example
Immortale posteris imitandi exemplar relinquere
Exemplum tradere
Vitæ bonæ exemplis, sternere viam ad virtutes

to give an ill Example.

Perniciosis nocere exemplis, Ber.
Pravis moribus aliorum nocere exemplo, i. moribus pervertere ac exemplis, perniciosa secularibus præbere exempla
Trahere perniciem exemplo
¶ A re optimâ pessimum juxta ac perniciosum sufferre exemplum, insanire est
Res est futura gravissimi perniciosissimique exempli, si contra magistratum prælatumvè inferiorem sinamus obedientiam subtrahere, arma sumere, in rebellionem ruere.

to take an Example.

Exemplum seu exemplar, vel rectè vivendi formam sumere, petere, capere, demere de re, apud Ter.
Documentum capere
A vicinis exemplum habent, apud Comicum
Proponere, statuere, exemplum alicujus sibi
Commovent aliorum exempla
Res gestas in exemplum trahere
Ædere exemplum in aliquem est aliis documento esse, to punish one, for to bee an example to others
In exemplum aliorum punire
Ædere cruciatum, Cæsar.
In eos omnia exempla, cruciatusque ædere, & apud Terent.
Uterque in te exempla ædent, i. alii de te exemplum capient
Natura comparatum videmus, ut subditorum multitudo, magna ex parte principis sui mores tanquam exemplarem quandam imaginem spectet, seque ad illos formare studeat, Chrysost.

Exempt from Subsidy,

vide free from Customs.

to Exercise, to Practise himselfe.

Exercere se, ingeniumque suum
Versare in aliqua arte
Volutare
Consuetudinem atque exercitationem capere, factitare, colere, agitare
Assiduum penèque totum in re aliqua esse
Ingenium corpore exercere, Salust.
hoc re ipsa exhibere, quod quis didicerit.

an Exercise.

Exercitium, Opus
Munus, Functio
Exercitatio, Ars
Ludus, Studium
Industria, Agitatio.

to Exhort, to Admonish, to Counsell.

Monere aliquem resipiscentiæ
Admonere, Commonere
Commonefacere
Commonere aliquem officii sui
Formare monitis, consilio
Memoriam facere
Suadere, παραγγέλλειν
Hortari, Adhortari
Cohortari, Exhortari.

Exiled, vide Banished.

contrary to my Expectation, vide otherwise, &c.

Expedient, vide profitable.

Expences, Costs, or Charges.

Sumptus, Impendia
Expensæ. ἀνάλώματα
Impensæ, τὰ δαπάνη

¶ Emere victum annuum, pro quo vulgus ineptiens
Emere expensas.

Experience the Schoolemaster of many things.

Expert, vide wise.

an Exposition, or interpretation.

Explanatio, Enucleatio
Expositio, Enodatio
Explicatio, Elucidatio
Interpretamentum
Glossæ, Glossemata
Declaratio, Enarratio
Exegesis.

to Expound, or to make to understand.

Explanare, Enodare
Edisserere, Enucleare
Explicare, Exponere
Discutere tenebras, caliginem, metapho.
Rem omnem pandere ordine
Subjicere rem oculis, pro apertè explicare, Expedire
Obscuris lucem inferre
Griphum dissolvere
Oculis effusas tenebras aperire, apud Alciat. Utrunque.
Declarare, Interpretari
Elucidare, Aperire
Ἐκφράζειν, Emedullare metaph.
Solvere, Enudare
Enarrare, apud Cic.
Commentari, to declare by reason.

not able to Expresse.

to Extend, to Enlarge, vide to Spread abroad.

to Extenuate, vide Diminish.

to Extoll, vide to praise.

F

a Fable.

FAbula, Apologus
Commentum, Fabella.

a Face, a Visage.

Vultus, Facies, ei
Facies improba, cadaverosa, peregrina
Vultus severos induere
Frons tranquilla, serena.

to hide, to cover the Face or Visage.

Vultum tegere
Velare, Condere
Abscondere, Abdere
Celare, Premere
Protegere ora dextra
Manus oculis opponere.

a dissembling Face.

Vultus simulatione sustinetur
Aliud vultu significatur, Aliud in animo latet: non congruit animus cum vultu
Dissentit animus à vultu
Animi sensum vultus occultat
Veram imaginem animi, vultus non præfert
Sensus animi cum specie vultus, minime congruit.

before the Face, vide in the presence.

an hainous Fact, vide Offence.

to Faile, to Erre, to misse, to goe astray.

Errare, Labi, Aberrare
Falli, Hallucinari
Succumbere culpæ
Deviare, Divertere
Nebula erroris circunduci
Exorbitare, ἐξισχιάζω
Rabie erroris agi
Cæcutire, falli judicio
Agi erroribus
Teneri, Decipi errore
Cadere, Decedere via
Deflectere à via regia
Delirare. Extra callem esse
Graviter cadere, Digredi
Longe digredi, Impingere
Aberrare toto cœlo, tota via.
Τῦ πλέον ὁδῷ ἁμαρτάνειν
Ἐκτρέπεσθαι. Deflectere iter
Opinione, sensu, atque animi judicio falli
Longè divertere, ἐξαμαρτάνειν
Animo aberrare, Duci errore
Γνώμης ἐξίστασθαι
Aberrare a veritatis limitibus, Cicero
A cursu rectæ rationis abstrahi
Dormitare
Decidere archetypo. Plin. pro aberrare ab exemplari.

to Faile or misse in the beginning, vide beginning.

a Fainting, vide Sowning.

a Faint heart, vide a base minde.

a Faire, a Mart, a Market.

Forum, ἀγορά
Emporium, locus mercatus, & nundinarium
Forum venalium
Πολητήριον, Nundinæ
Conventus publicus
Mercatus pro loco, apud Livium, & Ciceronem.

Faire, welfavoured, beautifull.

Formosus, εὔμορφος

Pulcher,

Pulcher, Venustus
Elegans, Singulari pulchritudine prædictus
Decorus facie, Speciosus
Scitus puer, apud Terent.
Forma præcellens
Specie valens
Eleganti forma præditus
Καλλίπυγος
Solinus de Alexandro magno: Lætis erat oculis, & illustribus, reliquis gratiam rubescentibus, reliquis corporis lineamentis non sine majestate quadam decorus
Eximia quadam forma vel specie
Nireus, Paris Homericus, pulcherrimus
Cum ipsa Venere certans
Forma supra hominem augustiore
Talis proverb. ex quo prodiisse dicitur, sicut Herculis clypeus, proverb. de re pulcherrima & variis ornamentis insigni, Alciatus
Liberalis pro pulchro & eleganti, apud Terent. & Plaut.
Lepida & liberali forma. Vide **Well-favoured.**

Fairenesse, Comelinesse, vide Handsomnesse.

Fairies, Nimphes, or Spirits.

Lemures, Larvæ
Mormo, facie monstrosa mulier
Μορμώ
Stryx, tametsi alii avem esse contendant exugentem sanguinem
Maniæ, μανιαι
Maniolæ, Mommæ, μομμώ
Genii. Tutelares. Lares. Diales. Plaut.
Lemures nocturni, Phlegethontiaci
Stryges, Lemuria
Lamiæ. Umbræ Plutonides
Monstra Profundi
Orci satellitium, numina
Tartarei manes
Dii inferi, monstrosi
Bacucci dicebantur veteribus
Terribiles visu formæ
Poëtarum tum figmenta, tum etiam hominum revera sunt terriculamenta
Sunt etiam species mortuorum
Noctium occursacula
Sepulchrorum terriculamenta, **spirits**
Bustorum formidamina
Est & genus dæmonum bonorum atque usu hominum gaudens, nilque mali inferens
Hujus sortis traduntur esse
Eudæmones. Sylvani
Sylvarum numina, Sylvicolæ, cornigeri, semicapri
Satyri, bicornes
Fauni, hircipedes. Faunorum prodigiosa cohors, de quibus apud diversos diversa leguntur
Et Dryades, ac Hamadryades
Nymphæ sylvarum
Naiades, nymphæ fontium vel fluviorum
Panisci, dii sylvestres. Panes
Oreades montium noctivagi, monticolæ, Catulæ natæ
Nereides. Nymphæ marinæ
Insuper puerorum terriculamenta sunt.

Faithfull, Trusty, Truehearted, Sure.

Fidus, Fidelis, Pilades
Theseus, Achates
Homo antiqua, cana fide
Certus amicus, valde fidus
Id tibi ero quod olim Theseus Herculi, aut Achates Æneæ.

to Fall or slide downe upon the ground.

Cadere, Ruere, Labi
Delabi, Prælabi
Perlabi, Collabi

Succum-

Succumbere, Procidere
Succidere, defluere ad terram
Labascere
Graviter ad terram pondere vasto concidit
Cadere in Hostes. Pronusque magister volvitur in caput
Assiduo pigram pulsat humum
Collapsa sunt membra
Concidere, πίπτειν, Decidere
Petere terram. Omnium genibus vestigiisque provolvi
Abjicere se ad pedes alicujus
Prolabi in terram.

to Fall downe, vide to Perish, or Decay.

the Falling sicknesse.

Morbus comitialis, Divinus
Sacer morbus, quem ἱερὸν Græci (Apuleio teste) dicunt
Morbus Herculaneus, quod eo Hercules laborasse dicatur
Ἡράκλειος νόσος, Morbus Herculeus, Major morbus
Morbus S. Valentinii, Cornelii
Morbus cadacus, à cadendo
Epilepsia, ἐπιληψία apud Græcos
Epilentia barbara vox.

False, Uniust, Untrue.

Falsus. Fallax. Infidelis
Infidus, Injustus, Dolosus
Astutus, Pervicax, Furtivus
Fraudulentus, Vafer
Versutus, Subdolus
Versipellis, Callidus
Mendax, Bilinguis.

False, Forswore, Disloyall.

Perfidus, Fœdifragus
Contemptor æqui
Thrax, à moribus gentis perfidæ quæ fœdera nescit
Iniquus, Sceleratus
Improbus, Injustus
Cui nec ara nec fides
Pœnus, Punicus
Perfidiosus, Perjurus
Græca fide omnia agens. Falsæ perjuria linguæ. Vide Inconstant.

Falsly, Deceitfully.

Fraudulenter, Fallaciter
Deceptoriè, Dolosè
Per imposturam
Καπηλικῶς
Per fraudem, Captiosè.

Falshood, guile, or deceit.

Perfidia, Punica,
Subdola, Francigenatum levitas
Inconstantia, Fallacia
Fides Græca, Punica.

to Falsifie, to Counterfait.

Adulterare, Vitiare, δολεύειν
Fucare colorem
Corrumpere, quod barbari dicunt falsare
Argentum auro confundere, apud Plinium
Ære miscere, ornare, adulterare, & verbum Ærare
Monetam elevare, immutare
Et præter valorem æstimare
¶ Adulterare rationes Metaphoricè, pro conturbare, vel falso describere, to make a false reckoning.

Falsified, Counterfait.

Fucatum, Adulteratum
Fallax, Fucosum
Fuco tectum, Non sincerum
Mendax & fictum.

Falsified or counterfait gold.

Aurum adulterinum, adulteratum, falsum, ἀδόκιμον
Subæratum
Παράσημον
Imitaticium
Reprobum

Fame

Fame, Bruit, Rumor, or Report.

Fama & famen
Volat, volitat, refert, it, ruit
Pervolat, Vulgatur, Vagatur
Serpit per Agmina, Murmur
Φημη Dictum populare
Sermo hominum
Rumor, Rumusculos facere, spargere
Disseminatus dispersusque sermo sine certo authore
Ἀδέσποτος λόγος
Fabula vulgi
Incerta opinio
Fama dubia.

Familiar.

Familiaris, Domesticus
Conjunctus, Conversatus.

Famine, vide Hunger.

Famous, Renowned.

Spectatus, Celebris
Celeberrimi nominis, vel celebrati
Excellens, Egregius, Eximius
Amplus, Perspicuus
Divulgatus, Clarus
Optimæ famæ, opinionis
Boni nominis, Insignis
Magnæ authoritatis
Famosus tam in bonum quàm in malum
Præclarus, Insignitus
Magnæ famæ. Clarior Alcide
Cymbalum mundi. Cœli filius
Fama super æthera notus. Virg.
Cujus gloria quàm latissimè patet
Rebus gestis gloriam majorum suorum obscurans
In Germania, Italia celebratus
Sublimi feriens vertice sydera, Hor.
Laus cujus syderis surgit adusque polos
Primæ notæ. A great Lord
Haudquaquam postremi nominis
Virtutibus, vitæ integritate, morum suavitate, probitate insignis
Præclaræ famæ
Nominis celebritate, munificentia, liberalitate ubique terrarum notus
Famigeratus, Nominatus
Nominatissimus in sacris Bibliis passim obvia.
Περιβόητος, πολυθρύλλητος

to become Famous, vide to get a good name.

a Fan for to Winnow.

Vannus, λίκμος, à quo diminutivum Vallus
Cribrum cereale
Ventilabrum, etiam est instrumentum quo grana repurgantur à paleis
Capisterium vel Scaphisterium
Σκαφίς, ut Georgius Merula scribit, genus vasis rustici ad expurgandum frumentum
In vita B. Benedicti per Gregorium descripta, hujus instrumenti fit mentio.

to Fan or winnow corne.

Vannare, Fruges purgare
Ventilare, λικμᾶν
Vannis expurgare
Eventilare, λικμίζειν
Paleas à frumento separare
¶ Cribrare, Cernere.

a Fardell, vide a Burden.

Fare you well, God keep you.

Vale, Valeas, Valebis, Valeto
Ἔρρωσο. Εὐτύχει
Bene valeas
Fac valeas
Prosperè valeas
Cura ut valeas
Cura valetudinem

Sospites

Sospitet te Deus
Servet te Deus
Conservet te incolumem, δωτὴρ ἐάων, i. bonorum dator
Vale felix, Bene vale
Optimè vale & me ama
Vale pancraticè, aut si mavis athleticè
Vale faustè ac feliciter seculi nostri singulare decus
Opto interea te bellissimè valere
Te Deus opt. max. quam diutissimè servet incolumem, semperque fœlicibus incrementis in majus provehat Hospes, variosque vitæ circumspice casus, Petrarcha.

Far off.

Eminus, μακρόθεν
A longè, De longè, ἔκαθεν
Procul, ἄποθεν
Hos longa referre mora est
Non longo distant cursu.

to Fart, to let a Scape.

Pedere, πέρδειν, βδέειν
Ventris crepitum emittere
Ventum, flatum ventris emittere
Facere, edere crepitum ventris
Parte posteriore loqui
Postico crepitare
Dormitantibus oppedere
Animam per guttur posterius emittere, apud Plaut.
Anima posteriore suffire, vaporare alicujus nares, os
Tetro odore auras suffumigare
Vitiare odoribus auras
Agebat animam, in morte Claudii à Seneca positum est. Nam anima pro vento quoque ponitur
Constrictis, compressis naribus sibilare.

you keepe your old Fashion.

Tuo more facis
Non insolens istud facis
Antiquum obtines
Nil facis novi.

to Fast.

Iejunare νηστεύειν
Inedia uti, ἀσιτεῖν
Abstinere cibo, vel à cibo
Ventri bellum indicere.

after the old Fashion, vide Custome.

Fat or Fatnesse.

Pingue, Pinguedo, Pinguitudo
Adeps, στέαρ, Arvina
Sagina
Pinguedo supervacanea
Popa metaphoricè
Abdomen, propriè pinguedo spinæ adhærens
Sumen, οὖθαρ, ex capillis suillis.

Father.

Pater, πατήρ,
Genitor, γεννήτης
Parens, Author sobolis
Γεννήτωρ,
Sator pro patre poëticum est, Virg.
Sator hominum atque deorum
¶ Avi, Atavi
Patres, Progenitores
Majores, Our Elders.
Prisci, veteres, veterani, vetusti, annosi.

a Fault, vide Offence.

to put or lay the fault upon another.

Culpam conferre in alium
Ἀναφέρειν τὴν αἰτίαν εἰς ἄλλον
Alteri impingere
In alium culpam rejicere, derivare crimen suum
Referre crimen in alium
Transferre & vertere in alium
Rejicere aliquid in quempiam
Περιτρέπειν

Alium in suspicionem criminis trahere, vocare
Culpam in alium transferre
Alieno imponere tergo, quæ nos cunque premant
Alios incusare
Crimen in alium rejicere
Conquisitis coloribus culpam pro virili amoliri, in alienos humeros rejicere, retrudere
¶ Suspicionis notam expiare
Crimen dissolvere, crimen effugere, sive elabi ex crimine.

to returne to his former Faults, vide **to sin againe.**

to Faulter in going, vide **to Stumble.**

to Favour, to beare good will.

Erga aliquem bene affectum esse
Alicui favere, studere, stare
Bona precari, & ex animo alicui bene velle, bene cupere
Γρῆς τινος εἶ
Adesse. Favere proposito
Erga aliquem propensum habere animum, εὐνοεῖν
Præbere se placidum
Respicere placato vultu
Cœptis ingentibus adsis
Consulite, & rebus succurrite duris
Premere pollicem, proverb.
Impensissimè studere alicui
Impendio favere, Suffragari
Adspirare conatibus alicujus vel cœptis
Propendere in aliquem ornandum, evehendumque
Afflare auram alicui
Stare pro partibus alicujus
Benevolentiam erga aliquem habere

Linguis animisque favere. Vide **to love one.**

Favour or good will.

Studium, Favor
Summus favor, pro quo Horatius dixit utroque pollice
Expositus ad bene merendum de aliquo animus
Animus propensus, ab omni invidentia alienissimus
Mirum quoddam erga aliquem studium, gratia
Amicus & benevolus affectus
Aura quoque pro afflatu & favore ponitur, apud Virg.

my Favour and good will towards you, I will shew.

Mea in te non mediocrem, non vulgarem, eximiam, summam, singularem, incredibilem amicitiam, benevolentiam re declarabo, ostendam, patefaciam, testificabor, testatum apud te relinquam, tibi probabo, illustrabo.

to be in Favour.

Gratia apud aliquem multum pollere, vigere, valere
Omnibus probari & diligi
Emereri favores
Conciliare, inire gratiam
Acceptum reddere, **to bring in favour.**

nothing Favourable unto me.

Parum æquus mihi
Iniquior est mihi
Non ita bono erga me est animo
Parum amans mei, minimeque favens
Aliorum potiùs quàm meis partibus studens

Non

Non admodum studiosus mei.

Favourably, vide Gently.

to Feare, to Dread, to be in great feare.

Metuere, Formidare
Metu trepidare, percelli
Πτήσσειν, Trepidare
Pavere, Tremere
Contremere, Pavitare
Expavescere, Pavore perfundi
Accipere metum, Terent.
Extimescere, Vereri
Pavescere, Metu concuti
Timere, Extimere
Δειδιέναι, δειλιάζειν
Terreri, Horrere
Abhorrere, Horrescere
Pavido animo esse, Vereri
Contremiscere omnibus artubus, tota mente
Timore percelli
Pavore contremere
Cadere mente, animo
Formidine angi, pavoribus concuti
Auribus lupum tenere, proverb. to stand in great feare.
In metu vultu exalbescere, mutare colorem
Animo consternari
Pavor occupat artus, apud Poët.
Pavor ingruit ingens
Metu mens concidit
Timor, metus aliquem invadit.

to Feare, to make afraid, to Dread.

Terrere, Deterrere
Percellere animum, civitatem pavore
Movere
Inopinato rerum infestantium metu quatere
Pavore ingenti concutere
Exterrere, Perterrere
Terrefacere, ἐκπλήσσειν
Iacere terrores non mediocres
Exanimare metu
Pavore enecare, Terrorem jactare
Terrorem, metum incutere
Ἐμποιεῖν φόβον
Injicere pavorem, metum, formidinem, Trepidare metu
Territare, Pavescere
Φόβους ἐπαρτᾶν, Perterrefacere
Terroribus pulsare, percellere, frangere audaciam alterius
Attonitum reddere seu perculsum
Sævis dictis deterrere minisque, apud Virg.
Verborum strepitu movere
Metu alicujus animum sollicitare, perterrere dicitur varia & incerta sollicitudine.

Feare, Dread.

Timor, Pavor
Metus, Formido.

Fearefull, Timerous.

Formidolosus, Meticulosus
Trepidus, Pavidus
Timidus, Cervinus vir
Ἐλάφειος ἀνήρ
Exanimis, Exanimatus
Instar leporis ad omnem strepitum expavescens
Imbellis, Stupidus, Tremefactus
Attonitus, Tremebundus
Umbram suam metuens
Timidior Pisandro. Rheginis, vel Epeo, Pavido fugacior agno
Abjecto scuto fugiens
Rhipsaspis, ῥίψασπις
Cui mens, mota vacillat, & extra pectus salit, ac trepidant quoque corporis artus
Timidus quasi sub omni lapide dormiat scorpius
Arundinis more, ad lunæ umbram trepidans, ut est apud Iuven.
Ad strepitum aridæ vesicæ, tribus pisis immissis fugiens

to leave off or lay downe Feare.

Ore tremente ponere metum
Tollere formidinem,exuere,deponere
Terrorem percellere,expellere
Pavorem occupare,excutere
Mæstum timorem mittere,lenire
Solvere metum corde, auferre
Abeunt,redeuntque mihi,variantque timores
Formidinem deponere
Pavor ossa reliquit
Sistere metum. Terrorem percellere.

without Feare, vide Stout.

a cold Feast.

Convivium frugale,sobrium
Sordidus apparatus
Cœna Hecates, perparca scilicet & impendio frugalis
Psyta Bacchum
Nephtalium sacrum
Sacrum sine fumo,tenue convivium
Ἄκαπνος θυσία.
Carnium prandium, id est, abstemium, ubi vinum non bibitur
Lari,cereri sacrificare.

to celebrate a Feast, to keepe holy day.

Festum celebrare. Diem festum agere
Parare festum solennem
Convocare ad festum
Agere festum tempus, Agere, peragere natalem.

Feeble, vide Weake.

to Feede, to nourish, to bring up.

Alere, τρέφειν
Fovere, Nutrire
Sustentare & sustinere
Enutrire, Educere
Educere liberos sumptu suo, labore maximo
Educere à parvulo, Terent.
Alimenta præbere, Educare
Tollere apud Terent. pro eodem
Delicatè, curiosè ab infantia nutrire
Ἀπιτάλλειν.

to Feed, to keepe Beasts in the field, to graze or to pasture.

Pascere, Pasci
Depascere & depasci
Carpere herbam
Gramina, Pabula
Herbis armenta alere
Pascere gramine, cibo
Quadrupes graminis herbam attingit
Longum per valles pascitur agmen cervorum
Virides armenta per herbas pascuntur
Repetunt celeres pascua nota greges
Equos in gramine vidi tondentes campum
Passim soluti pascuntur campum equi
E pastu referre oves.

Feeding, Meat, Nourishment.

Alimentum, Alimonia
Nutrimentum, Τροφὴ
Cibus, Esca
Commeatus, Victus
Pabulum propriè est cibus herbaceus pecudum , & aliorum brutorum.

Fellowship, Company.

Contubernium, convictus, sodalitas, sodalitium, societas, commercium
Consortium, & consortio, apud Livium, Cic. Familiaritas
Consuetudo. Vide fraternity.

Fellowes

Fellowes, vide Companions.

a Ferret.

Viverra quæ in cuniculo immittitur ut prædam illiciat. γαλῆ
Mustela sylvestris, rustica
Ictis, idis, ἴκτις pilo faciéque alba est, si sub ventre referat Matrem, Matruellum, seu Fovinum vocant, A Polecat.

Fertility, fruitfulnesse.

Feracitas, Fertilitas
Præmia telluris
Fœcunditas, Ubertas
Bonitas, apud Cic. Offic. 1.
Abundantia, Tusc. 2.
Terra fertilis, potens veræ glebæ.

Fetters or Shackles.

Compedes, Pedicę, med. cor.
Nervus & Nervum genere neutro
Numellæ, apud Plaut.
Afin vinculi genus ignei, quo collum & pedes impediuntur, a paire of Stockes
Boiæ, Catenæ
Manicę, Manicles, & alia manuum vincula quæcunque
Lora, Loramenta
Vincula, ἱμάντες, δεσμοί
Funes, Funiculi.

to Fetter, vide to Tie.

Few or little.

Pauci, Rari
Infrequentes. Vide Little.

Field, Land, Ground.

Ager, Agellus,
Fundus, Arvum
Campus, Rus
Ἀγρὸς, ἀγρίδιον.
Æquor, Poëticè.

to Fire, or to set on fire.

Tectis facem subdere
Ignem in ædes ejaculari
Incendium nobilis fabricæ manu propria struere. Solin.
Dant clara incendia lucem. Incendia miscere
Flammas ore vomere
Urbs igne recidit
Incendere, Incendium facere
Ignem vel faces inserre, subjicere.

Fire.

Ignis, Rogus
Oculis juvat acribus ignis
Vulcanus, inventor pro re inventa, & Vesta pro igne, Virg.
Dumque suas peragit Vulcanus Vestáque partes
Incendium
Flamma, φλὸξ, τὸ πῦρ.

Saint Anthonies Fire.

Ignis sacer, Ignis Persicus
Ignis sancti Antonii
Ignis Antoninus
Carbo, Carbunculus
Anthrax, Pruna
Eræsipelas, species instaturarum seu scabiei malæ sunt.

to make a Fire.

Componere ignem
Struere Focum
Sonat accensis spica focis
Curare ut focus ardeat
Ligna injicere
Focum reddere luculentum.

to blow the Fire.

Excitare ignem, accendere, inflammare
Ignem sufflare & conflare, utrumq; apud Plin.

to strike Fire with a flint.

Ignem lapidum conflictu atque tritu elicere

Fomite ignem elicere
Eruere, excutere ignem ex silice
Quærere semina flamma abstrusa in venis silicis
¶ Et Dracones dicuntur ore flammas reddere, spirare, naribus auras sulphureas spargere
Efflare faucibus ignem.

Firie darts.

Igneæ faces. Ignes projectiles
Tela & missilia ignea, ignita, ardentia
Bolides, βολίδες
Pilæ sulphureæ, fulmineæ. Mant.
Malleoli, fasciculi ex pice & sulphure, Cic.
Pyroboli, πυρϐολοι
Hinc pyrobolarii dicti jaculatores pyrobolorum
¶ Bolides mittere, jacere, to cast firy darts
Igniarios globos ad excitanda incendia injicere, miro artificio inextinguibili quadam materia infartos
Flammas ad culmina domus jactare
Attollit globos flammarum, & sydera lambit
Ignem ad fastigia jactant, ardentes tædas.

to quench the Fire.

Ignem restringere
Ignem fontibus opprimere
Ardorem, ignem extinguere, restringere
Incendia compescere.

to goe into a Fire.

Testificandæ comprobandæq; quam tueare sententiæ causa in ardentem rogum insilire
In flammas ire
In caminum ignis æstuantem se conjicere.

to be Fierce, Cruell.

Crudeliter agere. Sævire
Ferocire, ἀγριαίνειν
Crudelitatem, immanitatem, sævitiam in aliquem exercere
Desævire. Grassari. Ab humano ritu prorsus exulare. Soli.
Humanitatem omnem, hominem prorsus exuere, Cic.
Tyrannidem exercere. Vide Tyranny.

a Fierce face, or a cruell countenance.

Tyrannicus aspectus. Atrei oculi
Torve micantia flammis lumina
Tetricus, formidabilis aspectus
Gorgonei oculi
Tenedius homo, proverb.
Τενέδιος ἄνθρωπος.

Fiercely, Cruelly, Hastily.

Atrociter, Ferociter
Crudeliter, Centauricè
Truci visu, terrifico sono vocis
Αἰκῶς. Gladiatorio animo
Hostiliter, Inciviliter
Inhumaniter, Immaniter
Imperiosè.

to Fight, to joyne battell, to skirmish, to make war.

Certare, Decertare
Bellare, vel ri, apud Virgilium
Ferro rem agere, gerere
Martem experiri
Cruentum in hostem stringere ferrum
Concertare, Confligere
Immensa Christiani sanguinis jactura, bellorum tumultibus collidi
Marte totum concutiente orbem
Certamine, ferro congredi
Certamen gerere
Committere bellum
Infestis coire signis
Ad pila venire
Venire in aciem, dimicationem, certamen, to come into the field.

Congredi cum hostibus
Descendere in prælium
Collatis signis & versis gladiis depugnare, apud Plaut.
Conferre ferrum cum aliquo
Manum conferre, Virg.
Pedem conferre
Manum ferre, pro conferre, Virg.
In arenam, in certamen descendere
Acriter pugnare
Tanquam pro aris & focis dimicare
Ferro rem decernere. Bello contendere
Confligere, Conflictari
Belligerari, Bellare
Πολεμίζειν
Præliari, Velitari
Pugnare, πολεμεῖν
Manum conserere, Luctari
Ad manus venire, quod Græcis est, εἰς χεῖρας ἐλθεῖν
Armis confligere, decernere
Bellum gerere, versare, ducere
Bellum movere, inferre, ciere
Facere, committere pugnam, prælium
Certamen, prælium, pugnam inire, to begin the battell
Concurrere inter se equites dicuntur quando manus conferunt infestis signis
Medios moriturus in hostes, irruit
Bellum, pugnam, cædem, prælium, strages ædere
Mediis se miscuit armis
Dimicare, Oppugnare
Arma capere, parare, exercere, capessere
Movere arma, Conferre signa
Concurrere
In medias dat sese acies
Acici se accingere
Mavortis opus exercere
Inferre arma, apud Cic.
Cernere cum hostibus, pro decernere, apud Plautum
Suis auspiciis exercitum ductitare.

a Fight, a Skirmish, a Battell or Warre.

Bellum, πόλεμος
Certamen, Conflictus
Pugna, μάχη
Congressus, Arma
Bellorum procella, Prælium
Duellum non duorum tantùm, sed multorum ipsorumque exercituum pugna, apud Horat. & Plaut.
Mars pro pugna, Poëtice
Aliàs Dea Belli quæ & Pallas
Minerva, Gradivus, Bellona, Enyo
¶ Pugnæ leves, velitares
Ἀκροβολισμοί. Velitationes
Tumultuariæ incursiones
Excursiones importunæ, Skirmishes
In velitationem irritare, to provoke
Et leviter pugnare, lacessere, provocare prælii causa
Præludere in pugna
Iaculari, ἀκροβολίζειν.

a Filbert, or a Hasil nut.

Avellana, ab Avella civitate Campaniæ
Alarea nux
Corilus, κορύλος, arbor & fructus
Abellina
Λεπτοκάρυα Nux pontica
Nux prænestina, ἡρακλεωτικά,

to Fill, to Satisfie.

Saturare, Implere
Ἆσαι, Exatiare
Exaturare, Complere
Latrantem, rugientem, stomachum exsatiare
Replere, Supplere
Ad saturitatem usque omnium ciborum genere explere ventrem
Ventriculum distendere
Χορτάζειν, ἐλάειν
Satiare, Explere
Farcire, Infarcire
Ventrem sedare, lenire latrantem,

 Horatius.

Horatius: Cum sale panis latrantem stomachum bene leniet
Famem cibo solari
Nimia satietate distenditur venter
¶ Satiatus, Satietate defessus.
Filled.

to Fill drinke or wine, vide to Powre.

Filthy, Foule, Uncleane.

Fœdus, Immundus
Fœdatis crinibus
Illotus, Impurus
Fœdato vultu
Spurcus, Cœnolentus
Lutulentus, Cœnosus
Fœdatus, Incestus, a, um
Opicus, Pollutus
Turpis, Maculatus
Contaminatus, Sordidulus
Sordidus, Collutulatus
Defœdatus, Inquinatus
Obscœnus, Correptus.

Filthinesse, Uncleannesse, Refuce.

Sordes, ῥύπος
Immunditia, & es, ei
Sordities, Fœditas
Inquinamentum
Spurcitia & Spurcities
Squalor, Pedor
Illuvies, Retrimentum.
¶ Rejectamentum, Rejectanea
Quisquiliæ, Perpsemata
¶ Ramenta, ὀψίσματα
Scobes, Rasamenta
Limathæ, Shavings
Petritamenta, Strigmenta
Determina, omnium rerum purgationes.

Finally, at length, at the last, last of all.

Ultimò, Novissimò
Ad ultimum, Novissimè
Τὸ ἔσχατον
Denique, Demum
Postremum, Postremò
Ad postremum
Ad extremum.

to Finde, to get.

Invenire adhibito consilio propriè.
Reperire casu, fortuito
Offendere imparatum aliquem, Cic.
Nancisci, apud Lactantium, pro invenire
Comperire
Εὑρεῖν, εὑρίσκειν.

Fine dishes, vide Delicate meat.

a Fine, a fit fellow for all things.

Ad omnia paratus, aptus, appositus, accommodatus, promptus ad omnes res
Nemo eo aptior atque commodior in omni re
In omni judicio egregius & perpolitus est
Summa est in illo ingenii suavitas & elegantia
Eo est ingenio, eo utitur ingenio, ut quidvis exequi & præstare commode possit
Nihil agit non aptè, non commodè, non eleganter, non lautè, non venustè, non lepidè, non egregiè
Habet lepores, elegantiam, gratiam, venustatem in omni re
Habet hoc à natura, ut ad quamcumque rem se conferret, quamcumque rem componeret, non pessimè ea perfungeretur, & ex ea cum laude discederet. Vide Apt.

Finely, vide Trimly.

the Fingers with their names.

Digitus, δάκτυλος
Digitulus, & Tigitellus
Articulus pro digito, apud Ovidium in Ponto

¶ Pollex, grossus est digitus, ita dictus, quod vi ac potestate multum polleat. Græcis vocatur, ἀντίχειρ & μέγας δάκτυλος, the Thumbe

Hallux etiam dictus ex eo quod super proximum saliat, ut manu constricta videre licet, a Græco ἅλλω seu ἅλλομαι

¶ Index digitus pollici primus à veteribus salutaris dictus, Græcis λιχανὸς seu δεικτικὸς, quod eo indicium fiat si deprimatur, silentii. Si verò levatur, faciem versus flectatur, avertatur, recessus indicium habeatur, the fore-finger.

¶ Sequitur indicem Medius, ὁ μέσος δάκτυλος qui Græcis σφάκελος dicitur, diversaque habet apud Latinos nomina. Vocatur enim infamis seu famosus: Is enim porrectus irrisionis & contumeliæ signum erat, unde apud Iuvenalem. Mediumque ostenderet unguem, quod in proverbium abiit pro irrisionis nota. Dicitur præterea, Impudicus, vocatur & verpus à vertendo podice. Atticis καταπύγων seu καταπυγὼν, the middle finger, or great finger.

¶ Inter medium & minimum est digitus, qui Medicus seu Medicinalis vocatur, ἰατρὸς, παράμεσος, & ab annuli gestatione annularis dictus est Græcis, δακτυλιώτης, seu ἐπιβάτης, & secundum Politianum Misella, derivatur enim ad eum digitum in manu sinistra nervus quidam è corde natus, ut tradunt Physici, the leach finger or ring finger

¶ Sequitur Medicum seu Annularem μύωψ, id est, minimus cæterorum comparatione, alio nomine dictus Auricularis, quod eo in mundandis auribus uti solemus. Græcis dictus ὠτίτης, the little finger.

Finenesse of speech, vide Elegancie.

to Finish, vide to End.

Firme or sure, vide stedfast.

the Firmament, vide Heaven.

a Fishpond or stew.

Piscina, Vivarium
Ichthiotrophium.

a Fisher boat.

Lembus, Horia
Navigium piscatorium
Lembunculus
Nassa, κυρτίδιον Græcè.

Fit, vide Apt.

a Flapper, or a Flap for wind.

Ventilabrum
Flabellum, ῥιπίδιον.

Flashing, vide Lightening.

a Flat hand.

Manus vel palma porrecta
Manus lata atque extensa, explicata
¶ Contractam vero vel compressam manum pugnum vocamus, a fist, πύξ

to Flatter, to speake faire,

to allure with faire words.

Blandiri. Obsequi. Adblandiri
Assentari, Obsecundare

Arridere, Adulari
Palpare, Palpitare, cum acto
Parasitari, παρασιτεῖν
Allectare, blanditiis attrahere, inducere, invitare
Delectare, Sublinere, Lenocinari per translationem
Pellicere, Præmiis aliquem invitare
Lactare per translat. ut, Nisi me lactasses amantem, Terent.
Duci phaleratis dictis
Palpam obtrudere
Gnathonem agere Terentianum
Υπαικάλλειν, γναθίζειν
Sublinire os. Placentia loqui
Supparasitari
Parasitastrum agere
Fumum vel fumos vendere
Oleum vendere in Evangelio.
Κολακεύειν, καρκαπίζειν
Αδελφίζειν
Vitiis mollire. Oratione blandiri
Palpo percutere
Aqualiculi farciendi gratia nihil non facere & dicere
Mulcere, permulcere, demulcere aures, caput
Spargere aquam, metaphora ab equis ducta
Thus pedere
Βδεῖν λιβανωτόν.

a Flatterer, a Fleerer, a Smelfeast.

Assentator κόλαξ
Palpo, onis, Palpator
Palpitator, Adulator
Fumum oleumve venale habens
Gnatho, Gnathonem agens
Gnathonicus, Blandiloquus
Parasitus, παράσιτος
Ventris causa Gnathonicam exercens artem. Cinislo.
Adulatoris notam ferens
Oleum in auriculam ferens
Ventris causa, aqualiculi gratia farciendi, nihil non agens, dicens, juxta illud Gnathonis Terentiani, Ait aio. negat nego
Ficum petens, proverb.
Συκον αἰτεῖ, ut vulgus in hodiernum usque loquitur, He would faine have a fig.
Γλωσσογάστωρ, linguam habens venalem, Cænipeta
Assentatores vocat Phocylides
Τραπεζοκόρους, ἑταίρους mensipetas, socios illorum odas psallentes quorum panem comedunt, qui inquam assentatores in malis fovent plerunque magnates, & quasi pulvinar scabiosis illorum brachiis subjiciunt, loquentes placentia. Vide Allurer.

Fleame, vide Spittle.

a Flitch of Bacon, vide a Gammon, &c.

a horse Flie.

Oestrum, οἶστρος
Asylus, Tabanus.

to Flie, to run away, to escape.

Fugere, Aufugere, Avolare
Capessere, Dare fugam, Evitare
Dare terga fugæ. Ovid.
Νῶτα δοῦναι, Dorsum dare
In fugam converti, diffundi
Tergiversari. Arripere fugam
Τὰ νῶτα μεταβάλλειν
Dare, mandare se fugæ
Terga dare
Fugam capere, ἀποφεύγειν
Pedem retro ferre, Dare se retro
Referre pedem ac retrahere
In fugam se conjicere, conferre, dare
Profugere
Pedibus salutem quærere
Cæterum apparare, moliri, adornare fugam, To prepare to flee

Meditari, Græcè, βυλεύειν τὴν ἀπόδρασιν
Talaria induere
Fidere pedibus
Dare se in pedes. Terent.
Fugam facere
Fuga vincere
Fuga suis rebus consulere
Fugam arripere, corripere, festinare, agitare, celerare, tenere, texere, tentare, petere, convertere, quærere
Vela dare metaph. pro aufugere, Virg.
Projicere vel conjicere se in pedes
Cavum sive volam pedis ostendere
Calcaneum ostendere
Τὸ κοῖλον τοῦ ποδὸς δεῖξαι
Terga vertere, frequens, apud Historiographos, & in Bibliis
Postico discedere, sibique confidere
Suffugere, to slip away
Conferre se, apud Cic. pro confugere, Proripere sese conspectu alterius
Quo nunc se proripit ille? apud Virg. whither commeth he, whither sneaketh he, or creepeth out of the way?
Maturare fugam, apud eundem, vide Escape.

to Flie as a Bird.

Volitare, πέτεσθαι
Pervolare sublime, Altum ire interremigio alarum
Volare, Sulcare aëra
Aethereas carpere vias
Evolare, in altissima tollere
Pennis tolli, niti
Secare pennis æthera
Petere æthera pennis
Stridulis alis tecta supervolare
Moventque per aëra pennas
Magnis clangoribus quatere alas
Pernicibus esse alis
Labi pennis
Cæli medio volare
Paribus niti alis
Fertur in arva volans
Celeres commovere alas
Tenues se sustulit Ales in auras
Pennis se tradere cœlo
Æthera verberabat alis
Iactare, movere, vovere, agitare alas
Remis alarum insistere
Allevari pennis
Alis distringere.

to put to Flight, to drive away.

Fugare, Convertere, vertere, agere in fugam
Abigere, arcere aliquem limine
Dare, agere in fugam
Pelli regno. Detrudere finibus
Fuga distracti, dissipati, disiecti, dispersi sunt
Distraxit eos fuga, dissipavit, disiecit
Expellere, Vide to Overcome.

to Fling, vide to Shoot, or to Cast.

to Flie, vide to brawle.

grieved with the Flix or Laske.

Furiosus, Dysentericus
Ventris profluvio laborans
Ventrem habens solutum, laxum, fluidum, liquidum
Subjacens passioni fluidæ egestionis
Cœliacus
Alvum habens solutam, citam, laxam, plus satis egerentem
¶ Ciere, solvere, ducere, laxare, alvum, to drive into a Laske, to make the belly loose, or to make one goe to the stoole
Citare alvum, sæpe laxare
Solutus in fluxum venter, vires corporis eviscerat, Cypri.

to Flourish, vide to Grow.

to Flowt, vide to Mocke.

a Floud.

Restagnatio, Æstus
Augmentatio, incrementum fluminum. Inundatio.

a Fluter, vide Piper.

a Foe, an Enemie, or Adversary.

Inimicus. ἐχθρὸς
Hostis ἐχθροδαπὸς
Ferus est nobis, nimium crudelis est hostis, nimis acerbus, acer, vehemens, sævus, propensus ad exitium nostrum, in nostram perniciem
Adversarius, propriè in judicio.
Perduellis, apud Plaut. Æmulus
Gravis adversarius, i. potens
Infensissimus hostis & adversarius
Capitalis inimicus
Infensus, i. vehementer iratus
Infestus, i. permolestus, qui alicui malum infert
Inimicitias, simultatem gerere, exercere; to beare ill will.

to Foine, to Prick, to sting, to Thrust, to Sticke.

Cuspide, gladii mucrone petere, pungere
Transfigere cervum
Punctum ferire, apud Veger.
Irruere, invadere, ἐκ διαγῆψεως, i. punctum
Terebrare cavas uteri, & tentare latebras
Transfigere, transjicere, trajicere, rumpere, figere, fodere, inducere, perforare pectora, latus, præcordia, viscera, ferro, ense, gladio, telo, hasta
Obligare, adigere, condere, recondere, conjicere in pectus, latus, guttur, ensem, telum, ferrum
Exigere, dimittere per pectus, præcordia ferrum, telum
Resolvere, recludere Iugulum ferro, mucrone
Iugulum abscindere
Auferre, rumpere guttura cultro
Incumbere ferro, telo
Gladio finire dolorem.
¶ Cæsim petere hostem, apud Liv. to strike, to cut
Cæsim ferire, apud Virg.
Cæsim lancinare, ἐκ καταφορᾶς. i. Cæsim
¶ Ictum gladio recipere, est repellere, avertere, to keepe off a blow.
Infestis inter se hastis concurrere, to foine nimbly
Perforare hasta
Valida concurrere longius hasta
Exercitus Livio decurrere dicitur quando lancea certat
Validis vibrare hastilia nervis
Aperto currere campo. To run.

Folke or People.

Plebs, Plebecula
Plebes, antiquitus, Populus
Δῆμος, Vulgus, εἰκαῖον.

a Fold, vide a Sheepe-cote.

to Follow, to go after.

Comitari, Sequi, Subsequi
Insequi, pro subsequi ponitur
Comitem se præbere vel adjungere
Παρακολουθῶ
Adesse, Sectari, Affectari
Affectari officii gratia, for honors sake to wait upon
¶ Et succedere, subire
Subeunt morbi tristisque senectus, Virg.

to Follow his lust, or his owne minde and fancie, to doe what he will, or list himselfe.

Facere ut lubet, ut libet, quod quis velit
Utcunque lubitum est animo facere
Ex animi libidine facere
Utcunque fert animus, utcunque visum est agere. αὐτογνωμεῖν
Sequi animi impetum, suam voluntatem
Arbitrio suo vivere
Animo morem gerere
Obsequi animi desiderio
Pro arbitratu & arbitrio suo facere, agere
Explere animum suum
Facere ingenium suum. Plaut.
Animo obsequi suo
Audire se, pro auscultare sibi
Ex animi sententia rem agere
Ex sua facere sententia
Suo vivere modo, apud Terent.
Prope adest, quum alieno more vivendum est mihi, sine nunc meo me vivere interea modo
Indulgere animo, affectibus suis
Omnia sua libidine, suisque utilitatibus metiri. Eras.
Libere vivere
Ferre vota sua secum. Ovid.
Summam habere votorum, to have his will
Servire, inservire cupiditatibus, affectibus, libidini suæ
Suis legibus, sibi probatis & complacitis vivere legibus
Αὐτονομεῖσθαι.

to Follow, to Trace, to seeke by the Footsteps or traces, to Imitate.

Sequi ad mores corpusque refertur,
Imitari ad mores, dicta, factaque
Sectari ad disciplinas pertinet, unde sectæ nomen
Æmulari significat etiam sectari, & iisdem rebus studere
Indagare, Vestigare
Vestigia tenere
Servare vestigia, observata sequi
Vestigia nancisci, quærere, flectere, stringere, ferre, ponere, movere, relinquere
Vestigia insunt, supersunt
Sequi pedum signa
Nulla videt taciti quærens vestigia furti
Apparent signa notæque pedum
Incrant vestigia ripis
Instare alicujus vestigiis, Plin.
Zelari, Consectari
Legere vestigia, Poeticum
Inhærere vestigiis, insistere
Sequi, insequi vestigia
E vestigiis sequi
Vestigiis adhærere
Ἀκολουθεῖν, cum dativo
Ἐπεμβάλλειν, Insectari
Insequi & persequi in bonam etiam partem accipiuntur, pro continuè perfectéque sequi
Vita exprimere
Sapere patruos proverb, pro parentum aut veterum mores imitari
Præbere se imitatorem æmulumque virtutis paternæ
Moribus referre
Exemplum capere, apud Terent.
Alicujus exemplum æmulari, apud Erasmum
Alicujus vestigiis ingredi.

a Foole, or Foolish, Unwise, Daft.

Stultus, μωρός
Amens, Demens
Fatuus, Stolidus
Bliteus, Stupidus
Insulsus, Insipidus
Imprudens, Indoctus

Ineptus

Ineptus, Delirus
Hebes, Tardus
Obtusus, Temerarius
Rationis expers, inops
Βλιτόμμας, βλιτομάμας, ἄφρων
Bœticum ingenium. Crassus
Infrunitus, vel per o infronitus
Bucco, onis, apud Plaut.
Vecors, Bardus
Excors, Morio, Idiota
Insulsus, Blax, βλὰξ
Τὸ μῦ ἔλαξε, qui My sortitus est, in stultum ænigmaticè dicebatur, quod Moros Græcè, i. est stultus, primam literam græcam My habeat
Nabal. Stultitior Militide, Moricho, Coræbo.
Stultior Terebintho
Impos mentis, animi
Haud sanæ mentis
Mente captus
Ratione carens
Egens mente
Sensuum inops, Infatuatus
Insipiens, Infatuatus
Animum dementia cepit.

Foolishnesse, Trifles, Toyes.

Deliramentum
Dementia, Stultitia
Delyrium insulsum
Nugamentum, Figmentum
Vaframentum, Hiberæ neniæ
Nugæ Affaniæ, Lyræ
Nugalia, σύμβλημα
Nugatoria, Gerræ Siculæ
Stulta blateramenta
Nugæ, neniæ fœmineæ, aniles, futiles
Gerræ muliebres, Res risu digna
Apologus Alcinoi
Commentitium
Inanes levitates
Bullatæ nugæ, Tricæ apinæ
Fabulamenta somniis similia
Somnia, Cæca insomnia
Fabulæ aniles, viles, inanes, nihil, ineptæ
Vana anicularum deliramenta
Ridicula, αἰσωπικά
¶ Consarcinatis fabulamentis, seu gloriosis mendaciis aliquem explere.

to wax Foolish, or to become a Foole.

Stultescere, Obtutescere
Dementire, Delira fari. Lucre.
De mente exire
De sapientia excidere
Desipere, Desipiscere
De rationis potestate exire
Ἀφραίνειν. παρανοεῖν
Delirare, παραγηρᾶν
Sensibus alienari. Vide to Dote.

to play the Foole or the Jester.

Agere stultum, morionem, festivum, fatuum
Γελωτοποιεῖν, Præbere jocos
Movere risum, Agere nugas
Stultis dicteriis silentium, ac compotationibus tristitiam discutere, Eras. Facetias facere
Ridiculis dictis exhilarare compotationem. Futire nugas
Facere se bardum, Plaut.
Stultum se simulare.

to make Foolish.

¶ Infatuare, ἐκμωραίνειν
Fatuum, dementem facere, apud Plautum
Dementare, ἀπομωραίνειν
Ex stulto insanum facere, Terent. to make one a very Foole
Alicui farcire centones.

Foolish, unwise, unsavery.

Rationis expers, Parum cordatus
Corpus sine pectore, Horat.
Nihil ultra vulgum sapiens
Caput cerebro vacuum
Ratione carens

Excors

Excors, Vecors
Vesanus, Delirus
Imprudens, Nullius judicii
Parum compos sui
Cerebro carens
Animo parum valido, apud Sal.
Insano cerebro
Infrunitus, ἄφρων
Mente captus
Impos mentis
Non sanæ mentis
Stupidus, Margites
Stipes sine sensu, sine sapore, elinguis
Embarus, ἔμβαρος
Communi sensu carens, apud Hor.
Vappa, metap.
Cæcus auribus in prover.
Communis sensus quia apparet oblitus.

Fooles, or Jesters.

Stulti, μῶροι
Moriones, Bardi
Mimi, Circulatores
Biaces, Morionem agentes
Gesticulatores
Risus concitores
Γελωτοποιοὶ
Ridiculi nugatores
Scurræ, βωμολόχοι.

to Forbid.

Interdicere, παραγγέλλειν
Inhibere ne rem cœptam prosequamur
Prohibere ne facere incipiamus
Vetare, Cavere
Cavere gravi senatusconsulto.

with all Force and power, vide with might and maine.

to hold or keepe by Force.

Manuum vi, justum metere velle
Τῇ δυνάμει δικαίωσιν τῇ διὰ τῶν χειρῶν ὀρίζειν. Hes.
Rem vi, non judicio gerere
Frameis & gladiis fidem de foro, jus è tribunalibus, authoritatem de repub. auferre
Lege manuum non ex præscripto legum rem gerere
Ius in manu reponere
Ferro quippiam dividere, decernere
Capillis, auribus, obtorto collo trahere, Vi perpellere
Centauricè, Cyclopum more facere
Rem legibus neglectis pro sua libidine gerere.

For ever, vide Everlasting.

to Forget.

Oblivisci, Effluere
Defluere ex animo
Ire, abire in oblivionem
Capere oblivionem
Labi è memoria, è pectore
Dare ventis
Excidere alicui
Ducere oblivia vel oblivionem
Poët. Oblivioni dare, tradere
Vino inscribere
In vento & rapida scribere oportet aqua, apud Catul.
Ventis tradere. Horat.
Delere ex animo
Ex animo revellere, ejicere
Imis cereis eradere
Sapientiæ est atque magnitudinis animi oblivioni tradere irrecuperabilis dispendium
Nam rerum irrecuperabilium summa fœlicitas, est oblivio. Vide to Dote.

to make Forfeit, vide to Confiscate.

Forgetfull.

Obliviosus, Oblivium
Immemor
Collecta oblivia damno

Non subeunt animo meritorum oblivia nostro
Memoria infirma.

to be Forgotten, to make forgotten.

Æternum Lethes tegi sub amne
Interire à memoria hominum
Iacere in oblivione
Oblivionem veterum amicorum invehere
Longa oblivia potare
Alicujus rei memoriam omnem tollere, funditus ac delere
Rebus gestis offundere oblivionem
Memoriam habere fluxam, parum tenacem.

I have Forgotten it, or it is out of my remembrance, or minde.

Excidit animo, Excidit
Effugit, Oblitus sum
Aufugit, Fugit me
Effluxit, Defluxit
Cœpit me oblivio
Oblivio sustulit, abstulit illa, id est, penitus oblitus sum
Laticem omnem Lætheum aridulis ebibi faucibus
Venit in oblivionem
Oblivio intercepit
Excessit è memoria
Elapsum est memoriæ, menti, ex vel è memoria
Effluxit memoria, aliquorum flexu ducta metaphora
Memoria excidit
Ventis & auræ mandatum
In tenues evanuit auras
Cribro excepi, non in dolio
Memoria non retinui
Inscripsi vino
Non rite audita recordor. Virg.
Omnia non memini, mens est mihi debilis, Ista vix teneo. B.
Mantu. Effluxit ex animo meo
Evulsum ex omni memoria vitaque nostra
Nomen loci, authoris, viri subterfugit nimis
Fugit exulatum pectore meo. Cic.
Hæc me fugiunt, i. non recordor.

to Forgive or Pardon an offence.

Condonare culpam, crimen, & donare simplex
Relatam facere gratiam
Dare erratorum veniam
Ignoscere admissum
Condonare præteritum erratum, peccatum, malefacta
Tribuere veniam errori
Mittere noxam, Terent.
Remittere culpam, delictum, noxam, vulgus demittere dicit
Indulgere
Veniam dare culpæ
Offensam dimittere, seu potius remittere
Συγγινώσκειν. συγγνώμην ἔχειν, ut tradit Budæus
Et ab aliquo veniam petere, orare, παραιτεῖσθαι συγγνώμην παρά τινος, est deprecari culpam, pœnam, noxam
Facere gratiam delicti, apud Sal.
Condonare supplicium, Cic.
Offensiunculam remittere
Concedere, apud Cic.
Relaxare, Laxare, Resolvere
Absolvere nexum criminis
Rumpere nexum vinculi, id est, peccati. Dare indulgentiam. Plinius
Dare remissionem criminum
Ferre veniam offensis, frequentia in sacris literis
Animadversionem remittere, pro condonare, apud Cic.
Peccatorum nubila tollere
Sarcina ponderum prementium levare

Eximere noxæ, pœnæ
Eximere nomen de tabulis, quod vulgo absolvere, dicimus, eum
Liberare scelere, de crimine tollere
Impunitatem dare peccatorum.

For your sake.

Tua causa, Tui causa
Σῶ χάριν, πρὸς χάριν σου
In tuam gratiam, pro quo nonnulli usurpant has voces, Respectu & contemplatione tui, minus ornatè.

For my sake.

Mea vel mei causa
Meo vel nostro nomine
Mea ex parte
Meis verbis
In meam gratiam
In rem nostram.

a Forme, a Shape, a Shoomakers last, or least.

Forma, Formula
Exemplar, Typus
Figura, Archetypus.

a Fornace, vide Oven.

a Forrest, a Parke, a Wood.

Saltus, Lucus, Nemus
Νέμος, Sylva, ὕλη
Distinguunt (fateor) nonnulli, sed differentia confunditur.

to Forsake, to faile, to Lack, to yeeld, to turne to the contrary part.

Descire, Desciscere, ἀφιςάναι
Deficere, Rebellare
Ab imperio deficere, vel à nomine, à republica
Vindicare libertatem
In oppressionem tyrannidis arma sumere
Novis rebus studere
Revocare, redintegrare, instaurare amissam libertatem
Colla jugo subtrahere
Retrocedere
Rebellionem moliri, facere
Sese recipere, vindicare in libertatem
Imperium detractare
Servitutis jugum excutere
Transfugere
Deficere ad Francos, ad Turcam
Conferre se ad hostes, Cic.
Deficere ad regem, Salust.
Transire ad hostes
Hinc transfuga, defector.

to Forsake or resigne his office, to give over or goe from his office.

¶ Abire prætoratu, tribunatu, magistratu, consulatu
Defungi
Ablegare, vel abdicare se magistratu, consulatu, functionibus, dignitate sua nondum ad plenum functa defungi
Deponere magistratum
Ἀπιέναι ἀρχῆς, ἢ παραλύειν
Longum valere, jubere.
Decedere de dignitate, de officio
Ab officio recedere, Cic.

to Forsake, vide to Leave.

to Foresee, vide to Perceive, Circumspect.

Forswore, vide False.

Fortresses, strong holds, or Bulwarkes.

Munimenta, Munitiones
Propugnacula, ἔρκιον, ἔρκος,
Ἐπιτειχίσματα
Fortalicia, Valla

Præsidia

Præsidia, Castella
Ἐρύματα, Castra
Turres, Arces
Aggeres, Septa
Refugia, Loca munita
Defensacula
Minæ murorum ingentes, Virg.

Fortune.

Sors, Fors
Τύχη, λάχος. Alea
Eventus, Exitus
Casus incertus
Varietas ambiguitasque fortunæ
Fortuna quam Budæus vocat stolidam ac protervam rerum humanarum arbitram.

Fortunately, vide Luckily.

to try the Fortune, or to adventure upon Fortune.

Stare fortuna
Fortunæ se suaque permittere
Rei exitum experiri
Tentare fortunam
Fortunam periclitari, apud Cæsar.
Ἐκκυβεύειν
Venari, experiri fortunam
Iacere, jactare aleam, to Hazard, to venture, or to put in adventure
Κύβον ῥίπτειν. διακυβεύειν.
Sene. Quod sors feret, æquo feramus animo
Superanda omnis fortuna ferendo est, Poëta.
Fortunæ res humanas pro arbitrio flectenti & versanti se totum committere
Auræ blandienti vela pandere
Subjicere rem fortunæ
Negotii eventum fortunæ committere arbitrio
Belli virtutem, eventum experiri
Vela ventis permittere, apud Quinti.
Fluctibus dare ratem, apud Sene.
Ferri per colla, apud Virg. Enei. pro pati jus fortunæ prout alea casusq; temerarius tulerit, to waver in the ballance of Fortune.

ill Fortune, grievous Adversity.

Res, fortuna, adversa, contraria, incommoda, infesta, infensa, iniqua, inimica
Gravis fortuna, reflans, adversa
Res afflictæ
Malum substant.
Infortunium, ἀτυχία
Adversitas
Malum Lemnium
Ogygium, Tragicum
Lerna, Ilias malorum
Calamitas, Casus, Acerbitas
Mala malis succedentia, agminatim ingruentia, &c.
Uno ex malo plura consequuntur
Cui advenit unum, non advenit solum
Hinc etiam poëtis Cathenati labores dicti. Vide proverb.

to have ill Fortune or ill lucke.

Infortunia pati, Fatis exerceri
In salo hujus vitæ circumstantibus agitari procellis
Fortuna vehementer, acriter, acerbè, graviter me oppugnat, vexat, exagitat, urget, premit, gravat
Adversis premi
Ferri in præceps, præcipitium
Conflictari incommodis multis & magnis. Cic.
Malo infortunio perire
Facultatibus labi, to decay.

against ill Fortune, good Hope.

Ego ad omnes casus, quibus humana vita subjecta, proposita, exposita est, patet, fortis sum.

Contra

Contra fortunam paratus, armatus, firmus, validus
Firmissimis præsidiis conscientiæ munitus
Res humanas præclarè contemno, negligo, despicio, aspernor
Valet animus, firmus est, seipso nititur, sua in seipso præsidia ponit, à seipso præsidium omne petit
Adversus fortunæ vim, impetum, conatus, injurias, tela omnia, seipsum corroborat
Minimum res humanæ me movent, afficiunt, perturbant
Minimum laboro de rebus humanis
Susque dèque res humanas facio, fero
Humanis casibus, animi præstantia, virtute, fortitudine resisto
Fortunæ conatibus obviam eo, occurro, objicio me fortiter atque acriter
Fretus conscientia fortunam sperno, contemno
Mea mè contra fortunam conscientia fortem facit, confirmat, auget viribus, validiorem reddit, mihi animos addit, virtutem, vires, robur, fortitudinem, firmitatem.

Forthwith, vide out of hand.

Foule, vide Filthy.

to make Foule, to Array filthy and sluttishly, to Defile.

Contaminare, Deformare
Attaminare, μιαίνειν
Temerare, Maculare
Inquinare, Scelerare.
Polluere, μολύνειν
Inficere, impiare
Coinquinare
Oblinere, metaphoricè
Violare, Sordidare
Vitiare, Collutulare
Incestare, Cloacare
Prophanare, Conspurcare
Turpare, Tetrare
Deturpare, Devenustare
Fœdare, Defœdare
Spurcum, fœdum reddere, vel turpe.
Gregem sanctum contagione polluere
Sufficere purpuram, Cic.
Lesbyari λεσβιάζειν.

Foules, vide Birds.

to Fray, vide to Abash, to feare.

the Fraight, payed for Carriage.

Naulum, Merces naulica
Portorium, & Portorion
Porthmion Græcis
Porthmeus dissyllabum & portitor, a Barge-man or Waterman, or a Carrier.

a Franke benefit, vide Benefit.

Franticke, vide Mad.

a Fraternity, a Brotherhood.

Contubernium, Sodalitas
Conventus, Conventiculum
Φρατρία, Græcè
A Divis passim apud nos cognomenta habent.
Ineptiunt prorsus qui confratria vocant
Phratria enim vocabulum Græcum est, non deductum à fratribus, ut autumant.
Contubernales, epulones, coepulones, syssitos, sodales saginandi plerumque

rumque ventris gratia ita convenientes Græci, φρατέρας vocant
Phratriarchus, φρατρίαρχος est præfectus, præpositus & princeps fratriæ, the Deane or Warden
Curia similiter significat, a brotherhood
Unde Curiales & tribuales.

without Fraud or Deceit, vide Without, &c.

Free or at Liberty, his owne man.

Liber, αὐτεξούσιος
Sui juris, Suæ potestatis
Suæ tutelæ, αὐτοκράτωρ
Sui arbitrii, ἐλεύθερος
Patria potestate solutus
Dominationi nullius parens
Suo jure libertateque utens
Ingenuus, Persius: Meus à prætore recessi.

Free from subsidie.

Virtute tua consecutus est, ut nihil, nullum fructum publicè penderet, ut vectigalis non esset, ut esset immunis, ut ex eorum numero, qui publicè aliquid penderent eximeretur, nihil publicè solveret, ut esset expers onerum quæ publicè imponuntur, ut nullam pecuniam in commune conferret, ut publicis oneribus vacaret, ut tributarius non esset, ut nullum tributum persolveret.

Free from trouble.

Nunc quidem Dei gratia vacuus molestiis, sine molestia, cura, sollicitudine sum, procul absum
Nulla meum animum paulò molestior, gravior, acerbior, exagitat, vexat, perturbat, commovet, afficit cogitatio
Fruitur animus meus tranquillitate
Bene est, tranquille est, commode est, quies est, pax est
Tranquillitas est animo meo
Animo sum ab omni molestia soluto, vacuo, libero, longe sejuncto
Dei benignitas me omni molestia exemit, liberavit
Ab omni molestia vindicavit, dicavit, eripuit, disjunxit.

Freely, without dissembling, even as I thinke.

Ingenuè, Liberè
Ἁπλῶς, ἐλευθέρως
Ex animo, Citra fucum
Renudatis animi penetralibus
Recto pectore, Aperto pectore
Vera fronte, Simpliciter
Citra dissimulationem
Rotundo ore, Tutò.

a Freedome, vide Refuge and Village.

Fresh, vide New.

to Fry, vide Roast.

a Frying pan.

Sartago, Frixorium
Patella, τήγανον
Frictorium, φρύγανον.

Friendship, Amitie, Goodwill.

Amicitia, φιλότης
Familiaritas, φιλία
Benevolentia, εὔνοια
Necessitudo, Usus,
Conversatio
Notitia pro familiaritate nonnunquam ponitur
Sicut & Charitas à Cic. pro amicitia, & benevolentia, ac consuetudo pro intima quadam familiaritate ponitur

Limen

Limen pro amicitia, ut exponit Servius in Vir. Hinc, limine pelli, limine submoveri
Eliminari, excladi, To bee thrust out.
¶ Vetus amicitia, quæ ab ipsis propè cunabulis unà cum ætate accrevit, Old acquaintance.

a Friend, an Acquaintance.

Amicus φίλος
Familiaris, Conjunctus
Benevolus
Charus συζήτης
Quicum bene convenit
Necessarius seu potius pluraliter
Necessarii, amici, & quibus uti familiariter solemus
Conjunctissimus
Iuratissimus, Plin.

a great Friend.

Quicum haud vulgaris intercedit amicitia
Arctissimo, sanctissimoque necessitudinis fœdere copulatus
Affixus lateri alicujus
Necessitudinis nexu, tenacius astrictus
Quicum necessitudo intima atque arctissima
Et singulari in me benevolentia
Consuetudine junctissimus, quicum maxima familiaritas intercedit
Alicui toto pectore deditus, a hearty Friend
Certus, fidus amicus, proverb.

to be Friends, or to use ones friendship, familiarity.

Uti quapiam familiaritate
Habere arctissimam vel amplam cum aliquo necessitudinem
Summa alicui familiaritate conjungi
Amicitiam bene vinctam habere
Uti consuetudine
Consuetudine, amicitia devinciri
Complecti aliquem familiaritate arcta
Continuam cum quopiam fovere familiaritatem
Intercedit mihi cum aliquo familiaritas maxima, cum quo mihi usus multus est: mutuaque inter nos benevolentia.

to Get, to make Friends.

Contrahere familiaritatem, amicitiam, benevolentiam
Conjungere, ἱζευγεῖν
Devincire sibi aliquem amicitia
Inire amicitiam
Adsciscere amicitiam
Iungere se alicui fœdere amicitiæ
Insinuare se in amicitiam, familiaritatem alicujus
Emereri amicos
Amicitiæ fores aperire
Iungere amicitias, familiaritatem
Officiis provocare, benevolentia allicere
Familiaritate devincire, implicare
Dare, immergere, insinuare se in consuetudinem
Captare benevolentiam, gratiam
Magni viri conflare amicitiam, familiaritatem
Amicitiam conciliare
Conciliare, jungere sibi aliquem sulvo munere, id est, auro
In fœderis societatem trahere
Amicitiam parere, gignere
Gratiam alicujus sequi, est amicitiam ambitiosius captare, ambire, apud Cæsa.
Sic gratiam quærere, aucupari, inquirere, apud Cic.
Et similiter gratiam acquirere, con-

sequi ad eundem.

¶ Amicitiam confirmare, firmiorem reddere, conglutinare, connexa sibi pectora, strictiore, adhuc commissura conglobare, Vide to pacifie.

to breake or to undoe Friendship.

Amicitiam dissuere, scindere, violare, funditus evertere, deponere, extinguere, labefactare, discindere

Solvere amicitiæ vincula

Amicitiæ tesseram frangere, perfringere, labefactare

Scindere necessitudines sanctissimas

¶ Inimicitias indicere, denunciare, suscipere, gerere, exercere, habere.

the Fringes or Borders of a Garment.

Fimbriæ, κράσπεδα τοῦ

Laciniæ, cæsuræ vestium extremæ particulatim decoris gratia concisæ, Fringes. Limbelli

Peniculamenta, Limbi

Limbuli, φυλακτήρια

Extremitates oræ vestium, ὤα καὶ ὠά.

Instita, the hems or welts.

From henceforth.

Deinde, ἔπειτα

Deinceps, Sub hæc

Dein. ἐντεῦθεν, Exin

Post, Postea, Posteaquam, after, afterwards, after that

Ubi, Dum. At ubi. Simulac.

Ut, Simulatque, as soone as

Ὡς δὲ τάχιστα, Simul ut

Tum, proinde, apud Virg.

Interposito, interjecto deinde temporis spacio

Mox pro eodem frequens, apud Plin.

Dehinc pro deinde, apud Sal.

Secundum cum accusativo, pro post, frequens est

Secundum eam pugnam

Postea, multis labentibus annis, a great while after.

to be Frozen.

Gelari, apud Iuven. Congelari

Gelascere, πήγνυσθαι

Congelascere, κρυσταλλοῦσθαι

Durari glacie, λαγηροῦσθαι

Gelu constringi, attringi, durari

Densari frigore

In glaciem converti, Glaciari

Asperitate hyemis densari. Vide to wax hard.

to Frowne, vide to looke Sowrely.

Froward, Crabbed, Wayward.

Difficilis, δυσάρεστος

Δύσκολος, μεμψίμοιρος

Morosus, Querulus, Severus.

Querulosus, Gravis

Molestus, Perversus

Tristis, Onerosus

Cilicum moribus utens.

Ἐγχελίζόμενος στυγνός

Insuavis moribus

Αὐθέκαστος, κακοσχόλος

Homo suorum morum

Expers sensus communis

Suis moribus, suo quodam instituto vivens

Difficillimis moribus

Intractabilis.

Quem ne bestiæ quidem ferre possent

Quem non tollerent centum Ægyptii

Injucundis, asperis moribus

Et proverbialiter

Leberide scabrosior vel asperior

Thymbra victitans

Echino asperior

Totus Echinus asper

Et præposterus, perversus homo.

a Fruitfull, a Fertill, or battle ground.

Terra

Terra ferax, Fœcunda
Opima, Luxuriosa
Καρπυγόνη
Omnium ferax, Fructifica
Fertilis terra, pinguis, dives, frugifera, Læta, alma
Omnipara tellus, Soli. de Creta insula. Larga vitis, mira soli indulgentia, arborarii proventus abundantes. Idem de India. In anno bis æstatem habet, bis legit frugem
Ager Rheticus bonis frugibus, opimus & ferax. idem:
Solum divitem fœtum proventuum effundens, præfœcundum
Præpinguis, uber gleba, Fructuosa
Fructifera, καρποφόρος
Lætissimum latifundium
Tellus, ager ubertatis inexhaustæ
Γλιμφορος
Terra, ager restibilis, πολυφυής
Restibilem fœcunditatem adferens
Terra benigna, pro feraci, & fructus abundè reddente, apud Plin. ita de Ægypto loquente, Nulla est benignior tellus, nullus ager feracior
Arbor vel tellus bifera, quæ bis fert fructum, sementem
Fructum edere. καρποφορεῖν
Fruges fundere, fructificare, fructum ferre. To bring forth fruit
Dare fœcunditatem terris
Uberare, fœcundum, uber facere
Πιαίνειν. To make fruitfull.

Fruitfulnesse, vide Fertility.

to make Fruition, vide to Enioy.

Full, Replenished.

Plenus, Distentus
Repletus, Refertus
Satur, Tumidus
Tumidis navigare velis, to saile with full sailes

Funerals, Solemnities at ones Buriall.

Funeralia. Sacra funebria
Iusta exequiarum, apud Cicer.
Supremi diei celebritas
Exequiæ. Officium funebre
Parentalia olim dicebantur & justa funebria, Feralia
Νομιζόμενα ὅσια
Parentationes
Et inferiæ, apud Virg. pro sacrificiis quæ Manibus, umbris vel inferis à veteribus solvebantur
Ἐπικτίεια
Feralis pompa, i. exequialis, quæ cadaveri offerendo exhibetur
Et cultus feralis pro funebri & lugubri
¶ Epicedium, Threnodia, Carmen funebre
¶ Epicedium, Threnodia, Carmen funebre, exequiale, Ovid.

to keepe a great Funerall, or Buriall.

Iusta celebrare, solvere, persolvere perhonorificè
Iusta funebria, honores funebres agere, peragere, regio sumptu
Funebre officium exequi
Mortualia solvere officia
Exequias facere, seu celebrare, peragere
Celeberrima parentatione peragere funus, funeris exequias
Exequiari etiam dicitur
Καθαγίζειν
Supremas exequias ducere, dare, Soli.
Parentare parentibus
Exequi uxorem defuncti, Plaut.
Inferias facere, solvere
Funus satis amplum facere, Cic.
Iusta facere, conficere magnificè, Salust. Ferre dona Sepulchro.
Τὰ νομιζόμενα ποιεῖν
Vita defunctis justa solemni more facere, exolvere
Ferre suprema alicui

Et Cineri ingrato suprema ferebant, apud Virg.
Dare jura umbris
Defuncti manibus parentare
Funus magnificum, amplum, honorificum deducere
Ducere pompam funebrem
Instruere pompam
Ire, prodire in pompam funebrem
Instruere pompam
Ire, prodire in pompam funebrem
Funebre officium, funus, ceremonias funeral:s agere, celebrare, to keep a buriall
Prosequendo exequias honestare, apud Ambros.

a Funnell.

Infundibulum, χώνη
Epichysis
Celum pro eodem.

Fury, vide Anger.

Furious, vide Mad.

Furthermore, besides all this, Also, Moreover.

Quin, Quine iam, Nunc, Iam
Tum ad hoc, ταῦτ' ἄρα
Adhæc, εἰς ταῦτα, Etiam
Super hæc omnia, Item, Itemque
Præter hæc, & hæc præter, Itidem
Πρὸς δὲ τούτοις, Insuper
Denique, ultra
Præterea, Vel
*Ἔπειτα, Similiter, Tum
Porro autem, Dein, Tam vero
Eodem pertinet
Sed pene exciderat
Neque vero te N. prætereo, Cic.
Quod ad reliqua pertinet
Age vero
Πρὸς τούτοις, πρόσεστιν
Accedit his, Accedit ad hæc
Huc accedit, Huc pertinet
Superest
Reliquum est, Huc tendit
Huic confine est. Non dissimile
His finitimum est. Vide Moreover.

G

to Gad and Iet up and downe.

Volitare & vagari in foro, Cic.
Hac illac itare & circumcursare, cursitare.

a Gaole, vide Prison.

to Gaine, to Win, to Profit.

Facere lucrum & reportare
Frugem accipere
Capere, facere emolumentum & decerpere
Facere rem, frugem
Parare compendium
Referre
Fructum haud contemnendum
Demetere commoditatem
Colligere utilitatem, ex re multum frugifera, quæ commodo, usui, emolumento sit
Maximè operæ precium facere in re aliqua
Fructus sat uberes copiososque metere
Colligere fructus non paucos
Non mediocrem utilitatem comparare
Capere fructum, Cic.
Magnorum meorum laborum multarumque vigiliarum fructum cœpi maximum, utilitatem maximam
Amplo fœnore compendium facere
Alimentum importare
Vectigal magnum alicui adferre
Vectigal facere
Luculentam colligere messem
Facere, capere messem, proficere
Facere profectum

Fructum

Fructum percipere, capere
Adipisci, comparare commodum
Utilitatem adferre
¶ Commodis servire, consulere
Circa emolumenti messem vigilare, to gape after profit, and gaine
Prospicere sibi
Sui rationem ducere
Λόγον ἔχειν
Suis servire commodis
In futurum, in posterum consulere sibi
Rei familiari insudare, servire, to seeke his owne profit
Habere rationem rei familiaris, quam delabi sinere flagitiosum est, ut scribit Cicero.

Gaine, Winning, Profit, or Vantage.

Lucrum, κέρδος
Lucellum diminutivum
Κερδύφιον, Compendium
Emolumentum, Fructus
Fœnus, Quæstus, Usus
Usura, Aucupium
Impendium, pro eodem, apud Varronem.

a Gammon, or a Flitch of Bacon.

Perna fumo indurata
Coxa, suilla fumosa, Petaso.
Petasunculus diminutivum, apud Iuvenalem, πτέρνα
Succida, a flitch of Bacon.

to Gape, to Chinke or Chap.

Findi, Diffindi
Aperiri, Hiare
Dehiscere, Fatiscere
Hiare æstu, ariditate, humus seu flores dicuntur
Agere rimas
Diduci rimis
Ducere rimas, apud Ovidium
Tenui rima fissus, apud eundem
Hiulcare, Catullus
Cum gravis exustos æstus hiulcat agros
¶ Hiulcum, nimio calore diductum.

the Gard of a Prince, as, the Queenes Gard.

Stipatores, Apparitores
Fascium bajuli, ῥαβδοῦχοι
Somatophylaces, Liburni
Satellites pedestres
Doryferi, à ferendis hastis
Latrones & laterani olim, quod principum stiparent latera, vocabantur, qui nunc lationes à latendo dicuntur, Lictores.
Equestres corporis, principis custodes Archeros vulgo vocant ab arcubus quos olim in equis ferebant, unde rectius Arcigeri appellarentur: & Latinis, sicuti Græcis, ἱπποτοξότας, defendendi causa principem stipantes, circundantes ex equo Sagittarii, apud Cæs. I. V. de Bello Afric. Cum sagittariis ac funditoribus, hippotoxotisq; compluribus
Quadruplatores
Delatores, Emissarii
Emissitii, Exploratores. Coricæi, idem ferè Espiers or Spies
Ὠτακουσταί
¶ Latus suum armatis hominibus stipare
Se militari manu sepire, to have a Gard.
Satellitum post se trahere centurias
Satellitium militare ad corporis tutelam, sui custodiam adhibere
Δορυφορεῖν
Obsequentibus fulciri cuneis
Factionibus armatorum succingi, Ascel.

Stipatus, agmine armatorum, telis multis
Armatus sicariis.

a Gardiner.

Hortulanus, Custos hortorum
Horti curam habens
Κηπωρὸς & κηπουρὸς, Olitor.

a Garland, vide a Crowne.

a Garment.

Vestis, Vestimentum
Indumentum, Amictus
Ἱμάτιον, Crotona genus vestis
Chiridota, with long sleeves
Ralla, a bare or a torne coat
Victus appellatione etiam vestis continetur, ut ait Ulpianus
Area vestiaria, ἱματιοφυλάκιον
Vestiarium vulgus vocat.

to Gaspe, Gape, or yawne.

Oscitare, χασμᾶσθαι
Os totum aperire, commovere
Diducere os
Oscitare, apud Ciceronem legitur
Facere rictum
Hiare, χαίνειν.

a Gasping, Gaping, or Yawning.

Oscitatio actus ipse, nempe intensa oris apertio, χάσμη
Pandiculatio toto corpore fit, quando brachiis extensis, pedibusque porrectis, os diducimus, quod vicii plerunque post somnum diurnum, præque laboris tædio, subrepere solet
Et verbum Pandiculari:
Σκορδινᾶσθαι, extendere seu protendere membra cum oscitatione & capitis gravedine.

Gates, vide Doores.

to Gather things together, to Assemble.

Colligere, Corradere
Coadunare, Conjungere
Conglomerare, Compellere
Congerere, Cumulare
Accumulare, Acervare
Conflare, Contrahere
Coacervare, Cogere
Ἐπισωρεύω
Congregare, Corrogare
Acervatim cuncta congerere
Undecunque comparare
Acervum parare
Centuriare, apud Plaut.
Per fasque nefasque congerere
In unum conferre.

to Gather, to assemble, to come together in a place.

Convenire, Coire
In unum locum convenire
Congredi, Congregari
Συνέρχεσθαι
Veni e in unum, Virg.
Confluere in aliquem locum
Convolat populus, Terent.
Facere concursum, in unum locum currere
Glomerare, contrahere, congregare, compellere
Animi gratia circumvolitare
¶ Comitia habere
Conventum celebrare
Agere cum populo, to call the people together
Concire, convocare multitudinem obscuram
Vocare cœtum, consilium
Corrogare cœtum proximorum, Soli.
Vocare, convocare senatum.

Gelded.

Spado, Eunuchus
Εὐνοῦχος, Semivir

Castratus.

Castratus, Eviratus
Exectus, ἐκτόμιας
Capus vulgo dicitur, cui testes sunt execti, testiculi amputati
Thlasias, θλασίας, qui attritis est testiculis
Distinguunt Grammatici Spadonem & Eunuchum, sed differentia sine robore est.

to Geld.

¶ Execare testes, ἐκτέμνειν
Virilia resecare, Excidere
Ἐυνουχίζειν, Evirare
Emasculare, Castrare
Spadonem, eunuchum facere.

a Generall of an armie, vide a Captaine.

Gentle, Civill, Courteous.

Humanus totus. Civilis
Urbanus, ἐυτράπελος
Facetus, στώμυλος
Comis, Lepidus
Facetiis fluens, abundans
Facundus, Antropelinus
Habens leporem in verbis
Modestus
Moribus integris
Moribus festivis, ac citra gravitatis detrimentum amœnis
Modestiam præ se ferens inauditam
Nihil factitium præ se ferens
Candidus, integer, sine fuco
Gratiarum alumnus
Apertus homo, Hilare ingenium
Festivi & amœni ingenii
Rara præditus humanitate
Ad omnem humanitatem propensissimum habens animum
Mira gravitate conditam præ se ferens comitatem, morumque civilitatem
Comitate, convictus facilitate, facetissimis colloquiis, atque omnium honestissima morum probitate quosvis præcellens
Homo urbanitatis ac facetiarum artifex
Leporum ac facetiarum disertus puer. Catul.
Homo jocis ac leporibus concretus
Insatiabilis lerna nugarum
Lepore, iocis, salibus, undique refertus
Vafer tamen vitia tangit, & admissus circum præcordia ludit. Horatius & Pers.

Gentry, vide Nobility.

Gentlenesse, vide Courtesie.

Gently, Benignly, Favourably.

¶ Benignè. Amicè
Comiter, Populariter
Candidè, Sincerè.

to Guesse by Divinations what will happen, to Prophesie, to shew things to come.

Augurari, Divinare
Vaticinari, Præsagire futura
Augurare, Prophetare
Prædicere, Presignificare
Augurare, Futura prædicere
Προφητεύειν, προλωρεύειν
Ominari, Augurem agere
Ariolari
Aruspicium agere, facere, de cœlo servare
Prodere ingruentia
Canere, apud Virgilium
Babylonicos numeros tentare, & genethliacorum more divinare
Futura significare, aperire
Ex conjecturis prudenter collocatis colligere
Conjicere
Eventura fata dicere
Ventura præcinere
Oraculum edere
Tanquam de specula futura prævidere.

dare, conjectura prospicere
Peregrinum ventum præscire, præsentire.
Destinare oculis furem, apud Curt. pro certis quibusdam indiciis oculorum, furem denotare.

to Ghesse, or to iudge by suspition.

Conjicere, Conjectare
Divinare, μαντεύεσθαι
Conjectura assequi, consequi, prospicere, perspicere, cognoscere
Colligere, Cogitare
Interpretari.

Gesters, vide Fooles.

to Get, to Obtaine.

Consequi, Adsequi
'Αφικνεῖσθαι, Impetrare
Ferre, apud Terent.
Nancisci, Adipisci
Quærere, Parere, Potiri
Indipisci pro eodem, apud Plaut. à quo frequentativum Indepto, apud Varronem
Conquirere, Acquirere
Obtinere, Lucrari
Colligere, Eblandiri
Exorare, Blanditiis impetrare
Surripere cum dativo personæ, per falsam seu mendacem narrationem aliquid impetrare, extorquere à principe vel senatu
Impetrare, exprimere, extorquere
Parare, Comparare
Conciliare, tam in bonum quam in malum
Contrahere
Conflare cum dativo personæ, & accusativo rei constructa.

to Get, or to Earne his living.

Conquirere victum, Quærere
Quæritare, Vivere ex re aliqua
Exercere sumptum suum opere rustico faciundo, apud Terentium in Heaut.
Lucrari victum
Ob exiguum idque incertum lucellum per omnia maria volitare, transcurrere, undis ac ventis vitam committere
Maximis sudoribus, innumeris vitæ periculis sectari, quærere lucellum
Undique lucella venari
Cibum per ignem quæritare & per saxa
E flamma cibum petere.

to Get a good name, to become Famous.

Nominis splendorem, bonam famam, nomen adsequi
Clarescere, εὐδοκιμεῖν
Magna cum gloria & gratia ad summam amplitudinem pervenire, apud Cic.
Crebescere, percrebescere, increbescere
Bene passim audire
Enitere, & enitescere metaphoricè
Gloriam adsequi
Altius emergere
Celebrem fieri
Divulgari, Probus habeor
Cresco, id est, honoratior fio
Bonæ sum famæ
¶ Summam rebus bellicis referre gloriam, acquirere famam
Bellica industria, morum integritate, honestis studiis gloriam consequi immortalem
Prorogare nominis famam
Spargere famam
Nomen adipisci, augere, consequi
Lucubrationibus ingentem parare famam
Moribus egregiis mortalem extendere famam
Egregiam laudem ferre, apud Virg.

Gloria

Gloria superare invidiam
Parare, captare famam, gloriam
In existimationem venire
Existimationem accipere
Rebus gestis inclarescere
Fama pulsare polos, & sydera laude
Nomine per universum orbem inclarescere
Colligere admirationem sui, existimationem, famam
Famæ januam, seu aures hominum patefacere
Quærere nomen per Gallica regna Hispanumque Tagum, &c.
Quærere famam egregiis factis, rebus bellicis, eruditione, virtute, literarum studiis.

to Give, to Bestow.

Dare, δίδοναι. δοῦναι
Largiri, Tribuere
Præstare, Præbere
Conferre, Concedere
Offerre, Donare
Impendere
Impartiri vel impartire
Dono dare
Accumulare donis
Largissimo sinu, plena manu effundere
Munera libare
Condonare pro dare, dativo vel accusativo jungitur
Mittere pro donare, apud Virg.
Scribere pro dare, apud Horat.
Rescribe decem Nerio.

to Give niggardly.

Dare manu contracta, seu parca apud Hor. pro parcè, vel frigidè aliquid dare.

to Give in waste.

Dare in sumptum, apud Terent.
Omnia conferre in commune
Dare ut insumatur in convivium, vel compotatiunculam, pro quo barbari dicunt, dare in antipodio.

to Give over, vide to Yeeld himselfe.

the holy Ghost.

Spiritus sanctus
Flamifer spiritus
Sacrum pneuma, ἅγιον πνεῦμα
Flamen sacrum, almum
Spirabile numen
Flatus vivus
Halitus, afflatusque Dei sacer, Eras.
Paracletus, i. consolator
Mysticum spiramen in hymno natalis Domini
¶ Afflatus spiritu sancto, almo flamine
Illustratus sacro lumine
Divinitus afflatus
Θεόπνευστος.

a Giant, vide Stature.

a Gibbet, or Gallowes.

Patibulum, ἰκρίον
Crux, σταυρὸς
Græcum Π
Furca, αἰώρα
Gabulus apud Varronem, pro patibulo. Stipes
Lignum in sacris literis pro eodem
Trabs excelsa, in libro Esther.

Gifts or Benefits, Presents.

Munera, Munuscula
Dona, δῶρα, Præmia
Data pro donis in sacra Scriptura
Xenia, Xeniola, Beneficia
Lautia, Latinè
Liberalitates
Eulogiæ, εὐλογίαι
¶ Munere, beneficio afficere, to bestow a benefit
Conferre beneficium

Donare munere aliquem
Dare donum, and to bestow a benefit.

Guilefull, vide Crafty.

Guilty, Wicked.

Reus, Noxius
Facinorosus, Criminosus
Peccator, Labe reus
Obsessus culpis
Vitiis contaminatus
Sustinens culpam
Delictorum mole obrutus ac sepultus
Mole seu pondere peccatorum pressus, oppressus
Nefandissimus, sceleratissimus
Maximus peccator
In vitiorum luto & sentina immersus
Conscientiam occulto peccatorum reatu obstrictam tenens.

Guiltlesse, vide Innocent.

a Gin, a Trap, a Snare.

Laqueus, Perdica, Trica
Compes, Involucrum, Decipula
Vendicula, Venabulum, Vide Traps.

a Girdle, a Belt.

Baltheus, vel Baltheum
Στρεγγὶς: Zona, ζώνη
Cingulum, ζώνιον
Cinctorium
Cinctus substantivum
Strophum in hymno palmarum
Corrigia, Lorum.

Glad, Merry, Joyous, Delectable, Cheerfull.

Hilaris, ἱλαρὸς
Alacer, Iucundus.
Lætus, ἔνθυμος
Serena seu explicata frons, A glad countenance
Frons defecata
Frons generosa, hospite digna.

to be Glad, Merry, Joyfull.

Lætari, Exhilarescere
Exporrigere frontem
Καὶ προσώπον αἰνίημι
Plaudere, Iucundari
Iucundus sum, εὐθυμίομαι
Variè afficior
Iucunditate perfundi
Cum amiculis se recreare suavibus
Operam dare rebus ludicris
Virg. Solvite corda metu, secludite curas
Tempus jucundum agere
Curam animo expellere, eruere, eximere
Multi fabula plena joci
Levare pectora litis sollicitudinibus
Munera jucunda
Excutere animo sollicitudinem omnem
Ferri lætitia vel differri
Dare se jucunditati
Gestire, Ovare
Canere ad veteres verba jocosa modos
Ovationem agere
Relaxare animos, & dare se jucunditati, Cic.
Gaudere, Exultare, Triumphare
Diffundere animos, frontem, utramque, apud Ovid.
Alacri animo esse, Iubilare
Ἐνθυμεῖν, Sustollere manus
Hilarem hunc sumamus diem
Lucentem hunc habeamus diem
Hodie modo hilarem facere. Ter.
Hilariter vivere.

Gladnesse, Rejoycing, Delight and Pleasure.

Voluptas, Gaudium
Lætitia, εὐθυμία, τέρψις
Ἐυθυμοσύνη. Oblectamen

Oblecta-

Oblectamentum, Oblectatio
Iucunditas, Delectatio
Delectamentum, Delectamen
Delinimen, Delinimentum
Delicium & deliciæ in plurali, quæ nobis voluptati sunt, sicuti Amores Latini appellant rem qua maximè oblectamur, quæque nobis velut in deliciis sunt
Vocis jucunditas ac alacritas
Res est arbitrio non dirimenda meo.

Gladly, Willingly.

Ultro, Sponte, Libens
Libenter, Cupidè, Avidè
Maximè, Spontaneè
Vehementer, Vide Willingly.

to make Glad and Joyous, to Recreate, to Refresh, to Delight.

Voluptatem adferre
Apportare gaudium
Oblectare, τέρπειν
Volupe esse, Delectari
Grata gaudii dulcedine penetrare, Intimis præcordiis
Recreare, Hilarare, Exhilarare
Lætificare & ri deponens
Εὐθυμεῖν, ἱλαρώειν
Iuvat impersonale in tertia persona, cum accusativo
Delinire voluptate
Lætum facere
Delectamentum conciliare
Afficere lætitia, Reficere
Gaudio perfundere
Parere lætitiam, & adimere mœrorem. Explere animum gaudio
Cumulare, accumulare gaudium
Iucunditate afficere
Parare animos, apud Ovid.
Eximere solicitudinem
Solicitudinem ex animo amovere
Uberiore lætitia animum opplere
Anxiis curis animum liberare
Divino quodam nectare perfundere
Animos relevare, dolere
Delibutum gaudio reddere, Terent.
Multi juga voluptate animum delibutum reddere
Incredibili quadam lætitia perfundere. Oblectamentum præstare
Capere quoque pro magis afficere & oblectare, Ovid. Factum mirabile ceperat aures
Pictura capit oculos
Afficere animum, res aliqua dicitur, quæ oblectat
Oblectare lumine
Læta corda vel animum aliqua repascere & oculos
Iucundo pruritu titillare aures.

Glorious from a Child.

Inflammatus ad gloriam à puero fuisti
Iam inde à pueritia gloriæ studio atque amore flagrasti, spectasti gloriam ante omnes res à primis annis
Tibi erat gloria omnium rerum antiquissima, in animo erat, in oculis erat, in amoribus erat, in deliciis erat. Vide Proud.

Glory, vide Honour, Praise.

Glue, Soulder.

Gluten, Glutinum
Κόλλα, ἰξὸς, Viscus, Cic.
Bitumen, media producta.
Ferrumen, apud Plinium
Viscum in neutro genere, Col.
Lithocolla, Stone glue
Ichthycolla, mouth glue
Glutinosa mollities.

a Glutton, a Gulligut, a Ravenour or Devourer, a great Eater.

Cibi pernicies, λαφύστος
Helluo, Gluto, Epulo
Edo, onis. Gurges, Mando,

Ganeo,

Ganeo, apud Iuven.
Immensam habere gulam
Gulæ parens
Gulosus, Venter
Ingurgitator, Gnathus
Parasitus, Lurco
Edax & bibax, Vorax
Profundæ, intempestivæ, sordidę Gulæ homo
Catillo, onis, Insatiabilis
Inexplebilis, Ligurio
Comestor, Gulo
Phago, Nepos
Comedo, onis, Ligurio
Apitius, à Romano quodam nobili, admodumque guloso
Cotem alens, Prover.
Barathro, βεφάγος
Asini mandibula
Gastrimargus
Manduco & Manducus
Qui etiam Bætilum devoraret
Heterognathus, ἑτερόγναθος, ob voracitatem alternatim utraque mandibula cibum commandens.
¶ Infarcire corpus
Distendere ventrem, aqualiculum
Explere se. Vide to Fill.

Gluttonie, Ravening.

Ingluvies, λαιγμία
Gula, Gulositas
Intemperantia, λαιμαργία
Crapula, Voracitas
Gastrimargia per g. in prima syllaba
Abdomen pro vitio ventris ac gutturis, quam gulositatem vulgo vocant, frequenter ponit Cic.
Ille gurges natus abdomini suo.

Gluttonous, Ravenous.

Gulosus, Intemperans
Gastrimargus, Lurco.

to Gnash, to grind the teeth.

Fremere, Frendere
Βρύχειν, Labra mordere
Os distorquere
Dentibus stridere
Nares crispare.

to Goe or to walke.

Ire, Vadere, βαδίζειν
Πορεύεσθαι, Pedare
Tendere iter, viam
Tendimus in spatium
Concedere, Terent.
Concede hinc domum
Iter capere, facere, mereri, aperire.
Gradiri, βαίνειν
Gressus ferre vel inferre
Carpere viam
Incedere pro simpliciter ire, apud Livium
Concedere ad dextram, Terent.
Moliri iter, apud Poëtas
Ambulare, pro iter facere, apud Cic. ad At.
Premere humum.

to Goe away out of his Country.

Recedere. Commeare in aliam regionem
Totum percensuit orbem
Se dare in viam, viæ committere,
Abire, ἀπαπιέναι
Iter ingredi. Inire viam
Cedere patria, urbe, pro discedere, Virg.
Invitus regina tuo de littore cessi
Patrios relinquere fines
Abscedere, Discedere
Decedere, Sarcinas colligere
Digredi, Secedere, Solvere
Accingere se itineri, se ad iter
Alium locum petere
Abire urbe
Talaria induere, Proficisci
Avolare in aliquam regionem
Migrare, Auferre se
Moliri iter, apud Poëtas

Iter instituere, ingredi
Aliò ire, se recipere
Peregrè longinquas invisere terras
Conjicere se in provinciam ultimam
Commovere se, pro abire seu discedere, apud Cic.
Concedere, apud Terent. & Livium
Ἀναχωρεῖν.
Corripere se inde, to get him from thence
Credere se nocti, Ovid.
Noctu iter ingredi
Concedere aliquò, apud Cic.
Facessere, apud Nonium
Rus jam jam proficisci
Abripere se, apud Eras.
Vinceri se committere
¶ Postico decedere, sese subducere insciis aliis, furtim abire, to slip away
Postico fallere, Horat.
Abire fœtore relicto
Abire, discedere hospite insalutato
Αὐτομολεῖν, without taking his leave
Pro quo Cæsar in Commentariis dixit
Non conclamatis vasis abire.

to Goe backe, vide to Retire.

to Goe out or forth a doores.

Retrogradi, Retroire
Regredi, Recedere
Excedere terris
Remeare, Plin. Iter remetiri
Si patrios unquam remeassem victor ad agros
Conversis recurrere equis
Revocare gradum, superasque evadere ad auras
Refugere, Tergiversari
Repedare, Imitari nepam
Retrocedere, Revocare
Referre pedem ac retrahere
Gradum, pedem retroferre, Virg.
Pedemque refert quasi tactus ab angue. Sene. Audax virago non tulit retro gradum, vide to recoile.

to Goe about, to Attempt.

Conari, Moliri
Affectare aliquid
Niti, Eniti
Parare, Sudare
Satagere, Operam dare.

to Goe forward.

¶ Procedere, progredi
Addere gradum, Plin.
Gradum promovere
Inire
Cœptum peragere cursum.

to Goe to bed or to sleepe.

Petere quietem
Seram dare membris quietem, Virg.
Concedere cubitum
Dare se somno, quieti ex labore
Quieti se tradere
Ascendere, conscendere lectum
Ad quietem componere sese
Soporifero componere membra grabato
Lassos artus componere cubili
Moliri, condere membra thoro
Conferre se dormitum
Componere se lecto
Capessere nocturnam requiem
Componere se somno, deponere caput
Defessa thoro membra reponere.

to Goe in, vide to Enter.

to Come forth.

Efferre pedem, Excedere
Migrare loco
Pedem efferre, Exilire
Prodire, Procurrere
Educere se foras
Proripere se ex ædibus foras
Egredi, Exire domo, tecto, foribus, limine, laribus, templo.

vide to Goe forth or abroad.

to

to Goe on pilgrimage.

Peregrinari, ἐκδημεῖν
Foris agere
Peregrinari Romam, Hierosolymam
Religionis ergò terra marique peregrinari
Omnia terræ sanctæ loca invisere, perlustrare, perreptare
Pietatis studio ad terram sanctam peregrinari
Peregrinationem ire, inire votivam, Eras.
Facta vota solvere, persolvere.

to Goe round about, to compasse about.

Circumire, Lustrare
Obire, Obambulare
Ambire, Oberrare
Circinare, Gyrare.

to Goe out of the way, to Erre, to Wander, to Stray abroad.

Errare, Palare, Aberrare à via
Decipi errore locorum
Vagari, Oberrare, ἀλητεύειν
Divagari, Circumambulare
Incerta sede vagari
Deerrare, Declinare à via
Deflectere è recta via
Γῆν πρὸ γῆς ἐλαύνεσθαι
Sursum ac deorsum per orbem vagari
Ire per devia
Sursum deorsumque cursitare
Sparsim ac dissolutè civitatem obire palando
Pecudum more pererrare à via. Claudi.

to Goe a tiptoe.

Tollere, suspendere gradum
Summis pedibus ingredi
Summis pedum digitis
Suspenso gradu ire, incedere, placidè,
Ἀκροποδητί
Ἐπ' ἄκρων ὀνύχων
Ἐπ' ἄκρων δακτύλων
Summis pedum articulis unguibus ingredi.

to Goe limping.

Ire pede incerto
Ægrè pedibus ingredi, Columel.
Ferri pede incerto, apud Horat. pro ire casabundè, i. crebrò cadendo.
Vide stumble.

to Goe over or beyond.

Transire, Transcendere
Transilire, Transgredi.

to Goe to Law, vide to Plead.

Goe to, vide well then.

Goe and be hanged.

Vel simile quid exitium vel perniciem imprecando
Ire, Abire in malam rem, in malam crucem
Ἐς κακὴν ἐσχάτην
In maximum malum, in rem maximè malam
Ire pastum corvos, ἔρρειν ἐς κόρακας, apud Aristophanem
Ire ad furcas, ad Græcum I^r.
Ἐς κόρακας πορεύεσθαι
Ἀποφθείρεσθαι
Et imperativus, φθεῖρε
I in malam rem
Abi quo dignus es
Quin tu abis in malam pestem, malumque cruciatum, apud Cic.
Aufer te in Macariam, proverb.
In orciculum incidas, proverb.
Ὁδὸν τρέχειν ἀτραπιτόν.

in Gobbets or morsels, vide Peecemeale.

a Goblet, vide a Cup.

God Almighty.

Deus, Omnipotens Pater
Conditor, fabricator mundi
Cœli sceptra tenens
Vasti conditor orbis
Cuncta suo qui numine torquet
Numinum Rex, Cœlicola
Superum rector
Cœleste numen
Supremi regnator Olympi
Opifex rerum
Qui temperat orbem
Celsa Deus sedet arce, sceptra tenens
Deus maris & terræ tempestatumq; potens
Rex magnus Olympi, hominumque deumque
Cœli genitor
Qui totum nutu tremefacit Olympum
Qui regit ætherei radiantia sydera cœli
Pater altitonans
Omnium rerum autor, creator, conditor, opifex, artifex, effector.

the God of the Sea.

Neptunus, Æquoreus Deus
Iovis frater qui regnat in æquore
Iovis frater qui tumidis regnat in undis
Rector pelagi tricuspide telo
Cui sunt æquora sorte tradita
Cui prima furentem fudit equum magno tellus percussa tridenti
Neptunus vasti cui patent æquora ponti
Et quicquid magni continet unda maris
Neptunus motor aquarum
Ambitamque suo circundat æquora terram
Deus qui concitat æquora, terras
Neptunus tenens abditæ littora terræ
Æquoreus pater
Rex pelagi, Ponti
Rector arenosi æquoris qui terras gurgite quassat, humum.
Qui quatit immanes, fluctu telluris arenas
Profundi æquoris domitor
Cui imperium est pelagi, sævumque tridens
Deus maris & tempestatum potens
Domitor maris alti
Concita qui ventis æquora mulcet
Qui imo ciet æquora fundo.

to give God thankes.

Gratari Deo, Gratias agere
Gratiam persolvere, Cic.
Qui sancti, qui religionem colentes, nisi qui meritam diis immortalibus gratiam justis honoribus & memori mente persolvunt?
Grates agere non solum poëticum, sed etiam oratorum, Cic.
Et grates tibi ago summe sol, vobisque reliqui cœlites
Gratulari pro gratias agere, apud Terent. in Heaut.
Gratulari Deo.

to praise God.

Confiteri Deo
Magnificare Deum
Μεγαλύνειν
Δοξάζειν τὸ Θεὸν
Glorificare. δοξολογεῖν.

to take God to witnesse.

Deum contestari, obtestari, quod Græci una dictione θεοκλύζειν dicunt
Quem nihil latet Deum testem adhibere
Deum testari, testem facere, vel in vocare, in testem citare, vocare

Seu ut ait doctor Tharsensis,
Μάρτυς γὰρ ἐμοῦ ὁ Θεός.

God save you.

Salve, χαῖρε, Salve plurimum
Salutem tibi precor
Optamus tibi salutem & omnia prospera
Salvus sis
Salve multum, plurimum, etiam atq; etiam, iterum atque iterum
Salus tibi
Salve plus millies
Salvere te jubeo
Salvum te esse gaudeo
Opto tibi salutem plurimam, fœlicitatem perpetuam
Ave, Bene sit tibi
Salva sit tua dignitas
Salva sit tua majestas
Salva sit tua præsentia.

God be your speed, or God save all.

Fœliciter cedat
Fœlix sit exitus
Bene sit, καλῶς ἔστω.
Mercurio dextro ἀγαθῇ τύχῃ.
Fœlices adsint superi
Ξὺν δὲ θεοὶ μάκαρες
Furor divinus aspiret, adsit
Divinum auxilietur numen
Sine ope divina nihil haud dubium valeamus
Superi faveant
Fœliciter cadat, exeat
Fors faveat, apud Teren.
Prospere succedat, Prospere contingant
Sit fœlix atit faustum
Auspicatum sit
Omnia prospere cedant
Superi fortunent.

God send you good lucke.

Dii secundent pro voto omnia
Numine aspirent
Bene vertat Deus
Lætis auspiciis, optimis successibus, bonis avibus, læto omine exeat
Lætis & faustis multorum ominibus
Ex voto, ex animo, ex animi sententia succedat
Prosperos rerum omnium successus largiatur Deus
¶ Benè, lepidè, prosperè, pulchrè, fœliciter procedere, cedere, subsidere
Evenire ex sententia
Succedere recte
Res successit opinione melius
Lepide hoc succedit sub manus negotium, Plaut. vide God prosper your doings.

God willing, with the helpe of God.

Si Deus cœptis annuerit
Si Deus volet
Si fas mihi detur ab alto
Si ita Superis visum fuerit, placuerit
Diis adiuvantibus
Favente Christi numine
Divini numinis providentia
Deo favente, annuente, aspirante, volente, juvante
Deo bene fortunante
Divino accedente auxilio
Θεοῦ θέλοντος.

Godly, vide Devout.

Religiosus, Pius, Devotus
Religioni deditus
Religionem colens
Pietate insignis, conspicuus præclarus, gravis
Quo justior alter non fuit
Morum & vitæ labe carens
Castus, Sanctus, ὅσιος.

Gone, vide Past.

Good, Honest.

Bonus, Probus, Præstabilis

Frugi, Bonæ frugis
Integer, Iuftus.

Good morrow.

Sit tibi fœlix hujus diei exortus
Precor ut Sol hic tibi fœlix surrexerit
Prosperitatis plurimum adferant tibi emergentes solis radii
Faxit Deus ut hic dies tibi candidus illuxerit, ut est apud Eras.
Candidum tibi preco. hunc diem
Bonus dies
καλὴ ἡμέρα.
Sit hic dies tibi fœlix faustusque
Opto tibi diem istum, lætum & bonum.

Good euen.

Bonus vesper, καλ' ἑσπέρα.
Bonum serum, non serò, ut vulgus ignarum solet.

a Good name.

Nominis splendor, gloria, claritas, celebritas
Εὐδοξία, εὔκλεια
Nomen bonum
Fama bona, insignis, celebris
Æstimatio bona
Laus, Gloria
Nomen multum, amplum, clarum, celebratum
Famæ celebritas
Vivere gloria & laude ob virtutem, to haue a good name.

much good doe it you, vulg. brevius, much good it you.

Prosit, sit saluti
Sit salutare, salutiferum, Resp.
Suscipio lubens
Gratum habeo
Excipio animo lubentissimo. I thanke you.

the Goodman of the House, vide a Housholder.

Good for paine, sicknesse, as a Remedy for disease.

Præsens vel præsentaneum adferre remedium
Conducere
Non vulgariter conferre
Medetur, ἐξιᾶται.
Esse pro concedere, apud Terent.
Euphorbiæ succus proficit ad oculariam claritatem, Soli.
Levare dolorem, dysenteriam, febrim, morbum, podagram.
Soli de lapide quodam, Pulsis calculis, renum dolores, ac vesicæ levat
Subvenit. Remedio est cum dativo constructa.
Sedare dolorem
Profligare morbum
Medicari cum accus.
Multum valere, pollere
Efficaciam habere
Castigare, Valere
Emendare, Corrigere.

owne or proper Goods.

Peculium, οἰκεῖα.
Res privata, propria, sua cujusque
Res domestica, peculiaris, familiaris
Meum absolutè.

a Good turne or benefit.

Beneficium, Meritum.
Officium, Donum
Munus, Beneficentia
Humanitas.

Gold smithes.

Aurifices, Aurarii, Aurifabri
Argyrocopi, fabri aurarii
Sicut ab argento Argentarii, argentariam exercentes, i. nummularium
Aurare, deaurare, inaurare, χρυσοῦν, to guild.

Sculptor argenti, Monetarius. A Coyner.

to Governe, to Rule.

Gubernare
Regere imperio populos
Imperii fræna tenere sui
Cohibere, Frænare
Temperare, Præsidere
Præesse, Moderari
Regna, Sceptra tenere
Premere ditione
Late regere per orbem virtutibus
Sceptris potiri
Dominari, Vide to be a Lord.

the Gout.

Arthetica, seu potius arthretica, ab ἄρθρον, id est, articulus, & Arthritis, idis
Arthretici cruciatus
Morbus articularis, Arthesis
Articulorum tortura, dolor, cruciatus
Istius morbi species sunt
Chiragra & Podagra. Inde podagricus, & podagrosus, pedibus podagrosis, laborans podagra
Podagre ardens doloribus, apud Ciceronem
Arthricus ἀρθριτικὸς, & articularius substantivè, qui eo morbo laborat.

a Gowne.

Tunica Talaris, demissitia
Vestis fluxa, laxa, longa
Ad talos usque demissa, seu premissa vestis, tunica
Vestis laciniosa, laciniata
Poderis med. prod. cujus fit mentio in Apocal. ποδήρης

Gracious, vide Courteous.

a Pen.

Stylus, Graphium, γραφεῖδιον
Γραφεῖον. Quibus in cera, in tabulis scribitur: penna, calamus, quo in papiro, in membrana scribitur.

Graine, vide Corne.

Gray colour.

Cinericeus, Cinereus color, præsertim si ad albedinem vergat: vulgo dicitur, millers gray
Grizeus tametsi à plerisque usurpetur, apud probatos tamen authores vix invenias
Gilvus, a, um. κιῤῥὸς.

Gray Fryers.

Seraphici, Gaudentes
Coletæ, Caputiati
Minores, Observantes
Fratres de observantia, seu potius de observatione, ut ait Valla
Franciscani, Chordigeri
Nudipedes, Funigeri
Minoritæ, & minimorum genus novum nupertimè repertum
Calopodiati, funibus cincti.

a Grape, or cluster of Grapes.

Uva, σταφυλή, Botrus
Βότρυς, Botryo, Botryon
Uva Appiana, quæ à Columella Muscatella dicitur, muscadell grapes
Vinum Appianum vel passum, muscadell.

to Gratifie.

to Grave, to Carve, to Intaile, to Cut.

Imprimere, Incidere
Inscribere, insculpere
Incidere in æs vel in ære
Ἐγγλύφειν, Cœlo, as, are
Perscribere pro eodem, apud Cic. ad At, 8.

a Grave or a Tombe.

Sepulchrum, σῆμα, τάφος
Monumentum, Bustum, Urna
Cippus pro sepulchro ponitur

Templum

Templum pro sepulchro, apud Virg.
Taphus
Tumulus, Sarcophagus
Spelunca, Tumba
Τύμβος, Loculi
Mausolæum penultima producta, quia per diphthongum scribitur, a tombe of an honorable person
A Mausolo rege Cariæ primò sic dictum
Fumoso conditus cinis cado
Sedes pro sepulchro, Virg.
Sedibus ut saltem placidis in morte quiescam
Capulum pro sepulchro ponitur
Lacus in sacris
Æstimatus sum cum descendentibus in lacum
Funus apud Virg. pro sepulchro
¶ Tumulum facere, componere.

a Grave-maker, or he that carrieth dead bodies to their graves, and dresseth them with spices.

Vespilio, Pollinctor
Νεκροφόρος, ταφεύς, ἐνταφιστής
Libitinarius
Sandapilarius
Desunctifer.

to Graunt ones request.

Postulatis, precibus annuere
Petitioni, postulationi, votis subscribere
Pro te mea verba valent ac tetigere Deum
Precibus benignum impartiri assensum
Preces tangunt, valent, pondus habent
Voto paratis auribus annuere
Audire preces, pro exaudire, apud Cic.
Ne apud te cassæ sint preces quæso, vide to heare gently, and desire.

Great or mighty.

Ingens, Magnus
Μέγας, Immanis
Immensus
Immodicus
Summus, Vastus
Maximus, Trabalis
Grandis, Arduus
Vehemens, Validus
Inexhaustus, Innumerabilis
Innumerus, Infinitus
Interminatus
Insanus apud Cic. & Plin.
Turpe caput bovis
Pergrandis, & Prægrandis
Decimanus vel Decumanus
Collosseus & Collossicus
Abnormis, enormis, Great and unhandsome
Vegrandis, Not very great.

to be great with Child.

Gestare uterum, Gestare in utero
Ferre uterum, κυοφορεῖν
Ferre ventrum, apud Livium
Utero ingravescere
Prægnare, ἐγκυμονεῖν
Prægnantem esse
Gravidam esse
Ἐν γαστρὶ ἔχειν, in Evang.
Gerere uterum, apud Gel.
Ventrem gerere
Ex clandestino concubitu uterum ferre
Gravis utero
¶ Impregnare, pregnantem, gravidam facere concubitu, compressu, To make with child.

Greatly, vide Much.

Greekes or Grecians.

Græci, Graii, Argivi
Argolici, Achivi, Achæi
Grajugenæ, Ἀργεῖοι
Argei, Iacides, Attici
Pelasgi, Danai, Dorici

Quinquam à diversis & locis & provinciis deducantur, pro Græcis tamen indifferenter ponuntur ab authoribus
Palliati præterea Græci vocantur, à palliis quibus utebantur.

Greene colour.

Viridis, χλωρὸς
Prasinus, media correpta
Πράσινος, Porraceus
Topazinus
Smaragdinus. Soli. de Smaragdis Scythicis, virent ultra irrigua gramina, ultra amnicas herbas
Ærugo, Verdegrease
Color hyali, i. vitri, hoc est, viridis, in 4. lib. Georg Virg.
Herbidus color & herbeus pro eodem, apud Plin.

to Greet or salute.

Salutare, ἀσπάζεσθαι
Dicere salutem, sive imprecari vel nunciare
Ἐντυχεῖν. Ἀσπάζειν.
Dare salutem, Plautus, Venienti des salutem
Salutem plurimam alicui impertire
Iubeo salvere te
Multam salutem meis illi verbis annunciato.

to Grieve, to vex.

Urere, apud Terent.
Uro hominem, i. facio illi ægrè
Ægrè cuiquam facere
Vulnerare animum, mentes, sensusq;, Mordere
Offerre acerba, Terent.
Vexare, Facere dolorem, Cic.
Cruciare, Ergravari to suffer griefe
Torquere, Pertorquere
Pungere, Repungere
Angere, Afflictare
Conflictari per Metaph.

Griefe, Paine, Wofulnesse.

Dolor, angor, Cruciamentum
Cruciatio, Cruciatus
Pœna, Passio
Ictus, Acerbitas.

to Grieve, to Let, to Hinder

Facessere negotium, ὀχλεῖν.
Molestiam inferre, vel anxietatem
Molestum esse, Gravare
Obtundere quæstionibus
Molestare, Perturbare
Παρενοχλεῖν. Quatere
Interturbare, Turbare
Exhibere negotium vel molestiam
Molestias addere, Terent.
Circumvenire difficultatibus
Scrupulum injicere
Molestiam efficere
Renovare dolores
Enecare, metaph.
Nullum facere molestandi finem
Obtundere aures alicujus graviter
Conflictare cum malo, Terent.
Mala aliquem frange, e dicuntur
Infestare, Inquietare
Interpellare Conficere
Parum in tempore interpellare
Negotium interrumpere
Seriis negotiis occupatum interpellare
Quo pede cœpisti, sic bene semper eas
Facere infestum vel habere
Cruciare, Excruciare
Torquere, Obturbare
Irrequietum alicujus animum exagitare, impedire
Impedimento esse
Impedimentum objicere
Ob rem nihil in turbas pertrahere
Excitare incendium, periculum creare. Obolere, Metaph.
Demere, tollere, auferre, levare molestiam. To put away sorrow and Griefe.

to grieve one, to make one pensive.

Injicere scrupulum, sollicitudinem, curam
Conficere alicui sollicitudines
Dividere animum cura dicitur, hinc animum in diversa rapere, ut nunc hoc, nunc illud cogitet, & mente volvat, Poetæ. Diversæque vocant animum in contraria curæ
Anxium reddere, addere, facere
Anxium in diversa pertrahere animum
Sollicitare, malè habere, affligere, torquere animum domini, mentem heri, cura, res, negotium alicujus rei dicitur
Angere, discruciare, sollicitum habere vel reddere
Tristitiam secum trahere
Sollicitudinem ingerere, adferre
Cura afficere, vel conficere
In curarum ergastulum, altissimum pelagus detrudere, aliquem præcipitem dare, to put in trouble
¶ Contra, Scrupulum alicui ex animo eximere, evellere.

to have Griefe, or Heavinesse.

Tædere, Tedium habere
Tædio sese enecare
Miscentur tristia lætis
Male urere, Passivè habere
Cordi diros ictus inferre.

Grievous, Troublesome.

Molestus, Gravis
Tædiosus, Intolerabilis
Impensus, Plaut.
Ingratus, Minimè acceptus
Ἐχθρὸς, ὀχληρὸς
Acerbus, infestus
Infensus, Amarus
Onerosus, Contrarius
Odiosus, Importunus
Obsistens, Adversus
Resistens, Pervicax
Ærumnosus
Maxima in ipsius vultu sunt signa dolentis
Clausum pectore vulnus habet
Duros animi tolerare labores, ferre
Multum molestiæ, negotii facescens, vide heavy.

Grim, vide Rough and Cruell.

a Grocer, vide Apothecary.

the Ground, vide Field, and Earth.

a Ground full of Bushes and Brambles.

Dumetum, Rubetum
Senticetum, Lumetum
Locus spinis obsitus, vepribus vestitus, frutetum
Fruticetum, Vepretum
Spinetum, apud Plin.
Sciendum autem quod ejusmodi nomina in etum finita, sunt derivativa significantq; primitivorum copiam & quasi sylvam quandam.

to Grow, to Flourish.

Vigere, Vegetare
Florere, Florescere
Valere, Pinguescere.

to Grudge or Repine at, to Murmure against.

Obstrepere, ἀντιγογγύζειν
Recalcitrare sermonibus
Obloqui, Obgannire
Contradicere, Admurmurare
Obmurmurare, γογγύζειν
Submurmurare, ὑποφθέγγεσθαι
Responsare, Opponere
Occinere, Strepere

Submissa voce loqui
Ἐπιγελεῖν. ὑπιλέγειν.
Submussitare, Reniti
Obstrigilare, Obacerare
Reclamare, Refragari
Contrarium dicere
Replicare vulgo dicitur
Submissim expostulare, ut est servorum erga Dominos, vide to murmure.

a table Guest.

Aliena sectari prandia
Myconiorum more se conviviis ingerere
Mensarum asseclæ
Aliena vivere quadra
Tibicinis vitam agere
Αὐλητοῦ βίον ζῶν.
Lautè quidem, sed alieno vivere sumptu
Instar muscæ vel muris, aliena delectari mensa
Hinc vulgo umbras vel cœnipetas vocamus, smell feasts
Qui Græcè, αὐτόκλητοι μυῖαι, ἀλλοτριοσιτοι, αὐτοκέλυθοι, dicuntur qui non vocati, sed ventris causa aliorum se ingerunt conviviis ut parasiti
Convivam, umbram ducere, σκιὰν δεῖπνον ἄγειν.
Umbram adducere, apud Eras.

Guilefulnesse, vide Subtilty.

Craftinesse and Falshood.

a Gulfe, a Swallow, or a bottomlesse pit.

Voragines
Βάραθρα, Barathra
Profunditates immensæ
Altitudines aquarum
Abyssi, ἄβυσσοι.
¶ Altus, profundus, Deepe.

a Gullygut, vide Glutton.

Gunnes, vide Artillery.

Gunpowder.

Sulphur nitratum
Pulvis tormentarius
Pulvis nitratus, nitrarius
Salpetri, Salnitrum, Saltpeeter.

a Gun-stone or Pellet.

Globus bombardæ, globus tormentarius, ferreus, saxeus
Sclopæ glandes, plumbeæ sphærulæ, plumbæ, plumbatæ, minores sunt small pellets.

Gutters, Canels, Cunduits or Cocks.

Imbrices, Imbrica, Canales
Ὑδροχόαι, Canaliculi, Stylobatæ
Aquagium & Aquæ ductus, water-pipes
Tubi & Tubuli, Græcè dicti Siphones, sisiphunculi, Salientes, apud Vitruvium, cæci ductus, exiguæ fistulæ sive aquæ ductus κρουνοί, vel potius fistularum capita
Masti, ubera fistularum, apud Cassiodorum.

H

a Hackney horse.

Turco, onis, m. g. Plin.
Equus meritorius, mercenarius, conductitius
Equi vectigales.

a Halbard.

Bipennis, Rumigistus
Halabarda apud Eras. omnium ferè apparitorum & stipatorum Principum est in usu
Securis amazonia vel Romana.

a Halter, vide a Rope.

at Hand, before the doore or gate, in presence.

Pro

Pro vel in foribus esse
'Ἐπὶ θυρῶν.
Περὶ τὰς θύρας εἶ.
Instare, Adesse
In proximo esse, vide to approch.

it is in your Hand, vide power.

a Handkerchiefe.

Strophium, secundum Vallam
Sudarium, Sudariolum
Reticulum, à Cic. vocatur.
Panniculus à nonnullis pro eodem ponitur, ut pannicellus.
Panniculus emunctorius
Pannus, apud D. Hieron.
Linteolum, ῥάκος λινοῦν.
Strophiolum, apud Erasm.
'Ημιτύβιον, apud Pollu. pro sudario utrinque fimbriato
Pannulenum, apud Varronem.

Handsomenesse, Fairenesse, Comlinesse.

Forma, Pulchritudo
Formæ præcellentia, dignitas
Venustas, Speciositas
Species, κάλλος.
Κάλλος, εὐμορφία.
Decor, oris, producta.

to Hang, to tye up.

Agere in Crucem vel in cruciatum, apud Salust.
Cruce afficere, ornatius quam Crucifigere
Ligno suspendere
Tollere in Crucem
Omnes eadem tractare pertica, To hang them all together
Efferre in crucem
Sustollere in altum stipitem
Affigere, suffigere cruci, σταυροῦν.
Crurifragio plexum furcis suspendere

Frangere alicui gulam
Dedere, dare cruci.

to Hang himselfe.

Laqueo vel inedia sibi consciscere mortem, ἀποκαρτερεῖν.
Dare se in laqueum
Facere se pensilem
Et longam ex se facere literam, Plaut.

to be Hanged.

Laqueo vitam finire
Animum laqueo claudere
Patibulo suffigi, adfigi
Collum, Guttura laqueo ligare
Aptare vincula collo
Suspendi, In reste mori
Implicare colla vinculis
Suspendio interimi, perire
Laqueo fauces innectere.
Sublime putrescere, Comicus
Elidere fauces laqueo
Nihil interest an humi an sublime putrescam
It guttur per laqueum
Strangulare ora
Claudere vocis iter
Præfocare animæ viam
Appendi, suspendi in patibulo, in cruce, Agi in crucem
Patibulum vestire
Configi in ligno
In arbore vitam ponere.
In crucem subigi, sustolli
Abstulisse nobis Iohannem crux dicitur.

a Hangman, he that executeth men condemned, or putteth them to death.

Lictor seu lorarius, à ligando sic dictus, solebant enim lictores consulis ministri, primum Virgis victum reum cædere, deinde securi ferire

Carnifex,

Carnifex, quod carnes ex homine faciat
Ἀνδρεχος ἀνδρεχος
Minister publicus, quem Δήμιον Græci vocant. Tortor
Spiculator, ξιφηφόρος
Quæstionum, id est, torturarum præses
Pœnarum exactor
Agere carnificem, facere carnificinam. Plaut.

Happy, vide Lucky.

to Happen by chance, to Come to passe.

Usu venire, Contingere
Accedere, χαχῆκειν
In rerum naturam cadere, pro interdum accedere, Quintil.
Obtingere, Evenire
Cadere, Cedere
Non omnia cedunt secunda, Cæsar.

Hard.

Durus, σκληρός, Asper
Saxeus, Lapideus, Ferreus
Chalybem & adamanta citius emollieris quam illius animum.
Adamantinus.
Ferri & chalybis vincens duritiem.
Ἀδαμάντινος. proverb.

Hardly, vide not Lightly.

Hardnesse

Durities
Duritia robustissima, invicta. Sol. de Crocodilo
Tantæ firmitatis, duritiei cutis, ut ictus quovis tormento adactos repercutiat
Idem de tauris Indicis: Tergi duritia omne telum respuunt.

Hard, one that can well abide or indure any paine.

Patiens inediæ & algoris
Patientissimus laborum
Indefatigabilis
Cujus corpus ad omnem laborem occalluit
Socratis callus, Proverb.

to wax or become Hard.

Indurescere, Indurere
Durescere
Transire in testaceam duritiem
Durum fieri, ἀποσκληρύνεσθαι
Concrescere, Condensari
Lac vel aër concrescit.

Hardie, vide Bold.

to Harken diligently, vide Heare.

a Harlot, vide Whore.

to keepe Harmelesse, vide to Recompense.

a Harpe, a Lute.

Cithara, κιθάρα Fides
Lyra, Chelis, χέλυς
Testudo, ex qua Mercurius citharam fecit
Barbitus velum, multichordis.

a Harper, a Luteplayer.

Citharœdus, lyristes, lyricrepta, lyricen, fidicen qui cithara fidibus canit.

to play on the Harpe.

Cantare cythara
Pellere lyram
Percutere, pectore citharam
Pectine, id est, plectro pulsare, apud Virg.
Sonora citharæ fila tangere
Citharizare, κιθαρίζειν
Ludere cithara. Docere aliquem fidibus, to teach to play.

to Harrow, to breake clods in the field eared, and cover the corne.

Occare, Lirare
Glebam comminuere, βωλοκοπεῖν
Ligone, rastris glandes, glebas frangere
Semina crate dentata operire
Rastris terram domare, perfodere, occidere
Rastris terram rimari
Sarrire & Segulare.

a pure Heart, vide a Cleane Heart.

Harvest, Harvest time.

Messis. Vestitus messibus ager
Nudata acceperat area messes
Largà provenit messis
Congestis area cepit opes
Florent segetes & area dives
Maturis albescit messis aristis.

a Hasselnut, vide a Filbird.

to make Haste, to hie, to come or to goe quickly, or speedily.

Festinare, σπεύδειν
Celerius, Ocyus exequi
Accelerare, Percurrere
Properare, Advolare
Præcipitare viam
Maturare, recelerare adventum
Celeriter adventare, accedere
Currere, Celerare gradum
Triptolemi currus ascendere
Cito properare gradu
Volare, Metaph. Celerare
Citato, non testudineo gressu venire, Apul.
Evolare per viam
Percitis cursibus prætervehi
Brevi conficere viam longam, Cic.
Celeritate uti
Urgere iter
Celeres movere pedes
Moras omnes abrumpere
Pellere, Tollere
Mora abest, Nulla est
Post minimum moræ
Ponere vel rumpere moras
Cursim contendere
Ocius properare, movere se
Venire, Ire curriculo celeriter
Δρομαῖος ἐλθεῖν
Properare, abire
Moram omnem rescindere
Accurrere ad aliquem, Cic.
Tu si minus ad nos, nos occurremus ad te
Approperare
Conficere spatium, Cæs.
Magno spatio incredibili celeritate confecto. With great speed
Celeritatem adhibere, apud eundem
Facere se celerem, apud Plaut. pro festinare
Vorare viam, apud eundem
Ruere ad forum, ad portus.

with all Haste or speed.

Summa festinatione
Quam ocyssime
Citis quadrigis
Velis equisque.

Hastily, Speedily, in Haste.

Raptim, Properiter
Statim, Cursim
Curriculo. Ex tempore
Ταχὺ, ταχέως
Subitò Confestim
Tumultuanter, è vestigio, nulla mora facta
Citatò, Citò, Properatim

Per

Per transitum, ut dici solet
In transcursu, Perfunctoriè
Tumultuariè, Festinato
Properè, Properanter
Σπουδαίως, Festinanter
Celeriter, Velociter
Acceleratè, Ocyus
Omni festinatione
Sine mora.

a Hat, a Cap, or a Bonet.

Pileum, πῖλεον, Pileolum
Pileus, pileolus sub genere masculino pro eodem ponuntur
Tegimen capitis, operimentum seu capitis velamen
Capitium, ἐπικρανον.
Biretum, κυνῆ
Galerus seu galerum à quibusdam pro pileo usurpatur
Casia, κασία, qua dictione apud Latinos Valer. Max. usus est, a Hat with a broad brim, utimur enim ea ad arcendum æstum
Insigne doctoratus galerum rubicundum
Pileum violaceum
Pileum instar pyramidis in fastigium acuminatum, a spanish felt
Petasus, Umbella
Σκιάδιον
Galerus stramineus ejusdem significationis cum Casia, nam & apud Flandros è culmis tritici nectuntur galeri
Culio apud Iul. Capito, genus pilei viatorii.

to Hate, vide to Envy.

great Hatred, old grudge, or displeasure deeply rooted.

Dissidium amarulentum, acre
Odium capitale, Agreste
Atrox, Perniciosum
Implacabile, Acerbum. Cæcum
Odium Vatinianum, Novercale, Fatale, irreconciliabile, perpetuum
Simultas pertinax, Aspera
Vetus atque antiqua simultas
Bellum internecinum, apud Liv. & Plin. Deadly warre
Funestum, Atrox
Bellum irreconciliabile
Ἀσπονδος πόλεμος
Exitiale, perpetuum, archidamicum bellum, biennale, decennale, Vide Envy.

to bring in Hatred.

Parare, generare invidiam
Favorem adimere
Furialiter odisse
Creare, incitare odium, Cæsar.
Concitare offensionem, odium
Parare odium & dissidium
Conflare invidiam, odium
Odiis, nefandis exedere aliquem
Certare odiis
Concitare invidiam
Tale dictum illi peperit invidiam
Verbo sibi conflavit odium amaro
Magnas odii sui fecerat accessiones, Cæs.

Hatefull bribery, vide Hated of all men.

a Haven.

Statio, ὅρμος. Portus, λιμὴν
Navale, Navium statio, ναύσταθμος
Navalia Ostia pro portu marino ponitur. Porrò Hyberna seu hybernacula non sunt navium stationes, sed loca in quibus milites faciunt stationes mensibus hybernis.

to come, to enter in the Haven or Port.

Tangere littora Ponti, Ostia maris
Littora, tenent fauces
Accipere tellurem
Arva tenere, carpere
Rates armis inferre
Advertere proras

Ripam

Ripam fœlici tangere portu
Littora præripere
Ad littus pervenire
Vertere ad littora puppes
Provehi portu, Portas intrare
Portu subire, considere
Anchora de prora jacitur
Stant littore puppes
Deferri in portus
Littora subire
Oram, solvere funes
Naves, Retinacula
Classem, Vela
Portu se condidit alto, & plenis subit ostia velis
Inq; tuo celerem littore siste gradum
Sese ad littora præceps cum fletu precibusque tulit.

to depart from the Haven.

Ab littore funem rumpere
Digredi Oris
Littore deducere naves
Littora deserere
Allabi Oris
Obvertunt pelago proras, dente tenaci anchoras fundabant, & littora curvæ prætexunt puppes
Advertere puppim ripæ.

the Haunches, vide Buttockes.

to goe a Hawking, or Birding.

Avibus insidiari, Aucupari
Pedicas ponere
Insidias moliri aviculis
Aves viscata fallere virga.

Hazard nothing to fortune.

Hortor, suadeo ne fortunæ fidem habeas, confidas, credas
Ne eam stabilem, firmam, certam, constantem ducas
Ab ea caveas cauteque cum illa agas
Ut illius instabilitatem, levitatem, inconstantiam, varietatem, mutationem, varios casus, vicissitudinem extimescas.

the Head.

Caput, Capitellum, Sinciput, the forepart of the head
Occiput & Occipitium, the hinder part of the head
Pala annuli, a rings head
Cephalo, vel Cephalis
Caput efferre, quatere
Tollere, Abdere
Perferre, Subdere
Occulere. Vertex, the head, or the crowne of the head
Capito, Caput turpe gravatum, tardum, a logger head.

to Behead, or cut off the Head.

Truncare, detruncare
Amputare, Præcidere caput
Capite plecti, orbari
Avulsumque humeris caput, & sine nomine corpus.

Headlong, vide Unadvisedly.

of his owne Head, vide without Helpe.

to Heale, to Cure.

Ægroto salutem reddere
Lethales morbos, tabem de corpore pellere
Membris ab ægris omne morborum genus deducere
Reddere, restituere sanitati pristinæ
Dare, reddere salutem, Sanare
Medicari, Mederi
Sanum aliquem facere
¶ Sospitare, Servare
Incolumem servare. Vide to Cure.

to Heale, to Cure wounds.

Mederi vulneribus, Cic.
Medicari cuspidis ictum, Vict. Vulnus obligare, fovere oleo, vide to cure.

to be in good Health, to live in prosperity.

Athletica, pancratica, firma, bona esse valetudine, prospera, fœlici, fausta, non infœlici, &c.
Uti firma, nimis commoda, valetudine
Valere, ὑγιαίνειν
Bene habere
Basilicè agere
Valere ex animi sententia
Valere pancraticè
Basilicè, athleticè, pugilicè, commodè, bellè
Bona valetudine esse
Εὐημερεῖν
Fœliciter, hilariter vivere, habere
Secundis rebus uti
Gliscere in eadem significatione, apud Columel.
Ex animi sententiâ vivere
Bene habere
Præclarè & bene dicitur nobiscum agi. Vide Whole.

to recover Health, vide Wax strong.

a Heape, a great deale, or a great sort.

Cumulus, Strages
Agger, Acervus
Strues, Conglomeratio
Congeries, σωρός
Congestio.

in Heapes without order.

Turmatim, Acervatim
Armentatim
Gregatim, ἀγεληδὸν
Conglobatim, Turmatim
Catervatim, Agminatim
Κατ' ἴλας, ἰλαδὸν, Partim, Apul.
Castellatim apud Liv.
Cumulatim, Cumulatè

Haire.

Crines, Pili
Cirrus, curled haire
Θρίκες, Capillamentum
Lanugines primæ
Capillitium, Cæsaries
Coma, propriè mulierum
Capilli capitis propriè sunt pili, quemadmodum cinni, unde cincinni, quos Martialis annulos vocat.

Curled, Crisped or Broidered Haire.

Cirrus, Capilli intorti, crispi
Calamistrati crines
Calamistro torquere capillos, to curle the haire
Calamistrum focale, the iron wherewith the Haire is curled.
Calamistratus puer, cirrhatus, crispus, crispulus, annulatos habens capillos, that hath curled Haire.

to let the Haire grow.

Barbam capillumque submittere, apud Suet.
Barbam promissam gestare
Cæsariem promittere
Τὴν κόμην ἀνῆκε, apud Philost.
Componere Cæsariem, cinnos, crines, to trim or dresse the Haire.
Ἀκρoκομᾶν
Comæ curandæ operam dare
Comam implicatam extricare.

to cut the Haire, vide Polle the Head.

to plat the Haire.

Dependulos cincinnos ornare
Intorquere capillos
Nectere cincinnos
Κορύμβους πλέκειν. Alienis capillis verticem struere. Hier.

to Heare, to Perceive, to understand.

Audire, Tenere, ἀκούειν.
Auscultare cum accusat.
Inaudire pro perfectè audire, apud Cic.
Ad vocem alicujus aures subrigere, animum advertere
Arrectis auribus stare
Capere, Intelligere
Percipere, Sentire
Exaudire, nonnunquam pro simplici ponitur
Percensere, Accipere
Auribus haurire, capere, accipere
Demittere in aures
Aures patefacere, pro audire, seu credere, apud Cic.
Dare aures verbo Dei, fabulis
Aures arrigere, accommodare, admovere, adhibere, applicare
Attentam advertere mentem
Figere animo dicta alicujus
Animos adhibere
Voces percipere mente
Pendere ab ore narrantis
Reponere sensibus
Captare voces
Auribus recipere, condere
Aures afferre, præbere, intendere dictis, verbis, vocibus
Bibere auribus
Avide auscultare
Quæ dicam animis advertite vestris
Accipite animis atque hæc mea figite dicta
Accipite hæc animis lætasque adhibite mentes, to hearken diligently
Olfeci, Accepi, Didici, to hearesay
Increbuit apud me
Auditione accipere aliquid, apud Cic.
Ex rumore cognoscere
Populi niti rumoribus, Cic.
Romam cum venissem, tenuem quidem auditionem ea de re accepi
Accipere fama aliquid, Plaut.
Vidi, non ex audito arguo.

to Heare gently, to grant.

Exaudire & inaudire, pro bene & perfectè audire
Precibus alicujus dare
Favere, Annuere, Succumbere
Efficere preces ratas
Audire precantem
Audire, pro audita concedere, apud Virg.
Votis succedere alicujus
Parere intercessori, apud Cic.
Petenti cedere
Excipere preces
Precibus moveri
Flecti, Vinci, vide to Grant.

Heat, Warmth.

Calor, Æstus, Cauma
Καῦμα, Feruor
Calor vehemens
Sol acer, fervens, flagrans
Solis flagrantis ardor
Soles pro æstu
Incitatissimus calor.

the Heaven, or Firmament, or Skie.

Cœlum, οὐρανός, Aër
Æther, αἰθήρ.
Olympus, Astriferæ sedes
Sedes Olympica beatorum
Divorum mansio, requies, domus
Superorum limina, Astra
Arxætherea, Aurea, cœlestis
Sydera, cœlestiaque regna
Sinus Abrahæ, Solum cœleste
Regnum cœlorum, Paradisus
Polus, πόλος, Axis
Altus pro cœlo ponitur à Virg.
Maia genitum dimittis ab alto
Aula astrifera, Campi Elisii
Magni tecta tonantis, regalisque domus
Celsa Deus sedet arce

to goe to Heaven.

Migrare in cœlum
Astra subire, Scrutari
Superos petere
Recta ad cœlum contendere
Superas evadere ad auras, Virg.
Beatorum conjungi consortio
Cœlestis patriæ munera læta subire
Perpetuæ gloriæ portum fœliciter introire
Æternæ vitæ exordia sortiri
Astriferas post funera scandere sedes
Sedis & securitatis æternæ portum petere
Æthereas post fata subire domos
Inferri Abrahæ sinui
Astriferum ire in axem
Conscendere ad æthera
Ascendere in cœlum
Cœlum ingredi
Volare, evolare in cœlum
Ad Cœli palatium ascendere
Migrare ad Cœlum
Stola immortalitatis indui, vestiri
Ad fœliciora regna transire
Æternæ gloriæ coronam accipere
Perpetuam transire ad vitam
Cœlesti gloria coronari
Æternæ beatitudinis mansionem recipere
Æthera petere
Abjecto corporis exiguo in angelorum demigrare consortium
Elysios invisere campos, & fortunatæ regna beata plagæ
E corporis diversorio in cœlestem domum migrare
Recta in campos Elysios demigrare, abire, ut poëtæ arbitrantur, putantes animas è corporis hujus domo migrare ad campos Elysios
Penetrare summi limina celsa poli
Cœlicolum tecta subire
Cœligenum ascendere sublimia tecta.

to take into Heaven.

Gloriæ Olympi facere participem
Ad sedes beatorum, ad æterna gaudia transferre
In beatorum recipere coloniam
Mundi pressuris eximere
Venenati diaboli faucibus liberare
Laqueis secularibus exutum paradiso restituere
Cœlo accipere, apud Virg.
Astriferæ aulæ limina pandere.

Heavenly dwellers, vide Dwelling, &c.

Heavinesse, Griefe, Trouble, Sadnesse.

Difficultas, Labor
Dolor, Luctus
Ægritudo, Tristitia
Ærumna, Sollicitudo
Afflictio, Amaritudo
Acerbitas, apud Cic.
Cura animum discrucians
Scrupulus, Molestia, Negotium
Nodus & Moles per metaph.
Crux quoque Latinis ponitur pro re omni, quæ molestiam adfert.

Heavy, Waighty, Grievous.

Grave, Arduum
Laboribus ac miseriis adflictum
Ponderosum, Onerosum
Colosseum vel colossicum
Operosum, Difficile
Haud facile factu
Negotiosum, in quo multum negotii est ac laboris
Maximæ difficultatis, Acerbum
Molestum, Magni laboris
Laboriosum, intolerabile
Aditu periculosum
Factu perquam difficile, vide Grievous.

a Hedge, a Mound.

Septum, Sepes vel Seps

Sepimentum,

Sepimentum, Vallum
Ἐσκαμμένον, Maceria
Περίφραγμα.

to Hedge, vide to Enclose.

the Heele.

Calx sub genere masculino
Calcaneus
Calcaneum, πτέρνη.
Pernio, Græcis Chimetlon, the kibe in the Heele.

a Heg, a Fairie.

Incubus, Dæmon, Insultor
Ephialtes, qua dictione Valerius Max. apud Latinos usus est
Pnigamon, πνιγάμον, ἀπιγαλίον. Vide Fairies.

the Hell.

Infernus, Inferus
Erebus, Tartarus
Avernus, Infera
Gehenna, Græci scribunt sine aspiratione media, Hebræi, Gehennam
Stygia palus, Orcus
Fossa infernalis, Phlegeton
Sine sole domus. Virg. Acheron
Damnatorum locus
Styx, Cocytus
Chaos Tartareum, Barathrum
Sulphuris amnis in versibus Sybillinis
Infernæ & inferæ sedes
Stagnum igneum ac sulphureum
Lacus sulphureus
Umbræ Tartareæ
Tartareus phlegeton, Fœda palus
Lacus Phlegetonius
Inamabile regnum
Puteus infernalis ἄδης.
Plutonis seu Ditis regnum.
Tartareæ sedes atque ostia Ditis
Vallis tenebrarum, caliginis
Lacus inferior in Sacris
Phlegeton. Cocytus fluvii sunt infernales, ut Styx & Acheron.
Loci pœnarum, tenebrarum
Extremæ tenebræ seu exteriores
Sceleratorum sedes ac regio
Ianua nigra, Propertius
Panditur ad nullas janua nigra preces
Carcer tenebrosus, cœcus
Oræ Charybdis
Fœculentus, terrestris alicui carcer
Igneus fluvius
Hypogæa claustra Barathri
¶ Infernalis, Tartareus, Avernalis fluvius, seu amnis, &c.
Reliqua require inter Poetica.

Hell-fire.

Ignis gehennæ
Tartarea flamma
Ignis Infernalis
Æternum, extremum supplicium
Horrenda, extremaque internecio, Budæ.

to goe to Hell.

Inferos adire lacus
Nigros visere Manes ante diem
Ad Cocytum demigrare
Obscura regna subire
Ad Tartara pergere, petere
Plutonis sub terra invisere sedes
Αἴδαο δόμους ὑπὸ κεύθεσι γαίης οἴχεσθαι, ut est apud Homer.
Paludem ignivomam gehennæ hæreditare
Stygias pervenire ad oras
In ignis æterni abyssum corruere
Ditis defunctum accedere regna
Ἀποφθίμενοι δῦναι δόμον Ἄϊδος εἴσω, ut est apud eundem.

to bring to Hell.

Animam in tartara fato præmaturo mittere
Ψυχὴν Ἄϊδι προΐαψεν. Hom.
Æternis objicere malis
Deturbare in avernum
In vel sub tristia tartara mittere

Demittere orco aliquem
In Tartara dejicere
In averni barathrum, in Acherontis tenebras dejicere, mittere
Ταρταρόω
Detrudere ad Stygias pœnas, & averni tartara ditis, Virg. in 7.
Hinc via Tartarei quæ fert Acherontis ad undas
Ducere, præcipitare in infernum
Εἰς ᾅδην κατάγειν, to lead to hell
Mittere ad orcum
Animam trahere ad præsepia Ditis
Seculi sordibus pregravatum in flammas tartareas demergere
In Phlegetontis præcipitare fluenta, dehiscere, tetra sub tartara rapere
Chasmate, tellure dehiscente vivos in infernum demittere
Profunda demergere abysso, quod vulgo condemnare dicitur, mittere in gehennam, tenebras exteriores
In profundum Tartarorum relegare.

the devill of Hell.

Dis, ditis
Tenebrarum Præses, Pluto.
Πλούτων, Orcus
Summanus, divitiarum & inferorum deus: summus inter manes dictus Ovid.
Summano templa ferunt
Apud Plutonem agere, to be in hell
Apud Inferos habitare
Colere regiones Acherontis.

Hell Spirits.

Dæmones, Dæmonia
Manes, Lemures.

to Helpe, to Aid, or Assist.

Subvenire, Succurrere
Auxilium dare, ferre, præbere, præstare
Auxiliari, βοηθεῖν
Iuvare, Adjuvare, Adjutare
Offerre se alicujus necessitati, inopiæ, Supportare
Adjumento, adminiculo, præsidio, subsidio, auxilio esse
Adminiculari, Opitulari
Opem ferre celebrem
Adspirare, Sublevare
Allevare, Relevare
Patrocinari, Adesse
Tueri, παραγίνεσθαι
Afflictos, miseros, consilio & re juvare
Tutari, Adire
Conferre opem miseris
Suffragari
Commodare, dare operam alicui Plautus
Subsidium præstare
Συμβοηθεῖν
Suppetias ferre
Præstò fuit multis
Defendere, Assistere
Adferre adjutamentum, præsidium, auxilium, opem, manus alicui
Manus adferre, dare socias, vel auxiliares
Rebus succurrere læsis, relictis
Facere adjutorium, Suet.
Opem præbere, præstare
¶ Ire, venire subsidio, apud Virg.
Ire suppetias, apud Cæs. to goe succour, or helpe one
Ferre pedem, apud Virg.
Ferte simul faunique pedem, vide to be profitable.

to Helpe one another.

Mutua opera juvare
Succurrere mutuò
Mutuas tradere, commodare operas
¶ Se invicem mutuis juvare officiis
Condicere operam, to promise helpe. & offerre auxilium, i. polliceri
¶ Non tuo Marte
Non sine Theseo, not without aid.

Helpe, Aide, or Assistance.

Auxilium, Subsidium
Suppetiæ, βοήθεια,
Præsidium, Opitulatio
Adminiculum, Suffragium
Subventio, Iuvamen
Auxiliamen, Adjuvamentum
Anchora, Opitulamen
Opem in obliquos
Adjutorium, Tutela
Copia, Terent.
Patrocinium, Defensio
Opera subsidiaria, apud Eras.
Beneficio alicujus, id est, opera apud Cic.

to require, or to demand Helpe.

Auxilium, subsidium petere, implorare, efflagitare
Quærere
Invocare suppetias, auxiliares manus, opem
Auxilia cogere
Opitulamen rogare
A superis poscere opem
Quæritare, apud Apul. & alios
Sollicitare Deos
Vocare auxilio Deum
Vocare auxilium
Operam deposcere
Auxilium vocat & duros conclamat agrestes.

without Helpe, vide without.

with the Helpe of God, vide God willing.

Heraulds of Armes, vide Posts.

to Harbour, vide to Lodge.

a Harbinger, one that appointeth lodging for a Princes traine.

Metator seu designator hospitiorum, quem vulgus Foraneum vocat
Epidemeticus, vel Epistathmus.

Heretofore, in Time past.

Antiquitus, ἐκ παλαιοῦ
Bonis temporibus, apud Cic. in offi.
Apud majores nostros
Memoria patrum
Olim præteritum tempus significans sicut quondam, πάλαι, Cic.
Fuit ista quondam in hac republica virtus
Iam olim & olim jam, Long afore
Quampridem.

Hereafter, a Time to come.

Inde, Deinceps, ἐκ τούτου.
Ex hoc tempore
Post, Posterius
Postea. μετὰ ταῦτα
Olim futurum tempus significans
Posthæc, Postmodum
Postmodo, Amodo
In futurum, In posterum
Demum, Denique
Dehinc, ἐξῆς
Poëticè pro ἔπειτα
Ultra post hoc tempus.

Hereafter a better successe, or a better lucke and fortune.

Tempestatem excipiet serenitas
Post tenebras lux atque serenus dies
Spes meliora dabit
Succedet tranquillitas

Flebile principium melior fortuna sequetur. Ovidius
Turbulentos motus convertet Deus in tranquillitatem
Malis dabit Deus his quoque finem, Virg.
Illucescet optata tranquillitas
Post hæc meliora speramus
Tempora post mœsta, læta fuit dies
Post nubila Phœbus
Grata superveniet quæ non sperabitur hora
Læta tristibus succedent
Aurea remeabit Saturni ætas
Melior posthac fortuna adveniet
Post tempestatum noctem diei serenitas illucescet
Oculis mœstitia caligantibus grata aura illucescet
Forsan melioribus annis sæcula læta aderunt.

an Heritage.

Hæreditas, Hæredium, Hærediolum, Prædium, Patrimonium, Successio. vide Unmoveable goods.

greedy after an Heritage, or an other mans living.

Hæredipeta, Vultur
Captator testamentorum
Vulturis umbra, γύπος σκιά
Inhians testamento
Moriturum blanditiis, muneribus aut aliis quibusvis artibus subornans, ut hæres instituatur
¶ Obire hæreditates, fundos, arva, vicini, pro aucupari, captare, Cic.
Persequi hæreditatem, apud Terent.
Hæreditates captare alienas, Hiero.

a Herring.

Allec, aut ut nonnulli volunt
Halec per aspirationem & unicam l.
Arenga, Alleca
Mænis Μαινίς, vel Mænas, halecula, a Sprat.

a red Herring.

Allec infumatum
Arenga passa
Ruburnus & Ruscupa à plerisque pro eodem ponuntur.

Hitherto, vide Untill now.

Hither and thither, High and low, To and fro.

Sursum, deorsum, Huc & illuc
Ultro citroque, Cic.
Rursum, prorsum, ἄνω, καὶ κάτω
Rerum ordine conturbato
Hac illac, circumcursa, Terent.

to Hide, to Cover, to keepe close.

Cælare, Abdere
Obducere, Abstrudere
Operire, Condere
Abscondere, κρύπτειν
Recondere, Occulere
Occultare, Occludere
Occultum habere
Involvere, Retrudere
Ab oculis removere
Tegere, Contegere
Obtegere, Supprimere
Velare, λανθάνειν
Abdere se
Abstrudere se in angulum
Abdere se in tenebras
Fugere vulgus
Carere publico foro
Fugere congressus hominum, Cic.
Non venire in forum
Abdere se domum, rus, in sylvas
Abdere domo, speluncis
Fugitare, Subtrahere se
Conjicere se in tenebras
Confugere in cavernam
Quærere latebras, diverticula
Publico abstinere, Fallere
Livius, qui per biennium se fefellerat, id est, latuerat

to be Hid, or lye hid.

Latere, Latere tecto
Latitare, & Delitescere.

Hid, kept close.

Occultus, Abditus
Latens, Cæcus
Conditus, Absconditus
Crypticus, Tectus
Ἐνδόμυχος.

to Hie, vide to make haste.

High, Aloft.

Excelsum, Celsum
Eminens, Æthereum
Arduum, Exaggeratum
Percelsum, Summum
Altum, ὑψηλον, Aërcum
Procerum, Elatum
Editum in altum
Præruptum, Sublime
Excitatum humo.

to appeare, to seeme High.

Elucere, Emergere
Excedere, Prominere
Eminere, ὑπερέχειν
Minari pro eminere, apud Virg.
Geminique minantur in cœlum scopuli
Assurgere, Extolli
Attolli, Educi
In altum surgere
Efferri, Efferri in altum
Efferri in aërem
Dum petit infirmis nimiùm sublimia pennis
Superare humeros, fastigia tecti, culmina
In luminis auras altè subvehi
Aliquem toto capite superare.

a little Hill, a Hillocke.

Clivus, Monticulus
Collis, Colliculus
Tumulus, quasi terra tumens
Γεώλοφος, λόφος.

to Hinder, to Let, to offer Wrong.

Obsistere, Offendere
Lædere, Impedimento esse
Non conducere, si referantur ad naturale temperamentum, ac corporis accidentia, ut illud non conducit stomachi cocturæ, digestioni, hoc lædit, offendit valetudinem
Obesse, Officere
Nocere, Incommodare
Incommodo afficere vel damnis
Facere detrimentum, damnum inferre, adferre, βλάπτειν
Vulnus imponere, inurere, infligere, apud Cic.
Malefacere, & maleficium facere
Incommodum ferre, invehere, importare
Dere damnum, seu jacturam dare, pro quo ineptientes facere damnum dicunt
Malum dare, apud Terent.
Commodis officere, apud Cic.
Incumbere in alicujus perniciem
Malitiosis insidiis, clancularii dolis perniciem machinari, to goe about for to doe wrong
In mutuam perniciem ruere, Eras.
In alterius perniciem jucundus incurrere, malum statuere, scelus concipere
Machinari perniciem, necem alicui
Petere alicujus caput
Moliri mortem, læthum alicui
Ire in aliquem.

Hippocras.

Melicraton, μελίκρατον
Vinum hipocraticon, distillatum tertio. Aromaticus
Myrina vel Myriva
Vinum aromaticum.

Hire, vide Reward.

Histories, or Chronicles.

Historiæ, Commentarii
Fasti, Libri veteres
Res gestæ
Scriptura, Registra
Diaria, Annales
Ephemerides
ἐνιαύσιοι, ὑπομνήματα
Chronicatorum
Monumenta rerum veterum, temporum, locorum, hominum, rerum gestarum
Libri exemplorum, rerum memorabilium
Anniversaria
¶ Breviarium, Summarium
Compendium
Epitome, ἐπιτομὴ, Vide Writings.

to write Histories or Chronicles.

Historiam scribere, texere, contexere, in ordinem disponere
Rerum gestarum seriem describere, narrare, oculis subjicere, memoriæ prodere
Actus componere, Hieron.

to Hit the marke.

Scopum vel scopulum ferire, tangere, adsequi, ictu directo ferire, sagitta contingere
τῆς σκοποῦ ἐφικνεῖσθαι
Metam attingere
Jugulum ferire.

to Hit or Dash against something.

Illidere, Offendere, Allidere
In offensiones incidere, Incurrere
Intorquere, Impingere
Συγκρούειν, προσβάλλειν
Quis tam Lynceus qui nusquam incurrat? Cic.
Lædere crus, pedem ad lapidem, Cic.
Saxo, cespitibus duris occurrere.

to be, or waxe Hot or warme.

Ardere, Exardere
Ardescere, Exardescere
Calere, Concalere
Fervere, Incalescere
Æstuare, Exæstuare
καυματίζειν
Calorem sustinere, Flagrare
Æstu & caniculæ rabie excruciari
Calorem pati, tolerare
Canis ortu, flagrantissimis solibus, flagrantioribus radiis exuri
Fervere, καυματίζεσθαι
Calore effervescere, torreri
Sole aduri, ex candescente die
Dum calet, & medio sol stat altissimus orbe
Pulverulenta coquat maturis solibus æstas
Insensos avertere æstus
Caloribus solis exuri, solis æstu ingravescente
Solis æstus est submolestus.

a Hogge, a Swine.

Sus, ὗς, Sucula
Porcus, χοῖρος, Porcellus
Porca, Porcetra, a Sow
cropha quæ sæpius
Verres, a Boare
Majalis
Porcus castratus, a barrow hog.
Nefrens quod nondum frendere, hoc est, fabam frangere possit, ut Varro ait
Sed porcellus lacteus subrumus qui & orthragoriscus dicitur
¶ Porcarius, Subulcus, porcorum custos
¶ Porcile, Hara, porcorum stabulum a hogstie.

to Hold, to Keepe.

Tenere, Continere
Mordicus tenere animum, sententiam
Tenere se domo

Tenax

Tenax morbus
In amissis aliquid tenere.

to Hold vnder, vide to Keep in and Refraine.

Holy day.

Dies solennis, Dies festus
Dies ferarius, Festa lux
Religiosa dies
Festum substantivè, ἑορτὴ
Feriæ Feriarum pluraliter
Dies cessationum ab opere.

at Home or in my House.

Domi, οἴκοι
Intra paternos parietes
Intra domesticos parietes
In domo, ἐν τῷ οἴκῳ

to tarrie or lurke at Home.

Perpetuò domi desidere
Raro predire
Domi conchæ in morem suo vivere succo
Crepitu ventris calces domi calefacere
Domi se continere.

Honger, vide Hunger.

to Honour, to Worship, to Reverence.

Venerari, Assurgere
Veneratione dignari
σέβεσθαι, Revereri, Colere
Observantia prosequi
Observare, Applaudere
Honore prosequi, excipere
In honore habere, ἐν τιμῇ ἄγειν
Honorare, Honestare
Honorem impendere, habere
Suscipere, ἀποβλέπειν
Admirari, apud Virg.
Magnificare, Honore amplissimo ornare, prosequi

Honoribus augere, cumulare, ornare, quod promovere vulgò dicitur, to promote, to advance
προάγειν εἰς ἀξίωμα ὑπερκορῶς.
ἐπ' ἐξουσίαν ποιεῖν.
Gloriam dare. Cic. ut mihi illa omnia immortalem gloriam dederint.
Ornare aliquem insignibus gloriæ
Exornare aliquem prætura, consulatu
Novo augere honore
Afflare honorem, Virg.
Ad dignitatem, potentiam, authoritatem promovere
Exaltare, Sublimare
καθίστασθαι ἐπ' ἐξουσίαν
Constituere in authoritatem & potentiam
Honorificare
Honorem exhibere, præstare
Onerare officiis, honoribus
Genua flectere
Inclinare caput omnibus theatris
Honorem ferre, deferre, impendere, cumulare certatim
Honorarium neutiquam despicabile offerre
Pro numine colere, to worship one as a Saint
¶ Aliquem sartum tectum conservare, est alicujus honorem (ut vulgus loquitur) tueri, Cic.
M. Curium sartum tectum, ut aiunt, ab omni incommodo, detrimento, molestia, sincerum, integrumque conserves.

to get Honor, Glory, Praise, or Dignitie.

Dignitatem colligere, conciliare, adferre, consequi, reperire, sibi adjungere, acquirere
Ferre, obtinere laudem, Cæsar.
Ad dignitatem pervenire, provehi
Ire ad astra, Virg.
Pervenire in claritudinem magnam, Sal. Propter scientiam rei milita-

ris singularem, ad honorem amplissimum evocari
Omne ferre punctum, pro laudem omnium assequi, Horat.
Nancisci potestatem seu authoritatem summam
Colligere dignitatem, famam
Laudem sibi parare
Attollere fastigium
Provehi in altum
Lauream mereri, adipisci
Dignitatem agere, amplificare
Gloriam comparare, adipisci, consequi
Nomen augere, vel existimationem
Extendere famam factis
In gloriam venire
Honores assequi, consequi.

Desirous of Honour, vide Ambicious.

Honour, Renowne, Glorie, Praise or Dignitie.

Honor & Honos, κλέος
Excellentia, Celsitudo
Dignitas, Dignatio
Majestas, Claritas
Sublimitas, Fastigium
Amplitudo, Splendor
Celebritas, Magnificentia
Existimatio, opinio honesta
μεγαλοπρέπεια
μεγαλοπρεπμοσύνη
Honestas, Decus
Laus, Fama, δόξα
Gloria, Titulus, metaph.
Nomen, Ornamentum, Vide everlasting renowne.

Honourable, noble, worshipfull, venerable, famous, excellent, passing good.

Honorabilis, γεράσιος
Honorificus, γεραρός
Venerabilis, αἰδέσιμον
Venerandus, Excellens
Egregius. Præclarus
Præstans, Eximius
Præstabilis, ἐλλόγιμος
ἐξαιρημένος, Clarus.
Incaminatus, Amplus
Colendus, Phocion
Reverendus, Probus
Probatus, Cic.
Adprobus, Gel.
Honorandus, Honestus
Spectatus, spectabilis
Spectatæ probitatis vir
Vir de quo dubium, clarior ne sit generis origine, an virtutibus
Diversis relucens virtutum ornamentis
Purus omnis criminis
Summum ecclesiasticæ dignitatis ornamentum
Vir omnium episcopalium virtutum genere cumulatissimus
Conspicuus, ἀξιοφανής
Circumspectus
Insignis, Inclytus
Illustris, Celebris
Laudatus
Laude dignus
ἄξιος αἴνου. laudabilis
αἰδέσιμος, ἀγαυός
Vir integer, integræ famæ
Integerrimæ vitæ vir
Gravis & honoratus apud suos
Senio venerabilis
ἐπίτιμος ἀνήρ, πολύαινος
Omni honore & favore dignissimus
Patriæ decus immortale
Bonus pro probo & justo, apud Cic.
Vir numeris omnibus absolutus
Columen familiæ, the honour, the glorie of the house, stocke or kindred, Terent.
Homo quantumvis pretii quavis re dignus, proverb.
ἄξιος τοῦ παντός
Multa laude dignus
Summæ integritatis
Singulari vitæ integritate

Insigni virtute præditus
Moribus integris
Iovis germen, ἐκ Διὸς ἔρνος
Ad dignitatem & gloriam natus
Insigni dignitate præstans
Vitæ ac famæ inculpatæ vir
Vitam degens nulla sinistri rumoris macula aut laude aspersam
Moribus ac vitæ probitate admodũ excellens
Famam servans illibatam
Famæ hactenus incontaminatæ
Integer vitæ scelerisque purus, apud Horat.
Sublimi qui fertur vertice
Summæ dignitatis codicillis ornatus
Ornamentis pulcherrimis cumulatus,
Dignus Argyvo clypeo, proverb.
Magnificis ornatus præconiis
Clarissimus, amplissimus vir
Sunt inter hæc aliqua nonnihil diversum significantia, sed huc translata, quòd probi honestique viri epitheta sunt.

Honourable, vide Princely.

a Hood, a Kerchiefe for a Woman.

Rica & Ricula diminutivum
Peplum
Calyptra
Tegmen muliebre
Calantica, ταινία
Calanticam capiti accommodare, apud Cic. to pin
Calanticam detrahere, apud Virg.

a Whore, a Harlot.

Scortum, Meretrix
Prostibulum, Scortillum
Communis mulier, Lyca
Propudiosa Scortatrix
Vulgata omnibus seu pervulgata, apud Suet. Lycena.
Pudicitiam in propatulò habens
Lupa, ἐργάτις γυνή
Quæstum corpore faciens
Prostituta mulier, Adultera
Prostituti pudoris, Mœcha.
Vulgato corpore, Pellex
πόρνη ἡ ἐργαζομένη
Publicè merens
Diobolaris, apud Fl. in mythol.
Quadrantia mulier
Recelliclniæ, apud Plaut. Alicar.
Cloacæ, metaph.
Subacta pluribus
Pellex, palace Græcè, Concubina vulg.
Sui copiam omnibus faciens
Ignis apud Virg. Succuba
Cuilibet se sternens, a common harlot
Quosvis admittens
Scraptiæ, Prosedæ, ill favoured drabs
¶ Et meretrix sacrificularia seu prostibulum, vel cloaca sacrificorum, a priests whore.

a Whoremonger.

Scortator, Fornicator
Fornicarius, Meretricarius
Ganeo, Nequam, πόρνος
Leno, a ruffin.

to play the Whore or Harlot.

Pulchritudinem & corpus ad lucrum prostituere
Alere corpus corpore, Plaut.
Prostituto corpore stipendia facere
Dare se cuilibet, apud Teren. & Mat. pro prostituere
Corpore quæstum facere
χοιρειπολεῖν, facere
Exturpi vivere quæstu
Vulgare, publicare corpus suum
Collocare se in vita meretricea palam, & domum suam patefacere omnium cupiditati, Cic.

Palam facere quæstum
ἐν τῷ φανερῷ χρηματίζειν
Corpus palam ad omnes libidine divulgare.

to hunt after Hoores, vide Bawdery.

to Hope, to trust.

Sperare, Spem habere, fovere, nutrire, pascere
Teneri, Lactari spe
Spe duci, Spectare
Spe evehi, attolli
ἔχεσθαι ἐν ἐλπίσι
Expectare, prosperare, apud Cic.
Pendere se animi
Figere spei pedem, Eras.
Spei figere ancora, to trust wholy.
Omnem figere cogitationem, omnia studia, omnem curam, operam, industriam, omnem denique mentem in N. patrocinio, favore, authoritate.

to Hope in vaine.

Pascere vanam spem, spes inanes, apud Virg.
Excidit spes id posse fieri
Inanem spem fovere
Bona spe aliquem ludere
Lactari spe falsa
Stultam dubia spem trahit mora.

a small Hope.

Spes tenuis, incerta, infirma
Spes frigida, languida
Spem tollere, demere, adimere, expellere
Destitui spe
Spes macra, apud Persium
Cassa atque evanida
Spes mihi cassa cadit
ψυχρὰ μοι ἐλπίς.

I Hope, I trust.

Maxima spe teneor
Adducor in spem
Spes mihi magna subit
Spes est futurum fore
Arrecta spes est
Adhuc aliquis Deus nos respicit
Adhuc cœlum volvitur, proverb.
Lux affulsit, prov.
Spero huic afflare auram aliquam, i. spem ostendi, Cic.
Affulgens lætior spei aura, recreat animum meum, Eras.
Spem habeo, ἐλπίζω
Spem capio
Spe erigor, trahor
ἐπαίρομαι
Venio in spem
Spero fore
Ducor, Potior spe
Affulget, arridet, adblanditur nonnihil spei
Spes est, adest, superest, restat, relicta est
Afflabit mihi spes melior
In spem vocor, erigor forte
Summam, certam, non exiguam concipio spem futuram
Animus mihi præsagit, fidem facit.

a Horse-man.

Eques, qui equo vehitur
Qui cursus equestres traducit
Qui instruit cursus equorum
Equo insidens
Equisessor, oris
Equio, onis: a horsebreaker or keeper.

Hospitality.

Frui alicujus domo, hospitio
Hospitem admittere
Considere domo
Hospitium servare
Præbere, accipere
Recipere tecto
Dare hospitium
Non habere fores oppositas
Indulgere hospitio

In

an Hospitall or Spittle.

Valetudinarium
Nosocomion, νοσοκομεῖον
Infirmarium dicitur vulgo
Hospitalia, numero plurali, genere neutro, ponit Vetruvius pro ædibus quæ hospitibus excipiendis destinatæ sunt. Græcis Xenodochia vocantur, in quibus peregrini hospitantur, vulgo Hospitalem, & egentium receptacula, prochodochea, seu hospitia.

an Host, vide Inholder and Armie.

a House, a dwelling place.

Domus, δόμος
Ædes pluraliter, Nidus
Tectum, pars pro toto, Casa
Lar, apud Poëtas
Penates, οἶκος
Ædificium, Mansio
Tabernaculum
Domicilium
Limen, pars pro toto
Catul. Labore fessi venimus limen ad nostrum
In nostrum penetrale receptus
Focus pro domo privata ponitur
Habitatio, Sedes
Habitaculum
Culmen pro domo ponitur
Doma, δῶμα, similiter synecdochicè
Domus monetaria, the Mint, ubi signatur argentum in nummos
Argenti officina, ἀργυροκοπεῖον.

at my house, vide Home.

to keepe house.

Gerere rem domesticam
Familiæ curam habere
Curare domum, rem familiarem
Solerter, provide, utiliter rem domesticam administrare
Rem familiarem & parare & conservare
Parta tueri aptéque impendere
Domestici officii curis distringi
Tueri rem familiarem, apud Cic.
Gubernare domum, vulgus dicit
Rem domesticam, vel ad rem domesticam attinentia curare
Frugi vivere, to liue soberly.
¶ Primam rei familiaris curam inire.

Houshold-stuffe.

Supellex, ἔπιπλα
Res domestica, familiaris
Utensilia, Res mobiles
Scruta, numero plurali old stuffe.

an Housholder, or the good man of the house.

Paterfamilias, οἰκοδεσπότης.
Familiæ præpositus, rector
Maritus, Herus.

an House-wife, vide Wife.

How.

Quomodo, Qui, Qualiter
Qua ratione, πῶς, ὅπως.
Quo pacto, Qua via
Quemadmodum.

Humble, vide Low.

Humilitie, Lowlinesse.

Despicantia sui
Voluntaria mentis demissio
Animi demissio, Humilitas
ταπείνωσις
Quæ Virginem Mariam in cœlum extulit.

Hunger, Famine.

Esuries, Esurigo
Edendi aviditas, orexis, libido
Fames
λιμός, πεῖνα
Male-suada fames

Fame

¶ Fame contabescere, inedia, inopia, fame deficere, confici, vinci, to die for hunger
Pallida ora fame
Longam excoluisse famem
Demere, solvere jejunia
λιμῷ διαφθείρεσθαι
¶ Affligere inedia
Fame aliquem excruciare
Tenuem edendi concedere portionem, ut mori necessum sit, to famish one.

to lessen, or asswage Hunger.

Eximere, Pellere
Depellere, Repellere
Levare, Deponere, exolvere famem, Satiare, jejunia pascere, finire, placare boum cæde
Comprimere amorem edendi.

Hungry appetite.

Appetitus, ut vulgus loquitur
Appetentia comedendi, Esuritio
Vehemens edendi aviditas
Orexis, ὄρεξις, qua voce usus est Iuvenalis in Satyris, appetitionem vertit, Cic.
Gulæ irritamentum
Iejunia aviditas.

to Hunt, or Chase Deere.

Venare canibus leporem
Feras insectari
Feras indagere, θηρεύειν
Feras agere, agitare, inquirere
Venationi insistere
Sectari cervos, apros, feram
Feras cursu insectari, insequi, agitare ἀγρεύειν
Cum belluis audacter congredi
Cervos jaculo cursuque fatigare
Insequi vagas per juga summa feras
Clamore premes ad retia cervum
Cadit adversa cuspide fossus aper
Compellere cervos in plagas
Saltusque indagine cingunt, Virg.

to Hurle, vide to shoot.

to Hurt.

Nocere, Officere
Lædere, Offendere
Incommodare, Obesse
Cadere, damno esse
De iis quæ nocent, & non prosunt.

a Hurt, vide Losse.

Hurtfull, noysome.

Damnosum
Infestum, Perniciosum
Dispendiosum, Noxium
Detrimentum, incommodum adferens
Exitium, iacturam, calamitatem, periculum, damnum secum trahens, & ingens malorum incommodorumque agmen.

a Husband.

Conjux, Sponsus, Maritus, Virg.

a Husbandman, hee that tilleth and manureth the ground.

Agricola, ἀγροικος
Agricolator, Georgus
Villanus, Villicus
Agrarius, Agrestis
Ruricola, Rusticus. Vide Plowman.

I.

a Iacket or Ierkin without sleeues.

Exomis idis, Colobium
Tunicula manicis defecta, truncata, mutilata.

a Iakes, vide Privie.

a Iangler, vide Babler.

the

the Jaundis.

Morbus regius, à Var. dicitur ἴκτερος Græc. nuncupatur, medicorumque opinione ex felle nascitur
Aurigo nominatur à Celso, propter auri colorem
Arquatus ab arcu, à colore scilicet, arcus cœlestis
Quidam hunc morbum Ictericam, vocabulo non satis probato (ut omnia morborum nomina ferè depravata sunt) dixere
Alii dæmoniacum & Aquatum vocarunt
Auriginosus & Ictericus, ἰκτερικὸς qui morbo regio laborant
Ἰκτεριᾶν, Ictero morbo laborare.

Idle.

Omni actione vacuus
Supinus, Ociosus
Feriarius, ἰκτηρὸς
Vacuus ab opere
Ἀεργος, ἀπράγμων
Nil rerum actitans
Lentus, Cessans
Cessator, Languidus
Desidens, Desidiosus
In otio vitam degens
Bos in stabulo, proverb.
Spartam rodens
Reses dis, omnis g. Liv.
Iners, Male feriatus
Compressis sedens manibus
Marcidus, apud Plaut.
Facere, Terere
Agere, Peragere
Sequi, Habere
Feriari otia
Ducere segnia otia
Ducere vitam per otium
Natus in otio
Solvi in otia, vide Slow.

to be Idle.

Ociari, ἀεργεῖν
Pigrari
Vacare ocio, à lare
Vacare, σχολάζειν
Ocio indulgere
Cessare. ῥαστωνεύειν
Esse remissum à labore
Ocio torpescere, marcessere
Otium captare
Feriari & feriare neutrum
Inerti ocio contabescere
Inertiæ indulgere
Ocio se dedere
Ocium colere
In Ocio esse
Ἀργὴν σχολὴν
Diuturno in otio versari.
Turpi otio & Abdomini servire
Nihil agere
Ultra Epimenidem dormire
Ociis ac somno transmittere vitam, apud Terent.
Feriatam agere vitam
Nullis se negotiis exercere
Manum habere sub pallio
Compressis sedere manibus
Et Proverb. Conchas legere dicitur, qui in summo est ocio.

a Jerkin, vide Jacket.

to Jest, to Sport.

Nugari, Connugari
Ludere, Iocari
Nugas agere, Tractare jocos
Afferre jocum, sales
Ludicra rebus seriis miscere
Iocari festivissimè
Indulgere festivis jocis
Ioco dicere, vide to scoffe.

Jestingly, Merily, Pleasantly.

Ioco, Iocose, Per jocum
Ridiculè, παιγνιωδῶς
Ioci causa, Per ludum
Animi gratia dicere, for sport
Per ridiculum

a Jew.

Iudæus, Ἰουδαῖος
Verpus, Apella, apud Horat.
Curtus, apud Georg. Wice, & à rese-ctu cutis dicitur, recutitus
Circumcisus
Hæbræus, Ἑβραῖος
Israelita
Levigena, à tribu Levi. Mant.

Ignorant.

Rudis es, Imperitus, nullius experien-tiæ, usu minimè doctus, usus ex-pers, rudis in rebus, novus tan-quam hospes, plane peregrinus, ab usu rerum imperitus, parum ver-satus, rerum insciens, ignarus, ex-pers, experientia vacans, usum non habens.

Ignorant, Unlettered.

Literas planè non noverat
Ex abditis literarum fontibus parum aut nihil hauserat
Literis erat mediocriter, leviter, vul-gariter, non admodum, haud satis, non multum eruditus, institutus, instructus
Planè, perfectè, absolutè, exquisita quadam ratione, excellenter, egre-giè, præclarè literatus non erat
Longè aberat à perfecta literarum scientia: reconditæ, exquisitæ, sin-gulares, egregiæ in illo literæ non erant
Vulgares erant.

I have done it Ignorantly, unawares, not knowing, otherwise than I thought.

Feci inconsultè, ignoranter
Ignorans feci, apud Plaut.
Errore, Per errorem
Imprudens, Ignarus
Nec opinans
Per imprudentiam, inscitiam
Nesciens, Inscius, Insciens
Cic. Quæ insciente me, imprudente L. Sylla facta sunt, Vide Unthought.

Ill, Amisse, Overthwartly, Frowardly.

Præposterè, Perversè
Perperam, Pravè
Distortè, Inversè
Inversum.

an Ill or Evill man.

Pravus, κακὸς
Perversus, Scelestus
Impius, ἄθεος
Malus, πονηρὸς
Perniciosus, Flagitiosus
Malitiosus, sceleratus
Sons, Noxius
Discolus, Facinorosus
Pestis, Lues
Internecio
Morum parte inquinatus ab omni
Capitalis homo, id est, supplicio capitis dignus.

Ill favoured, Deformed.

Deformis, Turpis, δυσειδὴς
Fœda facie, Thersites
Thersitem deformitate vincens
Hipponax alter turpitudine
Thersitæ conferendus Homerico
Iacens in sordibus, Filthy
Ad prodigium usque deformis
Deformatus corpore
Δυσπρόσωπος.
Quam formæ premit dedecus
Decolor.

an Image.

Status, Ἵδρυμα, Signum
Simulachrum, Simulamen
Idolum, media producta, Effigies
Icon, εἰκὼν

Image

Imago, Imaguncula
Imago radiato capite conspicuus
Agalma, Hermæ
Sculptile, fusile, conflatile
Sculptum, fusum, pictum signum
¶ Statuarius, sculptor, signifer, victor signa fabricans
Ἀγαλματοποιὸς
Hermoglyphus, an Image-maker or cutter.

to Imagine, to Search, to Inquire out secrets or high things.

Altum sapere
Scrutari profundum
Subtilitates perquirere
Circa sublimia & super cœlestia versari
In cœlestibus versari
Imaginari, & ut de Socrate scribit Aristophanes, ἀεροβατεῖν καὶ περιφρονεῖν τὸν ἥλιον
Per aëra incedere & circa solem satagere.

to Imagine, to Conceive, or to Cast in mind.

Imaginari, Fingere
Cogitatione depingere vel fingere
Animo comprehendere
Imprimere aliquam notionem in animis
Animo fingere
Cogitatione & mente complecti
Speciem alicujus rei cogitare
Cic. De imaginibus ad animum pervenientibus
Item. Volitat ante oculos istorum regis filius, vide to muse and to devise.

to Imbroder.

Acu pingere, Plumare, ῥαφαίνειν
Ex coloratis filis effigies hominum exprimere
Artifici vestes pingere acu
Vestes auro intexere
Hinc vestes Phrygianæ, acu pictæ, factæ, contextæ, aureis filis decoræ, Imbrodered garments.

an Imbroderer.

Acupictor, πολυμίτης
Segmentarius, Plumarius
Barbaricarius
Phrygio, quòd hujus artis inventores ajunt Phryges fuisse.

to Imitate, vide to Follow.

Immoderate sorrow, vide Immortall.

to be Impoisoned.

Bibere cicutam
Κώνειον πίνειν
Haurire, sumere venenum
Venenum in sua viscera ingerere
Veneni mali poculo animam expellere, Solin.
Toxico se mori dare
Veneno potionari, sustolli
Toxico perire, vitam finire, perimi, confici, intercipi
Corpus medicaminibus multis adversus venena munire, Plin.

of great Importance, vide Weight.

an Impostume, or Bile or Botch.

Hulcus, ἕλκος
Cave picas, Ulcus
Exulceratio, ἑλκωσις
Pustula, Tumor
Vomica, à tumoris similitudine
Tuber, Tuberculum
Apostema, ἀπόστημα
Abscessus
Suppuratio Latinè

Glandes, glandulæ, Tonsillæ
¶ Rescindere summum hulceris os.

Imprisoned, vide Prisoner.

Impudent, without shame, Shamelesse.

Impudens, media correpta
Insignis qui est impudentiæ
Inverecundus, fronte carens
Effrons, qui pudorem omnem abstersit, dedidicit
Perfrictæ frontis, faciei
Cui pudor ex pectore cessit. Luc.
Os impudens
Aspectus atticus
Βλέπος ἄττικον
Nihiloris habens
Cui frons cum mente periit
Frontosus
Ἐυρυμέτωπος
Phormio Terentianus.

to be Impudent, shamelesse, or without shame.

Perfricare frontem, faciem
Ponere pudorem
Perfricare os, apud Cic.
Pudorem omnem abstergere, detergere, deponere
Verecundiæ repagula omnia discutere, Erasm.
Verecundiæ limites cunctos prætergredi
Esse sine fronte
Transire fines verecundiæ, pudicitiæ
Salust. Pudore carere
Non habere pudorem
Impudenter loqui, ἀναιδεύειν
Impudenter agere, ἀναισχυντεῖν
Nihil apud alios pudere
Qui nullo pudore tangitur, movetur, avertitur, ducitur
Quem nihil pudet
Inverecundus, Perfrictæ frontis.

Impudently.

Perfricta fronte, facie
Posito pudore omni
Ore perfricto
Crasso rubore
Absque fronte & ore
Refractis pudoris & reverentiæ claustris, Plinius. Citra ruborem
Devorato pudore
Temerario fronte
Nudo capite, proverb.
Γυμνῇ κεφαλῇ
Inverecunde, Impudenter
Citra omnem pudorem.

to Impute, to Attribute.

Acceptum ferre
Impensum seu expensum ferre, ut transtulit Vall. in epistola Pauli ad Phile. ἐλλογεῖν
Imputare, ut habet vetus editio
Acceptum facere, Plin.
Meruisti, ut acceptum tibi fieret, id est, accepisse abs te nos fatemur
Sibi describere, Attribuere
Ἐξιδιοποιεῖσθαι, Arrogare
Tribuere. Usurpare
Ἐξιδιάζεσθαι
Vendicare, aut ut plerique scribunt, vendicare sibi
Adsignare, Occupare
Præripere, applicare
Omnia cum dativo personæ, & accusativo rei construuntur
Derivare in se, metaph.

Inclined, ready and prone, or Bent.

Propendens, Præceps
Applicatus, Cic. Declivis
Pronus, Metaph. Intentus
Proclinis & proclivis, Deditus
Ευεπίφορος, πρόχειρος
Propensus
Facilis, Natans
Natura inclinatus, ut vulgo dicitur.

Incon-

Incongruity.

Solœcismus
Solœcon
Barbaries, structura inconcinna, refractariola, stribiligo, seu stribligo, linguæque Latinæ inconcinnitas, balbuties, hæsitantia linguæ, imperitilitas, id vitii vocatur
Dictio popinaria, plane barbara
Gothica, rustica, detrita, squalens, laciniosa, à doctis minimè usurpata.

Incontinent, variable.

Inconstans
Lubricus, Varius
Lubrica, ancipiti fide
Infidus med prod. uc
Malefidus, ἄπιςος
Non constans sibi
Vagus, Volubilis
Instabilis, Perfidus, med. cor.
Duabus sedens sellis
Cothurno versatilior
Chameleonte, Proteo, Tarandro,
Polypo mutabilior, versatilior
Vertumno inconstantior
Euripus homo, Polymnestor
Fluxam fidem gerens, Plaut.
Theramenes, Cothurnus
Discedere à constantia, à mente, atq; à se, Cic.
Omni vento doctrinæ quasi nebulæ turbine exagitante circumferri.

Incontinent, vide out of hand.

to Incourage, to Move.

Impellere, Ingerere
Inducere, Instinguere
Instanter persuadere
Urgere, Perurgere
Incitare, Stimulare
Admovere, Protrudere
Monitis extimulare

to Increase, vide to Augment, to Encreale.

to Indevour, or Labour diligently.

Invigilare, Advigilare
Incumbere, Contendere
Adniti vel anniti
Eniti, Vacare
Laborare, Elaborare
Niti, Instare, Vigere
Sedulam navare operam
Summo studio intendere
Debitum esse
Excubare animo
Toto pectore incumbere
Manibus pedibusque conniti
Operam navare, dare
Omnes promere vires
Ἐπιτηδεύειν, Quærere
Operam impendere
Σπουδάζειν, διατείνειν.
Curare, Evigilare
Diligentiam adhibere in munere fungendo
Ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι.
Curas & cogitationes omnes in rem aliquam conferre
Dare operam egregiam, laudabilem, optimam
In suo studio atque opere nunquam cessare, Cic.
Abjicere segnitiem, socordiam
Curam adhibere, impendere
Laborem, studiumque impendere
Studere, Conari
Studiosè curare
Adniti, pro virili, totis viribus
Eluctari, Moliri
Primam operam navare
Magno studio moliri
Omnem operam, studium, diligentiamque ponere custodiendis dominicis mandatis
Totus quis incumbere in rem aliquam dicitur

Ingenium intendere
Omnes ingenii nervos intendere
Ingenii vim omnem atque impetum torquere
Totis nervis incumbere
Operam impendere quam (id est quantum) possis diligenter, vide Endevour.

Infamy, vide Dishonesty.

from his Infancy, vide Childhood.

to Infect.

Agere contagia
Serpere, proserpere latius
Ex vicino vel contactu nocere
Venenoso inficere afflatu
Afflare virus mortiferum
Spargere venenum
Afflatu nocere, Ovid.
¶ Lucem, contagionem trahere, contrahere
Ducere contagionis labem.

Infection.

Infectio, Contagio
Pestis, Corruptio
Lues, Ærugo
Venenum, Virus.

an Infectious sicknesse, vide Contagious sicknesse.

Inferiour.

Est me inferior, infirmior, imbecillior, neque mecum comparandus, æquandus, conferendus, coæquandus
Nec honore dignus est, qui virtute inferior est.

Inhabite, vide Dwell.

Inke.

Atramentum
Μέλαν, ἄλαβα
Loligo pro atramento ponitur, ut Sepia propter utriusque piscis cruorem atrum
Μελανοδοχεῖον est Atramentarium, an Inkehorne, or Inkepot.

an Inne.

Diversorium, à divertendo
Hospitium, ξενών
Taberna meritoria
Stabulum propriè locus in quo lassi fatigatique ex itinere consistunt, à stando nomen habens
Πανδοχεῖον, Casa hospitalis
Ταβερνεῖον, καπηλεῖον
Caupona, Cauponula
Hospitium meritorium
Taberna vinaria, οἰνοπωλεῖον
Oinopolion, A Taverne.

to keepe an Inne.

Cauponari
Exercere Cauponam
Pandocheum agere, esse, barbarè loquentes dicunt
Tenere hospitium.

an Inneholder, an Host.

Tabernarius, Caupo
Κάπηλος
Hospes qui recipit, & recipitur
Pandocheus
Πανδοχεὺς, ξενοδόχος
Stabularius, de quo in Evangelio
Hospes meritorius.

Innocent, Guiltlesse.

Innocuus, ἀκακος
Inculpatus
Ἀνέγκλητος, Innocens
Innoxius, ἀναίτιος
Crimine, Culpa vacans, carens
Insons, Expers culpæ
Noxæ omnis excors
Qui extra culpam est
Nescius quid discriminis inter dextram & finistram

Ab

Ab omni culpa alienus
Nullius sibi conscius
Clavo purior, prover.
Hoc me crimine nunquam contaminavi, inquinavi, infeci, pollui
Hujus criminis, flagitii, sceleris, vitii, labe, macula nunquam infectus sum.

In our time.

Nostro ævo
Nostra ætate
Nostris temporibus
Nostra memoria
Nobis superstitibus
Καθ' ἡμᾶς ἐγένετο, nostris temporibus fuit.

to Inquire, to aske, to demand, to search out.

Quærere, Inquirere
Exquirere, Disquirere
Ἐξετασμὸν ποιεῖσθαι
Oportet veritatem ante omnia scrutari & investigari
Vestigare, Investigare
Examinare, Pervestigare
Scrutari, Perscrutari
Rimari, Indagere
Percontari, Interrogare
Sciscitari, Discutere
Quæstionem habere.
Ἀνακρίνειν διακωδωνίζειν.
Ἐξετάζειν τὸ πρᾶγμα
Quæstioni subjicere, vel inquisitioni
Crebris solicitisque judicium interrogationibus urgere
Severo examine instare
Contari, Explorare
Inquirere, pro ubique quærere,
Ἀμφιζητεῖν
Omnibus vestigiis indagare
Ad vivum resecare, prov.
Diligens facere scrutinium
Exactissimum facere examen
Altius rimari & expendere
Severiter examinare

Ἀκριβάζειν, diligenter indagare, explorare
Censuræ subjicere
Altiori indagine discutere, perscrutari
Venari, artificio & solertia quadam quærere
Odorari sagacius, & degustare convivam, apud Cic. utrumque pro callidè & clam explorare quid habeat animi
Alicujus actus insidiosa explorationis arte venari
Expiscare, elicere animi sententiam
Omnia secreta ex imo eruere studioque quærere.

to Instruct, vide to Teach.

to Instruct, vide to Teach.

to Intaile, vide to Grave.

to Interlace, to set betweene, as a day, or a yeere.

Interserere, Intercalare
Interponere, ἐμβάλλειν.
Unde Annus embalismatis sive bissextilis aut bissextus nomen habet, in quo dies intercalatur, quæ λιμὰ ἡμέρα, dicitur Græcis, i. Dies intercalaris.

to Interrupt, to Disturbe one that is speaking.

Loquentem interpellare
Interstrepere
Sermonem abrumpere
Impedire, obstrepere
Interfari, in sacris literis
Ἐγκόπτειν, Græcè, & ὑποβάλλειν
Interloqui
Interpellare sermonem institutum
Obturbare loquentem, pro interpellare
Turbare vel interturbare aliorum sermonem

Interpolare, pro eodem
Interrumpere aliorum verba
Non audire quo rem deducere velit
Et apud Terent. Sine me pervenire quo volo, hoc est, ut absolvam quod cœpi dicere
Et Eras. in Moria: Audite quo rem deducamus
Loqui priusquam alter sua perfecerit verba
Musica interfecta in proverbium abiit, pro sermone interrupto ab interveniente.

Intent, vide Purpose.

an Interpretation, vide Exposition

to Intice, vide to Allure.

to Intreat, vide to Pray.

that cannot be Intreated, vide Stiffnecked.

to Intreat humbly, to Beseech, to Request.

Supplicare submisse alicui
Abjicere se alteri ad pedes
Abjicere se supplicium
Procumbere genibus flexis in terram, posito genu ante pedes alicujus
Amplecti, tangere pedes
Tendere genibus brachia, in crura manus
Submittere, Succumbere genu
Rogare veniam supplicem
Supplicem genibus proripere tellurem
Ante pedes volvi
Demittere cervicem
Venire supplicem.

to Intreat, to obtaine by Intreating.

Exorare, Flectere superos
Flectere lachrymis, precibus
Movere precibus
Precando, precibus consequi
Placare, δυσωπεῖν
Persuadere, Demulcere.

to Invade.

Impugnare, Infestare armis
Bello petere, impetere
Infesto exercitu irrumpere
Bello lacessere, infestare
Hostiliter ingredi, invadere alterius ditionem
Arma movere
Bellum inferre vel arma
Excursionibus infestare
Populabundè percurrere
'Εμβάλλειν. Vide to assaile.

to Invent, vide to Devise.

Invisible, that cannot be seene.

Invisibile, Quod aciem fugit
Quod oculorum fugit obtutum
Cic. Animus sensum omnem effugit oculorum
Sub aspectu non cadens
'Αόρατον.

Inward parts of man.

Vitalia, Præcordia
Viscera, Exta
Penetralia, Intestina.

Joyfull, vide Glad.

to Joyne, to set together.

Connectere, Committere
Iungere, Conjungere
Coassare, Coaptare, ἁρμόττειν
Accommodare, Concinnare
Componere, Colligare
Contexere, Compingere
Copulare, Combinare
Coagmentare, Conglutinare
Consarcinare, Condere
¶ Adjicere, Adjungere

Annectere,

Annectere, Addere
Adhibere, Admovere
Aggregare, to put unto
Conglobare, Glomerare
Conglomerare.

a Joyning or setting together.

¶ Compages, Compago, inis
Compactio, Compositio
Constructio, Syntaxis
Coordinatio, Connectio
Combinatio, Coagmentatio.

Jonkets, vide Delicate meats.

to take a Journey.

Iter facere, Moliri iter
Ἐκδιδῆς τῆς ὁδοῦ
Facere perfectionem, Cæs.
Itinerari, ὁδοιπορεῖν
Proficisci, Iter capere
Tendere, Iter instituere
Pergere, In sacris literis frequens est eadem significatione
Iter, viam ingredi
Ἀποδημεῖν
Agere iter, viam
Habere iter
Conficere iter, via pulverulenta
Multa diebus singulis conficere millaria
Dare se in viam
Sursum, deorsum currere ac recurrere, ultra citraque pervolare
Tenere iter, apud Virg.
Et, Quo nunc se proripit ille ?
Item, Quo te Mœri pedes?
Quo nunc iter tibi ?
Transmittere maria, caput objectare periculis
Vilis lucelli gratia terra, marique volitare
Per omnes terras ac maria volitare
Ultro citroque commeare, To goe and come
Conferre & recipere cum accusativo intercedente præpositione in, ut contulit se in patriam: aut sine præpositione, si accusativus fuerit proprium urbis, seu civitatis, recipit se Romam, contulit se Venetias, vide to goe away.

to come to his Journies end.

Pervenire
Carpere locum destinatum
Tangere quæsitos penates
Quæ diu petiit, tangit arva
Advenit hospes ad urbem.

a Journey-man, a Day-labourer.

Operarius, Ergastulus
Mercenarius, Ergaster
Mercede conductus, μισθωτὸς
Conducititius, αὐτουργὸς
Operam suam mercede elocans diurno.

an Hypocrite, he that doth counterfeit holinesse.

Hypocrita penultima cor.
Ὑποκριτὴς
Eruditus artificio simulationis
Simulator
Fucatus
Fuco sanctimoniæ personatus
Venditans sanctimoniam
Fucatæ sanctitatis homo
Duplex animo, corde
Fucatam, personatamque sanctimoniam præ se ferens
Paries dealbatus in Actis Apostolorum
Τεῖχος κεκονιαμένος
Sepulchrum dealbatum, Christus in Evangelio vocat sanctimoniæ simulatorem

Hypocrisis, Simulatio virtutis
Venditatio quędam atque ostentatio, Hypocrisie.

Issue of ones body, a Childe.

Propago, Progenies
Soboles, Proles, Liberi.

Italy.

Italia, ab Italo rege
Italia terra
Latium, Ausonia
Hesperia magna vel major
Oenotria, à rege Oenotrio
Ausonia ora.

It is so.

Ita est, ita se res habet, sic est rei status, in hoc statu res est, ejusmodi res est, hoc loco res est.

to Judge, to giue a sentence, or iudgement.

Censero, Iudicare
Iudicium facere
Sententiam ferre, dicere, pronunciare
Damnare, Condemnare
Iudicem agere
Dijudicare
Censuram agere
Ius dicere, To pronounce the sentence
De re ultro citroque diligenter cognita pronunciare, definire
Acre, exactum, præsens, constans judicium, sententia, censura.

to sit in Judgement.

Sedere pro tribunali
Rixas fori judiciarii derimere
Rostris præsidere
Præesse causidicorum subselliis, foro judiciario
Cerdonum jurgia dirimere
Forum agere
Iudicia exercere, apud Cic.
Ferre pro tribunali sententiam.

to appeare personally in Judgement.

Iudicium subire
Sistere se tribunalibus
Comparere
Causam dicere
Se apud Iudices tueri, purgare.

a Judge.

Iudex, Prætor
Iura reddens, δικαιοδότης
Sedens pro tribunali
καθεζόμενος ἐπὶ βήματος
Sententiæ lator
Rerum capitalium Iudex, qui & Quæstor appellatur, Quæsitor
Iudex maleficiorum vulgo dicitur, de latrociniis judicans, sive latrunculator, Recorder.
Prætor Capitalis.

the Judgement Seat.

Iudicii locus
δικαστήριον, Forum
Forum Iudiciarium
Forum judiciale
Tribunal, δικαστήριον
Iudicium, consessus.

after my Judgement, vide Meaning.

a Jugler, he that useth crafty conveyance.

Gesticulator, Præstigiator
Impostor, Pantomimus pen. cor.
παντόμιμος
Circumforaneus
Pilatius apud Quintilianum
Gelasimus, γελάσιμος
Circulator, quæ Græci ἀγύρτην appellant, seu præstigiatorem, cum deceptione circumforaneum

Apu-

Apuleius lib. 1. hujusmodi præstigiatorem populi frequentia stipatum mortalibus suas fallacias admirantibus, circulatorem vocat, dicens, Circulatorem aspexi equestrem spatham præacutam mucrone infesto devorasse
Cyclitus ab Horatio vocatur
Impostor nugis ac strophis captans quæstum. Vide Deceaver.

Just, righteous.

Iustus, δίκαιος
Æquus, Rectus
Muneribus nequaquam corrumpendus
Incorruptæ æquitatis, justitiæ
Iustitiæ oculus
Bochyris alter
Iustitiæ trutina, statera justior
Rectam ingrediens viam
Rectum tenens clavum
¶ Æquum & bonum colere
Æquitatem servare.

Justice little set by.

Pauci sunt hac ætate, his temporibus quibus justitia sit, cordi sit
Qui justitiam colant, exerceant, curent, tueantur
Qui de justitia laborent
Apud quos justitia locum habeat, justitiæ locus sit, qui se justos præbeant.

Justice is to be followed.

In omnibus actionibus nostris, id solum spectare debemus, quid justitia postulet, ratio præcipiat, conscientiam præponat
Quid sit justitiæ, quid rationi consentaneum, quid cum justitia, ratione congruat, conveniat, consentiat
Habenda justitiæ summa ratio est
Una spectanda justitiæ, nihil præterea
De una justitia laborandum
Sequi ducem justitiam debemus agere cum justitia, justè, rectè, honestè
Honestum tuendum est solum
Nostra consilia, nostras actiones ad unam justitiam referri decet
Iustitiæ inservire, justitiam exercere, ad justitiam incumbere debemus
A justitia minimè discedendum, recedendum est.

K

to Keepe, vide to defend.

to Keepe close, vide to Cover.

Keepe it close, vide Beware to tell it no body.

to Keepe in, or hold under.

Cohibere, Coërcere
Domare, Frænare
Supprimere, Continere
Subjugare, Vide subdue, and tame.

to Keepe holy, or feasting day.

Agere diem festum, ἑορτάζειν
Facere diem solennem, festum
Celebrare festum, diem feriarum, diem festum
Ἑορτὴν ἄγειν, ἑορτάζειν
Celebrare solemnitatem,
Facere solemnitatem, apud Hiero.
Operam dare rebus divinis
Feriari, vel Quiescere
Ἄγειν ἡσυχίαν
Celebrare memoriam, mortem sanctorum
Labore & opere supercedere.

to Keepe from.

Arcere, Defendere

Prohibere, Cohibere
Coercere, Protegere.

it is better Kept in remembrance, or longer Remembred.

Altius insidet vel insidit mente
Tenacius inhæret animo
Altè sedet animo quod primis discitur annis
In omnem usque vitam hæret
Penitius cogitatione hæret
Quo semel est imbuta recens servabit odorem Testa diu, Horat.
Quod rudibus animis & per hoc tenacioribus primum imprimitur, nulla potestate potest deleri
Quæ teneris traduntur annis, & citius discuntur & tenacius retinentur
Cordi altius intimius imprimitur
Penitius ac profundius in pectore reconditur, reponitur
Altius insidet hominum animis
Facilius penetrat in animos mortalium
Acrius insidet animis
Id perpetuo animo inhærebit meo
Hærere in medullis, & includi in medullis, utrumque, Cic.

to Kembe or trimme the haire.

Pectere, Pectinare
πέκειν, κτενίζειν
Pexare frequentativum
Explicare capillum
Deducere crines pectine, Ovid.
Capilliculum comere
Pectine eburnea pangere
Fingere comam, pro ornare
¶ Pectinem ducere à Brechmate ad verticem, Capuz mulcere.

a Kerchiefe for women, vide Hood.

a Kettle or Cawldron.

Cacabus, κάκαβος
Caldare, Caldarium
Lebes, λέβης
Ahenum, χαλκεῖον
Ahenulum, Cumena.

to Kill or slay.

Trucidare, Interimere
Multare morte, & neci dedere, apud Virg. utrunque
Exterminare, Necare
Afficere morte
Punire, Ulcisci
Vindicare, φονεύειν
Dare neci, lætho, Virg.
Perimere, Occidere
Mactare
Mortem inferre, adferre, offerre
Vita spoliare, Luce privare
Exuere aliquem anima
Vivorum eradere cœtu
Orbare aliquem luce, vita
Vitam, animam, eripere
Morti dedere, Dare morti
Vitam eximere, Vitam adimere
Interficere, Iugulare
Iugulum ferire, to cut ones throat
Configere, to thrust thorow.
Transverberare gladio
Facile ictu perforare
Mucrone latus exhaurire
Confodere, διορύττειν
Defodere, Perfodere
Morte aliquem excipere
Sternere, apud Virg.
Dare sopori aliquem, Plaut. in Aul, to lay one asleepe.
Ense aliquem fundere
Premere, sicut & Cædere pro interficere, utrunque apud Virg.
Auferre è vivis, è medio
Obvium quemque demetere, obtruncare, Conficere
Gladium in viscera mergere, apud Eusebium
Ferrum in fratris adigere viscera

Ferrum

Ferrum in viscera condere, Ovid.
Læthale ferrum in hominis stringere viscera
Perdere, Unde vulgo precamur, Dii te perdant
Agere orco aliquem, poëticum est, quemadmodum mittere sub tartara
Porrigere apud Martialem, pro interficere
Cædem facere
Ultima supplicii animadversione mulctare, percellere
Ultimo adficere supplicio, Eras.
Obsidis unius jugulum mucrone resolvit, Ovid.
Solvere vitam
Hostile sanguine, hostium cædibus manus funestare, cruentare
Sanguine commaculare manus
Ab ipsa (ut aiunt) stirpe perdere, to kill the whole race
Terram ore mordere, apud Virg.
χάζειν ὀδὰξ ἀλλύειν, terram mordicus capere
Et apud Homerum, πολέες ὀδὰξ ἕλον ἄσπετον οὖδας
Omnes mordicus ceperunt immensum solum
Ad internecionem cædere, extinguere
Viduare civibus urbem
Tollere matrem, pro enecare
Læthiferum vulnus infligere
Supremum excutere spiritum
Extinguere
Facere cadaver, Cic.
E medio tollere, apud Cic.
Homicidium designare, seu parare, to commit manslaughter
Cæde & sanguine complere Christi causas
Cædem exercere, afficere, facere
Mortem agere
Cæde nefanda perfurere
Ferro desævire, grassari, metere infesto
Cædem manu tingere
Dextras conscelerare insonti sanguine, αἵματι χεῖρας μιαίνειν. Phocil.

Ensem tepefacere sanguine
Maximam cladem facere, to murder cruelly
Sub armis cadere
Intolerabilem cladem inferre
Per hastæ cuspidem cogere.

to kill himselfe.

Consciscere letum, mortem sibi
ἀπορχεῖσθαι ἑαυτῷ
Mittere se letho
Enecare se, Orbare se luce
Cadit telis ipse suis
Afferre manum sibi, Cic.
χειρίζεσθαι τῆς ζωῆς ἑαυτόν
Ipsa sua concidit usa manu
Invenire mortem sibi
Scopulo se mittere ab alto
Abrumpere vitam
Veneni poculo animam exponere, Soli. de Hanibale
Sese mucrone jugulare
Vitam rapidis ponere fluminibus.

a Killing of men, vide Manslaughter.

a Kill, vide Oven.

a Kindred or Parentage.

Cognatio, Affinitas
Consanguinitas, Parentela
συγγένεια, Propinquitas, Vide Stocke.

of a noble Kindred.

Genus inclytum
Pulchra origine natus
Parentalia haud ignobilis
Genus ducere Olympo
Propago regia, Imagines
Stemmata illustria
Domini de gente suprema
Splendor natalium
Præclara stirpe creatus

Claritas,

Claritas generis
Antiquitas generis
Insignia, Claræ insignia gentis
Locus nobilis & fama multis memoratus in oris, fama super æthera notus
Famam extendere factis
Semper honos nomenque tuum laudesque manebunt
Iam canitur toto nomen in orbe tuum
Nomen tuum immortale manebit
Qui magnum adeptus est nomen
Magnum & memorabile nomen
Veteres ceræ Imagines avitæ
Imaginum commendatio
Tituli, Statuæ
Claro sanguine cretus
Famosæ imagines, of an old stock
Stemmata cognationum, apud Iuris.
Vide Noble kindred.

to come of good Kindred or Stocke.

Referre genus
Originem trahere, ducere
Trahere, ducere genus, à sanguine dictum
Τὸ γένος ἕλκειν
Stemma deducere
Illustri prodire origine
Descendere de stirpe
Ortum trahere
Successionem habere, ducere
Genus deducere
Diffundere genus, apud Virg.

to goe out of Kinde or to worke dishonour to his Kindred.

A paterno degenerare instituto
Longus à majorum suorum exemplo digredi
Deflectere à patris avique præstabili insignique virtute, Cic.
Ab integritate morum paternorum labi
Degenerare, ἐκπεπτωκέναι
Majorum deserere vestigia
Non respondere probitati paternæ
Virtutem patris non æquare
Recedere à vestigiis progenitorum virtuosis
Soboles virtutibus orba paternis
Paternas haud cavere cautiones
Inurere nomini paterno ignominiam.

a Kinsman, or Cosen.

Cognatus
συγγενὴς, συμφυὴς
Conjunctus sanguine
Sanguinis vinculo & patriæ necessitudine conjunctus
Sanguine contingens, apud Suet.
Summa sanguinis propinquitate devinctus
Ipso sanguinis vinculo copulatus
ἐγγενὴς, σύναιμος
Sobrinus apud Terent.
Agnatus, Propinquus consanguinitate
Proximus, Affinis
Consanguineus
Iunctus genere, sanguine, sanguinis copula
Qui cum arcta mihi necessitudo sanguinis intercedit
Agnato sanguine propior, vide Cosens.

to Kisse.

Osculari, Osculum ferre, ingerere alicui, Suet.
Libare oscula, Virg.
Pangere osculum, suavium
Exosculari, κυεῖν, i. prægnantem esse
Imprimere osculum
Labella labris conserere
Deosculari, φιλεῖν
Tollere osculum
Dare basium, suavium

Osculum, Basiare, impudicitiæ sunt Suaviari
Basia jungere
Figere, infigere oscula dulcia, Virg.
Oscula carpere, rapere, sumere
Osculo accipere
Excipere mediis amplexibus
Dulces dare amplexus, Virg.
Ruere in amplexus
Dissuaviari, apud Cic.
Amplexa dextra inhærere
Cupidè arctéque complecti
Ulnis stringere, to Embrace
Amplecti, Complecti
Amplectari, ἀσπάζω
Stringere colla blandis lacertis.

a Kitchen.

Culina, Coquina vulgo
μαγειρεῖον, Popina.

from the Kitchen to the Hall, or from a lower estate to a greater.

De nihilo, ex humili, magna ad fastigia rerum extolli, apud Iuvenalem
In summam evehi gloriam
Obrepere ad honores
Opera principum ad summos honores emergere
Ex miseria ad summas opes transire
Ad summam dignitatem emergere, Erasmus
Ex humili fortuna repente ad res amplas provehi, subvehi
Ex infima fortuna provehi
Ausonius fortunam reverenter habe, quicunque repente, Dives ab exili progrediere loco
Ex humili è summa emergere inopia, Crœsus ex Iro
A remo ad tribunal,
Ἀπὸ κώπης εἰς τὸ βῆμα proverbio dicitur, qui repente ex infima conditione provehitur ad honesti muneris functionem
Evadere ad gradus altos, ad summi vestigia culminis
Ex phello venire, prov.
Ab asinis ad boves
Homo à se ortus
Novus homo. Huic confine Ulysses pannos exuit, in quibus scilicet medicum apud porcos egerat
Videas etiamnum multos humili natos loco, ad hæc nullis omnino fortunæ dotibus adjutos ad eruditionis non solum fastigium, verum etiam summas dignitates ascendere, Claudianus. Asperius nihil est humili, cum surgit in altum
¶ Contra, from the Court to the Cart.

a Knave, a Slave, a Rascal.

Scurra, Triscurra
Furcifer, Trifurcifer
Nebulo, Verbero
Mastygia, Flagrio
Tenebrio, onis
Tenebrico, Niger
Scurro, apud divum Hieron.
βωμολόχος, Circulator
Triverbero, pistrino dignus
Necis pabulum, Ravens meat
Omnibus modis improbus
Ingenio malo pravoque, apud Sal.
Carcula, Calo
Imi derisor lecti, apud Mart. pro scurra ponitur
Ulyssis remigium, a sort of Knaves or rascals.

to Knead dow.

Depsere apud Caton. δεψεῖν
Farinam subigere
Versando mollire
Imbuere farinam fermento
Conspergere farinam, per aquam conglutinare, in massam cogere, formare, compingere, to make dow
ἐμπλάσσειν

Massa

Massa, farina subacta, Conspersio triticia, Dowme, ἔμμαγμα.

to Kneele downe, to make Curtesie.

Genua curvare, incurvare, in terram figere, flectere, ponere
γονατίζειν
Genua humi defigere
Poplites deflectere
Geniculare & Geniculari
Ingeniculari, apud D. Hieronym. in Esdra.
Submittere genua, pro flectere, Plin.
Genibus succidere in sermone, Max.
In genua dilabi
Genibus niti, inniti
In genua decumbere
Poplitem incurvare
Flexo terram petere poplite, Cic.
Illa mihi ad pedes misera jacuit.
Inclinare, incurvare se
Corpus inflectere.

to fall downe at ones Knees, vide to Prostrate.

a Knife or sword.

Culter, Cultellus
Ensis, Machæra
Gladius, Gladiolus
Cultrum, μαχαίριον
Mucro in carmine
Cultellum, μαχαίριον
Item, Ferrum pro cultro, ense
¶ Novacula, ξυρὸν
Culter tonsorius
Culter rasorius.

to Knock one about the pate, vide Boxe one, &c.

The Knot or Band of love which cannot be undone or unknit.

Amoris adamantinum vinculum
Vinculum arctissimum atque indissolubile
Vulcanium vinculum, quo Martem & Venerem irretivit Vulcanus, ut scribit Homerus
ἄφρηκτοι δεσμοὶ
Vinculum insolubile
Nodus Herculanus
Nodus inextricabilis.

to know, to make knowne.

Certiorem facere, reddere, significare, aperire, exponere, explicare, demonstrare, erudiri, instrui. Vide to Understand.

to Know full well, or right well.

Tenere tanquam nomen, tanquam digitos, tanquam ungues, non latet ingenium meum
Certam alicujus rei habere memoriam
Habere in promptu ad digitos unguesq; suos, condita mente tenere.

Know your selfe, consider what you are.

In te descendas
Ad defectus proprios mentem reflecte
Descende in animum, pectus
Tecum habita, ut noris quàm sit tibi curta supellex, ut est apud Persium
Tuo te pede moduloque metire. Horatius
Nosce teipsum, γνῶθι σεαυτὸν
Intra pelliculam tuam te contine.
In tuum ipsius sinum expue
Propria cæde vineta
Tua vitia, teipsum inspice
Nec te quæsiveris extra, apud Pers.
Pectoris tui penetralia discute, sinum perspice.

you Know well enough, vide Unknowne.

to Know no way out of his tale.

Quem exitium, quem finem institutæ orationi expedire, imponere possim non reperio, non video, aut quo fine eam claudere, absolvere, perficere queam.

you Know my mind.

Mea consilia plane tibi nota sunt
Teneas consilia mea, animum meum, meos sensus
Non te latent mea consilia
Cognitum ac perfectum habes animum meum
Qui sit meus sensus probè nosti, præclare intelligis.

I Know your state well.

Novi, cognitum habeo, probe teneo statum rerum tuarum
Qui sit rerum tuarum status optimè scio, præclarè novi
Egregiè intelligo de tuis rebus
Planè mihi constat, exploratum est, Compertum habeo, mihi dubium neque obscurum est
Non me fugit, latet, præterit rerum tuarum status.

not Knowing, vide ignorantly.

I know not.

Nondum plane constitui, sat scio, novi, cognovi
Satis habeo constitutum, deliberatum, exploratum, explicatum, certum, cognitum.

without Knowledge, vide Unlearned.

Kold, Ice, Frost.

Frigus, Gelu, Glacies
Frigidior glacie
Glacialem arctum experiri
Frigore lapsa cadunt folia
Concrescunt currenti in flumine crustæ
Undaque jam tergo ferratos sustinet orbes
Marius astricto coit unda gelu
Glacie riget horrida barba
Rura pandit hyems gelu
Aggeribus niveis informis & alte terra gelu latet
Pluvia contristis frigore cœlum.

Kunningly, vide Exactly.

a Kunning hand, vide Occupation.

L

to Labour, to Travell, to Worke.

Laborare, πονεῖν, Sudare
Defungi laboribus
Exercere, ἀσκεῖν
Laborare, se exercere
Rei operam dare, labore quærere
Exercere labores, Fatigari
Ἐκπονεῖν. Laborem colere
Exercere membra laboribus
Fallere, discutere ocium
Labores tolerare, sustinere, exigere, perfinire, ponere, perferre, experiri, intermittere, pati, impedire
Cum tepido nostrum vere redibit opus.

to Labour in vaine, or to lose his labour.

Ludere operam

Perdere

Perdere operam & impensam
Actum agere
Actam rem agere
Nihil agere
'Ουδὲν ἀνύειν ἀνύσειν
Frustra laborem insumere
Inanem operam sumere, insumere
Laboribus neutiquam frugiferis fatigari
Opes suas perdere in aliquo
Frustra, inaniter conari
Frustra operam sumere
Lavare seu cavare laterem
Arenam numerare
Arenæ semina mandare
Piscari in aëre. Arare littus
Fodere Isthmum
Littora arare
Aërem verberare
Ventum colere
Æthiopem dealbare, &c.
Fallunt impensæ in aliquem collatæ.

to Labour, to Travell with might and maine.

Defatigari, Sudare acriter
Plurimum laboris exhaurire, haurire
'Εκμοχθεῖν
Exantlare, Antlare
'Αντλᾶν. Græcum est proprieque significat navem exhaurire, deinde propter difficultatem rei, & molestiam ad laborem intolerabilem, & impensum est translatum, pro quo vulgus parum aptè antlare & exantlare perscribit
Laborum Iliadem exhaurire
Nervos, conatus intendere omnes
Desudare
Versare saxum
Sudores in re aliqua exantlare
Sisyphi saxum volvere
In pulvere aliquo viriliter desudare
Multo sudore, labore, vigiliis aliquid colligere
Maximo conatu incumbere, & adniti
Nihil non laborum obire
Multum laboris exudare
Non æstimandis laboribus quippiam absolvere
Ambabus manibus haurire
'Αντλεῖν ἀμφοτέραις
Summo conatu quippiam agere
Herculeo quopiam & indefesso labore contendere
Summis uti velis
"Ακροις χερσὶ τοῖς ἱστίοις
Insano juvat indulgere labori, apud Virg. Æneid. 6. i. immodico labori, sicut insania pro magnitudine & amplitudine immodica Latinis ponitur
Unde insaniæ extructiones, pro magnis & amplis
Multo plus haurire laboris, quam Hercules ipse dum Αὐγέου κόπρον, stabulis repurgaret
Tanto in aliquod negotium incumbere studio, ut parum adfuerit, quin sese labore confecerit, enecaret quin ipse immoreretur, Eras.
Ad morbum usque laborare
Pro tantis, tot annos exantlatis ærumnis, apud Budæum
Apponere manum
Laborando curam extremam impendere, omni quoque industria adniti, pro virili conari, haud segniter agere
Industriam labore adjutare
Manum admoliri, admovere, addere negotiorum actioni
Τὴν χεῖρα ἐπιβάλλειν
Cum Minerva, id est, auxiliante Minerva, manum quoque movere, admoliri
Σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρα κινεῖν
Etenim dii omnia laboribus, vendentes adjuvant facientes, vide to endevour.

you Labor too much in your studie.

Nimium

Nimium elaboras, invigilas, sudas, exerces te in studiis
Nimis immoderate, supra modum, intemperanter studes
Nimium laboriose studia tractas, colis, exerces
Sustines laboris plus quam satis est in studiis exercendis
Sic laboras in studiis, ut vires tuas imminuas, consumas, exhaurias, debilites, infirmes, affligas.

Labour, Worke, Indeavor, Diligence.

Labor, Sudor
Vigiliæ, Labos
Πόνος, Negotium
Conamen, Conatus
Opera, æ. Nisus
Hoc operæ, Illud laboris
Aliud ortus aggreditor
Ad solitum rusticus ibit opus.

great Labour.

Labor magnus, maximus, nimius, Herculeus, Cleoneus, Improbus, Virg.
Strenuus, Indefessus
Insanus, Immensus
Immodicus, Ingens
Ærumnæ pro laboribus onerosis.

without Labour, vide Lightly.

a day Labourer, vide Journey-man.

Labour lost.

Frustra laborare, inanem laborem suscipere
Arido solo infructuoso campo semina committere, mandare
Laterem lavare, Æthiopem dealbare. Operam male ponere, locare
Oleum & operam perdere, Studium inutiliter consumere.

Labour ended, vide End.

Lacke of money.

Pecuniæ angustia, mira nummorum penuria, summa difficultas
Pecuniæ minimum tractatur
Usus pecuniæ prope nullus est.

Lacking, vide Void.

to Lay hands on one, vide to Arrest.

to Lay a wager, vide to Wage.

to Lament, to Mourne, to be sorrowfull or sad.

Mœrere, Dolere
Lugere, Animo tingi
Mœrore angi, In luctu esse
Misere contabescere
Languet animus
Mœrore, Sordibus
In lachrymis jacere
Vexari curis
Dolore premi, consumi, confici, obrui
Tangi animi dolore, Vide to mourne, to waile, to be sad.

a Lamentation, a weeping, a wailing.

Luctus, Comploratus
Mœror, Mœstitia
Senium, Gemitus
Plangor, Planctus
Res Lugubris
Lugubria induere, to put on mourning attire or apparell, vide Weeping.

Lamentable.

Lamentabile, Luctuosum

Triste,

Triste, Lugubre
Flebile, Θρηνητικόν.

a Lampe, a Torch.

Lychnus pensilis, pendens, ardens, lucens
Lampas propriè splendorem significat, λαμπάς
Lucerna similiter
Lampada, æ. sub prima declinatione apud D. Hieron.
Eadem formula, qua dicimus Cratera, æ, &c.
Cicindela, apud Augustinum, pro Lampade, sed propriè à Glawberd.
Lampyris, idis.

Lamp students, that study by the Lamp or candle.

Lucernarii, λυχνόβιοι
Lucubratores, Elucubratores.

Land, vide Field.

Language, vide Talke.

Largely, vide Liberally.

a Larke.

Alauda, κορύδαλος
Cassita, Galerita
Coridalus.

sicke of the Laske, vide Flix.

a Shoomakers Last, or Least, vide Forme.

the Last, or hindermost.

Postremus, Novissimus
*Ὕστατος, Extremus
Supremus, Ultimus
*Ἔσχατος Vide Uttermost.

at the Last, Last of all, vide Finally.

of Late, not long agoe.

Nuper, νέον
Nuperrimè, Nuper admodum
Non ita pridem, Non pridem
Diebus superioribus, ἔναγχος
Iamdudum, Haud dudum
Paucis abhinc diebus
Noviter, νεωστί
Recens, Recenter
Paucos ante dies
Mense nondum exacto. Vide in times past.

the Latine tongue.

Sermo Latinus, Latialis
Romanus, Lingua Latina
Loquela latia, Italica
Phrasis Ausonica, Itala Pallas
¶ Eloquentia circulatoria, Kitching Latine.

Exceeding good, very fine and eloquent Latine.

Eloquium vere Romanum
Romanus sermo non solum purissimus castissimusque, verum etiam uber ac locuples
Mel Atticum, Hymettica mella
Attica musa, Ἀττικὴ μοῦσα
Eloquentia Attica, atque ab Hymetto profecta, ut habent proverb.
Romani sermonis eloquentia, ubertas, fœcunditas, venustas
Dicendæ illecebræ ac gratiæ
Venustatis pigmenta, & lenocinia apud Budæum
Tenue filum, pro subtili stilo, apud Ciceronem
Phrasis quæ cum eloquentissimi cujusque phrasi conferri possit
Pulchrum orationis filum
Character epistolaris politus, tersus, brevis, dilucidus, elegans, emendatus

datus, Latinus, Latius, vere Ciceronianus. Pulcher orationis stilus.
Venustus stilus, Elegans dicendi genus, A musis protectum
Καλλιγραφία
Lepos orationis, flosculi, phaleræ venustas, lenocinium
Attici leporis, Sermonis lepor
Sermonis deliciæ
Dicendi lautitiæ, Meræ Veneres
Verborum ornatus, splendor, tersities
Cupediæ linguæ Latinæ
Literatura politior
Eloquentia, Elegantia
Cum quadam Venere dictum.

to Laugh.

Ridere, γέλαν, Ædere risus
Effuso ridere, ἐκγελᾶν
Solvi in cachinnum
Cachinnare, καγχάζειν
Cachinnum effundere
Tollere cachinnum. Ridere Sardonium, syncrusium
Lienem exercere
Emori risu, est effusius ridere, defluere, vel diffluere risu
¶ Proverbialia sunt hæc posteriora;
Risus solutus, magnus
Cachinnus, effusus risus
Risus, Sardonius.

to Laugh at, vide to mocke.

to abstaine from Laughing.

Risum tenere, apud Horatium
Continere. Nihil unquam de rigore animum remittere, Soli.
Risui temperare
¶ Excitare, concitare risum, to make to laugh.

the civill Law.

Ius civile, Imperiale, Cæsarium
Ius Papyreanum, Ius scriptum,
Ius municipale, prætorium.

the Canon Law.

Ius Pontificum, Ius canonicum
Ius spirituale, divinum.

to sue one in the Law, vide Action, and to Plead.

it is Lawfull, or meet, and Reasonable.

Rationi consonum est
Εὔλογον, Consentaneum
Ratio dictat, Rationis est
Ὑπαγορεύει τὸ δίκαιον
Æquum & rationi consentaneum videtur. Par. decens
Æquum, justum, rectum fuerit
Ἐπιεικὲς
Ut par est, ὡς τὸ εἰκὸς
¶ Moveri ratione, εἰκὸς παθεῖν
Causa duci, to have good reason
Legibus urbem fundare
Legem ducere, dare, imponere, indicere
Sub leges vocare.

a Lawyer, a Counsellor.

Legisperitus, Consultus Iuris
Νομικὸς, νομοδιδάκτης
Iuris peritus, Iuris prudens
Iurisconsultus, vel Iure consultus
Ἐξηγητὴς, L.L. Doctor
Divinæ humanæq; legis scientissimus
Pontificiarum legum Doctor
Professor Iuris
Iuris Interpres, Antistes Iuris
Legum cautus, id est, peritus, apud Ausonium
Legalis mista, apud Alciatum
Iuris consultus & æquus
Iureperitus non minus prudentia quam facundia laudatus
Asylum legum, vel Iuris
Νομόμων, ἐξηγητὴς
Alter Papinianus, Scevola, Ulpianus
Iuris scientia præstans
Qui summa diligentia laboribus ac laudibus, ad legalem pervenit sapientiam
Clarissimus utriusque juris scientia
Mysta juris

Divini humanique juris scientia excellens
Eximius Iurium Doctor
Utriusque juris laurea decoratus
Gemini laus splendida juris
Legum justitiæque sciens
Divini, humanique juris consultus
Cæsarei juris professor
Legum imperialium eximius doctor
Cautores formularum. Cicero in 3. de Ora. vocat jurisperitos
Luguleius & Rubricarius per contemptum.

a Lazer, or Leper.

Lepra infectus
Mentagi infectus
Lepram patiens. Fœdus lepra
Elephantiacus, Elephante gravis
Elephantiasi laborans
Fœdissima plenus impertigine
Λεπρόψωρος, λεπρός
Leprosus, Mentagricus
Incurabili scabie infectus
¶ Amentagræ & Impetiginis purulentia purgare
Alepra, ab Elephanthiasi mundare, to cure the Leprosie
¶ Lepra, λίπρα ἱερα
Elephantiasis Elephantia, quæ & Elephas dicitur, Unde Serenus
Est Elephas morbus tristi quoque nomine dirus, eadem mala scabies Horatio vocatur, aliis
Immundities lichenis
¶ Grando etiam vocatur vulgo lepra, qua porci infestantur.

a League, a Covenant, an Agreement.

Pactum, Compositio
Conventio, Conventum & us
Fœdus, Pactio
Contractus, συμβόλαιον.

to make a League or a truce, to Confederate.

Fœdero, as, are
Conventionem facere
Pactum inire vel fœdus
Conventum constituere
Ἀνθομολογεῖν
Pacisci, Contrahere
Fœderare, Fœdus inire
Fœdus sancire
Σπένδεσθαι
Pactum facere, componere fœdus
Conficere pactionem, Cic.
Fœdus facere, ἀντισπονδοποιεῖσθαι
Pangere ut nonnulli volunt, tametsi Servius reluctetur
Tractatus, contractatus, conventaq; finire
Placitum componere fœdus
Mutuo fœdore consensu, & sacramento se principes dicuntur devincire
Fœdere conjungi
Societatem in re pacisci
Convenire in tertia persona
Συναλλάττειν
Fœdus contrahere, pangere, percutere
Ferire fœdus
Coire in fœdera, Virg.
Ferire pactum, vulgo compactura facere dicitur
In æquas pactiones descendere
Fœdera accipere, Salust.
¶ Conspirare in bonam & malam partem sumitur, sed conjurare in malam frequentius conceptis verbis vel data fide, factaque coitione consentire, simul jurare
Conjurationem, conspirationem facere
Hausta mutui sanguinis sancire fœdus, Soli.
Consentiores factę sunt, posuit, Cicero in Ver. Act. pro eodem
Conflare conspirationem, apud eundem
Ad incredibile sceleris fœdus aliquem adsciscere
Ad illicitas jureque damnatas confœderationis pellere & instigare
Ad quasuis res nefarias concordare.

to

to keepe the League or promise, vide to breake the League.

to Leake, to run forth as broken vessels.

Perfluere, Perstillare
Non continere liquorem
Transmittere liquorem.

Leane, Thin, Slender.

Macer, Macilentus, Macie pellucens, Gracilis, Exilis
Exuccus, Strigosus
Ἐχλεμος, Extenuatus
Macie confectus
Pumice Aridior. Aridus
Emaciatus, ἀπεσκληκώς
Macie, inedia extenuatus, attenuatus, Macies ipsa
Ξυφὰρ, Metaphoricè, apud Erasmum frequens, Iejunus metaphoricè
Monogrammus, à similitudine
Μονόγραμμος, sicut & κανίαδος
Ironia, proverbialis
Per medium annulum qui trahi posset
Pinguior lucerna, lethyco, qui cum multum edat non sit habitior
Leotrephide macilentior.

to be Leane.

Macie perlucere, Macere
Ariditate crepitare, macerare
Ἰσχναίνειν, ἰσχναίνειν, to make leane
Macros obduxerat artus
Tu tenuis tardique gradus macieque peresus.

to become or wax Leane.

Macrescere, Arescere
Extenuari, σκελετεύεσθαι
Macrum, exuccum fieri
Marcerari, Marcessere, Annis vel ægritudine in maciem ire, Soli.

to make Leane.

Macerare, Emacerare & attenuare
Ἐκτήκειν, Macrum facere.

to Leape, to Jumpe, to Skip.

Saliare, Saltare
Dedit saltum, properans insistere ripæ
Corpora salto ad terram mittere
Saltu super ardua venit, saltu ferri
Secedere saltum.

to Learne.

Discere, disciplinam accipere, apud Cæsarem, comprehendere, animo complecti
Addiscere, Condiscere
Bibere, pro eodem, Erasmus. Non facile dediscitur, quod puerilibus imbibitur annis
Veterum volutandis monumentis discere, percipere, studere.

to Learne, to study diligently.

Plurimum operæ consumere, insumere in literis
Studiis se exercere, agere vitam
Eruditioni parandæ operam dare
Occupare animum in studiis bonarum artium
Artes bonas assequi improbitate laboris
Adhibe ad omnes rerum bonarum disciplinas studium
Transmittere tempus in pugillares & libellos
Ingenuis artibus vacare
Navare operam literis & dare
Incumbere literis & in literas
Incumbere in literarum studia
Acriter intendere animum ad literas
Ingenuas caput efferre per artes
Invigilare studio literarum

Elaborare pertinaciter in addiscendis literis
Studiis teneri
Multam ponere operam
Plurimam collocare operam in excolendo literarum studio
Dedere se penitus sacris Musarum studiis
Immori studiis
Omne studium conferre
Intentam diligentiam adhibere
Literas amplecti
Musas colere
Τοῖς λόγοις ἐμφιλοσοφεῖσθαι
Asserere se studiis, Plin.
Se totum literarum studio impendere
Se Musis addicere in servitutem, devovere, dicare, consecrare
In optimis literarum studiis suavissimè otiari
Studiis bonis omne otium applicare,
Artes habere in complexu, oculis, auribus, Plin.
Insano flagrare studio in literas
Scientia progredi
Habere processum in literis
Non parum in literis proficere
Colligere eruditionem ex studiis
Ducta in dies linea, profectum, progressum magnum facere in literis, in scientia aliqua
Lineam ducere
Nullum facere studendi modum neque finem
Pieriis adhibere otia blanda libris
In amœnissimis Musarum viretis quotidie versari
In vernantissimis divinæ scripturæ pratis exspatiari
Insudare literis
Totum se libris dedere
Libros assiduè manibus retinere
Impallescere studio literis
Literarum sacra colere
Immodico studio se macerare
Addere se literis, Cic.
Assidere semper chartis immori
Studium & omnem laborem, curam, operam impendere
Impendere tempus omne discendis literis. Studiosè versari, ac sedulo in libris
Animos aptare studiis
Tota mentis cogitatione ferri
Intendere vim omnem ingenii in literas. Impendere pertinacem studiis laborem
Adhibere propensum literis studium
Studendi cura impendio defigi
Ardentem intendere animum studio literarum
Inhærere libris
Τῶν βιβλίων ἀντέχεσθαι
Affixum esse literis.

to Learne without booke.

Ediscere. Memoria complecti, Cic.
Exercenda est memoria in ediscendis ad verbum quamplurimis ex nostris scriptis & alienis
¶ Tradere in disciplinam
Docendum curare
Tradere præceptori aliquem à quo mores primum, mox eloquentiam discat, quæ male sine moribus discitur, to put forth to Schoole.

to Learne by experience.

Multa discuntur, percipiuntur ab experientia
Multarum rerum scientia, cognitio, intelligentia, doctrina, capitur, sumitur, hauritur ab experientia & usu
Multa cognoscuntur experientia duce
Multarum rerum magister est usus
Multa docet, ostendit, patefecit, viam aperit usus ad multarum rerum scientiam
Erudimur valdè, instituimur, expolimur
Ex ignorantiæ tenebris educimur
Ad scientiam pervenimus, scientiam consequimur, experientiam sequuti, experientia edocti

Expe-

Experientia rerum magistra.

Learned.

Doctus, Perquam doctus
Doctrina excultus
Literis perpolitus
Eruditus, Peritus, Expertus
Gnarus, Literis sciens
Non eleganter bonis literis initiatus
Non indoctus
Non alienus à literis.

Well Learned.

Vir singularis doctrinæ
Apprimè doctus
Insigniter doctus
Facile doctissimus
In admirationem doctus ac eloquens
Maxima doctrina præditus
Bene doctus, pro valde doctus
Egregiè doctus
In primis literatus
Perquam literatus
πολυγράμματος
Magnopere doctus
Musarum sacra colens, frequentans
Unicum Musarum delicium
Literarum decus, fons, ornamentum
Linguarum antistes, columen
Vir multijugæ eruditionis
Fons totius eloquentiæ
Qui in veteribus scriptis studiosè & multum volutatus est
Spectatæ eruditionis vir
In eruditorum numero habitus
Vir exquisitissimæ doctrinæ
Qui ad fastigium tum doctrinæ tum eloquentiæ pervenit
Heraclitus subtilioris doctrinæ arcanis initiatus, Soli.
Omnium disciplinarum scientia præditus
Parens eloquentiæ
Vir literatissimus, acerrimi, fœlicissimique ingenii
Ad summum literarum fastigium provectus suopte ingenio
Peritissimus
Literarum amantissimus, & peritissimus
Linguarum præsidio adfatim instructus, armatus, fultusque
Vir solidæ eruditionis
Exquisitè doctus
Miræ eruditionis
Impense Literatus
Delitium Latinæ linguæ, universi literati orbis
Insigniter literatus
Nihil in loquendo minus spirant, quam nativum illum & incorruptum Romani sermonis odorem
Unicus Phœnix sui ævi
Summam doctrinæ laudem consecutus
Nostræ ætatis. Varro.
Variis expolitus disciplinis
Haudquaquam indoctus
Literis multis præditus
Literarum antistes
Qui multiplici variaque scientia
φιλόλογος, πολυίςωρ
Eruditione ubertim excellens
Non vulgariter eruditus
Plurimæ, multæ, ac propè infinitæ lectionis
Summa eruditione præstans
Multiformi eruditionis suppellectile instructus
Ingenuarum artium calentissimus
Eruditionem habens non sane vulgarem
Omnibus disciplinarum ornamentis cumulatus
In nullo doctrinæ genere non exercitatus
Vir & admirabili, & divino ingenio ac doctrina singulari
Rara doctrina
Princeps in re literaria vir
Eximia præditus eruditione
Multijuga literarum cognitione præcellens
Quo post Ciceronem & Fabium doctiorem nulla ætas habuit
Vir omni eruditione major, qui inclinatam eloquentiam primus integrum

tegrum restituere sit adortus
Græce & Latine modis omnibus eruditissimus
Romani sermonis nativam & genuinam quandam proprietatem spirans. Omnigena eruditione clarus, conspicuus
Literarum omnium princeps, Eras.
Politioris literaturæ Phœnix incomparabilis & unicum Germaniæ inferioris Decus, Eras.
Erasmus nostræ ætatis omnium doctissimus, celeberrimus, ac præclarissimus literatioris orbis præses
Trium linguarum, Græcè, Latinè, & Hebraicè penè ex æquo peritus ad hæc in nullo doctrinæ genere non ita versatus, ut cum primis certare possit, Eras.
Trium linguarum, non vulgariter peritus
Triplici natura instructus
Complurium linguarum egregiè peritus
Humanis literis ac mansuetioribus Musis initiatus
Humanarum literarum peritissimus
Ingenio ac eruditione præstans
Extra invidiæ aleam doctus
In literatorum consessu, primum tenens locum
Habens eruditionis penu multifariam cumulatum
Doctoris titula insignitus
Summa cum laude doctoratus titulum consequutus
Primi nominis doctor
Cujus gressus Charites sorores Pegasidesque omnes comitantur euntis, ut est apud Poëtam
Bonarum literarum cultor, studiosus
Vir doctorum omnium calculis incomparabilis
Encyclopediam qui absolvit
Absoluto disciplinarum orbe omnibus mirandis osculandus
In cyclicis disciplinis exercitatus
Qui in omni parte orbiculatis disciplinæ certaverit
Cyclopediam callens
Cyclicè doctus
Noctes & dies in omnium doctrinarum meditatione versans
¶ Eximii in omni doctrinæ genere proceres
Literariæ proceres
¶ Encyclipedia, ἐγκυκλοπαιδεία est omnium bonarum artium societas cognitioque, ut ait Cicero, in omnium artium & disciplinarum perfecta scientia.

a Learned Physitian.

Medicus bene doctus, eruditus, instructus medica scientia, medendi arte, medicis literis
Sciens imprimis est, peritus, intelligens gnarus medicinæ
Novis penitus medicinam tenet, possidet, callet
Medicinæ scientia, valet, floret, præstat, excellit
Medicinæ doctrina, scientia, peritia, cognitione, intelligentia, eruditione cum paucis conferendus est, inferior nemini
Medicinæ scientiam planè complexus est, mente atq; animo comprehendit, ingenio sibi aperuit, comparavit, peperit.

to advance, to set forth Learning.

De lingua Latina bene mereri
Consulere studiis communibus, & bonæ spei ingenia benignè provehere
E mediis ignorantiæ tenebris ingenuas artes, atque adeò sacras literas vindicare
De publicis studiis optimè mereri
Editione utilium scriptorum communia seu publica studia juvare, adjuvare
Aliis sedulò impertire doctrinam

Egregiam navare operam
Adjutare, adjuvare honestissima literarum studia
Libros à data blattarum tenearumq; servitute qua diutissime oppressi
Propemodum interierant, liberare, vindicare ab interitu
Divitem ingenii proventum in universum orbem effundere
Annis compluribus elaborata in communem omnium depromere utilitatem
Libris edendis, famam immortalem mereri transmittere ad posteros
Eruditissimis lucubrationibus nunquam intermoriturum decus parare
Bonas literas longo veluti postliminio, redeuntes, in suum quodammodo regnum dignitatemque in priscum nitorem restituere, suo splendori reddere
Redimere studia literarum.

given to Learning, vide Studious.

Learning is alwayes both pleasant and profitable.

Semper usui delectationi tibi literæ erunt fructum ac voluptatem tibi afferent in omni vita, nunquam non utiles, nunquam inquam jucundæ non erunt
Te semper commodis, semper voluptate afficient, juvabunt pariter, & oblectabunt in universo vitæ tuæ cursu. Vitæ tuæ par atque adeo longior literarum utilitas erit.

Learning is not esteemed as it ought to be, vide Artes.

I have no Leasure.

Molestus interveniens mihi
Nunc non est commodum
In præsentia non vocat, non est ocium
Est quod agam aliud
Est domi negotium melius
Non licet per negotia domestica.

Leasurely, by little and little.

Paulatim, Paulixatim, apud Plaut diminutiva sunt à paulum
Κατὰ μικρὸν, Sensim
Doctim, Tractim, Pedepressim
Pedetentim, **foote by foote**
Placidè, lentè, Leviter
Maturè, lentè, Composito gradu. Vide **Slowly.**

to Leave off, to Cease.

Desinire, Desistere
Omittere, Sistere ab incepto
Dimittere, Parcere, Subsidere. Vide **to cease.**

to Leave nothing, vide to take away.

to Leave, to forsake.

Deserere, Linquere, Relinquere
Derelinquere, Destituere, vide **to leave in danger.**

Leave or Licence.

Copia in singulari cum verbo facio constructum quemadmodum commeatus
Data copia fandi
Venia, Potestas
Dare veniam ludendi
Facultas, quam licentiam indocti dicunt.

to give Leave or license.

Potestatem facere, præstare
Facultatem dare
Copiam facere, ut Gymnasiarcha fecit

cit scholasticis ludendi copiam à prandio
Additur in constructione gerundium in di
Emanendi copiam à præceptoribus poscere, to Aske leaue
Tsidui missionem dare
Dare remissionem studii vel à studiis ad duos, tres dies
Veniam dare, pro eodem apud doctos legi, licet alii refragentur
Venia enim est pœnæ meritæ remissio. ut inquit Seneca
ἐξαιτήσω ἐδωκᾶσαι, Missionem impetrare, to get leaue
Veniam exorare, impetrare
¶ Cæterum missum facere, est dimittere, to let goe, to giue leaue
Terent. Me missum facere, Suetonius in Cæsare, legionem totam cum ignominia missam fecit
Missionem dare militibus
Missionem petere, efflagitare
Rudem flagitare
Præbere missionem.

I pray you giue me Leaue to speake with your patience and fauour.

Sit dicta venia, τῷ λόγῳ συγγνώμη
Pace omnium vestrum dictum esse velim, dixisse liceat
Dicere copia alicujus, id est, pace
Honos audientium auribus habeatur
Sit habitus honos vestris auribus
Bona cum venia audite, Cic.
Sine cujusvis injuria dictum sit
Absit invidia verbis, verbo
ἀπείη φθόνος, Dicere cum venia
Cum gloria tua mi Philippe
Libet veniam præfari vel honorem
Data copia fandi, apud Virg.
Pace tua, tua venia
Te non irascente, permittente
Simile quid præfamur, obscæni aliquid dicturi, aut cujusquam authoritatem oppugnaturi

Per præmollitionem, ut monet Erasmus in copia verborum.

the Leaues of the trees.

Frondes, Folia
φύλλα, Petala
Crines poëticè dicuntur, unde apud Mantuanum, Nudatur crinibus arbos.

to Leuell, vide Winke.

to Leauie a subsidie, vide to Cesse.

Lecherous, unchaste, or lustfull.

Libidinosus, Venereus
Propensus in libidinem, Salax
Flagrans libidinibus in mulieres, Suet.
In Veneris castris militans
πυγαῖος, λαστανεύρος
Præter modum libidine pruriens
ἀφροδισιαστικὸς, μύτης
Novas quotidiè nuptias celebrans
Mulierosus, Veneris miles
Solvator in Venerem
Mollis, Mulierosissimus
Mus albus, μῦς λύκος
Homo libidinis immodicæ insatiatæ, intempestivæ, monstruosæ
Galbinos habens mores, Mart.
Crebris vagis amplexibus sponsis
Pronus in ventrem
Proclivis in libidinem
Lidius in meridie
Caprarius in æstu
Maximo ardore in venerem solvi vel ruere ferunt Hispanos Tricasque
Et Graditana puella apud Mart. pro libidinosa, procace, lasciva.

to Lend.

Mutuari deponens, & Mutuare activuum, χρῆσαι, Mutuum dare
Præstare, Mutuo dare, quum ejusdem

dem precii res pensatur
Commodatum vel commodato dare in tempus quum carum res redditur
Alicujus rei usum præstare, concedere in aliquot dies
Commodare. Vide ne cum pueris dicas accommodare : id enim est adaptare
Utendum dare, μιχρᾶν
Mutuo amicis commodare.

by Length of time, in Continuance or processe of Time.

Processu temporis, Decurrentibus annis, Progrediente ætate
Tempore, Paulatim
Lustris labentibus, apud Virg.

Length of time taketh away smart, vide Time.

Length of time taketh away Paine.

Dolorem minuit ac mollit dies, temporis longinquitas, vetustas
Sanantur vetustate vulnera. Vis dolori, cum tempore languescit
Detrahit de dolore dies, atque adeo extinguit omnem planeq; tollit
Quovis dolore affectis, quovis malo laborantibus medetur tempus, medicinam dies affert
Vetustas opem fert, opitulatur, subvenit, auxilio est, subsidio est, finem doloris affert
Habeo hoc tempus, ut quemvis dolorem quamvis acriter in animo, insitum avellat atque abjiciat
Est hoc temporis, ut omnem malorum memoriam, omnem adversæ fortunæ recordationem ex animo deleat, auferat, eripiat, expellat, amoveat.

At Length, vide Finally.

to Lessen, to Asswage or mitigate paine, or diminish griefe or Smart.

Dolorem sedare, eleuare, mitigare, mollire, lenire, delinire, levare, demulcere, pellere, tollere
Fugare, sopire, discurrere, minuere, molire, leuire, delenire, levare, demulcere, pellere, tollere
Vim doloris mellea fallere consabulatione
Contrahere dolorem, cruciatum
Reddere moderationem
Dulcare, Edulcare
Lenire & adimere ægritudinem tempus dicitur
Dolor sese remittit.

the Leprosie, vide in Lazer.

a Lessening of sorrow.

Luctus levatio, Levare se
Luctu, ægritudine, sollicitudine, mærore, cura
Sanare vulnus doloris.

to Let bloud, to open a vaine.

Detrahere sanguinem
Venæ sectionem adhibere
Secare, Incidere venam, Cic.
Vacuare sanguinem per venam
Corpus sanguinis detractione vacuare
Tundere venam nocuo turgentem sanguine
Demittere, emittere, vel mittere sanguinem. Corn. Gel. Ex brachio mitti sanguis debet
Exonerare venas sanguine
ἀφαιρεῖν τὸ αἷμα
Veniam cultello, scalpello solvere, aperire
Curare venam incidendam
Corpus sanguinis exuberantia levare sectione, incisione venæ

Non

Non est Latinis vox unica quæ Græce, φλιβοτομεῖν, respondeat, quapropter periphrasi utendum.

to Let goe or passe, vide to Omit.

to Let, to Hinder, to Stay, to withstand or be against.

Obsistere, Resistere, Cic.
Senatus una voce ac mente rejectat
Inhibere, Obstare
Contrahere, Detinere
Officere causæ, apud Cic.
Vigere, Occupare
Offerre moram occupatò, Plaut.
Obstrigilare, Porcere apud Lucil.
Remoram facere rei privatæ & publicæ. Plaut.
Obstaculum moliri
Interdicere pro obesse, cum dativo, Cicero
Cui nemo interdicere possit
Eripere bene gerendæ rei facultatem
Rei potiundæ spem præcidere, Budæ
Impedire, Obstaculo esse
In diversa trahere, rapere
Retrahere, ἀνθέλκειν
Tergiversari, Reclamare
Transversum agere
Adversari, Reniti
Repugnare, Refragari
Contradicere, Contra niti
Contra venire, ἀνθίσθαι
Occurrere, Morari
Remorari, Demorari
Intercipere, Tenere
Opponere, Reluctari
Intercedere, apud Titum Livium pro impedire, prohibere, gressus alicujus obstare, obesse, cunti
Contra pugnare, machinari
Impedimento esse, distinere
Conatus alicujus evertere
Claudere commodum, Terent.
¶ Remora impedimentum, obstaculum, remiligines apud Plaut. retardatio
Offendiculum pro impedimento
Vide to hinder.

to Let one from having his lust. to Let ones study. Let me goe.

Sine abire, Sine ut abeam
Mitte me. Omitte me.

Let it be so, vide So be it.

Letters missive, Epistles.

Literæ, Literulæ
Litera in singulari numero, apud Ovid. Libelli
Tabulæ, Codicilli, Scripta
Epistola, Epistolium
ἐπιστολή, γραμματίδιον.

to seale and open Letters, vide to Seale and open.

Letters welcome.

Literæ tuæ mihi gratæ, perjucundæ fuerint
Summam mihi jucunditatem attulerunt, pepererunt
Magna me lætitia affecerunt, perfuderunt
Omnis amor tuus ex omnibus se partibus ostendit in tuis literis
Quas ad me literas mittis multo sunt officio refertæ, multis insignes amoris notis.

Printing Letters.

Typi ænei, stannei, τύποι
Formulæ, Characteres
Notæ fusæ, sculptæ
Typorum collector, ordinator, compositor, A Compositor.

Libe-

Liberall, bountifull.

Liberalis, Munificus
Dapsilis, Benignus
Beneficus, δαψιλὴς
Prolixus, apud Ciceronem
Ipso horreo vel canistro dans
Promus magis quam condus
Profusus, Largus
Ciro dans & dolio hauriens
Ambabus manibus largiens
Hospitalis, Cic. Offic. 2.

Liberalitie.

Largitas, Liberalitas
Munificentia, δαψιλεία
Benificentia, εὐλογία
Bonitas & Benignitas, pro eodem, apud Cic. offic. 2.
Hospitalitas pro liberalitate & animi quadam propensione in hospitibus recipiendis apud Ciceronem Offic. 3.

Liberally, Largely, Bountifully.

Munificè, Liberaliter
Munificentissimè
Dapsilè δαψιλῶς
Largè, Largiter
Profusè, Affatim
Abundè, Ubertim
Abundantèr, Copiosè
In copia, Plena manu
Ambabus manibus, Ampliter
Benignè, Prolixè, utrunque apud Ciceronem
ἐκτενῶς, προθύμως
Sine parsimonia
Prodigè, Perbenignè
Ipso horreo, proverb.

to set at Libertie.

Afferere, vindicare in libertatem
ἀφιέναι εἰς ἐλευθερίαν
Manumittere, & mittere manu
Libertate donare
Emittere manu
Pileo donare, Liberare
Eruere, reducere
Eripere, To redeeme
ἐλευθερῶ, Exercere vincula
Liberum facere
Solvere ergastula
Eximere à servitute, vinculis
Levare vincula alicui, vel aliquem vinculis eximere
Conciliare in libertatem
Relevare cervices à servitute dura
Recipere, apud Virgilium
Solvere, exolvere vinculis
Emittere é carcere, ex vinculis, de carcere
Laqueis mortis caput, manus, vinculis expedire
Dare vindicias
Subtrahere neci. Vide Free.

I have care of the Libertie of the common wealth.

Nihil aliud à communi libertate, nihil præter communem libertatem quæsivi, curavi, spectavi, secutus sum
Ad unam civium libertatem meas curas intendi, cogitationes retuli, studia contuli
Nihil antiquius communi saluti judicavi
Salutem publicam ac libertatem omnibus rebus anteposui, prætuli.

to give much Libertie, vide to permit too much.

a Librarie, a Study full of Bookes.

Bibliotheca. βιβλιοθήκη
Arcium, vel archium, ut aliqui scribunt
Utitur hac dictione D. Hier. in præfatione lib. Ester.
Tabernaria, Libraria

Amal-

Amaltheum, apud Cic. ad Attic. ἀμαλθεῖον
Amarium quoque locus in quo libri reconduntur
Foruli, apud Suet. & Plutei apud Iuvenalem sunt armariola, capsulæ in quibus libri reponuntur, vulgo nominant, quæ rectius cum Vive loculamenta vacaverimus
Libraria in hac significatione raro apud Classicos invenitur. Librarius enim, βιβλιογράφον denotat, qui libros & alia scribit. Hunc Latini scribam vocitant. Cicero usurpavit, Tabellarium in neutro genere.

Licence, vide Leave

to Licke.

Lingere, Delingere,
Elingere, Lambere.

to Lie, or to make a Lie.

Dicere falsum. Mentiri
Subdola promere, fundere mendacia
Turpe mendacium dicere, proferre ψεύδεσθαι
Adumbrata pietatis fuco mendacia deferre, To bring forth lies
Effutire, pro dicere cum mendacio, apud Cic. in Tusc.
Aspergere mendaciunculis aliquid
Cretizare, κρητίζειν, Græci pro mentiri dicunt, a gentis moribus
Conflare mendacium, fingere ex se velut araneus
Splendida mentiri
Ampliter mentiri, Plaut.
Struere sycophantias
Comminisci mendacium.

to forge a Lie.

Mendacium conflare, aspergere, excogitare
Addere culpæ mendacia
Mendacio fucum addere
Mendacia fingere
Rem effectis mendaciis omnibus, lenociniis perpolire, concinnare
Vanas pro veris fundere voces.

an open Lie.

Mendacium speciosum,
Prodigiosum, audax, impudens, callidum mendacium. A bold lie.
Manifestæ vanitatis.

A Lier.

Mendax, Vanus, Falsiloquus
Falsidicus, Vaniloquus, Nugax
Mendaciloquus, Nugator
Nugigerulus, ματαιολόγος
Nugivendulus, Cretensis, ψευδηγόρος
Vir insigni vanitate
Halophantia, Vanissimus.

Lees, Dregs.

Fex, τρύξ, Excrementum
Sedimentum, ὑπόστάθμη
Seda apud Plin. Proluvies ὑποχώρημα
Crassamentum, Flores vini
Amurca, olea tantum est
Magna unguentorum est fex.

to Lie downe, or in the bed.

Iaceo, es, ere. Recumbere sponda
Accumbere toris
Offenso procumbere pede
Fusius per herbam
Revolutus arena
Passim vino somnoque per herbam corporea jacent sepulta
Strato discumbere super ostro
In gramine ponere corpus.

to Lift up.

Levare, Sublevare
Tollere, Elevare
Membra de duro tollere humo
Gelida membra levare humo
Stratis corripere corpus
Solio se tollit ab alto

as much as Lieth in me, vide Power.

Lightly, Remissely, without Care.

Leviter, In transcursu
Levi brachio, Sparsim
In superficie. Persunctorie
Ἐξ ἐπιπολῆς, quod vulgus ineptiens dicit superficialiter
Tenuiter, Cursim
Molli brachio. Suspensa manu
Parum attentè, consideratè, accuratè, transeuntur. In transitu
Quasi in transcursu leviter attingendo
Levi brachio rem peragere, percurrere.

Lightly, without labour.

Faciliter. Ex facili
Citra laborem, negotium, molestiam, Parvo negotio
Ἀκονιτὶ, ἀπόνως
Sine opera. Sine labore
Nullo negotio
Citra pulveris tactum, vel jactum, proverb.
Absque difficultate, Fermè
Nulla adhibita diligentia
Citra sudorem, operam
Nullo sudore. Ne genu quidem flexo
Citra pulverem, Proverb.
Nullis laboribus, Perfacilè
Facilè, Facillimè
Uno digitulo, apud D. Hieron.

not Lightly or easily, hardly, painefully.

Difficilè, Difficulter
Haud facilè, Haud fermè. Terent.
Fidelem haud fermè mulieri invenias virum. Non facilè. Graviter.
Χαλεπῶς.

a Lightning, or a Flashing out of the clouds.

Fulgur & Fulmen, licet alii distinguant. Aëris ardos
Arma Iovis
Fulguratio, Fulgor
Fulgetrum, Fulgetra
Ἀστραπὴ, Corulcatio
¶ Fulminare, fulgurare, fulgere,
Ignes in æthere fulgent
¶ Fulmen jacere, fulgetra concitare, tonitru movere
Crebris micat ignibus æther
Ignes Capitolinis injicere sedibus
De cœlo tangere vel percutere
Hinc tonat, hinc missis abrumpitur ignibus æther
Flagranti telo dejicere
Fulmina moliri dextra
Mittere fulmina ævo polo
Fulmine adigere ad umbras
Fulmina torquet astripotens
Fulmine dejecti fundo volvuntur in imo
¶ Fulminatum, fulguratum, tactum, ictum de cœlo, διόβλητον.

Light, vaine.

Vanus, inanis, levis, iners, socors, demens: Vento levior, aëre inanior.

Like as, vide As.

Like, as it were, as great as, equivalent.

Instar, significat ad similitudinem, ad æquiparationem & ad mensuram
Adinstar, apud Hieron. & Soli.
Δίκλω
In modum. Admodum
In similitudinem
Ad similitudinem.

to Liken, to Compare.

Comparare, Conferre,
Εξισοῦν, Adsimulare
Adæquare grandia parvis
Coæquare, æquiparare
Æquare, ἰσοῦν.

to be Like, to Resemble in forme or fashion.

Referre mores patris, & patrem moribus
Referre vitæ patrem, & vitam patris, Plin.
Moribus exprimere
Repræsentare, Præ se ferre
Reddere, Terent. Similare
Similem esse, Effingere
Imitari moribus, corporis lineamentis patrem
Et proverbio dicitur, Patris esse filium, qui mores imitatur patris
Accedere ad paternos mores
Ferre alicujus imaginem, pro repræsentare
Πατρίζειν
Similitudinem morum referre
Παρομοιάζειν
Construuntur cum accusativo, personæ, præter
Similem esse
Ingenium patris referre
Paterni, avitique ingenii speciem præ se ferre
Similis quando ad morum vel doctrinę imitationem refertur, cum genitivo construitur: quando vero corporis lineamenta, cum dativo, ut tradunt Grammatici, consunditur cum differentia.

in Likenesse of a man, vide Pretence.

it Liketh me well, vide it pleaseth me well.

if I were Like to you.

Yes howldy better

Si essem æque ac tu, pariter ac tu non secus, non aliter ac tu, ita ut tu, uti ut tu, quemadmodum tu, sicuti tu,

Likely, Reasonable.

Rationi consentaneum est, cum ratione consentit, simile veris, credibile, non alienum à ratione, cum ratione congruens
Ratione postulat ut credatur
Est cur credatur, verum putetur
Visum, similitudinem, speciem, formam, imaginem præ se fert, ostendit, non discrepat, non dissentit, non procul abest à ratione.

a Likenesse, a Comparison.

Comparatio, Collatio
Assimulatio, Similitudo
Parabola, Parœmia
Ὁμοίωσις.

Likewise, equally, even all alike.

Æque, Ἴσως
Æqualiter, Uno tenore
Æqua parte, conditione
Æquabiliter, Similiter.

to doe, to render Like for Like, vide to Recompence.

a Linage, vide Stocke.

a Line, a Rule, a Row. a Strike.

Regula, Norma
Limen, γραμμή
Amussis & perpendiculum Cæmentariorum sunt.

to Linger, to Stay, to Delay, to Deferre, to Put or Drive off.

Morari, Remorari, ἐπέχω
Demorari, Cunctari
Quærere moras
Moram trahere, ducere, Moliri
Πρᾶγος ποιεῖσθαι
Iter retardare
Moram facere, Restitare

Moras nectere
Gradum continere
Sistere, Comprimere
Pausam facere, Plaut.
Rumpere, Continere, Iter
Pendere apud Virg. med. prod.

a Lingring, vide Prolongation.

it must be done with Lingering.

Non cunctandum, non differendum est
Producenda, Proferenda, prorogan-da, protrahenda, extrahenda, longius ducenda res non est
Sine mora, sine cunctatione, sine ullo temporis intervallo, aggredienda res est, tentanda, incipienda, facienda mora non est, interponenda nulla est, omnis est abjicienda, mora, immorari, cunctari, lentè, agere, indormire non oportet.

Lingring, vide Slothfully, Little, Few.

Modicum, ὀλίγον
Parum, Paulum
Paululum, Nonnihil
Ἐλίγα, μικρὸν
Paxillum, Paxillulum
Dicitur etiam aliquantum & aliquantulum pro paululum

by Little and Little, vide Leasurely.

a Litter, a Wagon, or Coach.

Vectabulum, [illegible]
Gestatorium, Sella curulis
Currus clausus, θρόνος μυταγγεῖος
Arcera, vel ut alii scribunt, Acirna, apud Gel. Basterna
Pilentum, apud Varr.
Lectica pro eodem, δίφρος
Hexaphorou, Græcis quod à sex servis portaretur, λαμπήνη
Octophaon, quod ab octo
Currus regius seu lectica
Pampellum, Ferculum
Vehiculum cameratum, pensile
Cameroton, Græci vocant
Lecticarii, qui portant, ferunt lecticam cellas curules, διφροφόροι
Et cella curuli, vehi, subvehi
Lectica gestari, διφροφορεῖσθαι, to be carried in a Litter or wagon.

to Live, to have Life, to be alive.

Vitam ducere. ζάειν, ζῆν
Producere, καὶ ζῶ. Vivere
Diem, lumen videre
Fungi munere vitæ
Animam ducere, seu spiritum, Cic.
Annos, ævum, sæcula, exigere, agitare
Esse, Vesci aura, βιῶναι
Carpere vitales auras
In vivis agere
Dant vivere fata
Temporaria frui vita
Lucem adspicere pro vita frui
Esse in rerum natura, in vita
Spirare, βιοτεύειν
Superesse, superare
Nec adhuc crudelibus umbris occupare, vitam exigere
Cœli connexa tueri, Virg.
Vitam traducere, transigere, trahere
Fungi vita, Vitam agere
Vitam degere, ποιεῖσθαι τὸ βίον
Ævum agitare, transigere
Vitam, ævum traducere
Τὸν βίον διατελεῖν
Exercere vitam, colere
Ætatem degere, exigere
Spiritum ducere
Esse inter mortales
Inter superstites adnumerari
Esse inter vivos & in vivis

Esse in humanis
In humanis agere
Vita potiri
Vincere sua fata vivendo
Auras protrahere, pendere vitales
Poëticum
Lucis usura perfrui
Lucis dare usuram piratis diuturnam.

to Live daintily, and nicely, to spend his time in great voluptuousnesse, riot, or pleasures.

Deliciari [Greek]
Resupinari, Vivere Epicurum
Luxuria, deliciis, ac mollitie diffluere
Melle seipsum perungere
Mellitam plane vitam exigere, Erasmus
Molli victu superare senectam
Genio carpere dulcia, Pers.
Extremam decerpere voluptatem
Terrenis teneri cupiditatibus
Delitiis affluere
Libidinari, Suet.
Inter opes vitam socius agebat
Delicatè ac molliter vivere, Cic.
Agere perjucundè
Indulgere cupiditati
Gulæ, ventri obsequi
Ardent libidini laxare fræna
Omni genere voluptatum, deliciarum affatim se explere
Dare se voluptatibus
Totum se dedere libidinibus, Cic.
Mundanis se contaminare sordibus
In medias se delicias conjicere
Voluptuariam agere vitam
Carnis obsequi cupiditatibus
Pravis animi obtemperare cupiditatibus, Luxui servire
Ταῖς ἡδοναῖς σχολάζειν
Sectari mortiferas sæculi illecebras
Architectari voluptates, Cic.
Carnis desideria amplecti
Humi volutari, Serpere humi
In terrena animo rapi
Ea quæ mundi sunt animo tantum agitare, volutare
Omnem fœlicitatem in rebus præsentibus constituere, futuræque beatitudinis nullo tangi ardore
Duci vent. 6, Horat.
Cogitatione circa mundana versari
Rebus frui dulcibus
Voluptatibus indulgere, frui
Animum in transitoriis labentibus multis voluptatibus, demulgere
Intellectum circa terrena exercere.

to Live long.

Cervi vivere per annos
In annos centum ævum trahere
Nestoris astricolæ cui ducunt fila sorores, vide Old.

of a long Live.

Vivax, Longæ vitæ
Tithonus, Nestor
Nestoreus, Longævus
Macrobius, μακρόβιος, vide Old.

to Live not long.

Brevem vitam colere
De vita decedere brevi ævo, Sol.
Ultra quinquennium ævum non trahere
Ultra octavum annum vivendi spacium non protrahere.

so long as I Live, vide while I Live.

to Live quietly.

In securitate agere
Securum esse
Ἄγειν ἄδειαν
Tranquillè agere, degere
Securam agere vitam
In summo ocio vitam transigere
Tranquillam vitam vivere, agere
Domi sedere, inque aurem utramlibet cubare
A tumultu sæculi & blandientis mun-

distrepitu seorsum degere
Vitam agere certam & tranquillitate fœlicem
Sibi ipsi vivere
Curriculum vivendi à natura datum conficere rectè & honestè, to passe his time honestly.
Suavem vitam agere
Trahere vitam tranquillam, Cic.
Acquiescere cum quadam animi voluptate quieteque consistere, à Cic. ponitur
Molliter suaviterque vitam agere
Quod datum est, vitæ tranquillæ placidæque ducere, Cic.
Halcyonis agere dies
Ἀλκυονίδας ἡμέρας ἄγειν
Per ocium & quietem vitam traducere
Destinato reliquo vitæ tempore respirandi feriis, Musas tranquillo invisere animo
In literario delitescere ocio
Tutum ocium domum exigere
Ociosè nugari in literis
Gratissimo inter literas ocio ac negotiorum bene à se gestorum, recordatione perfrui, Eras.
Ocium oblectare suum
Suaviter vivere
Ocio vitæque molliori indulgere
Pacatam, mollem, feriatamque agere vitam
Tacitos sinere ire dies, & paupere cultu. Exigere innocuæ tranquilla silentia vitæ, apud Polit.
Μετὰ τ̃ Θεοῦ, vitam vivere
Vitam sanctè & inculpatè degere, to live godly and honestly
¶ Thybra visitare
Vitam sine cura rerum temporalium degere
Non macerare se crastina cura ciborum
Nil recondere in crastinum
In diem vel ex tempore vivere
Omnem crastini sollicitudinem abjicere. to Live without care.

---

to Live ungodly, wickedly.

Peccatorum mole obrui
In eodem hærere luto peccatorum
Servire peccato, iniquitati, frequens in sacris literis
Contaminatissimam agere vitam
Sordere
Insordescere
Vitiosè, sordidè vitam vivere, apud Chrysostomum
Fœdam, dissolutam, perditam vitam vivere
Vitiorum sordibus se inquinare apud eundem
Perditè, flagitiosissimè vivere, an evill life.

---

to Live unchastly, in sensuall lusts.

Corpus libidinibus prostituere
Iacere in voluptatum carnalium turpitudine ac putredine
Turpiter & effeminatè vivere
Luxuriæ & libidini vacare
Volutari, instar porcorum in cœno libidinum, ac versari
Pecudum vitam vivere
Βατταλίζειν
Libidinari
Servire ventri, Veneri, corporis voluptati, ac libidini
Carnis omnigenis desiderii inservire
Diffluere luxuria, lascivia, Terent.
Inter scorta ad multam plerunque noctem desidere
Capi illecebris rerum carnalium
Subigi, substerni mortiferis libidinum voluptatibus
Ἀσώτως βιοῦμεν.
Epicurum luxu vincere
Carnis fœda sectari delectamenta
Pecudum ritu promiscuè in concubitus ruere, Livius, an inordinate life.

---

to Live sumptuously.

Splendidè ampliterque vivere in uberrima rerum affluentia
Splendidè epulari, in Evang. Lucæ
Λαμπρῶς εὐφραίνεσθαι
Eximere, cœnare, prandere, in omnigenere ciborum
Magnificè mensam instruere
Egregiè, splendidè cœnare apud Iuvenalem
Colere vitam vino & victu probo, Plaut.
Generaliter vivere
Delicatè, opipare, splendidèque vivere, cœnare. ἁβρῶς διαιτᾶσθαι
Sybarizare, συβαρίζειν
Convivium agitare splendidum
Opiparis mensis frui
Musicè vivere μουσικῶς βιοῦν, ubi nihil deest, sed affluunt omnia
Exhilarari generalis ferculis mensæ
Magnificum ac egregium esse in edendo, in apparatu mensæ
In leporinis carnibus vivere, dicitur proverb. qui lautè & in deliciis vitam agunt
¶ Convivium apparare, præparare opiparum, saliare
Magnificè lautum parare convivium.

at the Lives beginning, in the swadling clouts, assoone as it is borne or brought into this world.

In vitæ exortu, In exordio vitæ
In ipsis vitæ primordiis
In vitæ foribus, In vitæ janua
In ipso quasi vitæ vestibulo
In ipso vitæ limine.

the Liver.

Iecur, Iecinus. Iecusculum
Hepar, ἧπαρ.

sicke in the Liver.

Iecorosus, Iecinorosus
Hepaticos, ἡπατικός.

a Locke, vide a Barre.

a Lode, vide a Burden.

a Lodge, a Cottage, a Cabin or little house in the Country.

Mapale seu Magale stramineum, stramine tectum
Agrestis casa, Casula
Στέγη, Stega apud Plautum
Magar Punica lingua, unde Magaria pluraliter, & non magalia dicendum, ut tradit Servius
Penates, Lar
Tugurium, Tuguriolum
Ligellum apud Plaut. pro domicilio brevi ponitur & humili
Attegiæ pluraliter, ἀττεγίαι
Gurgustum & gurgustiolum diminutivum, οἰκίδιον, apud Apuleium
Brevitatem gurgustioli nostri vespertinas peto
Tectum tenui cespite stratum.

to Lodge, to Harbour, to Entertaine.

Excipere hospites, convivas, prandio, cœno, convivio ampliter
Accipere liberaliter, benignè, amicè, benè, lautè, magnificè, nitidè, honestè, prolixè, honorificè, hilari animo, splendidè
Tractare hospitem comiter, benè, commodè
Indulgere hospitio
Pro egregia fortuna magnificè, pro animi bonitate comiter recipere
Hospitari, Hospitio aliquem accipere, excipere
Tecto ac sedibus suis recipere, Cic.
Domo vel domum meam recipere
Hospitium dare, ξενοδοχεῖν
Splendidè acceptus
Benignè comiterque habitus, Eras.

Et

Et proverbiali schemate
Penulam scindere est prolixus invitare.

to Long for, vide Desire.

Long afore.

Longè antè, Multo antè
Multis ante sæculis
Apud Majores nostros.

it was Long before he came, vide Came at length.

How long.

Quam diu? Quanto tempore?
Quantisper?
Quatenus temporis? adverb.
Quatenus hos exercebis mores?
Quamdudum? Plautus
Quamdudum à foro venisti domum?
Quoad? interrogativè sicut
Quousque temporis, adverbium.

not very Long since, or agoe.

Intervallo haud ita longo
Non ita diu
Haud ita pridem
Nunc nuper, vide of Late.

to Looke upon, to consider.

Aspicere, Inspicere
Perlegere oculis
Pascere, oblectare oculos
Chara oculos, satiare figura, vide to see.

to Looke about earnestly.

Intueri, Inspicere
Cernere, Speculari
Spectare, Despectare
Oculis admovere
Passim oculos per cuncta ferre
Ferre oculos huc & illuc
Demittere oculos in omnes partes
Partes oculos versabat in omnes
Circumspicere, Infigere oculos
Intendere, ἀτενίζειν
Conjicere oculos in aliquem
Perlegere oculis est visu perlustrare
Huc illuc volvere oculos
Ob oculos ponere
Lustrare, Torquere
Oculis lustrare
Intendere obtutus
Intentis cernere obtutibus
Circumspectare, περιβλέπειν
Circumagere oculos
Volvere lumina
Regiones circum circa prospicere, apud Cic.
Obire, Circuire provincias, regiones, terras
Oculum adjicere, injicere apud Cic. pro eo quod vulgo dicitur
Oculum dirigere, & significat cupiditate rei vita teneri.

to Looke straight on the marke, vide to winke.

to Looke stedfastly, or sharply.

Acutum intueri. Cernere acutum
Defixis hærere oculis, Pervidere
Ἀτενίζειν, Disertum obtueri
Ἐρημον ἰμβλέπειν, Proverb.
Fixis & attonitis intueri oculis
Figere obtutum aliquo
Fixos oculos tenere
Lumina defigere
Oculis & pectore toto hærere
Cuncta oculis lustrare.

to Looke downeward, to hold downe his head.

Submittere, demittere caput
Deflectere in humum
Dejicere lumina & vultum
Demittere vultum, oculos

 Depri-

Deprimere, dejicere, submittere vultum
Obtutus humi deprimere
Σκυθρωπάζειν τὸ πρόσωπον
Oculos solo defigere
Ista solos fixos oculos aversa tenebat
Alicujus aspectu se subtrahere
Defigere in terram.

to Looke upward, on high.

Suscipere, Respicere
Oculos & caput erigere
Sursum aspicere, ἀνακύπτειν
In cœlum acies oculorum defixas habere
Oculos attollere
Oculos in cœlum tendere, sursum tollere ad sydera vultus
Recto aspicere sydera lumine
Tollere in sublime oculos
Erigere sursum lumina, ad cœlum
Oculos sub astra tenebat.

to Looke lowerly, warwardly, obstinately, to frowne, scowle.

Corrugare, contrahere, caperare frontem, obducere frontem
Obliqua aspicere facie
Distortum vultum sequitur distortio morum
Tragicum tueri
Lumina immota tenere
Τραγωδικὸν βλέπειν
Titanicum, seu vultu Titanico obtueri.
Τιτανώδες βλέπειν
Tauricum tueri vel taurinè, id est, torvè
Mœsto vultu defigere lumina
Organum, synapi nasturtium tueri
Acribus intueri oculis
Torvos gerere vultus
Siculissare, σικελίζειν
Γοργὸν βλέπειν
Martem tueri, apud Aristoph.
Ἄρη βλέπειν
Vultum sumere Catonianum.

to Looke to the common weale.

Boni civis est, ad bonum civem pertinet, bonum civem decet suam voluntatem ad publicam causam aggregare, accommodare, adjungere, confidere, cum publica causa conjungere in omni sua voluntate, quid rationes publicæ ferant, quid respub. postulet spectare, intueri, attendere
Nihil unquam vellet à publica re sejunctum, alienum, disjunctum, separatum, remotum
Quod reipub. rationibus non conducat, expediat, utile sit.

I Looke to your businesse.

Toto animo de tuis commodis ornamentisque cogito
Tuam utilitatem assiduè specto
Hæret in animo meo de tuis commodis assidua cogitatio
Tuæ mihi res, tuæ fortunæ, curæ vehementer sunt
Tuæ rationes quid postulent, nunquam non attendo
Omnis mihi de te tuisque cogitatio est
Tuam utilitatem meæ spectant cogitationes.
Meas curas ad tuum commodum contuli, animus meus in tua utilitate fixus & locatus est.

to Looke up to Heaven in adversitie.

Hic est mos hominum, ita more comparatum est, ut in repentinis adversisque casibus, si quid & præter opinionem, & contra voluntatem accidit, cœlum intuentur, suscipiunt, spectent

Ad cœlum aspiciunt, suspiciant, spectant, oculos tollant, intendant.

to Loose, vide to Unbinde.

a Lordship, Soveraigntie or Dominion.

Dominatus, Dominium
Omnipotentatus, Ditio
Res pro imperio ponitur
Principatus, Imperium
κράτος, ἐπικρατεία.

to be a Lord, to rule, to command, to bee chiefe Soveraigne, or Governour, to bee Supreme head, or principall ruler.

Principatum primas tenere
ἐπικρατεῖν, Sub imperio habere
Imperare, Gubernare
Regere, κρατεῖν
In pace placida regere populos
Sub ditione habere
Moderari & Moderare
Regnare, Dominari
κοιρανεύειν, δεσπόζειν
Imperium habere, tenere, administrare
Sceptra tenere
σκῆπτρα ἔχειν, apud Hom.
Imperio praeesse
Imperii clavum, rerum gubernacula habenas tenere
Rerum potiri
Dominatum exercere
Imperium exercere, obtinere
ἄρχειν, apud Plutarchum
Dominium, potestatem exercere.
Iura dare, Virg. Remo cum fratre Quirinus jura dabat
Habere dominationem, principatum
Sceptra gerere, ferre
τὸν ῥωμαϊκὸν δῆμον ἄρχειν
Latè regnare
Summam imperii tenere
Omni ex parte amplum habere imperium
Imperatorem agere
Premere ditione
Imperio potiri, premere
Principem agere
Rege Marcio res Romanas tenente Soli.
Summam rerum moderari, pro arbitratu suo versare
Regni summas moderari habenas
Regni gubernacula gerere
Regnum adimere, capescere sceptra tradita.

to become a Lord or a Ruler.

Imperii habenas, imperium administrandi provinciam suscipere
In imperio succedere
Capere moderamen regni, Ovid.
Regnum amplecti
In regnum admittere, permittere, recipere, locare, deducere.

to Lose, or Leese.

Maximam accipere cladem
Incredibiles haurire calamitates, Cicero.
Vulnus accipere
Vulnere percuti
Calamitate affligi, Cic.
¶ Incommodum, damnum, detrimentum, capere vel accipere
Detrimentum, jacturam pati, incurrere
Facere vel accipere calamitatem, damnum
Ferre infortunium
Naufragium facere.

Losse or Dammage.

Detrimentum, Dispendium
Infortunium, πῆμα, Injuria
Malum, Incommoditas

Incommodum
Nocumentum
Summum rei pecuniariæ dispendium
Naufragium, Pestis, Vulnus & Plaga metaphoricè
Incendium metaphoricè quam enim pestem, calamitatem, exitiumque non adfert
Interimentum, Derogatio
Exitium, Pernicies
Erit dãno, fraudi, malo detrimẽto tibi.

It will be to your hindrance

Damnum, λάζη
Læsio, Iactura, casus
Calamitas propriè in re frumentaria, id est, damni, quando à grandine calami comminuuntur & segetes
Noxa pro damno, seu nocumento apud Ovid. & alios probatos invenies authores, **a great losse, and losse of goods.**

I Lost all I had.

Naufragium feci rei familiaris, periit mea res domestica. Actum est de fortunis meis
Prorsus eversæ sunt opes meæ
Perdidi omnia, evertit me bonis omnibus fortuna
Mearum opum nihil mihi reliquum fortuna fecit
Afflictæ sunt, profligatæ ac perditæ, extinctæ, eversæ meæ res ac fortunæ omnes.

Lost children, &c.

Perditis in adolescentia moribus multi sunt, qui deinde meliorem adepti mentẽ, meliorẽ ad mentem & sententiam revocari, resipiscentes, honestius vitam instituunt
Honestioris vitæ initium ordiuntur, laudabiliorem vitam exordiuntur
Multi impuris moribus, improbis, inhonestis, turpissimis
Inquinata adolescentia, contaminata, infecta, vivunt multi turpiter in adolescentia student vitii turpem vitam colunt, inhonestè vitã traducunt, pecudum more vitam transigunt, proclives ad vitia sunt, turpi voluptate capiuntur, culpam facilè committunt.

you Lost nothing.

Integræ sunt adhuc res tuæ
Salva sunt hactenus apud te omnia
Nihil dum perdidisti, status idem est quo antea fortunæ tuæ
Nihil detractum est de fortunis tuis, nullam res aut fortunæ tuæ jacturam fecere, nullum damnum tulere, nullum detrimentum passæ sunt, nihil adversi subierunt, nullam partem desideras fortunarum tuarum
Nihil eripuit fortuna, abstulit, ademit, detraxit.

to cast Lots, to draw cutts.

Sortiri, Iacere sortem, Ducere
Sortes in unam mittere, Sorti dari
Sortito aliquid facere, auferre, capere
κληρουχεῖσθαι
Gratam habere sortem
Sorte legere, Sorte eligere
Ducere sortem, Sorti committere
Sors irrequieta, improvisa.

to Loath, to abhorre at a thing.

Nauseare, ναυτιᾷν
Et nauseari, deponentaliter
Nauseam habere, sapere, Fastidire
βδελύττεσθαι, Vomitu infestari
Nauseam inducere, movere, **to make to loath at**
Excutere vomitum
Fastigium parere, Generare nauseam,
Præ nausea & fastidio vomiturio & fastigio

Fastigio affici
Tedium habere, Cum nausea audire,
Nauseam stomacho excitare
Pelvim petere porrectam.

Contrarium

Nausea amoliri
Fastidium alicujus rei eximere, allevare. Discutitur nausea.

Love.

Amor, Charitas
Benevolentia, Necessitudo
Ignis, metaph.
Observantia, Favor
Studium in aliquem pium.

a true Love, or friendship.

Necessitudinis vinculum
Amicitia haud vulgaris
Nullo tempore dirimenda
Non intermoritura
Nequaquam solubilis
Necessitudo intima, Arctissima
Indissolubilis, incredibilis familiaritas. Amor glutine compactus amicitiæ.
Necessitudo, sed necessitas ad amicitiam non refertur
Amicitia, Adamantis vinculis astricta.

to Love tenderly or most heartily.

In bonum & in malum
Ardere absolutè, Virg.
Ardere, flagrare amore, cupidine
Intimis ardere medullis aliquem
Sævo teneri furore, peruri igne
Sentire ferventes intima ad ossa faces
Flamma uri intimo pectore
Toto concipere pectore flammam
Imis exardere medullis
Flore sub primo impotenti amoris æstu perdi
Ardere aliqua re vel in aliqua re
Deamare, Adamare
Unicè diligere, φιλεῖν
Effusissimè amare
Amare, ἐρᾶν
Amorem fovere
Mirificè amare ac suos ocellos
Maximè admodum, nimio plus, plurimum amare
Diligere ut parentem, loco fratris, vice fratris
Oculis ferre vel in oculis ferre
Vehementer, singulariter, cupidè, acte, ex animo amare
In medullis, medullitus amare
Amare ut eum maximè, apud Terent.
In sinu gerere
Devinctum aliquem habere
Præcipuo ac singulari quodam favore prosequi
Animo secum conferre amicos
Misere, valdè multum, temerè, ardentissimè, perditè, impatienter amare, insano perdi igne
Miro amplecti amore
Admiranda charitate prosequi
In deliciis habere
Perire mulierem
Conjunctè, conjunctius, conjunctissimè amare
Uri alicujus concupiscentia
Deperire, apud Terent.
Ἐρωτομανεῖν
Amare corde atque animo, Plaut.
Amore flagrare incredibili
Ἐμμανέστατα ἐρᾶν
Amore deperire, vel perire
Ardere perditè in puellam
Efflictim amare, perire, deperire
Tacitos nutrire ignes, Poëticum ut Cæcos alere ignes
Insanire, Mantua. in Bucol. Hoc commune malum, semel insanivimus omnes, acri amoris vulnerari jaculo
Quisquis amat, uritur igne gravi.

to Love, to Embrace, to Favour, to beare good will towards one.

Amplecti, Amplexari brachiis
Exosculari, φιλημάτιζειν
Colere, apud Cic.
Amplexus dare
Duci amore rei
Ire in complexus
Amore complecti
Optatos dedit amplexus, placidosque petivit
Dare brachia collo.
Amplexu frui alicujus
Respicere, figere, ferre amplexus
Innectere, captare, tenere, tangere
Adducere colla lacertis
amplexus cingere
Observare, Diligere
Hærere apud aliquem
Amore, benevolentia singulari prosequi
Charum seu charissimum habere
Amore devinctum esse
Singulari benevolentia alicui conjungi
¶ Excitare mirabiles amores, to provoke to love.
Cic. Quam illa ardentes amores excita & sui, si videretur.

a selfe Lover.

Nimium sibi ipsi tribuens, arrogans, assumens, placens, assentiens, ipse tibi assentaris; te ipsum amas cum de te judicas, non rationem, non veritatem consulis
Largiris ipse tibi plus quam veritas concedat, plus quam veritati.

your most Loving.

Deditissimus, Amantissimus, Studiosissimus, Observantissimus, Cupientissimus } tui, apud Eras.

Low, Base, or Humble.

Humile, Parvum
Declive, Pressum
Bassum vulgus dicit ineptè
Submissum, Depressum.

to bring Low, vide to Diminish.

Lowlinesse, vide Humilitie.

a Lowse.

Vermiculus, seu vermis corporis, capitis. Pes apud Plaut. Pedesque pulicesque. A quo diminutivum
Pediculus à multitudine pedum, quos octenos habet, ut scribit Plin. Græcis, φθείρ.

Lowsie or full of Lice.

Pediculosus, & ut est apud Plaut.
Pedicosus pro eodem
Vermibus scatens & plenus
Phthitiasi, i. morbo pediculari laborans
φθειροκομίδης, Scatens pediculis
φθειριάζων, Verminosus.

Luckie, Happie, or Joncie.

Fœlix, Faustus
Cui ad voluntatem omnia fluunt
Εὐτυχὴς, Fortunatus, secundus
Prosper, Beatus, Dexter
Albæ gallinæ filius, Auspicatus
Fortunæ filius, Lætus,
Timotheus, Polycrates
Cui omnia secundo æstu procedunt.
Propitio genio natus
Gygis annulus, Proverb.

to be Lucky or Happy.

Fortunam habere faventem, arridentem
Qui fœlici utitur auspicio
Uti prospera fortunæ aura
In cœlo esse
Habent ventos mea vela secundos

Indulgentem sibi atque obsecundantem habere fortunam
Genesim habere fortunam
Placato possum non miser esse Deo.

Good Lucke.

Omen prosperum
Bonis avibus facere, fœlicibus auspiciis
Fato prosperiore, rumore secundo
Vosmet rebus servare secundis
Rite secundarent visus omenque levarent.

to have ill Lucke, vide ill Fortune.

Luckily, Prosperously, Fortunately.

Fœliciter, εὐτυχίως
Fortunatim & fortunatè,
Prosperè, Faustè, Læto omine
Prospero fortunæ flatu
Aura obsecundante
Velis fortunæ expansis
Blandiente, aspirante Favonio
Forte Fortuna
Favonio fortunæ dulciter afflante
Prospero cursu, Ominate
Bonis avibus, Secundo flatu
Secundis ventis, ἐξηγίας
Secundis, prosperis, lętis, fœlicibus, optimis, commodis successibus vel eventibus
Deo secundo, Diis auspicibus
Prospero omine, Bono pede
Dextro alite, Bono auspicio
Secundo auspicio
Ex animi sententia
Auspicatè aut auspicatò
Fortunante deo, faventibus diis
Fausto sydere
Adsit modo dexter Apollo. Virg.
Bonis auguriis, auspiciis
Dextro Hercule
Genio ridenti, beatiore, propitio
Fœlici Mercurio

Cujus votis indulgentissimam se præbet fortuna.

thou Lurkest at home.

Nunquam exis, nunquam egrederis cubiculo; pedem è limine nunquam effers
Extra cubiculum nemo unquam te vidit
Perpetua tibi sedes, cubiculum est, nunquam evolas è tuo illo nido.

Lust, Desire.

given to Lust.

Voluptatibus deditus, addictus
Voluptatis mancipium
Dissolutus, Intemperans
Animo suo intemperanter obsequens, Libidinarius
Summam fœlicitatem ex crapula metiens. Genialis
Mollis, Ventri serviens
φιλήδονος, μεμαλαγμένος βίος
Voluptuosus homo, seu voluptuarius
ἐκλελυμένος
Voluptuariam agens vitam
Luxuriosus, Effœminatus
Apitius Æsopus
Epicuri de grege porcus
Carnis amans, & vivens ut porcus
Vacans voluptatibus
Deliciis affluens, Genio indulgens
Gulæ seu ventri deditus
Epicureus. Epicuream vitam, Abronis vitam vivens
Balatro, apud Horat.
Turpibus addictus voluptatibus
Sardiorum laura proverb. & porcus Trojanus. Carnis petulantia effervens, vide Lecherous
Immoderata Venere & alia vitæ intemperantia effœtus
Turpe convivium, amor, comessatio, libido, sumptus, Cic.

to represse his Lusts, vide Represse.

a Lut

a Lute.

Barbytus velum
Testudo, χέλυς
Chelius, a Luter, vide Harpe.

Luxurious.

Luxuriosus, Libidinosus
Popino, Veneri plus æquo indulgens
Propensus in libidinem
Mulierosus, vide Lecherous.

M

Mad, furious, wood, franticke, out of his wit.

INsanus, Furiosus
Γαραμαντικῶς, Lymphaticus
Ποτήλατος, Efferus
Furibundus, Lymphaticus
Furore correptus, raptus, percitus, accensus
Ad agnatos & gentiles deducendus, Varro.
In furorem versus
Delinitus apud Plaut.
Lethargicus, apud August.
Alter Orestes vel Aiax
Qui strichnum bibit
Et proverbiales sententiæ
Naviger Anticyras purgantes pectora succos
Oestro percitus, Phanaticus
Ἐξεστεμένος, Mente captus
Phreneticus, φρενήμενος
Abderiticam mentem habens
Minus habens mentis quam Dithyramborum Poetæ
Embarus proverb.
Μαγικὸς, μανιώδης
Insanæ mentis, Insensatus
Væsanus, Vecors
Rabiosus, Excors
Expers mentis, Certius
Rabidius, Amens, demens
Rabie agitatus, ἐμμανής
Humanis sensibus orbus
Ad insaniam, furorem, dementiam, amentiam redactus
Cæco amore raptus, furata mente ferebat
Emotæ mentis
Actus furore gravi, furiis mens effera
Cui rotatur cerebrum
Haud sanæ mentis, Delirus
Furiis exagitatus, sapere desiit.
Et in bonum
Mente permotus, Furens
Animi ardore aliquo inflammatus atque cruciatus
Qui humanos sensus amisit, divinos autem assecutus est
Furore divino incitatus
Afflatus
Mente incitatus.

to be Mad, furious, wood, or out of his wit.

Furere, ἐνθουσιάζειν
Furore agitari, desævire
Diris agitari, Rabere
Ciere furius. Ovidius
Mente alienatum esse
Εἶναι ἔξω αὑτοῦ
Mentis alienatione laborare
Ἐξοίστρειν, Insanire
Ἐλλεβοριᾶν, Ira exagitari
Grassari, Bacchari
Βάκχειν, Debacchari
Fœnum habere in cornu.
Atra bile exagitari
In rabiem efferari
Immodestè agere
Ἐμβακχεύειν, Furiis agi
Κορυβαντιᾶν
Furentium more caput quassare
Μαίνεσθαι, ἐμμαίνεσθαι
Irati numinis intemperie agi
Effluente mente huc illucq; cursitare
Furiis, intemperis ferri, Virg.
Heu furiis accensa feror
Delirare, per metaph.

Madnesse, Woodnesse, Furie or trouble of Minde.

Error fanaticus, Furor
Ira Dianæ, Delyrium
Mania Phrenesis
Effera vis animi
Paraphrosyna. Mentem insania mutat
Vesania, Dementia
Vecordia, Amentia
Alienatio mentis
Rabies, quæ propriè canum est.

to make Mad or furious.

In furorem & mentis alienationem agere
Adigere ad insaniam, Terent.
Mente evomere, alienare
Impelli, accendi furiis
Furere facio, ἐξίστημι
Dira subit rabies
Ex stulto insanum facere
De mentis loco movere
Sævis agitatus furiis
Mentis furoribus quatere
Exagitare, Furiare
Stimulatus furenti rabie animus
Corda tument rabie fera
Comes est insania morbi
Rabies, furor, iraque mentem præcipitant
Concipere furiata mente furorem
Pectus anhelum, & rabie fera corda tumescunt
Stimulos sub pectore vertit
Cessit furor & rabida ora moverunt
Acuere furorem furiis
Mens quoque sic furiis agitatur
Ardere animis
Morsu canis rabidi lymphaticum facere.

the Magistrates or Rulers of the common-wealth.

Magistratus, δυνάσται
Dynastæ, Cic. Præfecti, Primores
Primates, πρωτεύοντες
Primi, Primarii
Maximates, Summates
Optimates, Magnates
Magnati in bibliis, ἄριστοι
Principes, principales civitatis in sacris nominantur
Proceres, Potentes
Potentiores, οἱ δυνατοὶ
Megistanes, μεγιστᾶνες. qua voce apud Latinos Suet. usus est
Consules, Consulares, Apices
Senatores, Consulatus capita
Senatorii ordinis
Patriciæ dignitatis
Columina, Epistylia Coriphæi
Trabeatorum torquatorumq; turba
Summates viri, Patriciique ordinis Proceres
In omnia potens quorum summa est authoritas, in quibus sita summa bonique malique, quorum nutu ac renutu cuncta geruntur, rulers of the Citie
Penulatorum alpha.

to Magnifie, vide to Praise.

to Magnifie, to extoll things of no praise.

Humilia extollere, efferre ea quæ jacere videntur, excitare atque erigere
Obscuris dare lucem, splendorem afferre, obscura illustrare.

to May, vide to be Able.

it May be, vide Possible.

a Maid, a Virgin.

Virgo, Illocabilis virgo, a maid that cannot be married for want of goods, or being too old.

Virgo casta, pudica, inexpers viri, virum non passa, virgo nubilis, matura viro, Teda non nupta jugali.

to deflowre a Maiden.

Devirginare, depudicare
Stuprare, Vitiare
Addere, afferre vitium pudicitiæ
Deflorare, Præstolare
Virginem rapere vel sustollere, to ravish a maiden.

to maintaine, vide to Defend.

the Maior or chiefe ruler of a towne or Citie.

Præfectus, ἐπιστάτης
Præfectus urbicus
Prætor urbis vigilantissimus
φυλακτήριος
Præfectus scelerum, qui à plerisque minus aptè Scrutetus dicitur
Satrapa & Satrapas, lingua Persica
Provinciæ præses seu præfectus, qui Iudex etiam dicitur provincialis
ἔπαρχος, ἐπαρχιώτης, a President.

Marioram herbe.

Amaracus, ἀμάρακος
Sampsuchus, Marjorana.

to Make, to Doe.

Agere, Operari
ἐργάζεσθαι, ἐργάζεσθαι
Facere, Patrare
Peragere, Exequi
Actum agere
Efficere, Conficere
Perficere, Hoc age.

a Maker, a Creator.

Conditor, Creator
Plasmator, Plastes, Opifex
Sator, ποιητὴρ, κοσμήτωρ.

Made free of the Citie.

Patebat civitas virtuti potius quàm divitiis. Ius civitatis consequebatur, dignus civitate putabatur, recipiebatur in civitatem, ad civium numerum adscribebatur, civis locum obtinebat, referebatur inter cives, adscribebatur in civitatem, particeps civitatis, civiliumque munerum fiebat, impertiebatur civitate, perveniebat in civitatem, ei civitas communicabatur, non qui opibus abundaret, affluerer, valeret, sed qui virtute polleret, excelleret.

Made friends againe.

Cum inimicis in gratiam redii, reconciliatus sum, rejecto odio, in unum conjunximus, pacem colimus, inimicitias, simultates, odia deposuimus, abjecimus omnem veterum injuriarum memoriam, omnem ulciscendi voluntatem ex animo delevimus
Pulso odio successit amor, odium amore commutavimus, depositis odiis mutuam benevolentiam suscepimus
Orta est inter nos, vetere prorsus extincto odio, mutua benevolentia, animorum nostrorum in amore mutua consensio, ad amandum mutua propensio, animorum ac voluntatum similitudo.

a Male, a Budget.

Pera, πήρα
Cassidile, med. prod. in li. Tobiæ
Pera pastoralis, Ascopera
Pera viatoria
Bulga, Hippopera, idem.

Malefactious, Wicked, and vengeable Men.

Homines improbi, scelesti, scelerati, flagi-

flagitiosi, noxii, nocentes, sontes, perditi, impuri, delictorum omnium participes, culpæ, criminum labe prorsus infecti atque inquinati. Vide Naughtiest fellow.

Malmesie wine.

Vinum Creticum
Vinum Arvisium, vel Arvisium, vulgo Malmasium dicitur.

to become Man, to take mans flesh upon him.

Strophio carnis cingi
E virginei corporis substantia, corpus adsumere humanum
Prabeam carnis induere, apud Fulgen.
Ingredi mundum
Humanos induere artus
Nasci in terris
Servile carnis cinctorium adsumere
Abjecti homuncionis formam induere
Induere fragilitatis limum
Carne velari, tegi, obtegi
Tegumen nostræ mortalitatis induere.

a Man of no account, or little set by.

Homo nullius pretii, valoris, loci, ordinis, despectus, abjectus, contemptus, terræ filius, vide Naught.

a good Man is constant.

Hominem gravem, certum, minime mendacem, minime falsum, studiosum veritatis cognovi, expertus sum, nihil in eo levitatis aut inconstantiæ, nihil inane, varium, mutabile, inconstans
Nullam animi infirmitatem, nullam sententiæ varietatem, nullam consilii mutationem deprehendi
Magna prædicum gravitate semper cognovi
Is mihi semper visus est, qui sibi optimè constet, nihil leve committat, nihil inane cogitet, non facile discedat à seipso, ægre discedat à sententia, mutet consilium, susceptam opinionem abjiciat, sensum deponat, de suo statu demigret, quem nulla res facilè abducat, avellat à sententia
Cujus mentem huc & illuc, in hanc aut illam partem, in quam velis partem, utram in partem velis, non facilè flectas, ægrè traducas, cum labore torqueas
Alieno tempore nihil loquitur, nihil agit ineptè, nihil non loco, idem ei vultus in omni re, eadem in omni fortuna moris est.

Mankind, vide Men.

a Manner of life, vide a Trade of life.

two Manners of wayes.

Bifariam, Bipartito
Duobus modis, διχῶς.

an other Manner of gobernance.

Manifested or made knowne, vide Opened.

Patefacere, Manifestare
Tectum aliquid resignare
Mentem aperire, aliquid resignare
Resolvere, non celare.

a Manslaughter, or killing of Men.

Nex, Internecio, Cædes, Death
Clades, Strages
¶ Salustius in luctu & miserijs mors ærumnarum requies, non cruciatus est.

Many, vide Much.

to Marre, to Corrupt, to Spill, to bring to Naught, to lead aside.

Agere in præcipitium, in præceps
Πεɾιφθείρειν, Corrumpere
Pervertere, Perdere
Per pravos mores in errores ducere
Abducere in graneum, Terent.
In discrimina pertrahere
Arte in casses præcipitare, rapido mergere freto
Præcipites nos agit ambitio, & raptare videtur in exitium
Peccandi vel ruinæ præbere occasionem, Facere aliquem ruere
Seducere, Scandalizare
Offendiculum ponere, præbere
In errorem trahere, impellere
In vitium agere, ducere
Exitialiter alios seducere
Animas abstrahere à Deo in æternum exitium
Contra sanam doctrinam pravas serere opiniones, quæ quidem facillimè obrepere solent
Melicis Cyrenarum hæresicon illecebris præsentem inferre mortem
Sollicitare ad ruinam Sathan dicitur homines
Ex hæreticorum scriptis lues in teneram manat ætatem
Hypocrisi pietatis latrocinio circumlita Christi oves inescare
Conjicere in vitiorum voragines
Perdocere aliquem, incidere tramitem vitæ corruptæ
Damnatas opiniones aliorum animis instillare
Detorquere alicujus animum à virtute
Virus in aures instillare
Erroris aliquem complere. Plaut.
Ab honesto deflectere
A recto deducere, abducere aliquem
Παɾάγειν
Ducere in errorem, Ovid.
Virus pectori aspergere
Errorem pedicis illaqueare
Pravis inficere opinionibus
In erroris foveam præcipitare
In errores pestilentissimos deducere, trahere, illicere
Abducere à veri cognitione, in nassam perversitatis
Simplicem plebiculam transversam agere
Opinionibus exoticis mentes mortalium per cæca & cænosa vada in abyssum æternum evehere
A matris Ecclesiæ gremio in errorum varios anfractus mira argutia illectare
Multa animorum millia variis conscientiarum tricis implicare, fœdis erroribus involvere
Impedire, illaqueare, innectere tricis quibusdam
¶ Opinionum pravitate infici
A Catholico sensu exorbitare
Hæreticorum persuasionibus seduci.

the trade of Marchandise.

Negotiatio, Nundinatio
Commercium, ἐμπορία, ἐμπορία
Mercatura & Mercatus pro mercandi actu, apud Livium.

to exercise Marchandise, vide to Trafique.

a Marchant.

Mercator, Institor
Negotiator, ἐμπολεύς
Emporos, Rariarius
Nundinator
Regiæ negotiationis principem agens, vulgo dicitur, qui regi Lusitaniæ est à negotiis Indicis
Procurator regiæ aut principalis negotiationis.

rich Marchants.

Rem possident bene magnam, amplissimam, uberrimam, copiosam in primis mercatores Londinenses

Divitias

Divitias tenent summas, abundant, effluunt re, copiis, divitiis, opibus
Divites oppido sunt, Locupletes, opulenti, copiosi, à re parati, instructi, firmi, bene nummati, peculati, Ampla res est, prolixa, copiosa, minime angusta, bona multa mercatoribus Londinensibus
Ampliare utuntur prolixa, copiosa, bona, multa.

the Marches, &c. vide Borders.

a Marriage.

Connubium, συγγαμία
Matrimonium, συζυγία
Conjugium, Conventus apud Iuve.
Copula matrimonii
Vinculum jugale, Virg.
Vincula jugalia Thalami, tædæque jugales
Hymenæi pacto, Lectus jugalis
Socialis amor
Nodus jugalis
Curarum laborisque plenum pistrinum cuidam dicitur.

Marriageable.

Matura connubio, juvencula
Matura conjugio, plenis jam nubilis annis, Apta viro
Exolcta virgo, quæ est maturæ ætatis
Viri potens, apud Cat. jurisconsul.
Matura nuptiis, ἐπιτολὺς
Tempestiva viro, Adulta.
Nobilis apud Virg.
Pubertatis annos egressa
Virgo jam grandis. Terent.

a Married damsell, a Bride.

Nupta juncta puella viro
Quę fruitur marito
Conjux, Uxor

to bestow in Marriage.

Locare mulierem viro, vel virum mulieri
Filiam nuptam dare, in nuptias, in matrimonium dare
Locare vel elocare filiam alicui
Nuptui vel nuptum dare puellam viro, apud Plaut. ἐγγαμίζειν
Iungere virginem viro, concubino
Dare, locare in matrimonium virginem
Admittere gnatam suam alicui uxorem
Locare nuptum alicui virginem
Collocare nuptum propinquas suas in alias civitates.

to Marry, to Wed, to take a Wife.

Contrahere matrimonium
Connubii fœdus inire
Gaudere sorte tori
Inire matrimonium, nuptias
Nubere, mulierum est tantum
Vinculis jugalibus sese innectere
Ducere uxorem, γαμεῖν
Ducere filiam alicujus
Ductare aliquam, Terent.
Ducere filiam in matrimonium
Iungi matrimonio, Dare connubio
Conjugio vinciri, Dare nuptam
Matrimonii capistro os præbere
Iungere, copulari, astringi matrimonii fœdere
Bene compositum sollicitare torum
Concipere Thalamos, parare, petere
Incumbere thalamis
Promittere conjugium
Deducere sponsam juveni.
Coire toro sacro, Conjugio frui
Patrios hymenęos exercere
Connubia & hymenæos celebrare
Multæ uxores in ejusdem viri coeunt matrimonium, Soli de Indis
Filiam alicujus in matrimonium recipere, ἄγειν τὴν γυναῖκα.

Rem

Rem non novam aggredi joco dicitur, qui vetulam accipit uxorem seu viduam, Cic. de judi.

to breake, violate, or defile Marriage.

Nuptam fallere, Rumpere sociale fœdus
Solvere fœdus jugale
Lædere fœdera socialia
Violare jura mariti, Thalamos, Toros
Temerare venerem maritam Cubile
Destruere toros jugales, Legitimos
Sacra mariti polluere. Matrimonium odisse
Qui mihi conjugii sponsor & obses erat
Socialia fœdera rumpit.

a Mariner, a Shipman.

Nauta, Navita, ναυτίλος
Navis moderator
Sulcator ponti
Gubernator, Proreta
Nauclerus, Navicolator, Navicularius
Tiphis, quod primis gubernandæ navis adminicula instituerit, generaliter pro navi gubernatore ponitur
Navarchus, princeps, præfectus navis, quem patronum vocant, a captaine, the Master or the Admirall of the ship
Navarchis, idis, the Admirals ship.
Classis ductor
¶ Agere navem, velocem, classem, triremes onerarias, est gubernare.

a Market, vide a Faire.

Markes, vide Tokens.

let this be your Marke, intent or purpose.

Hic tibi sit scopus. Hoc tibi ante oculos propone, pone, statue, constitue, ad animum refer, huc mentem intende
Huc spectet animus tuus, dirige consilia tua, tuas cogitationes ad hunc finem, hoc tibi propositum sit
Mentis aciem in hoc intende.

a Masking visour.

Larva umbratilis persona
Προσώπιον, προσωπεῖς
Facies composita, fictitia, unde homines larvati, personati, qui ad scientiam faciem, ne aut tenebris scelera perpetrantes, aut lucibus terrorem aliis incutientes, dignoscamus induunt, quemadmodum diebus genialibus agitur.

Masons.

Cæmentarii, Fabri murarii
Murorum extructores
Parietum eductor.

a Mat.

Plecta, nonnullis flecta dicitur
Στορέα, Storea, Matta, Teges
Κάρδοπος, φορμός.

Mates, vide Companions.

Matter or Corruption.

Sanies, ἰχὼρ
Tabo, Tabes, velum
Pus, πύον, Purulentia.

a Matter of great importance or weight.

Res seria, magni consilii, non exigui ponderis
Res gravis, difficilis
Res ardua, multi laboris

Magni

Magni momenti negotium
Plena difficultatis res
Magni, maximi, ponderis negotium, cui cuncta posthabenda sunt
Res haud parvi momenti
Non jocosa, Res non est parva, Virg.
Prægnans causa
Dignum propter quod vadimonium deseratur, proverb.
In quo sane totius causæ cardo vertitur, pondus consistit, res pendet

cleane from the Matter, vide nothing to the purpose.

a Mattresse.

Culcitra, lanea
Accubitum
Accubita, ἀνακλιντήρια
Anaclinteria, Stibadia
Matiracia, Thuscanica
Usus istiusmodi lectulorum Italis & Hispanis.

a Maund, vide a basquet.

Meade.

Medo, & aliquorum opinione, Medus
Aqua mulsa
Hydromeli, ὑδρομέλι.

as I Meane, after my meaning or iudgement, in my opinion.

Mea sententia, Meo animo
Secundum animi mei sententiam
Meo judicio, Meo sensu, Cic.
Ego de meo sensu judico
Ut mihi videre videor
Mea opinione, Ut opinio nostra est,
Ut mea fert opinio, animus, hæc mihi mens est. Mens eadem perstet mihi, Nec dubia mihi mens est
Hoc anima fixum immotumq; sedet
Quantum ego nunc corde conspicio meo, vide as I thinke.

a Meane or cause, vide occasion and cause.

Meat, vide Feeding.

to Meddle with another mans matters.

Curare negotium quod ad se nihil attineat
Alienas curare, Curare rem alterius
Alienarum rerum satagere
Πολυπραγμονεῖν
Domesticorum negotiorum oblivisci, & foris aliena curare
Depugnare in alieno negotio
Rebus ad se nihil pertinentibus implicare se
Laborare de re quæ nihil ad nos pertinet, quæ nos non spectat
Ingerere se negotiis aliorum
In alieno choro pedem ponere
Ἐν ἀλλοτρίῳ χορῷ πόδα τίθεις, proverb. dicitur, qui se alienis miscet negotiis, & aliorum sibi vendicat partes, Interponere
Immiscere se rei alienæ
Falcem mittere in messem alienam.

Meeke, gentle, tame, mild.

Mitis, ἐπιεικής, Clemens
Benignus, Facilis, Mansuetus
Commodus, Beneficus
Placidus, Placabilis, Lenis
Candidus, ἤπιος, ἀμεμφής
Blandus, ἤπιος
Suavis, Benevolus
Exorabilis, Indulgens
Benignitatis prodigus
Leni ingenio, animo
Singulari morum & mansuetudine
Singulari lenitate & mansuetudine
Oleo tranquillior
Minimè iracundus
Ad remittendas offensas perfacilis

Tractabilis homo, Longanimis
Qui cum consuetudinem haud molestam agere
Facilimis quis amoribus dicitur, qui moribus commodis, venustis, minimeque molestis, sed suavissimis omnibus
Qui plurimum præ se fert humanitatis
Supercilio carens
Quo nemo est usquam in convictu jucundior, vide Gentle.

to Meet with, or to come against.

Obviam ire, Prodire
Obcurrere, Obviari
Dare obviam vel obvium
Venire obviam & procedere honoris gratia, ἀπαντᾷν
Συναντᾷν, ὑπαντιάζειν
Ire adverse vel adversum, apud Ter. in Adelph.
Adire contra, Plaut. id est, abibo contra, Obvenire alicui, Cic.
Adversum venire
Incidere in aliquem
Offerre adventum
Ferre, offerre se obviam, vel obvium alicui obuius.

Meet, vide Apt.

it is Meet, Convenient, it Becommeth.

as Meet was, vide as Need, &c.

a Meet mate for me.

Mei ingenii homo valde mihi aptus est, mire factus est ad naturam meam
Vehementer est ad meæ vitæ rationem & consuetudinem accommodatus
Convenit optime cum meo ingenio.

Melodie, tunable musickes and Symphonie.

Consonantia, Modulatio
Symphonia, συμφωνία
Harmonia, Concentus
Cantus, Cantio ἄσμα
Melici, lyricique modi modulli, apud Aus. i. dulces.

to Melt, or to be melted.

Resolvi, Defluere, Liquescere
Loqui deponentale, χέομαι
Liquifieri Deliqueo, Tabescere
¶ Liquefacere, liquare, liquidum facere.

the privie Members of a man or woman.

Virilia virorum tantum, sed utrique sexui tribuuntur. Verenda naturalia, pudenda
Αἰδοῖα, Geniales partes, Genitalia
Αἰδῶα, Natura, φύσις
¶ Menta, Mentula
Uterum, ὄρχις
Penis, Colis, vel Coles
Cauda, Priapus
Μήκων, πέος
Verpa, Muto apud Horat.
Ψωλή, Balanus, membrum
Membrum genitale, virile
Virga, Venerea, τεύθης
Fascinum, apud Horat.
Caulis secundum Servium, καυλός
Hasta venerea, Virga virilis
Nervus apud Iuve. Mensura incognita nervi, Terentium
Ruber palus, apud Horat. 1. Ser. Obscenoque ruber porrectus ab inguine palus
¶ Membrosus, Mutanearus
Mentulatus, well furnished.
Penitus med. prod.
¶ Serotum, λακκόπεδον
Pirga, Culeus, κολεός
Testiculorum capsula, bursa, vidulus, sacculus, sinus

Colei

Colei cole, testes, testiculi, notæ significationis sunt: & rei Venereæ opus transigentes dicuntur
¶ Subigere, Subigitare
Operari rebus Venereis
In Veneris fano sacrificare, Catul.
Venereis voluptatibus frui
Quicquid est puellarum confutuere
Frangere thoros, apud Mart.
Sumere furtivo gaudia læta thoro
Consuetudinem cum aliqua habere
Futuere, Miscere
Σποδεῖν, Concumbere
Noscere, Cognoscere, Irrumare
Inire, coire. Rem Veneream exercere. In Paphyæ deæ mysteriis operari, Subare, quod tamen propriè porcorum est, quamvis ad alia animalia & homines transferatur
Admissuram facere, brutis proprium
¶ Porro mulierum pudenda passim apud authores hisce nomenclaturis designantur
Interfœmineum, Cunnus
Κλειτορὶς, κλειτορίδιον
Rima, à similitudine
Barathrum fœmineum, apud Mart.
Vulva, tametsi vulgus existimet, vox inhonesta non est, uterum significans, seu folliculum muliebrem, sic dicta quod partum involvat quasi vulva. Ponitur tamen nonnunquam pro ore vulvæ alio nomine loci
¶ Menstrua, Menses
Τὰ καταμήνια
Mulierum profluvium, fluctus, purgatio.

Men, Mankind.

Homines, Ævigenæ, Mortales
Terreni, Terrigenæ, βροτοὶ
Ἄνθρωποι. μέροπες
Genus humanum
Τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος
Caput, caro, & anima pro homine quoque ponuntur, præsertim in sacris
Filii hominum vel Adami pro hominibus frequens in sacris, Hebraismus est Humigenæ quod de humo nati sint.

Mercy, vide Compassion.

Merry, vide Glad.

to make Merry or good cheere, to bee frolicke, to Delight, to take pleasure.

Exhilarescere, Exporrigere frontem
Plaudere, Iucundari
Εὐθυμέομαι. Cum amiculis se recreare suavibus
Operam dare rebus ludicris, Virg.
Solvite corda metu, secludite curas
Curam animo expellere, eruere, eximere
Levare pectora diris sollicitudinibus
Excutere animo sollicitudinem omnem
Ovare, Orationem agere
Relaxare animo, & dare se jucunditati
Cic. Diffundere animos, frontem, utrunque apud Ovid.
Alacri animo esse, Iubilare
Εὐθυμεῖν, Sustollere manus
Hilarem hunc sumamus diem
Luculenter hunc habeamus diem
Hodiè modò hilarem facere, Terent.
Hilariter vivere
Fallere curas
Vino curas abigere
Explicare frontem, exhilarare
Ponere supercilium
Demere supercilio nubem, apud Hor.
Vehementer gaudere
Animi curas eluere, diluere
Curas abigere, solvere, remittere, pellere, ejicere
Molestas animi curas discutere
Lætis solvere corda jocis
Cor illi salire dicitur, qui vehementer exhilaratur

Secum gaudere, & in sinu gaudere
In sinu tacito gaudia premere. Vide to Live sumptuously.

Merrily, vide Iestingly.

to Marvell, to wonder at, to be astonied.

Stupere, ἐξιστάναι
Stupescere, τεθηπέναι
Perculsum esse, Inhorrescere
Facti insolentis stupiditate exhorrescere. Humanam rationem captivam ducere, Stupore percelli
Summam hominum admirationem excitare, Cic.
Æstu quodam in altum admirationem stuporisque rapi, Bud.
Obstupere, Obstupescere
Animo percelli, exalbescere
In stuporem abire
De mentis loco præ admiratione moveri
Cum stupore admirari
In stuporem verti
Consternari animo
In admirationem rapi vel rapere
Obstupefieri
Stupefieri, Suspicere
Mirari, Demirari
Miraculo detineri
Pendere ab alicujus vultu
Monstri raritate obstupescere
Facere, stupere, rapere
Ad recordationem alicujus animo inhorrescere
Θάμβος δ' ἔχεν εἰσορόωντας, apud Homerum. Stupor occupat inspicientem.

a Messenger, vide Carrier.

Mettall, vide Copper.

Mid-day, vide Noone.

Might, Strength, Power.

Potestas, ἐξουσία
Potentia, δυναστεία
Potentatus, Imperium
Virtus, quæ Græcè, δύναμις
Vires, Manus, Robur
Fortitudo, Vis similiter
¶ Authoritas, Pondus.

Mighty, vide Strong.

with Might and maine, or with all Force and Power.

Manibus, pedibusque
Omni conatu, Omnibus nervis
Toto pectore, animo, conamine
Extremo conatu
Magno nixu
Pugnis & calcibus
Læva, dextraque
Πύξ καὶ λὰξ ἐπὶ δεξιὰ καὶ ἐπ' ἀριστερά.
Totis viribus, ἀνακράτως
Summa ope, Summa vi
Summo studio, nisu, conamine
Omnibus viribus, Totis nervis
Velis, equisque, Remis, equisque
Pro portione virili
Pro viribus, pro virili
Omni diligentia, vide to Travell.

Mild, vide Meeke and Gentle.

a Mill, a Querne.

Mola, μύλη, Molendinum
Moletrina, pro eodem
Pestrilla molendum à manibus, Ter. Χειρομύλον
Mola alata, vel Pneumatica, a Wind-mill
¶ Trapes, Trapetum
Mola olearea.

to Mind, vide Determine.

my Mind or opinion is this: this is my Mind or opinion.

Animus mihi est
Hæc mihi mens est, ἔχω γνώμης

Doli-

Deliberatum est mihi
Sic visum est mihi
Ita affectus sum, Ita animo est
In animo habeo
Ita fert animus
Quæ nunc animo sententia constat.

his minde is changed.

Animus mutatus est, à pristina mente & sententia defecit, descivit, adductus est
Non sibi constat, labat in sententia, eadem non est, fixa non est, infirma est ejus sententia
In aliam partem se traduxit, priorem opinionem abjecit, sensum deposuit, aliter sentit, & à seipso dissentit, vide **to change.**

to make one to change his Mind, vide **to Disswade.**

to keepe in Minde, vide **to Remember.**

to put into ones Minde, Head or braine.

Suggerere, Indere
Subjicere, apud Terent.
Infarcire verba, **to stampe in**
Immittere in pectus humanum
Instillare, metaphoricè, pro suadere utrumque apud Eras.
Ingerere, Insusurrare
Inspirare, Inserere.

out of Minde, vide **forgotten.**

I am troubled in Minde.

Sum in mentis perturbatione
Non sum compositæ mentis, aut compositus
Sum turbidus, vel turbatæ mentis
Non sum mecum, quod vulgo vixque Latinè dicimus
Sum male depositus.

a Minister, vide **Preacher and Priest.**

a Ministrell, vide **Piper.**

a Misbegotten, vide **a Bastard.**

Miserie.

Miseria, calamitas, acerbitas, duritia, durities, Vastitas, Vastities, Vastitudo, vexatio, oppressio, perditio, corruptio, consternatio, consumptio, infortuniū, exitium, damnum, detrimentum, infœlicitas, difficultas, egestas, paupertas, inopia, penuria, pernicies.

Miserable.

Miser, miserabilis, infœlix, pauper, inops, abjectus, consternatus, spretus ab omnibus, occidit, perditus & fere extinctus est, dejectus est in miserrimam vitam, summas miserias, calamitates perpessus est durissima quæque, acerbissima quæque, miserrima quæque, postrema quæque tulit, sensit.

Mischievous, vide **naughtie.**

Misfortunes, contrarie things, adversitie.

Res adversæ, Contrariæ
Turbidæ, Afflictæ
Tristes, Perturbatæ
Labefactatæ, Quassatæ
Res desperatæ, Desperatissimæ
Res asperæ, Dubiæ
Languidæ, Molestæ
Fractæ, Fessæ
Fatigatæ, Trepidæ

Attritæ, Diminutæ
Comminutæ, Invalidæ
Sic fata ferebant.

a Matter misliked of.

Res reprehensa, palàm exagitatur, vituperatur, accusatur, reprehenditur, damnatur, acerbè notatur, infamia notatur, improbatur
Sermones ea de re minus commodi sunt, parum honesti, dissipantur.

to Misse, vide to Faile.

great Mysteries, vide Secrets.

a Miter, vide Bishops Miter.

Mitigated, vide Asswaged.

to Mocke, to Jest or Scoffe, to Flout, to Laugh at, to Scorne, to Delude.

Nugari, Connugari, Ludere, Iocari
Nugas agere, Tractare joco
Afferre iocum sales
Ludicra rebus seriis miscere
Iocari festivissimè
Indulgere festivis jocis
Toto dicere, χλευάζειν
Facere cavillari, Urbanum esse
Affluere lepore omni
Salibus uti, χαριεντίζεσθαι
Alludere, ἐπιλογεύειν
Lepida urbanitate uti
Ioco quempiam aspergere
Sale salsissimo ludere
Festivo sale, comico lepore dicta temperare
Connugari, Agitare sales
Dicteria salsa dicere
Indulgere festivis jocis
Tractare jocos
Iocari festivissimè in quempiam
Salibus ludere
Miscere sales
Tangere convicio, scommate
Iactare scommata
Agere scommatibus
Tangere absolutè
Ridicula dictjs excitare cachinnos
Ludicris risum movere Sardonium
Ridere, Irridere
Deridere, Derisui habere, pro delectamento habere
Risui habere, ἐν γέλωτι ποιεῖσθαι
Ludibrio habere, to delude
Subsannare, Obaudire
Despectui habere
Ludibrio afficere
Ludificare vel Ludificari, Illudere
Linguæ jaculis sagittare
Vocis nimium indulgere naribus, apud Persium
ἐκμυκτερίζειν, Insultare
Naso suspendere
καταγελᾶν, cum genitivo
Facere ludos. Agere lædoriis
Democritico Sardonio risu sufflare
Aceto perfundere, apud Horat.
Conviciis proscindere, insectari, figere, flagellare
Sannis, Risu Sardonico aliquem excipere
Scommate percellere vario
Dicaci ferire lingua
Morsibus impetere
Ore & dente petere
Lacerare convicio
Convicia jactare
Risibus quicquam prostituere
Dicacitate mordaci proscindere
Ronchisonis scommatibus obstrepere
Lædere scommate, ludibrio, verbis
Acriter inclamare, apud Plaut. pro conviciis & clamoribus insectari
Mordaci flamine quempiam petere
Plaustra scommaton jaculari in aliquem
Stringere, quasi gladium bis acutum maledicentiæ linguam

Plaustra conviciis plena vel onusta exonerare, in aliquem effundere
Mordaces eructare cachinnos
Convitiis vel dicteriis lacessere
Consputare metaphoricè
Convitiari, ἰαμβίζειν
Naso suspenso subsannare
σκιμαλίζειν· Ostentui habere
Medium ostendere unguem, digitum
Ronchis & cavillis eludere
Per lasciviam eludere, ἐντρυφᾶν
A tergo instar Ciconiæ pinsere
Auriculas tendere, adsuere
Cornua tollere
Manus addere, apud Plaut.

a Mocker, a Jester, a Scoffer, a Scorner.

Irrisor, Illusor, Subsanator
Os infræne, petulans, maledictum
ἀχάλινον στόμα
Maledictus, Cachinno
Democritus, Cacophanta, Ozimi sator, proverb. Sannio, onis
Dicax, Diaculus, Irrisor
Salsissime ludens
Scommate percellens vario.

a Mocke, a Scoffe, or a Jest, a Scorne.

Dicterium, Sales
Sales, Risus
Scomma, γέλως, λοιδορία
χλευασία, Dicax sermo
Lidotia, σκῶμμα
Iocus, Ludus
Cavillum, Cavilla
Faceta, falsaque irrisio
Ludibrium, Histricis sera
ὕβρις
Acetum pro dicaci mordacitate, apud Horat. Græcus Italo persusus aceto
Verborum ludicra
Dicacitas
Dicacitas, Facetiæ
Urbanitates Silli, Sanna
Sales, quales Cicero cum suo Bruto Pomponioque solet agitare
Mæsonica dicteria
σκιμάλιον μαισωνικά
Derisio
Illusio, Derisus
Cachinnus, Ridiculum
Subsannatio.

Modestie, vide Sobrietie.

Moist, Danke, Wet.

Madidum, Irriguum, Humidum
Aquitium, ἰκμαλέον
Humectatum, Uvidum
Udum seu hudum per aspirationem
Uliginosum, to make moist, vide to water the ground or garden.

to Molest, vide to Vexe.

within a Moment, in the Twinkling of an eye.

In puncto temporis, ἐν ἀτόμῳ στιγμῇ χρόνου, In momento
Et apud ·ersiū, Momento temporis, ἐν ἀκαρεῖ τοῦ χρόνου
Puncto mobilis horæ apud Horat.
In oculi nictu, vel ictu.

to goe a Mumming.

Mommos agere
Larvis obambulare convivia.

Mony substance, or wealth.

Pecunia, χρήματα
Res, Numini
Æs, quod ex ære plerumque fiunt pecunia
Æs obsignatum, & apud Horat.
Nomisma, numisma
Res pecuniaria, nummaria
Fortunæ, Bona.

without Mony, poore Beggerly.

Pauper, Inops
ἀχρήμων, ἀχρήματος, id est, sine pecunia

cunia, cui deest nervus rerum agendarum, & is dicitur zonam perdidisse, proverb. vide begger.

rich in Money.

Bene nummatus est, bene paratus à pecunia, instructus à pecunia, abundat nummis copiosus est à pecunia, minimè pecuniam desideratus
Multum habet in arca, refertus est pecuniis, pecuniæ illi multum est, dives est, multum pecuniæ possidet, magnam auri vim argentiq; possidet, in numero habet.

to become a Monke or frier.

Implicare se instituto monastico
Induere monachum, cucullum
Simulatæ religionis habitum suscipere
A vano hujus mundi consortio separare se
Monachatum capessere
Inscribi albo monachorum
Caput obvincire cucullo
Se dedere, devovere monasticæ vitæ
Nomen dare Francisco, Dominico, Guilielmo, &c.
Abrenunciationem sæculi profiteri
Monasticis ineptiis initiari
Renunciare, abrenunciare sæculo
Mancipare, dedere se religioni hypocriticæ
Solitariæ vitæ se obstringere.

the Moone.

Luna, σελήνη
Titanis, idos, id est, filia Titani
Latona, pro luna ponitur, apud Statium
Lucina, Phœbe
φοίβη, Phœbi soror, consors
Delia, Diana
Noctiluca Cynthia quod quasi diem noctu efficiat ut scribit Cic.
Moderatrix noctis apud Stat.
Menea 2. Machab. cap. 12. id est Diana, lingua Persica
Tithonia, Tithoni conjux
¶ Novilunium, Neomenia
Nova luna, the new Moone.

Moreover, Neverthelesse, Furthermore.

Accedit his, Accedit huc
Eodem accedit
Addere insuper, Adde quod
προσέρχεται τὸ τοῖς προσοῖτι
Accedit ad hæc, vide furthermore.

More than enough.

Plus satis, Plus nimio
Plus quam par est
Amplius æquo.

the Morning, or Dawning of the day, vide Earely.

to Morrow.

Cras, Crastinus dies, ortus
Crastina lux.

a Morsell, vide a Bit, a Peece.

in Morsels or gobbets, vide peecemeale.

to Mortifie his minde, vide to repressе his lust.

at the Most.

Ut multum, Ut plurimum
ὡς τὰ πολλά, Ad summum
Cum plurimum.

to take away, to rub off the Mosse.

Muscum ferro distringere
Eradere muscum apud Collumellam utrumque, Emuscare
Depectere frondium canitiem

Depellere

Depellere situm
¶ Emuscari pro musco seu lanugine liberari, Colu.
Olea putantur, & emuscantur
Cui contrarium Muscari i. obduci musco.

a Mother.

Mater, Genetrix, Parens.

a Mother of many children.

Multos ex ea filios genuit, suscepit, tulit
Complures ex ea filii nati sunt, filios ei peperit multos
Ita fœcunda uxore usus est ut filiis aucta sit multis
Ut filiorum multitudine abundaverit.

to Moove, to Stirre.

Movere, Commovere aliquem
Assiliunt imi fluctus à gurgite ponti
Ventis agitantibus æquora
Non est æqualis rabies continuusque furor
Iuno freto torquet
Pelagus torrentibus ingruit undis
Vada penitus permota strident
Mox remeat gurges, tractoque relabitur æstu
Fertque refertque fretum
Fervet spirantibus æquor ventis
Casu concussus amici.

a Mound, vide a Hedge.

to Mourne, to Lament, to Waile, to be Sorrowfull, or Sad.

Gemere, singultire
Promere gemitus, singultus ex imo pectore.
Facere, ducere gemitus, Virg.
Ingemere.
Ex alto corde longa trahere suspiria,
Premere gemitum sub imo pectore.
Laniare animum doloribus.
Locum miseris querelis implere
Luctibus tabescere
Rumpere, Lacerare, Scindere
Abscindere sinum, vestem, Tunicam vide Lament.

continuall Mourning.

Conficior lachrimis, luctu consumor, contabesco, modum lugendi nullum facio, finem lachrimis non impono
Lachrimis me dedo, nunquam abstineo, uberrimus est meus fletus assiduæ lachrimæ, perennes
Nunquam non lugeo luctum nunquam intermitto, non dimitto, non omitto, totus in luctu versor, comes mihi ubique luctus est
Perdunt me lachrimæ, nunquam non lachrimis hument oculi.

Mourning, Complaining, Lamenting.

Luctuosus, Mœstus
Luctisonus, Luctifer
Dolorifer, Lamentabilis
Lachrimabilis, Lugubris
Querulus, Gemibundus
Lachrimosus.

to Mowe, to cut downe corne or grasse.

Messem maturam falcibus incidere
Metere, secare, segetem, θερίζειν
Secare frumenta, falce succidere
Sicilire prata, apud Plinium & Var. quæ fenisecæ præterierunt, secare fulcibus consectari
Decerpere messes
¶ Herbas cedere
Farra resecare falce
Falcibus subsecare herbam apud Columellam, χορτοτομεῖν.

Much or many.

Multa, τὰ πλεῖστα
Plæraque, Plura

Pluria

Pluria, Complura
Compluria, Plurima
Quamplurima, & non complurima
Diversa, Multiplicia, Varia
Mille hominum species & rerum discolor usus, apud Persium
Sexcenta sunt quæ memorem, apud Plautum
Certus numerus est pro incerto
¶ Plærique, Multi, Quamplurimi
Bene multi, pro plurimis apud Asi. Pol. Bona pars hominum, pro magna pars seu plerique
Complures, singulari carens, sicut & complura in neutro genere pluraliter
Quos non una vehat navis, ut habet proverbium
Juvenesque, senesque
Maximi minimique
Parvi & ampli apud Hor. Great & small, young and old.

Much, Overmuch, Greatly, verie Much.

Vehementer, Multum
Plurimum, Valdè
μέγα, μεγάλα, λίαν
Mirè, Mirificè, Oppido
Mirum in modum, Obnixè
θαύμασοι ἡλίκον, Apprimè
Cum maximè, Admodum
Supra modum
Iterum atque iterum
πέῤῥω τοῦ ἀπορουμένου
Præter modum, apud Cic.
Mirandum in modum
Ultra modum, Majorem in modum
Modis omnibus
Immodicè, etiam atque etiam
Impensè, Impensissimè
Impendio. Eximiè
Effusè, Effusissimè
Magnoperè, Summoperè
Quam maximè, Maximopere
Maximè, μάλιστα
Nimioperè, Plusquam satis
Effictim, apud Plaut.
Plusquam valdè, χάρτα
Nimium, Nimis quam
Bene, apud Terent.
Cic. Benè magna caterva, i. valdè magna, Unicè
Graviter pro multum, apud Cic.
Perinde, i. multum secundum Valla
Multis modis
Ter, terque quaterque
Perquam multum, Ultra
Misere adverbium
Magnificè, Singulariter
Sanè, Sanè quam
Ita pro valdè, apud Terent.
Apprimè, Perquam, Inprimis
Oppido quam, Non parum
Non vulgariter, Egregiè
Adeò, Longè
Haud mediocriter
Insigniter penult. producta
Insigniter
Ut & quam per interrogationem idem pollent, sicut Tantopere & quantopere.

twise so Much.

Duplus, Bis tantus
Alter tantus, pro quo Cic. dixit
Duabus partibus Major.

to Multiply, vide to Augment.

a Multitude, a great number or company, an Assembly of people.

Caterva, Manus, apud Virg.
πλῆθος, Chorus
Corona, apud Horat. pro conventu hominum circumstante
Cœtus, Turba
Turba miscellanea, confusa, colluvies hominum, Apuleio dicitur in Metamorphosi
Conventus, Conventiculum
Plebs, Populus

Multi-

Multitudo, Frequentia
Concio, Conciliabulum
Numerus, Congregatio
Colluvio, vel es
Concilium. Si præterea ad exercitum vimque armatam sermonem detorqueas, sequentia Vocabula instituto deservient
Cohors, Turma
Phalanx, Exercitus
Acies, Cuneus, Globus
Ordo, Glomeratio
Agmen, Legio
Copia tam in singulari quàm plurali numero.

to Murther, to Rob.

Latrocinari, ληστεύειν
Viatores trucidare
Vias obsidere
Prædare, Deprædari
Grassari, Obvias spoliare
Ex cæde vivere, to live by robbing and murthering.

a Murtherer, a Robber.

Latro, Latrunculus
Latrocinator, Grassator
Sicarius, Patricida
Hominum jugulator
Isauricus, à vitio gentis
Obsessor viarum
Ex cæde, ex rapto vivens
Grassator, Prædo, onis
Prædator, Raptor, Direptor.

to Murmur, to grudge at a thing.

Murmurare
Muginari, apud Lucil.
Admurmurare, apud Cic. pro tacito quodam murmure, non plana voce improbare id de quo agitur
Murmillare, apud Plaut.
Mustare, μύζειν
Musitare, Mutire
γογγύζειν, Facere susurrum
Obstrepere, ἀναγκαιεύειν
Recalcitrare sermonibus
Obloqui, Obgannire
Contradicere, Obmurmurare
γογγύζειν, Submurmurare
ὑποφωνεῖν, Responsare
Oppedere, Occinere
Strepere, Fremere
Submissa voce loqui
ὑποκαλεῖν, ὑπολέγειν
Submissitare, Obacerare
Reclamare, Refragari
Contrarium dicere
Replicare vulgò dicitur
Summissim expostulare, ut est servorum erga dominos, Bud.

to Muse, to Devise, to imagine, to consider upon, to study, to thinke upon.

Animo, corde volutare
Animo volvere, versare
Mente pertractare, evolvere
διακωκλεῖν, Cogitare
Animo revolvere, repetere
ἀνακυκλίττειν
Animum nunc huc, nunc illuc volvere
In memoriam versare
ἐν θυμῷ βάλλεσθαι
Animo cogitare
Hoc equidem ducebam animo, rebarque futurum
Pensitare factum
Pensiculare rem
Perpendere, Expendere causam
In mente rei circumstantias negotii difficultatem ponderare
Recolere, Æstimare
Recogitare, Reputare
Repetere secum
Revolvere, Retractare
Cogitare cum animo, vel in animo
In mente cogitatione versare, agitare

Ad

Ad rationem vocare, vide to Examine.

Mushrums, vide Toadstooles.

a Muskle, a Shel-fish.

Concha, Conchilium
Conchile genus piscis firmiori testa clausi
Ostrum, ὄςριον

to Muster men in the field.

Agere vel habere militum delectum
Recognoscere turmas equitum
Exercitum recensere, lustrare
ἐξετάζειν, Monstrare
Militis recolere numerum, Soli
Invalidos atque imbelles demittere
to put out of wages
Ære diruere, φαίνειν φρυρεῖν.

the Mutabilitie of this World.

Quæ sit fortunæ vicissitudo, quæ mutatio, qui fluxus rerum humanarũ, quam varia tempestate jactetur hominum vita, cogitate, animadvertite, attendite, examinate, perpendite.

to dare not Mutter or whisper.

Ne hiscere quidem audere
Ne mi quidem facere
Non audere mutire, labia deducere.

N.

Naked, uncovered.

Nudus, Nuda corpora deposita veste
Senecta nuda
Ferro nudo concurrere
Posito velamine, Sine veste
Nudus membra
Nuda pedem, nudos humeros infusa capillos
Nuda superfusis tingamus corpore lymphis.

to Name, to give a Name.

Nominare, Appellare
Vocare, Dicere
Nomen ab urbe ducere, trahere
Inscribere, Nuncupare
Citare nomenclaturam
Indigitare, apud Macrob.
¶ Indere, imponere nomen
Denominare, Donare nomine
Indere nomina patrum
Majorum nomina posteris tribuere
Nomen dare, ponere, sumere, facere, imponere, referre, figere, parare, tribuere, addere, ducere, ferre, trahere, gerere, habere, tenere
Dici nomine suo. Genitoris nomine figurare, nuncupare.

to have an ill Name.

Pessimè tibi omnes dicunt, turpissimè de te loquuntur, turpia quædam atque inhonesta in te conferunt
Valde te exagitant, jactant, accusant, carpunt, vellicant
Omnes tibi gravissimè obtrectant, de tua existimatione multum detrahere conantur, liberrimè invehuntur in te, nefaria de te dissipant, disseminant, maledictis te onerant gravissimis
Maledicta in te conferunt, congerunt, conjiciunt
Ita de te loquuntur, ut honori tuo labem inferant, aspergant maculas, tenebras offendunt, ut honorem tuum turpi labe inficiant.

a good Name, vide Good.

a Napkin, or handkerchiefe.

Man-

Mantela, seu mantile
Mantelium, χειρόμακτρον. Vide handkercheife.

by Nature or by Art.

one of my Nature or disposition, vide a meet mate for mee.

whether Nature or Art giveth Judgement, I know not.

Nondum planè constitui, nondum satis habeo constitutum, deliberatum, exploratum, explicatum, certum, naturæ ne munere an disciplinæ beneficio judicium contingat
Judicii præstantia, excellentia, vis, subtilitas utrum à natura, an ab arte ac disciplina proficiscatur, contingat, manet, naturæ ac privilegio concedatur, an sit ab arte ac disciplina petendum
Utrum is qui rectè judicat, qui optime judicio utitur, qui judicio valet, præstat, excellit, facultatem habet optimè judicandi, judicio abundat, naturæ debeat, an arti.
Bonum illud acceperit à natura, an hauserit à studio, ab arte, à disciplina
Naturale, ne bonum sit judicium, an potiùs in studio, arte, disciplina, doctrina, ratione situm, ejusmodi, quod doctrina tradatur, à præceptis ducatur, à magistris discatur.

Naturall, that is naturally given, or ingendred in a thing.

Nativum, συγγενικόν
Naturale, Innatum
Ingenium, ἐγγινόμενον
Cum nutricis lacte errorem suxisse videtur, Cic.
Natura hic instinctus est
Hominum mentibus divinitus insevit Deus. Ita visum naturæ
Insitum naturæ, Genuinum
Natura ex natura
Omnium animis affixum
Naturæ quodam impetu
Ita fert natura
Naturæ impulsu
Natura indidit atque insevit
Insolitum atque impressum affectibus humanis, apud Ambro.
Ingeneratum, Natura ingeneravit
A natura insitum, inditum
Natura, vel à natura comparatum
Πέφυκεν, attributum, adjunctum, congenitum, hæreditarium.

against Nature.

Invita Minerva, apud Cic.
Repugnante natura, & adversante
Refragrante ingenio
Belligerari, pugnare cum genio suo
Obluctari Minervæ
Vim naturæ atque ingenio afferre
Operas ab ea exigere qui eis magnopere gravatur.

Naughty, wicked, ungracious, mischievous.

Dyscolus, Improbus
Παρανικομηθος
Ex omnium hominum consortio deturbandus
Pravus, ἀτάσθαλος
Perversus, Perniciosus
Impius, Scelestus
Nocuus, Scelus, Scelerosus
Exitiosus, Facinerosus
Pestifer, ἐξώλης
Pestilens, Nefarius
Pestis, metaph. sicut scelus
Flagitiosus, Malum
Nequam homo
Nefandus

Quo

Quo nihil in toto orbe pestilentius
Sceleratus, Lues
Internecio, Abingenio improbus
Execrabilis, ἀνόσιος
Homo flagitiorum ac scelerum omni genere insignis, Amb.
Reprobri numismatis
Mali commatis
Πονηρȣ̃ κόμματος
Comma enim genus numismatis est utilissimi, ut nunc quoque vulgus loquitur.
Vir sceleris, in Bibliis sacris
Bipedum nequissimus. Niger
Sacer homo, apud Hor.
Intestabilis & sacer esto
Male sibi conscius, quem culpa redarguit ipsa
Inquinatus vita omni
Scelere ante alios immanior omnes Virg. Flagitiosissimus
Sceleratissimæ ac deploratissimæ vitæ
Ἀστονετονημένος
Vitam ducens inquinatam flagitiis omnibus
Coopertus flagitiis, facinoribus, sceleribus nefariis
Profligatus homo sceleribus perditus rapinæ, sacrilegii nullius conscientiam sibi faciens
Fatalis conscientiæ, Malignitate confusus
Contaminatissimus
Scelerum conscientia territus
Omnium facinorum genere contaminatus
Βωμολόχος
Admissi piaculi conscius
Desperatæ salutis
Conscientia convictus
Vitam ducens flagitiosam
Nocentem & conscium habens animum
Scelere ante alios immanior omnes
Deploratus
Deploratæ mentis, vide Wicked.

---

to come to Naught, vide to Decay.

the Naughtiest fellow that liveth.

Homo nihili
Omnium nequissimus
Πυλαίστατος
Popularis, Ignobilis
Futilis, Levis
Vulgaris, Plebeius
Κόπριος ἀνὴρ
Nullius pretii homo
Οὐτιδανός, Homo nauci
Nullius fiugis
Ἀκόλαστος ἄνθρωπος
Nullius pensi, Despicatus
Despectus, Vilis
Vilissimus, ἐπίδημος
Abjectus κιπλοφόρος
Nullius æstimationis, neque tū
Homuncio, Homulus
Iners, Inutilis
Ficolnus, Encyclius vir
Inutilior blace. Inglorius
Obscurus, Rejectus
Expunctus, suffragio exclusus
In animo redactus
Non laudandus
Ne ligula quidem dignus
Pannis obsitus
Parmosus, Saceus
A consortio humano prorsus vel merito segregandus, Not worthy to come into honest mens company
Dignus in quem conspuatur, canes mingant
Dedecus publicum Infimæ sortis,
Abjectæ sortis homo
Contemptitius
Scelestus, Scelerosus
Contemptus, Contemptissimus
Reiisculus, Despicabilis
Extremæ classis
Infimæ notæ, Imi subselli
Homo tressis, semissis
Sale emptum mancipium
De lapide emptus
Naca, Vappa

Concha

Concha dignus, proverb.
Numerus o, A Cipher
Qui nullo est numero, habetur nullo loco, non est in albo
Ἀνάριθμος
Cujus existimatio obsolescit
Cujus, ὥσπερ τῶν μεγαρέων ἐδεὶς λόγος
Pannus lacer, proverb. A rotten clout or rag
Ῥάκος πολυχιδὲς
Ciseris & nucis emptor, apud Horatium in arte poët.
Qui apud omnes venit in contemptum
Ab omnibus derisus, atque consputus
Diabolaris, Fastiditus
Numerum augens
Male passim augens
Studiosus sinistri
Κακῶς, ἀκηκοὼς
Mala fama graviter apud exteros laborans
Scopa dissoluta
Gravis, invisus, exosus, omnibus
Infamis, Mali nominis. Malæ famæ, Execrandus
Δυσώνυμος, Terræ intestina
Telluris onus, inutile pondus
Abdomini natus suo
Fruges consumere natus
Onus navis, ἄχθος νεώς
Triboli homo
Τελεσβόλιος ἄνθρωπος
Bos vel hircus Caricus
Homunculus ex Caria
Ἄνθρωπος ἐκ καρείας.

to set Naught by, to esteeme nothing, to make no account of.

Parvum æstimare
Parvi pendere, ducere
Parvi habere
Postremo loco ponere
Contemptui habere
Ὑστέρ' ὁ λίγε ποιεῖσθαι
Pro nihilo habere
Hectæ aliquem facere
Pro nihilo ducere
Ἐχλεύασαι, Nihil facere
Ἐξουθενεῖν ἢ ἐξουδενεῖν
Nihili pendere. Nihili ducere
Vili pendere, βλακεύειν
Flocci non facere, vel flocci facere
Ἐν μηδενὶ λόγῳ τίθεσθαι
Nauci seu pili non facere
Contemnere præ se
Minimi, immo ne hujus quidem facere demonstrando rem vilem
Instar fumi fungique putidi aversari
Non magni pendere
In contemptissimis ducere, Eras.
In parvis, in minimis ponere
Tanquam stercora reputare, æstimare, in sacris literis
Seu putamina, cissam glandem, vitiosam nucem prorsus aspernari
Assis dupondii, seu teruncii non facere
Quatuor obolis non æstimare
Negligere, Nihil pensi habere
Nullam alicujus habere rationem
Nauci facere, Abominari
Non laborare
De quorundam morsu noli laborare Eras.
Nihil morari, Not to care, not to passe for, ὀ φροντίζω
Leviter parumque curare, nihil curare
Nec superos morari, nec inferos, ut vulgo dicitur, neque Deum neque homines respicere, To care neither for God nor Devill, vide to Despite.

Neare, vide By.

Neat, Cleane.

Purum, Tersum, Sincerum

Imma-

Immaculatum
Sine labe, macula, vide cleane.

as Need did require, or as meet was, as it was convenient.

Ut æquum fuit. Ut tulit ratio
Ut decebat, Ut par erat
Ut decuit, ὡς τὸ εἰκὸς
Ut conveniebat, expediebat
Ut res poposcit, tulit exegit
Ut res postulavit, desideravit, expetivit
Ut oportuit, necessarium erat
Ut necessitas tum temporis exegit
Ut justum, dignum consentaneum rectum erat.

Needy, vide Poore.

it is Needfull, or it must needs be, vide it must bee done.

I have no Need of your counsell.

Non ego, non indigeo tuis præceptis, admonitionibus consiliis
Supervacanea sunt, parum utilia, nullius momenti, emolumenti, minimè necessaria tua consilia
Locum apud me non habent, à me non requiruntur, non desiderantur, non expectantur tua præcepta, tua mihi monitis nequaquam opus est
Tuis carere monitis facilè possum.

a Needlesse excuse.

Supervacanea fuit apud me tua excusatio
Officium excusandi sine causa suscepisti
Non erat cur te excusares, causam excusandi nullam habuisti minime necessaria fuit, excusatio tua
Tuam excusationem non desiderabam, non requirebam, non expectabam.

a Neighbour.

Proximus, Propinquus
Vicinus.

Negligent, Carelesse, Slothfull.

Indiligens, Supinus
Oscitans nomen
Dormitans, Oscitabundus
Remissus, Negligens
Obliviosus, Forgetfull, Curio
Elæthro qui biberit flumine
Oblivionis campus proverb.
Λήθης πεδίον
Læthæo rore soporatus
Qui proprii etiam nominis obliviscitur
Qui multam mandragoram biberit
Dolium filiarum Danai, vide Idle.

Negligence, Slothfulnesse, Carelesnesse, Slownesse, or Slacknesse.

Neglectus, Oblivio
Negligentia, Incuria
Indiligentia, Inconsiderantia
Inconsideratio, Inconsulta ratio
Incogitantia, Præcipitantia
Oscitantia, Somnolentia
Torpor, Supinitas
Segnitas, Segnities, & Segnitia.

Negligently, Slackly, Slothfully.

¶ Languidè, Remissè
Ignaviter, Neglectè
Frigidè, Oscitanter
Defunctoriè, Supine
Segniter adverbia, ἀμελῶς, vide Slothfulnesse.

Vertue Neglected of many, despised.

Probitas, integritas, probati mores
Vita illa quæ cum virtute traducitur, à paucis hodie probatur colitur, amatur
Pauci sunt qui probitatem colant, ament, sequantur, probitate delectantur
Parvi fit hodie probitas morum & integritas, qui suum studium in probitate ponunt, pauci sunt, reperiuntur, numerantur
Paucos quos inventas.

Nesh, vide Womanlike.

to make or build a Nest.

Nidos componere, comportare
Ποιεῖν, καλιὰς, ἢ καὶ εἰς ἔργα τινὰ...
Nidulari
Componite nidos, æstus non semper fuerit, ut Hesiodus scribit
Nidificare, νοσσεύειν, νεοττεύειν
Nidum ponere
Construere, congregare nidum
Nidificare, unde aviculæ nidificant
Hirundo lutum sub trabe celsa fingit opus
Avis in ramo tecta laremque parat.

a Net to catch fish or beasts.

Rete, Pelagia, ἀρκύς
Funda, verticulum, **a casting Net** à vertendo secundum Vallam.
Trangula, Sagena Reticulum
Sagenula, Cassis, Laqueus
Lina pluraliter pro retibus, apud Poëtas.

to Knit, to set Nets.

Retia nectere, tendere
Tovere plagas.

Never.

Nunquam, Ad Kalendas græcas
Cum mula pepererit
Cum Nibas occyssaverit, ut habent proverbia
Quum duræ quercum sudabunt roscida mella, aurea mala ferent, Virg.
Cum locustam Lucam bovem pepererit ut refert in suis Chiliadibus, Erasmus ex Ennio.
Nullo tempore
Μήποτε οὐδέποτε
Ubi mus ælurum dovoraverit
Postquam sursum fluxuerunt omnes, & multa id genus alia
Toto non amplius ævi
Anno magno Platonis
Post longum annum Platonis.

Neverthelesse, vide But and moreover.

New, Fresh, Caller.

Recens natum, Musteum
Recens, Novum
Νέον, Nuperum, ἐναγχος
A follibus, quod ajunt, calens
Ἀπ' ἀνθρακιᾶς
Ab ipsa dum calens officina ærariaque fornace productum, metaphora à fabris ferrariis sumpta
Ab officina madens, recens, Eras.
Novicius, Novellus
Neotericus.

a New yeeres gift.

Strenæ, Strenulæ
Natalitia dona
Saturnaliorum munera, quæ in Decembri mitti solebant
Apophoreta quæ in anni initii circa calendas Ianuarias referrebantur ac remittebantur.

to give or send a New yeeres gift.

Novo ineunte anno domum, munusculum mittere

Initio novi adventantis anni strena, strenua exhilarare amicum
Fœlix anni præcari initium, fœliciorem successum, fœlicissimumque exitum.

evill Newes.

Rumores de illo duriores erant, adversa quædam de illo erant allata, nuntii venerant tristes adversarii, infausti, parùm commodi, minimè læti, parum secundi
Gravior de illo fama pervenerat, dissipata erat, pervulgata
Duriora quædam, graviora erant significata, jactabantur, sermonibus dissipabantur.

Next to beggers doore.

In eum locum deductus est, eo devenit, eo redactus est miseriarum, in eas conjectus est angustias, eo redactæ sunt fortunæ suæ, id est, à fortuna dejectus, detrusus, deturbatus excidit
Ut unde vivere non habet, ut ei ad victum necessaria minimè suppeterent, ut inopia premeretur earum rerum sine quibus vix, aut ne vix quidem hominum vita sustentatur, ut ea desideraret, ea requireret, quæ vivendi necessitas postulat, atque exigit, ut iis rebus destitueretur, careret
Ab iis rebus esset imperatus, earum rerum esset inops, egens, ea illi deessent, ea illum deficerent, earum rerum inopia laboraret, sine quibus ægrè vivitur, vel potius nullo modo vivitur.

a Nigard, vide Coveteous.

Nigh or by.

Vicinus, Propinquus
Finitimus, Conterminus
Contiguus, Confinis
Conjunctus

Nigh at hand.

Propè, Proximè
Ἐγγυτα, Cominus, Sub.
Depropè, ἐγγύθεν Pone
Pone subire, to follow behind.

the Night.

Nox, νύξ, Tenebræ, Erebi
Tenebrarum tempus
Ponto nox incubat atra
Tempus quo cuncta silent
Umbram terræ definiunt Philosophi solis privationem
Mater Eumenidum finitur, Virg.
Titanis vocatur Statio
Somni genetrix, Sol.
Nox ruit, & fuscis tellurem amplectitur alis, Virg.
Nox cœlum sparserat astris, Ovid.
Presserat occiduis, Tartessia littora Phœbus
Candidus Oceano nitidum caput abdiderat sol. Et caput extulerat densissima sydereum nox, Ovid.

a Nightingale.

Luscinia, vel ut alii scribunt, Lucinia
Ficedula, Plin.
Luciniola diminutivum, apud Plaut.
Philomela, vel Philomena
Acredula, Aëdon, ἀηδὼν
Attis, apud Martialem, ab Attic.

by Night, in the Night time or season.

Noctu νύχα, Nocte
De nocte, νύκτωρ
Die cœca, Plaut. Umbris in obscuris
Presserat ut terram
Nocte sublustri apud Horat.

Midnight.

Media nox
Noctis erat medium
Media tempora noctis erant

Prima quies medio jam noctis abactæ curriculo
Expulerat somnum
Nocte soporata, silenti
Iam mediam nigra carpebat nocte quietem.

untill Night.

In profundam noctem, In noctem
In crepusculum vespertinum
In solis occasum
In tenebras noctis densissimas
Ad, vel in multam noctem
In profundam noctem
Πόῤῥω τῆς νυκτὸς.

Nobilitie or Gentry.

Generositas, Indoles
Nobilitas, εὐγένεια
Claritudo, Claritas
Imagines, Stemmata
Antiqua generis nobilitas.

a Nobleman, a Gentleman.

Illustris, ἐπίλαμπος
Nobilis, Inclytus, Ingenuus
Beatus, Generosus, Liber
Clarus, Antiquus
Præclarus, Insignis
Ἐπιφανὴς, Epiphanes, honorable.

a Noble kindred, a Noble man borne.

Summo loco æditus, Natus
Præclara familia, progenie oriundus, Ingenuus
Præclarus genere
Præclara stirpe creatus
Ducali origine, stemmate natus
Atavis æditus regibus
Illustris stemmatibus, imaginibus, parentum, parentulæ ornamentis natalium splendore
Divum sanguine natus
Maximis prognatus ducibus
Romana nobilitate fulgens
Nobili ortus sanguine bellique superbus
Claro sanguine ortus
Ex familia veteri & illustri, Cic.
Ex ampla & honesta familia
Clarus natalibus, nec ullius sanguinis minor
Antiqua nobilitate illustris
Claro natus genere
Nobilitatis stemmate clarus
Haud obscuro loco natus, apud Salustium
Alto tumens sanguine
Vir antiquæ sanè nobilitatis
Generis nobilitate illustris
Natus genere nobili, summo loco, equestri
Ab alto sanguine genus ducens inclytum
Ex utroque parente nobilitatis antiquæ stemmata ducens
Sceptrigero æditus stemmate, of a Royall stocke.

to make Noble or Famous.

Natalibus restituere, & Ius annulorum donare, est nobilitare, ut vulgus loquitur
Nobilem facere
Dignitatem addere.

a Noble death, after a painefull life.

Ut miserrimè vixit, ita periit honestè, miseram vitam mors præclara terminavit
Vitam infœlicem egregio mortis genere conclusit
Acerbitates vitæ multas, una peregræ mortis hora compensavit
Vitam vixit infœlicem, præclaram vero mortem obiit
Miseriam in vita sustinuit, decus in morte tulit

a Noble act, or doing.

Nihil fecisti, nisi plenissimum amplissimæ dignitatis, omnia tua facta cum dignitate vehementer consentiunt
In omnibus rebus maximè dignitatem spectasti
In omnibus tuis factis propositam tibi dignitatem attulisti
Quæcunque egisti, ad dignitatem omnia spectarunt
Gloria tibi semper prima fuit, antiquissima fuit, maximi fuit
Ante omnia, summo loco, primum apud te locum obtinuit
Scopus tibi ac finis in omni re dignitas fuit
Tua sunt ejusmodi facta, ut eximiis ornanda præconiis, divinis decoranda laudibus, tollenda ad astra, ad cœlum efferenda videantur
Tuarum actionum norma quædam & regula dignitas fuit
Tuis omnibus factis æterna gloria immortalitatisque præmia debentur.

a Noble and Vertuous minde.

Tua virtute & magnitudine animi nihil est nobilius
Singularis in te laus ob virtutem tuam, atque animi præstantiam confertur.
Majorem aut virtutis, aut præstantis animi opinionem apud homines, plus famæ consecutus est nemo.

not Noble, vide Unnoble

No, in No wise.

Nequaquam, Nullo pacto
Οὐδαμῶς, Nullo modo
Μηδαμῶς, Neutiquam
Minime omnium
Nullatenus, Nulla ex parte
Multum abest, πολλοῦ δεῖ
Non, οὐκ
Ninimè, Ne, μὴ
Vix pro non, apud Lucanum
Nil pro non, apud Comicos
Similiter nullus pro non ponitur, apud Comicum, nullus sum, nullus faciam pro non sum, non faciam
Minus conjunctum cum sin & cum quo ut significante, sin minus, si non, quo minus ut non.

Noes floud, vide Deluge.

a Noise, a Sound.

Sonitus, Sonus, βόμβος
Fremitus, Clangor
Fragor, κτύπος
Crepitus, Stridor
Strepitus, καναχὴ
Strepitu colles resultant
Clamor, Rumor
Sibilus, Murmur
Dare sonitum, Murmur raucum movere, miscere
Mare stridet refluentibus undis
Sonitum dedit clara turba
Toto sonuerunt æthere nymbi
¶ Ædere sonos, clamores, strepitus, to make a noise
Insonare, Personare
Peragere sonos
Efferre clamorem, vide to cry aloud.

Noisome, vide Hurtfull.

No man, or No body without a fault.

Nemo sine vitiis nascitur
Unicuique dedit vitium natura creato, Propert.
Nullus vitiis caret
Nemo sine crimine vivit
Nihil ex omni parte beatum
Suus cuique attributus est error
Catul. Egregio inspersos reprehendas corpore nævos.

Noone, Midday.

Meri-

Meridies quasi medidies
Est medio Titan ardentissima axe
μεσημβρία
Australis regio, plaga
Mare pro eodem frequens in sacris literis
Sol medium cœli conscenderat igneus orbem, Virg. in 8.
Sol medium clarus peragrabat olympum, secabant axem
Iamque dies medius tenues contraxerat umbras, Horat
¶ Polus austrinus, antarcticus, antaxeon.

a Northerne winde.

Aquilo, ut Aul Gell. scribit, significat propriè Northeast
Plin. Nivalis Aquilo, & Septentrio, Boreas, ἀπαρκτίας, & à septem stellis quibus constat Septentrio
ἅμαξα. Græce pro Septentrione
Thracitus, Thracius, hyperboreus
Tramontanus, Septentrionalis, seu septentrionarius ventus
Circius, Olympias
Thraseus apud Varronem, θρασκίας vel ἰάπυξ. Iapux. Northwest
Lebeccius, West Northwest.

from the North.

Ab Aquilone, Ab arctis
Aquilonia parte, Soli βορρᾶθεν
Sub axe, apud Manilium
Ab arctico cardine
Ex Septentrione.

Northward.

Arcticus, Boreus
Borealis, Septentrionalis
ἀρκτικὸς βόρειος
Sub axe positus ad septem stellas
Aquilonaris, Ripheus, id est, Secticus
Poli cardines, vertices, axes.

to blow or wipe the Nose.

Mucros ejicere, Emungere nares
Mucum emungere
Emungere se cubito
Feces, crassiorem pituitam narium extergere
Narium excrementa educere
Strophiolis excipere narium excrementa.

a Nose-wise, or Smatterer in Learning.

Sciolus, Nasutulus
Dicaculus, Literatulus.

a Nosegay.

Olfactorium, florum vel odorum fasciculus, Pastillus
Magna massa, vel massula facta ex unguentorū fecibus odoris gratia
Trochiscus, τροχίσκος, a sweet smelling ball.

Notwithstanding.

Tamen, Attamen, Veruntamen
Nihil ominus, Nihilo secius. Vide Although.

to Nourish, vide to Feed.

No where in one place.

Nusquam, μηδαμοῦ. Nullibi
Nusquam gentium, locorum
Nullo in loco.

Now, even Now.

Nunc, νῦν εἰς τὸ νῦν
Iam, Iamjam
Hoc tempore, Impræsentiarum
παρ' αὐτὴν τὴν χρείαν
In præsenti, In præsentia
In præsens
ὡς ἐς τὸ παρόν, εἰς τὸ παρόν
Hac tempestate, Etiamnum
Modò raro usurpatur à doctis pro nunc, sed pro Paulò ante, ut scribit Eras. Hod è hac ætate & tempore Cic. pol. ...

Hoc temporis articulo
Hoc temporis momento.

to Number, to Reckon.

Recensere, Numerare
Numero natare
Numero comprehendere
Referre numerum
Denumerare, Ponere
Ad calculum redigere vel ad numerum
Numeros computare.

a great Number, vide Multitude.

a Nunne.

Monialis, Sanctimonialis
Virgo consecrata, sacra
Puella Deo dicata
Religiosa, Nonna
Vestalis, Monacha
Sacræ servituti mancipata
ἱερόδουλα, ἀσκήτρια
Alcetria
Beghina, vox est Germanica, ab initio religionis nomen habens.

a Nutmeg.

Nux muscata, vel ut eruditiores tradunt,
Nux myristica, ut è Græco trahat originem, μύρον, unguentum
Flores myristicæ, qui in officinis pharmacopolarum Macis appellantur muscatem.

O.

an Oare.

Remus, Tonsa
πλάτη, ὑπηρέσιον, Tonsilla
Remigis, Remigium.

Obedient.

Audiens, Obaudiens
Obediens, Auscultans
Obsecundans, Iussis parens
Audiens dicto imperato
Paternis morigerus præceptis.

to become Obedient or Subiect to one.

Colla dare, subdere, Accipere jugum
Cervicem præbere alicujus jugo
Subjicere seu submittere se legibus alterius, Subditum esse
Colla submittere capistro
Parere, Subesse, ἄρχεσθαι
Recipere, Suscipere frænum
Alicujus imperium ferre.

to Obey.

Obedire, Obsequi
Audire, per Metaph.
Audientem se exhibere dicto
Factis præcepta præstare
Facessere mandata
Dare aures alicui
ἐπακούειν, ἀκούειν, Græcis sicut apud nos audire
Auscultare cum dativo
Subauscultare, Obsecundare
Obaudire, Permittere
Inviolatissimè servare quicquid mandatur, ne transversum, ne latum quidem unguem discedere à præceptis, Iussa capescere
Agere ad præscriptum, i. secundum leges & mandatum
Συνεπινεύειν
Morem gerere, Morigerari
Parere, med. prod. ὑπακούειν
Obtemperare, Subdere se jubenti
Subdere colla jugo parentum
Monitis, dictis, præceptis alicujus parere
Exequi, facere jussa alicujus
Perficere mandata cura fideli
Iussa capessere, peragere, flectere
Iussis annuere, Dicto parens
Dominis parere superbis
Fungi, Perfungi mandatis, obtemperare jussis

to Oblige, vide to binde by Obligation.

an Obligation, vide Quittance, or a Writing of my hand.

Obscure, vide Darke.

an Obscure or darke Language.

Oratio obscura, Dubia, involucris plena, Involuta, Perplexa
Haud dilucida, Minimè luculenta
Plena ambagibus, anfractibus, vide Darke questions.

Obstinate, Wilfull and Peevish, Stubborne, Stiffnecked.

Cervicosus, Obstinatus
Pertinax, Rigidus
Difficilis, Obduratus
Præfractus, αὐθάδης
Infractus, Capitosus
Cerebrosus, Duræ cervicis
Σκληροτράχηλος
Propositi tenax, tenacissimus
Ἐχυρογνώμων, Intractabilis
Quo nihil, semel concepta opinione obstinatius
Obtusa gestare pectora
Obfirmato animo qui prorsus obduerit, Durus, Pervicax
Inflatus opinionibus
Qui nimium sui juris sententiæque est
Cervicatus in sacris
In proposito persistens
Nulli cedens, Refractarius
Obstinato, præfracto, perverso ingenio, quem suis moribus relinquere necessum, qui à proposito abduci non potest
Proposito suo pertinacissimè adhærens, Suo cerebello fidens
Tenaciter suam tutans fidem
Filius contentionis, adagium, μίτος ἔριδος
Mordicus tenens, summa pertinacia defendens
¶ Præpostere, Pertinaciter
Obstinatè, Cum pertinacia, Obstinately, Frowardly.

to Obtaine, vide to Get.

Occasion, Opportunity.

Opportunitas per duplex p.
Καιρὸς δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος, apud Hesiod Commoditas
Tempus appositum, idoneum, oportunum, aptum
Tempestivitas, Maturitas
Locus pro opportunitate, Nunc non est narrandi, dicendi locus
Non est hujus temporis neque loci
Cardo, apud Virg.
Res, pro opportunitate
Cum res ipsa feret, Horat.
Occasio, εὐκαιρία,
¶ Si occasio se dederet
Summa eludendi occasio est mihi nunc senius
Dare causam peccandi
Rapiamus occasionem de die
Si non est molestum
Nisi negotium est
Siquidem ocium est, if you have leasure
¶ Mea causa ocium agas velim, facias quæso, to take leasure for my sake.

if Occasion will serve, that you stand in need of my helpe, I will do what I may.

Si accidet ut operam tibi navare possim, ut opera mea tibi utilis esse, in rem tuam esse, è commodo tuo

ex usu tuo esse possit, officio meo non deero, satisfaciam officio meo
Officium meum præstabo, non committam ut officium meum desiderari possit ut meæ partes requirantur
Si non continget eveniet, usu veniet, si erit, si res, si tempus, si occasio feret postulabit, poscet, exiget requiret, sed abit, se ostendet, offeretur, dabitur, ostendetur, si fortuna occasionem tulerit, attulerit, detulerit, præbuerit, ostenderit, si tempus accidet, si mihi omnia grata ac libera essent, si essent mihi omnis solutissima nunquam ope mea carebis.

an Occasion, a meane or Cause.

Causa, αἰτία, Ansa, Occasio
Primus motus, Invitamentum
Incitamentum
Crimen pro causa, apud Virg.

to give an Occasion.

Ministrare materiam, adjumentum
Præbere ansam, vel dare
Occasionem ministrare, præstare
Aperire viam
Additum dare.
Aperire vel patefacere aditum
Ansam ministrare
Opportunitatem, occasionem offerre, dare
Iacere fundamenta
Præstruere viam
Fenestram patefacere, apud Terent.
Fenestram dare, Ovid.
Dare peccandi locum, Terent.
Aperire fenestram & repagula proverbialiter in eadem significatione
Sua rebellione quidlibet audiendi fenestram aperire.

to take the Occasion away.

Auferre è medio lapsus occasionem
Tollere, submovere, subtrahere omnem offendiculi ansam
Præcidere mali occasionem
Eximere manu manubrium
Aditum intercludere, claudere, præcludere, obstruere.

to seeke Occasion.

Capere occasionem, oportunitatem
Servire occasioni
Venari, quærere ansam, occasionem, oportunitatem
¶ Tenere oblatam, ostentatam occasionem
Nancisci, arripere occasionem, ansam, causam, oportunitatem. To take an Occasion.

an Occupation, a Trade, a handy craft.

Ars mechanica
Ars manuaria, sedentaria quæstuaria
Opificum
Artificium, βαναυσία
Exercitium manuale
Manuarium artificium.

a good Occupation is a stay to povertie, a cunning hand is worth an Earles land.

Sua cuique ars pro viatico
Artem quævis alit terra
τὸ τέχνην πᾶσα γῆα τρέφει
Artificium aliquod aut eruditio, certissimum viaticum senectuti
Ars ipsa inopiæ portus est mortalibus
Unicum quippe confugium in egestate est ars, ut ait Menander.

to

to be greatly Occupied or busied.

Curis, undis, fluctibusq; negotiorum distineri
Fatigari, Distringi
Occupari, Involvi
Immergi, Implicari
Urgeri, Operiri
Obrui, Distendi
Onerari, Intricari
Impediri, Premi
Opprimi, Illigari
ἀσχολεῖσθαι
Negotiorum mole obrui
Curis degravari
Magnis curarum fluctuare undis, Catullus
Negotiorum fluctuationibus, turbinibus confici, impediri
Molestis negotiis odiosè distineri
Dilacerari millibus curarum, quibus hæc vita obnoxia est, Eras.
Sollicitudinibus noctes diesque discruciari
Gravissimis negotiis distringi
Operæ alicujus tricis vehementer impediri
Negotia dividere aliquem dicunt, quem ponderosa gravitate distringunt, apud Zasium, Vide to bee carefull.

an Offence, a Trespasse, a Fault, a Misdeed or a thing done amisse.

Delictum. Peccatum
Vitium, Crimen
Maleficium, Malefactum
παράπτωμα πταῖσμα
Reatus, Noxa, Noxia, a
Erratum, Legitur etiam erratus
Tenebræ pro peccatis in sacris literis frequens
Menda, vel Mendum
Casus, Scelus, Lapsus
Flagitium, Culpa, Nephas
Commissum, Admissum, Offensa
Offensio, Facinus, Iniquitas
Offensus, us, pro eodem ponuntur
Offensa tamen activè, & offensio passive frequentius sumitur
Et sanguines plurali numero pro peccato concupiscentiæ in sacris ponitur
Error, quod ferè per imprudentiam committitur, ἁμάρτημα, Græcis Vitium levius est.

an hainous Offence, or a most wicked fact, or Deed.

Scelus, μιαρία
Ingenio scelus non deest tuo
Capitalis noxa, capite plectenda, atque mulctanda est
Causa capitis
Crimen, Probrum
Flagitium, αἴσχρημα quasi flagris dignum crimen
Hoc non est leve crimen
Piaculum, Nephas
Impiamentum, apud Cyprian.
Facinus, anceps vox est, siquidem Salustius præclari facinoris negotium appellat, à culpa mea facinus abest.

to Offend, to Sinne, to doe Amisse.

Offendere, Peccare
Labi, Esse in culpa
Capere, Errare
Delinquere
Violare numina
Lædere mens sibi conscia recti recusat, vide to Sinne.

to Offer, to Sacrifice.

Offerre, Litare
Offerre sacrificia
Ducere pecudem Virg. in 6.

Immolare

Immolare victimas, Sacrificare
ἀνθύειν, ἀνθιδύειν
Libare, Mactare
Hostias cædere, Elustrare divis
Rem divinam facere, Terent.
Operari rei divinæ, Soli.
Libamen offerre
Thura accendere
Incendere adipes
Libaminibus vota & preces coram Deo fundere, Pollucere
Præce cælites placare
Singularis sacrificii oblatione Dei iram placare, Occursare numinibus sacrificiis placare
Aras odoribus collustrare Sabæis
Adorare altaria tædis
Adolere thymiama, penates flammis
θυμιᾶν, Suffire
Cædere pro immolare, sacrificare, apud Virg. Porrigere
Adolere & adolescere
Adolescunt ignibus aræ
Facere pro sacrificare
ἱερουργεῖν, Virg. Quum faciam vitula pro frugibus ipse venito
Deum oblatione placare
Sacra facere, exhibere, & dare, Virgilius, & id genus alia quæ priscis in usu fuerunt.

an Offering, or Sacrificing.

Sacrificium, Libamen
Libamentum, Libatio
Oblatio, Victima
Hostia, Incensum, θυμίαμα
Odores, Suffimenta
Holocaustum, & holocaustoma, quasi totum insensum in lege veteri usitatissimum sacrificium.

to Offer wrong to his father is most wicked.

Nullum crimen, piaculum, scelus gravius est aut detestabilius quam patri manus afferre, vim inferre
Maximo se astringit scelere, grave piaculum admittit, impiè facit, qui parentem violat, lædit
Qui violat eam pietatem, qui parenti debetur
Nullum scelus abest ab eo scelere, in uno illo scelere omnia sunt scelera, cum parenti vis infertur, injuria fit.

an Office, a Duty.

Officium, Munus
Susceptum perficere munus
Fungi munere suo
Partes, Munia pluraliter.

to be in Office, to beare rule.

Obire munimina, provinciam, munus, Livius
Obire officia, Plinius
Ille quoad honestus fuit, obiit, officia gessit magistratus
Obire, administrare Consulis, vigiliarum munus.

an Office done with great praise.

Pater tuus eximiam ex hoc magistratu laudem collegit, tulit, cœpit, adeptus est, consecutus est
Præclarè pater tuus hunc honorem gessit, egregiè se pater tuus in hoc munere tractavit
Pater tuus hunc magistratum pro sua, reique publicæ dignitate administravit.

Oftentimes.

Subinde, Identidem, ut tradit Laurentius Valla
Sæpius, Multoties
Sæpenumero, πολλάκις
Sæpe, Persæpe
Sæpiculè, Sæpiusculè
Quam sæpissimè
Frequenter, Crebro
Plerunque, πολλάκις

Haud

Haud semel, Plus semel
Non semel.

Not often, vide Seldom.

Oile.

Oleum, Olivum
Paladiæ latices.

an Oile pot.

Campsacas, med. cor. καμψάκης
Lecythus media correpta
Ampulla olearia
Guttus pro eodem, apud Aulum Gellium & Iuvenalem
Vas olearium, χύτλον
Et ἐλαιοφόρον, vas olearium
Rhinoceros
Lenticula, in libris regum, vas olearium, ex quo reges & sacerdotes lineabantur in testamento veteri.

an Oke.

Quercus, Æsculus
Glandifera arbos
Chaonis arbos, à Chaonia
Ilex, qua & primus à nonnullis dicitur, δρῦς, Græcis
Robur, propriè.

Old, Ancient, Aged.

Antiquus, παλαιός, Senex
Vetustus, Vetulus, Cascus
Vetus, Avitus, med. prod.
Priscus & Pristinus, quæ à Grammaticis distinguuntur, & apud Virg.
Cana fides & vesta, i. antiqua
Veteranus Prior, Annosus
Grandævus, longævus
Provectus ætate, Confectus senio,
Decrepitus.

Old age, or Eldership.

Senium, Senectus, & ta
Effera senecta, Decrepita ætas
Ætas senilis, πάρεκμος
Ætas provecta, protracta
Ætas urgens jam & inclinata
παρηκμακυῖα ἡλικία, Vetustas
Nestoria, Tithoni senecta Cani
Longævitas, Ætas ingravescens
Seri anni & tempora sera
Ruga senilis apud poet. pro senectute rugosa
Decolor & exterior ætas
Affecta vel defecta ætas
Annosa ætas, & pene ultra humanam extenta fragilitatem, Soli.
Progressior, provectior ætas.

verie Old, or aged.

Grandævus, Veteranus
Antiquus, Annosus
πολυετής, Vetus
Multi ævi, Gravis annis
Vetustus, Senex, Ipsa senectus
Provectus ætate, fessus
Grandior ævo
Confectus annis, Salust. Persenex
Valdè senex, πρεσβυτικός
Senio confectus, Canus
Decrepitus, Plenus dierum, ætatis
Canis respersa habens tempora
Homo venerandæ senectutis
Senectute & canicie reverendus
Decrepitæ senectutis, βαθυγήρως
τρίπους βροτός, tertio jam pede, bacillo innitens
Tremulum caput
Gravis senio, Grandis natu, ætate
Annos numerans multos
Extremæ senectutis
Pergrandis natu
γηρεχιαμβίος
Frons contracta rugis
Annis ætate fractus, obsitus
Capularis, Rugosus, Silicernium
Curvo vertice nutans
Albus capillis
Alterum pedem in Charontis cymba habens
Situ confectus
γέρων, πέμπελος, πολιτός
Defectus ætate
Ævi maturus

Qui

Qui multorum festorum Iovis glandes comedit, One that hath eaten many Christmas pies
Senecio, Seniculus
Effœtu corpus
Gerontio, diminutiva sunt
Vetulus in sacris Bibliis
Stupa, Marcidus, Exuccus
Homo vergentis ætatis
Senipera, vergens ad senium, est in beati Benedicti regula
Longævus, apud Hier. in libro Iosuæ, ut persenilis. Nestorius, Macrobius, Polychronius
Acherontis senex, apud Plaut.
Capulo proximus
Obsitus annis & pannis, Verie old and ill apparelled
Pedem in fovea habens, Pomp.
Alterum pedem in tumulo habens τὸν ἕτερον πόδα ἐν τῇ σορῷ ἔχων, ut est apud Lucian. qui senem decrepitum etiam vivum quoddam sepulchrum appellat
Charontis pictatio statim inscribendus.

to waxe or become Old, to live long.

Senescere, Senio confici
Consenescere, γηράσκειν
Ingravescere ætate
Vivere annos Nestoreos, Nestoris
Ultra aquilæ senectam vivere
Tithoni senectam æquare
Veterascere
Vetustatem capere, induere
Senectutem adipisci vel attingere
Inveterascere, & inveterare
Vetustescere, Contabescere
Senium contrahere, rugas, caniciem
Longam ducere ætatem, apud Max.
Tithoniam ætatem vivere
In longum ævum ætatem producere
Annoso degere ævo, Plin.
In annos procedere
Ad senectæ limen attingere
Vitam in longissimum producere
Videre plenam ætatem, canos annos, Plenos dies
Longos peragere fœliciter annos
Vivere sæculis innumerabilibus
Senectutis incommoda sentire
Ultra fusum, ultra pensum, ultra linū vivere, proverb. dicuntur, qui ultra fatalem diem vivunt
Dieta & vitæ moderatione ad summam ætatem pervenire
Tremulo gradu venit ægra senectus
Membra levant baculis, tardique senilibus annis
Iam mea cygneas imitantur tempora plumas
Inficit & nigras alba senecta comas
Opprimi, Premi tristi senecta
Parte premor vitæ deteriore mea
Et perit nitidus qui fuit ante color
Sparguntur canæ per caput omne comæ
Tacito passu labentibus annis
Iuvenile decus, mens sensusque perit
Corpore in hoc fesso tarda senecta sedet
Non sum qui fueram, periit pars maxima nostri
Hoc quoque quod superest languor & horror habet
Baculo incumbens ruitura senectus
Illum totus membrorum deserit usus
Tardat ementi genua labant
Vastos quatit anhelitus artus
Obscœnam frontem rugis arat ægra senectus
Annis gravis atque animo maturus
At mea jam niveis circundat tempora canis
Et jam ceruleus inficit ora color
Tarda senectus debilitat vires animi viratque vigorem
Trunco titubantes sustinet artus
Venit inopinata senectus
In senectutem corruere
vide to Use.

Old or ancient things.

Prisca, Vetusta

Veterum res gestæ. A[illegible]annaco.
Insignia vetustatis monumenta
Antiquiora quam Chaos & Saturnia tempora
Ab originum sæculo reperta
Antiquiora diphthera
'Αρχαιότερα διφθέρας, proverb. de rebus admodum priscis, & extremæ antiquitatis.

an Old woman.

Anus, us, ui. quartæ declinationis
Anicula, γραῦς
Vetula, Decrepita.

in Old time past.

Olim, Iam olim, Iam pridem
Antiquitùs, Apud priscos
Veteres antiqui. Majores
Apud seculum prius.

how Old a man is, vide Aged.

Old men wiser, of good councell.

Senum consilia non sæpe inutilia, sunt inania, stulta, absurda, raro labitur, senilis ætas in consiliis
Sapienter fere consulit senilis ætas
Optimis ac firmissimis rationibus fere semper nititur senilis opinio, sententia
Sapienter consulunt senes, optimam partem eligunt, non peccant in concilio, non errant, non labuntur, non offendunt
Quorum grandior est ætas, qui longius ætate processerunt, is eorum solet esse sensus, quia ratione non discedat, recedat, procul absit, qui cum ratione congruat, quem ratio confirmet, à qua ratio non dissentiat.

to Omit, to Leave, to Passe over, to let goe.

Prætermittere, ἀφεῖναι
Missum facere, relinquere
Posthabere, Postponere
Transire aliud, Mittere
Habere missum apud Cic. promissum facere
Deserere, παρόδησαι
In præteritis habere
Preterire, παρέρχεσθαι.

One after another, or one to another, vide Turne.

such One, vide such manner.

Only.

Tantum modo, Tantummodo
Solummodo, Solum, μόνον
Duntaxat, Unicè, Demum
Omnino, Singulariter.

not Only.

Non solum, οὐ μόνον
Non modo, Non tantum
Ne dum, Tantum abest.

to Open, to Unlocke.

Reducere, Reserare, Pandere
Aperire, ἀνοίγειν, Patefacere
Hiatu patulo janua verso cardine aperto sonat
Cardine tacito vertere fores
Tellus ima dehiscit
Panditur foribus domus
Aperitur vertice sydus.

Opened, Revealed, Manifested, or made knowne.

Apertum, Manifestum
Notum, Divulgatum
Promptum apud Cic. Testatum
Compertum, Confessum
Evidens, Perspicuum
Quod jam & vates sciunt
Cognitum in aperto esse
Περίφωνις ἐστι
Detectum est, Denudatum

Promul-

Promulgatum
Vulgo innotuit, Palam est
In ora vulgi abiit
Notissimum, Testatissimum
Omnium sermone celebratum
Liquido constat
Res apertior est quam quæ dici debeat, In propatulo est
Res ipsa loquitur
Pro confesso habetur
In professo est, In promptu est
Exploratum, compertum, certum, confessum, vulgatum, divulgatum, clarum, dilucidum est
Extra controversiam esse
Innotuit omnibus, Frequens effectum est, Increbuit apud me
Patet, Liquet, Constat
Non est dubium, ambiguumque
Venit ea res in confessum.

Openly, in the sight of all men.

Palàm, Publicè
Ἀποπεφασμένως
Coram, adverb. Plane
Propalam, prima acuta
Manifeste & manifesto
Apertè, In propatulo
Non clanculum, Publicitus
Ἐκ τῆς ἰδέας. Ingenuè, ex professo
Apertis tibiis, proverb.

to Open letters.

Literas insignare
Γράμματα ἀποσφραγίζειν
Aperire, recludere literas.

Opinion or minde.

Opinio, Sententia
Senius
Iudicium, Conjectura, vide Minde.

of one Opinion, vide consent.

Opportunity or Leisure.

Opportunitas, Tempus
Ocium, Locus, Facultas
Copia, Potestas
Maturitas, vide Occasion.

the Opportunitie is past.

Amissum est tempus, elapsa de manibus est, abiit, præteriit, fugit, evanuit, amissa est, nulla jam est prorsus, periit occasio, tempus, opportunitas.

a trim, excellent, or fine Oration.

Oratio culta, exculta, polita, dilucida, gravis, lactea, fluida, lepida, perpolita, expolita, clara, præclara, conciliatrix, flexanima, perblanda, diserta, elaborata, exquisita, compta, elegans, lucida, luculenta, pulchra, Tulliana lucens puritate, in qua apparet nativus quidam lepor, non ascitus, Tersa, venusta, limata, despicua, elimata, haud illepida, emuncta, apta, insignita, pulchra, fluens, apposita, instructa omni elegantiarum genere, insignis, illustris, ornata, exornata, adornata, copiosa, larga, uberrima, μεγαλοπρεπής, erudita, non inelegans, tersissima, gemmea, gemmis distincta, fuco & pigmentis illita, mirifica sensuum acrimonia condita, summo studio & industria confecta, omnibus numeris absoluta, erudita facilitate fluens, phalerata, calamistrata, elaborata, lucernam olens, grandiloqua, pura, facilis, lenitate quadam profluens, aperta, ex peritissimis Musarum adytis deprompta, dives & exuberans orationis flumen.

a rude or simple Oration, without grace, or unpleasant.

Oratio jejuna, invenusta
Tenui conferre poëmata filo
Oratio illepida, jacens, inculta, macra, ociosa, arida, insipida, putida, humi serpens, infœlici vena profluens, inepta, inelaborata, insuavis, rancida, rancidula, inconcinna, indigna rhetorices alumna haud elegans, indocta oratio
Crassior, crassiore filo contexta
Structa, refractariola, Bud.
Sermo imperfectus, mutilus
Fabula sine capite
Oratio parum oratoria
Dictio non admodum Rhetorica
Stylus impolitus, illevigatus.

to Ordeine, vide to decree and determine.

to Order, or to set in Order.

Ordinare, Digerere
Instruere, Disponere
Dirigere, Constituere
Instituere, Collocare
Componere ordines & agmen
Παρατάττειν
Aciem, ordinem militarem instruere
In ordinem coarctare, redigere, vide to dispose.

an Order.

Ordo, Series, Ordinatio
Consultum, decretum, institutum
Digestio, Dispositio
¶ Ordinatim, Ordinè, Orderly, or in order.
Inordinè, Exordinè
Ordinatè, Compositè, Orderly.

to breake the Order and Aray.

Ordinem deturbare
Milites suo ordine disturbare
Copias dejicere
Intercidere aciem
Hostium phalangem perstringere Cæs.
Ordinem deserere, to goe out of Order.

out of Order, vide without Order.

to give the holy Orders, vide Priest.

not able to Order or to Rule himselfe.

Puerorum hoc est, avidius appetere ut ad appetendum procliviores sunt, ut eos ab appetendo ratio non satis arceat, contineat
Aut appetendo nimis efferantur minime sibi temperent, sibi moderentur, sibi parcant.

in Ordering my house.

Ordure of cattle or men, vide Dung.

an host, vide Armie.

to take an Oath, vide to sweare.

the Other, the rest.

Alii, Alieni, ἄλλοι
Cæteri, Reliqui.

Otherwise, or else, after an Other sort.

Aliter, Alias, Sin,
Multo aliter
Longè aliter, Contra, secus
Alioquin & alioqui
Contrario modo
Aliorsum, Secus
Alio modo, Alia ratione, lege

Alieno more, Aliis artibus.

Otherwise than I thought, or trusted upon, contrarie to my opinion or expectation.

Præter spem omnem obvenit
Præter opinionem, expectationem
Præter existimationem accidit
Aliter quam sperabam
Secus quam putabam
Aliter quam opinabar, quam rebar. accidit, contigit, evenit, usu venit, cecidit, obtigit.
Κρεῖττον ἢ ἄλλως διαφέρειν τῆς ἐλπίδος, παραχρῆμα συμβαίνειν
Fefellit me mea opinio, spes mea conatus, labor
Alio prorsus alio atque sperabam exitu, res tota conclusa est
Fefellerunt casus varii spem cogitationum & consiliorum meorum, Cic.
Venit contra æstimationem, Idem ad Attic.
Tentatum antea secus cesserat
Salust. Res multo secus evenit, quam fuit instituta
Evenit præter sententiam, præter spem
In diversum exit, Eras.
Contra quam putabam, quam spe votisque conceperam
Longè secus atque sperabam
Fors fortuna intercepit
Antevertit anchoræ jactum Deus proverbiali schismate
Ἀντεπεσε τὴν ἐπ' ἄγκυραν Θεός
Res in contrarium recidit, dominus Deus, in diversum vertit
Omnia contra ac putaram evenerunt
Fallere desiderium, expectationem, spem parentum
Sæpe hæc mihi spes frustrata est, Terent.

an Ouch, vide Colour.

an Oven, a Fornace, a Kill.

Furnus, Fornax
Fornacula, Tellus, us. &
Testum neutro genere
Fornax calcaria
Caminus propriè, κάμινος
Clibanus, κρίβανον.

Over, Against.

E regione, ἐκ τοῦ ἀπαντικρὺ
Ex adverso, Ex opposito
Ex adversum dictio, unica
E conspectu ædium, Ex adverso apud Terent. pro eodem Adversum
In conspectu apud Cæsar.

to Overcome, to discomfite, to vanquish, to have the victory of his enemies.

Vincere, Devincere
Evincere, Debellare
Superare, Expugnare
Dejicere, Propulsare
Propellere, Indipisci pugnam
Victoria potiri
Victoriam, palmam obtinere, ferre, adipisci possidere
Ferre, referre ex hoste victoriam
Erigere trophæum
Ad perniciem deducere
Ferre trophæum, manubias
Ἀναίρεσθαι νίκην
Fugare, to put to flight
In fugam vertere, convertere, agere Hostes in fugam dare, Cæsar, i. fugare
Hostem retro agere
Propellere retrorsum
Gradu movere apud Livium, to drive backe or away
Panophlia hostes exuere
Opima detrahere spolia

Impellere, i loco pellere
Delere copias, regiones, equitatus
Funditus ad internecionem delere
Cuneos ferrato transverberare
Exuere castris
Singularem ferre triumphum
Rerum potiri, vel hostibus, vivis agere triumphos
Incruentum statuere triumphum
Reportare victoriam
Convincere, Labefactare
Proterere, fundere hostem, copias hostium exercitum, agmen
Profligere, Profligare
Bello funditus deturbare, vide **to subdue.**

to Overcome, to Convince, or Confute, to Vanquish with good and strong reasons or arguments in disputing.

Irrefragabilibus quempiam rationibus convincere, elinguem reddere, facere
Validis & nervosis argumentis irrefutabilibus telis refellere, retundere, Arguendo falsum ostendere prius dictum
Refellere, Confutare
Retundere, ἐλέγχειν
Argumentis, ratione, convincere, jugulare
Audientium animos probabilitate percutere, Cic.
Subtilitate quadam disputandi institutum refellere
Quæstiones argute movere, & objectas argumentationes diluere
Argumentis rationibusq; certis orationem confirmare, Cic.
Validissima conclusione manifestam colligere veritatem
Argumentis ostendere, probare, **to shew by reason**
Efficacibus argumentis revincere, ut omnem litem illi cedat
Constringere
Argumentationes alicujus destruere
Argute refellere
Conterere aliquem ratione, verbis obtundere.

to Overcome trouble or heavinesse.

Tædium, fastidium, molestiam paucarum dierum devorare, metaphorice
Vincere, Devincere
Ferre, Perferre
Concoquere, Absorbere
Absumere, Decoquere
Iucunda vicissitudine lectoris tædium levare
Allevare fastidium, apud Ambro.
Tædium excludere, elevare
Lusu movere tædium
Tædia discutere
Poculis elevare tædia
Leni e partimque excutere tædium, contractam ex aliqua re tristitiam, aut discutere, aut certe solari
Tædium regionis sollicitudinis, lectione sacra fallere, fugare, pellere
Molestiam alicujus rei avocamento levare
Colloquiis molestiam itineris levare, Fastidium oppidi levare ob ambulatiunculа
Vitæ molestias solatiis temperare
Perniciosum saturo ventri somnum fabulosis impedire colloquiis, vide **free from trouble.**

to Overdrinke, vide to drinke drunken.

to Overflow, to Drowne, to Surround.

Inundare, κατακλύζειν
Undabunde reciproca*
Crescere, Increscere, Augere
Augescere, Affluere, Tumere
Æstuare, Exæstuare, **to run over**
Fervere, πλημμυρεῖν

Momentis dimensis adsurgere, statis auctibus crescere, apud Plin.
Tumescere, Intumescere
Ventis intumescit æquor
¶ Mare dicitur reciprocare fluere ac refluere, to flow and ebbe
Statis vicibus intumescere, rursusque in se residere, fervere & defervere, seu defervescere
Nunc in quietis æstibus inundare, nunc in certis motibus in brevia torvosa rescindi
Exundare
Ultra margines intumescere
Efferre se alveo, Plin.
Restagnare, Superfluere
Ἀναμιγῆναι
Transgredi, superare littora, ripas
Æquare alveum
Redundare, Diffluere
¶ Reciprocatio maris
Fluxus & refluxus, the floud, and ebbe.

to Drowne or sinke in the water.

Submergere, Obrui aquis
Medio sub æquore mergi, submergi
Mergere Puppes, corpora aquis
Ire sub undas corpora
Vultus obruit unda meos
Imo suo æquore mergit
Dejicere corpora ponto, Undis abolere
Gurgite medio volvi
In fluctum laceras raptare carinas
Immergere Ponto
Corpora summo resupino profundo exanimata jacent
Premit, opprimit, caput, animam, Fluctus
Spumosa immergere unda
Se jactu dedit æquor in altum
Præcipitare Pelago.

Overly, vide Lightly.

Overmuch, vide Much.

to Oversee, to Peruse.

Recognoscere, Recensere
Pernoscere, vide to correct.

Overthwart, vide Arse-versie.

to Overthrow, to Destroy.

Fundere, Profligare
Sternere, Prosternere
Evincere, Devincere
Dejicere, Delere, Superare
¶ Dejicere & Provolvere, prosternere in terram
Fundere humi ingentia corpora
Affligere ad terram, Plaut. to cast downe upon the ground
Contemptim in terram præcipitare aliquem, vide Overcome.

an Overthrow, a discomfiture, a Destruction.

Clades, ὄλεθρος
Strages, Iactura
Exitium, φόνος
Calamitas, Pernicies, Cædes.

to have an Overthrow, to be Discomfited.

Cladem accipere
Fundi, sterni
Profligari, Expugnari
Cædere in bello dicuntur, qui mortui desiderantur
Cædere absolute pro occidi, Plaut.
Terram ore mordere, mordicus capere
Castris exui.

Overthwartly, vide Ill.

it Ought or must be.

Necesse vel necessum est
ἐπαναγκες
Fit ex necessitate

Necessitas

Necessitas est pro eodem. Quintiliano frequens
δεῖ ἀνάγκη, oportet, δεῖ
Trahit, urget, cogit necessitas
Necessarium est, Opus est
Fato datum, seu decretum est
εἵμαρται, πέπρωται
Fatorum est, Sic fata tulerunt
Sic in fatis fuit, Ineluctabile fatum, apud Virg. Inevitabile
Immutabile fatum
Necessitas nos ad ea detrusit
Ita negotium est, apud Cic. pro ita oportet, sic res postulat
Fatis adactus, id est, Impulsus.

Out of hand, by and by, Forthwith, Incontinent, Quickly, Anon.

E vestigio, ἐκποδὼς, Statim
Ἀρτίως, Modo, amodum
Confestim, Continuo, Subito
Actutum, media producta
Subinde, Sub manu, apud Senecam, & Suet. παραχρῆμα
Iamiam, ἤδη αὐτίκα
Mox, Iam protinus
Citra moram, Curriculo
Parva mora
Nec mora longa
Haud mora, continuò
Oppidò, Maturè, Semel
Antigerio, Propediem
Breviter, Brevi admodum
Brevi, Primo quoque tempore dixit, Cicero.
Properè, Properanter
Celerè, Celeriter
Extempore, Extemporaliter
Cursim, Velociter, Concito
Festinanter, Dicto citius
Velis equisque
Ocyus, Extemplo
Citius, Citè, Incunctanter
Quamprimum, una dictio
Quum primum, duæ dictiones
Illico, Hæc velut puncto
Illicet, apud Poetas, præcipuè
Omni amota procrastinatione, without delay, Sine dilatione
Nulla interposita mora
Promptissimè, apud Livium.

he Owed me money.

an Owle.

Bubo noctua
Hululus, Strix
Nectimene, Lucifuga
Avis ferialis, funesta, devia
Ascalaphus.

an Oxe.

Bos, Iuvencus
Taurus, Bubulcus.

P

to Pacifie, to make peace, to qualifie: to reconcile or make friends againe.

Componere pacem, rem
Pacem facere, Confirmare
Admittere, Petere, Exorare
Sopire dissidium, amorem
Pacare, Unire
Iratum pacatum reddere
In vel ad concordiam reducere
εἰς ὁμόνοιαν ἄγειν
Reconciliare, reponere gratiam inter aliquos, Terent.
Controversiam componere
Seditionem sedare
Inimicitias, dissensionem, odium extinguere, ponere, deponere
Inire pacem
Conficere pacem
Conciliare, in gratiam ponere, restituere, Cic.

Offensum in gratiam redigere
Sarcire protinus offensas, ne in simultatem exolescant
Instaurare concordiam
Reducere in gratiam
Rumpere contentionis & dissentionis funem
Contentioni imponere finem
Conjungere, Colligare
Copulare, Cic.
Tollere prælium
Componere litem, controversiam
Sarcire pacem
Litigantes comprimere
Dissidentes in gratiam redigere
Dissidium finire
Restringere incendium
Consopire querelas
Pacis glutino dissidentes conciliare
Procul ejicere quicquid rancorem, quicquid simultatem sapit
Perniciosum tollere schisma
Quam celerrimè turbata componere
Reconciliari æmulas civitates veri principis est, Plin.
Mutuas simultates reconciliatis animis in bonam gratiam & amicitiam vertere
Paterno eniti studio, ut perniciosa periculosissimaque in Christiana religione dissentio, ad piam unionem redigatur
Tempestatem sedare vel tumultum
Seditiones coërcere
Componere rerum motus, res turbatas, bellorum tempestatem
Litis nodum dissecare
Componere bellorum tumultus
Coaugmentare pacem, Cic.
Reparare, conglutinare concordiam
Deponere arma
Defensionem extinguere
Discordiam sedare, placare, dissipare, tollere
Tragœdiam omnem sedare
Principum cohibere arma
Pacem orbi reddere
Perniciosissimum mundi tollere dissidium
Frementum civili odio ac bello pacare civitatem
Ad pacis concordiæque studium totis viribus incumbere
Nihil non facere pacis conglutinandæ studio
Componere bellorum undas
Principum motus componere
Rejectis bellorum seminariis pacem adamantinis vinculis astringere
Principes perpetua pace inter se conglutinare
Acerbis odiis dissidentes principum animos in Christianam adigere concordiam
Dirimere, tollere controversiam
Κίαν κόπῖειν ἢ ἄγωνα
Dextras jungere, proverb.
Cogere in fœdera, in concordiam dissidentes
Charitatem resarcire
Cum libuit pacem placidis immittere tectis
Libera per tutas ambulat illa vias
Pax ades, & toto mitis in orbe mane
Pax Cererem nutrit
Pacis alumna Ceres
¶ Rem inter se transigere, concordare, componere
In concordiam redire, revenire
Bonorum virorum arbitratui, dissensionis causam permittere, To put in comprom:se, and arbitrement
Amicorum arbitrio rem permittere
Ἐπιτρέψαι οἰκείοις
Compromittere, & Compromissum facere, apud Cic.
Compromissum pacisci, ἐπιτρέψαι
Stare judicio aliorum
Relinquere arbitrio, sententiæ, judicio alterius
Litem ad boni viri arbitrium mittere
Rem alterius arbitrii facere
Acquiescere, contentum esse arbitrorum sententia
Ἀγαπᾷν τοῖς δεδικασμένοις
Alterius judicium petere, subire, vulgus submittere se dicit.

to Pacifie, to Mitigate, to Asswage.

Pacari, Placari, Pacificari
Mulcere, Mitigare, Mollire
Lenire, Sedare
Restringere.

a Packe, vide a Burden.

to Pay, to Content, to Satisfie.

Persolvere, Exolvere
Solvere, apud Terent. Pendere
Dissolvere, Debitum reddere
Pendere æs alienum, debitum
Vectigalia, tributum pensitare alicui, pro solvere
ἀποδοῦναι τὸν ὀφειλόν
Resolvere æs alienum, mutuaticium
Numerare, Dependere, τίειν
Facere satis, Satisfacere
Rescribere, pro restituere, reddere, renumerare, ἀντιποστέλλειν, elegans est apud Horat. & Terent.

to Pay for another.

Pro alio vel altero solvere, satisfacere, persolvere, dependere, præstare
Illius promissio, solutio tua erit.

he is not able to Pay.

Non est solvendo, non potest solvere, satisfacere
Non habet unde solvat
Non suppetit ut creditoribus persolvat.

a Paile, vide a Bucket.

Paine, vide Griefe.

a Painefull life.

Vita acerba, molesta, gravis, amara, tædiosa, misera, infœlix, vide noble death.

he Painted verie well.

Appelles, Veneris caput, & summa pectoris politissima arte perficit, merè pinxit, egregiè, sic ut nemo melius
Singulari expressit atque exornavit artificio, egregiis picturæ coloribus illustravit, perficit, ac perpolivit egregiè.

a Paire of Spectacles, vide Spectacles.

a Pale, vide a Post.

Pale or swart Colour.

Luridus, quasi loridus
πελιδνός, Subniger
Lividus, Plumbeus.

a Palace.

Regia substant. Regia domus
Ædes imperatoriæ, Diæta
Curia, Palatium, βασίλειον
Aula Principis, αὐλή
¶ Aulici, Curiales
Palatini, Proceres aulici, Courtiers
Palatinos sumos frequentari, sequi to follow the Court.
Magister Curiæ
Præfectus aulæ, palatii, the Steward.

a Pallet, vide a Bed.

a Pan, vide a Frying pan.

a Pannier, vide a Basket.

a Pantable, or a Slipper.

Crepida, κρηπίς
Sandalium, Solea
Baxea, apud Apuleium.

a Pantable maker.

Sandalarius, Crepidarius
Diabathrarius, Solearius.

Paper.

Charta, Chartula, χάρτης
Papyrus & papyrum neutro genere, apud Plinium

Membranula
Macroculum vocat Hermo, Bar.
Chartam longiorem, majorem
πάπυρος, ου, Iunci vel ſcirpi ſpecies, in Ægypto naſcens, pro eadem uſurpatur, quod in ea Ægyptii ſcribere ſolebant
Primum ab Alexandro rege inventa
Scapus, a reame, or a quire of paper.

blotting paper, that will not beare inke.

Papyrus bibula, Perfluens
Charta emporetica
Papyrus atramentum tranſmittens abſorbens,

Paper royall.

Claudia charta
Imperialis, Regia, Maracolum, Plin. à ſtatutæ cubitalis longitudine.

a Paramour, a ſweet-heart.

Amaſia, Amica
Amatrix, Gallina
Concubina, παλλακίς
Corculum, Glycerion.

to Pardon.

Parcere, Ignoſcere
Veniam precari
Dimittere, Veniam dare, concedere
Remittere, Indulgere
Fulmen ſuum feraque corda recondere
Nec veniam læſo numine caſus habet
Deos poſcere veniam, vide to Forgive.

Parentage, vide Kindred, Parents.

to Parget, plaiſter walles.

Tectorium inducere
Cruſtare
Incruſtare parietes
Lutare, Delutare
Trulliſare
Gypſum inducere.

a Parke, vide Forrest.

to keepe or hold a Parliament.

Conventum facere
Conventum agere, peragere, agitare, celebrare
Comitia facere, apud Cic.
Comitia agitare, habere, & gerere, pro habere
Comitia, Synodum celebrare
Aiunt brevi ſummorum principum conventum Ratisbonæ fore
Ire, conferre ſe ad comitia, ἀρχαιρεσιάζειν
Cogere conſilium, ſynodum
Inſtituere comitia
Indicere conventum, comitia celebranda Bruxellæ
¶ Indicere, edicere comitia ſacra
Generalem indicere ſynodum
Comitia differre, vel detrudere
Rejicere in alium menſem, in annum alterum
Inſtituere, inire conventicula conciliabula, de ſceleratorum & hæreticorum conſiliis dicitur
¶ Sacri imperii, vel imperialia comitia
Imperii conventus
Conventus imperialis, ſolennis, vide to Gather.

a Parler, or a privie chamber.

Cœnaculum, Varro.
Cœnatio, Columel.
Conclave, Thalamus
Penates, Penetrale
Domus interior.

to Part, to Divide, to Separate.

Partiri, Dividere, Distinguere
Dirimere, Distrahere, Dissolvere
Deducere, Secare, Discindere
Derivare, παρέχειν
Disjungore, διϊστάναι
Disparare, Cæs. Dissecare
In diversas partes locare
Sequestrare, Discriminare
διορίζειν, χωρίζειν
διατέμνειν, μερίζειν
Partes facere
Separare, Segregare
Sejungere, Avellere
Scindere, Semovere
Divellere, Disgregare
Dimovere, Secernere
Discludere pro separare, Virg.
Discludere Nera ponto
Interjicere se pugnæ, to stand or sit betweene
Disterminare, agros propriè concernie.

to Part, to Distribute.

Communicare, partiri
Impertire & Impertiri
Partem dare, Impendere
Participem facere
Elargiri, Distribuere
μερίζειν, μεταδιδόναι.

it is your Part, or it toucheth you verie neere.

Tua refert, Tua interest
Tua res agitur, Tibi incumbit
Tibi luditur, apud Pers.
Tuarum est partium
Tuæ sunt partes, Officii tui est.

it is not your Part, but mine, it is no matter to you, but it toucheth me.

Non tua, sed mea interest
Hoc tua nullam in partem interest, mea multum, tua nimium refert, mea plurimum
Ad te nihil, ad me valde pertinet
Tua res in hoc nulla, mea vero agitatur maxima
Hoc ad res tuas momenti nihil habet, vim nullam habet, minimum valet
Ad meas valet in omnes partes. multum interest, refert, multum habet ponderis.

to Passe over, vide to omit.

to Passe over the water.

Cymba, navigio trajicere, trāsvehere
Lintre vehere
πορθμεύειν, διαπορθμεύειν
Transire, Transfretare
Superare, Exuperare
Emetiri Mosam, Domellam, Albim, Diliam
Temesim διαπορθμεῖν
Pandis rejicere per freta linteis, id est, velis
Transmittere, absolutè
Metiri mare pro transmeare
Ire navi, navigio
Trajicere classe Italiam
Transmittere, trajicere flumen
Tumidas lati superare fluminis undas
Trajicere celeri pede
Exercitum navibus deportari frequenter Livius dixit
Vi facere viam
¶ Traduci, Transvehi
Vehi, Pervehi
Rumpere additus
Transmitti
Innocuum dare alicui iter
Deferri rate in ulteriorem Mosæ ripam, to be conveyed or caried over.

Passed, that is past, and gone.

Præteritum, Exactum

Transcursum, Evolutum
παρεληλυθότα
φθάσαι, Elapsum.

to Passe, vide to Excell, a Passing well.

I Passe not, vide I care not.

a Pasport, or a safe Conduct, a Certificate.

Fides publica, apud L. & Sallust.
Senatus placitum, consensus
Salvus conductus, vulgo dicitur
Sunt qui postremum reprobant, tanquam barbarum, cum tamen Neotericorum scriptis & apud Suctonium reperiatur in vita Cæsaris
Commeatus, Causaria missio
Symbolum itineris
Tessera transitus
Libellus profectionis.

to give or grant a Pasport.

Publicam fidem interponere
Tuti itineris literas concedere
Dextram dare securitatis, 2. Machab, cap. 11. **to give a safe conduct**
Dare vel concedere commeatum, tametsi nonnulli barbarum censeant. & etiam commeatum dare significet viatum impendia benignè præstare, sumptus ad iter ministrare magnificos
Dare fidem, ut tuto ire ac redire liceat
Liberum, ac salvum conductum, commeatum concedere
Securitatem præstare
Unde jure gentium receptum est orationem seu legatum, vel publicum agentem negotium, nec cædere, nec violare
ἀσφάλειαν ἢ πίστιν, ...
Salvum conductum dare

Plebescito potestatem facere impunitate promissa, quod Græcis est, ἄδειαν διδόναι ἢ ἀσφάλειαν
¶ Securitatem à quoquam postulare, **To require a Pasport**
Accipere fidem publicam, id est, impetrare salvum conductum
Publica fide venire, ac redire. **To come upon safe conduct**
Fidem publicam habere, & ita ad comitia adventare.

For Pastime, or Sport.

Animi causa
Animi gratia subticetur eleganter dictio reficiendi vel recreandi
Oblectamenti causa
Delectationis causa
Animi laxandi causa, gratia
Voluptatis causa, apud Vale.
Ad oblectationem
Oblectandi nostri gratia, nam laxamento opus est.

a Pasture, a place where Beasts feed.

Ager compascuus, seu pascuus ager
Pascuum, neutrius generis
Pascua, sub fœminino genere frequens in sacris, Pratum.

a Patent, vide Bull.

Patient, Quiet.

Patiens, πολύπονος, Æquanimus
Longanimus, Tolerans, sustinens, Socrates
Communi animo
Æquo animo ferens
Adversa quæque ac contraria boni consulens.

to be Patient, to take Patiently.

Pati, ferre malum fortiter
Æquo, levi animo pati, ferre patienter, pro quo vulgus patientiam habere dicit

Eodem

Eodem vultus tenore, etiam adversis interpellantibus, perstare
Solinus de Socrate
Malum efferre, Cic. patiendo scilicet
Vincere, subducere, sepelire.

Patient in Adversitie, vide ill Fortune.

Patiently.

Æquanimiter, Patienter
Fortiter, Constanter
Toleranter, Tranquilla mente
Patienti, constanti, pari, æquo, bono, animo ferre.

a Path, vide a Way.

a Patron or Protectour, a Defender.

Patrocinator, Patronus
Protector, Defensor
Tutor, Defensator
Mæcenas.

a Pavillion, vide Tent.

to Pause, vide to tarrie.

to make Peace, vide to Pacifie.

to hold his Peace, to keepe silence.

Tacere, Reticere
Obticere, Obticescere
Conticere, Conticescere
Labia comprimere vel linguam, vocē
Pythagorico uti silentio
πυθαγορίζειν
Linguam frænare, refrænare
Digito labellum compescere
Tenere silentium, apud Ovid.
Favere absolutè pro silere, apud Terent.
Facere finem sermoni
Favere, adesse æquo animo
Favere linguis, apud Senec. & Ovid.
Linguisque animisque favere
Silere, σιγᾷν, Supprimere
Harpocratem agere, vel Angeronam
Continere audita, arcanum cælare
Redituras per jugulū voces retinere
Tenere se in silentio vel intra silentiū
Premere vocem, est subito obmutescere
Obliterare, Immutescere
¶ Silentio præterire, involvere
Transire, Pertransire
Supprimere, Prætermittere
Taciturnitate, silentio cælare
Nescire quod scias
Dissimulare quasi nescias
Premere quicquā ore, to keep close
Manum ad os imponere
Obdere, imponere frænum ori, labiis
Non temere apud quemvis effutire
Continere vocem stultitiæ indicem, apud Cice. Consilere vocem
Præstare silentium, apud Ovid.
Præterire, Omittere
Nullam de re facere mentionem
Prætercurrere, Transilire
Saltum facere, to passe
Quod muti citius loquantur quam illi
Cujus dicta pennis carentia haud longè avolant
Libere dixeris verba sine pennis erunt
Quod scio, nescio
Silentium dare, facere, agere
Harpocrati dictum esse puta
Vel lapides citius loquantur
¶ Silentium vendere magna pecunia apud Ascon. pro accipere pecuniam pro silentio
In silentium descendere
Argentinam pati ut de Demosthene ferunt.

a Pearle.

Margarites, vel itum, Gemma
Margarita, μαργαρίτης
Anio, & per similitudinem Bacca.

a Peece, or Morsell.

Pars, Particula

Frustum

Frustum, Frustillum
Petia, jurisconsultus frequens, ut pecia terræ, sed Gallica potiùs dictio quam Latina
μίεϱος, μίϱιον
¶ Recisamentum paryraceum, chartaceum, membraneum, a peece of paper or parchment.

Peecemeale, in peeces, morsels, or gobbets.

Minutatim, vel Minutim
Incisim, Frustatim
κλαμαδὸν, Frustulatim
Assulosè, Assulatim
κτ' σπιθαλμὰς
Membratim, Gradatim
Particulatim, Per membra
Articulatim, Osculatim
Partem per partes, παϱὰ μέϱος,
Per numeros, Per species

a Peece of trouble, a troublesome businesse.

Difficilis res est, laboriosa, non facillima, minime facilis, difficultatis habet, negotium laboris plurimum
Non ea res est, quæ facile, parvo negotio, levi labore, non magno studio effici possit
Magnæ difficultatis, multi laboris, non parvi negotii, non operis exigui
Laboriosa, operosa, gravissima res est in qua sudandum sit, sustinendi labores
Multum operæ ponendũ, vigilandũ excubandum animo sit, non leviter laborandum, studij multum, industriæ plurimum sit adhibendum.

a Pellet, vide a Gunnestone.

to Pilgrimage, vide to goe in Pilgrime.

a Penne-horne.

Calamarium, θήκη
Graphiarium, Theca calamaria
γραφεῖον θήκη, Theca pennaria
Theca graphiaria.

to make one Pensive, vide to grieve one.

Pensivenesse, Sadnesse.

Anxietas, Angor, Sollicitudo
Ægritudo, Tristitia, Mœsticia
Dolor, gravitas, Luctus.

Penurie, vide Scantnesse.

People, vide Flocke.

Peradventure, Perchance.

Forsitan, Forsan, τάχα
Fortassis, Fortasse, ἄϱα
Fors, Forte, συμβάν
Fortuna, Casu
Forte fortuna, Temerè
ἐυτύχως, Fortuitu, vel fortuito
κτ' τύχην.

to Perceive, or Foresee.

Præsentire, Subolere
πϱοσυμβαίνειν
Suspicari, Suspectum esse
Suspicionem habere
Arbitrari, Existimare
Putare, Autumare
Rescire, Reciscere
Odorari metaph: Sicuti
Subodorari, & Olfacere
ὀσφϱαίνεσθαι, Olfactare
Tanquam per somnum intelligere
Per nebulam rescire
Per caliginem intelligere, videre
Persentiscere, Præsentiscere
Quodam suspicionis odore sentire aliquid
Summis naribus olfacere
Per somnium quidem meminisse

Esse

Esse in suspitione
Levi experimento conjecturaque. qualecunque deprehendere
Suspitionem in pectus demittere
Animum alicujus tangere dicitur suspitio.

to Perceive, to Understand.

Percipere, Intelligere
Mente assequi
Comperire, Invenire
Perspicere, Cognoscere
Accipere, Audire, Videre
Compertum vel exploratum habere
Spectatum, expertum, exploratum, perspicuum est mihi.
In promptu est mihi.

yee may Perceive or see.

Videre est, Cernere est
Videre licet, Cernere licet
Videas, Cernas vel cerneres, pro cernere potuisses.

not to Perceive, vide to Understand.

a Percer, vide Auger.

Perfectly, vide Exactly.

Perfect, vide Absolute.

to Performe in deed.

Præstare factis & exprimere, apud Erasmum frequens
In opus transferre
Ad rem ferre, producere
Opere comprobare, perficere
Conferre verba ad rem
Rebus respondere, explere
Effectui mancipari tradere
Effectum dare, to fulfill, Terent.

Perill, vide Danger.

to Perish, to Decay.

Collabi, Dilabi
Perire, Concidere
Oppidum intercidere dicitur
Intermori, Interire
Deperire, Consenescere
Cadere, Arvina sæva
Corruere, Ruere
Ruit alto à culmine Troia
Senescere, Inveterascere
Labi, Dilabi, apud Cic.
Occidunt desinuntque fragilia & caduca, Mutari, Labascere
Conflacescere, Occidere è cado
Cum fundamento perire
ἄρδην καὶ ἐκ θεμελίων ἀπολλύσθαι
Ruinam minitari, vel casum
Sic vetustate dissoluta dicuntur labi, id est, sensim ruere
Definire, finire, to make an end.
Deflorescere, Metaphora ducta ab arboribus, Cic.
Deflorescit formæ dignitas morbo, aut vetustate
Defluere, Metaphora ducta ab amnium fluxu, similiter & Effluere
Evanescere, Ire in auras, Disperire, Disparere, ad nihilum recidere.
Abire pessum, id est, perditum
Exarescere, Metaphoricè
Cædere ævo, Soli.
Senio collabi
Monumenta fatiscere dicuntur
Scripta tempore tabescere, vetustate deleri, Quæ non penitus sublata est, sed extat
Cuncta in æquoreos abjecerit irrita ventos
Cuncta ut lætheis mersa feruntur aquis
Extinctū longis excidit omne malis
to waste away by length of time
¶ Vindicare ab oblivione hominum atque silentio laudem prope senescentem
Nobilissimam familiam jam ad paucos redactam pene, ab interitu vindicare, Utrumque, apud Cic.
to renew, or restore againe.

to Permit, to suffer too much, to give over-much libertie.

Nimium indulgere, permittere
Indulgentius aliquem habere, apud Erasmum
Lenius tractare, habere
Assentari, Obsequi
Dare licentiam, Cic.
Consentire
Laxare habenas, fræna licentiæ
Remittere fræna
Effrenem non satis coërcere adolescentiam
Adolescentes sibi permissi sese perdunt
Lora, habenas dare laxas
Laxiore ducere habena
Concedere facilè, ἀνδιδοῦναι
Delicate tribuere, atq; ita adolescentem, prolem, gnatum perdere, corrumpere, depravare, malis moribus inficere, To marre, to spill
Nimia indulgentia filios in tellani barathro immergere
Parum siquidem indulgentia filiorũ flagitia in immensum crescunt.

a Perpetuall renowne, vide Everlasting.

to Persecute, vide to Vexe.

a Person, vide a Curate.

to Perswade fully, earnestly.

Instanter persuadere
Incitare Adducere
Suadendo inducere
Impellere, ἀγχῦνθαι
Inculcare, metaphoricè
Fidem facere alicui
In sententiam aliquem impellere
Aliqua ratione inducere
Persuadere
Huic magnis præmiis pollicitationibusque persuadet, ut ad hostes transeat
Movere, afficere, to moove
In sententiam suam trahere quempiam, seu adducere
Συναγορεύειν.

by your Perswasion, vide Counsell.

to Peruse, vide to correct.

the Pestilence, or the Plague.

Pestis, Pestilentia, λοιμὸς
Pestifer morbus
Æris venenum, Corruptio
Aër corruptus
Pestilitas pro eodem, apud Lucr.
Febrilis, atra pestilens, dira Lues
Epidemia, vulgo
Contagio aëris infecti.

a Patten or a woodden shooe.

Calceus ligneus, ex ligno
Calo, Solea lignea, Soccum
Calopodium, καλοπόδιον.

Peevish, vide Obstinate.

a Physitian.

Medicus, ἰατρὸς, ἀκέστης
Medicamentarius, à Plin. dicitur cognoscens morbos artemque medendi
Medicus quem naturalium rerum profunda cognitio, curandique fides commendat
Clinicus à lectis ægrotantium quos frequentat
Medices professor
Artis medicæ peritus
Empiricus ab experientia
Arte medica insignis
Morborum propulsator
Archiater, ἀρχιατρὸς, Medicorum princeps

Salve:

Salvator noster à D. Hieronymo Archiater dictus, quod sit medicus Christianorum, & animarum languentium præsentissimus opitulator

Et ut refert Galenus, Græcis αἰσκλυπιάδαι παῖδες, Medici dicuntur

Phœbus, Æsculapius

Chiron. Et Creniatrus

Κτηνιατρὸς, apud Firmicum, & jumentorum & pecorum medicus, quem mulomedicum interpretantur, & Veterinarium Columella cum Varrone vocant, a horseleach

Et morbi armentarii, apud Soli. quibus armenta laborant.

a Physicke, or a Remedy.

Medicamentum, Medicamen

Salubre, Salutiferum

Medicina, Remedium

Antidotus, vel Antidotum

Venenum, pro eodem

Succus amarus, apud Poët.

Pharmacon, Mithridatum

Theriace, Medela

Ἄκεσμα, ἄκεσις

Alexicacon, ἀλεξίκακον, quo etiam Amuletum dicitur, est remedium contra quæcunq; mala ac venena

Alexipharmacon, auxiliare medicamentum

Salus pro remedio, Virg.

Una salus victis.

to Picke out, vide to choose.

a Pike, a Speare.

Hasta framea Germanorum

Lancea Hispanorum à latitudine ferri dicta λόγχη

Pilum Romanorum & telum

Materis gessum vel gesum Gallorum

Quiris Sabinorum

Iussus Bavarorum

Sabyna Illyricorum

Sarissa Macedonum. Tragula.

Hastile, Contus, Cuspis pro hasta

Halabarda, An Halbard, apud Erasmum, omnium ferè est apparitorum, stipatorum Germanis tam superioribus quam inferioribus in usu. Hæc à nonnullis dicitur Camigellus, ab aliis Bipennis

Venabulum, ἄκων

¶ Hastis pugnare, dimicare δορατίζειν

Μάχεσθαι διὰ δοράτων.

a Pillar, a Prop, a Shore, a Stay.

Pila, Columna

Columella, Plinius columnas stallas appellat

Fulcimentum, Fulcrum

Cippus pro Columna ponitur

Stylus, Anchora domus, metaph.

Gubernaculum, Terent.

Columen familiæ, cui reliqua domus innititur

Epistillium, Latinè Capitellum, The chapter of a pillar, the foot of a pillar.

Pilles of physicke.

Pillulæ, quod ad similitudinem pilæ sunt sphæricæ figuræ

Trochisci, qui Græcis dicuntur

Cataporia a καταπίνειν

Cathartica, A purgation.

Vicioso purgare corpora succo.

a Pillory.

Collistrigium, Columbar

Numellæ

Cavea pro maleficis & adulteris castigandis, superposita posti erecto.

a Pillow, vide Cushen.

a paire of Pincers, vide Tongs.

a Pipe, a flute.

Phistola, vel fistula, Calamus

Tibia,

Tibia, αὐλὸς
Syrinx vel Syringa, σύριγξ
Avena per metonymiam sicut & Canna.

a Piper, a fluter, a minstrell.

Tibicen, med. prod. quasi Tibicenin, hoc est, αὐλητὴς auletes, apud Græcos, cujus fœmineum αὐλητρὶς, quæ in tibicina canit
Tibicinia, Tibicinistria, & Tibicinaria
¶ Lyristes, lyricrepa lyricen, λυρῳδὸς qui lyra canit
¶ Cornicen, qui cornu canit, κερατῳδὸς, Cornicinus, apud Cic.
¶ Tubicen. med correpte qui in tuba, id est, Buccinator vel æneator, a trumpeter, ab ænea tuba
Canens tuba, Classicus
¶ Liticen, qui in lituo canit
¶ Choraules vel Choraula, a piper for a dance
¶ Aulœdus, aut fistulator Latinè
Ciceroni, & apud Mantuanum, fistulicen, a fluter
¶ Fidicen, med. cor.
¶ Citharœdus, κιθαρῳδὸς, vel citharam tendens & Apollinei peragens officium variis citharum plectro crepitante fatigans, a harper
Favoris emerendi gratia chordas percurrere.

to Pipe, to Flute.

Ludere fistula, tibia, calamo agresti,
Canere tibia
Αὐλεῖν
Dat tibia sonos, Stridebat tibia cantu
Agere tibicinem
Tibiæ modis convivas oblectare
Ad numeros rastilem inflare tibiam
Syringa melos fundere
Resonis cannis, dulcisona modulari carmen avena
Fistularum imitari modulos tubarumque concentum, Soli.
Peritus ore fistulaque cantare.

to Pisse, to make water.

Mejere, Mingere, οὐρεῖν
Facere urinam, Lotium facere
Vesicam levare, exonerare
Emittere lotium, urinam, vel excernere
Mictilare, Urinam reddere
Agere flumen, to make a river,
Ciere, provocare, movere urinam.

a Pispot, or a chamber pot, a close stoole.

Matula, Urinale
οὐρητρὶς, ψυκτὴρ
Merella, apud Martialem & Metellio diminut. οὐροδόχη
Scaphium, σκαφεῖν
Vasculum urinarium, excrementicum.

to Pitch his tents.

Castra metari deponentale, aut distinctim
Metari castra, κατασκηνῶσαι
Castra ponere, locare
Stationem habere, tendere
Facere, figere castra, apud Cæs.
Tendere papiliones, tabernacula
Figere tentoria
Στρατοπεδεύειν
Conferre castra castris, est ex opposito metari, Cæs.

a Pitchforke.

Marga, æ, Columel.
Furca, Furcula, δίκελλα
Furcilla, Bidens, δίκελλα
Tridens, τρίαινα.

Pitty, vide Compassion.

to give Place, vide to Recule.

to put in the Place of another, vide to Suborne.

the Plague, vide Pestilence.

to have the Plague, or to be sicke of the Plague.

Pestifero igni æstuare, exæstuare,
Peste laborare, morbo exitiali. Lu.
Λοιμώττειν, the plague increaseth, or waxeth very hot
Vegetus, Aëre corrupto perniciosissimus nascitur morbus pestilens, contagium passim locorum serptum
Pestis incrudescit, quum pestiferi morbi repullulant & ingravescunt passim vagantes
Dicitur præterea Grassari, Sævire, Desævire, quam nihil à pestilentia tutum, sed ingenti hominum clade invalescit & omnia novo pestilentiæ genere conflagrant, ardent.

Stage Players.

Comœdi, Tragœdi
Histriones, Mimi.
Pantomimi penult. prod.
Fabularum actores
Planipedes
Ludiones, Ludii
Thymelici, Θυμελικοί, unde in canonibus sacris
Scenici, Theatrici, Actores
Imperator histricus vel comicus, & Choragus, qui præsunt exhibendæ comœdiæ.

to Play a play upon a stage.

Agere, recitare, ędere fabulam, comœdiam, Ædere spectacula
Instituere ludos
Celebrare, Concelebrare ludos
Ludis celebrare diem natalem
Dare, exhibere spectaculum, vide Scaffold.

to Play the wanton, vide Wanton.

a Joyners Plaine.

Dolabra, Dolabella, ἀξίνη
Dolatoria, apud D. August.
Planula, idem Ascia, Asciola.

Plaine, vide Evident.

Plainly, vide Simply, a Plaine dealing man.

to Plaister walles, vide to Parget.

a Plaister.

Emplastrum, quamvis rectius cataplasme
Malagna, à mollificando
Epithema, quod etiam, a tent significat
Basilicum, apud Celsum pro eodem
Ceratum, a cerecloth.

to Plaine, or to make Plaine or Smooth.

Dolare ξεσμάζειν
Edolare, Dedolare
Polire, Radere
Æquare, Planare
Complanare, Levigare
Λεαίνειν, Lenire
Dolabrare, Dicitur etiam dolio, is
Asciare, Exasciare
Scabrum, impolitum, vel distortum planum reddere, levigare
Pilare pro complanare, πιλεῖν
Abradere aliquid acuta dolabra
Aliquod opus politius limare
Delimare, Elimare
In quadrum redigere, to square, in ordinem aptamque structuram concinnare, exæquare
Exascitatum opus apud Plautum, id est, utrunque dolatum, levigatum nondum tamen undequaque expolitum

Forma

Forma ludi, delineare.

to Plant.

Plantare, Experare sulcis
Concretam radicem effigere terræ
Radice in tartara tendit
Penitus terræ defigere arborem
Vitam tenui committere sulco
Humo tegere ac foveis abscondere
Plantas, stirpes abruere terra
Summum cacumen mandare terræ
Plantas feraces figere humo.

a Plate of any Metall.

Lamina, ἐλασμὸς, Bractea
Bracteola ex quibuscunque metallis
¶ Bracteator & bractearius, a plate beater.

a Platter, vide Dish.

to Plead, to go to Law.

Iudicio decertare, contendere
Litem agere, Litem habere
Lites agitare, Certare
Lege agere, Iudicio experiri
Δικάζεσθαι
In jure disceptare, quod Græcis est,
Δικαιολογεῖσθαι
Causas agitare, apud Mar.
Suscipere litem
Litigare
Causam, lites agere, apud Eras.
Contendere
Disceptare, Iudicum sententiis controversiam finire
In re controversiam dissolvere
Agere singrapho cum aliquo
¶ Litium tricis sese impendere
Habitare in foro, apud Cic. in forensi commentatione assiduum esse, still pleading.
¶ Forum agere, Ius dicere
Iudicia exercere, Iudicare
Dijudicare, to iudge, to set in iudgement.

a Pledge, vide Surety.

Pleasant, Delectable.

Gravis, Suavis, Placidus
Acceptus, Dulcis
Delicatus, Lautus
Amœnus, Iucundus
ἡδύς, Delectabilis
ἐπιδής, Volupe est
Voluptuosus, ἡδυσμένον.

Pleasant and Profitable, vide Learning.

a Pleasant saying, merry in talkes.

Dicta dicit ejusmodi, iis utitur dictis, Ita facetè is valet, ita bellè, scitè, venustè, argutè, ingeniosè, festivè, lepidè, jocatur, ut singulis verbis risum excitet, commoveat, faciat, ut audientes mira voluptate perfundat
Ejus dictis facetiis, vocationibus recapiuntur omnes.

Pleasant, vide Iestingly.

it Pleaseth or liketh me well.

Animo sedet, apud Virg.
Cordi est, Placet, In animo est
Perplacet, ἀρέσκει
Gratum est, acceptum
Deo visum
Placidum est, Sedet arbitrio
Arridet, Blanditur, Adblanditur
Frequentior, apud doctos
Pergratum mihi est
Accipio legem, conditionem
Placuit animo, ἥνδανε θυμῷ, apud Hom. Lubitum est animo
Palato satisfacit.

it Pleaseth me not.

Displicet, Sordet, Pudet
Non est visum mihi
Non probo, Nolo.

a Pleasure or Commoditie.

Commoditas, Commodum
Amœnitas, Oblectamentum
Oblectamen, Delectamentum
Delectatio, Oblectatio. Vide gladnesse.

to doe one a Pleasure or good Turne.

Gratificari, χαρίζεσθαι
Beneficium conferre, dare, præstare
Rem gratam facere.
Pergratum illi facies, apud Terent.
Gratum facere, Cic. Sed quando ita natura comparatum est, ut qui rem nobis gratam faciunt in eos voluntate simus propensiore, non rarum est, ut gratificando apud nos gratiosi sint, i. authoritate multum potentes.

To take Pleasure, vide Delight.

a Plenteous table, vide Banquet.

Plentifull, vide Abundant.

Plenty, vide Abundance.

Plentifully, vide Abundantly.

the Pleurisie, vide Stitch in the side.

to Plow, vide to Eare.

a Ploughman or Husbandman.

Arator, Colonus, Agricola
Rusticola, Rusticus, Cultor.

to Plucke in sunder.

Divellere, Dirimere.
Dissolvere, Distrahere.

Detrahere, Decerpere arborum poma, uvas, Fructus, Carpere aliquid.

to Plucke out, or pull up by the roots.

Evellere, Extirpare.
Eradicare, Eruere.

the Spanish or French Pox.

Scabies Hispanica, Gallica.
Scabies Neapolitana, Lues.
Porcæ Gallicæ apud Eras.
Gallica lues, Pudendagra.
Morbus Gallicus.
Sacra scabies, i. execranda
Turpi laborare scabie, to be sicke of the pox
¶ Marisca, alio nomine Condeloma, & Ficus masculini generis morbus est, seu genus ulceris fœdi. Excrescentia carnis circa anum σῦκος vel σύκωσις & hæmorrhois Græcis dicitur, the pyles or hemeroides.

Poyson, Venome.

Virus, Venenum
Toxicum, Aconitum
Pharmacum, φάρμακον, utrumque significat remedium & Venenum
Socratica pastio
Medicamentum aliquando pro veneno sumitur
Gorgoniis infectus, Venenis.
¶ Venenosus, Virulentus.

to Poison.

Veneno necare, extinguere, interficere.
Mortiferos porrigere succos
Venenare, φαρμάττειν
Toxica dare, miscere
Pharmaco è medio sustollere
Venenum alicui infundere
Toxico inficere, seu veneno.

Corrumpere venenis
Inficere pocula
Miscere aconitum, Ovid.

to Pole the head.

Capillos demere vel resecare
Attondere aliquem per pectinem
Caput tondere
Calvitium capiti inducere.
Caput novaculæ submittere
Capillos ponere
Crines solvere
Abscindere comas.

to make Poore, vide Consume.

the Pope, the Bishop of Rome.

Summus Pontifex
Summus pater
Pontificum caput
Primarius Sacerdos
Papa, Latius pater,
Pontifex maximus, seu Romanus
Maximus Romana in sede sacerdos
Summus sacerdos
Patriæ gubernator navis
Cathedram Petri vicaria successione obtinens
Cujus caput fulget, condecoratum est corona triplici, Seu triplici fulget honore caput
Qui fronte tegmina cessa gerit.

to be Pope.

Romæ pontificem agere
Papatui præesse.
Pontificatus summi honore sublimari
Apostolicæ sedis sacerdotio fungi, apud Max.

to become Pope.

Ad summi Pontificii fastigium, ad summum Pontificatum evehi.
Summum inire sacerdotium
Summo Pontificatui, & Ecclesiæ Romanæ præfici.

a Portall, a Porch.

Atriolum, Antepagmentum, Cato
Vestibulum, Prothira
Porticus, προδόμοι
Propyleum, προπύλαιον
Proaulium, προαύλιον.

a Porter, or a Keeper of a gate.

Portarius, θυρωρὸς
Ianitor, Custos ostii
Ostiarius, Atriensis
πυλωρὸς, vel ut jurisconsulti scribunt Atricus, qui excubat ad atrium.
Claustrinus
Servus ad limina.

to Possess, to Enjoy.

Possidere, κεκτῆσθαι
Habere, Tenere
Occupare, Usurpare.
Usum, fructum habere
Fructum capere, καρποῦσθαι
Frui, Uti, ἀπολαύειν. Vide to Enjoy.

Possessed with the Devill.

Arrepititius, ἐνεργούμενος
Dæmoniacus, Obsessus.
A dæmonio, spiritu maligno, exagitatus
Dæmoniosus.

it is Possible, or it may be.

Fieri potest, possibile est
Licet, Usu venit
Defendi potest, ἐνδέχεται.

Posterity, vide Successors.

a Post, a Pole, a Pale, a Prop or stay.

Palus, Pertica
Pedamen, Statumen
Pedamentum, Fulcimentum
Adminiculum, Sustentamen
Sustentamentum, Sustentaculum
Cavea pro maleficis & adulteris castigandis superposita posti erecto, a Pillory.
¶ Vallus masculino genere, palus firmior & Ridica, χάραξ
Sublica.

to leave unto the Posterity.

Tradere per manus, Sal. & Liv.
Tradere per successionem
Ad posteros sive literis transmittere
Dare per manus, aliquid veteri usu observatum aut majorum relatu acceptum posteris relinquere.
A majoribus tradita narratione transfundere in alios
Divinitus accepta, viris rursus sanctis ac Deo plenis enunciare, prodere.

Posts or messengers riding post.

Veredarii, Equestres, pegasarii cursores
Nuncii regii, quos Postas appellamus, quasi positos certis in locis, Græcis dicuntur, ἀστάνδαι ἄγγαροι.
Legati, oratores
Ambasiati vulgo, an Ambassadour.
Embassidanes, apocripharii, rerum magni momenti nuncii
Feciales, olim dicebantur penes quos belli pacisque ferendæ jus erat, aliis caduceatores, jam nonnullis paludamentarii vocantur, à paludamento vestis genere quo utuntur
Vulgus omnium pene nationum Heraldos, seu Heroldos vocat, quod summa fidelitate ipsi exercentur, vel principi in denunciatione vel pacis vel belli, aliisque injunctis mandatis exequendis sunt astricti, an Herauld of Armes.
¶ Magister seu præfectus postorum Veredariorum, the Postmaster.
¶ Obire legationes.
Legatum agere, to be an Embassadour.

an earthen Pot, or a stone pot.

Vas fictile, Vas samium.
Tuscum, Vasculum, Caprunculum
Vas luteum, i. ex luto factum
Vas terreum, πιθάκνη
Sesia, substantivum, vas fictile oblongum, apud Livium, a wine pot.
Inde, Sesfola, diminutivum
Diora, a pot with two eares.
Urceus, pen. cor.
Vas saguntinum, Vas testeum
Vas aretinum, apud Mar.
Culullus, Fidella
Testa, apud Hor. Vide a cup.

a Pound.

Libra, Pondo, Talentum
Assipondium, As, assis
ἀσσάριον
Mina vel mna, Græcum pondus
Dispondium, two pounds.

Poverty, Need.

Paupertas, Pauperies
Inopia, πενία, Miseria
Aporia, Calamitas
Infœlicitas, Egestas
Indigentia, Inedia
Penuria, Nuditas, Ærumna
Præcontractissima penuria
Mendicitas, Temuitas

Acerbitas, pro miseria, ex calamitate contracta, apud Cic.
Angustia pro tenuitate & exiguitate fortunarum ac rei familiaris à Cicerone ponitur.

to live in Poverty, or to suffer great poverty.

Vitam in egestate degere
Pauper, Augusti agricultor agelli
Vitam vivere duram
Paupertate & ægritudine tabescere
Inedia, defectu laborare
Domus, sensu parva vel arcta
In egestate vitam ducere
Miserè vivere. Sustinere ærumnam
Pauperum vitam degere
Ærumnis fatigari, sollicitari perpetuis, Ærumnam exigere, Plaut. pro pati.
Aporiari, apud divum Paulum
Summa rerum inopia premi
Plurimis angi calamitatibus
Miseram nimis vitam terere
In summa rerum inopia degere
Ad rastros redire, driven to poverty.

a Pouch, vide Bag.

Power, vide Might.

it lyeth in your Power, it is in your hand.

Tibi integrum est, ἐφ' ἐπὶ σοὶ ἐστι
Tibi in manu est
Tibi liberum est, solutum est
In tuo loco & sano est situm, apud Plautum
In manu est tua, in potestate
In tuis genibus situm est
Est in arbitrio tuo
In promptu est tibi
In te situm est. ἐπὶ σοὶ
Est penes te. ἐπὶ σοὶ κεῖται
In tua voluntate est.
In tuo nutu, judicio.

it is in my Power.

Mihi liberum est. Possum. In arbitrio meo constitutum. Mihi licet.

with all my Power, as much as lieth in me.

Pro virium mearum portiuncula
Pro virili portione
Secundum mensuram virium mearum
Pro viribus meis.
Pro copia, hoc est, pro facultatibus, pro virili
Quantum vires patiuntur
Pro virili mea parte
Pro virili mea. τὸ κατ' ἐμέ
Quod potero enitar.
¶ Pro meo posse, barbarum prorsus est, siquidem infinitivus, non ponitur pro nomine, nisi in nominativo & accusativo, ut est apud Vallam.

to Powre in, to fill drinke or wine.

Vinum, potum fundere, infundere
Potum ministrare
Rorantia largius ministrare pocula
A cyathis esse. Ad cyathum stare
Οἰνοχοεῖν, pro quo vulgus ineptè, propinare dicit. Est enim propino προπίνω dictio Græca, significans præbibere.

to Pray, to intreat, to desire, to demand.

Rogare, Rogitare, Precari
Orare, Deprecari, Postulare
Obsecrare, Fundere preces
Oratum & rogatum habere
Intercedere, Interpellere
Implorare, Desiderare, Petere.
¶ Obtestari. Quæso.
Precibus sollicitare, pulsare, instare
Impensè rogare. δεῖσθαι ἐντυχεῖν.

Per

Per sacra amicitiæ rogare
Precibus frequentare, deposcere
Poscere, flagitare, & efflagitare plusquam rogare, to crave.
Indefessis precibus poscere
Supplicare, ἱκετεύειν, to beseech humbly.
Preces dare, concipere.
¶ Vocare in vota
Invocare, votis lacessere, to call upon.
¶ Interpretari, Intercedere, Intervenire, Rogando quasi impetrare, to pray for some body.
Mediationem agere
Ad pia propensum vota vocare deum
Solemnes voce preces
Adorare per sua vota Deum
Solita fundere voce preces
In prece totus eram
Tollere ad sydera palmas
Tendere manus, Numina, Divos,
Vocare, precari
Supplex manus tendit
Ante Dominum supplex erat manibus supinis
Admovere, adjicere, adhibere, addere preces
Uti precibus, Tentare, Petere, Precari ore.

Prayers.

Preces, Precationes
Orationes, Supplicationes
Παρακλήσεις. Rogationes.
Litaniæ. Supplicia. Vota.

to Praise, to commend, to extoll.

Laudare, Magnificare, Dare decus
Honorem reddere
Numen adorare Dei
Meritos inducere honores
Miro honore colere
Celebrare honorem
Tergeminis honoribus tollere
Extollere, ἐκκαλεῖν
Honoribus accumulare
Miris efferre præconiis
Canere, apud poetas
Canere plenis buccis
Tonare laudes alicujus
Decantare. Cantare
Præconem agere
Creta notare. Exaltare
Palmam præbere
Immodice laudare.
In cœlum ferre, subvehere laudibus, to magnifie.
Alicujus egregias virtutes rara quadam facundia depredicare, laudibus amplificare
Per se satis laudato & vendibili hederam suspendere
Famæ præconio celebrare
Celebrem facere, reddere.
Illustrare aliquem
Illustrem reddere
Preparare, cum accusativo
Vineta crepat mera, Horat.
Dilaudare librum, pro valde laudare
Propagare laudem alicujus ad sempiternam memoriam.
Prosequi stylo, scriptis commendare
Laudibus ornare, extimulare
Comprobare, Approbare
Deum facere, Ebuccinari
Agere laudes, etiam est laudare
Commendatum reddere
Celebrare, ἐγκωμιάζειν
Laudibus prosequi, tollere
Sermonibus, laudibus evehere, efferre, afficere, celebrare, glorificare, vehere.
Commendare. Probare
Cumulare laudibus aliquem, Plin.
Ferre nomen in astra, ferre ad æthera, astra, cœlum, omnia apud Virg. pro supra modum laudare, summa laude prosequi
Utroque pollice laudare
Prædicare διαγορεύειν
Depredicare laudes alicujus
Buccinari. διάσωμα ἔχειν
Agere encomiastem, ἐγκωμιάζειν
Et aliquando quemadmodum, bene audire

audire Latinis pro laudari, prædicari, probari ponitur. ita Græci ἀκούειν dicunt.

to Praise, to magnifie, to Extoll himselfe.

Se ferre laudibus
ἑαυτὸν αὐλοῖν
Semet canere. Se jactare
Laudare seipsum
ἑαυτὸν ἐπαινεῖν
Se alicui venditare
Sui tibicinem esse, agere
Seipsum commendare.

Praise, Honour, Glorie.

Gloria, δόξα, Fama
Decus, φήμη, Laus
Pæan, pro quacunque laude
Præconium, Honor
Titulus, Existimatio
Splendor, Nomen
Opinio celebris. Vide Honour.

to get Praise, or renowme, vide Honour.

a Pratler, a Babler, a Trifling Jester.

Dicax, Dicaculus, Nugo
Nugator, Congerro
Confabulo, Rabula. Vide Babler.

to Preach.

Concionari
Sacri verbi semina diffundere
Concionem habere
Disseminare, seminare, edere verbum Dei.
Sacro de pulpito docere populum
Agere ad populum
Agere ecclesiastem.
Facere verba ad populum
Pluggesto denunciare.

a Preacher, a Minister.

Spirituale semen verbi Dei disseminans. Concionator
Præco verbi divini.
Ecclesiastes, ἐκκλησιαστής
A sacris concionibus
Declamatoris, concionatoris munus obiens apud populum
Ecclesiastæ fungens munere
Publicum concionatorem agens
Sincerus Evangelii præco.
Idoneus verbi divini dispensator.

a Preface, vide Prologue.

to Preferre, vide to Promote.

a Prelate, vide a Bishop.

in the Presence, or before the face.

A fronte, ἐμπροσθεν
Coram, cum ablativo
Ante oculos. Ante conspectum
In conspectu, ἐνώπιον cum genitivo.
ἀπένδωτι
Ante pedes, In oculis
Ob oculos, id est, ante
Præter oculos Lælii, apud Ciceronem, id est, ante
Sub oculis. In præsentia
Aliquo præsente, vidente, cernente.
Vide before the doore.

Presents, vide Gifts.

to Preserve, vide to Defend.

Presumption, vide Pride.

under Pretence, shew or colour.

Specie, apud Cic. Sub specie
Sub umbra. Per speciem.
σχῆμα. Sub figura
Sub imagine. Sub pallio.
Sub facie. Sub prætextu

Sub titulo, Sub obtextu
Quæsito prætextu, colore
προφάσει ἵνεκα
Specie viri, falsi nomine
Prætextu honestatis
Sub similitudine, typo, schemate involucro, nomine.

under Pretence of mankinde, like a man, or in likenesse of a man.

Humano in schemate.
Nube sub humana
Mortales inter agens
Forma hominis assumpta
Sub velamento personæ humanæ.

to Prevent, to come before.

Anticipare, Antecapere
Salust. Noctem quæ instabat antecapere, ne quid spatio novaretur
Prævertere, Antevertere
Antevortere, apud Comicos
Prævenire, φθάνειν
Antevenire, προφθάνειν
Occurrere, Præoccupare
Præoccupare vias, Cæsar.
Consilio discutere periculum
Cic. Hoc quod conceptum Respub. periculum parturit, consilio discutiam.
Antevenire consilium, Salust.
Consilium, & insidias eorum antevenire.
¶ Opprimere, καταλαμβάνειν, to come upon one ere he be ware, Terent.
Pater imprudentem opprimit, Deprehendere.
Incautum excipere, apud Virg. & Titum Livium.

to Pricke, vide to Foine.

to Pricke foorth, vide Stirre up.

to Pricke out or take out.

Eximere, Eruere.
Effodere, Extrahere, Vide to plucke out.

Pride, Arrogancie, Presumption.

Fastus, φρόνημα
Superbia, Ambitio
Ostentatio plusquam theatrica
Supercilium, Elatio, Spiritus
Cæterorum contemptus, despectus, Inflatio, Tumor
¶ Spiritu regio, with a stomacke.
Magno & elato animo
Obstinata quadam ac temeraria arrogantia, proudly.
Ambitiosè.
Magno verborum strepitu, magnis verborum ampullis, & turgenti apparatu.

a Priest, a Minister.

Sacerdos, ἱερεύς
Sacerdotii charactere insignis.
Officium sacerdotis agens.
Presbyter Græcis dicitur
πρεσβύτερος, id est, senior, πρέσβυς, id est, senex.
Ad rem divinam faciendam consecratus.
Sacro chrismate litus
Mystes, μύστης, vel mysta Christi, & Symmestes.
Flamen masculini generis
Sacris initiatus, Hierodulus
Sacrificus & per diminutionem & contemptum sacrificulus Græcis ἱερόπωλος.
Dominus pro sacerdote non reperitur apud doctos, est enim vox tyrannica
Phæcasiatus, apud Senecam.

to make a Priest, or Minister, to give holy orders.

Sacris imbuere, Consecrare.
Initiari deponent.

¶ Ad sacerdotalis muneris functionem admittere
Initiari Deo, ministeriis divinis
In sacerdotium numerum assumere
¶ Sanctis fungi ministeriis
Liturgica sacra per dignitatem facere, to be a Priest.
Sacris initiari elegantius quàm ordinari dicitur
Ungi, inungi Christi mystes.

the Principall of a College, vide a Schoolemaster.

Principally, vide Especially.

Princely, Honourably.

Magnificum, Amplum, Splendidum,
Regium, Regale
Augustum, Majestatis plenum
Basilicum, βασιλικὸν
Unde Basilica nux
Pomposum, Attalicum ab Attalo rege hinc tota Attalica
Altus Apollo, Virg. i. magnus
Excelsum, Gloriosum
Ingenti crista coronæ dignum, Vide Excellently.

to Print.

Cudere, τυποῦν, ἐκτυποῦν
Excudere formis æneis
τυποχαράττειν, χαλκοχαράττειν
Typis tradere, Imprimere
Typis excusum orbi tradere
Typis evulgare, Prelo subducere.
Typis stanneis propagare, excudere
Typis in multis exemplaria transcribere.
Prelo literario excudi facere.

a Printer.

Excusor, Typographus
Impressor, ἐκτυπωτὴς
Chalcographus, χαλκοχαράκτης
Bibliographus.

a Prisoner, or Imprisoned.

Captus, Captivus, αἰχμάλωτος
Custodiæ mancipatus
In vincula conjectus, vel in carcerem,
Clausus apud Ulpia.
Custodia apud Sue. & Iurisconsultos φυλακή, Reclusus
Catenatus, Vinctus, δεδεμένος
Custodiæ mancipatus,
Detentus in vinculis
Retrusus in squalentem carcerem
Compedibus oneratus, obstrictus
Patiens pedicas, carceres
Vincula barbara.

a Prison, a Goale.

Custodia, φυλακή, Carcer
Ergastulum, Vincula, Compedes
Nervus, lacus in sacris
Lautomia vel Latomia,
Nervi, Carasia, Vincula
Dismeterium.

to put in Prison.

In vincula, in carcerem quempiam conjicere
Vinculis ac carcere frænare, cohibere
Compingere in carcerem locum angustum, Ferro onerare
Dare, porrigere manus ad vincula
Tradere, committere custodiæ
Gerere cervice vincula.
Tradere in custodiam
Addere captivis vincula
Cogere in vincula vel in compedes
Tradere in custodiis, Sal.
Claudere in solidis tectis
Innectere seu impingere compedes
εἰς φυλακὴν βάλλειν
Clausus tenebris & carcere cæco
Condere in carcerem, Cic.
Carcere ergastulo recludere
Innectere, Impedire, Domare,
Retinere vinculo
Vincula parare
Onerare colla catenis.

Conjicere in nervum
Terent. In nervum potius ibit
Carcerali squalore affligere
Condere in puteum, nervum palicidinas compeditum, Plaut.
Tradere, dedere, in pistrinum, familiares Plauto locutiones
Catenis vincere, religare, compescere.
Abripere, corripere in nervum, cruciatum
Vincula dura pati, perpeti, subire, ferre.
Mancipare carceri
Subjicere colla catenis
Contrudere, trudere, detrudere, claudere in carcerem, εἰ[illegible]
Circundare catenis & teneri catenis
Pædore atque squalore carcerali duriter affli[illegible]are, macerare
Vincire compede
Atro claudere, recludere, carcere
Dare in caveam, Plaut. in capt.
Dare in custodiam, Cic.
Ferreis stringere catenarum vinculis
Claustris penalibus continere
Conjicere in lautumias, in equuleum
Arcere vinculis, Custodia, Cic.
Carceris squaloribus premere
Vinculis arctè stringere captum
Ligno pedes stringere, constringere apud Hier.
τοὺς πόδας εἰς τὸ ξύλον ἠσφαλίζειν, Actuum 16.
Ligno plantas inserere devinctis cruribus, Pruden.
In cippum mittere, **to put in stocks.**
Ligno firmare pedes, Chrys.
Dura compede crura ligare,
Habere in liberis custodiis
Data fide, certo aliquo loco qui præscribitur, non exire, apud Salust. in Catil.

Privily, Secretly, Apart.

Seorsum, κατ' ἰδίαν, Secreto
Privatim, Semotis turbis.

a Privie, a Draught, a Jakes.

Portica med. cor. in publico
Cloaca med prod. ὀχετὸς
Colluviarum, Cæsale
Secessus, ἀποδυτήριον
Larina quasi lavatrina, Græcè ἀπόπατος, ἀφεδρών
Schaphium, lasanum, **a close stoole, a privy seat.**
Trulla pro eodem, apud Mart.
¶ Stercoris cloacas expurgare
Stercus exhaurire
Purgator, expurgator latrinarius.

a Privilege, vide Bull.

a Proclamation, vide Commandement.

Proceed in Gods name, vide Well then.

a Proctor or Atturney.

Procurator, Advocatus.
Patronus, Defensor.
Orator, Tutor, vide **Atturney.**

Prodigality.

Prodigalitas, Effusio.
Profusio, Luxus.
Sumptuum profluvium.

Prodigall, vide Spend all.

Profit, Utility, Commodity.

Emolumentum, Compendium
Commodum, Usus, Utilitas
Fructus, Commoditas
Proventus emolumentorum, vectigalium
Horna Messis, apud Plaut. pro maximo emolumento.
Frugis, frugem in obliquis, sicut res rem, &c.
Lucrum, Lacellum
Adjumentum, apud Cic.

Profitable,

Profitable, Commodious, Expedient.

Commodum, Fructuosum
Quæstuosum, Operæ precium
Conducens. Ad rem pertinens
In commune cunctis expediens
Utile, Ex usu futurum
Frugiferum
Expediens. Conducibile.
Precium operæ haud defuturum putavi.

to be Profitable, to helpe, to profit, to be good for.

Conferre, Valere
Facere, Multum facit ad victoriam animus.
Plurimum adjumenti, commoditatis adferre, Adjuvare.
Frugem adferre, vel fructum
Adjutare, Proficere
Expedire, impersonale, & personale, apud Cic.
Conducere, Prodesse
Commodare, Conferre.
Facere commodo alicujus
Proficuum, fructuosum, frugiferum, esse, Ex usu esse.
Commodo, utilitati, adjumento, emolumento, usui, remedio, frugi, adminiculo esse
In rem alicujus aut etiam è re esse, ut illud in rem tuam erit: è re tua fuerit.
In quæstum, in rem, salutem, utilitatem, usum, commodumque tuum cedet.
Ex usu tuo futurum est, quod pro te faciet. vulgo dicitur
Bono esse, pro commodo vel utile esse, apud Cic. Phil. 2
Interest omnium, i. utile est omnibus, Et Cicero ad Att.
Ita quidem spero nobis profici, id est prodesse.
Utilitatem adferre, referre
Refert, in tertia persona pro utile seu commodum esse
Expedit, Interest.

it shall be for your Profit.

Ex usu tuo futurum est
E re tua erit, Erit in rem tuam, in utilitatem, in commodum
In usum tuum, quod vulgo dicunt pro te faciet.

to seeke his owne Profit.

Agere rem suam
Suum colere quæstum, Plaut.
Utilitati propriæ studere
Proprium sectari commodum
Sibi canere, ἑαυτῷ ψάλλειν
Consulere commodo privato, quæstui suo.
Suo commodo, lucrove studere
Intus cavere.
Privato studere commodo
Servire suis commodis, rei familiari, suæ utilitati
Simonidis canere cantilenam
Sibi consulere, prospicere
Hinc Parœmiæ proverbiales
Astutior coccyce.
Ad suum quisque quæstum callidus
Tunica pallio propior est
Genu sura propius.

a Progenie, or Kindred.

Generatio, Genimen
Radix, Genealogia, vide stocke.

a Prologue, a Preface, or Preamble.

Præfatio, Prologus
Procemium, προοίμιον
Præludium, Anteloquium
Prolegomena, Præfatiuncula
Epistola, præambula
Prologium, προλόγιον, quasi proloquium.

to make a Prologue or Preface.

Præfari, Proloqui
Præfationem dicere
προοιμιάζεσθαι, Procemiari
ἀναβάλλεσθαι, προλογίζειν
Præludium facere
Procemium facere
Proludere, Prologo uti.

to Prolong, vide Deferre.

Prolongation, deferring or Lingring.

Prolongatio, Prolixitas, Mora
Profusitas, Protelatio, Cunctatio.

to Promise, to give his word.

Promittere, Polliceri
Recipere cum dativo
Dare fidem
Spondere, ὑπισχνεῖσθαι
Confirmare.

to keepe Promise, or to stand to his promise or word.

Liberare fidem obligatam, astrictum
Promissum præstare, servare, solvere, ἀναδέχεσθαι
Sancte præstare quod promiseris
Datam fidem servare.
Promissis stare
Conficere, i. efficere promissum
Fidem effectus astruet, exitus prodet.
Implere dictorum fidem
Facere promissum vel implere
Promissis manere, apud Virg.
Præstare quæ pollicitus es
Fidem servare, apud Virg.
Promissorum fidem non irritam facere, sed re præstare
Satisfacere promisso.
Sacramentum custodire, & votum implere quod responderis. Amb.
Servare alicui fidem
Promissis parere
Promissum tenere
Reluere fidem
Promissa patrare, reddere, persolvere
Liberare fidem
Stare promissis
Voto se liberare
Firmare promissa factis
Exhibere rem promissam
Amici fidem liberare
Dicta ac facta præstare
Præstare, Persistere
διαμένειν, Manere dictis, Virg.
Stare conventis, conditionibus, pacto, verbis, promissis
Manere conventis, promissis, in conditione atque pacto usque in finem
Manere, permanere in proposito, susceptoque consilio, in sententia sua
Servare pacta, ἐμπεδοῦν
Permanere, Perdurare
Consistere, Perseverare
Constare. Non credere
Sibi constare. Stare in sententia
Manere verbis suis
ἐμμένειν τοῖς λελεγμένοις
Sui manet similis, apud Suet.
Nihil de sententia priore mutare.

to breake Promise, to goe from his word.

Fidem fallere, mutare, frangere, solvere, exigere, corrumpere, non servare, præstare quod promiseris
Tua verba, pollicita, pondere carent.
Fidem rumpere, solvere.
καταλύειν πίστιν
Fallere dextram, Virg.
Promissis minime stare
Fidem non servare
Fidem Gallico more prostituere

Fidem Gallorum more ad omnem fortunam pro arbitrio intervertere, plerumque enim fit ut eorum facta cum dictis videamus discrepare.
Promissionis rationes perturbare.
Fidem consumere. Vide to breake

to Promise by his faith and truth.

Fidem obligare, astringere, obstringere, ἐγγυᾶν
Sanctè promittere
Iurisjurandi sacramento polliceri
Fidem firmare dextra, juramento
Condicere, apud Suet. & Cic.
Recipere in se, ad se, apud Terent, to stand to it, to take upon him
Se præstiturum promittere
ἀναδέχεσθαι, τὸ ἐφ' ἑαυτῷ δέχεσθαι.

Promises, covenants, agreements.

Sponsiones. Promissa
Fides intemerata. Receptum
Pollicita. Pollicitationes
ἐπαγγελίαι, Promissiones
ὑποσχέσεις
Stipulationes, vocabulum jurisconsultis usitatissimum.
Pacta, Conventiones
Pactiones, Vota
Fœdera, Ius juranda, Iuramenta.

to Promote, to advance, to preferre.

Locare aliquem in gradu amplissimo dignitatis
Ad amplissimos honores perducere
Promovere ad amplissimas procurationes.
Obscuram familiam è tenebris in lucem evocare
Largis honoribus ornare.
Ad amplissimum, altissimum dignitatis gradum provehere
Ad summum rerum apicem evehere, efferre, exaltare, extollere, erigere.
Illustrare alicujus nomen, vel aliquem scriptis aut literis posteritati commendare.
Promovere gradu, honore
Illustrem reddere
Eximere numero.

to be Promoted, preferred, or advanced.

Ad summum imperium per omnes honorum gradus efferri
Altius in authoritatem conscendere
Ad pinguiorem fortunam evehi.

Prone, vide Inclined.

to Pronounce, to utter, to speake out.

Eloqui, Effari, Promere
Exprimere, ἀναφωνεῖν
ἐκφέρειν, Pronunciare
Enunciare, Oratione promere
Proferre, Rumpere vocem
Proferre rem palam, Teren. in Heau.
Conceptam animi indignationem promere. Expedire, ut paucis expedi.
Verbis, oratione consequi
Evomere & expuere metaphoricè, quod dolor mentis non sinit reticere, dicare
Effundere, Cic. Omnemq; suum violentum furorem in me effundere.

to Prove, or assay by all meanes.

In omnia se vertere
Nihil relinquere intentatum, intactum
Rem universam periclitari
Omnem movere lapidem
Πάντα λίθον κινεῖν
Omnem rudentem movere.
Omnem jacere aleam, vide to attempt.

Proper, vide Apt.

to Prop, to stay, to underset, to make sure.

Statuminare, Palare, Fulcire
Statuminibus, sepibus firmare
Ruinæ manum supponere
Humeris suppositis fulcire, inhærere
Labentem, pene collapsam domum reparare, erigere, fulcire
Succollare, apud Suetonium, to set the necke under.

a Prop or stay.

Fulcrum, Suffentaculum, Fulcimen
Tibicen, Columna. Vide Piller.

to Prophesie.

Canere, Divinare
Præsagire, Vaticinari
Augurari ut Augurare, Ariolari
Prophetare, Profari, Prædicere
Sæpe sinistra cava prædixit ab Ilice cornix. Vide to gesse.

a Prophesie.

Vaticinium, Oraculum
Præsagium, Augurium
Fatum, Arcanum
Sortes faticinæ, Tripodes
Cortina, Prophetia.

a Prophet, a Poet, a Southsayer or Deviner.

Propheta, Vates, Vaticinator
Aruspex, Præscia corda
Fata canens, augur
Fatiloquus, Hariolus, Haruspex.

a Prose, Oration or writing.

Prosa, quasi profusa
Verba soluta, Cic.
Isocrates verbis solutis numeros prius adjunxit.
Prosaica oratio, πεζὸς λόγος
Oratio soluta, modis solutis.
Pedestre, dicendi genus
Oratio libera, metro non ligata, ignorans carminis leges
Oratio pedestris, sic enim vocant πεζὸν λόγον, id est, peditem, pedestrem non à pedibus meretriciis, sed quasi humi gradientem, aliquid habens humile, submissum, comparatione carminis: sicuti Poeticè disciplinam Græci ἱππικὴν vocant, quasi equo vectam & sublimiorem, ex poesi enim velut ex perenni fonte omnes oratoriæ vires manarunt, authore Macrobio.
Pede soluto scribere.
πεζογραφεῖν, i. prosam scribere.

to be in Prosperity, to live prosperously.

Prosperitate frui.
Prosperam ducere, agere vitam
Tibi tempora Veris erunt
Mea navis fertur amico vento
Dum juvat & vultu ridet fortuna sereno.
Donec dives, vel fœlix eris, multos numerabis amicos:
Tempora si fuerint nubila, solus eris
Dum mea puppis erat valida fundata carina.
Dum flavit velis aura secunda meis
Dum mea per placidas cymba cucurrit aquas
Dum me levis aura tulit
Dum placidos portus navis habet
Sinus implevit secundos
Secunda fortuna cadit
Est velis aura secunda meis
Venit inceptis mollior aura meis
Servare modum rebus secundis.

Prosperity hath friends, Adversity none.

Fortuna prospera, secunda, commoda, optima, benigna, bona, placida, facilis, multos habet amicos, res ad

ad voluntatem fluunt commodis abundat, Amicorum copia, multitudine floret.

¶ At fortuna adversa, infensa, infesta, iniqua, difficilis, dura, acerba, parum prospera, secunda, benigna, inimicos habet, parit plurimos, amicum nullum, laborat amicorum inopia, amici omnes eam destituunt, deserunt, relinquunt Ab ea discedunt, recedunt.

Prosperously, vide Luckily.

to Prostrate, to fall downe at ones knee or foot.

Procidere, accidere ad genua, Terentius.
προσκυνεῖν
Pedibus advolvi, provolvi
Procidere. In faciem procidere
Mittere, abjicere se ad pedes alicujus
Supplicem fieri, ad pedes se provolvere, vestigia manibus stringere
πόδας τὸν καταβάλλειν.

I will Prove my doing.

Omnino constitui, decrevi, deliberavi, meum factum probare, purgare, rationibus tueri, id mihi propositum, planeque certum est, ut rationem reddam consilii mei, agere, defendere, sustinere meam causam prorsus volo, argumentis minimè dubiis ostendere, rationibus persuadere, non me casu, non temerè, non inani quadam voluntate, repentino mentis impetu, nulla satis firma, certave causa commotum, adductum, impulsum.

Quod feci ostendam jure factum, consilio factum, optimis de causis, ratione suadente, ratione duce, certo judicio, rectè & consideratè ita factum, ut reprehendi non possim, ut mihi temeritatem, imprudentiam, inopiam consilii nemo possit objicere.

Nemo possit in controversiam, in dubium vocare, meritò damnare, vituperare, accusare, exagitare.

a Proverbe. vide Common and Rumor.

a Province, a Region, a Circuit.

Provincia, ἐπαρχία
Regio, χώρα
Tractus pro regione, apud Cic.
Ora, ἀκτή, sed ferè semper regio littoralis ita dicitur
Plaga, tractus, clima, ad cœlum referuntur.

to Provoke to wrath, vide to Egge, to make Angry.

a Provocation, a stirring or moving.

Provocatio, Incitatio
Irritatio, Irritamen
Irritamentum, Incitabulum
Incentivum, Instigatio, Illecebræ.

Proud, arrogant, glorious.

Elatus, Fastidiosus
Superciliosus, Superbus
Inflatus, Fastu turgens,
Ambitiosus, Gloriosus
Gloriæ cupidus, Arrogans
Avidus laudis, Magniloquus
Sibi nimium placens
Protervus, Fastuosus, ὑπερήφανος
Omnes præ se contemnens, despiciens.
Flagrans ambitione, homo ventosissimus.
Omnibus se anteponens, præferens
Turgidus, Tumidus.
Arrogantiusculus, Gloriosulus
Xerxes, Exostræus
Tarquinius Maximus
Narcissus, Ardelio

In armis accisans, Proverb.
Immodestus
Arrogantiæ non ferendæ
Arroganter nihil non sibi vendicans
Elatio contumacis animi spiritu
Impotenti opinionis suæ persuasione sublatus, Insolens
Sui tibicen, Præco, Buccinator
In efferendis propriis laudibus quemvis Thrasonem, quemvis Pyrgopolinicem superans, Eras.
Populari aura erectus cœlum se scalpere putans
Pavi in morem, ad adulantium voces sese dilatans
Phaniæ janus proverb.
φανίε θύρα.

to be Proud or arrogant.

Efferre caput, animos
Efferri animo, Mirari se
Habere animos sublimes. Ovid.
Immani turgere philautia
Vanis extolli spebus, egregiis malorum factis
Omnes præ se contemnere
Circumspicere se magnificè
Corrugare, obducere, contrahere frontem
Pennas, cornua, cristas tollere
Inflare buccas, Tituli tangi amore
Ingredi Iunoniam
Magnificè incedere
Fastuosius ingredi, Cum fastu ire
Fastus inest illi sequiturque superbia formam
Inferre se basilicè, Plaut.
Caudam jactare popello
σοβαρίζειν διὰ πλατείας
Caudam trahere
Vertice supra cœlos sese ferre
Nimium sibi placere, to set too much by himselfe.
Digito cœlum attingere, pro animo effervescere
Animos tollere, Tollere, Tumere
Magnos remittere flatus
Efferri superbia, fastigio & contumacia
Ardor est illi nominis quærendi
Efferre sese, Intumescere
Inflari, Insolescere
Fastu turgere, Ampullari
Insolentius efferri
Attollere, contrahere supercilium
Erigere cristas, supercilia
γαυριᾶν, ὀφρυοῦσθαι
Insolenter tumere, Superbire
Extolli, μεγαλοφρονεῖν
Tollere supercilium, ἐξοφρυοῦσθαι
Sumere spiritus, to become proud.

to Publish, to set abroad.

Publicare, Divulgare
Evulgare, Ædere
Ædere in lucem
ἐκδιδόναι, Pandere secreta
Emittere, Expromere
Foras dare, Propalam efferre
Exhibere, Efferre
Ex umbra in solem educere
In publicum extrudere, diffundere.
Serere in plebem
In faciem, in publicum dare
In publicum proferre, emittere
Hominum judiciis exponere
In medium proferre
εἰς μέσον ἄγειν
Dare in conspectum, in manus hominum, in vulgus
Sub diura rapere, Horat.
Efferre, ferre foras, palam in publicum, in lucem, vide to bewray.
Arcanum enunciare, detegere
Proferre in lucem, & apertum, in apricum, Horat.
Quicquid sub sole est, in apricum proferet ætas
Mittere in conspectum, ora
Coram adducere, to bring forth.
Occultum, arcanum prodere, manifestare, ἐκφαίνειν
Promulgare, Differre
Vulgare, Prædicare
Vulgo ostendere
Spargere, Evulgare.

Palam

Palam ferre. vel facere
In lucem proferre.

a Pudding, a Sawsege.

Farcimen, ἄλλας
Botulus, Botellus, Lucanica
Hila, ἐγκοίλιον, unde diminutivum Hilla apud Horat.
Apexabo, fartum ex sanguine, A blacke Pudding.
Tomaculum vel tomacum, & Tomacina, ex jecore fit porcino minutatim conciso, κόμμα
Farcimina pensilia, Faliscus
Isicium, aliis dicitur Isicium.

a Pulpit.

Suggestum & Suggestus, pro eodem ἀναβάθρον
Analogium, vel ut nonnulli scribunt λογεῖον.
Cathedra concionatoria
Gradus ligneus in Esdras. βῆμα
Concio quoque Latinis locum significat, unde habetur concio, hoc est scenam vel suggestum, unde dicimus in concionem ascendere, Cic. ad Attic.
Pulpitum, Auditorium vulgo dicitur ἀκροατήριον
Ambon, onis, barbarum, in hac significatione, à plerisq; censetur, ἄμβων tamen Græcis locum æditum significat, Rostra, orum, Plin.

to Punish, to Torment, to Vex, to Chastise, to Correct.

Torquere, Punire, Affligere
Adflictare, κολάζειν, βασανίζειν
Cruciare, Ædere cruciatum
Pœnam vel pœnas de aliquo sumere
Exemplum in aliquem ædere
Per quæstionem extorquere, explorare veritatem, to racke.
Habere quæstionem de aliquo adhibitis tormentis.
Severè facinus alicujus accipere, est acre sumere supplicium.
Animadvertere cum accusativo constructum intercedente præpositione In
Quærere in aliquem
Irrogare pœnam
Sumere, exigere supplicium ab aliquo.
Exercere pœnis
Exercere pœnas in aliquem, Virg.
Pœna adficere
Accipere cruciatu aliquem pro malefactis, fascibus cedere.
Excarnificare, Plectere.
Mulctare, Ferire, Augere
Macerare, Emacerare
Coercere, Corrigere
Castigare, Emendare
Discruciare, Distorquere,
Cruciamenta exercere
Cruciatum admovere, vel tormenta
Pœnam infligere
Cruciatum afficere, vel conficere
Quæstionem exercere in sicarios, Cic.
Exquirere
Quæstione exprimere
Inquirere vitam alicujus
Vindicare, Ulcisci.

a Punishment or correction.

Supplicium, Tortura
Tormentum, Adflictio
Cruciamen, Cruciatus
Pœna, Punitio.
Quæstio, Animadversio
Mulcta pro pœna pecuniaria
Castigatio, Ultio, Vindicta.

to be Punished, or to suffer punishment, to abide chastisement, or correction.

Pœnas dare, δίκην δοῦναι
Pendere pœnam, Dedere pœnas
Veterum malorum supplicia expendere, i. solvere
Pœnas cum sanguine poscunt.

Explere

Explere pœnas, Dependere
Luere, Carnificari, solvere
Reddere, Persolvere, Exolvere
Cruciari, Pœnas luere
Illum suis abstulit error
Esse in pœna, Offensas ulcisci
κολάζεσθαι, Adflictari
Affligi, Plecti, Puniri
Subjicere quæstioni
Suscipere pœnam scelere dignam
Persolvere pœnas graves justasque
Cruciatus perferre
Pœnas sumere
Supplicium dare, haurire, subire
Affici, exerceri cruciatibus, pœnis, plagis, suppliciis, tormentis
Facta luere pœna venit
Sequitur, Revertitur, Redundat
Superat, Rabie culpa minor.
¶ Dare in tormenta, ad supplicium dedere
Te triste manet supplicium
Dare in cruciatum, in quæstionem, condemned to the racke.
Dare in pistrinum
Urgeri pœnis
Damnare in metallum, in opus perdifficile.

Purblinde, vide to see but a little.

Pure, vide Chast, Cleane, and Upright.

Puritie of life, vide Chastity.

---

to Purge, to Excuse, or Cleare himselfe.

Purgare, expurgare se, Lavare, to wash.
Excusare lapsum
Expedire se à crimine, à culpa
Uti protextu patrocinioque imprudentiæ.
Ignorantiam causari
Inscitiam obtendere
Excusationem imprudentiæ prætexere, adducere
Excusationis velam obtendere
Scelus verbis obducere, obvolvere decoris
Verborum ambagibus obvolvere
Aliquid in causam ducere
Excusationis umbram obtendere, objicere, opponere, obducere
Culpam deprecari & excusare
Agere ambages, apud Plaut.
Veram quandam causæ speciem adumbrare, apud Cic.
Impedimenta excusandi gratia adferre.
Depellere criminationes oblata à se
Adscribere ætatis imprudentiæ
Conjicere culpam rei in multitudinem
Fucatius criminis causam amoliri
Solvere verbis, apud Terent.
Multis fucis rem phalerare.
Sublevare aliquem
Culpa liberare
Culpam dimovere
Ex culpa eximere.
Excusare, προφασίζειν
Prætexere quempiam per fucum coloremque excusationis
Allegare, causari
Prætendere, προτείνεσθαι
Oblevare, prætextum facere
Prætendere, obtendere colorem
Prætextum, colorem, velamentum quærere.
Adferre in purgationem, excusationem, ἀπολογίαν
¶ Accipere, admittere excusationem, expurgationem
Causam accipere
Excusatum habere.

Purgation, vide Excuse.

Purple.

Purpura.

Purpura, Ostrum
Murex, πορφύρα
Conchylium, vel conchyle
Coccus vel Coccum
Blatta, Pelagia

Purple or Violet colour.

Color purpureus, ὄστρειν
Molochinus, Blatteus
Coceeus, Coccineus
Tinctura, Sardonica, Sarrana
βάμμα σαρδινικὸν
Color Tyrius, Muricinus
Ostrinus color
Pelagium.

a Purple garment.

Vestis purpurea, Purpura
Ostrina vestis, Tyria
Murice tincta, Sarrana
Coccinna Conchyliata vestis
Porphyracia purpurata
Porphyris, a scarlet garment.
Muricè ebria, saturata
Vestis coccinea in Evangelio
Et coccinea, intelligitur enim vestis
Ianthina vel Tyriantina, i. violacea, purpurea.
¶ Molachinarius
Purpurarius, a scarlet purple dier.

a Purpose or Intent.

Institutum, Inceptum
Propositum, Conatus
Voluntas, Expectatio
Animus.

nothing to the Purpose, unlike, cleane from the matter.

Alienum à re proposita, ab instituto sermone, à proposito
Nihil ad rem
Nihil ad versum
οὐδὲν πρὸς ἔπος
Extra callem
Nihil ad Bacchum
De curru delapsus

ἐξημαξευμένος, hodierna quoque die vulgo usurpatum
Oblatus propositi
Alio se transferens.

of set Purpose, vide Wilfully.

to goe from his Purpose, vide to Digresse.

to returne to his Purpose againe.

Redire, reverti, recurrere ad institutum
Flectere verba, orationem ad propositum
Institutum repetere
Primarium thema prosequi, repetere
Ad rem redire
Reverti ad ea unde quis digressus sit.
¶ Ut ad id quod institueram, quod prius cœpimus dicere, nostra se recipiat oratio
Ut ad id quod institueram revertar
Satis digressi, revertamur ad propositum.
Redeat unde aberravit oratio, Cic.
Ut institutæ orationis exitum aliquando expediam
Se eo jam se oratio nostra referat, unde digressa est.
Vides quo me digressio impulerit, vela retraham, & ad Apostoli verba revertar
Ut ad institutum revertar sermonem
Ad eum de quo nobis instituta est oratio redeamus
Ad te N. nostra redeat oratio
Ad eos accingar
Nunc ad institutum recurro
Paululum digressus ad institutum revertar
Remigrare nunc ad argumentum volo.

to Purpose, vide Determine.

a Purse, a Bag.

Pera, Perula, Ascopera
Marsupium, Vide Bag.

a Purse-maker.

Locularius, Crumentarius
Marsupiarius, βαλαντιοποιός.

to Put away, or to send away.

Amandare, Ablegare
Et per metaphoram
Extrudere, Amoliri
Submovere, Amovere
Exturbare, Expellere
Exigere procul
Admittere, to send away.
Dimittere, to let goe.
In longæ difficilisque peregrinationis discrimen mittere
Transferre in peregrina, to carry away.
ἀποπέμπειν, vide to remove.

to Put backe, to set lesse by.

Posthabere, Postponere
Longe & retro ponere, posteriorem ducere, Cic.
Suam salutem posteriorem saluti communi ducere
Postputare, pro posthabere, apud Terent. Vide to set nought by.

to Put one in another mans place or roome.

Substituere, Subordinare
Subdere in locum alterius
Plinius: In locum erasorum subditi fuerant
Subrogare
Constituere aliquem in locum suum
Sufficere activum, sed frequentius
Suffici sub voce passiva
Succedere in alterius functionem, locum aut provinciam, to come in another mans place.
Subrogari, Demortui loco legi.

to Put in remembrance.

Aurem, auriculam vellicare, premere
Vellere, tangere
Memoriam excitare
Referre memoriam alicui, Cic.
Reducere in vel ad memoriam, ad cogitationem, to put in mind.
Redigere, revocare in memoriam, to call to remembrance.
Memoriam refricare, suffricare, sed in malam fere partem. Admonere
Memoriam leviter renovare
Commonefacere, cum duobus accusativis, vel accusativo & genitivo
Dare recordationes jucundas conscientiæ, Cic. pro in memoriam revocare
Fodere latus, Pungere
Stimulis fodere, ἐγχρίπτειν
Tangere aliquem cubito
Ignatium dare.

Put unto, vide Added.

to Put out.

Expellere, Excludere, Abigere
Elicere, Ejicere
Extrudere, Excutere
Exigere, Vide to thrust out.

the thing, cause or matter, is Put off or delayed.

In Ianuarium rejecta, producta, prolata, prorogata, protecta, protusa res est
Cave ne mihi spatium producatur, dies proferatur, tempus prorogetur, mora injiciatur.

you have Put me out of feare or doubt.

Abstersisti, eximisti mihi omnem metum, omni me liberasti metu, effecisti, ut omnem timorem deponerem, ut auderem, forti animo ut essem

Ut animo urgerem, ne quid timerem, ut metu vacarem
Animum meum confirmasti, ad fortitudinem revocasti, afflictum excitasti
Factum est à te, ut animus meus, qui jacebat, exurgeret, excitaretur, erigeretur
Effecisti, ut animus meus sese colligeret atque confirmaret, roborisque multum reciperet
Languebat antea animus meus: tu, ut valeret ac vigeret effecisti.

Q

to Quaffe, to Drinke up all, to play Carous, or all out.

Ebibere, ἐκπίνειν
Exhaurire, Evacuare pocula
Ad fundum usque bibere
Usque ad feces potare
Exinanire calicem
ἐκκενεῖν
Rigare pectora sicca mero
Haurere pateram, pro haurire, dixit Virg.
Restinguere sitim
Ingentia exiccare pocula
Certando plenos evacuare cados
Ingurgitare, Absorbere
Plaut. Plenam vini amphoram ingurgitat, i. avidè tanquam gurges absorbet
Æquali haustu respondere
Siccare calices, apud Hor. in 2. sa.

to Quake or tremble.

Quatere, Tremere
Contremere, Tremiscere
Concuti, Intremere
Trepidare, Tremiscere
Tremefacere.

Quaking or Trembling.

Tremens, Tremebundus
Tremulus, Trepidus
Horridus, Tremiscens
Horridulus.

a Quaile bird.

Coturnix, quam nonnulli Hebræorum scribunt esse Porphyrionem, nonnulli Latinorum Qualeam vocitant ὄρτυξ
Ortyx, Ortygometra autem rex coturnicum quæ alias dicitat, quum maria tranant, quæ globatæ vehementius properantes ubi terram præsentiscunt noctu aliquando vela incidunt, & præponderatis finibus alveos invertunt, ut scribit Soli.

to Qualifie, vide to pacifie.

to Quarter, or to cut in Quarters, Parts, and Peeces.

In quartas dividere
In quatuor frusta dissecare, eaque palis suffigere locis æditioribus.
Dividere membratim, apud D. Hieronymum
Frustulatim dissecare
In frusta minuta dare, secare, concidere, Virg.

to Quench, or to coole the heat.

Extinguere, Restringuere
Refrigerare.

to Quench or Asswage thirst.

Levare sitim, pellere, propellere
Sitim restringere, apud Virg.
Sedare sitim
Sitim reprimere, relevare.

a Quern, vide Mill.

Quicke, vide Swift.

Quickly, vide out of Hand.

Quicknesse of wit, vide Sharpnesse of wit.

Quiet, Still, Patient, Milde.

Quietus, Ociosus
Lentus, Securus
Mollis, Placidus
ἀεργὸς, Tranquillus
Iusti & æqui studiosissimus
Pacatus, Placatus
Facilis. Vide Meeke.

a Quiet life or minde.

Vita quieta, tranquilla, facilis, ab omni cura aliena, vacua, perturbationum expers, ab omni molestia remota, sejuncta, separata, segregata, disjuncta, nullis rerum humanarum fluctibus agitata
Ocio fruens jucundissimo, commodissimo, uberrimo.

the Quinsey, a disease.

Angina, ab angendo nomen habet, i. cruciando, suffocando
Synanche. Συνάγχη. Tonsilla
Squinancia barbare dicitur.

to Quite, to Discharge, to Forgive.

Debitum remittere
Condonare argentum, Terent.
Condonare creditum, Sal.

a Quittance.

Chirographus
Receptio
Acceptilatio Latinè, idque propriè.
Quitantia, Iurisconsultis usitatior vox
Apocha, ἀποχὴ.

a Quiver for Arrowes.

Corytus, γωρυτὸς med. product. apud Stat. & Virg. theca sagittarum pharetra, Virg.
Depromunt tela pharetris.

R.

a Racke or Torment.

Cruciatus, us, Tormentum.
Tortura, apud Iurisconsultos.
Equuleus, Fidiculæ, arum.

to Raile or speake spightfully against one.

Conviciari
Figere aliquem maledictis
Lingua petulantissima consectari aliquem, Cic.
Iactare probra in aliquem, Liv.
Ignominiis aliquem concidere
Voce aliquem violare
Insectari aliquem maledictis
Convitia fundere & probra ingerere,
Omnibus contumeliis afficere & onerare, Cic.
Alicui insultare
Verba canica latrare, Ovid.
Verborum contumeliis aliquem latrare, rodere, vellicare, Cic.
Allatrare dignitatem alicujus, Liv.
Maledicta in aliquem conferre vel conjicere
Conviciis & sibilis aliquem consectari, Cic.
Bacchari in aliquem, Terent.
Lacerare vel laniare probris
Evomere orationem virulentam ore impuro in aliquem
Dente maledico vel livido carpere aliquem, Hor. Vide Checke.

a Raile for a woman.

Amictorium, Ralla

Anabalagium vel dium
Flammeum & Flammeolum.

a Rafling tongue, vide Tongue.

Raine, a shoure of raine.

Imber, ὄμβρος
Pluvia, ὑετος
Undæ pluviales
Pluvia gravari
Iupiter pro pluvia poëtis
Nimbus
Pendula cœlestes libra movebat aqua
Hyada sævis clauserat anser aquis
Fervet Aër imbribus, Æther nimbis
Hyades taurinæ cornua frontis
Evocat, & multa terra madescit aqua
Ingeminat densissimus Imber
Densi funduntur ab æthere nimbi.

to Raise the siege.

Liberare obsessos, civitatem obsidione, apud Cic.
Eximere obsidione, apud Liv.
¶ Obsidionem solvere, & solvere obsidium, Taci.
Ab obsidione desistere, absistere maximo dedecore. Vide to breake the campe.

to Raise up from death to life, vide to Awake.

a Rake.

Rastrum & raster
ἀγρεῖφνα, Rastellum.
¶ Rastellis stipulam de pratis eradere.
Fœnisiciæ addere cumulum, Varro, to rake together.
Herbas cædere, to mow hay.
Subsecatum fœnum versare furculis, & colligere
Corradere fœnum, idem, to gather hay together.
Pectinare segetem
Rastris pectere vel carminare, to harrow corne.

a Rascall, vide Knave.

Rash, vide Unadvised.

a Rattle, vide Clapper.

a Ravenour of meat, vide Glutton.

to Ravish a virgin by violence.

Virginem stuprare
Violare per vim.
Depudiare, Corrumpere
Constuprare, Vitiare
Imminuere virginem, apud Lact.
Stuprum inferre, offerre
τὴν κόρην διαφθείρειν
Expugnare pudicitiam
Vitium, vim inferre & adferre virgini
Facere stuprum nefarium cum sorore germana, Cic.
Virginalem pudorem solvere
Virginem opprimere, comprimere, obruere
Offerre stuprum per vim, Cic.
Offerre vitium virgini per vim indignæ, Terent.
Inferre incestum puellæ
Exercere stupra, Asco.
Designare stuprum
Cogere fœminam indignè pati
Humiliare, in eadem significatione ponitur, Gen. 34. & Hier. 3.
Vi abducere filiam, Cic.
Rapere, arripere puellam, virginem
Virginem ludificari, pro decipere, vide to deflowre a virgin.

to Ransome, or Redeeme.

Redemptionibus & extortionibus ingentis

gentis pecuniæ captivos premere
Incendia indicta & direptionem suorum ab hoste redimere
Cogere ad conflagrationis redemptionem
Redimere vitam se suaque
ἐκπυρίζειν
Pignora cadere pro vita redimenda rebus servandis.

to Reade, or Reade over.

Legere, Relegere
ἀναγινώσκειν
Revolvere, Perlegere
Lectitare, Recensere
Vellicatim legere, i. oscitanter
Occupata mente circa plurima.

to have Readie, or in Readinesse.

In manu habere
Ad manum habere
προχειρίζειν
In promptu habere
In numerato habere
Ex parato
Tanquam de Narthecia, proverb.

to make Ready.

Parare, Adparare
Aptare, Adaptare
Coaptare, Præparare
κατασκευάζειν
Concinnare, Instruere.

Readily.

Factu proclive, Facile
πρόχειρον, Promptum
Paratum, Extemporaneum
Expeditum, tam de rebus quàm personis dicitur
Præ manibus, μετὰ χεῖρας
In promptu, in manu
Ad manum, Obvium
In precinctu. Passim obvium
Paratè, Præstò
Procliviter, Alacriter
Promptissimè.

a Railing tongue, vide **Ill tongue.**

without Reason.

Præter æquum & bonum
Violatis omnibus gratiarum legibus
Excussis rationis frænis.

by Reason, vide **to Declare, to shew.**

a Reason, vide **Cause.**

Reasonable, vide **Likely,** & supra **Lawfull**

to Rebate in a reckoning, vide **Abate.**

to Rebell.

Descire, Desciscere, ἀφίστασθαι
Deficere, Rebellare
Ab imperio deficere
Republica retrocedere
Colla jugo subtrahere
Rebellionem moliri, facere.
¶ Transfugere
Deficere ad Francos, ad Turcam
Conferre se ad hostes, Cic.
Deficere ad regem, Salust.
Transire ad hostes
Imperium detractare
Novis rebus studere
Insurgere in principem
Obsistere, vel resistere principi armis, Rebellare
Oppugnare regem capite & diademate, Armis se regi opponere.

a Rebell.

Debellator, Desertor
Rebellis, Defector

Oppugnator, Apostata
Refractarius, Perfuga
Transfuga.

to make a Rebellion, vide Uprore.

a Rebuke.

Probrum, Opprobrium
Dedecus, Turpitudo
Improperium, Ignominia
Vituperium, Infamia, Nota
Crimen, Labes, Macula. Vide **check, dishonestie.**

to Rebuke, vide to Brawle and Correct.

to Recite, vide Rehearse.

Recreation, vide Comfort.

to Reckon, vide to Account, and to Number.

to set on the Reckoning or Account.

Referre in rationes
ἀπογράφειν, Referre in acta
In rationem inducere
In rationarium adscribere
In rationem reducere
Inferre rationibus
Rationibus inferri vetabat, apud Suetonium.
Ratiocinatio in precium mandare
In volumen, in calendarium referre ἀπογράφεσθαι.

to Recompence or Requite, to Render like for like, to be even with.

Sarcire, Resarcire
Pensare, Repensare
Restituere, Refundere
Remetiri mensura eadem
τὴν ἴσην μετρεῖν
Reddere, Reponere
Compensare, Retribuere
Redimere, pro compensare ponitur
Referre gratiam, in malam partem, apud Cic. in Salust.
Rependere vices, apud Budeum
Eodem propinare poculo
Parem referre gratiam
Hostire & rehostire
Ex eodem cogere ut quis bibat poculo.
Par pari respondere, Terent.
Paria facere, Rependere
Malo nodo malum quærere cuneum
Æquum dare
Vicissim reponere, ἀντιβάλλειν
Par pari referre, reddere
ἴσον ἴσῳ ἀποφέρειν
Grates persolvere dignas, & præmia reddere debita
Bene apud memores, veteris stat gratia facti
Reddere gratiam, vicem meritis
Honorem officii referre
Vi titulum meritis reddere
¶ Recipere talionem, ἀντιπαθεῖν
Eodem bibere poculo
Similes habent labra lactucas
Qualis vervex, talis offa
Par suis meritis ferre præmium
Ferre præmia digna.

to Recompence a losse, to make Amends, or to save Harmelesse.

Pensare damnum, ἀνακτᾶσθαι
Damnum refundere
Dissolvere & compensare damna
Ad assem impendium reddere
Insolidum impensam restituere
Damnum sarcire, ἀναλαμβάνειν
Rependere jacturam
Præmia digna ferre
Damnum præstare, Cic.
Et præstare simplex.

Sanare vulnus injuriæ
Damnum reddere, Gen. 31.
Incommodum resarcire
Incommodis mederi, levare
Culpam alicujus rei damno luculento luere
Capere precium ingens laborum.
Lacunam explere proverb.
Indemnem aliquem præstare
Detrimentum concinnare, Cæs.
Culpam ipsam redimere
Sarcire quicquid damni à culpa venerit, Cic.

a Recompence.

Remuneratio, Compensatio
Retaliatio, Talio, ἀμοιβή.

to Reconcile, to become friends againe.

Reconciliare.
Ex inimicitiis in gratiam reducere, Revenire
In gratiam redire
Offensi numinis placare iram.
Superos puro precum libamine placare. Vide to pacifie, to make peace.

to Recover health, vide to Wax strong.

to Recreate the wearie spirits, to Refresh the minde.

Laxare, Relaxare animum
Exhilarare
Revocare animos, mœstumque timorem mittere.
Adducere animum parumper à molestiis.
Relaxare se ab occupatione, animum curis, molestiis
Senectutem levare rebus ludicris, temperata voluptate
Animum remittere, levare molestiis à curis.
Curis levare, Se reficere
Recreare, Refocillare
Alterna requie animum revocare
Avocamento, ludicro animum levare
Post graves rerum urbicarum curas facetiis ludicris animum oblectare
Levare pectus ludicris salibus, opus manuum vario sermone
Cum amiculis suavibus se recreare
Fallere, remittere laborem, Horat.
Salsis, lepidisque fabellis, studiorum tristitiam exhilarare
Ab opere, ab aditis voluminibus aliquid sumere laxamenti
Publicis muneribus perfunctus, potest quis feriari ludicris. Vide to make glad.

Recreation, vide Comfort.

to Recule, to give place, to Goe backe.

Cedere, εἴκειν
Retrocedere, Locum dare
Concedere alicui, Terent.
Rus habitatum abii, vobis concedens
Sedere, χάζεσθαι
Populi tumultuantis cedendum furori
Abire, Assurgere
Decedere cum dativo, procedere apud Cic. χωρεῖν
Cessum ire, ἀναχάζειν, apud Iust & legis consultos, vide to goe back.

Red, bloud Red.

Rubens, Rufus, Ruber
Rubellus, Rubicundus
μίλτος, Sanguineus
Coccineus, Phœniceus
Roseus, Coccinus, Fulvus
Luteus, Purpureus, Hiacinthius
Rutilus, fire red.
Puniceus, darke red

Xeram

Xerampelinus, medius inter coccinum & muriceum
Spadiceus, spadicus, castaneus
Sandaricinus, sandacinus
Burrhus, a, um, Ferrugineus, nigrioris rubedinis color.

Red Colour, Chaulke, Synople, Vermillion.

Rubrica, μίλτος, Minium
Sinopis, cujus epitheton verum rubra est, μεμιλτωμένη
μίλτος σινωπικὴ minium apud Dioscoridem est, ut interpretatur Plinius, vel lingua nostra vulgari Synople, Rubrica sinopica, apud Vitruvium, & Strabonem
Lemnia terra, cui caprinus sanguis miscetur
Cinnabar vel Cinnabaris κιννάβαρις, sanguis draconis aliquibus putatur, Latini minium vocant.

to Redeeme, to Deliver.

Liberare, Reducere
Solvere captivitatem
A maligni & immundi spiritus infestatione asserere
Recipere ab hoste.

a Reede, a Cane.

Arundo, Calamus
Canna, Donax, δόναξ
Cicuta Metaph.

a Reele.

Girgillus, Rhombus
ῥόμβος.

to Refraine, to Hold in, to Represse or stay, to Keepe back, or in.

Reprimere se, Cohibere
Coercere animum, Sibi temperare
Malæ mentis impetum inhibere aut infringere
Premere, Reprimere
Comprimere, Arcere
Arctare, Coarctare
Contrahere vela, Prov.
Angustare, Frenare
Compescere, Constringere
Revocare freno
Se frenare, αὐχχαλινίζειν
Refrenare licentiam alicujus, to stay
Imperare liberis, eos arctè habere, to keepe under.
Imponere, injicere frenum
Arcere à pestilenti contubernio, to keepe from ill company.
Lenibus frenis moderari
Linguam continere, coercere, frenare, refrenare, to keepe his tongue.

to Refresh, to Recreate.

Recreare, Reficere.
Resovere, Refocillare
Refrigerare, Confirmare
Relevare, Restaurare
Resarcire, Vivificare, Vide to comfort and make glad.

to Refresh with new Souldiers.

Subjicere integros vulneratis, defessisque, Submittere
Subministrare integros sauciis ac defatigatis, equites recentioribus viribus.
Recentes atque integri defessis succedere, dicuntur, Cæs.

Refreshing, vide Resting.

a Refuge, a Freedome or libertie, a place to fly to for succour, a Sanctuarie.

Asylum, Refugium, Ara.
Arx pro tutissimo ac validissimo presidio, Perfugium
Cic. Hoc perfugium ita sanctum est omnibus, ut inde abripi neminem fas est, Confugium.

Receptus,

Receptus, portus, apud Cic.
Anchora, ἄγκυρα
Sacra ancora, proverb. pro extremo refugio, subsidio.
Hermionis vice loco asyli, instar aræ.
¶ Confugere, conferre se in præsidium, loco commodo recipere, to take the freedome or liberty.

to Refuse, to Repulse, to Deny.

Recusare, Repellere, Rejicere
Repudiare, Renunciare
Renuere, Abnuere.
Repugnare, Denegare
Refutare, Respuere, vide to Deny.

to Register, vide to describe.

to Rehearse, to recite.

Narrare, ἀφηγεῖσθαι
Enarrare, Denarrare
Ferre, εἰπεῖν, Prosequi
Referre, Deferre, Adferre
Præferre, Recitare, Nuntiare
Dicere, Declarare
Memorare, Commemorare
Recensere, διηγεῖσθαι
Singula ordine repetere
Ab initio ut res est gesta enodare
Rem ordine exponere, narrare, enarrare, aperire
Retexere aliorum opiniones
Certissima fide comperta, & argumẽtis indubitatis persuasa narrare, oratione prosequi
διελθεῖν τῷ λόγῳ.

Regard, vide to have Care.

a Region, vide Province.

to Reiect, vide to Despise.

to Reioyce together.

Congaudere, συγχαίρειν
Simul gaudere.
Congratulari, Conjubilare
Conletari seu colletari
Συνήδεσθαι.

to Reioyce.

Reficere, Conspergere hilaritate
Lætitiam afferre, facere
Delectare, oblectare, Voluntatem alicui dare
Hilarare, afficere lætitia
Gaudium alicui tradere, Exporrigere frontem
Hilarem facere, lætari, lætificari
Pergaudere, Exhilarare.

a Reioycing of minde, vide Gladnesse.

to Remaine, to be or tarrie behinde.

Manere, Superesse
Restare, relinqui
Residuum vel reliquum esse.

a Remedie for sicknesse, vide Physicke, and good for paine.

to Remember, to keep in minde, to call to minde.

Tenere memoria, Meminisse
In memoria habere
Memoriæ commendare
Nondum meminisse
Complecti memoria
παρακατέχειν τῇ μνήμῃ
¶ Reducas tibi memoriam
Fac teipsum memorem
ἀναμίμνησκε σεαυτόν, remember your selfe well.
Monte reponere
Meminisse, μνημονεύειν
Recordari, Recolere
Nulla dies unquam memori vox eximet ævo
Reminisci, Venire in mentem

Ad mentem, ad memoriam revocare, à Quint. dicitur
Memoriam accipere, Cic.
De quibus memoriam accepimus, i. est, recordamur
Tenere vivam alicujus rei memoriam,
Quæ in viva etiamnum multorum hominum adhuc memoria residere dignoscimus, impugnare velle extremæ dementiæ est
In oculis esse, Obversari oculis
In memoria cogitationeque esse, to be in mindes.
Cogitationum fluxus & refluxus, suspitionem vultus sustinere.

I Remember it verie well.

Subit cogitatio, recordatio
Subit animum cogitatus, vel cogitatio, Menti illibatur
In mentem venit, ἐν νῷ ἔχω
Memini, Recolo, Sum memor
Reminiscor, Recordor
Recogito, Occurrit
Redit in memoriam.

to keepe deepe in Remembrance.

Custodire memoria. Cic.
Figere animo aliquid. Virg. Si mihi non animo fixum, immotumque sederet
Imis pectoribus commendare
Imis animis committere
Memori servare pectore dicta
Demittere in pectus
παραγγέλλειν τῇ μνήμῃ
Dare memoriæ
Notare mente dicta
Sinu memoriæ recondere
Altius, altissimum in animo dimittere
Alta mente recondere
Figere dicta animo
Memoriæ affigere, commendare.
Recondere animo, Sedere
Imprimere animo, cordibus altius
Inserere animo vel insculpere
Infigere animo, memoriæ. Quint.
Optima quæque in memoriæ thesaurum deponere, memori insculpere animo
Reponere in animo, in mente
Accipite ergo animis, atq; hæc mea figite dicta, Virg.
Reponere in calatho memoriæ
Custodire memoria, Cic.
Scribere in animo
Animum intendere
Inscribere animo
Animadvertere
Imis sensibus condere, rependere
Insidere in animis
Tenere pectore, mente
Hærere medullis.
Inhærere pectoribus
Pectoribus semper fac residere tuis
Tenacius audita reservare. Vide keep and put in remembrance.

out of my Remembrance, vide Forgotten.

to fall or come in Remembrance.

In mentem venire
Occurrere
Illabi animo, memoriæ.
Subire animum & animo, dicitur modo cum dativo, modo cum accusativo construitur, apud authores
Incidere menti, εἰς νοῦν ἔρχεσθαι
In memoriam venire, ὑπεισιέναι
Succurrere, apud Ovid. & Virg.
Quæ legi sponte succurrunt, Plin.
Recursare animo
Redire in memoriam
Redire animo, pro meminisse
Subit in mentem dum hæc recolo
Profunda subit animum cogitatio
Et apud Plaut. Versabatur mihi in labiis

labiis pro moribus, i. ad plenum non succurrebat

Natare in saliva, to have in the mouth or at the tongues end.

to put in Remembrance, vide Put in, &c. and to Warne.

Remissely, vide Lightly.

to Remove, to Put, or Send away.

Movere ordine, Repudiare
Abdicare generum, Terent.
Submovere, Reprobare
Ungue, creta, carbone notare
Damnare, Condemnare
Rejicere, Expungere
De medio tollere, Abjicere
Repellere, Deturbare
παρωθεῖν cum accusativo
Fidem testis infirmare apud judicem, Cic. pro infirmum reddere & offendere testem esse perjurum. Vide to Deprive one of his authority.

to Render up, vide to Yeeld.

to Renew, to make new againe, to repaire.

In integrum restituere
Sarcire ædes, Resarcire
In pristinum statum collocare
κατορθοῦσθαι
Reficere muros, ædes
Incredibili & indefatigabili labore ac industria quicquid interdiu per hostem demolitum noctu per milites & cives duplo remunire
Renovare
Restituere, Instaurare
Restaurare, Redintegrare
Innovare, Restituere laxata
Reformare collapsa
Ædificium reconcinnare pro reficere, apud Cic.
Reconcinnare restem, apud Plaut.
Recreare civitatem, pro instaurare, Cic.
Interpolare rebus vetustis novitatem dare.
Veteres ruinas instaurare
Antiquare pro ad statum pristinum revocare, apud Liv.
Restituere pristino decori
Labantem pene collapsare, domum reparare, erigere
Domum sartam tectamque servare, to keepe in reparations.
Reparare, Instaurare mœnia
Muros ab omni parte ruinosos denuo instaurare, reædificare, recingere, ἀνακαινίζειν
Ex imis fundamentis instaurare.

to Renew sorrow and griefe.

Libere tangere omnium hulcera
Refricare cicatricem, vulnus
Refricare, movere dolorem, memoriam facti
Movere seu tangere hulcus
κινεῖν ἢ θιγεῖν τὸ ἕλκος
Strumam alicujus dedolare libere
Rei quæ nos maximè urat, mentionem facere, Parere dolorem
Narrando dolorem scindere
Unguis in hulcere, apud Cic. quæ enim dolent, ea molestum est contingere.
Afferre manus vulneribus, Cic.
Malorum memoriam refricare
Renovare dolore animi vulnus cui jam cicatrix obduci cœpit.
¶ Angyrin commovere
Camarinam movere
κινεῖν ἀνάγυρον, τὴν καμαρίναν
Vulnera cruda retractare, Ovid.
Sopitos suscitare ignes
Doloris flammam sensim extinctam denuo accendere
Malum bene conditum movere, sopitum renovare, suscitare
Cic. Hoc tam gravi vulnere, etiam

quæ

quæ consenuisse videbantur, recrudescunt.

Renowne, vide Honour and Famous.

Renowned, of great Renowne or estimation.

Clara opinione & æstimatione censeri, Præditum esse, Æstimatum esse, νομίζεσθαι
Magni haberi, æstimari
In honore esse
A summis eruditione pariter atque authoritate viris indignatione, honore haberi
In pretio haberi
Magna authoritate pollere apud omnes.
Inter homines cœleste quoddam numen agere. Vide Famous and Esteemed.

to Rent or teare in peeces.

Lacerare, Dilacerare
Convellere, Discerpere
Vellicare, Concerpere
Divellere, Conscindere
Rumpere, Perrumpere
Dirumpere, Perfringere
Dilaniare, ἀναρρήγνυμι
Scindere, Lancinare
Λακίζειν, λακκαστύειν, Vide to plucke in sunder.

Rents or Revenues.

Reditus, Proventus
Emolumentum, Vectigal.

to Repeale, vide to Abolish.

to Repeat, to Double words.

Repetere verba, Reddere nomen.
Repoitare, remittere, iterare
Voces, sonos, dicta ducere
Replicare, cantare aliquid alicui.

to Repent, to be sorry for a thing done or spoken.

Dolere, Ingemiscere
Dolere factum & facto
Facti pœnitere, Resipiscere
μεταμέλεσθαι μετανοεῖν
Pœnitudine duci
Lugere, In luctu esse
Pœnitentiam agere
Ad cor, ad mentem redire
Vitæ transactæ, seu veteris pœnitere
Admissa lugubriter deflere
Ad pœnitentiam moveri amaris peccatorum commemorationibus
In amaritudine animæ recogitare annos, ut est apud prophetam
Plangere errorem
Per pœnitentiam excoquere scoriam peccatorum
Lachrymis ex vera cordis contritione fluentibus restringere æterni ignis incendia
Lachrymis ubertim fluentibus noxam diluere
Noxam justa tegere pœna
Transactæ vitæ crimina abluere effuso lachrymarum fonte
Pœnitentia torqueri
Luctu sordidari
Diluere crimina fletu
Peccatorum rubiginem calentibus eluere lachrymis
Gravia scelera lachrymis obliterare, delere
Oculos densissimis ignorantiæ tenebris offusos, lucis radiis admonere
Tacita sudare præcordia culpa, dicuntur à Propor.
Subit me pœnitentia, id est, pœnitet me.

Replenished, vide Full.

to Report ill, vide to Slander.

as it is Reported, vide as men say.

your talke was reported unto me.

Tuus ad me sermo per honestissimos perlatus est, tuum ad me sermonem detulerunt homines honestissimi, mihi significarunt, apperuerunt, narrarunt, ipsa mihi verba tua exposuerunt.
Delatus, allatus est ad me, tuus de me sermo.

Report, vide Fame.

to Repose, vide to Sleepe.

to Reprehend, vide to Correct.

to Represent, vide to Shew.

to Represse his lust, to Mortifie his minde, to Subdue, tame or keepe downe his carnall desires, and fleshly affections.

Cupiditates, libidines frangere
Cupiditates ex animo revellere
Corporis curam negligere
Abdicare humanas cupiditates
Affectibus aliquid adimere
Temperare affectibus
Suarum solvere nexus cupiditatum, Ambro.
Animo flagranti moderari
Domare, domitare, extinguere, sepelire malos corporis affectus
Imperare cupiditatibus
Affectus effrenatos moderationis frenis coëcere, Budæ.
Ratione rectrice affectibus moderari.
Appetitum frangere.
Voluptatibus carnis reluctari, Gregor.
Mentem à terrenis avocare, & ad cœlestia sublevare
Falsas mundi voluptates amore Christi respuere.
Animas ad patriam cœlestem anhelare.
Animum corpori præficere
Cupere dissolvi, ut est apud Paulum
Domicilio terreni corporis gravari
Ingemiscere quod distrahatur à consortio cœlesti
Omni studio ad cœlitum vitam suspirare
Cupere supremum vitæ exitum absolvere.
Neglectis temporalibus ad æterna invisibilia, ad spiritualia rapi
A terrenorum desideriis cor restringere, Greg.
Magis videri inter cœlites quàm homines morari.
Ad cœlestium bonorum gustum fruitionemque eniti. Animi motum, cupiditatem accensam, appetentiam refrenare, restringere, Comprimere, reprimere
Frenare, & refrenare voluptatem.
Inhibere, cohibere impetum affectuum, nam impetus omnino male administrat, ut ait sapiens, Plura, To represse.

a Reproach, vide Checke and Rebuke.

to Repulse the enemy, vide Assault, and Overcome.

to Require, vide to Desire.

to Request, vide Supplication.

I shall never Requite your Deserts.

Nullam unquam tuorum meritorum partem assequar.
Nunquam ne minima quidem ex partibus in me meritis satisfaciam.
Nunquam omnino tibi solvam quantum debeo, ac nec ulla quidem ex parte
Officia tua nunquam rependam, remunerabor, remetiar, compensabo, officiis paribus æquabo.

to Resemble, vide to be Like.

to Resigne or give over his Office.

Resignare officium, magistratum, consulatum, provinciam
Transcribere, cum primis elegans pro transferre, κτ' γράφειν, Virg. in 7.
Et tu Dardaneis transcribit sceptra colonis
Cedere provinciam alteri
Amico provinciam tradere
Alii facem tradere
Cursu lampada tradere, proverbio, id est, partes suas quasi successione in alterum transferre.

a Resting, a refreshing, Recreation or Reposing.

Respiratio, Respiramen
Refocillatio, Interpolatio.

Rest, Ease, or Peace.

Otium, Otiatio, Quies
Requies, Quietudo, Tranquillitas
Pacatio, Pax, Portus.

to Retire, vide to goe backe, to returne, to come againe.

Redire, Recurrere
ἐπανέρχεσθαι. Revenire
Remigrare, Repedare
Recursare, Remeare
Reverti deponentaliter, & apud Cic. Revertere
Regredi, ἀφικνεῖσθαι.

Revealed, vide Opened.

to Revenge, or to take revengement, to require like for like, to be even with him.

Illatam injuriam ulcisci
ἀντιδικεῖν, ἐκδικεῖν
Vindicare, Vindictam reddere, facere, sumere, capere
Retribuere, Compensare
Retaliare injuriam, vel propulsare
Ultionem facere, Talionem reddere
τὴν ἴσην μετρεῖν, Agere cum aliquo mala compensatione
Genuinum talem alicui infigere
Malum malo reddere
Fallacia fallaciam trudere
Amentatas hastas ab aliquo accipere, & eas oratoriis lacertis viribusque retorquere, Cic.
Impudens alicujus os retundere, gravissimis modis premere
Talionem reponere dignam
Impudentissimum, ferreum, alterius os gravi reverberare convitio
Talionis jure uti
Retalliare convitium
Convitia convitiis retundere
Cædere, inque vicem præbere crura sagittis, apud Persium, id est, vicissim

sim carpere & carpi, mordere & morderi
Recriminando objicere
Sese vicissim dicteriis incessere.
Speram inter se reddere
Retorquere contumeliam
Retorquere in os regerere
Hinc proverbia Neoptolemi vindicta, νεοπτολέμιος τίσις
Et canis vindictam, subaudiendum passus est, quando præter expectationem pœnas dat iis, quos aliquando læsit
Ultio, videlicet malefacti.

to Reverence, vide to Honour.

to Revoke his fault, vide to Call backe.

Reward, Hire, or Wages.

Merces, μισθὸς
Præmium, Salarium
Autoramentum
Bravium vel Brabion, βραβεῖον
Stipendium, μισθοφορὰ
¶ Didactrum, δίδακτρον
Didascalium, Latine Minervale docendi præmium, præmium, quod præceptori datur
Munus Minervale.

Honour, the Reward of Vertue.

Si ut instituisti perges, si cursum institutum tenebis, si tuam consuetudinem servabis, omnia quæ sunt in republica amplissima consequeris, præmium feres tuæ virtutis, eximios honores
Ad summos honores, ad ea, quæ summa sunt in Republica, tua te virtus extollet
Merces meritorum tuorum, erit amplissima dignitas
Aditum tibi ad maximos honores aperies, patefacies, viam strues, invenies
Honorem in republica nullum frustra petes, multi etiam non petenti ultra deferuntur.

to Reward, to give Wages.

Præmiis afficere, Pretio inductus.
Præmium dare, tribuere, Amplis vel maximis præmiis afficere
Invitat pretiis alios, & præmia ponit
Prætio redimere.

a Rewme, a Catarre.

Catharrus, Latine distillatio
Pituita, Rheuma
Epiphora, lachryma Latinè.

Riches or Wealth, the goods of this world.

Opes, Copiæ, Bona
Opulentia, ἀφθονία
Divitiæ, Amplæ fortunæ, Census
Facultates, Res, Substantia
Pelopis talenta, Attalicæ gazæ
Cinyræ Pactoli opes
Aurei Montes, Midæ divitiæ
Mammona, πλοῦτος, Græcis
Gaza vox persica, quæ tamen Cicero usus est officiorum 2.
Rerum affluentia
Et proverb. Bonorum acervus
ἀγαθῶν σωρὸς
Opes ingentes, copiosæ, cumulatæ, immensæ, omnigenæ, Attalicæ, regales, superbæ, Crœsi.
Famosæ divitiæ, great riches, cujus contrarium, modicæ facultates
Thassus, Dathus, Gargara, Myrmecia Glomi bonorum
Bona terræ, in sacris frequens.

Rich, Wealthy.

Locuples, Dives
Opulentus, Prædives
Pecuniosus, Peculio suo

Opulens, apud Ambros.
Divitiis abundans, præpotens, auctus
Abundans rerum, Dis ditis
Cræsum divitiis vincens
Opibus affluens, παμπλούσιος
Potens, superbus
Nummosus & apud Plaut. pro eodem nummatus, rich in money.
Pollutus, cui abunde suppetunt facultates, apud Plaut.
Fortunam habens amplam & splendidam
Rerum copia divitiisque affluens, circumfluens, Fœlix.
Nummis affluens, Opimus
Dives opum variarum, Virg.
Rem familiarem valde lautam & splendidam habens.
Omni copiarum genere abundans
Copiosus apud Cic. in Ver.
Beatus apud Iuven. vetulæ vesica Beatæ
Divitiarum rerumque potens
Condere horreis quicquid de Lybiis verritur oris
Dant census honores & amicitias
Cræsus, Crassus
Midas, Lucullus
Cræso beatior
Cræso, Crassoque ditior.

to wax or become Rich.

Ditari, πλουτίζειν
Ditescere, Locupletari
Procedere ad opes, Plin.
Divitias accumulare
Rem, opes augere, Dives fio
Reditus augere paternos
Negotiatione rem auctiorem uberioremque reddere
Majores suos opibus vincere
Rem familiarem, patrimonium amplificare.
Eximio lucro rem fortunasque augere
Rem, divitias parare, quærere
Pennas nido majores extendere
Rem facere, to profit.

Vivere Crassum
Patrimonium non iniquum sibi parere.
Pervenire paucis annis ad pecunias maximas.

to gather Riches.

Accumulare, parare, conquirere opes, divitias, thesauros magnos
Æs congregare
Cogere talenta, Cic. innumerabiles pecunias.
Pecuniam corradere, recondere, cumulare, reponere
Congerere opes, vim maximam auri, argenti
Opes per scelus agere, rapere, eripere, diripere, adimere, detrahere, carpere, auferre
Rem domesticam augere
Inhiare, studere opibus congerendis
Loculos farcire
Immensas pecunias aggerare
Thesaurizare
Θησαυρίζειν
Intendere animum cumulandis divitiis, nummis corradendis
Consulere opibus
Corrogare nummos
Peculium conficere grande, Plat.
Colligere, coacervare pecuniam
Dare se facultatibus
Conficere, conflare pecuniam usura, vel tributo, Cic.
Patrimonia quantumvis ampla architectari, apud Bude.
Pecuniam facere, apud Cic.
Conficere nummos, Terent. pro parare.
Bonis parandis, accumulandis, objicere pectus variis malis
Rem facere, apud Ter. & Horat.
Rem struere, apud Persi.
Augere, addere, accumulare aurum, argentum ex præda, apud Cic.

Riches much set by, or made of.

His temporibus magni faciendæ, pendendæ, æstimandæ divitiæ sunt
Commendat nobis rem familiarem, temporum ratio
Ea ratio temporum est, ut plurimum divitiis tribuendum videatur, ut divitias non in postremis habere debeamus, non ultimo loco ponere, non in minimis ducere, constituere, locare.

to Rid, Release or deliver out or from.

Liberare, Solvere
Eripere, Eruere
Dissolvere, Exolvere
Extrahere, Eximere
Expedire, Educere.
Absolvere, redimere, Vide to cut off.

you have Rid me from all feare, vide put me out of feare.

Righteous, vide Just.

Rigorous, vide cruell and Rough.

to Rise from death to life.

to Revive or be alive againe.

Reviviscere mundi supremo tempore
Corpus resumere
In vitam redire
Vitam rursus induere
Revivere, Resurgere
Emergere tumulo
Ultima etenim dies reducit nos omnes vitæ compotes, & mortui resurgent, animæque in corporis sui regredientur domicilium
A nigro remeare Orco.

it Riseth from thence, vide it commeth, &c.

to Rive, Rivage or banke of the sea or River.

Alveus, Ripa, ὄχθη
Crepido, media product. frequens in sacris.
Acta, Ægialus
Littus, maris propriè, tametsi pro ripa subinde ponatur
Ora maritima, Græci, ἀκτὴ, dicitur, qua dictione Latini quoque usi sunt.

Rivers. Conduits.

Rivi, Amnes.
Amnis in mare prorupit
Flumen medio caput extulit alveo
Fluvii, Flumina
Fluenta, Fontes
Torrentes, Stagna
Lacus, Scatebræ
Scaturigines, Alvei
Aquæductus, Putei
Ortus & venæ aquarum
Aquæ stagnantes
Fontaneæ scaturigines, & Fontaneæ defluvia, Soli.

to Rob, to Spoile.

Prædari
Prædam facere
Peculatum facere
Rapere
Facere ruinas, apud Cæs.
Spoliare, Deprædare, & Deprædari
Latrocinare
In alicujus bona venire
Prædam agere, facere, carpere, ferre
Bonis spoliare vel destituere
Exuere, apud historiographos
Spolia detrahere, Expoliare
Facere manubias, Cic.
Despoliare, Privare
Nudare, Denudare

¶ Piraticam facere, exercere
Mare infestare, to rove on the sea.

a Robber, or a Rover.

Prædo, Prædator, Raptor
Rapinator, Auri argentique rapones apud Pomp.
Avidæ instructus rapinæ
Deprædator, Spoliator
Pirata propriè, A sea rover.
Archipirata, princeps piratarum. vide Murtherer.

a Robbing, or Robbery,

Grassatio, Grassatura
Rapina, Latrocinatio
Latrocinium, Prædatio
Deprædatio.
¶ Spolia, Manubiæ
Præda, λαφυρον, the booties or prizes that are robbed or taken away.

a Robbing place.

Latronum receptacula, latebræ
Raptorum, latronum asylum, infamia, latibula, Arces sicariorum
Spoliarium.

Rocke in the sea, vide Dangers.

to take Root.

Radicare, Radificare
Radices agere, ponere, perducere.
ῥιζοβολεῖν
Figere, capere radicem
Coalescere, Late germinare.
¶ Crescere. Subire dicuntur herbæ
Provenire largius justo, to grow rankly, Vide to Burgen.

an arch Roofe, vide Vaut.

a Rope, Cord, or Halter.

Restis, σχοῖνος, σχοινίον
Funis, Funiculus, Resticula
Chorda per aspirationem, cujus frequens mentio in Psalmorum libro, Græca dictio est, fidem significans. χορδή, hinc ψαλτήριον δεκάχορδον
Psalterium decem chordarum, decem fidium
Fidiculæ, plurali, pack cords.
Fidis, a string of an instrument.

a Roper, or a Rope-maker.

¶ Restio, & restiarius
Funarius
Schænoplocos, σχοινοπλόκος.

to Roste, to Frie.

Assare, ὀπτᾶν, Torrere
Frigere seu frizere, tertiæ conjugationis, φρύγειν.

Rotten, vide Weake.

to be Rotten, worme-eaten.

Trahere cariem, Carie inducere
In cariem transire, verti
Pati cariem, apud Aus.
Carie corrumpi, vitiari, infestari
Sentire cariem.

Rough, Rigorous, Grim, or Austere.

Austerus, Rigidus
Severus, Asper
Sævus, Intolerabilis, Acerbus
Morosus, Iracundus.

Rough, or Rugged with haires.

Hirtus, Hirsutus
Pilosus, Sentus
Hispidus, Villosus
Osseratus, Setosus
Hirto, aspero corpore.
¶ Prolixam barbam, vel multam sylvam gestans, habens, densa pilorum obsitus sylva, i. prolixa, prælonga barba, longa, dependente.
Multibarbus, apud Apul. Spinis obsitus

sies & pilis, to have a great long beard.
Et pilare, pilos emittere
Tunc primum pilabant genæ.

Round.

Rotundum, Sphæricum
Orbiculare, Circulare
Cyclicum Teres, round in length.
Hastam dic teretem, pomum dic esse rotundum
Orbitum, apud Var.
Cauda in vertiginem torta, tortuosa, sinuosa
Multiplici flexu in se recurrens, Solinus.

Round about.

Circum circa, Undique
In circuitu, ἐγκύκλῳ
In universum.

to stand Round about.

Circumstare, Circumsistere
Cingere corona.

to turne Round.

In orbem torquere
Vertere, στρέφειν, Torquere
Volvere, Circumvolvere
Circumagitare, Rotare celere gyro
Circumrotare, ἑλίσσειν
In Gyrum ducere, Circumflectere
Motum agere in ambitum
Celeri vertigine rapi.

to Rout, vide to Snore.

a Row, vide Line.

to Row with oares.

Remigrare, promulcare
Findere aquas, Scindere undas remigio
Remo propellere cymbam
Remos ducere, agere
Impellere, movere
Remis sollicitare, currere, ire, uti, torquere, incumbere
Dare aliquot ad remos,
Consistunt transtris, intentaque brachia remis
Totum dehiscit remis convulsum stridentibus æquor.
Intendere brachia remis
Certatim ferire mare.
Hinc opus est remo, remige capit iter
Verrere, Pulsare, Carpere, Dividere
Eruere, Pellere, Propellere freta remis
Æquora remo spumescunt, canescunt
Agmine remorum, prora petit maria & pelago decurrit aperto.

Rubbish of old houses, sheards of stones.

Rudera, cujus singulare ruder, aut ut vult Despaut. rudus
συνζύλατα
Segmina & fragmina lapidum
Testulæ, Testæ
κλάσματα, φιάτια λίθων
Farrago, frusta testularum
χέραμα Laterculi
Fragmenta testacea
Tessellæ lapideæ, Testæ confractæ
Congeries ruderum, fragminum
Lapidum, Materies ruinarum
Fragmenta vetustatorum saxorum
Putria saxa, rubbish.

a Rucke or a heape.

Congeries, Cumulus
Acervus, Agger
Moles, Globus
Strues, Strages.

Rude, Ignorant, Rusticall, Clownish.

Agrestis, Rudis
Petro, crasso sub aëre natus
Incultus, Inurbanus
Hebes. ὗιος
Obtusus, Stupidus
Bliteus, Grossus
Barbarus, Scythicus
ἀναυλός, Bœoticus

Inexercitus, Inexercitatus
Inscitus, Ineptus
Crassus, Rudis ad dicendum
Rusticus, Rusticanus
Immoratus, Iners
Indoctus, Vide a dull head.

Ruine, vide Destruction.

to Rule, to command, vide to be Lord, and to Governe.

to beare Rule.

Cum imperio esse, maxima imperia gerere, sustinere, administrare, summis rebus præesse
Summa mihi commissa sunt imperia, credita, mandata, tradita
Curam gessi rerum maximarum
Amplissima imperia non semel sum usus, magno sæpe cum imperio fui, Vide Office.

Rulers of the Common-wealth, vide Magistrate.

a Rule, vide a Line.

Rumour, vide Fame.

to spread Rumours abroad.

Rumores in vulgus disseminare
Sermones serere, διδόναι λόγους
Famam seminare, disseminare
Spargere, differre, rumpere famam
Dissipare, apud Cic. pro dispergere, diffundere rumorem vel famam, διαφημίζειν
Famam ferre, pro spargere, Plaut.
Famigerare, to publish abroad.
Dictitare frequenti & crebro sermone, dissipare & divulgare.
¶ Et disseminari, dissipari latius, dispergi, emanere, serpere, percrebescere.
Famam subire.
¶ Famam vel honorem depeculari, honore privare, to take away ones honestie.
Famam atterere, to hurt.

It is a common Rumour, or Talke, it is commonly said, it is a common proverbe, or a common saying, it is in everie mans mouth.

Rumore percrebuit, sparsum est, vulgatum est
Fama increbuit, divulgata est, nata est, emanuit, percrebuit
Ad nos delatum est
Fama est, λόγος ἔχει, Fabula vulgi est, Serpit hic rumor
Rumore disseminatur, spargitur
Fama perfertur, percrebescit
ἡ φήμη διεφοίτησεν
In ore versatur omnibus
Hominum per ora adagium obambulat, Cic. Non modo Romæ, sed & apud exteras nationes omnium sermone percrebuit
Volitat, Versatur in ore omnium & sermone
In ore vulgi versatur
In ore fere omnium est hominum
Tristissimus rumor huc allatus
Exit in fabulam, est tritum vulgi sermone proverbium
Abiit in proverbium
Fama manavit, surrexit, venit, pervenit, percrebuit, perlata ad nos
Rumor vagatur ac Fabula
Lippis ac tonsoribus notum
Per ora volitat populo compluribus
Et terram rumor transilit & maria
In omnibus passim tonstrinis, & pistrinis hodie celebratum
Vulgo dictitant, Iactatur
Dimanavit fama
ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ, apud Matth.

Omnibus,

Omnibus, omni populo in ore est.
Afferebantur rumores ad eum crebri, Cæsar.
Et multiplex in fama est, quod varie narratur, unde varii jactantes rumores.

to Run or passe away swiftly.

Currere, Curriculo ire
Gellius, Concitatio, Cursu ferri, Rapi, Tolli
Rapido contendere cursu
Largos circumflectere cursus
Pedum cursu valere
Cursus conficere, Inire cursus.

to Run away, vide to Fly away.

a bull Rush.

Iuncus, ὀξὺς σχοῖνος
Scirpus, βίβλος
Mariscus, Cyperos.

a Runnegate, vide Vacabond.

to Rust, to wax Rustie.

Rubiginem, ferruginem trahere, contrahere, ἰοῦσθαι
Æruginem contrahere
Sytum ac rubiginem obducere
Squalere, Virg.
Rubigine inficio
Rubigo ferrum dicitur interficere & corripere, apud Soli, Aul. Gel.
Ferrum si non exerceas, rubigo interficit.
Obduci situ pulvereo, apud Eras.

Rusticall, vide Rude.

S

a Sachell.

Mantica, Culeolus
Sacciperium.

to Sacrifice, or to offer a Sacrifice.

Sacrificare, Immolare
Libare, Litare
Offerre, Piare
Mactare, & Dicare hostiam
Sacra facere, peragere, parare, colere, celebrare, frequentare
Dare thura, Deos fumantibus aris placare
Cædere hostiam
Devovere aris, Dona imponere, vide Offer.

a Sacrifice, or a thing to be Sacrificed.

Sacrificium, Immolatio
Libamen, Litamen
Oblatio, Holocaustum
Hostia, Victima
Piacula sacra, Res divina
Cultura divina.
Cultus divinus
Honor divinus.

Sad or Sorrowfull.

Mœrens, Dolens
Tristis, Admodum tristis
Anxius, ἀσελγής
Dolorum abysso absorptus.

to be Sad, or Sorrowfull.

Mœreri cum dipthongo œ
ἄχθεσθαι, Discruciari
Merore affici, τῇ λύπῃ ἄχθεσθαι
Anxium esse, Tristari
Iacere in lachrymis
Luctus acerbitate frangi
λυπεῖσθαι, Dolere
Indolere, κατηφεῖν
Ab animo ægrum esse
Vehementer, impatienter dolere
Suspirare, Angi
Dolere ex animo

Ringi animo, δημωνεῖν
Mœrore consumi, absumi, absorberi,
Angi animo
Fluctuare metaphoricè
Esse dolore, & esse in dolore, utrumq; apud Cic.
Lugere, in luctu esse
In lamentis mœrore, luctuque jacere
Petere suspirium altè
Suspiria ducere ab imo pectore, Ovid.
Tangi animi dolore
Obstinatè lugere, Ovid.
Cruce aliqua premi, afflictari
Doloré habere, capere, percipere, accipere, suscipere, haurire, sustinere
Dolore angi, impediri, figi, premi, intercludi, ardere, dirumpi, tabescere
Tegere, premere animi dolorem, Cic.
Cupiebam animi dolorem vultu tegere, & taciturnitate celare
Et Virgilius, Altum pressit corde dolorem.
Spe deplorata, mœrore, mœstitudine, animi angore confici
Prę dolore pene exanimari, ac deficere
Dolet animus, dolet cor, Plaut.
Ego illud scio quàm doluerit cordi meo, Vide **to mourne.**

to make Sad, or Heavie.

¶ Contristare, perturbare, tristem reddere, dolorem afferre, inferre, exulcerare, dare, incutere
Dolorem refricare, augere, amplificare, affligere
¶ Ægritudo, mœror, molestia, dicuntur excedere animum
Ægritudo lacerat, exest animam planeque conficit.

Sadnesse, Heavinesse, Pensivenesse.

Mœror, Mœstitia
Ἄλγος, Dolor
Luctus, Tristitia
Afflictio, Lachrimæ
Mœstitudo, Angustia
Tribulatio, Animi molestia
Crux, Fluctus & tempestas, Metaph.
Cruces, Aculeus
Pressura, Stimulus
Pœna, Indolescentia
Dolor cordis, Ægritudo
Cura animum discrucians,
Angor, Anxietas
Et gladius pro suprema afflictione
Per Enses atque ignes.

in good Sadnesse, vide Earnest.

Safe or Sound.

Sospes, Incolumis, Sanus
Salvus, Integer, Tutus
Valens, Securus, vide **out of Danger**

in Safetie, vide out of Danger.

as men Say, as they Say, or as it is Reported, as the Common talke or Report goeth.

Ut fertur, Ut ferunt
Ut fama est, Ut dicitur
Ut perhibent, Ut aiunt
Ut antiquum ait dictum
Ut vulgo dici consuevit
Ut vulgo dicitur
Ut rumore vulgo spargitur
Iuxta vulgo tritum sermonem
Ut dici solet ὡς λόγος
Ut vereri dicitur proverbio
Ut publicus isque constans ferebatur rumor.
Ut est in proverbio
Ut in vetere verbo est, apud Aus. **an old saying**
ὥσπερ ἡ παροιμία
λόγος ἐστὶ παλαιὸς, ut dicimus prov.
ὡς λόγος, ὥσπερ λέγουσι
ὡς φησὶν ὁ λόγος.

he Saith one, and thinketh another.

Aliud vultus præ se fert, aliud sentit, vultus simulatione sustinetur, aliud vultu significatur, aliud animo latet
Non congruit animus cum vultu
Animi sensum vultus occultat, celat, regit.

to Saile in a Ship, or Boat.

Navigare, ναυτίλλειν
Navigio sulcare æquora profunda.
Vela ventis dare, Virg. 7.
Levi pandere vela noto, Claud.
Lustrare æquora
Currere æquora, salum
Committere se mari, aquis, pelago ratem, dubiis flatibus alvum
Credere se æquori, undis, Neptuno,
Solvere absolutè & Solvere oram Quintillianus
Tentare remum in unda
Ducere in altum
Solicitare aquas remis, apud Claudianum
Incumbere pelago, ire rato, Vento flatu per aquas
Sulcare fluctus, vilificare
Committere se ventis, cœlo irato, pelago
Classem velis aptare
Facere velaturam, aut naviculariam, Vecturis vivere, to live by sayling
Volare linteo, transvolitare nullo remige
Ferire mare & æquora vertere
Cerula vertentes abigenis æquora palmis
Velorum pandere alas
Liquidas Neptunare per undas
Ventosum proscindere æquor
Vada salsa circa decurrere puppi, celeri currere rate, Omnia apud Catullum.
Remige carpere aquas
Conscendere naves & conscendere absolute, to take Ship.
Plenis & intentis velis ferri, to saile with a full saile and wind.
Ferri adverso flumine, Virg,
Adverso amne, adversa aqua vehi, advehi, against the streame.
Vela dabant & spuma salis ære ruebant
Admixi torquent spumas & cærulem verrunt.

to Saile prosperously, with wind and weather.

Navigare prospera navigandi facultate
Discedere, Solvere, Proficisci, facere vela tempestate opportuna, idonea, apta, minimè adversa, secunda.

to take the Sap, vide to Taste.

to Saile with wind and weather.

a common Saying, vide common Rumour.

to make a Saint.

Referre in numerum divorum
Divorum inserre albo
Apotheosi donare
ἀποθεοῦν
Canonizare
Divificare
Sanctorum catalogo adscribere
Inter divos referre
Superis annumerare
In beatorum numerum referre
Inscribere in catalogum Sanctorum

Reponere

Reponere homines, martyres, morte deletos inter divos, in deorum numero
Syderibus, divisque adscribere, Cicero.
Homines jam morte deletos reponere in deos
Inter cœlicolas connumerare, Cic.
Tyrannoctonis, i. vindicibus & oppressoribus dominationis tyrannicæ, quos tyrannicidas vulgus nominat, deorum honores tribuuntur.

a Saint, or holy man.

Divus, Sanctus, Divina stirps
Chara dei soboles, Satus sanguine Divum.

to put to port Sale.

¶ Auctionem bonorum facere
ἐπαρτιον ἀπογράφειν
Auctionari
Auctioni inferre
Hastæ subjicere, submittere
Sub hasta vendere
λαφυροπωλεῖν.

to Salute, vide to Greete.

a Sanctuarie, vide Refuge.

Sand.

Arena, Saburra, Sabulum.

Sandblinde, vide to see but a little.

to Satisfie, vide to Fill, content, and pay.

Satan, vide Divell.

Sauce for meat.

Condimentum
χαρυκεία, ἡμβάτιον
Conditura, καρύκευμα.

Omphacion, verdiuce
Iuscum, Iusculum
Ius nigrum, apud Cic.
Ius piperatum, Liquamen
Embamma, Intinctus
Garus, γάρον.

Saucie, vide Wanton.

to Savour, vide to Smell.

an ill Savour, vide Stincke.

a Safe Conduct, vide Pasport.

to save my life, I lost my Horse.

Amisso equo quasi, ut vitæ consulerem, ut ei adessem præsenti periculo, ut periculum vitarem minimè dubium, ad hostes equum misi, immisi, admisi, incitavi, laxatis habenis hostem versus impulit.

a Sausege, vide Pudding.

a Scab or Scabbednesse.

Scabies, Psora
ψώρα, Serpigo
Asperitas, Scabredo
Scabritia, Scabities
Impetigo, Luchen
λειχὴν, Porrigo
Fœdatio cutis
Exulceratio pruriens
Mentagra mentum occupans scabies
Herpeta.
Sicca scabies, quæ volatica, & à nonnullis ignis sacer creditur, wilde-fire, solet faciem, & loca vicina occupare
Morphea, Ulcerosus.

a Scaffold, a Stage.

Theatrum
Spectaculum

Scena,

Scena, σκηνὴ
Amphitheatrum, & proscenium, seu Orchestra, locus ante & circa theatrum, vel in medio theatro, ubi actores & histriones sua proferunt, ubi & Mimi ac cæteri ludii varios ludos ac gesticulationes ædere solent.
¶ Agere, recitare, ædere fabulam, comœdiam
διδάσκειν τὴν κωμῳδίαν
Ædere spectacula, **to play a Play.**
θαυματουργεῖν
Exhibere Eunuchum, Trioum unum
Ioculares ludos in scenis depromere
Ludos facere, Plaut. Vide **Stage-players.**

Scantnesse or Penurie.

Penuria, Ægestas
Inopia, Raritas
Caritas, Indigentia
Defectus, Carentia
Sterilitas.

to let a Scape, vide Fart.

Scarcitie of victuals, vide Dearth.

to Scarifie, vide to Bore.

to Scatter, to cast abroad, or asunder.

Iactare, Distundere
Disjicere, Spargere
Dissipare, διασκεδάζειν
Dispergere, Turbare
Disturbare, Differre
Diducere, Distrahere.

a Schoole, or a place of exercise and learning.

Schola, σχολὴ
Studium triviale
Studium privatum
σχολεῖον
Ludus literatus, scholasticus
Palladius ludus
Diatriba
παιδοτριβεῖον
Et metaphoricè hujusmodi schola vocatur, phrontisterium
φροντιστήριον, Pristinum, Curarum ergastulum.
¶ Carnificina minis verberibusque horrisona
Vide de similibus plura in dictione, **Universitie.**

to put forth to Schoole, vide to learne without booke.

a Schoolemaster.

Præceptor, Institutor puerorum
παιδοτρίβης, Literator
Magister, Ludimagister
Rudis pueritiæ formator, doctus, integer.
Didascalus
Ludimagister literarii
Institutor, præceptor literarius
Orbilius, plagosus, nodoso verbere torvus, **a hard master.**
Hypodidascalus, subdoctor, **an under Schoolemaster or Usher.**
¶ Trivialis magister à triviis
Indoctus magister
Grammatista vel tes, literator, **A Grammarian Schoolemaster, a three halfepenny teacher, a smatterer in Grammar.**
Diobolares habens auditores
Magistellus
Magisterculus, quæ postrema in indoctos ironicè torqueri possunt
Pædotriba
Pædotribe, παιδοτρίβης.

the chiefe Schoolemaster, the principall head of a College.

Gymnasiarches seu Gymnasiarcha
Gymnastica dignitate præfulgens
Moderator cœtus scholastici, gymnasii ludi
Archididascalus
ἀρχιδιδάσκαλος
Præfectus ordinis scholastici, quem σχολαστῆρα vulgus nominat, vel scholarcham
Præfecturam agens gymnasticam
Moderator Academiæ, the Chancellor of the Universitie, or in his absence the Vicechancellor.
Rector Academiæ, quem clavarii (quos vulgus bedellios vocat) præcedunt cum clavis argenteis.

to goe to Schoole.

Frequentare, visitare ludum literariũ
ἀπέρχεσθαι εἰς τὴν σχολὴν
Sub præceptore literarum stipendia facere, Subire ferulam.
Ferulæ manum subdere, subducere
Sub ferula militare
In ludo literario versari
Nomen in literariam militiam dare.

Scholers, vide Young schollers.

to Sclander, to defame one, to backbite, to report ill.

Vitio dare, Criminari
Vellicare, Metaph.
In vitio ponere
Rodere alicujus famam
Verborum contumeliis optimum virum incesto ore lacerare, Cic.
Furta & libidines objicere
Infligere turpitudinem sempiternam alicui, apud eundem
Laudem alicujus proterere criminibus, Capere.
Oblatrare, Obtrudere
Obgannire, Obtrectare
Debacchari, Destomachari usque ad ravim.
Inferre crimen, infamiam
Incurrere in alterius famam, vel damnum, apud Cic.
Conflare alicui infamiam
Offundere dedecus, scelus aliquod
Carbone notare
Abominandis probris afficere
Inurere notam turpitudinis, to put to shame.
Contumeliam facere in aliquem
Infamare, Vituperare
Contumeliam intorquere, imponere, dicere, facere
Tanta turpitudine Ausonicam labefactare virtutem
Blasphemo calamo aliquem notare, incusare
Perfundere ignominia, scommatibus
Contumeliis operire, lacerare, concidere
Ignominia afficere, deformare
In contumeliam agere
Probra ad satietatem ingerere
Contumelia insequi
Dehonestare, Inhonorare
Improbare, Reprehendere
Sugillare, Traducere
Insimulare, Notare
Damnare, Culpare, Detractare
Diffamare, Obloqui, Maledicere
Derogare, Detrahere, Mordicare
Irrogare & infligere ignominiam
Ignominia notare, quod Græcis est, ἀτιμίαν περιβάλλειν
¶ Infamiam flagrare, est summa infamia laborare
Vituperari
Diffamari, Laborare fama
Improbari, male audire. to have an evill name or report.

Sclandered wrongfully.

Doleo te immerentem convicio jactatum, exagitatum, vexatum, male acceptum.

Angor

Angor animo, quod ignominia tuleris nulla tua culpa
Quod ignominia tibi fit allata immerenti quod ignominiose sis tractatus, ignominia sis affectus nullo tuo merito.

a Sclanderer, a Back-biter, a Detractor, an ill Reporter.

Detractor, Delator, Detractator
Sibilator, Susurro, Susurrator
Hominum famam imminuens
Derogator, λωβητήρ
Famicida, Sycophanta
Insectator, Vituperator
Maledicus, Mordax
Dentatus, Nasutus
Nasutulus, Obtrectator
Vitigilator, vel Vitilitigator
Cavillator, Sugillator
Criminator, Obstrigillator
Archilochium terens
Archilogus, Vitupero, onis
Morbo maledicentiæ bis cæcus, apud Eras. Fœnum habens in cornu
Venenum aspidum sub labiis habens
Zoilus quicunque doctis viris detrahit.

Sclandering or backbiting.

Detractio, Derogatio
Obtrectatio, Maledicentia
Oblocutio, καταλαλία
Detractatio, Diffamatio
Traductio, Obloquium, Maledictum
Succus loliginis proverbiali schemate, apud Horat. Morsus clandestinus, clancularius, virulentus
Sermo Bionæus, Mordacitas
Canina facundia
Archilochia dicta
Clancularia susurratio
Morsus, Sycophantia
Susurrum & ium, & us
Ater rictus, apud poetas, pro obtrectatione, Sinister rumor
Vituperationis lingua cote livoris acuminata, Morsus aspidis
Δῆγμα ἀσπίδος.

to Scoffe, vide to Mocke.

to Scourge, to whip, or beat with whips.

Flagellare, ἱμάσσειν
Verberare, ἐλᾶν
Duris cædere cestibus
Flagris cædere, Lancinare
Flagris, nervis bubalis, taureis, taurinis flagris, crudis loris discerpere
Loris & restibus incidere
Excoriare, Excarnificare
Laniare, Dilaniare
Terga percutienda dare
Virgis, loris conscindere miseros
Mulctare verberibus, apud Cor.
Verbere sub duro tristia fatigare terga, Crudeli verbere lacerare terga
Conficere aliquem affatim, pro miserè flagellare
Acribus flagris cædere
Flagras noxias expiare
Lacerare flagris
Conficere verberibus
Scuticis & vimine discerpere
Dare aliquem totum in ruborem, id est, ita verberare ut undequaque rubeat, Plaut in Capt.
Per omnem vicum verbere agere
Diverberare cutem, Inscribere tergum, corpus virgis, ἐγχαράσσειν
¶ Variari virgis, vide to beat.

Scourged, vide Whipped.

to Scowle, vide to looke sowrely.

to Scrape.

Radere, Corradere, Eradere
Obliterare, to scrape out.

to Scratch, to Claw.

Scabere, Fricare.

Ungusbus

Unguibus pruriginem sedare
Scalpere, κνήθειν, κνήειν
Arare, exarare cutem unguibus
Unguibus fodere, perforare, lacera-
re, lancinare, radere
Explicitis unguibus cutem fodere
Involare in oculos, in faciem
Perfricare, Cic.
Tu in hoc ulcere tanquam unguis
existeres.

a Scrivener, vide Writer.

the Sea.

Salum, Amphitrite, Thetis
Nereus, Doris
Gurges immensus
Circumfluus humor
Neptuni unda, Mare
Pelagus, πέλαγος
Fretum, Æquor
Neptunus, Pontus
Oceanus, à celeritate
ὠκεανός
Rex undarum belluosus, reciprocus,
refluus, undosus
Sal pro mari, Virg.
Altum substantivum pro mari poni-
tur, à Virg.
In altum vela dabant læti
Profundum, apud Ovid, pro mari
Guttur indomitum, Vastum Cœrulæ
aquæ
Reliqua inquirantur, Inter Synonima
poetica, Neptunus.

the Sea is appeased, mitigated, asswaged.

Mare placatur, Æquora tuta silent
Mulcere fluctus
Tollere ventos
Placidum ventis stat mare
Omne silet æquor stratum
Motos componere fluctus
Cunctus pelagi cecidit fragor
Alta quiescunt æquora Nerei
Placida premit æquora Pontus
Ventos temperare, sedare, placare
Sistere mare
Sternere æquor
Mare componere, æquor, undas fran-
gere
Fluctus compescere
Venti subsistunt, silescunt
Cadit Eurus
Remittit unda sævitiam
Freta mitescunt
Mare sternitur
Maris ira frangitur, unda ponit mi-
nas.

the Sea is moved, troubled, boistrous.

Mare concitatur
Maria alta tumescunt obicibus rup-
tis.
Vento turbentur arenæ, & veniunt
ad littora fluctus
Ponto sonat unda refuso
Oceanus terram qua patet, ambit
aqua.
Æquoreasque suo sydere turbat a-
quas
Ferrea marmora Ponti
Indignatur magnis stridoribus æ-
quor
Clauso fit gurgite murmur
Semifero sub pectore murmurat unda
Spumant vada marmore verso
Freta agitata tumescunt
Surgit mare
Mare turbidum
Maris ira, sævitia, tempestas
Freta indignantia, mota
Tumescentes aquæ
Æquora ventis concitata, fluctibus
agitata
Freta movere, concutere, miscere, ex-
asperare aquas
Mare albet spumis, Tumescit ventis
Venti vexant
Iactantur æquora ventis.

the Sea-coast liketh me best.

In maritimis facillimè sum
Iucundè versor in maritimis
Maritima loca cum voluptate frequento.
Maritima regione libenter utor, in ora maritima versari jucundum est, maritima sedes me capit, oblectat, tenet.
Pascor maritimæ regionis aspectu
Meis oculis regione maritima nihil est jucundius
Miram haurio jucunditatem maritimæ regionis aspectu.

to Seale letters.

Literas claudere, Signare
Consignare, obsignare epistolam
Sigillo munire, insignire
Σφραγίζειν
Signi impressione occludere
Signum, sigillum imprimere annulo
Sigillare, ἐπισφραγίζειν.

to Search out, vide Inquire and Imagine.

a Searecloth, or a plaster made of Oiles, Gums, Wax or Rosen.

Cæratum, sive ut aliis placet
Cærotum κηρωτὸν quod vulneribus & membris consolidandis adhibetur.

in Season or good time.

In tempore, Ipso tempore
Tempestivè, Maturè
Opportunè, Per tempus
Auspicato, Fausto sydere
Secundis avibus.

a Seat, vide Stoole.

Secretly, vide Privily.

Clam, λάθρα cum genitivo.
Secreto, Cautè
Abditè, Ex occulto
Ex insidiis, Occultatè, apud Cic.
Clanculum, Occultè, Latenter
Clandestine, Abscondité, furtim
¶ In occulto, Absque arbitris
In angulo, ἐν γωνίᾳ.
In privato
In penetralibus
¶ Suspenso gradu, Pedetentim
Pedepressim, ἀκροποδητὶ
Suspensis pedibus, Tacito pede
ἡσύχῳ ποδί.

great Secrets or Mysteries.

Mysteria, Mystica
Quam maxime abstrusa
Abdita, Retrusa
Cælata, Abscondita
Altissime latentia
Occultissimæ res
A nostris remota conspectibus
Operta, Obumbrata
Velata, Obvelata
Arcana seclusa
Involuta, Obscura
Tecta, Obnubilata
A natura involuta, Recondita
Sacra quæ prophanum vulgus scire non convenit
A prophanis oculis longissimè semota.
A sensibus humanis remota
In terra refossa, latentia.

to Reveale, to open Secrets.

Conscium, Participem aliquem consilii sui facere
Arcanos alicui credere sensus
Effutire secreta
Dogma prodere, Enunciare commissa renunciare.

Futilis

Futilis homo, huc atque illuc pro fluens.

a Secretary.

Scribarum præfectus, Primus ac præcipuus à literis, ab epistolis
Archigrammateus
Secretarius vulgo dicitur, quem Silentiarium A cursius vocat verum ornatius latinusq; à secretis dixerimus seu tabellionem, quod tabulas, hoc est testamenta & scripturas publicas conficiat, quod conventa conventiones civitatis, & contractuum pacta, quæ Græcis, τὰ συμβόλαια dicuntur scribat, unde ex Gr. συμβολαιόγραφος, seu potius, συμβολαιόγραφος vocatur, & tabellion ταβελλίων, civitatis scriba, vel à libellis, qui barbare Notarius dicitur, vocabantur enim olim notarii, qui in senatu notarent.

a Sedition, Debate, Commotion, or uproare in a Citie.

Bellum intestinum, Seditio
Bellum civile, Factio
Motus civilis
Διχοστασία
Divisa seditione civitas, Ascon.
Civium dissentio, tumultus, factio,
Arma civilia
Occultum, intestinum, domesticum malum.
Rabies, furor vulgi
Dissidium, vel bellum domesticum, quando scinditur incertum studia in contraria, sententias in contrarias vulgus, aut ad arma concurritur, dissocietatis civium animis inter se digladiantur, bellum agunt intestinum cives.
Coorta est seditio, sævitque animis ignobile vulgus
Διχοπολιτεύειν, vide Commotion.

to make a Sedition, vide Uprore.

Sedition is the plague of the Common wealth.

Multas respublicas civiles discordiæ perdiderunt, domesticæ seditiones, intestina bella, controversiæ inter cives, partium contentiones è civilibus discordiis, contentionibus, controversiis, seditionibus multarum rerum publicarum pernities fuit, manavit, orta est.
Civium dissentiones multas urbes opibus admodum florentes, everterunt, solo æquarunt, diruerunt, exciderunt, affixerunt, perdiderunt, sustulerunt.
Multis urbibus perniciem, exitum, pestem, excidium, ruinam, interitum attulerunt, exitio fuerunt.

to See, to looke, to behold.

Cernere, Videre, ἰδεῖν
Oculis haurire, capere, accipere, percipere, βλέπειν
Obire oculis, Plin. Spectare
Aspicere, Conspicere
Inspicere, Intueri
Speculari, Contemplari
Advertere, Animadvertere, Vide to looke about.

to See but a little, to bee dim-sighted, to be purblinde or Sandblinde.

Cæcutire, Hallucinari
Caligare, Lippire
Cæcultare, apud Plautum
Falli judicio, vide Squint.

to See and not See, to let it passe or slip, as though we knew nothing, to winke at the matter.

Con-

Connivere, συμπαρδαμύσσειν
Dissimulare visum
Ad multa sciens connivere
Charadryona imitari
Data opera dissimulare
Studio occludere oculos ne videant
Astutè cælare
Multa prudenter præterire
Egregia conniventia transire
Dissimulanter agere, contueri
Oculis velatis, clausis præterire
Connuere in hominum sceleribus, Cicero.
Hallucinari in amicorum vitiis, apud Erasmum.
Per licentiam indulgere, Budæi
Et apud Ulpianum, Conniventibus oculis, id est, per dissimulationem, & apud Accur.
Ratione stricta, i. ratione non inspecta.

ye may See, vide perceive.

to come to See, vide to Visit.

to Seege, to pitch his campe, to a place.

Apud Patavia in castra posuit.
Locavit, Construit
Fecit, metatus est
Obsidione cinxit, obsedit corpus, suo sepsit exercitu.

to raise the Seege, vide Campe and Raise.

to Seeke, to Enquire.

Quærere, Inquirere, Conquirere
Exquirere, Perquirere
Explorare, Investigare
Indagare, Rimari, Vestigare
Scrutari, Pervenari.

to Seeke after glory or praise, vide Ambitious.

to Seeke fame or renowne by ill doings.

Gloriæ famulum velut Ephesini templi incensor conquirere, detractionis studio, incursu hostili, bello non prius indicto.
Illustres accusando viros suo nomini famam quærere, Hiero.
Flagitiis, facinoribus post cineres dilatare famam
Nomen memoria sceleris extendere, voto adipiscendæ famæ latiores, Soli
Pestilenti exemplo nomen posteritati commendare
Alios traducendo choragium aliquod gloriæ affectare, venari.

to Seeth, vide to Boile.

Sild, Scarce, not Often.

Rarus, Rara vel alba avis, nigróque simillima cygno
Phœnice rarior
Corvo rarior albo, Iuven.

Seldome, not Often.

Raro, ἀσπανίως
Perraro, Rarius
Rarenter, Haud crebrò
Vix unquam, Insolenter, Cic.
Rarissime, σπανιώτατα.

of himselfe, vide willingly, and without helpe.

to Sell.

Vendere, πωλεῖν, Devendere
Venundare, Distrahere metaph.
Aëra mutare, Dare pro vendere, Cic.
In caritate annonæ esse modium populo dedit.
¶ Nundinari & nundinare.

to Sell openly.

Mancipare & emancipare
ἐκποιεῖν, Extra domum suam ponere.

to offer, or to put forth to Sell.

Vænum exponere
Inscribere ædes, apud Terent.

to Send away, vide to put away.

to Sent, vide to Smell.

to give a Sentence or Judgement, vide to Judge.

to Separate, to Sever, or to part one from another.

Discernere
Discrimen rectum facere
Ponere discrimen, distinguere
Partiri, discriminare, Vide to Divide.

a Separation betwixt man and wife, vide Divorce.

a Severing or Parting.

Dirimere conjunctionem, discindere, dissuere, disjungere jus omne conjunctionis tollere, delere extinguere.
Magno locorum intervallo disjuncti sumus.
In iis locis sum, quo propter longinquitatem tardissime omnia perferuntur.

Separatly, a Sunder, Severall.

Singulatim, Divisim
Privatim, Seorsim
Separatim, Sejunctim.

a Serce, vide a Sieve.

a Serpent or Snake.

Anguis maculosus.
Serpens sinuosus
Variæ serpentum species sunt
Seps tabificus, Natrix
Hæmorrois, Chelydrus
Cenchris, Scytale
Dipsas, Aspis, Echidna.
Cæcilia, Iaculus
Præster, Coluber
Hydrus, Hydra & Chersidus
Vipera, Serastes, &c.

to Serve.

Famulum agere. δουλεύειν
Famulari, Servire, Inservire
Ministrare, ὑπηρετεῖν.
Ministerium exhibere, præbere
Famulatum, famulitium præstare
Colere servitutem, apud aliquem
Ancillare propriè de viris, qui præter dignitatem se alicujus servitio subjiciunt.

a Servant, Bondman, or a Servingman.

Minister, ὑπηρέτης
Servus, δοῦλος
Puer, Famulus, Amysterio
A pedibus meis, apud Terent. subintelligitur servus, a Lackie.
Fures pro servis posuit in Bucolicis, Virgil.
Quid domini facient, audent cum talia fures, plerumque enim sit ut furaces sunt
Dietarii similiter
Dromos frequens in Comœdiis
Cliens, Assecla
Pedissequus, Mancipium
Verna, Vernula
Scoparius à scopanda, apud Ulpianum Comes
Ministeria pluraliter pro ipsis ministris, sicut servitia pro servis, apud Salustium
Columella, servus major in familia, the chiefe servant of all the houshold.
Aditus & nexus apud Romanos & Iurisconsultos qui ob æs alienum creditoribus in temporariam servitutem

vitutem addicebatur
Infimus famulorum servus
Domas, mancipium, sponga.

a maid Servant.

Famula, Ancilla
Pedissequa, παιδίσκη
Θεράπαινα, Abra. Verna.
Mercenaria puella
Lotrix aulularia, Ancilla agraria, agrestis, rurestris, rusticana.

Service, vide Attendance.

Serviceable, or readie to please.

Dare se alicui, ἑαυτὸν ἐνδιδόναι
Obsequentem se præbere, inservire, ministrare, accommodare, prodesse, accommodare, obtemperare, adjuvare.
Convertere se ad sensum vel ad nutum alicujus

to be set aside, behinde the doore, to bee cast aside out of the way, as not remembred or regarded.

Pascere tineas
Inter blattas tineasque rixari, apud Polit. in Misc. Sentire tineas
Tineas pati, apud Auso.
A tineis exedi, corrumpi, rodi
Objicere tineis blattisque
Longa quasi rubigine neglectum jacens
Senili carie corrosum
Literarum figuræ carie ac situ obliteratæ, tinearum ac blattarum in juris semirosæ.

to Set less by, vide to put backe.

to Set much by, vide Esteemed.

nothing set by, vide of no Account.

a Setled minde.

Animus quietus, stabilis, excelsus, altus, sublimis, constans, præstans, firmus, tranquillus, æquus, ad omnia paratus, ab omni cura ac molestia vacuus.

to Set upon, to assaile or encounter with.

Aggredi, Congredi
Concertare, Confligere
Adoriri, Incessare
Invadere, Insiliri
Insultare, vide to Assaile.

to Set on, vide to stirre up.

Shackle, vide Fetters.

a Shadow.

Umbra, Montibus densatur umbræ
Apta pastoribus umbra
Umbra defendere rapidis à solibus uvas
Ingenti ramorum defenditur umbra
Molli succedere sæpius umbra
Ministra portaunibus umbra.

to Shake.

Vibrare, Quatere, Contorquere
Concutere, Crispare.

to Shame one, to make one Ashamed.

Pudefacere, Pudorem afferre
Pudorem incutere, Pudore afficere
Injicere pudorem, ruborem
Violatæ castitatis aliquem traducere
Confundere in hoc significato prorsus barbarum est, denotas commiscere, simul fundere.
¶ Pudefieri, to be ashamed.
Suffundi rubore, ad lachrymas usque quod Græcis est, ἐρυθριᾶν ἄχρι δακρύων

Probrum & pudorem contrahere, to get both shame and blame.

to be ashamed, vide to Blush.

without Shame, vide Impudent, Shamelesse.

Impudens, ad impudentiam propensus, impudens, immodestus, immoratus, expers modestiæ, verecundiæ, induci, prudentiæ, rationis inconsideratus, immodicus, minimè verecundus, à pudore aversus, ad impudentiam pronus & propensus.

it is a great Shame.

Datur, ascribitur, imputatur probro, vitio, crimini
Vitio vertitur, Datur dedecori
Turpe est, Vitio confine est
Vitio venit, Boet. Non abest à vitio
Non probatur in vulgus.
In crimen vocatur, apud Cic. pro vitio vertitur.
Flagitium est, It is an ill deed.

Shamefastnesse, Blushing.

Rubor, Modestia
Verecundia, Pudor, Frons
Confusionem, vulgus vocat
αἰσχύνη, ἐρυθρίημα, Vide Dishonesty.
Pudor subiit illum
Æstuat ingens in corde pudor
Ponere, solvere pudorem, to put to shame.

Shards of stones, vide Rubbish.

to make Sharpe, vide to Whet.

a Sharpnesse or Quicknesse of wit.

Animi vivacitas
Acumen ingenii.
Sagacitas, Perspicacitas
Industria, Solertia
Industria, ἀγχίνοια
Acrimonia, ἀγχίνοιαν
Dexteritas in rebus agendis, in exequendis negotiis.
Urgens, instans Chrysippeum acumen, Vide Witty.

a Sheepe.

Ovis, πρόβατον, Bidens
Pecus, cudis, pro eodem, apud Quint.
Aries, a Ramme, Vervex
Greges lanigeri, apud Virg.
Pecudes lanigeræ
Tonsæ, apud D. Hieron. & alios probatos authores
Lanigerum pecus
Balantum grex.

a Shepheard, a keeper of cattell.

Opilio, Vipilio, Ovium custos
Pastor Armenti, Pecoris magister
Pecudum magister, Dux gregis
Formosi pecoris custos
ποιμήν, Pastor ovium.
Probatophylax, προβατοφύλαξ.

a Sheepe, or a Fold.

Caula, Ovile
Ovium septa, αὐλὴ, Græcis.

to Shew, to Represent, to set before the eyes.

Exhibere, Offerre
Proferre, προφαίνειν
Præ se ferre, δεικνύειν
Sub vel ob oculos, ante oculos ponere, ὑποδείκνυμι
Præsentare, Repræsentare
Monstrare, Demonstrare.
Ostendere, Docere, Expromere
Oculis subjicere, Expromere.

In tabula seu in speculo repræsentare
Ante oculos adducere
Dare, pro ostendere, offerre, Ovid.
Da mihi te talem
Præstare, in eadem significatione
Artificii miraculum ostentare.

to Shew plainly, clearely.

Arguere, pro palam facere
Rem digito propemodum ostendere, designare.
Veluti in tabella ostendere, palam facere
Compendiaria ratione demonstrare
Compendiaria via exhibere
Crasso exemplo ostendere
Ostentare ad Heb. 6. quod verius ad factum seu jactantiam refertur, Vide to Declare.

to Shew favour, vide Favour.

I will Shew my selfe thy very friend.

Probabo me tibi esse amicissimum, nullum erga te officium hominis amantissimi prætermittam, meam in te non mediocrem, non vulgarem, eximiam, summam, singularem, incredibilem benevolentiam, re declarabo, patefaciam; quovis officiorum genere testificabor, testatam apud te relinquam, tibi probabo.
Sic officiis & studiis illustrabo, ut eam & tu, & omnes clarissimè cernant, & ea tibi atque adeo cunctis hominibus clarissimè patent
Notior & illustrior meus in te animus erit.

Shew thy selfe a good Citizen.

Bonus civis esto, da operam, enitere ut bonum te civem præbeas, præstes, ut boni civis partes tueare, exequare, sustineas, agas, ut boni civis officio satisfacias, ut ea præstes, quæ bonum civem decent, quæ expectantur ab eo, qui bonum civis nomen aucuparis, cave ne boni civis officium prætermittas, ne quid à te fiat, committatur bono cive minus dignum, bono cive indecorum.

a Shield, vide Buckler.

to Shine, to be Bright.

Micare, Scintillare
Ardere, Renitere
Emicare, Clarere
Nitere, Enitere
Lucere, Relucere
Fulgere, Effulgere
ἰλλαμφαρωιὸς, Consulgere
Fulgere, Splendere.
Coruscare, Radiare
Rutilare, Irradiare
Tremulum flamma spargit
Purpurea luce refulget.

Shining, vide Cleare.

Ships.

Naves, Rates, Classes
Navigia, Rates
Biremes, Triremes, Trieres
Quadriremes, Proræ, Puppes
Carinæ, Dicrota
Liburna, Liburnæ, & Liburnicæ, ships of warre.
Corbitæ, naves onerariæ
Phaselus, Puppis
Circerus, med. prod.
Cercurus, apud Plaut.
Paro & myoparo, a Pyrate.
Catascopium, vel epucopiæ navis, a Pinnace.
Carina, the keele of the ship.
Pristis, metaph. a small long ship.
Alveas, apud Propert. & Lau.
Navis Salamina, proverb. quæ prævelox
Lembus, a boat.

Celox, idem, sed brevior, Celotis
Acatium, a barge.
Navis actuaria, idem, Stiata
Trabs vasta, apud Pers. pro nave
Trabica σ͂ίκεις Codicaria
Emperacta, a covered ship.
Navarchis, genere fœminino, & navis prætoria, the Admirall of the navie or fleet.

Shipwracke.

Naufragium. In immenso jactantur corpora ponto
Aguntur ventis tabulæ feriuntur ab undis.
Navis sævis acta madescit aquis
Disjectę toto æquore classes
Irrisam sine honore ratem agebat
Arma virum tabulæque & Troica gaza per undas, Natant.

a Shipper or Shipman, vide a Mariner.

a Shirt or Smocke.

Interula, Camisia
Indusium, ἔνδυμα
Intusium, ut Varro scribit, quod intra plurimas vestes corpori adhæreat
Tunica ima
Subucula à Vive: pro camisia virili ponitur
Subucula collari rugato, a shirt with ruffes, apud eundem in colloquiis.
Indusium laneum, a peticote.

to Sigh or to waile, to desire fervently.

Gemere, Suspirare, Gemiscere
Ingentem gemitum dare ab imo pectore
Gemitu tectum orone replebat
Dore trahere gemitum corde
Edere gemitum alto de corde
Spirat ab imo pectore.
Ducere, referre, repetere trahere suspiria
Haurire, movere, versare suspiria
Luctus gemitusque sonabant
Inque domus, lachrymas angulus omnis habet.

to Shoot, to Hurle, to Fling.

Iaculari
Torquere, contorquere hasta, telum in latus, in alvum equi, in caput alicujus.
Conficere jaculis sagittarum propugnatores, apud Suet.
Telo hostem dejicere
Trajicerę murum aliquem telo, jaculo, hasta.
Telum emittere, ejicere
Iaculo sagittam torquere, moliri
Sagittare, verbum à solis Neotericis usurpatum
εἰσιέναι, Iaculo petere
Iaculo figere, ferire.

to Shoot cunningly, very well.

Bene, solerter, perite, dextre jaculari
Εὐστοχεῖν, εὐστόχως βάλλειν
Iaculandi peritus sum
Sagittam vel jaculum collimarę.

a Shooe.

Calceus, Hypodema,
Calceamen, Calceamentum
Calcearium & Calcearius, apud Pli. pro calceo positum
Buxea, apud Plaut.
Carbatina & Sulponeæ, rustica sunt calceamenta.

a Shooe-maker.

Calceatius, Calceolarius
ὑποδηματοποιός, Sutor
Solearius, Veteramentarius.

a Shoo-makers Last, vide a Forme.

a wodden Shooe, vide a Patten.

a Shore, vide Piller.

Short, Briefe.

Succinctus, Brevis
Compendiarius, Pressus
Circumcisus, Laconicus
Compendiosus, ἐπίτομος.

Shortly, Briefely, with few words.

Brevibus, Paucis, Breviter
λακωνικῶς, Laconicè
Contractè, apud Eras.
Carptim, Succinctim
συντόμως ἐπικεφαλαίως
Succinctè, Collectim
Summatim, in summo
ἐπιτροχάδην & ἐπιτροχάδιω.

Shortly, within these few dayes.

In brevi temporis spacio
Brevi, Cave hic dicas breviter
Brevi tempore
Brevi temporis curriculo
Exiguo temporis cursu
Brevi temporis intercapidine
Brevi admodum
Primo quoque tempore dixit Cic. & Bud. Quam primum
ἀτίκα δὴ μάλα
Propediem, Protenus.

Shortwinded.

Suspiriosi, Anheli
Anhelatores, Asthmatici
ἀσθματικοὶ
Dyspneici, Orthopneici

a Short communication or talke.

Sermo brevis, succinctus
Compendium, Micrologus
Micrologia, sermonis brevitas
Laconismus, λακωνισμος
Breviloquentia.

to Shorten, to make short.

Breviare, Breve facere
Abbreviare, Coarctare
Contrahere in compendium
Rerum gestarum summam texere
Conferre in pauca, Perstringere
Latè sparsa in arctum colligere.

Showre, vide Raine.

Shrove tuesday.

Bacchanalia, Liberalia
Bacchiorgia, festa, Dionysia
Διονύσια, Feriæ Dionysiacæ
Saturnalia, Dies Saturnalitii
Dionysiaca festivitas
Geniales dies, voluptuarii.
Dies epularum, convivii, lætitiæ
Carnispicium, Carnivalia
Festum pensardi, ut Lovanii vulgo dicunt.

to Shut up, vide to stop up.

to fall Sicke, to get a sicknesse or disease, to become weake, faint, or diseased.

Morbum contrahere
Contrahere valetudinem adversam
Alere morbum
Dilabi, cadere in morbum
Insolentia mutari, aëris, morbum trahere.
Crebris pharmacis vires nimium exhaurire.
Nimio obscœnitatis usu vires corporis attenuare.

Vires deficiunt aliquem vel alicui
Debilitari, ἐξασθενεῖν
Languescere, Elanguescere
Viribus deficere
Ægrescere, Frangi
Ad languorem usque debilitari
Imbecillis fio
Morbo corripi, affici
In morbum incidere
Corripi valetudine adversa.

to be Sicke or ill at ease, to lie sicke in his bed.

Male habere, Male valere
Cubare, apud Horat.
Ægrotare & infirmare in sacris literis frequentius
Ἀῤῥώστως ἔχειν, Laborare
Languere, Elanguere
Lecto defigi, Lecto decumbere
Graviter habere, Affligi
Cum medicis rem habere
Incommodè habere
νοσεῖν, ἀσθενεῖν, πονηρῶς ἔχειν κακῶς ἔχειν
Affectis esse corporis viribus
Adversa, haud prospera, infœlix, mala, infausta, parum secunda, parum prospera, perquam incommoda, haud sane commoda, esse valetudine
Differri doloribus, Terent. pro vexari, cruciari
Ægritudine corporis laborare.

extreamely Sicke.

Morbus, lues in omnia dicitur in membra grassari, illabi per ossa in medullas, toto vagari, pervagari corpore, omnes carpere artus
Conflictari morbis variis & tenacius, Sueto. Graviter, multum, valdè, malè habere
Graviter, acerbè discruciari
δεινῶς βασανίζεσθαι, Matth. 8.
Ab animo bene habere, à corpore autem pessime
Conflictari valetudine iniqua, novissima, Plin. & Budæ.
Morbi acerbitate, gravi corporis morbo teneri
Affici graviter
Ad desperationem Medicorum ægrotare, laborare, esse Medicorum sententiæ damnari, vel vitæ non diuturnæ adjudicari.

to fall sicke againe.

Incidere in morbum de integro quod vulgo dicitur. Reciduari, Cic.
Gravius ægrotant hi, qui cum levari morbo videntur, de integro inciderunt.
¶ Morbus aggravescere, ingravescere dicitur, to wax more sicke.
¶ Dare ad languorem, to cause sicknesse.
Intensa studia caput dant ad languorem.

Sicklinesse, vide Weaknesse.

a Sickle, a Sithe.

Falx messoria, fœnaria
Falcicula, Secula, δρεπάνη
Hama apud Plin. ἄμη

to goe to sit Side by Side.

Claudere latus, sive dextrum sive sinistrum frequens, Eras.
Tegere latus, pro eodem, apud Hor.
Stipare alicui latus
Ire ex latere, Esse à latere
Adhærere lateri, aut dextro, aut lævo.

of Sharp and quicke Sight.

Perspicax, Oculatus
Lynceus, Perspicacior Lynce
Acutum videns, cernens, Horat.
Argus, proverb.
Lynceos habens oculos
Lynceum acumine vincens.
Oculatio, Aquilino oculo cernens
Serpentis oculus proverb.

Lumina

Lumina habens aquilinis, magis clara, quibus vel lynces vincere possit.

to Sigh.

Suspirare, Ducere suspiria
Petere altè suspirium
Imo de pectore, graviter gemitus agere, Dare gemitus, reddere
Magnum sub imo corde premit gemitum.

in the Sight of the eyes.

Toto mihi illi regio in cubiculo meo sedenti erat in conspectu, ante oculos erat, in oculis erat, sese oculis versabatur, egregiè patebat, vide openly.

a Signe or token.

Signum, Indicium
Argumentum, Portentum
Præsagium, Prognosticatio
Ostentum, Monstrum
Augurium, Auspicium.

to Signifie before any thing happeneth, to shew what will follow before it come.

Præsagire, Portendere
σημαίνειν, significare
Nunciare, Prædicere
Demonstrare
Significare aliquo prodigio
Præponere, Speciem futuri præministrare.
Minari, Minitari
Spondere, Polliceri
Promittere ad planetas vel sydera relata, Vide Betoken.

to command Silence or Peace, to stop ones Mouth.

Silentium imponere, imperare, facere, incidere ἐπιστομίζειν
Obdere imponere ore frænum
Reddere, Harpocratem, apud Catul.
Suffrenare, Supprimere
Obturare os, Ora premere
Os loquentis opprimere, Ovid.

I will keepe Silence.

Non faciam ut dicam, tantum relinquam, tantus prætermittam, tantus transibo, tacebo, silebo, silentio involvam, percurram, prorsus hoc emittam, abstinebo, oratione mea non attingam, verbum non faciam, sermonem hac de re nullum habeo, Vide peace.

Simply, Plainly.

Planius, Apertius
Simplicius, Apertè
Crasse, Intelligibilius.
Pingui, crasse, Intelligibilius
Pingui, crassa, Minerva, quod grossa vel largo modo vulgus dicit παχέως, Pingui formula
Crassiore musa, παχυτέρᾳ μούσῃ
Planius ac rudius
σαφέστερον καὶ ἀμαθέστερον.

Sincere, vide Upright.

to Sing.

Canere, ᾄδειν
Struta cantare avæna
Canere carmen, cantionem
Cantare, Modulari
Edere ore sonos, modos
Psallere, ψάλλειν
Ludere calamo
Dicere carmina
Inflare calamos
Dulci sono complere æthera cantu
Mulcere blandis modulatibus aures.
Aviculæ præterea vernant, cantillant.
Volucres cantu æthera mulcent.

to

to Sing alwayes one song, to be alwayes in one tale, to bee ever harping upon one string.

Eadem canere cantilenam
Cuculi carmen canere
Sæpius dicta repetere.

Singular or speciall.

Singularis, Præcipuus
Maximus, Summus
Eximius, Unicus
Primus, Potissimus.

to Sinne, to Offend.

Committere peccatum
Offendere Deum
Peccare, ἁμαρτάνειν
Labi in peccatum.
Contrahere noxiam
Gravius aliquid admittere
Flagitium aliquod admittere, to commit a wicked offence.
In terra collabi facinora
In gravia incidere crimina
Contaminare se culpa, maleficio, humanis vitiis
Innocentiam in baptismo receptam facinoribus contaminare
Peccata peccatis accumulando justam Dei iram se incitare
Iram Dei offensionibus contrahere, in nos provocare.
¶ Errare, Cadere
Delinquere, to doe amisse.
Impingere, πταίειν de minutulis & lenibus
Ex surreptione, & imprudenter committere.
Mundi inquinamentis contaminari.

to Sinne against, to returne to his former faults.

Relabi, recidere in præterita scelera
Redire ad vomitum instar canum
Retrahi, Reduci, revolvi in pristina peccata
Instaurare offensam
Pati reciduam
In eundem lapidem rursum impingere pedem offendere
περὶ αὐτὸν δὶς πρὸς τὸν λίθον.
Culpam eandem iterum atque iterum committere
Relabi in extirpata vitia
Iterare culpam, scelus flagitium.

Originall Sinne.

Originalis macula
Parentales labes
Peccatum originale
Primogenia noxa
Reatus nascendo contractus, ut loquitur D. August.
Contagio originalis noxæ.

Sinople, vide Red colour.

Sith that, vide Because that.

a Sieve or a Serce.

Subcernicum, Subcerniculum
Cribrum farrinarium, excusorium pollinarium
Cribrum seraceum.

the Skie, vide Heaven.

under the Skie, vide under the firmament.

to Skirmish, vide to Fight.

Skilfull in warlike affaires.

N. Bellicæ artis peritissimus, in re bellica in rei militaris scientia, in bellis gerendis callidissimus, calliditate vaferrimus, versutissimus, astutissimus fuit, vafritia, calliditate, versutia, astutia, astu, arte anteivit, antecessit omnes.
Præstitit, antecelluit, superior fuit omnibus.

Parem habuit neminem
Nemo cum illo conferendus comparandus, æquandus
Quis perfectam belli gerendi artem, rationem, ut ille, tenuit, obtinuit, calluit, novit, possidit, consequutus est. Vide Captaine.

Slacke or negligent in doing his office.

Frigere, Oscitare, Cessare
Claudicare in officio. Desidere
Dormitare, Dormire
Præterire officium
Oscitanter agere partes suas
Remittere de diligentia
Industriam ponere
Indormire in re aliqua
Mandragoram bibere, pro cessare in officio, doctis usurpatur
Ponere omnem de aliquo sollicitudinem
Resuperari. Non solitum esse
Ordinem deserere
Deses, remissus, supinus sum, animo nec strenuo, nec vigilanti arrectoque, ἀναπίπτειν
Negligere, Non curare.
Nulla vel parva cura tangi
Indormire causæ, Cicero: An facies admovendæ sunt, qui te excitent tantæ causæ indormientem
Restare, socordem esse in via salutis.
¶ Curare rediviam vel reduviam apud Cic. pro versari in lenioribus negotiis, neglectis gravioribus negotiis
Est autem carunculam quæ unguibus supernascitur circundare.

Slaine or killed.

a Slave, a Bondman.

Servilis, Subjugus homo
Ægyptius laterifer
αἰγύπτιος πλινθοφόρος
Scoparius, Verna
Vernacula, Spongia domus
Lixa, a scullion.
Calo, onis, a slave, or a souldier.

to Slea, vide to kill.

a Sled, vide Dray.

to Sleepe, to Repose.

Dormire, καθεύδειν
Dormiscere, Requiescere.
Dare se somno
Sopire, Soporare
Capere vel carpere quietem placidam
Fessa membra placido levare somno.
Cubare, Incubare in lecto
Incubare thoro, Virg.
Somnum carpere vel soporem
Tacitæ concedere lumina nocti
Alterna requie lassitudinem corporis instaurare.
Fatigata membra quiete relevare, levare
Fronde sub arborea quietem carpere
Agere quietem, pro dormire, apud poetam, quemadmodum accipere noctum.
Corpore sub ramis deponunt arboris altæ
Blanda quies furtim victis subrepsit ocellis.
Sopitum esse, Somno detineri.
Quiete corpusculorum vires reficere, Acquiescere
Ducere somnos vel somnum, Virg.
Conquiescere, Cubitare.
Obdormire, Quiescere
Somnum carpere
In scamna & scrinia reclinare capita & cervices
¶ Meridiari. μεσημβριάζειν
Dormire in meridie.

to

to be fast a Sleepe, or to be in a dead or sound Sleepe.

Dormire altum, altè, profundè
Altum stertere, apud Erasmum
Gravi somno teneri
Arcto, arctiori, arctissimo quiescere somno
Alto nimis detineri sopore
Altissimo somno premi
Profundo somno consopiri
Altam dormitationem dormire
Dormire arctè & graviter, Cic.
Ad lucem denique arctè & graviter dormire, cepisse
Et sopor altus aliquem habere dicitur, Virg.
Alitum pecudumque genus sopor altus habebat
Endymionis somnum dormire.
Lethæo rore soporatus.

to Sleepe soundly without care or sorrow.

Suaviter dormire, sine cura
In dextram aurem, in utrumvis oculum conquiescere
Suadet placidos nox humida somnos
In utramvis aurem dormire
Somno indulgere & stertere
Securitate indormiscere
Cura nulla tangi
Cubare supine
Carpere, Captare, Ducere, Petere, Inire, Trahere somnos
Securos somnos capere
Ociose, suaviter dormire dicitur curis omnibus solutus, sollicitudine vacuus
Porrectis vel sublatis dormire pedibus, secura & ociosa quiete.

to Sleepe out his wine, or to Sleepe himselfe sober againe.

Edormire, edormiscere crapulam, vinum dormiendo excoquere
Somno profusiore exhalare crapulam
Digerere vinum quo quis madet
Plautus: Obdormivi omnem crapulam dixit, id est, concoxi
Despumare Falernum, apud Per.

to make or to bring a Sleepe.

Soporare, Sopire, & Consopire, significant soporem inducere, incitare, solvere oculos in somnum
Spargere somnos, quod medicamentis quibusdam portionum fit, & quarundam virtute herbarum
Caput levi tactu facundè somnulum elicere
Somnus labitur in artus
Quies surripit, Sopor subit
Somnus redit, alit, tenet, habet
Mulcet, movet, capit, occupat.
Velat amictu, premit oculos.

to stay from Sleepe.

Sleepy, sluggish, dreaming, drousie.

Somniculosus
Somni plenus
Gravibus oculis
Somnolentus, vulgo dicitur
¶ Et somnolentia, sopor, languor.

Sleepe or Drowsinesse.

to let or keep him from Sleepe, to disquiet or trouble one that is about to sleepe.

Somnos arcere, abducere, recipere
Expellere, Excutere, Fugare
Discutere, Adimere
Quietem turbare
Soporem clamore solvere, removere

Pate-

Patefacere oculos, somno
Sopore succumbere, languore solvi
Vinci somnus fugit, discendit
Destituit, fluit, declinat
Impedire quietem
Nullam quietis partem neque diurnę neque nocturnæ impedire.
Infestare somnum alicujus & perturbare.
Nullam dare quietem, requiem
Interpellare alicujus quietem
Obstrepere dormit urienti
Æramentorum sonitu quieti alicujus remoram facere.

Slender, Thin, Small.

Gracilis, Tenuis
Strigosus, Subtilis
Exiguus, Exilis
Petilis, λεπτὸς, Vide Leane.

to make Slender or Thin.

Attenuare, stringere remos, Virg.
Tenuare, Extenuare.

to Slide or slip away, vide to Goe away.

to Slide downe, vide to fall downe.

a Slipper, vide Pantofle.

Slow, Slothfull, Dull, Idle, Sluggish, Drousie.

Ignavus, Supinus.
κατεβλακευμένος
Ignaviter, supinè se habens
Fucus, Metaph.
Socors, Secors, Piger.
Reses, Lapis homo
Iners, νωθρός
ἄεργος, Metaph.
Desidiosus, Segnis
Deses, Cessator
Serus, Tardiusculus
Torpens, Frigidulus
Suffrigidus, Languidus
Oscitans, Oscitabundus
Manus conferens, Torpidus
Lentus negligens
Discinctus, Metaph. Gravis
Cunctator, Tepidus
Fracidus, Murcidus, apud Plaut.
Socorditer, indiligenter agens, that hath no care.
Arcadicum germen, great & slow.
Pulmo prius venisset, apud Plautum, famulum lentum objurgantem
Mulieris podex dicitur ignavus, proverb. γυναικὸς πυγή. Vide Negligence.

Slothfulnesse, Idlenesse, Sluggishnesse, Drowsinesse.

Inertia, Ignavia, Desidia
Torpor, Languor, Torpedo
Socordia, Veternum seu veternus
Pigritia, Oscitantia.
Otium, in malam partem, pro pigritia, νωθρότης
Lentitudo, Tarditudo
Somnolentia, Negligentia
Segnities & Segnitia, Pigritas
Pigrities, Pigritudo, Tarditas
Acedia, Remissio, Pigredo
Remissitudo, incuria, Vide Negligences.

Slothfully, Sluggishly, Slowly, Lingringly, or Softly.

Segniter, Cunctanter
Ignaviter, Oscitanter
Lentè, Languidè, Gradatim
Tardè, βραδέως, Pigre
Ductim, Pedatim, Tractim.
¶ Pedetentim, Paulatim
Composito gradu, ἠρέμα
Pedepressim, Sensim, Cunctanter.
Languidè, Lento gradu
Testudinis instar, Pigrè, Lentè

to Slumber, to sleepe.

Dormire, Obdormiscere
In soporem concidere, Dormitare
Nutabundo seu nutanti capite dormire. Oscitare
❡ Solvere oculos, lumina in somnum, Solvi in somnum.

to Smacke, vide to Taste.

a Smatterer in learning, or Nosewise.

Sciolus, Nasutulus
Dicaculus, Litteratulus.

to Smell, to sent, or to savour by nose.

Olere, Redolere, ὄζειν
Jacere odorem de corpore
Spirare, emittere odorem
Olfacere, Odorare & ri.
Divinum spirare odorem
Multo odore fumat aër.
Nare, haurire odorem
Lactare odorem
Olfacere, Fragrare, Obolere.

to Smell or sent sweetly.

Arabicè olere, ἀρωματικὸς ὄζειν
Bene, jucunde, amoene, Arabicis odoribus olere
Unguenta exotica olere.

a Smell-feast, vide Guest.

a sweet Smelling salve.

Unguentum, Aroma
Odoramentum.

to Smite, vide to Beat.

a Smocke, vide a shirt.

to make Smooth, vide to Plaine.

a Snaile.

Limax, Limaca, cæ
Cochlea, Testudo
Domiporta φερέοικος, apud Hesiodum, limacis epitheton.

a Snare, vide a Trap.

Snevell, or the snat or filth in the nose

Mucus, Myxa, μύξα
Mula pituita nasa, Catul.
Pituita crassior, Phlegma
Cholera, Bilis, Cic.
χολλιῶ ἀχθεται, noctu ejici
Humor è naribus fluens.
Excrementa vel recrementa narium
Qui muculentis naribus mento salivis uvido, Prud.

a Snipe, a snite, a woodcock.

Turdulus, Turdus, κίχλη
Ficedula, συκαλίς
Atricapilla, μελαγκόρυφος nonnullis Ficedula dicitur, aliis Gallinago.

to Snort, to Rout.

Stertere, ῥέγχειν
Altum stertere, Ronchissare, apud Plaut. Ducere ronchos.

to Snuffe the candle, vide Weeke of the candle.

So so.

Utcunq;, Quomodocunq;, Sic satis.
Non nihil, Aliquantulum.

So be it: or, let it be so.

Esto, ἴστω, Pone esse
Pone esse victum eum, Terent.
Donemus, demus hoc
Hoc mihi detur
Fac ita hoc esse factum
πεπλήσθω.

Fac

Fac ita esse pro quo barbari
Cape seu pone casum.

Sober.

Zenone intemperantior, moderatior
Zeno, Zenocrates, Curius
Minimis ultimisque contentus
Abstemius, Nephalium lignum
Parcus, Temperans
Frugalis, Moderatus
Sophron, σώφρων
Sobrius, μονίας
Rarum quoddam veteris parsimoniæ exemplum, Siccus
Siccus apud Ciceronem: Utrum hæc vobis videntur consilia siccorum an vinolentorum somnia
Siccaneus idem.

to live Soberly.

In abstinentia nimis quam acerba vivere.
Morbum abstinentia frangere
In abstinentia maximam vitā degere
Injicere frena intemperantiæ
Tenuiter victitare
Salem lingere, ἅλα λείχειν
Thymbra victitare
Salem & causam edere
Vitam ducere doliarem
Frugi vivere.

Sobriety, Modesty.

Temperantia, σωφροσύνη
Abstinentia, Frugalitas
Continentia, Modestia.

Sodainly.

Subito, Subitane
Repentè, Raptim. Improviso
Inopinatè, Vide Unthought of.

a Solemne sight, or a Boasting shew.

Pompa, πομπή
Apparatus, Magnificentia
Ostentatio theatrica
Fastus, Strepitus, Metaph.

Softly, Leasurely.

Sensim, Paulatim, Lentè
Pedetentim, vide Slothfully.

Solace, vide Comfort.

to be Sold.

Vendi, passivè, Venire
Venum ire, πωλεῖσθαι.

Sommer, Sommer time.

Æstas, Æstivum tempus, dies
Modios cum sol accenderit æstus
Pulverulenta coquit maturis solibus æstas
Mox frondosa recluditur æstas
Æstivi tempora sicca canis.

Sometime.

Interdum, Aliquando
Aliquoties, Nonnunquam
Quandoque, Olim, Alicui
Tum pro aliquando, apud Cic.
Tum hoc, tum illud agere
Alias in eodem significatu, apud Gel.
Interim pro eodem
Modo in ratione geminatum.

Soney, vide Lucky.

Sonnes, Boyes, Men children.

Filii, Liberi
Nati, Gnati, υἱοί.

South-sayings of good or ill lucke, vide Divinations.

Southsayers.

Divini, Divinaculi, Arioli.
ἐγγαστρίμυθοι, ἐγγαστρίμ[illegible]
Aruspices, Auspices.
Pythonissæ, Pythonici, qui Apolline pleni, id est, qui instructu dæmonis futura conjectant
Geomantes, Pyromantes,

Sope

Sope.

Sapo, Borona.
Smegma, σμῆγμα
Matriaca pila, apud Mart.
Spuma caustica.

Sorcery, vide Witchcraft.

Sorrowfull, Carefull.

Sollicitus, κηδεμ
Anxius, Scrupulosus
Sollicitudinis plenus
Inquietus animo, Vide Sad.

Sorrowfulnesse, Carefulnesse, Anguish or Griefe of mind.

Anxietas, Sollicitudo
κηδεμονία, Cura, ἐπιμέλεια
Scrupulus, Angor
Mentis inquietudo, Æstus
Cura animum discrucians.

of this or that Sort, vide such manner.

a Sore enemy, vide Foe.

Soveraignty, vide Lordship.

Soulder, Paste.

Plumbaturæ, μολυβδώσεις
Ferruminatio, Glutinatio
Glutinamentum, Ferrumen
Santerna, Gold solder, vide Glew.

to Soulder.

¶ Ferruminare
Consolidare, Conglutinare.

Souldiers, Men of warre.

Milites, Stipendiarii.
Castra sequentes
Studentes rebus bellicis
μισθοφόροι, Ærarii.
Armigeri, Doryphori
Lonthopori, Lanciarii
Hastarii, Fundibularii, & funditores
Sed operarii, Marmobarduli, Balistarii, Gunners.
Parmularii, Peltastæ
Scutiferi, Scatari.
Scutigeruli, Sarissophori
Ferentarii Rorarii
Velites, Light-horsemen.
¶ Pedites
Pedibus militiam exercentes
Copiæ pedestres, Peditatus
Agmina pedestria
Exercitus pedestris, footmen.

chosen Souldiers.

Milites delecti
ἀπόλεκτοι, Egregii
Eximii, ἐκλεκτοὶ
¶ Contra milites gregarii, lost Souldiers.

discharged Souldiers, or put out of wages.

In ordinem redacti, Ære diruti
ἀπεστρατευμένοι, Ex authoritate
Extraordinarii.

old worne Souldiers.

Rudiarii, apud Suet. Rude donati
Milites emeriti, Veterani
Veteratores, Emeritæ militiæ
Dimissi ab officio, qui jam ob senium impetrarunt missionem
ἀποτακτάριοι.

sea Souldiers.

Classiarii milites
Milites in navi merentes eamque propugnantes, ἐπιβάται
Epibatæ, qua dictione apud Latinos Iurisconsulti usi sunt.

an expert and valiant Souldier.

Miles strenuus, bellandi peritus
Expertus militari industria conspicuus
Armis consilioque valens.

Bellicosus,

Bellicosus, Animosus
Summam habens artis militaris peritiam, Marte satus
Ingeniosus in apparatu militari
Præpollens viribus
Industria militari præcellens
Martis, vel Martius pullus, Proverb.
ἄξιος πολέμου
Consilio simul & facto valens
Agamemnon, Euryalus
Vir in armis strenuus, & nostri seculi velut alter Achilles.

to be a Souldier.

Merere cum dativo, ablativo, vel accusativo, apud Suet.
Militare, Castra sequi
Equitis stipendia facere, merere
Armatus sequi militiam
Latrocinari, pro mercede militare, Plaut.

the Soule or spirit of man.

Anima, Animula
Spiritus, πνεῦμα
Animus pro anima frequenter ponitur apud authores sicut anima pro mente, habet namque anima secundum operis sui officium nomina varia
Anima equidem dicitur dum vegetat, Spiritus dum contemplatur, Sensus dum sentit, Animus dum sapit, Mens dum intelligit, Ratio dum discernit, Memoria dum recordatur, Voluntas dum vult, Differunt enim nominibus tantum, non substantia
Animam projicere, effundere, to kill himselfe.
Animam debet, hee oweth more than he is worth.

Sound, vide Whole and safe.

a Sound, vide Noise.

South wind.

Auster ventus pluviarum pincerna vocatur D. Dio. Græcè Notus, νότος, procellosus, turbidus, imbrifer, madidus, pluvius, humidus.
¶ Euro auster, φοινικίας, Syrocus, Southeast.
Libonotus, austroaphricus, Southwest.

to Sound, to be Astonied, to fall in a sound.

Deficere, Intermori
Evanescere in leves auras
Animo deficere
Exire in auras, cedere, dilabi
Linqui animo
Tenues recessit in auras
Animi vel animæ defectum, deliquium sustinere
Concidere in mentis defectum
Extinctæ animæ speciem præterferre
ἐκλύεσθαι
Pati λειποθυμίαν, deliquia
Est frequens apud Comicos
Nullus sum totus occido
Concido, Perii
Deficit animus
Labesco, Decit sensus, spiritus
Genua labant, succidunt, me deserunt, trepidare occidunt
Cor metu palpitat in pectore salit, my heart beateth or panteth for feare
Tam perimus, quam extrema (quoad dici solet) fabula, we are lost or undone.

a Sowning, or Fainting.

Syncopi, deliquium Latinè dicitur, vel defectio seu defectus animi
Lypothimia, Lipopsychia
Syntexis, quam alii syndex appellant.
Insuper talem animi defectionem sustinentes vocantur syntectici
Defecti, Sypopsychi
Lypothymici

 in

In diliquio aspersa in faciem aliqua ad sui sensum revocari syntecticos tradunt medici.

to Sowe Land.

Serere, conspero
Semen peragere
Seminare, Facere sementem
Sementem jacere
Spargere
Serere terram frugibus
Conserere agros
Fœcundis committere semina glebis
Committere semina sulcis aratri
Semina terræ, Humo mandare
Unde vulgo, Quisquis gravatur sementum facere, non metet
Venit sub terras semen aratas
Iactare Cererem in arvis
Alere semine fruges
Mandare hordea sulcis
Sulco serere
Semina terræ dare, mittere in solum
Humum, mandare arenæ
Humo ponere, condere, credere, committere sulcis terræ
Humus molis semina
Tempus perducit semina in aristas
Terra persolvit semina
Reddidit semina ager.

Sowre, vide Bitter.

a Sowre face, vide Cruell.

a Space.

Spacium, Intervallum
Intercapedo, Distantia.

within a little Space, vide Dayes.

to Spare costs.

Sumptum effugere
Impendio parcere
Sumptibus parcere
Rationem habere sumptuum
Consulere expendendis
Exiguè sumptum præbere, Vide Sparing.

to Speake, to talke, to say.

Fari, Loqui
Edicere, Plin. Facere verba
Sermone uti, Differere, Ediſſerere
Effari, Referre, Exprimere
Emittere verbum
Iactare voces, spargere, mittere, rumpere
Verba habere, Reddere
Dicere, Eloqui ornatè, copiosè, eleganter
Rotundo ore loqui, to talke finely or sweetly.
Dare dicta, Virg.
Hæc ubi dicta dedit
Vocem reddere
Verba proferre, fundere
Effundere pectus, effundere verba
Orationem habere
Sermonem facere, habere
Promere vocem vel mittere
Fundere loquelas, Poët. Virg.
Funditque has ore loquelas
Sermone frui
Ædere vocem
In vocem, in verba erumpere
Verbis agere, Volutare voces
Adjicere absolutè
Atque hæc adjicit.
Ferre voces pectore, Virg. non aliter loqui atque cogitamus.

to Speake, to Commune or talke together.

Miscere sermones, verba
Cum aliquo verba facere
Colloqui, ὁμιλεῖν, Conferre
ὁμιλία, διάλογος
Implere dictis diem
Colloquium miscere
Trahere Sermonibus noctem
Cædere sermones, apud Terent.
Mutua conferre colloquia
Fallere sermone horas
Familiariter sermones conferere

Congredi, Convenire, to communicate.
Vario viam sermone levabant
A cœna garrire ad foculum
Nugari apud amiculos
A poculis congerronum more, ludicra effundere alter in alte ius sinum, Vide to talke with one.
Nugo, Nugator, Congerro, Consabulo, Rabula, a Prater or Babler.

to Speake without reason.

Dare vel reddere sine mente sonum
Nulla in loquendi ratione uti
Abjecta omni moderatione & rationis temperamento loqui
Verba carent pondere
Quid memorem, onero variis tua pectora dictis
Contra fumum ora repandere.

to Speake faire, to flatter, to give faire words.

Permulcere mitibus verbis
Animum demollire, leniorem reddere, Blandiri
Blanda loqui, Dare dicta dulcia
Blande dicere, loqui
Mulcere dictis, Subblandiri.
Blandis verbis invitare ad propensionem
Fidem fari ad aurem
Loqui ad gratiam
Loqui ad voluptatem, apud Cic.
λέγειν πρὸς ἡδονήν
πρὸς χάριν ὁμιλεῖν
Auribus alicujus dare, vel servire & assentari quodammodo
Fingere sermonem ad voluptatem alterius, Cic.
Fingere se totum ad arbitrium, ad animum, ad voluntatem, eorum qui audiunt
Desideriis alicujus inservire
Aurea verba loqui, vel placentia
Pulchrè dicere
Dictis affari amicis
Aliquid peraurato resolvere ore
Hæc placido si credidit ore
Blandis morari aliquem vocibus
Ore amico effari
Cum dare non possem munera, verba dedi, χρηστολογεῖν
Eblandiri, pro blanditiis exprimere, impetrare, vide to Flatter.

to Speake well of one, vide to Praise.

to Speake freely, plainly, or stoutly.

Libera uti lingua
Affari voce superba
Effundere voces ex pectore
Tales effundi ad æthera voces
Audacter, liberè, ingenuè, aperto pectore, ex æquo loqui
Adest pondus verbis
παῤῥησιάζειν
Dare audaciam verbis, Ovid.
Dicere apertè, animo præsenti, intrepidè
Verba nullo pondere cadunt
Nimia loquendi abuti licentia
Liberè, tutò, incircumspectè loqui, effutire.
Nimium dicere, Mart.
Bizeni uti libertate
Quicquid in linguam venerit, quicquid forte fortuna in animum inciderit, effundere
Quicquid in pectore conditum, in apertum proferre.
Dicimus præterea, Diffluere labia, ubi quid liberius, incircumspectius & temere effutimus

to Speake obscurely, or darkely.

Ambagibus, verborum involucro uti, perplexè loqui
Imo trahere à pectore vocem
Ad rem non pertinentia commemorare

Medio interfari dolore
Agere ambages, apud Plaut.
Verba implicare, & causæ cardinem non attingere.
Mæstas expuere voces
λόγους ὑποσύρειν
Gemitu verba reddere
Suffugere
Lachrymis effari abortis
Diverticula quærere
Edidit ore tremente sonos.

to Speake or utter foolishly, or unadvisedly, to babble or prattle.

Blaterare, λαλεῖν
Ineptire, Deblaterare verba nullius ponderis
Temerè, inconsideratè, stultè, & sine judicio loqui.
Dare dicta in aliquem
βαττολογεῖν, ληρεῖν
Futire, Effutire, Nugari
Gannire, Metaph.
Citra delectum verba profundere, fundere
σπερμολογεῖν, ἀμετροεπεῖν
Ludificare nugas
Garrire, Vana loqui
Inaniter loqui
χρυνον ... ληρεῖν
Stultè nugari
¶ Quicquid in buccam, quicquid in linguam venerit, quicquid fortè fortuna in animum inciderit effundere.

to Speake ill of, vide to Detract.

Speake no more of this, or Enough of this.

De his satis superque
De his satis ac supra
Hæc de istis dixisse sufficiat
De his hactenus
Hæc sufficit paucis attigisse, grande ne nobis saxum volvendum restat
Alias latius hisce de rebus
Satis habeo dictum sic
Facessant procul istiusmodi.

to Speake false Latine.

Barbarè loqui, βαρβαρίζειν
Rusticè, imperitè, inquinatè, asperè, duriter, crasse, illotè loqui
σολοικίζειν
Loqui conquinario culinario, popinario modo
Opicè loqui, ab Opicis Campaniæ populis, qui Græce nesciebant
Oscè loqui
Illatinè loqui & ineptè
Depravatè loqui
Latinitatem tanquam ollas frangere
Culinaria elegantia uti.

to Speake out, vide to Pronounce.

I cannot Speake or talke.

Vox faucibus hæret
Fari nequeo
Lingua hæret metu
Verba me deficiunt
Loquela intercipitur strictis pavore faucibus
Rauca dimovit talibus ora sonis
Vox penitus elanguit
Voce destituor
Exanimor, Concido
Perii, apud Comicos
Exanimatus sum
ἐξίσταμαι
Vox dolore concluditur.

a Speech, a talke.

Sermo, Idioma
Lingua, Loquela
Fama. Vide Talke.

a Speare, vide Pike.

a paire of Spectacles.

Ocularia, Conspicilla
Oculi vitrei, apud Eras.
Τῶν ὀμμάτ' ὑάλινα
Specilla
Vitrea perspicilla
Vitrum oculare.

to make Speed.

with great Speed, vide **Haste.**

Speedily, vide **Hastily.**

Speedy, vide **Swift.**

to Spend, to bestow costs.

Facere sumptus, impendia, impensas sumptus accipere, suscipere, vel ponere
Conferre impendia
Sumere, pro impendere, apud Ter. similiter suggerere sumptus
Impendere sumptus
Præstare sumptus, apud D. Hieron.
Suppeditare sumptus vel sumptibus
Tolerare sumptus
Impensas, impendia sustinere
¶ Amplos magnificosque sumptus facere, impendere
Prolixum facere sumptum, ut bos apud acervum, Proverb.
Res profundere superbiæ ac ostentationis causa
Ærarium alicujus effundere, exhaurire, pro evacuare, Cic.
Boves immolare
βυθυτεῖν, **to spend riotously and wastefully.**
Ampliter sumptum facere
Pecuniam conjicere, profundere in porpylea
In medicos magnam pecuniæ vim, totum profundere aurum
In alicujus rei impensas, opes suas absumere, Vide **to Consume.**

to Spend according to his rents, to cut his coat according to his cloth, to spend after his ability.

Pro quæstu sumptum facere, apud Horatium, suo se pede metiri, ut est apud eundem
Sumptus quotidianos reditibus metiri, pro modulo facultatem sumptum facere
Messe tenus propria vivere
Suis se facultatibus metiri, apud Per.
Graviter intendere cumulandæ pecuniæ, eamque largiter insumere, ita tamen ne sumptus qui dum suppetet.

a Spend-all, or a prodigall, riotous and outragious Spender.

Prodigus, Profusor
Effusor, Nepos
Insignis barathro & liguritor
Dilapidator, Decoctor
Nudus qui omnem sensum devoravit, omnia sua comederit, protérviam fecerit
Nullius frugis
Vorator, Effusus
Heluo, Pregræcator
Consumptor, Abliguritor
Devorator, Dissipator
Sumptuosus, Perditor
Ganeo, ἄσωτος, Luxui, gulæ deditus
Gulæ mancipium
Charybdis honorum, Cic.
Inexplebile dolium, Gurges
Apitius nepotum omnium altissimus Gurges, Plin.

Spittle or Fleame.

Saliva, Pytima
Sputum, πτύελον
Oris humor

Sputorum & salivarum adspergini-bus defœdare faciem
Salivæ in barbam picuntur defluere, **to drivell.**

to Spet bloud.

Sanguinem reddere, Plin.
Sputare sanguinem
Τὸ αἷμα ἀνάγειν, πτύζειν
Excernere, expuere, excreare sanguinem, cruorem, saniem.

a Spigot, vide **Tappe.**

to Spill, vide **to Marre.**

to Spinne.

Nere, νεῖν
Ducere, Excolere, Moliri lanas, fila
Filare, κλώθειν
Ducere filum, stamina, apud Ovidiū, Meta. 4. Filum trahere
Plenos exonerare colos, versare fusum poplite
Stamine suspendere, percutere, perficere
Capere, laborare pensa
Operari, Minervam
Ut arte Palladis
κλώθειν, Conficere pensum, Plaut.
Torquere apud poetas, in eodem significatu est invenire
Nendo spaciosam fallere noctem, **to spin all the whole night.**
Pĕnelope legimus
Carpere pensa, lanam. Virg.
Pensum vel stamina trahere, apud Ovidium
Ex visu fusi colique vivere, **to live by the wheele.**
Tolerare vitam colo, Virg.
¶ Pectere, trahere linum, **to hatchel flax.**

evill Spirits, vide **Evill.**

the Spirit of man, vide **Soule.**

Spite, vide **Envy.**

in Spite of thy heart, vide **if yee will not.**

he hath done me a great Spite, although unable.

Fractam illam & debilitatam vim suam in me contulit
Nihil non egit, ut me incommodaret
Pro suarum virium infirmitate, inferret, afferret, crearet
Cunctis viribus, quæ illi supererant exiguæ, infirmæ, imbecillæ ad meam perniciem incubuit, usus est.
Vires illas, quæ illi reliquæ erant, restabant, imbecillæ, infirmæ, parum firmæ, haud satis firmæ, collegi & contulit omnes ad me opprimendum, evertendum, affligendum, perdendum ad exitium, perniciem, ad summam meam calamitatem.

to Speake spitefull words, vide **to Checke.**

a Spittle, vide **Hospitall.**

to Spoile, to waste, to destroy, to undoe.

Vastare, ἐκχηλοῦν
Evastare, Devastare
Concutere, Decutere
Destruere, καθέλειν
Invertere, Evertere
Confringere, Quassare
Conquassare, Disturbare
Solo æquare, adæquare
ἐδαφίζειν, Pervastare
Trahere, apud Virg. pro eodem
In solitudinem redigere
Elidere, Collidere
Labefactare, πορθεῖν
Perdere, Deperdere, Extirpare.
Extinguere,

Extinguere, Eradicare
Populari, vel Populare
Excidere strepitus
In favillas redigere
Omnia in fumum & cinerem vertere
Ferro ignique vastare
Indignis modis proterere
Totum subvertere, evertere
Deprimere, apud Cic.
Dissipare, Conculcare
Deturbare statuam, parietes, ædificium, pro destituere
Terræ illidere, Sternere
Prosternere, ἀνατρέπειν
In planum redigere
Pessundare, Pessum dare
Demoliri, Depopulari
Subvertere, Diruere
συντρίβειν, Delere
Interficere messes, apud Virg. perdere seu cremare
Disperdere, Exterminare
Nimias ædere ruinas
Arietare, κεραΐζειν
Terere, Atterere
Affligere, Afflictare
Profligare, Accido
Concido, Excindo
Conterere, Perfringere
Comminuere, Frangere
Radicitus, funditus evertere
Effundere
Ad solum redigere, Distinct. 44. vide Waste.

to Spoile one of his goods, to put him from or besides all.

Fortunis bonis, partis evertere, ejicere, dejicere
Fortunas invadere
Bonis, facultatibus, proventibus, destituere, exuere omnibus
In fortunas impetum facere, Cicero
Exuere possessione, Privare
Censibus, reditibus, emungere, violenter privare, nudare, Vide to rob.

to Sport, vide to Jest.

Sport, vide Pastime.

Spot, vide Blemish.

a Spout, vide Tappe.

to Spread abroad, to Extend, to stretch out, to Enlarge.

Prolatare, Extendere
Propagare, Diffundere ramos
Frondes explicare omnes
Brachia tendere
Radicem in tartara tendit
Pandere, Expandere, Explicare
Extenuare, Dilatare, Plura vide supra to Scatter.

to looke a Squint.

Strabum esse vel Strabonem
Ἐλλείπειν, Ἐλλοπεῖν
Oculis retortis videre
Strabe intueri
Oblique inspicere
διαφέρειν τὸ ὀφθαλμόν
Thunni more, θύννου δίκην videre proverb. ἐπιλλώπτειν
Limis aspicere vel limulis, to looke awrie.
παραφέρειν τὸ ὀφθαλμόν
Detorquere oculos
Petum esse, similiter levius est quam strabonem esse
Collimare pro obliquis oculis aspicere, apud Plaut.
Lippire, non limi, sed ollis, prover. pro vehementer cæcutire.

Stable, or Constant.

Stabilis, Constans, Firma
Fixus, Immotus, Immobilis

 Solidus,

Solidus, Immutabilis.

a Staffe, vide Sticke.

a Stage, vide Scaffold.

to Stagger, to stammer, to stutter, to lispe.

Balbutire, Impedite loqui
Titubare, συγκλονεῖσθαι.
Vacillare lingua
τραυλίζειν
Esse lingua impeditiore
Hæsitare
Dimidiata & mutila verba loqui
βατταρίζειν.

a Staggerer, a stammerer, a stutterer.

Balbus, ψελλὸς, Atypus
ἄτυπος, plectro linguæ non satis expedito utens
Balbutiens
Subbalbus
Impeditioris linguæ homo
Traulus, Blæsus
Impeditè loquens
Titubans, Subblæsus
Cui hæsitans & impedita est lingua.

to Stay, vide to Refraine, to Let, to Linger.

to Stay, to make sure, vide to Proppe.

a winding Staire.

Cochlea, Cochlis & Cochlidium
κοχλίδιον
Scala rotunda
Turbinea altitudo, à cochlearum similitudine.

to Stand.

Stare, ἱστάναι
Sistere, Consistere
Pedibus niti
In pedes stare.

to Stand still.

Subsistere, Manere
Resistere, apud Eras.
Sistere gradum
Discedere verso gradu
Figere pedem
Retro ferre passus
Sustinere gradum
Hærere in vestigio
Restitare apud Eras.
Premere vestigia, gradum, gressum.

Stand still, Tary a little.

Mane dum paulisper
Expecta, resiste paulisper
Siste gradum, pedem
Subsiste
Resiste, Restita.

Stand up, Arise.

Surge, Consurge
Dare in pedes
Recipe te in gradum
ἀνάστηθι, ὄρσο.

to Stand to his word, vide to keepe promise.

a Standerd.

Signum, σημεῖον, Vexillum
Manipulus, Aquila
Movere signa, inferre, ferre
Tueri, Sequi
Relinquere, Reddere
Stare pro signis
Vocare sub signa
Concurrere signis conversis.

a Standerd bearer.

Signifer, Vexillifer.
Vexillarius, Manipularius
Aquilifer, apud Romanos
σημειοφόρος.

my State is altered or Changed.

Diversa nunc mea est ratio
Non eadem est, Mutata est
Alius est rerum mearum status
Aliter se haber, non solito loco est.

a Starre or Starres.

Stella in æthere, sydera lucent
Astra micant.

of a great Stature, as a Giant.

Procerus, med. prod.
ἀμμήγεθης, μακρὸς
Longus, Altus, Gigas, extraordinaria, inusitata, immensa magnitudine vel immensam magnitudinis vastum corpus
Longæ staturæ seu proceræ
Giganteæ staturæ.
Bene longus
Giganteus, Prælongus
Corporis magnitudine alios omnes antecedens
Gigantum stirpe oriundus
Giganteo corpore
Prægrandi corporis mole
Immani & plusquam Gigantea magnitudine
Valdè procerus
Supra communem hominum rationem staturæ
Et proverb. Polyphemus
Tanagreus cetus
Colosse à magnitudine
κολοσσιαῖος τὸ μέγεθος
Immodicæ proceritatis
Clematis, Ægyptia, a tall blacke man.
Maximus, Caliga Maximini
¶ Vir Heroica statura conspicuus
Corporis statura insigni, heroica, eleganti, angusta præditus
In immensam molem coalescere, to war verie great.

from a lower State to a greater, vide from the Kitchin to the Hall.

Statute, vide Commandement.

to Steale.

Furari, Suffurari
Furtum facere, designare
Compilare, Adimere,
Expilare, ἁρπάζειν
Clepere, κλέπτειν
Auferre, Subducere
Subtrahere, ὑφαρπάζειν
Plicata manu capere, quod non posuit
Subripere, Diripere
Furto auferre, Sustollere
Abigere propriè ad pecudes applicatum
Afferre manus rebus alterius
Legere, Sublegere
Viscato ad aliquid mittere digitos
Clandestinè amovere
Furto surripere
Arripere
Rapere
Manticulari, apud Plaut.
Suppilare, Fras.
Furtim usurpare
Bonis alienis manus inferre
Inuncare nummos, apud Lucil.
Scrinium alicujus compilare vulgo, to picke a chest or coffer.
Convasare, apud Terent.
Aliquem convasassem
Involare, nomine vola, æ
Manuari deponens, apud Act.
Furtim vola manus
Peculari & depeculari ac peculatum facere propriè significat reipublicæ aut principi quispiam furtim subtrahere, Unde crimen peculatus, to rob the Prince or Common-wealth.

Stedfast,

Stedfast, Sure, Firme.

Vastum, Firmum
Ratum, Solidum
ἑδραῖον, Stabile
Munitum
Aheneum per metaph.
Benefundatum, vide Stable.

a common Stew, vide a Bauderie house.

a Steward.

Condus, Oeconomus
Moderator domus
Dispensator rei familiaris
Dispensatoris officium gerens, Ambros.
Procurator aliquot in locis dicitur, seu curator
Procurator peni, vide a Butler.

a Stitch in the side, called the Pleuresie.

Pleuritis, idos
Pleresis, med. prod.
Laterum dolor, tortura, torsio
πλευρά, Græcis dicitur latus, Cic.
Crassus lateris dolore consumptus.

a Sticke, a Staffe, a Cudgell.

Baculus cui innitimur, à quo diminutivum, Bacillum in neutro genere,
Fustis, Scipio
σκήπτρον, βακτηρία
Sustenemamentum, Virga.
¶ Fulcro, baculo niti
Bacillo plantas fulcire trementes
Scipione, fuste gradum fulcire, to goe with a staffe.
Inniti scipioni, baculo arundineo quod etiam significat
In caducam inclinare parietem
Muli mariani, furcinulæ quibus viatores suas sarcinas ferre consueverunt à Martio inventore & quas Ærumnas, seu crumnulas Latini vocant, a walking staffe.

Stiffe-necked, Untractable, that cannot be entreated, unruly.

Rigidus, Durus, Asper
Cervicis rigidæ
Præfectus, Immitis
ἀσυγγνώμων, Immisericors
Sævus, Ferox, Severus
Ferus, Atrox, Terribilis,
Dirus, ἄγριος, Immanis
Dura silex & Marpesia cautes
Duræ gerens præcordia mentis
Silices circa præcordia vel pectus habens, gestans, ἀτέραμνος
Ferreum habens animum
Nero, Phalaris, Atreus
Agamemnonis hostia
Ferreus, Aheneus
Scithicus, Plagosus
Cui cornea fibra, apud Persi.
Ferrum, adamantum, cornua in pectore gestans
Omni diritate atque immanitate teterrimus, ἀγριόθυμος
Fœnum in cornu habens
Illiberalis, apud Cic.
Exoratu difficilis
Durus, immobilis alloquio
Lapidem decoquens
Nullis precibus mollescens
Crudelis, Truculentus
Implacabilis, Truci aspectu
Acer, Effrenatus, Indomitus
Austerus, Gravis
Inhumanus, Omnis humanitatis expers, Barbarus
Aspectu horribilis
Torvus oculis, βλοσυρωπὸς, vide Cruell.

Still.

Tacitus, Quietus, Placidus
Silens, vide Quiet.

Still or continually.

Assiduè, Continuè, Iugiter
Perpetuò, Perennè.

a Stinke, an ill savour.

Fœtor, Pudor
Graviolentia, Virus
Putiditas, putor, δυσωδία
Pœtor hircinus, pestilens
Odor teterrimus oris & corporis, quē ne bestiæ quidē ferre possent, Cic.
Tetri ac plane pestilentis cœli odor
Illuvies, Sordes
Situs, Squalor
Mephitis, pro terrę putore, apud Virg.
Odor malus, gravis, inamœnus, dirus, Latrinalis.

to Stinke, to give an ill savour.

Fœtare, Putere
Graveolentiam, odorem tetrum reddere, βρωμᾶσθαι
Olere graviter, odorem gravem
Obolere, Male olere
Fœtare quàm pessimè
Obolere cepas aut allium
Mala, gravi odore esse
Gravem exhalare fœtorem
Deteriorem spiritum trahere
Tetro odore inficere, to infect.
Et dicitur, Anima alicui fœtore, gravi fœtidoque anhelitu, to have a stinking breath.

Stinking, or that stinketh.

Olidus, tam bonum quam malum odorem habet
Fœtidus, Gravis odoris
Mephiticus, apud Sidonium
Hircosus
Olens hircum, τράγιμος
Tetrum spirans odorem
Obsoletus, Sordidus
Capro olidior, Putidus
Puridiusculus, Virosus
Fætulentus, Grave olens
Flaccidus, Putridus.

to Sting, vide to Foyne.

to Stirre up, to set on, to pricke forth or forward.

Instigare, inflammare
Incitare, Concitare
Excitare, Commovere
Classicum canere vel bellicum
Stimulum addere
Excire
Frigidam suffundere, clanculum
Instigare, Pungere
Stimulare, Extimulare
Animare, Accendere
Sollicitare alicujus animum
Provocare exemplo
Impellere, ἐλαύνειν
Urgere, Instare
Adducere, Inducere
Aculeis excitare
ἰσχιτίζειν
Calcibus currentem urgere
Incitare currentem
ὀτρύνειν τὸ τρέχοντα
Igniculos ciere in animis hominum
Instinctu perpellere
Faces apponere, admovere, subjicere
δαΐδας παναπίθεσθαι, apud Homerum
Faces incendio ministrare
Hortari, Adhortari
Cohortari, Provocare
παρακαλεῖν
Exhortari
Ad Mavortis studium excire, Reficere in prælia pulsos
In pręlia sæva suscitat, & stimulis haud mollibus incitat iras
Subdere, adhibere calcaria, stimulos, to pricke forth.
Calcaribus equum concitare, citare, to spur the horse, or set spurs to his side.

Morantem virga impellere
Bene plaustrum perculit, Prov.
Incendere, pro vehementer excitare, commovere
Impotenti quadam cupiditate implere, rapere, urgere.

to Stirre the Wolfe that is asleepe, to provoke a thing that is able to hurt vs, to procure our harme.

Sopitum excitare somno
Sopitum suscitare ignem
Temulentum, dormientem excitare, vellicare, pungere, stimulare
Ξυννίζειν ἢ Ξυννιάζειν
Octipedem excitare
Cornutam petere bestiam
Potentẽ in se perniciem provocare,
Ignem gladio fodere
Leonem stimulare, pungere
Quiescentem belluam, crabrones, fucem irritare
Fumantem ursi nasum tentare, apud Mart.

a Stocke, a Linage, a Kindred.

Progenies, γένος
Propago & Propages
Prosapia, Origo
Genus, γενεὰ. Gens
Generatus, Natales
Stirps, fœminini generis
Proles, apud Colum. Generatio
Tribus, Parentela, Familia
Domus, Sanguis
Semen, Satus aliquo
Locus pro genere etiam ponitur
Ut obscuro humili loco natus, of a base linage.
Ex honesto, claro, non infimo loco natus, of a good house or stocke.
Prodere, i. propagare genus, Virg. Æneid. Ille nostra deducit origine nomen, de gente
Familiam, progeniem ad paucos redactam ab interitu vindicare
Demittere ad posteros genus.

the chiefe of his Stocke, or Kindred.

Auctor generis, nominis
Sanguinis, Originis, Propaginis
Seminis, Stemmatis.

to come of a good Stocke, vide Kindred.

to put in Stockes, vide Prison, and to Tie.

to get him a good Stomacke.

Stomachum acuere, exacuere, irritare, stimulare languidulum
Vellicare atque excitare stomachum & appetentia non sinere delassari
Facere ut rabida surgat orexis.
Magis ac magis urgeri edendi aviditate
Palatum juvare, excitare sicut Plin. acidam appetentiam cibi facere, de lactucis
A stomacho fastidium auferunt, discutiunt
Provocare seu excitare comedendi, edendi appetentiam
Valere ad ciborum appetentiam provocandam
Orexin prolicere
Extimulari appetentia
Avidè vorare
Non appetitione sed impetu inferri ad primas dapes.
¶ Contrà, Tollere appetentiam, aviditatem potionis & cibi.

a weake Stomacke.

Stomachus languet, infirmus est, malè se habet.
Stomachi virtus jacet, languet, debilitata

tata est, infirma est, imbecilla, imminuta, nulla prorsus, minimè ad concoquendum apta.
Non est qualem digerendi ratio requirit, qualem optima valetudo postulat
Languente stomacho sum, infirmo, imbecillo, malè constituto
Stomacho non utor optimè, stomachus laborat.
Cruditas stomachi multos conficit adolescentes.

a Stone.

Lapis, λίθος, Saxum
Petra, Silex.

a hard or Stony heart.

Inexorabilis, Saxeus
Implicabilis, Immitis
Adamantinus, Ferreus
Lapideus, Duræ cervicis
Severus, Inflexibilis
Lapideum cor habens
Silices circum præcordia gestans
Dura silex, Marpesia cautes, Proverb.
vide Stiffe-necked.

to Strike or kill with a stone.

Lapidare, λιθοβολεῖν
Saxis, lapidibus obruere
Frequentes ictus lapidibus obruere
Frequentes ictus lapidibus inferre
Imbre lapidum affligere, percutere
Grandinario lapidum jactu opprimere, apud Fulgentium
Lapides jacere
Lapidibus cædere, appetere
Coopertus lapidibus, imbre saxeo, id est, obrutus, Solin. de gruibus, Imbre saxatili nautæ complui.

a Stoole, a chaire, or a seat.

Sella, ἕδρα, Sedes
Sedecula, Sedile, Subsellium
Thronus, θρόνος, Solium majestatis sunt, Cathedra
Hemicyclus, Exedra
Tribunal judicis.

a foot Stoole.

Suppedaneum, Scabellum
Subsellium, Hypopodium.
ὑποπόδιον, ὑπoπόδιν.

to stop, or to shut up, to inclose with hedge or wall.

Obturare, πωμάζειν
Occludere, Obstruere
Oppilare, Obstipare
Obsepire, διαφράττειν
Implere, Infarcire
Obvallare, Obmunire
Rimas delutare, Oblinere luto
Obdere, Constipare
Effercire intervalla grandibus in fronte saxis, apud Cæs.
Stabulis supponere pecus
Auribus aurem addere
Aures obturare, to stop the eares.
Stipare, Stringere, Oppilare
Contrahere, claudere, medicis usurpatur, Alvum sistere

to Stop another mans prospect or light.

Obstruere luminibus, apud Cic. in 5. Tuscul. pro structura propiore lumen alicui tollere
Officere luminibus vicini pro eodem à Iustiniano ponitur, quod postremum scilic. Budæus posuit pro Gloriam alterius obscurare, minuere, pro quo Livius usurpat, Nomini officere. Etsi in tanta scriptorum turba mea fama in obscuro sit, nobilitate ac magnitudine eorum qui nomini officient meo, me consoler.
Officere luminibus, etiam apud Ciceronem

Nec mentis quasi luminibus officii altitudo fortunæ, gloriæ
Adferre obscuritatem, apud eundem
Attulerunt tuæ res gestæ cæterorum laudibus obscuritatem
Alicujus præterea virtute, aliorum nonnunquam obsolescere dicitur existimatio.

to Stop ones mouth, vide Silence.

Store, vide Abundance.

Stout, bold, without feare.

Hostibus haud tergo sed forti pectore notus, Catul.
Intrepidus, ἀδυνικός
Audax, Animosus
Audens, Audaculus
Infractus animo
Qui magno animo & erecto est
Invicti animi, Confidens
Ad quodvis facinus promptus, a venturer; mortem non timens præsentem
Acer, Atrox
Ferox, Impavidus
Strenuus, Magnanimus
Temerarius, Nihil timens
¶ Credere se suæ arti, audaciæ
Presenti infracto animo, constanti ἀγχίνοος.

a Stout fact, vide Deed.

to Stray abroad, vide to goe out of the way.

to Straine thorow a colander.

Deliquare apud Colu. Eliquare
Exprimere famas, pisa
Colare, Excolare
Percolare, Pauxillatim stillatimque liquorem emittere
Per colum aut secerniculum purgare διυλίζειν.

to Strangle, vide to Choke.

a Stranger or an outlandishman.

Externus, Exter
Peregrinus, Exterus, Extraneus, & Exteraneus, Advena
Alienigena, ἀλλοδαπός
Proselytus, Exoticus
Adventitius, Alienus.

to Stretch out, vide to spread abroad.

Streit.

Angustus, στενός, Arctus
Strictus, Exiguus, Brevis.

to make Streight.

Angustare, Angustum facere
Coangustare, Contrahere
In angustum adducere vel deducere
Constringere
Arctare, Coarctare.

Strength

Robur, ἰσχύς
Fortitudo, Vires, Latus
Vires timor abstulit
Nervus, Vis, Lacertus
Vim suscitat ira
Gladiatoria totius corporis firmitas
Virtus, quæ δύναμις Græcis
Venit in corpore virtus
Brachium, pro fortitudine in sacra Scriptura, Potentia
Potestas, Vide Might.

to Strengthen, to make Strong.

Munire,

Munire, Communire
Obfirmare, Firmare
Roborare, Vallo claudere.
Vallare mœnia Arma
Confirmare, Stabilire, καθίστημι
Cancellis firmare, ἐγκιγκλίζειν, Vide Environe.

to Strike with a Club, vide Beat.

to Strike off, vide to Cut off.

to Strive, to Chide, to Braule.

Rixari, Obstrepere
Contendere verbis
Altercari
ἐρίζειν, Obstrepere
Obgannire
Iurgare, Litigare
Litibus intendere
Iurgia exercere
Agitare contentiones
Litem lite serere
Conferre lites, Horat.
Verbis invicem altercari
Dictis dimicare mutuis
Dissidere, Concertare
Verbis certare, Pugnare.
Funiculum contentionum ducere, apud D. Hieron.
Conserere lites
Contentionem exercere
Dissidiis in amœnis conflictari, concuti
Pusilla de causa de re quantumvis frivola, litem, rixam movere
Obstrigilare
Omnia contentione agere, to doe nothing but braule.
Non solum lingua, sed & ligno, rem agere, to braule and fight
Controversiam habere, alere
Controversari apud Cic.
Altercationem habere & facere utrum, apud Cic.
Commutare verba, pro litigare apud Terent.
Velitare, λογομαχεῖν, pro verbis altercari
Lingua concertare; apud Cic.
Serenitati nubem inducere, to make discord, or noise.
Certare pro brachia
Contendere pro subligaculo
In jurgium descendere
Dissidiis contendere
Cum jurgio adoriri, to chide one.

Strifes, vide Contentions.

Strong, Bigge, and Mightie.

Validus, ἰσχυρός
Fortis, Robustus
Magnarum virium
Herculea gens, robore nata
Corpus durum, paticnsque laborum
Præditus viribus
Valido esse labore, corpore firmo, junctis viribus, virtute præstans, firmus
πολὺ ἰσχύων
Robusti corporis
Samsonius, Atlanticus
Potens, Herculeus
Prævalidus, καρτερός
Pectorosus, Lacertosus
Invictus viribus, præstans virtute ac robore
Vertius, apud Pomponium
Cui solidæ stans robore vires
Nervosus
Præstrenuus
Viribus pollens, præpollens
Samsonem robore vinces
Alter Hercules, Vigorosus
Acer, apud Virgilium de Turno
Mutius ipse, Milo
Torosa juventus apud Persium
Homo nervosi robustique corporis
Insigni tum corporis, tum animi robore præditus

Cui

Cui vigor mentis, solidumque robur
Cui maxima vis est, Homerus
ἐπικρατής ἐστι μέγιστον
Prævalidæ sunt in corpore.

to make Strong.

Robustum facere, Dare vires, animum addere
Reddere, revocare animos.

Stubborne.

Rigidus, Protervus, Indomitus
Infrenis, Effrenatus, vide Obstinate and disobedient.

to Studie, vide to Learne and to Muse.

to Studie, to endevour or give himselfe to vertue, to prosper in all goodnesse.

Colere virtutem
Dare operam virtuti
Adolescere & grandescere quotidianis virtutum auctibus
Proficere de virtute in virtutem
Magna indies bonæ frugis carpere incrementa.
Incrementum & vires accipere
Eximiam ad recta vitæ instituta progressionem facere
Exercitamentis virtutum multum fructus referre
Vitam virtute excolere
Omnem operam ac studium ponere in virtute colenda
Se proripere virtutis ad fastigium
Proficere in mentem bonam in salutemque
Pectus virtutum ornare nitelis
Ingenuis mentem virtutibus ornare
In ea vitam impendere studia, quæ vera certissimaque ad virtutem ducunt via.

very Studious, or given to Learning.

Studiosus
Literarum amantissimus
Perdius & pernox in literis
Libris affixus, Pertinacissimè inhærens.
Cui omne tempus inter bonas literas effluit
Palladii studii cultor, venator, amator
Candidatus bonarum literarum
Assiduus in studiis literarum
Cui est cordi sacræ culturæ Minervæ, &c.

Studie, vide Diligence.

to Stumble, to faulter in going.

Cespitare, Nutare gressu
Titubare, παραπταίειν, Labi
Vacillare gressu, pedibus
Ire pede incerto
Labascere, Errare
Telepidare, παραφέρεσθαι
Super talos insistere
Incedere, iter facere passibus non æquis, apud Senecam in morte Claud.

to Subdue, to make tame, to overcome.

Subigere. Subjicere
Pandere armis
Subjugare. Potestatis sui facere
Redigere sub imperium, Vincere
Liberare, mulctare, subdere
Cogere ut imperata faciant, ferant
Conficere in leges suas, apud Terent.
Rebellare, Expugnare
Superare, Prosternere

Victricem

Victricem imponere pedem
Confundere, Conculcare
Contundere, Conterere
Evertere, Subvertere, Calcare
Mittere sub leges, Virg.
Vi oppresso, imperio coercere, Cic.
Vi & vafris circumventionibus subjugare
Supponere caput pedibus
In jus, in potestatem suam redigere, vindicare, obtinere, potiri
In servitutem, in servitium, in provinciam redigere, Frenare
Frenos, jugum injicere, δουλοῦν
Domare, δαμάζειν
Frenum imponere, seu jugum servile
Servitio premere, Coercere
Sub pede colla tenere
In ditionem redire
Domitum, impositum pede calcare premere
Imponere imperium, jugum
Sub jugum mittere
Trahere sub juga
Facere aliquem vectigalem, tributarium, vide Tame.

to Subdue a Country, vide to Winne.

to become Subiect, vide Obedient. Subiect to, &c.

to Suborne, to put in the place of another.

Subornare, Adornare, supponere
παρεισκυκλάζειν, Allegare
Submittere, Subdere.

Subsidie or Tribute, a Tole.

Vectigal, Tributum & tributus, apud Plaut.
Telonium, Portorium quod in itinere prestare solent

to leavy a Subsidie, vide to Cesse.

Substance or Wealth, vide Money.

[illegible] Wittie.

Sagax, Indu[illegible]
ἐπιςρεφὴς, ἀγχίνοος
λογοδαίδαλος.
Ingeniosus, Chrysippus
πολυδαίδαλος
Acutus, Alacer
Callidus
Sensibus vigens universis
Acer in argumentationibus, argutus orator
ἐνθυμηματικὸς
Perspicax, Gnarus
Disertus, ἀγχίνους
Magnus ingenio
Expertus, Solers
Præditus ingenio
Animo ingeniosus, artificiosus
Ingenii dexteritate plurimum pollens
Rhinoceros, Metaph.
Prudens, Dædalus
Fœlici acutoque ingenio
Præstans ingenio, εὐφυὴς
Vir & ingenii vigore, & memoriæ dono præstans
In quo summa est facultas ingenii
Homo venusto, cœlesti ingenio, mirificæ industriæ
Divinæ cujusdam indolis
πολυτεχνότατος
Cleanthes, Sagaci ingenio
Egregiis ingenii dotibus cumulatus
In agendis rebus consilio utens
Argutus disputator
Acerrimum agens disputatorem.

Subtilty, Craftinesse, Guilefulnesse.

Argutia, Fuci
Strophæ tergiversationum

Ambages, Anfractus, διέξοδοι
Acumen Chrysippeium
Acies ingenii
Chrysippeæ subtilitates
κρυπτοψήφισμα, est suffragium
Astus, Astutia, Vaframentum
τέχνη, κερδοσύνη. Ars
Calliditas, Vafricies
Versutia, Dolositas, Fraudulentia
Sisyphi artes. Proverb.
Dolosa consultamina
Versuta consilia
¶ Veteratoriè, subdolè, vafrè, versutè, callidè, Wittily.

to Sucke, or to give Sucke.

Lactare, sugere, lactere, lambere matrem, premere mammam, mamillam, papillam, ubera sugere
Alimentum maternum trahere
Lambere matrem
Immulgere ubera matris labris
Ubera trahere, ducere, bibere, ebibere lac maternum.

Successors, Posterity.

Posteri, Posteriores
ὕστεροι, ἐπίγονοι ἐπίγονοι
Minores, Epigoni
Nepotes, Successores
Sequaces, ἐπόμενοι
Posteritas, Soboles, Genus, Successio, } Posterity.
Semen pro posteritate in sacris
Futuræ retro generationes, pro posteris in sacra Scriptura
παῖδες παίδων, Nati natorum
Filii filiorum, frequenter in sacris
Postera ætas.

a good Successe.

Rei eventum secundum fore spero, fœliciter, prospere, ex animi sententia rem gerere, ad optatum finem perducere, fœlici exitu concludere
Efficiam ne quid adversi in re contingat, ne sit infaustus, alienus, à nostris voluptatibus
Ut exitus, finis & terminus rei sit prosper ac felix.

Such manner, or such a one of this or that Sort.

Talis, Hujusmodi
Hujuscemodi, Istiusmodi
Illiusmodi, Similis
Ejusmodi, Is, ea, id.

to Sue the Law, to Commence an Action.

In jus vocare, In jus ducere
Iure convenire, Citare
Citare ad judicem, in jus aliquem
Diem dicere, vel condicere alicui
κλητεύειν
Dicam scribere & dicam impingere, quod Paulus Iuris. consul. dictare actionem dicit.

to Suffer, to Abide, to Endure.

Tolerare, καρτερεῖν
Exhaurire periculum
Sustinere, Supportare
Pati, Perpeti
Ferre, Durare
πάσχειν, Perferre
Dare pœnas, Pendere
Dependere pœnas natibus vel tergo
Plectere, Luere
Solvere, Piare pœnas
Casus invicto corde sinistros pati
Sufferre, Perferre, ὑπομένειν
Multos subire, Addere labores
Multum terris jactatus & alto
Pœnæ hæc mihi causa fuit.

to Suffer too much, vide to Permit.

Sufficient, vide Apt.

a Suffragan, vide Bishops Vicar.

to Swimme.

Natare, Fluitare, Innare
Tacitis remigrare sub undis
Flumine tranare
Fluvios innare rapaces
Remis corporis uti
Carpere iter maris
Dimovere aquas brachiis
Findere, secare aquas pectore
Pulsare aquas nudis lacertis
Ferri per aquas
Mari brachia tendere
Pendere aquis
Ferire aquas
Pellere undam manu
Ducere manus in aquis, Placitis undis natare, to swim in calme water.

to Summe severall parcels in a reckoning or account.

Reducere in Summas
Putare, deputare rationes
Subducere Summam, quod summare vulgus dicit
In summam conferre
In summam redigere, cogere.

Sumptuously, vide Deliciously.

Sumptuous banket, vide Banket.

the Sunne.

Sol, Titan, Hyperion
Oculus mundi
Hyperione natus, Phœbus, Apollo
Pater heliadum, Masculum sydus
Genitor Phaetontis.

Sunne setting.

Occidens, Hesperiæ partes, occiduus dies, A sole occiduo
Sol præceps occiduas subit aquas
occasus solis.

a Supper.

Cœna, Cœnula, quæ Vesperna antiquis dicebatur
Cœna vespertina
Convivium serotinum
δεῖπνος, δόρπον
Epulum vespertinum
Vespertinæ festjunculæ, Collation.
Cœna Hecates, prov. dicitur cœna perparca & impendio frugalis, vide a cold Feast.

a Supplication or request.

Libellus apud Sueton. & pluraliter Libelli, quos Martialis vocat supplices libellos, in quibus scilicet continentur petitiones, supplicationes subditorum, ἱκετηρίαι
Galli, Requestam vocant, minus Latinè
Libellos signare, sive subornare dicitur, qui supplicibus libellis sive Requestis respondet.

Supplication or request put backe.

Spernere, repellere, deserere, preces orantis
Surdas aures præbere oranti
Nulli exauditæ deorum preces tuæ fuerunt.

to Supply the stead of another, to take the turne of another.

Alternare vices, apud Ovid.
Variare vices, apud Virg.
Præstare, tradere mutuas operas, Terent. Servare vices, Solin.
Promiscuam operam dare, Plaut.
Ludum facere labori, Horat.

Per vices quippiam agere
Variare laborem otio, otium labore
Aliis vicissim suppetias ferre
¶ Respirare, Vires tarditate nutrire.

to Suppose, to thinke or esteeme.

Arbitrari, Autumare
Judicare, Censere
Videri, deponentaliter
Putare, νομίζειν
Existimare, Credere
Exploratum habere
Diligenter cogitare
Attentius examinare
Intento animo intueri, perpendere, ponderare
Sentire, frequentibus istis particulis, Quod vel quoniam
Opinione plane concipere, fore
Persuasionem induere
Reri, Opinari, meditari.

Sure, vide Faithfull and stedfast.

I am Sure or certaine of it, I doubt it not, or I am out of doubt.

Scio, certus sum
Firmiter teneo, Persuasum est mihi
ἀκριβῶς εἰδέναι
Certò mihi persuasum est
ἀναμφιβόλως ἔχω, firmiter teneo, nihil ambigo
Certis argumentis habeo compertũ
Certum prospicio
Certis adducor argumentis
Plurimis experimentis observavi
Certo certius habeo
Pro certo habeo, Liquet
Constat mihi
Apparet mihi
Certum, exploratum habeo
Pro explorato habeo
Exploratissimum est mihi
Non ambigo
Compertum, perspectum, notum, excognitum habeo
Capio, Intelligo, οἶδα
Non ignoro, Non sum ignarus
Non sum nescius, inscius
Certò scio, Certum scio, Certè scio, Omnia, apud Cic.
Non est mihi dubium, obscurum
Spe non dubia ductum
Ut su comperi
Exploratum, compertum est mihi
Certissima fide compertum, & argumentis indubitatis persuasum est mihi
Divinis eloquiis testatum habemus & persuasum, Bud.
Calleo, teneo hanc rem quam optimè
Non me fugit, οἶδα
Fugit, fallit, latet, præterit neminem Omnes sciunt
Indubitatum, perfectissimum habeo
Non me præterit, fallit
Haud me falsum habuit
Haud me latet, ἐπίσταμαι
Non me clam est
Neque id est obscurum cuiquam, knowne to all men.

a Suretie, or a Pledge.

Fidejussor, ἀνάδοχος
Sponsor, Satisdator
Præs & Vas, vadis, sed in re diversa, unde Auson. Quid cum lis fuerit nummaria, tum dabitur? Præs
Quis subit in pœnam capitali supplicio? Vas, Obses.

to become a Suretie for one.

Vadimonium promittere, in re propriè capitali
Pro altero fide jubere, spondere, se obligare
Fidem, promissum præstare alienum
Vadari verbum commune
ἐγγυᾶσθαι
Vadimonio se obstringere

Sistere vadimoniū, to put in surety
Alienæ culpæ dispendium luere velle
In se recipere, ad se, Terent.
τὸ ἐφ' ἑαυτῷ δέχεσθαι, ἀναδέχεσθαι
Præstare, apud Cic. frequens, pro satisfacere
Alienam culpam, alienum promissum in se recipere
Fide jubere, pro alio spondere
Fidem pignori dare
Dare promissa, apud Virg.
Promittere per vadem
Suo periculo, sua fide promittere alium facturum aliquid
Fidem interponere suam, apud Cæs.

a Surgeon.

Chirurgus, χειρουργὸς
Chirurgicus, pro eodem
Aliptes ab ungendo
Empericus, experimentator, ἐμπειρικὸς qui per experientiam medetur
Vulnerarius substanti, vel vulnerarius medicus.

to Surround, vide to overflow.

to win his Sute.

Tenere, obtinere causam
Evincere, vincere litem
Tenere sententiam, to get the upper hand.

to leesse his Sute, or to be debarred of his action.

Perdere causam, jus
Et cadunt à causa, qui litem perdunt, qui causam adversario tradunt, concedunt
Similiter cadere causa, causam emittere, succumbere
Cadere formula, apud Quintilianum, pro eodem
¶ Vinci, Superari, Cedere.

Inferior, minor sum, ἐλαττόομαι
Posteriores ferre, ἔλαττον φέρεσθαι.

a Swallow, vide Gulfe.

to Swarve altogether from old fashions.

to Sweare, to take an Oath.

Iurare
Iuramentum, jus jurandum præstare
πίστιν ἐπιδοῦναι
Fidem juramento obstringere
In alicujus verba jurare
Sancte jurata dejurare
Sacramentum dicere & sacramento
Coram Deo & Angelis protestari
Dare jusjurandum
Iurejurando confirmare
Conceptis verbis jurare, hoc est, ad præscriptum & voluntatem alterius
Iurare stygias undas
Superos testari
Nupilo promissi Styx mihi testis erat
Per mare, per terras, per tria nomina Iuro
Adjuro stygii caput implacabile fontis
Per superos, & si qua tellure sub ima est
Per freta juro terramque potentem
Stygii per flumina fratris annuit
Meque adstringam verbis in sacra diva meis
¶ Sacramento adigere vel jurejurando
Cogere ad jurandum, Obligare, obligare jurejurando, vel in jusjurandum cogere, obstringere,
ἐξορκισμῶ, to take an oath of one, or to cause him to sweare.
¶ Iurisjurandi alicui gratiam facere, Iusjurandum vel sacramentum remittere, to dispence with one for his oath, to release or discharge him of it.
Sacramenti religione exolvere.
Iuramentum nullum expetere.

Sacramento, non tenere
Perfidum dicere, to periure or forsweare.
Sanctissimum sacramentum violare
εἰς τὸν ὅρκον ἀσεβεῖς.

to Sweat.

Sudare, consudare
Sudorem emittere, desudare
Circumsudare, Exsudare
Sudat, manat sudore
Sudator, Sudatrix
Sudoris plenus, one that sweateth much.
Ossaque & artus perfundit toto pectore sudor
Tum toto corpore sudor liquescit.

to Sweepe the floore.

Scopare, σκάλλειν, κορεῖν
Verrere, expurgare pavimentum
Operam omnem aranearum perdere, texturam improbam, telas, apud Plautum.

Sweet.

Suave, Dulce
Lene, Musteum
Mellitum, Sacratum
Mellis medulla
Melleum, Mellifluum.

a Sweet-heart, vide a Paramour.

Swift, Quicke, Speedie, Active, Nimble.

Agilis, Alacer
Velox, Pernix
Citus, φερέμμος
Celer Volucer
Impiger, Ales. adjectivum
Alite vectus equo
Festinus, ταχύς
Præpes, Celeripes
Strenuus, Citatus, ὀξὺς
Aëripes, & per synæresin Aëripes, Alipes
Velocior Pegaso
Rapidus, Ocior accipitre
θᾶσσον ἴρηκος
Cervum cursu vincens
Fugax, pro maxime celeri & veloci Cicero posuit in epistolis, & Virg. in Ro.
Volucri meare cursu, Sol. de Trigide
Primum pigere fluente.

Swiftnesse, Quicknesse, Speedinesse.

Agilitas, Velocitas
Pernicitas, Celeritas
Alacritas, Levitas.

a Swill-boule, vide Drunkard.

a Swine, vide Hogge.

a wilde Swine, vide Bore.

a Sword.

Gladius, Ensis, ξίφος
Framea vel phramea
Telum, apud Virg. & alios
Ferrum pro gladio frequens, utpote materia rei confecta
Machera, Romphæa, a two hand Sword.
Mucro, per Synecdochen, ut ex parte totum intelligamus
Spatha, Spathula
Parazonium, a riding sword.
Acinacis, penultima correpta, apud Horat. & D. Hieron. pro gladio usurpatum est Persico, seu potius Medico, Turcæ Cimiteriam vocant ensem
Harpe, apud Lucre. pro ense falcato.

to draw the Sword.

Distringere ensem, Mucronem
Vagina eripere ferrum
Vagina diripit ensem
Stringere gladium
Ensem exigere, Gladium nudare
Petere ferro, ense, gladio
Exercere, Evaginare vel rectius distringere, educere.
ἕλκειν τὸ ξίφος.

a Sword.

to gird his Sword.

Balteo se cingere
Ense latus cingere
Præcingitur ense viator
Lateri ensem accommodare, aptare,
Subligare
Subjicere latus gladio, latus ense cingere, Vincire
Revincire, Acuto cingi ense.

to put the Sword in the sheath or scabbart.

Gladium condere, recondere in vaginam
Ensem recludere
Aptare ensem vagina
Vagina cava fulgentem recondit ensem.

T

a Table.

Tabula, Tabella, Mensa
Mensula, Quadra, ut, aliena vivere quadra
Mensis struere, instruere, extruere,
Ponere, Apponere
Removere, Negare
Retinere, Evertere
Repellere, Compellere
Auferre
Mensis ponere, imponere, removere, discumbere, adesse, surgere, consurgere
Reddere mensæ tempora.

a Table-guest, a Smelfeast, Vide Guest.

a paire of Tables for to play at Dice.

Abacus, Alucus
Alucolus, Fritillus
Pyrgus, apud Horat.
Turricola, Occa
Tabula lusoria.

to Take away or from, to Leave nothing.

Auferre, Demere
Adimere, Eripere
Eximere, Dirimere
Diripere, Surripere
Præripere, Subducere
Sublegare, Privare
Spoliare, Fraudare
Expoliare, Orbare
Viduare, Sustollere
Detrahere, Subtrahere
Extorquere, Detorquere
Furari, Prædari
Nihil reliquum facere, eleganter, pro relinque e nihil
μηδὲν καταλείπειν
Omnia auferre vel cum pulvisculo, ut habet proverbium
Tollere funditus, to leave nothing.

to Take his breath, vide Breath.

to Take grievously.

Ægrè, Ægerrimè, Indignè, Graviter, Gravatim, Molestè, Iniquè, Acerbè, Iracundè ferre
δυσχεραίνειν
Durius, impatienter, male ferre

Indignari cum accusativo, pro
Indigne ferre vel Irasci, Cic.
Cicero præter modum doluit mortua filia.

I Take it to be so, or I Thinke so.

Mihi videre videor
φαίνεταί μοι
Sic equidem ducebam animo, Virg.
Facile adducor ut credam
ὡς γ' ἐμοὶ δοκεῖ, mihi videtur
Suspicor, Mihi sit verisimile
Induco animum
Tangit animum meum suspitio
In anxia purgatione levem concipio suspiciunculam.

to Take in hand, vide to Beginne.

to Take on him the office or charge, vide to Undertake weightie matters, charge, &c.

to Talk patiently, vide to be Patient.

Take heed.

Cave, vide, studium adhibe, Consilio utere, diligenter animadvertere, adverte, attende quam diligenter potes.

Taken with beautie.

Specie capitur adolescentia, oblectatur, gaudet, lætatur
Speciem amant adolescentes.

to Talke, vide to Speake.

to Take or commune with one, to debate of matters together.

Loqui primarium, cum dativo
Alloqui, cum accusativo
Communicare, Conferre
Commemorare, Sermocinari
Colloqui, Confabulari
Commentari, Agere
Verba facere. Sermonem habere
Affari, Compellare
προσαυδᾶν προσφωνεῖν
Convenire, cum accusativo, to goe for, to speake with.
Ioannem de hac re conveniam
Volo te paucis, vel tribus verbis, (subaudi) alloqui.

a Talke, a Speech, a Language, a Word.

Sermo, λόγος
Loquutio, Eloquutio, Verbum
Homilia, Eloquium.
Idioma, loquutionis proprietas
Lingua pro eodem frequens quemadmodum Græcis, φωνή.

a common Talke, vide Rumour.

Tallow of beasts.

Sevum, Sepum, στέαρ
Sebum scribunt aliqui
Hinc candela sepacea seu sebacea, a tallow candle.
Et candelus, servare, sebare, vel separare, apud Colu. to make tallow candles.
Et apud Plaut. Vulcanum in cornu gerere, id est, candelam, to beare light in a Lanterne.

to make Tame, to Subdue or bring under.

Domare, Domitare
Debellare superbos
δαμάζειν
Frænare, Subjicere
Subigere, Subjugare
Sub imperium mittere

Coërcere, Reprimere, vide Subdue.

a Tanner, a Currier.

Cerdo, σκυτεὺς
Coriarius, Byrseus, βυρσεύς
Alutarius.

Tapistrie or Hangings.

Tapeta seu potius Tapetes
Tapes, Plaga, lagula
Legimus etiam Tapetia
Textilis pictura
Peristromata, Stromata
Panni auro intertexti
Peripetasma
Amphimala, Amphitapa
Aulea, αὐλαῖα
Vestes cortinæ, stragulatæ, variegatę, versicolores, belluatæ, apud Varro. hoc est diversis belluarium figuris depictæ
Textile stragulum magnificis operibus pictum & plenum artis argentum.

a Tap, a Cocke, a Spigot, a Spout.

Epistomium, Spina, Ducillus, Fistula Collabus, σύριγξ
Tubus, Cujus diminutivum est
Tubullus
Vinum, cervicium educere, promere, to tappe.
Depromere, vinum movere, Hor.

to Tarry, to Pause, to Stay.

Manere, μένειν
Expectare, ὑπομένειν
Operire, προσδέχεσθαι
Percunctari, Terent.
Per cunctatum ibo ad portam quo ad se recipiat
Præstolari, omnia cum accusativo construuntur. Cicero postremum Præstolor etiam dativo junxit
Restare, Restitare
Tardare, Resistere
Cunctori, Demorari
Intermittere, Intercipere
Interrumpere, Cessare
Tardescere, Desinere
Desistere, Morari
Moram interponere, facere, inferre
Hærere, Sistere
Omittere.

I will not Tarry, I will come by and by, quickly, or shortly.

Non cunctabor, non morabor diutius
Adventum non differam, non prerogabo
Subitò, inopinatò, propediem nos visurus est
Novo ineunte anno
Ineunte vere, prima Hirundine advolabo. Dabitur tibi copia nostri, Virgilius.
Hyeme proxima, hyeme, extrema videbit nos Roma
Londinum, Oxonia
Cum se remiserit hyemis rigor, cum ciconiis & hyrundinibus evolabo
Adventum maturabimus
Ocyus præsentiam nostram usurus es,
Propediem te invisam
¶ Maturabo reditum
Iam jam adero
Mox rediturus
Continuò hic ero.

Tarry a little, vide Stand still.

to Doe or end his Taske, to dispatch his businesse.

Pensum persolvere, absolvere
Pensum conficere, Plaut.
Pensum meum quod datum est confici
Peragere laboris pensum
Opus justum vel operas reddere

Implere

Implere, peragere partes suas
Iusta præbere, reddere
Iusta operum peragere
¶ Plena opera
Iusta pluraliter
Opera constituta, debita, consueta, apud Columel.

to Taste, to Smacke, to Prove.

Libare, Delibare
Gustare, Degustare
Pitissare, apud Terent.
Carptim, leviter, ac velut obiter degustare
Admovere labra poculis
Primoribus labiis degustare, tangere
A limine salutare
Summo digito & quasi per Indicem tangere, Iustinianus
Ut canis è Nilo degustare
Per transennam inspicere
Extremis digitis attingere
Ex transcursu dicere, velut degustandi causa
ἐκ προδρομῆς μαθεῖν, ὥσπερ γεύματος ἕνεκεν.

to Tar, vide to Tesse.

a Tailer, a Botcher, a Cobler.

Sarcinator, Sartor
Cerdo, ῥάπτης
Vestiarius, qui vestes vendit & reficit, Pannicularius
Veteramentarius sutor, a cobler or botcher and Suppactor, a souter or cobler.

to Teach, to Informe, to Instruct.

Docere, παιδεύειν
Instituere, Erudire
Edocere, Condocere
Educare, Dogmatizare
Instruere, Imbuere,
Fingere ingenium rude, animos pueriles, juventutem, filium, pro informare
Literis ornare
Condocefacere, apud Cic. Tusc. 3. Tradere pro docere
Præceptiones & institutiones tradere.
Profiteri aliquem, artes ingenuas, pro docere, scire
Pueri pectus præceptis formare, Hor. Formare mores
Ætatem puerilem ad artes, ad humanitatem informare, Cic.
Artium vias juventuti tradere
Tradere vias disciplinarum, discendarum, scientiam
Puerorum rudem & ad omnia sequacem animum ad optima quæque perducere
Puerorum ingenia literis excolere
Iuventutem & fideliter & accurate, tam literis bonis, quam rectis moribus expolire.
Pectus rectis moribus instruere
Catechizare, in Epistolis Paulinis propriè.
Instruere mysteria religionis, tradere.

to Teare in peeces, vide to Rent.

to weepe with Teares, vide to Weepe.

to Tell, to Shew, to Declare, vide Rehearse.

a Tell-tale, a Blab.

Homo futilis, Levis
Rimarum plenus
Omnis fereus sub auras
Hac illacque perfluens
τετρημμένος πίθος, Hoc est, Dolium pertusum
Incontinentis linguę
Parmeno, Terentianus
E perforato qui biberit poculo Meliaeum

Meliacum navigium
τὸ μηλιακὸν πλοῖον
Laterna punica
Cribro infidelior
Laterna magis pellucidus
Dolio pertuso incontinentior, ut habent proverbia.

to Tell all things abroad.

Dicta eliminare, apud Horatium, in epist. pro extra limen efferre, renunciare
Facta tegenda loqui, Tibul.
Foris effutire, Teren. vide to publish.

Tell us.

Dic, Dice, apud Comicos
Cedo, imperativum, pro dic, apud Comicos
εἰπὲ, λέγε, Refer
Dare, pro dicere, apud Virg.
Iste Deus quis sit da Tityre nobis, id est, dic, Memora.

Tempestuous and troublous weather.

Venti, Procellæ
Importunissimi venti perpetuo spiritu ex adverso flantes
Fulmina, Fulgura ardentia
Tempestates, Turbines
Intemperies, Nimbus
Grandines
χάλαζα κλύδων
Cœlum admodum ingratum
Cœlum turbidum
Hyems pro tempestate ponitur.

Tempestuous stormes on the sea.

Æstus, commotio maris
Mare turbidum, fervens, æstuans, sævum, fluctuans validè, vehementer
Procellosum mare, turgidum, invalescente Æolo, exurgentibus subinde undarum molibus
Ærumnosum salum Cic. vocat.
Undas, fretum, quum ventus & undæ intumescunt, ratis mediis urgetur, in fluctibus æquoreis titubans quassatur procellis
Rapidis sævit fervoribus æquor
Mare tumultuosum, ventosum, undosum, undabundum, tempestuosum, horrisonum, naufragium minitans, ventis commotum, iratum, servidum, agitatum.

to appease a Tempest.

Componere, tranquillū reddere tempestuosum sævi maris impetum
Lenire tempestatem
Tumida placare æquora
Æolis ventis, tumidisque imperare procellis
Liberare à turbine irati æquoris.

a Temple, or a Church.

Templum, Delubrum
Basilica, Phanum
Ædes Sacra
Tabernaculum, Sacellum.

a Tent, a Pavilion.

Tentorium, σκηνὴ
Papilio, Stativa
Tabernaculum, σκηνή
Nomine quoq; pellium in sacris tentoria castrensia designantur, in prophetia Abacuc, Turbabuntur pelles terræ Madian.
Castra pluraliter
Domus portatilis.

a Tent to put in a wound.

Penicillus vulnerarius, quo vulnera stipantur
Peniculus
Turunda à Catone ponitur pro linamento ex filis, quod in ulcera immittitur

Lemniscum, apud Celsum, pro linamento oleo vel unguento illito
Epithema
Linamentum
Linteolum, lineus paniculus
Basilicon, apud Celium pro eodem μοτὸς, linteolum illud conceptū quod vulneribus inditur ad extrahendam purulentiam ac saniam, suppuratione quum jam maturuerit ferro rescissa.

Thankfulnesse.

Gratitudo
Gratiarum actio
Gratia, Animus memor
Gratia animi, benevolentia
Memoria, Voluntas grata in aliquem.

to give Thankes.

Habere gratiā vel gratias, est animo, mentem scilicet animumque habere memorem accepti beneficii quod Græcis est χάριτας ἴχειν
Referre gratiam & gratias, est facto respondere, scilicet officiis & satisfacere re ipsa beneficiis, & licet sępius capiatur in bonam, in malam tamen partem ponitur, ut maleficium reddere significet
Agere gratias dicimus, & rarissimè gratiam verbis videlicet, ἀποχαρίσιν, ἀνθομολογεῖσθαι χάριν
Charites persolvo tonanti
Iungimus illi ferre semper incredibiles, magnas, maximas, singulares, immensas, ingentes, immarcessibiles gratias.
Agere grates, poeticum magis quàm oratorium
¶ Cæterum acceptum ferre vel referre, tam in bono quam in malo, est habere pro accepto, fateri se accepisse.
προλογίζεσθαι, προσίεσθαι
Gratis vel gratiam summam, solidam gratiam inire

to be Thankfull.

Reponere merita
Gratias agere, habere alicui
Compensare, Repensare
Remunerare beneficiū bene merenti.
Clavo trabali beneficia sua affigere
Meritas agere grates
ἀμείβειν δωρεῖσθαι
Gratias dignas pendere
Pensare, reddere beneficium
Gratiam remetiri
Parem esse beneficiis acceptis
Respondere meritis beneficiis
Persolvere, solvere beneficiis
Operam benignè compensare
Alicujus erga se benevolentiam singularibus accipere officiis
Officium officio pensare
Fricantem refricare
τὸν ξύοντα ἀντιξύειν
Beneficium acceptum ampliter repensare, Mutuam officii vicem rependere ἀντιπελαργεῖν
Terentius Phor. Fœneratum isthuc beneficium tibi pulchrè dices, id est, cum lucro redditum conduplicatum
Benefactis pensare oblatum obsequum.

That, or As.

Ut. ἵνα.
Quatinus, Quod.

a Theefe.

Fur. φὼρ
Suppilator. Cleptes.
Trium literarum homo
Homo manibus aduncis & piracissimis, ἀγκυλοχεῖλης
Fele rapicior Rapax.
λωποδύτης Dietarius
Laurus, Harpyia, proverb.
Vulturius, apud Plaut.
Inhians prædæ
Qui uncis est unguibus
Lavernio Furax, theevish.

Felis

Felis tarreffia, Verte
Manticulator, apud Fest.
Trifur, è gabalo lapsus, a wag halter
Latro, Prædo, Raptor
Prædator, Pirata.

Therefore, for that cause.

Proin, Proinde, Ergo
Ideo, Igitur, Idcirco
Itaque, Eadem causa
Illius negotii gratia
τούτου ἕνεκα
Ea propter, & propterea
Eam ob rem, & res
Ea gratia, Ea de re
Ea ex re
Eò & in hoc, in structura orationis
Hac de causa, his causis adacti, Therefore.

to Thicken, or make Thicke.

Densare, Condensare
Cogere, Virg. Frigore mella cogit hyems
Constipare, Spissare
Inspissare, Conspissare.

Thicke, hard, closed together.

Densus, Frequens, πυκνὸς
Confertus, Confertissima turba
Condensus, Spissus
Crassus, παχὺς
Opacus & obscurus ad umbram verius referuntur.

to Thinke, to Esteeme, to Suppose.

Inclinare, Censere
Putare
Existimare, Conjicere
Conjecturare, Conjecturam facere
Cogitare, Autumare
Ducere, Credere
Arbitrari, Suspicari
Reri, vide to Suppose.

as I Thinke.

Ut reor, existimo
Ut mihi videtur
Ut arbitrator, ὡς νομίζομαι
Ut ego quidem sentio, autumo
Meo judicio
Mea sententia, Opinione mea
ἐμοὶ δοκεῖ
Nisi me animus fallit, unlesse, or except I be deceived.
Quantum mihi videre videor
Quantum indiciis colligere possum
Quantum meæ existimationi ac judicio videtur.
Quantum ego ratione & ingenio consequi possum.

to Thinke of, or upon, vide to Muse.

Thinne, vide Slender, Leane.

to quench, to stanch Thirst.

Sitim compescere, deponere, pellere, tollere, explere
Relevare, Sistere, Sedare, Extinguere, Expellere
Sitis sorbet ora
Arentem levare unda sitim.

to be Thirstie or drie.

Sitire, Sitim pati, ferre, tolerare, Deferre
Siti consumi, obrui, avida siti.

to Threash.

Frumenta pertici, excutere
Triturare, ἀλοάω
Gressibus exterere
Spicas fustibus tundere, Colum.
Flagellare messem perticis, Plin.

to

to Threaten.

Minari, ἀπειλεῖν
Ædere, jactare minas
Minitari, Comminari
Fulminare minis
Promittere, apud Virg.
Intentare mortem, Virg.
Interminari
Maximas intentare minas
Intonare minis & verberibus.

a Thrifty child.

to Thrust, vide to Foine.

to Thrust, or to cast downe.

Devolvere, Detrudere
Dejicere, γρεβλοιω
Deturbare è sublimi
De sublimi ad ima rotare
Præcipitare.

to Thrust, or Put out.

Elimare, Proturbare
Liv. Pellere foras, Extrudere
Protrudere, Obtrudere
Explodere, Expellere, vide to Drive out, &c.

to Thunder.

Tonitruare, Tonare, intonare, superintonare.
Movere tonitrua, Tonitrua matutina ventum significant imbrem meridiana
Tonitrus, Tonitrum, Tonitru indeclinabile, thunder.
Magnus ab æthereo personat axe fragor
Jupiter strepitu exterruit orbem
Magno miscetur murmure cœlum
Tonitru cietur aer, cœlum
Tonitru tremiscunt ardita terrarum
Intonant poli
Pater omnipotens ab alto cœlo intonuit

to Tie, to Binde.

Vincire, Ligare
Revincire post tergum brachia
Injicere vinculis
Fortibus, nexibus, vel loris constringere
Gravibus coërcere vinculis
Δεσμεύειν, Innectere pedicas
Compedes injicere, to fetter, or give fetters.
Adhibere vincula
ἐμποδίζειν, Indere compedes, cathenas captivis
Compedibus vincire
Innectere manicas
Astringere arctius, fortius, fortiter, vide to hang up.

to Till the ground, vide to Eare.

Time or season.

Tempus, χρόνος
Hora, apud D. Paulum
Tempestas, apud historiographos
Curriculum, apud Virg.
Otium, pro tempore
Non fuit mihi otium, I had no leasure
Ævum, αἰών, pro tempore longo, sicut sæculum, & ætas, Ut nostri sæculi mores, nostra ætate
Dies, pro temporis cursu, apud Ciceronem.

in good Time, vide season.

the Time will trie.

Tempus docebit
Exitus rei probabit
Tempus omnia retegens, patefaciet
Exitus acta probabit.

in good Time or season.

Maturè, Tempestivè
Oportunè, Per tempus
In tempore.

to observe the Time, to take heed how he spendeth or bestoweth his time.

Habere rationem temporis
Summa cum utilitate nostra diem condere, Plin.
Non sinere tempus sine fruge fructuq; dilabi, effluere
Rectè otia ponere
Rectè ætatem ducere
Temporis enim sumptus (ut inquit Philosophus) parcissimus est
Tempus redimere, est melius collocare, quod malis studiis hactenus tritum est.

to waste or to spend Time vainely.

Bonas horas malè collocare
Otio & litteris abuti
Frustra tempus conterere
Symposiis bonas horas malè perdere
Tempus alea terere
Conferre tempus in aleum, Plin. vide to spend the Day in vaine.

to passe the Time.

Tempus, diem deducere, transigere, traducere, trahere, extrahere
Tempus terere, consumere, conterere
Otium terere, agere
Dies vitæ ætatem decurrere, consumere
Diem conficere sermone longo, Plaut.
Ducere horas, Virg.
Eximere diem dicendo, Cic.
Condere solas, apud Virg.
Consumere longos soles, apud Per.
Ducere, proterere tempus
Noctes fabulis jucundissimis citra tædium transmittere
Extendere noctem colloquiis, sermonibus
Iucundissimis sermonibus nox ducebatur, Plin.
Placidè traducere ævum, vitam
Ferias agere amœnissimas
Ineptiis, næviis bonas horas malè conterere
Temporis tædium lectione fugare, pellere, levare, relevare
Fabellis tempus, diem fallere
Suffurari tempus, quis dicitur, quod rebus necessariis succidit.

the Time weareth, or passeth away.

Fluxum tempus elabitur
Ætas avolat, diffluet, effluet æstas
Fallunt anni
Labuntur anni tempora
Tempus præterit, fugit
Et dies, apud Plaut. præterit
Eximitur dies me gaudente, Plin.
Tempus assiduo rapitur cursu
Cedit dies, apud Cic.
Abeunt, evanescunt præcipiti lapsu intermoriuntur tempora
Truditur dies die, apud Horat.
Cito pede labitur ætas
Tempora labuntur, tacitisque senescimus annis
Fallit tempus, id est, citò præterit nunquam revocabile
Dies abit instar euntis, currentis vel fluentis aquæ
Humanæ labuntur tempora vitæ atque anni properant
Labitur occulte, fallitque volubilis ætas.

at this Time, in this world, or as the world goeth now.

Hoc ævo, in

Impræsentatium, Nunc
Hac tempestate, ætate
In præsens
Hoc temporis curriculo
Hoc sæculo, Hoc tempore
Hac hominum ætate, Hodie.

at the very same Time.

Eadem tempestate
Sub idem tempus
Per idem tempus.

the Time weareth away all things.

Differendo, intercedentibus diebus vel mensibus res dicitur elanguescere, intermori
Evanescere
Venire in oblivionem res dicitur, cui tempus inducet olivionem
Tempore ipso vanescere apud Tacitum. Et proverbium, Dies adimit ægritudinem, tempus enim omnia lenit & emollit: hinc doloris medicus tempus vulgo dicitur.
Non est dolor tantus quem temporis longinquitas non mitiget, tandemque adimat, imo revulsum pectore.
Multis præterea rebus medetur tempus, quas nulla vi possis emandare.
Et Euripides, χρόνος μαλάξει
Tempus dolorem leniet
Videmus opiniones vanas, fictasque diuturnitate extabuisse.

in the meane Time or season.

Interim, Interea
Interea temporis, loci
Interdum, Obiter, In transitu
Interim dum, μεταξὺ.

in Times past, or of Late.

Diebus proximè exactis
Longo ab ævo
In diebus seu mensibus prioribus, ἤτοι, Hoc longis intercedit annis
Diebus jamdudum, nuperrime, elapsis præteritis.

in old Time.

Majorum nostrorum ætate, tempestate, temporibus quo sæculo majores nostri vixerunt, annis præcedentibus, præteritis, præterlapsis.

out of Time.

Inopportunè, intempestivè, importunè, insolitè, inopinatò, inopinanter, inopinatè.

as the Time will serve.

Tempori cedere, necessitati parere, rationem temporis habere, consulere temporibus conformare se ad temporis rationem, consilia & actiones tempore moderari, pro temporum Statu & suscipere & deponere, ita se gerere, ut præcipere tempus videatur, ut temporis ratio ferat ac postulet
Quasi ducem in rebus agendis, & consiliarium habere tempus.

in Time to come.

Apud posteros, in posterum, in posteritatem, ævo sequenti, vide hereafter.

Timerous, vide Fearefull.

Tiranny, Cruelty.

Tyrannis, Iugum durissimum
Servitus plusquam miseria
Phalaridis imperium.

to exercise Tiranny.

Tyrannidem exercere
Pharaonica sævitia opprimere
Subditos tyrannide fatigare, deprimere
Omnium hominum sævitiam improbitatemque supergredi.

Tired, vide Weary.

To and fro, vide Hither and thither.

Toadstooles, Mushrumps.

Asparagus, ἀσπάραγος
Corruda, Fungus
Boletus, βωλίτης.
Tubera & tuberes.

Together.

Simul, ἅμα, Una Pariter.
Insimul, med. correp.
Conjunctè seu conjunctim.

Toyes, Trifles, vide Foolishnesse.

Tokens, Markes, or Signes.

Signa δείγματα.
Indicia, Argumenta
Monumenta, Intersignia
Documenta, Speciamina
Notæ, Vestigia
Symbola, σύμβολα.

a Tole-gatherer, vide Customer.

a paire of Tongs, or Pincers.

Pruniceps, Forfex igniaria
Furcilla coquinaria, πυραλάβιον
Tenella, barbara dictio est, seu potius Gallica.

an ill Tongue, or a railing Tongue.

Lingua virulenta, bisulca
Mordax, Maledicta
Contumeliosa, Virg.
Aspidis morsus
Venenum detractionis spirans, & apud Iuven. Lingua mali pars pessima servi.

a childrens playing Top.

Trochus, Trochulus, Turbo
Troco lude, aleas fuge
Turbinem volvere, Trochum agitare, circumverti, ambire.

the Top or highest part.

Æditior locus, Fastigium
Culmen, Cacumen
Vertex, Metaph.
Supercilium, Summitas
Veruca, Metaph.
Altitudo, Extremitas
ὕψος, ἄκρα
Apex, Iugum
Præcipitium, Ardua terrarum
Sublimitas, Celsitudo
Specula, Iuga montis.

from the Top to the Toe, vide from the Beginning to the End.

a Torch.

Teda, Fax, Liminare
πυρσος, Funale
Facula, a fire brand.
Lampedion, vide a Lampe.

Torch-bearers.

¶ Dadaci, δᾳδοῦχοι, Tediferi, facularii, Ceroferarii.

to Torment, vide to Punish.

a Touch-stone.

Lapis Heraclitus, penult. prod.
Lapis Lidius, Index, Latinè
βάσανος, Cujus attritu fabri aurati vel argentum exploratur, verùmne sit an adulterinum.

a Torrent, a swift running streame falling from the hilles.

Torrens, tis. m. g. Torrens, entior, entissimus

Torrentia flumina
Rapidus montano flumine torrens sternit agros
Sternit sata lata boumque labores
Ruunt de montibus amnes.

It Toucheth you very neare, vide **it is your part.**

a Towne or City.

Oppidum, Oppidulum
Civitas, πόλις
Vrbs, qua Roma propriè dicta est voce, ad alias civitates modo detorta est.
Castellum, κώμη.

to undoe or spoile a Towne, vide **to Destroy.**

Trace, vide **Footsteps.**

a Trade or manner of life.

Vitæ institutum
Vivendi ratio, modus, forma
Formula, Mores
Exercitium, Studium
ἐπιτήδευσις, ἐπιτήδευμα
Recta optima morum compositio, vide supra **Occupation.**

to Traffique, to exercise the trade of Merchandize.

Negotiari πραγματεύεσθαι
Exercere, tractare commercia mutua, negotiationem, ἐμπορεύεσθαι
Inire commercia, Mercari
Mercaturam exercere, vel mercatum.
Facere mercaturam, apud Cic. & Pla. pro exercere, ἐκπωλεῖν
Agere mercatum, negociationem. ἀγορὰν ποιεῖν
Mercimoniis faciundis rem augere, vide **to Use.**

Transitory, or not long during, of no long continuance.

Momentaneum ὀλιγοχρόνιον
Transitorium, Caducum
Fluxum, fragile, Sal Divitiarum & formæ gloria, fluxa & fragilis habetur
Temporarium, Temporaneum
Instabile, Ruiturum
Fugax, Labile.
Iamjam periturum
Mobile, Interciturum
Interiturum, Occasurum
Intermoriturum
In oblivionem venturum
Parvo tempore duraturum
Omnium enim rerum vicissitudo est, & omnia orta occidunt
Ætati, annis cedere
Ætatem ferre non posse
Diu servari non posse, qualia sunt vina nonnulla, quæ dicuntur fugientia
Et mala Persica, Plin. vocat fugacia quod durabilia non sunt decerpta, quæ facillime corrumpantur.

to Translate, vide **to Change.**

Trappes, Ginnes, Snares or Wiles.

Laquei dolosi, Tendiculæ
Insidiæ, ἐπιβουλή
Pedicæ, Retia
Fallaciæ, Offuciæ
Tricæ, Irritamenta
Casses arcti, i. Technæ
Clandestinæ insidiæ, Transenes,
Obsidiæ, apud Colum. Plaut.
Durateus equus, proverb.
δούρειος ἵππος
Decipula æ, & Decipulum neut. gen.
Furta, apud Ovid.

to Travell or labour in vaine, to lose his Labour.

Perdere operam & impensam
Inanem operam sumere, suscipere
Studio exerceri inani
Frustra laborare, conari
Capere, pati, subire laborem inanem
In cassum sudare
Arenam numerare, metiri
Arenæ semina mandare
Arare littus
Aërem verberare
Operæ jacturam facere
In pertusum ingerere dolium, apud Plaut.
Studium male collocatum iri dum video
Ludere operam
Austrum percellere
Penelopes telum retexere
πηνελόπης ἱστὸν ἀναλύειν
In aqua scribere, apud Catul.
Delphinum cauda ligare.
δελφῖνα περὶ τῇ οὐρᾷ δεῖν
Scopas dissolvere
Rem prorsus inutilem efficere
Nebulas adverberare
Piscari in aëre
Aquam in mortario tundere
Calvum vellere
Lavare corvum, laterem
Ignem dissecare
Æthiopem dealbare, lavare
Isthmum perfodere
Reti ventos venari
Aquam cribro haurire, & id genus permulta alia, **to labour**, & supra, **to labour in vaine.**

to Travell, or be in labour of childe.

Parturire, Parere, Dare, Edere partus
Solvere molliter partus, liberos suos
Producere, in lucem dare
Educere fœtus, Reddere ventris onus
Ponere ventris onus
Ferre partus, Reddere semina concepta, uteri pignus.

to Travell before the time, or to bring forth young before it be perfect, in beasts we say to cast their young.

Immaturum fœtum edere
Abortire, Abortum parere
Abortare pro eodem, apud Iul. Fir.
Aborior, eris, vel iris
Abortivum, abortum facere, ἐκτιτρώσκειν
¶ Abigere partum medicamentis
ἐκπίπτειν, ejicere infantem in utero enectum
Coactè conceptum à se subire, Suet.
¶ Fœtum corrumpere
Et apud Phocilydem. φθείρειν βρέφος, ἔμβρυον ἔνδοθι γαστρὸς
In utero fœtum corrumpere
¶ Vitia contrahere abortiva, apud Solin.

an expert or great Traveller.

Qui plura loca calcavit, quàm ullus mulio perpetuarius, apud Sen.
Multum terris jactatus & alto, apud Virg.
Qui orbē peragravit omnia emensus
Quique mali multum, multumque laborum fluctibus & bellis tulerit, Virg.
Rebus evariantibus jactatus & agitatus.

a Treasure.

Gaza, Persica dictio
Thesaurus, θησαυρός, Græcè, quod repositus sit εἰς αὔριον, i. in crastinum
Divitiæ reconditæ, repositæ
Fiscus, Ærarium sanctius
Peculium authore Celio pro ea patrimonii parte ponitur, quam quis in numerato & ad casus repentinos repositum habet, ut refert Alciatus
Gazophylacium, vel Entheca gazæ, id est, thesauri repositorium, Thesaurarium August. vocat

the Lord Treasurer.

Ærariis præfectus, Ærarius
Arcarius, qua dictione Hieron. utitur in lib. Ester
Quæstor, ταμίας
Præpositus pecuniæ publicæ
Ærarii curam habens
Tribunus ærarius, Budæo dicitur
Receptor generalis
Coactores vocantur preterea, Quæstores seu collectarii
ἐκλογεῖς
Coactionem argentariam factitare, apud Suet. pro exercere Quęstoris officium.

a Trencher.

Quadra, a broad trencher.
Quadrula
Mensa, & mensula diminutivum, apud Virg. in 7.
Orbis seu orbiculus mensarius, a round trencher.
Discus, idem.

a Trembling, vide **Quaking.**

a Trespasse, vide **Offence.**

Tribute, vide **Subsidie and Custome.**

to Try, vide **to Attempt.**

Trifles, vide **Foolishnesse.**

Bables.

to Trimme, vide **to Beautifie.**

Trimly, Finely, Cunningly, workmanly.

Adfabrè, Faberrimè
Artificiosè, Eleganter
Quam optimè
Scitè, Scitissimè.

a Trivet.

Tripes, τρίπους, Cytrapus.

to Triumph, to Bragge.

Agere triumphos, Triumphare
Ovationem agere.
Dicere Pæan, Dicere Io Pæan
Cantare triumphum, Pæana
¶ Et præposterè gloriantes dicuntur, Proverbio, Ante victoriam, encomion
Ante congressum encomion vel epinicia sibi ipsis canere, & ante lentem augere ollem.

Trouble, vide **Heavinesse, and free from trouble.**

Trouble of minde, vide **Madnesse.**

to Trouble himselfe, to put himselfe in great trouble.

Negotium sibi exhibere, facessere
πολυπραγμονεῖν
Multis se negotiis implicare
Circa multa agere
Capere molestiam
Rebus nihil ad se pertinentibus implicari
Omni se prægravare molestia
Molestiis se involvere negotiis
Sibi ipsi litium ac negotiorum materiam accersere, parare
Sibi malum conciliare
In cœlum expuere.
Facere quod in proprium recidat caput
Adversus stimulum calcitrare.

Troublous, vide **Grievous, and a peece of Trouble.**

Throughly, vide **Wholly.**

a Truce.

Induciæ,

Induciæ, Pax sequestra
Vacatio militiæ
A bello, vel belli feriæ
ἐκεχειρία, ἀνοχή
Pactitia pugnæ cessatio.

to make Truce with enemies.

Inducias pacisci, agere, facere, pangere, dicere, inducias bello dare
Condicere inducias, id est, statuere, apud Iustin.
Æquis conditionibus inducias inire, Plin.
Ab armis fœdere intercedente quiescere.
Peractis induciis
Tempus induciarum cum Gallis exierat, Cæs. vide League.

True, one that saith the Truth.

Verax, Veriloquus.
Homo minimè vanus.
Veridicus, Oracula loquens
Verus pro veridico, apud Terent.

like to be True, or according to the Truth.

Veri simile, & è converso
Verum ambage remota dedit
Simile veri, ἐξικός
Non veri dissimile, Revera
Vero verius apparet
Vero consonum
Non abhorrens à veritate
Veritati conjunctum
Haud absurdum, ineptum, absonum à vero, Simillimum vero.
Durant vestigia non languidæ fidei, Soli.
Fama nec à veri dissidet illa fide
Veri speciem habens
Idoneum, appositum, aptum ad persuadendum, πιθανόν.

Truly, indeed.

Sanè, Certo certius
Certè, Certissime
Habet omnes in se numeros veritatis
Certum vel certò scire
Plane, Atqui
Vere, ἀληθῶς, Verum
Profecto, Vero verius
Nil certius, apud Comicos
Quovis oraculo Delphico certius
Nimirum, Haud dubio
Pro certo creditur
Quinimo, Revera
Imo, Amen, Prorsum, Vere
Porro, Videlicet, Reipsa
Et jam, Etiamnum
Recte, sane, ita vero
Sane vero, per ironiam
Utique, γέμην
Dubio sine, Næ, ναί
¶ Confirmantis & obtestantis formulæ, apud Comic. præcipue
Ita me dii bene ament, juvent, apud Terent.
Peream, Dispeream
Ita Deum mihi propitium habeam
Moriar, Emoriar, Male mihi sit
Ita vivam, apud Cic.

a Trumpet.

Tuba, σάλπιγξ, Salpinx
Cornu recurvum, Classicum
Bucca, ut scribit D. Hier. apud Hebræos tuba dicitur, à quo buccina diminutivum, & buccinum in neutro genere, apud Plin. κεραστίνη
Concha pro buccina vel tuba, apud Virgilium & Horatium
Æs pro tuba, ex ære, apud Virg.
Signum, Signa canant apud Mart.

to sound the Trumpet.

Clangere, κλάγειν
σαλπίζειν, Signum dare
Datur signum buccinæ, Cic.
Buccinare, Aëre ciere ursos, Virg.
Clangore buccinæ militum animos confirmare.

to Trust.

Fidere, Confidere, Niti Thesca fide
Credere, Fidem habere
Spemque fidemque locare
Fretus sum, pro Fidem habeo.

Trust no body.

Nemini fides habenda est, nusquam tuta fides, humanis mala est fiducia rebus, sapientiæ & consilii est, nemini res nostras credere, committere, nemini plane confidere.
Nullius in fide omnia statuere, ponere, collocare
Quis est quem tibi fidum præstare possis, cujus incerta, dubia, infirma, fluxa fides non sit?

Trusty, vide Faithfull.

I Trust, vide I hope.

to speake the Truth

Veritatem exprimere, edicere, libera voce depromere, denunciare, citra adulationem prodere, ἀληθεύειν, Veritatem proloqui
Verum dicere, alloqui, nec celare
Auriculas teneras mordaci reddere vero apud Persium
Ad normam veritatis loqui, Bud.
Verum proferre
Tanquam è plaustro loqui
ὡς ἐξ ἁμάξης λέγειν
Dicere id quod res est
Dicere rem ipsam, ut res est
Veritati rerum gestarum testimonium perhibere.
Veritatis jubare tanquam vaporem & nubeculam deprimere
Folium recitare Sybillæ, apud Iuven. id est, rem indubitatam, certam
Oraculo loqui
ἔπος μὲν ἐρέειν κέλεται δέ με θυμὸς apud Homer.
Ut verum dicam imperat mens ipsa.

to defend the Truth.

Agere pro veritate
Veritati subscribere, suffragari
Veritatem propugnare
Totis viribus verum tueri
Veritati patrocinium totis nisibus præstare.
Iugulum supponere, pro veritate tuenda, vero tutando, fidei honore
In fidem veri memorias accersere ex antiquitate scriptorum
Oppetere mortem pro veritate.

to cover, to cloake the Truth.

Verborum coloribus veritatem obfuscare.
Oratoris fucis veritatem obducere.

a Tumbe, vide Grave.

to Tumble, to wallow, to turne.

Volvere, Volutare
Pervolvere, Rotare
Revolvere, Evolvere
Advolvere, Devolvere
Supervolvere, Involvere
Advolvunt ingentes montibus ornos
Volvere rotam
Saxa volvebant, inferebant.

a Tumbler, vide Dauncer.

a Tunne, a great vessell.

Dolium, βικός, Vas vinaria
Cuppa, aliis per simplex p. scribitur
Bacchar seu Baccharium
Cadus, κάδος. Tina, Vietor
Vascularius, a Cooper.

by Turne, by course one after another, or one to another.

Mutuo, Inter se, Alternatim

Alius alium, Alternè
Ultro citroque & ultro citro
Secum, πρὸς ἑαυτὸς
Vicissitudine, Vicissim
Inter nos agamus communiter
Alternis vicibus
Ad invicem, pro quo eruditiores ponuntur.
Ad alterutrum, Græcè πρὸς ἀλλήλες
Invicem quin, Ad hæc tertio pugnare invicem ostendit.

to take the Turne of another, vide **to Supply the stead of another.**

a good Turne, vide **Good.**

to doe one a good Turne, vide **Pleasure and Benefit.**

one good Turne requireth another.

Manus manum fricare proverbialiter dicitur
Manus manum lavare
Gratia gratiam parare
Mutuum muli scabere
Fricantem refricare, & id genus alia permulta.

Twelve.

Duodecim, Terquater, Bis sex, addiderat annos, ad duo lustra, duos.

Twilight, vide **Evening.**

in the Twinkling of an eye, vide **Moment.**

V

a Vacabond, a Runnagate, a Wanderer, a Rogue.

ERro, onis, Errans
πολυπλάνης, ἐκφόβος
Aberrans, Errabundus
Vagans, Vagus
Vagabundus, Multivagus
Palans, Circulator
Panagæa Diana proverb.
Instabilis, nulla certa sede consistens
Pedem stabilem & domicilium certum non habens
Toto vagari orbe
Per medias urbes agitur, saltusque pergat Erro.

Vaine or transitory.

Vanus, Fragilis
Verna incertior aura
Fluxus, Caducus
Perfusa gloria fuco
Umbratilis, Momentaneus.

in Vaine.

In vanum, In cassum
Frustra, Nequicquam
Inaniter, Nequaquam.

Vaine hope.

Spe frustrata, Vana, inanis, falsa minime secunda, omnino adversa, aversa.

Valiant, vide **Couragious.**

to Vanquish.

Cæsar Pompeium vicit, pugna fregit, prælio superavit, acie vicit, superavit fugavitque
Copias ejus profligavit, in fugam conjecit, convertit
Victoria est potitus, victoriam tulit, obtinuit, consequutus est, adeptus est.

to Vanquish with reasons, vide **to overcome.**

Vantage, vide Gaine.

to Varie or differ in words.

Pugnantia dicere, Non constare sibi, διαφέρεσθαι ἑαυτῷ
Non consentanea dicere
Secum discrepare.

Variable, vide Inconstant.

Variance, vide Discord.

a Vaut or an arch Roofe.

Cameratum, Concameratum
Caminatum, Testudinatum
Arcuatum, Fornicatum
Fornicibus recurvum
Testudineum, Arcuatum opus.
¶ Camera, Testudo, Fornix
Testium incurvatum, devexum.

Vehemently, vide Much.

to open a Veine, vide to Let bloud.

Venome, vide Poison.

Very much, vide Much.

Vermilion, vide Red colour.

a Verse or Meeter.

Carmen, Versus
Oratio numerosa quod numeris constet, metro ligata, carminis legibus adstricta
Metrum, μέτρον
Numerus, Modus
Modulus, Carmina, Musa
Sermo in carminis leges ligatus numeris adstrictus
Carmen siccum, exile, exangue, exuccum, nullum omnino Apollinis vestigium habens.
¶ Contra, Elegans, venustum, versum quod artificioso & composito pede fertur, politum, lepidum, grandiloquum, suaviloquum, excultum, Maroneum.

to make Verses or Meeter.

Pede juncto scribere
Pangere, conficere, conscribere carmen
Facere, Dictare
Carmen scribere, condere, ludere, docere
Versus fundere, canere, resonare.

Vertue.

Virtuti omnia sunt subjecta, omnia sunt sub potestate ac ditione virtutis, rerum omnium regina virtus est, dominatur, una regnat, summum jus habet, omnia regit, virtuti cuncta parent, cadunt, subjecta sunt humana omnia
Virtus valet ad omnia, imperium habet in omnes res, omnia tenet, possidet jure, ac potestate sua, complectitur, quid est, quod assequi virtus non possit?
Virtus floret, valet, pollet, excellit, antecellit, praestat.

to Vex, to Molest, to Persecute.

Infectari, Infestare
Affligere, Afflictare
Cruciare, Molestare
Macerare, Mactare
Enecare, Metaph. Defatigare
Urere, apud Terent.
Vexare, κακοποιεῖν
Lacessere, ἐλαύνειν
Insequi, Quatere, Insultare
Turbare, fatigare
Molestum esse, ἐνοχλεῖν
Exagitare, Premere
Persequi, ἐπιδιώκειν
Urgere, πιέζειν
Petulanter incessare
Premere persecutionibus
Cogit me illud, that vexeth me, vide to Grieve or to punish.

a Vicar,

a Vicar, vide a Curate.

Victorie.

Victoria, νίκη, Palma
Trophæum, τρόπαιον
Triumphus, Superior manus.

to have or obtaine the Victory, vide to Overcome, and Vanquish.

to View, to consider diligently.

Contemplari, ad oculos & ad animum refertur
Interius ac propius contemplari
Altius perspicere, vel pensiculatè
Penitissimè spectare
Propius intueri
Ob cordis oculos ponere
Animo intueri
Penitus introspicere
Silentium aperire, Proverb.
Omnes animi sensus velut quodam specillo pertentare
Iudicii acrimonia
Tanquam ad manum inspicere, introspicere, perspicere, attendere, rationem habere, considerare, expendere
Æstimare à digitis prioribus, veluti leonem ab unguibus
Totum perlustrare, excutere
Attentissime inspicere
Ad hominum formam & figuram animum ferre, Cic.
Attentius, accuratiusq; considerare.
Penitus explorare
Cominus oculis quamlibet curiosis collustrare
A fronte atque à tergo
ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω
Fixis oculis intueri
Ατενὲς ὁρᾷν
Habitare in vultu apud Cic.i. oculos nunquam dimovere vel dejicere, alicujus vultum contemplando.

a Village.

Vicus, κώμη
Pagus, Castellum
Aliud significat villa nempe domum extra urbem, pro prædio tamen subinde ponitur
Municipium, a Freedome, a free Citie or Towne.
Major vicus est, qui vel vicus vel oppidum videri possit
κωμόπολις.

a Vine, or Vineyard.

Vinea, Vinetum, Vitis
Bacchi nemus, Arva fœlicia
Novelletum, Malleolus, a young vineyard.
Bacchi Pampineis oneratæ vitibus uvæ.

to violate, or to deflowre a Virgin or maiden.

Vitiare. Violare
Corrumpere, διακορεῖν
ὑβρίζειν, διαπαρθενεύειν
Stupro contaminare
Devirginare, apud D. Hieron.
Pudicitiam imminuere virgini, apud Plaut.
Comprimere, corrumpere virginem
Imminuere virginitatem
Vitium, stuprum offerre virgini, apud Cicero.
Vitium addere pudicitiæ, Plaut.
Delibare virginitatem
Solvere zonam virgineam, apud Catull.
Deflorare apud Classicos non legi, sed perflorare, to take away the flower.
Conficere virginem, apud Terent pro fallere dictis
Depudicare, vide Maid.
¶ Compressio, Coitus
Concubitus, Plaut.
Dulces amantium compressiunculæ, The act or deed of lecherie.

Violet

Violet colour, vide Purple.

Visions, vide Dreames.

to Visit, to come to See.

Visere, Invisere
Casulas non dedignari
Lares revisere, subingredi
Deflectere, subvertere ad aliquem
Subire tectum vel domum
Succedere tectis.

Visour, vide Masking.

an Umpire, vide Arbitratour.

Unable to studie.

Infirmior, imbecillior est, infirmiore, tenuiore, imbecilliore valetudine & corpore est, infirmioribus viribus est, imbecillioris, infirmioris, tenuioris valetudinis est, quam ut studiorum laborem, grave studiorum onus ferre, perferre, sustinere possit.
Minus habet virium, roboris, quam ut studiorum labori par esse possit, quam ut ferendo studiorum labores possit esse
Valetudine utitur imbecilla, infirma, sic ut labor studiorum eum facile possit opprimere
Eam illi valetudinem, eas natura vires negavit, quas laboriosa studiorum tractatio, assidua literarum exercitatio, gravissima literarum studia postulant, requirunt, desiderant, exigunt
Corporis, valetudinis, virium infirmitas, imbecillitas, tenuitas facit, ut incumbere, quantum res poscit in studia non queat.

Unadvised, Rash.

Inconsideratus, Inops, expers consilii, rationis
Improvidus, Præceps, Inconsultus
Temerarius, Imprudens, Levis.

Unadvisedly, Unwisely, Rashly.

Præcipitanter, inconsideratè
Properè, Temerè.
Properanter, Inconsulto
Ex improviso, De improviso
Improviso, Repentino
Repentè, Derepentè
Impræmeditato, Exinopinato
Subito, Subitariè
Imprudenter, Citra causam
Sine ratione, Sine causa
Tumultuariè, Citra delectum
Tumultuanter, αὐτοσχεδίως
Neglectum & plusquam ex tempore
In rugas contracta fronte
Imparatè, Illotis manibus
ἀνίπτοις χερσὶν.

to doe a thing Unadvisedly.

Consilium in repræsenti capere
Impræmeditate aliquid tractare
In arenam consilium capere, instar gladiatoris, ut habet proverb.
Et apud Senecam, Consilium sub manu dicitur nasci
Illotis pedibus quippiam aggredi
Anabatarum more facere, i. clausis oculis, ut refert Alciatus, & non Andabatarum
Facere ruditer, crasso modo
Extempore, impræmeditato, tumultuanter, raptim agere
Deliberare cum præsenti
Agere præcipitem
αὐτοσχεδιάζειν, Mittere, Dilabi præcipitem, corpus è saxo
Ferri, volvi in præceps.

to Unbinde, to Loose.

In mare, in æquor se perrumpere, effundere.
Præceps sese saltu in flumen dedit
Præcipitare se in undas, aquas
Solvere, Expedire.
ἐκλύειν, Enodare, Exolvere

Levare

Levare catenas, vincula, Virg.
Ligamenta, vincula dissolvere.

I am Uncertaine, or in doubt.

Non satis mihi liquet.
Haud certus sum
Habeo dubium, ambiguum, anceps, incertum; ignotum, incognitum, suspensum
Equidem ignoro
Minus compertum habeo
Parum mihi liquet
Non equidem scio
Cogitatu nequeo colligere ullo, I cannot know it in any wise.
Parum constat, Clam me est
Mihi dubium est
Fugit, præterit, latet me
Ne cogitatio quidem ulla hac de re in pectus meum ascendit, subiit animum, I know nothing of it.

Uncertaine what to doe.

Ancipiti cura distrahor, jactor, versor, animi pendeo, Incertus animo sum, pendet animus, inclinat huc illuc, fluctuat, jactatur, incertus est quid consilii capiat, utram me dem in partem ignoro
Explicare consilium, expedire me ex hac deliberatione, exitum meæ cogitationis invenire non possum, distrahunt me diversa consilia
In utramque partem ita multa succurrunt, ut difficilis admodum sit, minimè expedita, minimè explicata, minime explorata, minime certa, per obscura, haud facilis, aperta deliberatio.

Unchast, vide Lecherous.

Uncleane, vide Filthy.

it is Uncomely, vide Becommeth.

to Uncover the head.

Aperire caput, Detegere
Nudare verticem
Pileum ponere, deponere, detrahere.

Uncunningly, unhandsomly.

Inartificiose, ἀτεχνῶς
Infabre, Incomposite
Inornate, Fœde, Bungerly done.

Undefiled, vide Chaste.

Under the firmament, heaven or skie, abroad in the open aire.

Sub aperto cœlo
Sub Iove, apud Horatium
Sub dio, cave sub divo dixeris, διὰ enim Græci Iovem vocant, & Iupiter Latinis pro aëre ponitur.
ὑπαίθριον, Unica dictio, & adverbium Græcis
In aperto mundo, Axe sub æthereo.
¶ Agere sub dio, apud Horatium ἀπαιθριάζειν
Dormire sub dio, αἰθριοκοιτεῖν.

to Underset, vide to Prop up.

to Understand, to perceive.

Intelligere, Videre
Discere, apud Cæs. Capere.
Sentire, Mente capere
Colligere, Cognitum habere
Tenere sensum alicujus rei conditum
Impulit aures maternas luctus
Perspicere, Ad aures pervenire
Animadversione & intelligentia dicentem vel legentem assequi
Audire, Inaudire, Subaudire
Excipere, Virg. Assequi ratione,
Consequi ingenio, mente, ratione, cogitatione
Nosse, sentire, conjicere, conjectura consequi

Intellectu percipere, assequi
Comprehendere, apud Cic.
Animo complecti, percipere
Intelligentiam habere
Intelligentia & ratione comprehendere
Rei alicujus sententiam & rationem tenere.
Accipere, Percipere
Callere, Tenere
Habere, Sapere
Cognoscere.

you Understand my meaning.

Mea consilia planè tibi nota sunt, tenes consilia mea, animum meum, meos sensus
Non te latent mea consilia, cognitum habes ac perspectum animum meum
Qui sit meus sensus probè nosti, præclarè intelligis.

not to Understand.

Non assequi, Non capere
Ænigmata obscurè dicta, ruditas mei captas non potest assequi
Nescia mens hominum fati sortisque futuræ
Venturi inscius ævi.

to Understand overthwartly, or backwardly.

Præpostere accipere
Aliter accipere atque quis dixerit
ὑπολαμβάνειν.

to Undertake weighty matters, or to Take on him a great office or charge.

Suscipere curam
Arripere negotii curam
Rei curandæ onus in se recipere
Capere provinciam
Obire res arduas, tollere onus
Subire officium, provinciam, munus, Negotium suscipere, capessere, inire, adire, aggredi
Subire vel obire partes
Capessere, sumere, suscipere provinciam
Tollere in humeros negotii curam
Perferendi onus in se libenter recipere
Non gravatim ad se recipere sarcinam
Onus suscipere, subire.

to Undoe, vide to Abolish and spoile.

utterly Undone.

Naufragium feci rei familiaris, periit mea res domestica, actum est de meis fortunis
Prorsus eversæ sunt opes meæ, perdidi omnia
Evertit me bonis omnibus fortuna, mearum opum nihil mihi reliquum fecit
Afflictæ sunt, profligatæ, ac perditæ, extinctæ, eversæ meæ res ac fortunæ omnes.

Unfruitfull, vide Barren.

Ungracious, vide Naughty, Unhonest, Uncomely.

Indecens, A decoro alienum
Haud quaquam decorum
Indecorum, Inhonestum
ἀπρεπὲς
Pugnans cum honesto.

the Unhappiest man of the world.

Nemo me infœlicior, infortunatior est
Meas miserias nulla æquat infœlicitas, conditio mea est miserrima, in summa versor infœlicitate
Omnibus vexor, perturbor, exagitor infortuniis, miseriis, calamitatibus.

Omnes me premunt miseriæ
Infesta,infensa, adversa, iniqua mihi sunt omnia.
Nulla est tam misera fortuna quàm mea
Meum est singulare fatum, singulari utor fato, singulari fato natus sum
Infausto nimium adversoque sydere sum natus
Semper perpetuis miseriis vexor, angor,crucior,torqueor,affligor
Non adversa tantum,sed eversa penitus est mea fortuna
Quis est omnium mortalium iniquitiore conditione, deteriore loco, quam ego sum?

an Universitie, a famous Schoole.

Academia,Gymnasium
Conciliabulum, concessus Philosophorum, τῶν φιλοσόφων συνέδριον
Ingeniosissimorum hominum conventus.
Frequens doctissimorum & clarissimorum virorum concessus,non titulis modò maximis, verum etiam maxima eruditione insignium
Academia, quæ cum summis academiis literariis contendere ausit
Gymnasium literarium
Arena palladia
Mater seu fons artium liberalium, studiorum,Bononia
Academia Patavina totius Italiæ nobilissima
Gymnasium Dolcianum celeberrimum in Burgundionibus
Palestra literaria
Studium Patavinum,Perusinum
Lyceum,med prod. λύκειον
Academia à Platone nomen habet, Lyceum verò ab Arist.
Athenis & à Cic.in Tusc.
Asylum artium omnium bonarum
Aditum Musarum
Minervæ locus sacer.

¶ Collegium, Bursa, Pædagogium, barbara à doctis censentur vocabula, tametsi in vulgi usum traducta à magistereulis
Universitas,secundum Iurisconsultorum definitionem,est,aliqua communitas vel civitatis vel aliarum quarumcunque rerum
Potest tamen dici Universitas studiorum quod universæ omnes artes ibi doceantur, sed non est usitatum.

Uniust, vide False.

Uniustly.

Præter jus, Contra quam æquum est
Inique, Injuria, ἀτιμαιόμως
Non legitime, Sine jure
Absque justa causa
Contra honestatem omnem
Summa cum perfidia
Præter jus fasque
Præter æquum & bonum, apud Ter. against all right and reason.

to doe Uniustly.

A semita justitię deviare, Hiero.
Transire,transilire fines justitiæ
Describere jus pretio, non æquitate
Iuris perfringere amussim
Ius torquere,pervertere
Corrumpere, depravare judicium
Emere, constuprare, contaminare judicium, καταδωροκεῖν
Iustitiæ verbum tollere iter
Pauperis causam repellere
Pauperis preces clausa spernere aure
Egenum justitiæ titulo vexare.
¶ Injuriam alicui imponere
Lædere, onerare injuria
Injuria lacerare, afficere, verberare, affligere, to doe wrong.
Videmus proh dolor etiamnum avaritiam corrumpere æquitatem & plærosque argentinam pati.

Unkinde, Unthankfull.

Pro

Pro benefactis maleficium reponere
Ingratum esse
Pro summo beneficio summum remetiri maleficium
Ingratitudinis crimen subire, apud Cic. Vide Unthankfull.

It is not Unknowne unto you, you know well enough

Compertum tibi est
Nosti, οἶδας
Non est obscurum tibi
Haud te latet, fugit, præterit
Probe nosti, Non ignoras
Compertum, exploratum habes
Haud nescius es, haud ignarus
Liquido tibi constat.

Unlearned, ignorant, without knowledge.

Ineptus, ἀδαήμων
Indoctus, Inscius, Ignarus
Expers scientiæ, Sciolus
Ne ipsa quidem elementa callens
Ne Æsopum quidem trivit
Rudis bonarum literarum
μήτε νεῖν μήτε γράμματα
Neque natare, neque literas novit
Alienus à musis, Illiteratus
ἀδυσφάζητος, ἄμυσος
Idiota Nescius
Amusus, Sus Bœotica
Indoctior libethriis
Asinus Cumanus, Ineruditus
ὄνος παρὰ κιγκάλης
Per ætatem rerum imperitus, a Smatterer.
Ab eruditione, morumque probitate alienissimus.
Omnium disciplinarum rudis
Imperitus non dicitur tantum pro eo qui sit illiteratus, sed latius patet vox, ut sit contraria Græcæ dictioni πολύτροπος, unde Christophorus Hagendophinus, indoctè scripsit, Monacho imperitior, i. à summo vertice ad imos usque pedes, totus ex ignorantia literarum consutus.

Unlike or Diverse.

Dissimilis, Discors
Dispar, Dissentaneus
Varius, Discrepans
Contrarius, Repugnans
Differens, Distinctus
Discretus, Dissonus
Absonus, Alienus, Alius.

farre Unlike, far from the matter, nothing to the purpose, neither rime nor reason.

Absurdum, Dispar, Dissimile
Discors, Varium, Alienum
Differens, Discrepans, Dissonum
διαφωνοῦν, Nihil ad rem faciens
Absonum, Diversum
Dissentaneum, Non conveniens
Dissentiens, Distans plurimum
Quid ad rhombum?
Vide proverb. Absurda, Aliena, vide differeth much.

to Unlocke, vide to Open.

to Unlode, to unburthen.

Exonerare, Onus deponere, exuere, abjicere
Onus omne meum rescisum est.

Unluckie, Unfortunate.

Infortunatus, Infœlix
Parum fœlix, Sinister
Quarta Luna natus
ἐν τετράδι γεγύνηθε
Sinistro genio natus
Parum auspicatus, Inauspicatus
Fortunæ improbitatem multipliciter expertus, Fortunis eversus
Fatis & diis iratus (ut aiunt) omnia agens, Qui plura adversa pertulit Quàm secunda

Mustelam

Mustelam domini habens, vel alens, proverbialis sententia. Et per jocum fortunatior Scrobolis Carcini
Varijs exercitatus fortunæ incommoditatibus, **Nothing prospereth or thriveth under his hand.**
Cui cuncta cedunt infœliciter, & intemperijs agitur, proverbio in patruos mixisse cineres dicitur, Vide **Unhappie.**

to be Unluckie, unfortunate.

Adversi eventus fortunam tolerare
Fortunæ adversæ ictibus circumveniri
Mersari fortunæ fluctibus
Fortunæ tragulis feriri, Bud.
Ludibrio esse fortunæ ibidem
Infortunia pati, Fatis exerceri
Infesta fortunæ tædia crebraque perferre
Calamitatem accipere
Minus prospere vivere
Infestis telis adversorum casuum fortuna aliquem labefactare, & acuto crebroque mucrone iniquitatis sauciare dicitur, Budæ. quapropter dubiæ & novercanti fortunæ non diu fidendum.

Unluckie

Infæliciter, inauspicato, Cic.
Sinistris augurijs, vel auspicijs, malis avibus.
¶ Inauspicatum, Malum omen
Occursu infaustum, **an unluckie chance, or that bringeth ill luck.**

Unmodest.

Immodestus, inconsultus, temerarius, imprudens, inconsideratus, immoderatus, immodicus.
Expers modestiæ, judicij, prudentiæ & rationis, vide **Shamelesse.**

Unmoveable goods, an Heritage.

Bona soli, Bona fundi
Immobilia bona
βοσκόμονα Possessiones
Prædia, κλήματα
Hæredium & Hærediolum.

Unnoble, not noble, of a base or poore stocke.

Ignobilis, Obscurus
Ignotus, Plebeius
Homo plebei ordinis, quintæ classis
Minime classicus
ἀνώνυμος ἀγεννής
Obscuris editus vel natus parentibus seu natalibus, ἄσημος
Infimorum hominum seu plebeiorum stirpe oriundus
Infimo genere, obscuro natus
Cujus fama in obscuro est
In obscuro vitam agens
Imaginibus carens
Sub obscura natus in familia
Obscuro loco & parentibus agrarijs natus, Parabolanus
Horatius Daman pro ignobili & obscuro posuit, ut ne tegat spurco Damæ latus
Homo à se ortus, apud Cic.
A nobilitate alienus
ἄκλυτος, παράκλυτος.
Homo notus, apud Sal.
Et proverbio, Generosus ex crumena dicitur, qui propter opulentiam generosus vult haberi, alias humilis & obscurus.

Unpassible.

Impossibile est, pro quo fieri non potest, docti dicunt.
οὐχ' οἷόν τε, Supra naturæ vires
Nullo pacto fieri potest, & proverbiali schemate.
Prius testudo leporem prævertit
Mare vitem tulerit
Locusta bovem pepererit
Ovem lupus duxerit uxorem
Citius elephantem sub ala celes, & id genus permulta alia.

Unprofitable, unthriftie.

Qui nulli est usui, Inutilis
Otiosus, ἄεργος.

Unreasonable.

Præter rationem
Irrationabiliter, Inhumaniter
Temerè, ἀλόγως.

Unruly, vide Stiffe-necked, Untamed, Wilde.

Effrenus & effrenis, ἀχάλινος
Infrenus, Effrenatus, Indomitus.

Untill, unto.

Donec, Donicum, apud poëtas & Comicos, Quoad.
Dum, apud Virgilium & Terent. pro Donec, Usque dum, ἕως
Tantisper, Quousque
Quoadusque, ὄφρα
Usque diu, Dum, Tamdiu
ἕως ȣ̃, Adusque pro Usque ad.

Untill now, even untill this time, hitherto.

In præsentem diem
In hodiernum diem
Hactenus, Huc usque
Adhuc pro hactenus, Terent.
Cessatum est usque adhuc
In præsentiarum
In hunc in hanc diem
Ad hoc usque tempus
Ad hanc potestatem.
In hanc usque horam
In præsens usque tempus, hodieque.

Unthought, unlooked for, suddenly, unawares.

Inopinatè, & tò, Improvisè, & sè
Subito, Extempore
Ex improviso, In auspicato
Præcipitanter, ἐξαίφνης, ἐξ ἐφόδȣ
Præter spem, opinionem, atque in incredibile hoc mihi obtigit παρ' ἐλπίδα, Repente Ex inopinato
Ex insperato, Insperatò, vide Unadvisedly.

Untractable, vide Stiffe-necked.

Unwillingly, against ones will.

Invitus, Coactus
Præter voluntatem, ingenium
Ingratis & ingratus, utrunque apud Terent. pro invitus vel coactus
ἀκούσιος, ἄκων
Gravatè & gravatim, adverb.

Unwisely, vide Unadvisedly.

Unwise, vide foolish.

Unworthy of praise.

Laude indignus es
Indignum te laude præbuisti, præstitisti, ostendisti, probasti
Non ita te gessisti, non ea quę vitæ ratio fuit, non ejusmodi sunt tua merita, non te talem videmus, cognovimus, sensimus, experti sumus, non is nobis cognitus es, ut afficiendus, orandus, decorandus, honestandus, efferendus, extollendus laude sis.
Ut laus in te conveniat, tibi debeatur.
Ut laudis præmium, quasi tibi debitum possis exigere
Ut laus quasi tuis meritis debita merces, persolvenda, tibi esse tribuenda, deferenda videatur.

Void, empty, without, destitute or lacking.

Vacuus, Inanis, Expers
Immunis, Orbis, Viduus
Viduatus, Vacuatus.

to Vomit, to Spew, to Cast up.

Vomere,

Vomere, Vomitare, Degere
Ejectare dapes, ora vacuare cibis
Nauseare, Nauseam facere, Revomere.

a Vomiting or spewing.

Vomitus vomito, Stomachi dissolutio, rejectio vel rejectus.

to Vow, or to make a Vow.

Vovere, εὔχεσθαι ὁμολογεῖν
Votum vovere, reddere
Canere vota, Virg.
Voto se obstringere, obligare
Votum facere
Suscipere votum Deo
Concipere, Suscipere, Capessere
Ferre, multiplicare
Solvere, implere voti debita
Votis optare, petere, exposcere, operari
Dicare sacramento, & Dare sacramentum
Dicare pia vota deo
Vota nuncupare, pro fœlici rerum eventu, vota polliceri & destinare, apud Plinium
Munuscula divis promittere, Cat.

to Upbraid, vide to cast in ones teeth.

Upright, Pure, sincere, a plaine dealing man.

Candidus, Integer
Sincerus, & hic & hæc sinceris & hoc sincere
Minimè fucatus, Apertus homo
Sine dolo, fraude, fuco, ἄδολος
Qui est extra omnem doli suspicionem
In quem nulla fuci cadit suspicio
In fronte gerens animum
Integer vitæ scelerisque purus
Qui moribus ab omni labe purissimis.

to make an Uprore, or Sedition, a Rebellion, great stirre, to keepe a foule coile, or turmoile.

Ciere turbas, dissidium
Ad dissidium vulgus impellere
Concitare tumultum, turbam
διϊστάναι
Concitare plebem, nationis servitia
Funestos tumultus concitare, excitare
Turbam, tumultum facere
Omnia armis perturbare
Suscitare & excitare tragediam
ἐκτραγῳδίζειν
Res novas moliri
Studere rebus novis
Bellum, prælium, seditionem, tumultum, concitare, movere
Turbas facere apud Terent.
Acria indicere bella pace pulsa
Seditionem movere, facere, agere
Seditiosè rem gerere
Perturbationis strepitum movere
Maximas undique turbas ciere
[illegible] ὀρχεῖσθαι [illegible] νέμων, ut est apud Poet.
Turbas dare, Terent, pro facere
Ad seditionem & dissidium perpellere
διαστασιάζειν.
Omnia conturbare
Maximis rerum procellis personare, perturbare, miscere universa
Pervertere omnia jura divina, humanaque
Pervertere rempublicam
Confundere fasque, nefasque, fas & jura, Sursum deorsumque ordinem invertere.
Iuris ordinem cassare omnem
Cœlum miscere terræ, sacra prophanis
Divina atque humana habere promiscua, Salustius

 Omnia

Omnia prophanare, prophana facere
Ima summis permiscere
Omnia sursum ac deorsum miscere
Delere leges omnes, fas, omne jus
Rebus novandis orbem commovere
Ciere bella, pugnas, Martem, Virg.
Motus tragœdiasque ciere
Excitare arma, tempestates, malum furorem, bellum, incendium
Omnia turbare, impacataque reddere, perturbare
Divina pariter & humana tumultuosa tempestate confundere.
Adferre perturbationem, apud Cic.
Conclamare & armis concrepare
Inter Christianos discordiarum semina jacere
Conjicere in perturbationes rempublicam
Acheronta movere
Orbem Christianum in arma vel ad arma concitare, conclamare
Animum plebis contra principem suum exacerbare, irritareque ad seditionem ad cædes commovere, & ad bella solicitare
Sollicitare quietæ civitatis statum, Livius
Communem moliri seditionem, vulgusque in discordiam excitare
Pacem Ecclesiæ mutuis digladiationibus, exoticis opinionibus perturbare, conturbare
Subditos ad inobedientiam & illicitas jusque damnatas conspirationes & confœderationes pellicere
Funesto cornu classico occinere
Ad seditionem excitandam cornu, allectus personare, Eras.
Allecto in teneros Stigijs concitat alis, Virg.
Tytia conciere maria, hoc est ingentes turbas, ut refert Afraneus
Populum persuasione adulterare pessima
Populum exasperatum seditiosis concionibus in rabiem agere, apud Cic. Ad pileum vocare
Promissis ingentibus seditionem commovere.

¶ Facere Tragœdiam ex comœdia
Ex humili tumulo grandem producere Olympum, Mantuanus B.
Iocum in rabiem vertere
Leviculis de causis maximos tumultus excitare
In re levi nimium tumultuari
Minimis de rebus atroces excitare tragœdias, quod proverbio tragœdias in nugis agere dicitur, in re scilicet levicula movere tumultum.

Out of Use, Abolished.

Exoletum est, aboletum est
Est inusitatum, abolitum
Moris esse desinit, desijt
Antiquatum est seu abrogatum
In dissuetudinem venit, abijt
Obliteratum est
ἐξηλλαγμένον, ἀπηλλαγμένον.

Used, in Use, or Custome.

Moribus receptum est
Consuetum, Usitatum
Commune, Assuetum
Solitum, Vulgare
Vulgatum, Frequens
Solitum est fieri, Usu perceptum
Cice. κρατεῖ, Inolevit
Moris est, Consuetudinis est
ἴδιος ἐστὶν ἐθ συνήθεια
In observatione est
Consuetudo tenet, obtinet
In consuetudinem venit
Remanet in hodiernum diem
Permansit ille mos
In more positum est
Consuetudine receptum est
Usus invaluit, Mos incessit, Salust.
Cunctorum calculo jam receptum est
Præclarum istum à majoribus accepimus morem, Cic.
In usum abijt
De more antiquo, after old fashione.

Est in more majorum
Abiit in morem, in consuetudinem
Vsu irrepsit, at paulatim temporis progressu robur collegit.

to Use, to occupie, to Enioy.

Uti gladio, ense, cultro, vel aliquo familiariter
Expectatis frui commodis, vita salutari, &c. Carpere regni commoda.

to Use the trade of merchandise.

Mercari, mercaturam agere, ducere, exercere, gerere, administrare
Negotiari, negotia tractare, administrare, ad negotiandum se conferre, ad negotiationem proficisci.
Nundinari, to sell and buy openly in faires.
Nundinator, a market man, or one that goeth to faires, vide Traffique.

to grow out of Use or custome, to wax old or decay.

Exolescere, Evanescere
Obliterari, Antiquari
Desinere, Cessare, Abire simplex, Abire in dissuetudinem
Exolere, Venire in dissuetudinem.

to lend out to Usury.

Fœnerari, Fœnerare, quamvis Valla distinguat
Vsuram facere, exercere
δανείζειν, τοκοφορεῖν
Locare argentum fœnori
Fœnus agitare, exercere
τόκους λαμβάνειν
Pecuniam dare ad usuram, collocare in fœnus
Artem domesticam exercere
Fœnerando debita compilare
Fœnore circumvenire, opprimere plebe, vulgus, Livius.

an Userer.

Fœnerator, Vsurarius
Danista, Dardanarius, δανειστής.

to Utter, vide to pronounce and speake, and to utter, to declare simply or plainly.

Crassius dicere
Intelligibilius loqui
Pinguiori (ut aiunt) Minerva rem agere, Apertius dicere
ἀναθρυλεῖν, agere, Inculcare
Manibus pedibusque inculcare
Expressius declarare
Præmansum in os inserere, Adag.
Clarius, clarissimè dicere, proponere
Apertius rem designare.

Utterly, throughly, or altogether.

Prorsus, Funditus
Stirpitus, Radicitus
Medullitus, Omnino.

Uttermost, last.

Vltimus, Extimus
Extremus, Penitissimus.

Utilitie, vide Profit.

Vulgar, vide Common.

W.

a Wafer, vide a Cake.

to Wage, or lay a wager.

Certare cum quopiam, precio, pignore deposito
Deponere, Concertare
Decertare, Decernere.

Facere sponsionem.
¶ Deponere quadrupium ad duplum
Ponere, to lay.

Wages or hire, reward.

Stipendium, Præmium
Merces, Meritum, Debitum
Salarium, vide Reward.

to give Wages.

Stipendium de publico statuere, apud Livium
Salarium annuum constituere, attribuere ex fisco regio
E fisco centena annua designare
Salarium ex ærario principis statuere apud Eras.
Annuum sensum è publico decernere
E republica statum aliquod præmium persolvere
Stipendium annuum mereri ob novitatem rei inventæ
Præmium pro fortuna satis amplum consequi
Præmia ferre, capere.

a Wagon, a cart, a chariot.

Currus, Carpentum
Quadriga, Veha vel vehia
Curriculum, Essedum, Vehiculum
Rheda, Plaustrum, ἅμαξα
Vittatus, arcuatus currus vehiculum cameratum, quorum usus in Brabantia & Flandria
Vittata quoque navis, Solino dicitur Saracum.

to drive the Wagon.

Impellere currum, regere, molliri
Agere currum aut carpentum
Aurigari, ἡνιοχεῖν.
Iungere currum, to make ready the Wagon.
Iungere equos, to set the horses in the Wagon.
Dexterare.
¶ Ire veha, curru, to ride in the Wagon or Coach.

to overthrow the Wagon.

Evertere, subvertere currum
Impetu solo sternere
Effundere vecturam, aurigam
E curru deturbare, ἐκδιφρεύειν
Effundere in humum.

a Waine-maker.

Carpenta coaptans
Carpentarius
Faber plaustrorum.

a Waine-man, vide Cart.

a Way, a Path.

Via, Iter, Callis
Semita, Vestigium,
Trames, Limes, Orbita
Via præceps, an uneven way
Arctus, a way that passeth thorow ones ground.

the high Way, or the common way.

Via publica, Consularis
Basilica via, Via regia
Tritum, Spatium
Via trita, Prætoria
Via militaris, Plaustraria
μιλαλόδος, λεωφόρος.

to make the Way plaine, to open or to repaire the Way.

Aperire viam, Viam facere
Viam docere, Cic.
Munire, substernere, sternere viam
Scindere glaciem, proverbialiter
Aliquid pervium facere
Aditum præbere, facere
ἐπίβαλον ποιεῖν
Aditus facere illustres, Cic.
Fores aperire, metaphoricè
ἀνοίγειν τὰς θύρας
Viam complanare, æquare, evadere

Gradus

Gradus tollere
Pulchram ac tutam sternere viam
E salebrosa & aspera commodam, leveraque reddere viam
Obstacula viæ discurrere
Tranquillam viam concinna, id est, expedi, Plaut.

to stop the Way or passage.

Iter, viam intercludere, claudere
Præcludere viam
Iter intercipere
Obstruere perfuga improborum
Progressum impedire
Iter intercipere, impedire
Inhibere gressum, iter, ἀναχάζειν
Aditum claudere, precludere, obstruere, intercludere
Crebris arboribus succisis omnes introitus præcludere, Cæs.
Intercludere inimicis commeatum
Prohibere exercitum commeatu, re frumentaria, frumentatione
Re frumentaria, Commeatibus nostris intercludere insistunt.

to Waile, to Lament, to Weepe.

Flere, Lachrymari
Illachrymari
Dare lachrymas, Virg.
Lachrymas profundere
Ululare, Ædere planctus
Ejulare sublata voce
Imo de pectore, quæstus dare vultu manibusque ad sydera versis
Plorare voce flebili
Plangere percussu membrorum
Gemere, sonitus è pectore erumpere
In fletum ducere voces, Virg.
Lamentari voce querula
Fundere fletus
Perfundere genas lachrymis, Ovid.
Querimonias, gemitus, ejulatus facere, Lachrymas fundere
Lachrymis genas rigare
Genas, ora rigare lachrymis
Cædere mœstis pectora palmis
Querulari, Queritare vel queritari
Capillos trahere
Setis ora ligare fletibus
Et apud Virg. Sustulit exutas vinculis ad sydera palmas
Cœlo supinas si tuleris manus, Hor. lib 3. carmin.
Cepas edere aut olfacere, joco proverbiali
Lugere, deflere, & elugere, to lament or waile for
Cic. Patriam eluxi diutius
Deplorare
Mœrore mortem filii
Recentem natum fletu excipere, Sol.
Fletu omnia complere, to make one weepe.
¶ Excire lachrymas
Fletum excutere alicui, Vide to mourne.

to lay Wait, to deceive, to practise wiles, to intrap or deceive.

Insidiari, Malum moliri
Insidias tendere, moliri, struere, facere, ponere, locare, collocare, parare, Alere monstrum
Moliri, machinari fraudes, dolos
Mali aliquid moliri
ἀφειπεχάδιδεμ λοχᾶν
χαθιῖναι λόχον, Petere absol.
Nectere strophas
Artem exercere pelasgam
Dolos suere, δόλους ῥάπτειν
Fraudes meditari, nihil non machinari, cudere
Tendere retia, laqueos
Struere dolos
Alto pectore moliri malum
Obsidiari, apud Columel.
Dolos consarcinare, texere
δόλους ὑφαίνειν, apud Homer.
Artes novas, nova pectore versare consilia, Virg.

Retia distendere capiendis undique prædis
βυρσοδομεύειν
Tragulam injicere
Fabricam facere, fingere, Terent.
Pilum injicere, apud Plaut. pro eodem
Cuniculis oppugnare, Cic.
Machinari astutiam corde.
¶ Hamum vorare, to be deceived.
In laqueum inducere, inescari homines
In casses inducere
Attrahere in nassam
Arte illectare. πτοιεῖν
Ex insidiis irruere, urbem impetere.

Wayward.

Nimium acerbus es, nimium in consuetudine durus, asper es
Tua consuetudo minime jucunda est, ardua potius, atque odiosa est, ita mores aliorum fastidis, ut nemo te, tu nemine uti possis, ut neque tu, quenquam, neque te quisquam terre possit.
Ut neq; tu consuetudine cujusquam neque tua quisquam uti possit, vide Froward.

to awaken, or to awake one out of his sleepe.

Excitare à vel è somno
Suscitare aliquem somno
Excire somno, Liv.
Rumpere, abrumpere alicui somnum, Expergere
Expergefacere, Exuscitare
Persolvere membra somno
¶ Expergiscor, excutior somno, to awake.
Ex somno corripere corpus
Evigilo, Solvo somno
Nox viros somnusque reliquit.

to Walke, to goe abroad.

Gressus, Pedes ferre aliquò
Petere patriam
Contendere, Niti
Dirigere gressum, abitum parare
Ferre iter, efferre pedem
Proripere, Tondere, Agere se aliquo
Vertere cursus, celebrare
Radere, metiri iter
Viam secare, agere, viam capere, tentare
Vestigia firmare, torquere
Signare, Figere, Premere
Gressus glomerare superbos
Larem patroque penates redire
Suspensos ponere gradus
Inambulare, ἐμπεριπατεῖν
Ambulare, Spatiari
Aura mitiore se remittere
Cœlo sereno quoquam deambulare animi causa
Deambulare dum jucunda & blanda est aura
Obambulatione oppidi fastidium levare
Ad auram inambulare.

a Walking place.

Subdiale, Xystum
Hypæthrium, ὑπαίθριον
Paradromis.

Walking in darknesse, vide Blinded.

to Wander, to stray.

Errare, Palare
Discursare, Vagari
Spatiari, Lustrare, vide to goe out of the Way.

Wanton, saucie.

Lascivus, Protervus
ἀκόλαστος, Blax. βλάξ
Petulans, Procax, Petulus
Improbus pro protervo lascivoque ponitur.

Wantonnesse.

Protervia, Petulantia
Improbitas, ἀσέλγεια
Protervitas, Insolentia
Procacitas, Lascivia
Panis saturitas, ut habetur Ezechię 16
Vulgo panaria saturitas, & proverb. schemate
Citra vinum temulentia
ἄοινος μέθη.

to be Wanton or Saucie, to play the Wanton.

Insolescere, Lascivire
Insolentiam pro se ferre
Petulantem & insolentem se exhibere
Protervere, ἀκολαστάινειν
Procaciter, Petulanter, improbè & insolenter agere
ἀσελγαίνειν.

Wary, vide Circumspect.

Warmth, vide Heat.

to wax Warme, vide Hot.

to Warne, to Advertise secretly, to signifie.

Innuere, Significare
Insinuare, Indicare
παραινίττεσθαι
Dare signum oculis, oculis innuere, to winke.
ψιθυρίζειν, In aurem dicere
εἰς οὖς λέγειν
Indicium facere, apud Terent,
Anus indicium fecit
Indicium dare
Aperire se totum alicui
Admoto propius capite, dicere
Familiariter arcanum suum exponere
ἀναπτύσσειν

In sinum amici effundere, deponere, sententiam penitus aperire essari
Secreto dicere, committere
Nunciare, denunciare, enunciare, perferre, dicere, edocere, & simplex docere, apud Cic significare, certum vel certiorem facere, deferre, to signifie or let understand.
Cognitum facere, i. certiorem, apud Plin. Notificare facere notum
Reddere certiorem vel certum
Intimare vulgus dicit non admodum Latinè pro significare, apud Titum Liv. invenies tamen.

Warre.

Warring with good successe.

to Declare Warre, vide to Denounce, &c.

to enterprise Warre.

Bellum suscipere
Inimicitias suscipere
ἀναιρεῖσθαι τὸν πόλεμον
ἔχθραν ἀναιρεῖσθαι.

to prepare for Warre, or to make great preparations for it.

Belli apparatum instruere
Parare bellum, arma copias
Componere militarem apparatum
Ex hybernis milites in expeditionem evocare.
Contendere bello
In arma parare, excingere se, suos
Exercitum, copias bellicas conscribere.
Militiam cogere
Expeditionem agere
Bella gerere
εἰσβάλλειν, ἐλαύνειν
Bella ciere.
Parare machinas magnas
Ruere in Bellum

Expeditionem parare, apparare
Moliri expeditionem, bellum, classem
Martem instruere
Expedire copias, auxilia contra aliquem
Arma movere
Machinas tormentaque parare.

to end or make an end of the Warre.

Bello finem imponere
Bellum absolvere
Claudere, Profligare
Dirimere, ab armis conquiescere & cessare, Classicum canere
Receptui canere, to sound the retrait.

to make Warre, vide to Fight.

Warlike, belonging to Warre.

Militaris, Mavortius
Martialis, πολεμικός
Bellicus, πολέμιος
Castrensis.

to Wash, to Rinse.

Lavare, Fontana perluere unda
Vulnera siccare lymphis, abluere
Dare manibus lymphas
Tergum dimittere in undas
Flumine, vino, se abluere, lavare, tingere, liquido rore perfundere
Sumere aquam.

to Wash out writings, vide to Crosse out.

to Waste, to spoile, to destroy with the sword and fire.

Omnia flamma ac ferro delere
Provincias rapinis, ferro & igni populari, Ferro flammaque grassari
Ferro ignique rem gerere
Omnia vastare ferro & igne, cuncta evertere
Hostili more populari ac vexare
ἁρπάζειν καὶ πορθεῖν
ἄγειν καὶ φέρειν
Urbes, muros, mœnia destruere, æquare solo, ab imo vertere
Ingentem domus traxit ruinam
Urbem, mœnia diruere, evertere
Subnectere, disjicere, dejicere, concutere, subruere
Sternere, perdere, eruere
Ferro incendiis ac rapinis miserè vastare, Agros depopulari, longè lateque vastare
In fumum & cinerem omnia redigere, vertere, Ovid. [illegible], vide to spoile.

to Waste riotously, vide to Consume.

to Waste his patrimony.

to Watch.

Vigilare, Excubare, φρουρεῖν
De excelsiori speculo observare
Excubias agere, vel vigilias
Custodire vigilias, in Evang.
Agitare noctem, apud Sal.

Watchmen, or the Watch.

Vigiles & vigiliæ pro vigilibus
Excubitores
ἄγρυπνοι, Custodes
¶ Primarius magister excubiarum & symbolorum seu tesserarum quæ secreto excubitoribus dantur
Excubias de stationibus deducere, to take up the watch.
Vigiliæ, Excubiæ, Custodia nocturna.

Water.

Aqua, Unda, Lympha, Fluctus
Latex, Humor, Amnis
Fons, figuratè pro aqua, ut Adfer fontem, i. aquam

Vena aqua manabat saxo
Dare aquam, lympham manibus, Virg.

to Water the ground or garden.

Rigare, Irrigare, Humectare
Spargere semen aqua
Madefacere humorem aspergere, adaquare
Perluere ore manus
Madida fluere in veste.

to Wax old, vide Old.

to Wax strong, to recover health.

Convalescere, κατισχύειν
Sanitatis beneficium sentire
Refrigerio potiri salutis, in sacris literis, Revivere.
Reviviscere, firmum validumque fieri
Revalescere ex capitali morbo
Revalescere, Sanari
Morbo levari
ἀναλαμβάνεσθαι ἐκ τῆς νόσου
Refici incipere, Plin. pro convalescere
ῥαΐζεσθαι, ἀπὸ τῆς ἀσθενείας
Recolligere, reparare vires ab ægritudine, Recreari
Meliuscule valere
A morbo valere, Plaut.
Pristinæ restitui sanitati
Confirmare se, Cic.
Quum te bene confirmaris, ad nos venias
Recipere vires, ἀνακομίζεσθαι
Recuperare valetudinem, sospitatem, vires
In pristinum sanitatis gradum restitui.

Weake, Feeble, Rotten, readie to fall downe.

Fragile, Vermiculosum
Putile, σαθρόν
Ruinæ proximum
Ruinosum, Marcidum
Ruinam, casum minitans
Casui proximum
Vetustum, ἀρχαῖον
Debile, Lubricum
Fluxum, Cariosum
πονηρόν, Carie vitiatum
Lapsum minitans
Inveteratum, Concussum
Collisum, Debilitatum
Fractum, Imbecille.

a Weake body.

Languidus, Debilis,
Male fortis
Exuccus, Invalidus
Enervis, sine nervis
Imbecillis, Solutus
Affectus absolute, pro languente, apud Propert.
Exhaustus viribus
Imbecillis, Effœminatus
Mollis, Tener, Lentus
Morbidus & Morbosus
Æger, Infirmus
Corpore malè habens
Valetudinarius, Afflictus
Exilis, Exiguus
Victus, Confectus morbo
Delumbis, Morbosus.

Weaknesse, Feeblenesse, Sicknesse.

Ægritudo, Ægrotatio
Languor, Debilitas
Imbecillitas, Fragilitas
Infirma atque ægra valetudo
Infirmitas, Valetudinis vitium, incommodum, gravitas
Incommoda, adversa, infirma & infensa valetudo
Profligata valetudo, i. desperata
ἀδυναμία, Impotentia.

Wealth, vide Money, and Riches.

Wealthy

Wealthy, vide Rich.

to Weary, to Tire.

Fatigare, Defatigare.
Magnis laboribus sese in aliquo exercere, Se frangere, ambulando rumpere, Lassare, Delassare.

Weary, Tyred.

Fessus, Lassus, Fractus viribus
Animi lassus, Cura confectus stupet,
Laboribus confectus
Languens è via vel languidus
κεκοπιακώς, Defessus
Fatigatus, Lassatus, Victus
Defatigatus ex itinere, Terent.
Ruptus.

to become or wax Weary.

Deficere, Corruere
In extremo actu corruere, Livi.
Lacessere
Supra modum defatigari
Perlacessere, Fatiscere
Cedere labori, ἐκκάμνειν
Malis succumbere, ἐκκακεῖν.

to be Weary of his life.

Agi in tædium vitæ apud Ovid.
Vitæ capere
Vitæ capere tædium, & vitæ tædium me cœpit, quamvis Valla refragetur.
Tristitiæ pertæsus munere vitæ.

faire Weather, a sweet Aire.

Iucunda & blandiens aura
Cœlum serenum, Clarum, Mitius
Gratum, temperatum, Minime turbidum, Maturum
Aër temperatus, Bonum cœlum
Mira cæli serenitas, nullis inspirantibus ventis, εὐδία
Cœlum mite, vernans
Cælum quo nihil amœnius, blandius
εὐημερία, Sudum
Et apud Virgilium, unde hæc tam clara repentè Tempestas
Egregia tempestas, apud Cic.
Cœlum nitescit clarius, Prud.
Auræ blandæ temperies, αὔρα
Aura in hac significatione rarò apud doctos invenitur, denotat enim ventum flatum lenem propriè ac refrigerantem quales flante zephyro est circa veris initium, Quando redit pulsis aura serena notis
Aura secunda, mollis, tenuis, facilis
Cœlum sudum quasi sine udo, i. siccum non humidum, αἴθριον
Ventus cœlum pelagoq; favens, Ovid.
Cœli amœnitas, clementia apud Eras. & Soli.
Multa cœli temperies
Aëris mira quædam salubritas, clementia
Saluberrima aëris temperies
Varro temperaturam cœli dixit.

ill Weather.

Cœlum incommodum, apud Eras.
Teter & pestilens cœli odor.
Obscœnum solum, Burtie.
Triste, nubilum cœlum
Imbrium cœlum, humidum
Cœli insalubritas, Eras.
Cœli gravitas, apud Cic. & apud eundem
Loci gravitias hic miserrimè perferenda est
Sævum Cælum, hard Weather.
Rigens, asperum tempus
Frigidiusque aura
Pestilens locus, an unwholsome place.

a Web of cloth.

Tela ordiri, exordiri
Texere telam
Linum moliri, & plenas exonerare colos
Radio percurrere telas & rarum pectine densare opus
Arguto tenues percurrit pectine telas.

to Wed, vide to Marry.

a Wedding.

Nuptiæ, γάμος
Apparatus hymenæus, Tæda
Convivium nuptiale
Festivitas & luxus nuptialis.

to keepe Wedding feasts.

Agere facta nuptialia, genialia
Exercere nuptias, pactosque hymenæos, Virg.
Canere nuptialia festa, Ovid.
Celebrare connubia, hymenæos, Virg.
Parare hymenæa
Facere nuptias
Ad nuptiarum solenne convivium convocare, to call or to bid to a feast.

a Wedding song or verse.

Fecenneni, Thalassio, Hymen
Hymenæus, Epithalamium
ἐπιθαλάμιον.

a Wedge, vide Chesill.

to Weed, to plucke out weeds.

Noxias herbas evellere, extirpare, eruere, Runcare, Columel. & Varroni usitatum
ποιάζειν, Eruncare
A noxis herbis segetem purgare
Tollere zizanias
Purgare fruges à zizaniis.
Noxia suo horto demetere zizania
Sublatis zizaniis, purum triticum in horreum colligere
Aream ecclesiæ purgare, repurgare
Evellere omnes radicum fibras.
Lolium stirpitus evellere
Eruderare, rudis ejicere.

a Weeke or seven dayes.

Hebdomas, ἑβδομάς
Hebdomada, æ.
Septimana, de quibusdam Latinorum dicitur, scilicet spatium dierum septem.

the Weeke of a candle or lampe.

Myxus, μύξος, Elychnium, Xylincum gossipium, of cotton.
ἐλλύχνιον.
Funiculus stupeus, canabinus, seu sprateus oleo circumfusus
Verbascum, φλόμος
Scirpeus, of rushes
¶ Emungere lucernam, effungare, to snuffe the candle.
ἀπομύξειν τὸν λύχνον.

to Weepe, to waile, to lament with teares.

Ejulare, Ululare, ὀλολύζειν
Gemere sonitu è pectore erumpente, Lamentari, Plorare, Lugere
Magno clamore in sydera planctu
Ardua sublatas tendere ad sydera palmas, Ingemere, Plangere
Flere, κλαίειν
Fletibus moveri
Lachrymare vel lachrymari
δακρύειν
Ducere voces, choros in fletu
Indulgere lachrymis
Fletu se emacerare
Lumina fument fletu
Lachrymis dolore egerere
Lachrymis manare
Animus concussus fletu
Deflere, Illachrymare
Delachrymare, Fletus effundere, Ciere, vide Waile.
Lachrymas ciere, profundere, dare, volvere, non retinere, Ire in lachrymas inanes
Lachrymas perferre, spargere, concipere, libare, notare, movere, licere, renovare, miscere.
Lachrymas animi dare signa sui
Lachrymis oculos perfundere, suffundere
Perculsi mente dederunt lachrymas
Cum alicujus lachrymis, lachrymas suas

suas confundere
Lachrymas pectore volutare
Fluunt lachrymæ more fluentis vel perennis aquæ
Labitur ex oculis tum quoque gutta meis
Decidit in tepidos lucida gutta sinus
Miscuit hæc lachrymis tristia dicta meis, Lachrymis fari –
Sinum lachrymis implevit obortis
Vultum lachrymis atque ora rigare
Spargitur tellus lachrymis, flumine, increscunt lachrymis
Effusus lachrymis, longosque ciebant incassum fletus
Lachrymæ per amantia lumina manant
Nec lachrymas oculi tenuêre cadentes
Lavare lachrymis vultum
Explere, indulgere lachrymis
Per sinus lachrymæ fluminis instar eunt, cadunt
Veniunt lachrymæ & fine carent
Gemitum dat pectore ab imo
Guttarit per genas, Labitur.

a Weeping, a Wailing, Lamenting.

Ululatus, Planctus, & plangor
Fletus, Lachrymæ
Singultus, Suspiria
Ejulatus, Gemitus
Ploratus, Lamentatio
Lamentum, vide Lamentation.

to cease, or to leave Weeping.

Sistere, Temperare lachrymas
Abstergere lachrymis
Temperare à lachrymis
Lachrymas imbibere, comprimere, tenere, retinere, congelare, detergere
Siccare lumina, Celare fletus
Suspendere, corripere lachrymas, cohibere, devorare, eripere, lachrymas, Lachrymis lædere.

of great Weight or importance, there is a great difference, it maketh much to the matter or purpose.

Plurimum referre
Magni, permagni refert
μέγα φέρει & πολὺ διαφέρει
Permagni interest
Maxime refert
Haud parum refert
Pro non parvo negotium habetur
Res magni momenti, maximi ponderis, vide sup. a matter of importance, and heavy.

to Weigh, to esteeme, to set much by.

Pluris facere, ducere
Pluris æstimare, Præponderare.

to Weigh the matter exactly, vide to Examine.

Well, right Well.

Congruè, Aptè Benè, Commodè
Accommodatè, Rectè, Appositè, quod vulgus dicit, Convenienter, congruenter, Belle, Probè
Percommodè, Bellissime
Perbelle, Optime
Recte, Quam optime
Rite, Lepide
Commodè, Composite
Decenter, Continue, ἀριθμίως.

Well then, or, goe to then, we have passed the worst, goe forward, or proceed in Gods name.

Age, Age rem
Agesis, Agedum
φέρε φέρε
¶ Callum duximus

Occas.

Occalluimus
Neque enim ignari sumus, ante malorum passi graviora, dabit Deus his quoque finem, vt est apud Virg.
Ite ô fortes pejoraque passi, Hor.
Macte animo, virtute
Malis assuevimus
Tulimus permulta, sed hoc accesserat illis.

you be Welcome.

Desideratus ades, & apud Virg.
Expectatus venis
Exoptatus ades, advenis, pro quo ineptientes dicunt Bene, veneritis
Salvus sis, Optatus ades
Prospere adveneris, Gratus ades
Optato advenis, Terent.
Salva sit tua presentia.
Adventu tuo nihil nobis gratius esse potuit
Plurimum nos tua præsentia exhilarat, Sis bene ventus, barbarissima est locutio.

Well favoured, beautifull.

Nitidus, Nitidulus, Comptus
Comptulus, Bellus, Perbellus
Elegans, Cultus, Decorus
Speciosus, specie valens, Venustus
Bene vestitus, Excultus
Honestus, Tersus Scitus
Concinnus, Formosus
Formosulus, Formæ præstantis
Iuvenis insignis, Egregius forma & facie, corporeque præstanti.
Eleganter cultus, Pulcher.
Εὔμορφος, εὐείμαλος
Qui ex ovo prodiit
Ore floridulo nitens
Princeps formę elegantia conspicuus,
Saperda, μορφίας, Vide Faire.

your Welfare reioiceth me as much as mine owne.

Lætitiam ex rebus tuis eandem, quam ex meis capio, accipio, percipio, suscipio, haurio
Lætitia me afficiunt res tuæ, æque ac meæ, pariter ac meæ, non minus quàm meæ, non secus quàm meæ, haud aliter ac meæ.
Tuæ mẽ res efferunt lætitia, gaudium mihi afferunt, pariunt, præbent, voluptate me perfundunt itidem ut meæ
Tuis rebus uti meis afficior
Quæ meis rebus, eadem mihi è tuis oritur jucunditas, voluptas, delectatio, lætitia, gaudium
Tuis è rebus ita lætor, ut meis.

Well spoken, Eloquent.

Facundus, Facetus, Eloquens
Lepidus, Festivus. Vide eloquent.

West.

Occidens, δύσις
Occasus, apud Plinium
Sedes Zephyri.
Occidentalis vel vesperalis plaga.
¶ Ab Occidente, Ab occidui solis plaga, apud Soli.
Axe sub occiduo.

West wind.

Caurus, qui Plinio dicitur Corus, flat adversus Aquilonem, Græcis dictus Argestes, ἀργέστης
Favonius Latine, qui Græcis Zephyrus dicitur
Aphricus & Lips, λὶψ à Libya sic dictus (est eadem Libya quę Aphrica) flat adversus Vulturnum, Et magistralis, nunc alij vocant ventum Libycum, Vitruvius autem Carbinum.

Wet, vide Moist.

a Wheale, vide Blister.

Wherefore.

Quare

Quare? Cur?
Quamobrem? παρὰ ὃ;
Quam ob causam?
Quapropter, Quocirca
Quorsum, Qua de re
Qua ratione?
Propter quid? παρὰ τί;
Quidnam? Quid?
Quid cedo? Qui?
Quid causæ est?
Qua de causa?
Quid negotij?

a Wherle or Wherne that women put upon their spindels.

Verticulus, seu verticulum
Spondylus, σπόνδυλος
Spondilus etiam significat illud rotundum albicans, quod est in ostris, à spondylis similitudine.

to Whet, to make sharpe.

Acuere, ἀκονᾶν
Exacuere, Trahere aciem
Θήγειν, παραθήγειν
Atterere cautibus
In mucronem excitare
Exasperare ensem, ferrum saxo apud Liv. ὀξαχειάζειν
Turbinare, ἐπιξύζειν, acutum facere, to sharpen upward.
Turbinatior pyris figura quam malis, Plin.
Propilare, σφαιμεξαίνειν, Acuminare
Subigere securim, Virg.
Subiguntque in cute secures.

a little while or space.

Aliquandiu, Diutile, Aliquantisper
Paulisper, Parumper
Ad tempus, ἐπὶ χρόνον.

While I live, or while life doth last or endure.

Quoad vixero, Dum vivam, Virg.
Dum superstes vita erit
Quatenus vitam producam, donec vivere licebit
In omni vita propositum erit
In omni vitæ cursu, nihil mihi prius, nihil mihi antiquius erit
Donec vivos inter agam, genibus dum fulciat hisce
Donec hoc calcavero solum, & in me halitus atque vitæ spiraculum manserit
Dum animo exuperabo meo
Dum sumus inclusi in his compagibus corporis, Cic.
Quamdiu manserit pars ultima vitæ, spiritus
Quoad Deus dederit hujus lucis usuram
Dum memor ipse mei
Dum spiritus hos reget artus
Quamdiu mihi vita contigerit.

to Whip, vide to scourge

Whipped or scourged.

Sulcatus flagris
Confectus plagis, cruciatu
Multa ubice regens
Plagis, tubere virgoso tumens
Et visceratus, pro excoriatus
Virgis lectoriis fœde laniatus
Nova cute vestitus
Toto corpore laniatus.

to Whisper in ones eares.

Submittere, deprimere vocem
καθιέναι τὴν φωνήν.
Auribus indere
Ad aurem dicere
ὑποβάλλειν, Suggerere.
In aurem loqui, Immurmurare
Communicare ad aurem privatim
Insusurrare in aurem
Subdere, ὑποψιθυρίζειν, Vide to warre.

to dare not Whisper, vide Mutter.

White.

Candens, Candidulus
Candidatus, Argenteus, Gypsamæ
Albus color ac nativus
Candidus, Niveus
Nive candidior
Leve opus præsertim, si non adsit ars aut fucus quasi accesserit, dicitur, ἰλαραίτιος
Galbinus, Lacteus, Eburneus.
Olorinus, Memnonius
Cygneus, Gasidaneus
Sandicinus, Sandaracinus
Nœgeum pro candido, Livi. ponit.
Leucophæus, white gray.
Gilius color medius, inter album & nigrum.

to White-lime, to make white or blanch.

Albare, Dealbare
Albarium parieti illinere
Gypso incrustare parietes ædificiorum
Luto gypsato crustare.

Whole, sound, in good health.

Sanus, Valens
Bene habens, Bene valens
Incolumis, Columis
σῶος, vel σῶς, Salvus
Sospes, Optime habens
Integer, Fortis
Alacer, vegetus
εὐεκτικός, Pisce sanior.

to make Whole, vide to Cure and Heale.

Wholly, throughly.

In totum, τὸ πᾶν, Plane
Usquequaque, Funditus
Omnino, πάντως, παντελῶς
Universum, universaliter
In plenum, Penitus, prorsus
Prorsum Protinus, apud Virg.

Wicked, vide Naughtie.

to offer wrong to his father is most Wicked, vide Offer.

a Wife, a housewife, or the good wife of the house.

Conjux, aut ut Phocas tradit conjux semen
Socia generisque torique
Conthoralis, σύζυγος
Consors thori, uxor, Compar
Marita. apud Ovid.
Mater familias.
Thalami particeps.
¶ Matrona.

Wilde, vide Untamed.

Wiles, vide Traps.

a Will, a minde, or affection.

Arbitrium, αὐτεξούσιον
Arbitratus, Voluntas
Nutus νεῦμα
Ratio, Animus
Consilium, Iudicium
Animi sententia, voluntas
Cæterum, Placitum, Assensus, Consensus, Nutus, Consilium, ad alia quoque referuntur, by your leave or licence.
¶ Liberum arbitrium
Animi voluntas, sententia libera, a free-will.

good Will, vide Favour.

according to your owne Will.

Pro

Pro tuo ipsius arbitratu
Tuo ipsius judicio ac voluntate
Iudicio proprio
Ex dictamine proprio
Illos ex tuo ingenio judicas, Terent.
after your opinion.

Willingly of himselfe, with his owne minde, will and accord.

Ultrò, Sua sponte, αὐτομάτως
Sponte, αὐτομάτι
Lubens, Lubenter
Libens, Libenter
Perlibenter, Perquam libenter
Lubens ac volens
Non excitatus ad hoc
Non gravatim
Non extimulatus
Ex animo, ex animi sententia, apud Cic. pro ultro & sponte
Spontaneus, Ultroneus
Non requisitus, proprio dictu
Voluntarius, ἑκών, Volens
Propria voluntate, αὐτομάτως
Coactus tua voluntate, apud Terent.
Non coactus, ἑκών
Tuopte ingenio, Te non invito
Tua voluntate.

Willfull, vide Obstinate.

Willfully, done with a free, or a set purpose.

Cogitatò actum, factum
Studio, Cum studio
ἐξεπίτηδες, σπουδῇ
Studiosè, Consultò
[illegible], ἐκ προαιρέσεως
Consilio, Volenter
Sciens & prudens feci
Destinata malitia
Matura habita deliberatione
Re omni satis perpensa
Destinata voluntate
Sapienter, Non temerè
Ex animo, non dissimulanter
Data opera, ἐκ προνοίας
Dedita opera, De industria
Ex industria, ἐξεπίτηδες
Composito, Ex composito
Ex destinato, Ex proposito
ἐκ παραγγέλματος.

Whether you Will, or not, in spite of your heart.

Volens, nolens, Velis, nolis
ἀπὸ ἑκόντος, Lubens, invitus
Ultroneus, coactus
Volens invito animo, ἑκὼν ἀέκοντι θυμῷ, apud Eurip.

a Wildernesse.

Desertum, Secessus
Eremus, ἔρημος, med prod. & sine aspiratione in prima
Solitudo, locus solitarius
Inhabitante plaga
Anachoresis
Abata, ἄβατα, invia loca
Avia, longissimè remota
Recessus, Latebra
Locus remotus
Terra deserta & invia, in lib. Psal.
Hinc dicti solitarii, Eremitæ
ἐρημῖται, Eremicolæ, Anachoretæ, eremum ac solitudinem incolentes
Vitam abditam lustris sylvestribus agentes
Monozonii, apud Iusti.

a Wimble, vide Auger.

Winds.

Ventorum flamina, Flatus
Spiritus pro ventis, in sacris literis
Venti procellæ
Turbines, Vis ventorum
Turbo propriè, a top, or a gyg.
Impetuosa ventorum ratio
λαῖλαψ, Græcè & Typhon.

Et vertex ventus contortus, roratus & turbulentus
Aura, flatus mollior ac suavior
Insusurrans, dulce frigerans aura
Austri pro ventis figuratè ponuntur, à Virg. Ænea. furentibus austris.

Winds contrary.

Venti adversi, Iniqui, non æqui, discordes, fluctuantes; prohibentes, Turbo, a whirle tempestuous winds. Reflatus hujus reflatus.

Winds names.

Subsolanus, Eurus, the East wind
Favonius, Zephyrus, the West wind.
Septentrio, Boreas, Aquilo, North wind.
Auster, Notus, South wind.
Vulturnus, Euronotus, Southeast wind.
Iapix, Northeast wind.
Sciron, Northwest wind.
Africus, Southwest wind.
Caurus qui & argestes dicitur, Westerne wind towards the North, this wind maketh the Vines to freese.

Wine.

Vinum, Bacchus lætitiæ dator
Vinum lene, pleasant wine.
Vinum acidum, sowre wine.
Vinum asperum, Austerum, rude or rough wine.
Vinum album, white wine.
Rubellum, claret wine.
Bacchus, Liber
Temetum, Vivens succus
Luæus, & Lyæus
Eluos, Bromius, βρόμιος
Falernus, vel Falernum pro vino
Merum, vinum non dilutum, pure wine.
Mustum, new wine.
Vina præstantissima, optima, ut Massicum, Gaurinum, Cæcubum
Aminieum, Beluense
Alsaticum
Altisiodorense, nectare suavis
Muscatum Lesbium
Vinum creticum
Vinum arvisinum, vel arvisium, vulgo, Malvasinum, malmesey.

a small Wine.

Vinum tenue, leve
Lenissimum vinum, Plin.
Villum diminutivum à vino
οἰνάριον.
κηφηφαρίτης.

Wine that hath lost his vertue, a dead Wine.

Vappa
Vinum evanidum, abjectum, nil redolens, fugiens, inclinans quod deferbuit, detritum, præteritum est & vigorem suum perdidit, vel degeneravit
ἐξιστάμενος, ἐξεστηκὼς οἶνος, καὶ ἀπεσβεσμένος
Mucidum vinum
Deuteria, Vinum secundarium, acinaceum, lora seu lorea, Varroni dicitur, quasi lota acina, nam fit ex maceratis aqua vinaciis, post mustum acinum expressum.
Et posca vinum aquarum in torculari, apud Plin.

much given to Wine, vide Drunkard.

to Winke at the matter, vide to see and not see.

to Winke, to levell upon the marke.

Collimare, velut alii scribunt, collineare, à lineis visualibus in unum locum contentis quod etiam significat quandoq; signum destinatum oculis collimatis ferire.

Vide plura de hujus vocis significatione sub to shoot.
Visum oculum, in scopum intendere, dirigere
Intentione summa incumbere in scopulum, τοξάζεσθαι.

to Winne, vide to Gaine.

to Win, to conquer, to subdue a Country or City.

Urbem, arcem capere, occupare, suo imperio subjicere expugnare
Multis regionibus auctum est imperium Romanum.
Multarum regionum accessio facta est
Multę regiones additionem venerunt, in potestatem redactæ sunt, subactæ ad imperium accesserunt, additæ sunt, adjunctæ sunt.
Iura potestatemque subierunt populi Romani, Vide to overcome.

to Winne by faire meanes, vide to allure.

a Winnow, vide a Fanne.

to Wipe, vide Cleanse.

Wise, Witty, Expert.

Sapiens, Sensatus
Sciens, Sagax
Vigilans, Doctus
Solers, Acutus
Providus, Disertus
Subtilis, Perspicax
Expertus, Prudens, ἴδρις
Cautus, Consultus nomen
Consideratus, Circumspectus
Vir exacti judicii, sapiens, pleno pectore, prudentia, virtute, rerum usu longo maximus
Circumspectè, consideratè, prudenter agens
[illegible], Emunctæ naris
Cordatus, Exercitatus
Nasutus, Callidus
Acrioris & accerrimi judicii
Ingenio, multaque solertia pollens
Senex gravis, & expertus multarum rerum, Ingeniosus
πολύιδρις, Multiscius
Thales alter, Ulysses alter
Cato, wise and grave
Lapis Lydius
Multi consilii
Iudicio excusso, acri, exactoque.
Judicii minimè vulgaris, seu maturi, integri, sani
Emunctissimæ naris
Acetum habens in pectore
Aures habens acri lotas aceto
Non rudis aut expers
Dives quoddam prudentiæ promptuarium penu
Vir ingentis prudentiæ, atque usus rerum.
Longo plurimarum rerum usu doctus
πολύιδρος
Multarum rerum usu exercitatus
Qui diutino rerum usu colligit sibi prudentiam
Usu rerum expertus
Rerum varietate atque usu ipso jam prædoctus, Cic.
Admirabili variarum rerum cognitione, magno rerum usu callidus
Diuturno complurium rerum usu sapiens
Vir magna prudentia, usu atque exercitatione præditus
Quem sors varia in divitias, in inopiam, in authoritatem & exilium alternis vicibus sæpè trajecit
Longa rerum experientia excellens, vide travellour.

Wisely.

Prudenter, Prudens
Sapienter, σοφῶς
Providè, Graviter
Solerter, Cordatè
Solerter, ἐμπείρως
Cautim, Industrie
Cum animadversione,

Providè

Provide agere & auspicari, vide Discreetly.

to Wish, vide to Desire.

to Wish ill, vide to Curse.

as heart would Wish, even as I most desired.

Fœliciter ea cecidit alea
Ex animi sententia omnia cedunt
Procrius res ibat, Cic. pro rectè, prospere. Noctua valet
γλαὺξ ἵπταται
Evenit ex sententia
Res ad voluntatem fluunt.

Witchcraft or Witchery, sorcery, enchantment.

Præstigium, Præstigia
Fascinus, & Fascinum
Maleficium, Incantamentum,
Carmina apud Virg. & Horat. in Epod. 7.
Cyrenia, Thessala, Thessalica
Cholcica, Cyrcea carmina
Cantio, Cicero, Intoxicatio.
Murmura Chaldaica
Incantatio, & Fascinatio, ἐπαοιδὴ
Mureoticæ, id est, Ægyptiacæ præstigiæ.
¶ Ars malefica, Necromantia.
¶ Susurrus & susurramen
Artes Dardaniæ, i. magicæ, malæ.

a Witcher, or he that useth Witchcraft.

Maleficus, Maguseus
Magus, Magicus
Necromanticus, Præstigator
Malis, magicis artibus doctus, eruditus
Illusor dæmonum
Sortilegus
Incantator, ἐπαοιδὸς,
Θαυματουργὸς
Mira, miracula perpetrans.

a Witch, or shee that useth Witchcraft.

Venefica, Saga, Maga
Trivenifica, Incantatrix
Præstigiatrix, Carminatrix
Malis artibus imbuta, infecta
Maleficiorum multorum conjuncta
Thessala mulier.
Θεσσαλικὴ γυνὴ
Pharmaceutria, Cic.
Medeæ artibus instructa
Erictho pro qualibet maga ponitur.

to Wither away, vide to wax Drie.

Without.

Citra cum accusativo
Absque, Sine, cum ablativo
ἄνευ, cum genitivo, apud Græcos
Extra, Præter.

Without fraud or deceit.

Bona fide, Apertè
Syncerè, Simpliciter
Sine fuco, Pure, Candide
ἀνυποκρίτως, ἁπλοϊκῶς.

Without helpe, by, or of himselfe, of his owne head or Wit.

Suo marte, Ingenio proprio
Suis viribus, Sine alicujus auxilio
Adminiculis aliunde non accercitis
αὐτόματι
Sine Theseo, i. alterius opera
ἄνευ Θησέως, Citra auxilium.

Without all order, or out of order.

Inordinatè, Confusè
Citra ordinem, Abruptè

Non servato ordine
Quasi per satyram, apud Sallustium in Iugurt.
Sine ordine, Sparsim
Dispersim, Confusissimè.

Without any discretion, reason.

Citra delectum, discrimen
Citra judicium, Incertè
Sublato rerum omnium delectu ac discrimine
Communiter
Non habita ratione, Confusè
Nullo delectu
συμμιγῶς
Promiscuè
Commistum
Mistum vel mixtum, & Mistè
Indiscriminatim
Alba amussi.

no body Without a fault.

Nemo sine crimine vivit, omnes in omnem culpam prolabuntur.
Incurrunt homines in omnem iniquitatem
Nulla culpa est, quæ non hodie subeatur
Omnes in omni scelerum flagitiorumque genere volutantur
Omnem improbitatem omnes amant
Nullum hodie flagitium ignoratur, prætermittitur.

to Withstand, vide to Let, to put backe.

of a good Wit or spirit.

Summo ingenio esse, excellere, florere, omnibus antecellere
Ingenij acrimonia, perspicacitate, acie, vi præstare
Ingeniosum esse
Pollere ingenio, vigere.
Subtili, acri, perspicaci, vivido prompto sagaci, optimo, præclaro, acuto præditum esse ingenio
Ingenium sortitus acerrimum planè divinum
Summum, eximium, ac egregium, non vulgare, sed exquisitum, rarum, singulare, præstans, acutissimum.
Callere & florere ingenio
Esse ingenio ardenti, solido, facili, prompto, præsentissimo ad aliquid
Raris & corporis & animi dotibus largè à natura præditum esse
Specimen indolis egregiæ præ se ferens
Cui patent, seu apertæ sunt Musarum januæ
¶ Vim vigoremque animi suscitare
Acuere ingenium
Memoriæ dono præstans
Valens memoria
Egregia memoria præditus
Ampla memoria
Præsentem paratamque habens rerum omnium memoriam
Luccullus, cui insignis memoria tribuitur.
Memoriter, nullo codicis auxilio dicere, commemorare
ἀποστοματίζειν, a manly woman.
Memoriter narrare semel lectum
Memoriam habere fidelissimam.

quicknesse or sharpnesse of Wit.

Acies plusquam aquilina
Perspicacitas, subtilitas ingenij
Acrimonia, acumen, dexteritas, vivacitas, fœlicitas ingenij
Chrysippeum acumen
Perspicax, acre, sagax, subtile ingenium, vide sharpnesse of wit.

of a dull Wit, vide dull Witted.

out of his Wit, mad.

Furere cœpit, ad insaniam, furorem, dementiam, amentiam redactus est, mentem amisit, mens eum reliquit, defecit, destituit
Incidit in insaniæ morbum, prolapsus est in furorem, à seipso discessit, à mente discessit, sapere desiit
Stultus, demens, insanus, omni ratione carens
Delirat, desipit. insanit
Mentis lumine obcæcatus
Mentis inops, inops à mente est, vide Mad.

to come to his Wit againe.

Resipiscere, ἀνανήφειν
Ad mentem redire, Redire ad se
Saniorem recipere mentem
Mentem ab insania recipere, apud Lactantium
Reponi in pristinos sensus.

Witty, vide Subtile.

to Witnesse, to beare Witnesse.

Testificari, Testari, Attestari
Dicere testimonium
ἐκμαρτυρεῖν
Testes facere, adhibere, constituere, suppeditare, producere, sumere
Nubila promissi stix mihi testis erit
Fateri de alicujus fide
Numen deorum testari & ignes
Per sydera testor, per superos atque hoc cœli lumen.
Dare, perhibere testimoninm veritati rerum gestarum.

a true Witnesse.

Testis oculatus, gravis, conscius, locuples, acerrimus, optimus, firmus, interritus, constans, præsentis animi, & apud se semper existens gravis, religiosus & compertæ fidei
Testimonia revocata, iterata, repetita, recognita.

reproved or false Witnesses.

Testes conflati, subornati, fracti, reprehensi, deprehensi
Vacillantes, refrigerati, destituti, æstuantes, titubantes, de gradu dejecti, elevati, frigidi, labefactatæ fidei
Testes sine re, sine spe, sine fide, sine lare, sine sensu
Testes triobolares egentes, meditati ante commonefacti, Stigmate inusti, refutati.

to refute or reprove Witnesses.

Testibus exprobrare crimen vel infamiam, arguere ignominiæ aut alicujus criminis, infamare testes, coarguere
Testium fidem labefactare, refellere, carpere, incessere, elevare, insectari, infirmare
Testes & Testimonia refutare, refellere, reprehendere.

a Woman.

Mulier, à mollitie dicta.
Fœmina, γυνή, Fortis
Virago, virissa, Isscha Hebræis mulier, quæ opera fecit virilia, Et Androgo, ἀνδρογυνή, a manly woman.

a Woman big with childe.

Gravida mulier, Gravidus pondere venter, Prægnans, gestans uterum
Uterum ferens, gerens
ἔγκυος, ἐγκύμων, Ferre ventrem, factum, pondera tenere utero
Auferre onus utero, Solvere partus.

a faire, a handsome, or a trim Woman.

Bella mulier, Venus
Mulier compta, formosa, pulchra, ore floridulo, nitens forma omnes Heroidas vincens, speciosa, elegans, decora, supra modum pulchra, scitascitula, εὐειδής, venusta pulchraq; facie, nitida comptula, albicans, nitidis genis purpureis malis, roseis labiis, formosula, λιπάρῃ, καλλιστεύουσα
Rosei decus oris, Mant.

Womans bravery, or Jewels.

Mundus vel mundum
Muliebris ornatus
γυναικεῖος κόσμος, idque in genere & species ejus variae, quae à Polluce, Iulio enumerantur
Nos multis paucas subjiciemus
Armillae, Brachialae
Dextera, Annuli, Inaures
Dextrocheria, vel dextrochiria
Monilia, Murenulae colli
Periscelides crurum, &c.

Womanish, delicate, nice.

Mulierosus, Sardanapalus
σαρδανάπαλος
Megabysus, Quintiliano dicitur μεγάβυζος
Mollis, Effoeminatus
Lascivus, Enervatus
Uno digito caput scalpens
In cupidinis hortis donatus, Statua
Muliebris homo atque delumbis
Corruptus, Emasculatus
Perditus luxuria, libidinibus
Deliciis solutus
Voluptatis illecebris delinitus
Sardanapalum mollitie vincens
Galbinus, Eviratus
Fractus, Baccelo similis
... βάκηλος, Cleocritus
Vinulus, Semivir, Batalus
Cinaedus, κίναιδος

Meritorius puer, aliorum amori flagitiosissimè serviens, abused against nature.
Scortum masculum
καταπύγων, παιδοφθόρος
Pathicus, Exoletus Latinis vocatur, qui turpiter patitur
Catamitus, quum posteriora majoris turpitudinis sunt.
¶ Pedico, Paederastes, insano puerorum amore exardescens
¶ Effoeminatè, Enervatè
Mollem facere, ἐκθηλύνειν.

the Wombe, vide Belly.

to Wonder at, vide to Marvell.

Wont, used, or accustomed.

Consuetum, Solitum
Adversum, In more positum
Quod in consuetudinem venit
Ex instituto majorum
Tritum, Vetus, Solenne
Familiare, Crebrum
Frequens, Quotidianum
Moribus hominum, erroreq; publico receptum & confirmatum
Usitatum, Assiduum.

to be Wood or mad.

Saevire, Furere, Insanire
Excandescere, Bacchari, vide to bee mad, out of his wit.

Woodnesse.

Insania, Saevitia, Furor
Dementia, Amentia
Rabies, Phrenesis, Madnesse.

a Wood or parke.

Sylva, Lucus
Nemus, Saltus.

a Woodcocke. vide a Snipe.

a Word, vide Talke.

to give his Word, vide to Promise.

to Worke, vide to Labour.

to travell, or to make a worke day.

Dies operosus, Dies operarius
Dies prophanus, Profestus dies
Dies ater vel irreligiosus.

Workmanly, vide Exactly.

the World is naught, or full of wickednesse.

Fulcro mundus innititur
In maligno est positus totus; ut refert D. Iohannes, 1. cap. 3.
ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται
Totus orbis humanis scatet flagitiis
Totus mundus in errorum volvitur caligine
Plena est malorum terra.
In peccatis mundum cernimus defluere, & in pejus semper dilabi
Exiverunt pristini mores, religionisq; verè vix extat ullum vestigium
Status ad unum omnes pessimè exorbitant
Homines videmus ruere in tenebras & in densissima oberrare peccatorum caligine sine lumine ferri in præcipitium.

the whole World is troubled, or is in trouble.

Sævit toto Mars impius orbe
Terrarum orbis bello (proh dolor) ardet
Ubique Martii tumultus sæviunt
Cuncta bello ardent, fervent
Mars totum concutit orbem
Fremunt ubique bella
Omnes gentes in armis
Christianus orbis plusquam civilibus ardet bellis
Mundus fluit & insanit, ut fluctibus mare
Talibus malis nunc æstuat mundus qualibus ferbuit nunquam
In mundum emisit Pluto suos satellites, suum Cerberum
Ab imo Tartaro evocata Orci numina
Dæmones infernum egressi mundum perturbant.

Wormeaten, vide Rotten.

Worship, vide Honour.

to make Worse, to be cause of more evill or trouble.

Oleum camino addere
Oleo incendium restringere
ἐλαίῳ πῦρ σβεννύειν
Malum conduplicare, renovare
Malum magis ac magis exacerbare
Ignem igni addere
Materiam igni accenso subministrare
Malo fomentum suppeditare
Morbum morbo addere
Oleum flammæ adjicere
Refricare cicatricem, dolorem.

to wax or become every day Worser and Worser.

Indies habere deterius, ac periculosius prolabi
Degenerare in pejus
Indies ac magis degenerare
Uno sedato malo, septem alia ut olim hydræ renascuntur multo crudeliora
Hydræ in morem pro uno capite centum repullulant
Majora incendia flagrant

Ex scintilla maximum incendium erumpit, Vide to Decay.

Worthily, with good cause.

Meritò, Iustè, Non immerito
Non injuria, Non abs re
Non indignè, Non inique.

to Wound, to Hurt.

Sauciare, Lædere ἀτειν
Vulnerare, ἐκπαμειν
Dare vulnera, Ovid.
Stringere, Virg.
Vulnus infligere, incutere
Cruentare apud nonnullos tametsi propriè significat cruere inficere
τραυματίζειν
¶ Accipere, capere plagam, vulnus
Vulnerari, to be wounded
Gravis vulneribus
Vulnus infligere
Infixum sub pectore vulnus
Plagis obruere apud Eras.
Consauciare, Vulnus inferre
τιτρώσκειν
Securim injicere, proverbio dicuntur, qui vehementer lædunt ac vulnerant.
Lethali vulnere ictus.

to cure a Wound, vide to Heale.

Wrath, vide Anger.

to Wrest or Writhe the holy Scripture.

Torquere sacram Scripturam, miserè lacerare, jugulare, perperam intelligere
Sinistro intellectu depravare
Sacræ Scripturæ vim facere
Interpretamento detorquere
Pro arbitrio exponere.
In vota sua detrahere, obtorto collo ad suum sensum trahere
Depravare
Nimis violenter contorquere
Quoquoverso detorquere.
Invertere, Pervertere
Viciare, seu pellem extendere
Coacta interpretatione depravare
Verbum Dei glossematis & commentis eludere
Non accedere sensui communi
Sacræ Scripturæ puritatem sordida fœdare interpretatione
Syncerum vas incrustare
Sacras Scripturas, verbum Dei perversis interpretationibus adulterare, in perversum sensum ea detorquere quæ suis erroribus videntur facere
Suo intellectui, suis affectibus cogere scripturam etiam repugnantem servire
Fermento Pharisaico Evangelicam amaricare consperssionem
Prostituere literas sacras, & in abusum rapere
Sacræ Scripturæ nasum conficere cereum.

to Write.

Scribere, γράφειν
Exarare, Metaphoricè
Chartis Illinere
Scriptitare, Ducere literas
Signare apud Columellam
Stilum exercere, Pingere
Inscribere, conscribere etiam pro simplici ponuntur
Credere ceræ
Notare chartam, literam facere, ducere
Mandare libello, Exarare notas
Committere literis vel ceræ
Dare tabellas, signare tabellis arcam
Portare, ferre, perferre tabellas
Distortè, inæqualiter, perturbare scribere literas, to write awrie out of line, rule and order, ut litera super literam scandat.

to Write letters.

Scribere

Scribere literas
Efficere Epistolam, pro scribere, Cic.
Exarare epistolam
Mittere literas, scripta, Cic.
Dare ad aliquem literas, scripta, Cic.
Dare ad aliquem literas
Dare absolute, apud Cic.
Literis compellare, provocare, &c.
¶ Obtundere, provocare literis, Cicero, Si somnum capere possem, tam longis te epistolis non obderem.
¶ Persolvere epistolæ & respondere idem Ciceroni, to answer letters.

to Write one against another.

Concertare epistolaribus, velitationibus, Libris confligtari
Stylo debacchari, Scripto invehi
Amarulentius in aliquem scribere
Nominatim taxare, capere
Scriptis alicujus notare famam
Nominatim perstringere scripto
Petere calamo aliquem
Styli cuspidem in aliquem vibrare
Stylum teli vice habere
Dentata agere charta, apud Cic.
Exercere velationem
Stylo ferire, referire
In aliquem invehere vel invehi
Stringere stylum, calamum in aliquem Eras.
Sese mutuo stylis veneno tinctis configere, Satyricè contra aliquem exacuere aciem
Fœdis calumniis omnia conspurcare
Carbone aliquem notare, Eras.
Suis depingere coloribus
Inscribendo non temperare sibi, quin incandescat animus, insultet immoderatus, amarulentius invehatur.

to Write, or copie out.

Exscribere, Transcribere
ἀπογράφειν, Describere
Ponere literis, monumentis
Distrahere & transfundere in plura exemplaria
Copiam capere, vel Excopiare Latinum non est.

Written or Chronicled.

Literis traditum
Commentariis annalibus traditum, insertum
Literis proditum est
Ad nos transmissum est majorum monumentis
In monumenta relatum est
Veterum literis proditum est
γέγραπται, Relatum est in acta
Est in exemplis, Est in annalibus
Extat in annalibus
Scriptum est in commentariis
Scriptum invenitur
Memoriæ proditum est
παραδέδοται εἰς μνήμην
Est in monumentis Græcorum, Hæbræorum.

divers Writings or Histories.

Scripta rerum gestarum memorabilium
Historiæ, id est, narrationes
Monumenta, Commentarii
Actus pluraliter, apud Hieron.
Memoria publica omnium secretorum
Commemoratio antiquitatis, vide Histories.

a paire of Writing tables.

Tabula, πυξίον
Album subsitant λεύκωμα
Pyctarium, apud Lampridium
Tabula gypsata
Pugillaris & Pugillare
Pinacion, Pinasidion

Abacus,

Abacus, Et plural. Ceræ
Tabulæ ceratæ
Tabulæ, apud Hor.

a Writer, a Scrivener.

Scriba, Scriptor
Librarius, qua voce usus est D. Hier.
Grapheus.
A literis seu à conscribendis epistolis qui vulgo etsi parum aptè dicitur notarius. Græcè γραμματεὺς
Amanuensis dictio frequens, apud Erasmum, reliquosque hujus ætatis viros doctissimos, cujus opera in scribendo utimur, Græcè ὑπογραφεὸς
A manibus, vel à manu pro eodem
Tabello, Tabularius.

a Writing or a Bill of my hand, an obligation.

Syngrapha.
συγγραφὴ
Nomina pro syngraphis debitarum pecuniarum, Cic.
Syngrapham etiam dicitur
Chyrographum vel chyrographus
Facere syngraphas, vide Quittance.

to offer Wrong, vide to Hinder.

Y

a Yard-measure.

Verber, eris, n.g. Virga
Ulna, an elle.

to Yawne, vide to Gaspe.

in the Yeere of our Lord.

Anno à Christi nativitate
Anno ab orbe redempto
Anno ab humanis generis instauratione
Anno partæ salutis
A Christo nato
Anno Christi
Anno gratiæ
Anno allatæ salutis
Anno salutiferi partus
Anno redemptionis nostræ
Anno post pàrtum virgineum
Anno post Christum natum
Anno Christianæ nostræ salutis
Anno ab orbis instauratione
Anno à partu virginis matris
Anno post natum servatorem
Anno à salutis humanæ exhibito authore Christo
Anno redditæ salutis
Anno à partu virgineo
A partu virginis salutifero
Anno à nata salute sempiterna
Anno gratiæ per Christum restitutæ
Anno à nato humani generis salvatore
Anno redempti à filio Dei orbis
Anno partus virginei
Anno incarnationis dominicæ
Anno incarnationis verbi, Christianæ redemptionis
Anno post Deum humanitate donatum
Anno à reconciliata divinitate
Anno incarnati verbi, incarnati filii Dei
Anno nativitatis Christi
Anno à restituta salute
Anno ab instaurata salute
Anno ab enixu & puerperio virgineo
Anno à Christi salvatoris ortu
Anno reparatæ æternæ saluds, seu salutis humanæ.
Anno post humanæ salutis vindicem carne donatum
Anno incarnationis Dei supra sesquimilessimum, octavo & tricesimo ista in Baseldonek ex tempore scripsi, Carolo Imperatore
Ἔτει ἀπὸ τῆς θεογονίας χιλιοστῷ πεντακοσιοστῷ ὀγδόῳ καὶ τριακοστῷ

τῆς βασιλείας πεδίῳ αὐτοσχεδιάσι ταῦτ' ἐγχαράξαμεν ὑπὸ ἡγεμόνος Καρόλε.

the Yeare of ones age.

Yearly office ended, vide Aged.

to Yeeld to the contrary, vide Forsake.

to Yeeld himselfe, to give over, to render up.

Se victum agnoscere, fateri
Manus, herbam dare, porrigere
τῷ χεῖρε περιέχεσθαι
Hastam abjicere
Arenæ cedere
Campis cedere, apud Hor.
Victoriam concedere.
Cedere jure
Tollere digitum, manum
αἴρειν δάκτυλον
Dedere se in ditionem & arbitratum hostium.

Yellow colour.

Gilvus color & Gelinus, apud Plaut.
Silaceus color, Plin.
Luteus, Citrinus, yelkie yellow.
Flavus, ξανθὸς
Fulvus, gold yellow.
Flammeus & Flammineus Croceus, saffron yellow.
Cerinus, à colore ceræ.
Facies subgilva.

to the Yoke, or under the Yoke.

Sub juga vocare, venire, trahere, ducere, ire, agere,
Colla jugo supponere, præbere, dare jugo premenda
Imponere jugum.

to withdraw or pull from the Yoke or Plough.

Detractare jugum, aratrum
Colla jugo subtrahere
Solvere jugis vincula
Rumpere jugo vincula.

Young, or a Young man.

Iuvenis, Adolescens
Iuventus, pro eodem aliquando ponitur.
Cui adest flos ævi
ἔχων ἥβης ἄνθος, ut est apud Hom.
Primævo flore virens
Cui primi vernat temporis ætas, & floret valido læta juventa
Cui genua virent.
Qui excessit ex ephæbis, apud Terent. Tull.
Prima juventæ spacia ingrediens
Florens ætate.
νέος, νεώτερος.

Young schollers.

Tyrones, ludi literarii
Tyrunculi
ἀλφαβητάριοι
Novelli, Rudes
Neophyti, hoc est, novellæ plantæ.
Tenelli auditores
Abecedarii, apud Ful. in mytho
Elementarii
Dupondii juvenes, apud Alciat quod duobus assibus æstimantur
Militiæ literariæ tyrones
Tyrocinium exercentes, in progymnasmatis.

Youth.

Adolescentia, νεότης
Primo ævo.

Iuventus,

Iuventus, Iuventa
Primis ab annis
Ætas vernans, viridis
Puer levioribus annis
Ætas florida, florens
Ævum virens
Ævi virentis flore
Iuvenilibus annis
Crescentibus annis, id est, In ipso adolescentiæ principio
Dum prima novis adolescit frondibus ætas, Vide **Borne.**

from his Youth.

Ab adolescentia, A juventute
Ab ætatis teneræ incrementis
A prima adolescentia
Ab ineunte adolescentia
Ab initio juventutis
ἐκ νέας, ἐκ μειρακίου
A prima lanugine
ἐκ πρώτης ἡλικίας
Ab impubibus annis, Vide **Childhood.**

FINIS.

SYNONYMA QVÆDAM POETICA VERSANtibus in Poësi perquam necessaria.

A

Achaia.

Chaia dictio tetrasyllabica regio Græciæ ab Achæo Iovis filio sic dicta, prius vocata Danaa, à Danao Argivorum rege, & deinde Ægialea, αἰγιάλεια, quod littoralis sit.

Achilles.

Achilles sive Achilleus, ἀχιλλεὺς, Grecorum fortissimus heros, Pelei & Thetidis filius, hinc Pelides dicitur Ovidio
Chironis alumnus, Æacides
Thetidis proles seu filius
Irisseus, Nereius, Æmoneus
Pithius, Pellæus, à Pella urbe Thessaliæ, Thessalicus heros
Impiger magnanimus, dux belliger.

Actæon.

Actæon filius fuit Aristæi, ex Antonoë Cadmi filia, hinc dictus Cadmæus juvenis
Cadmi nepos, Ovid.
Antonoë jus heros ab eodem.

Adam.

Adam, id est, homo, sive terrenus, ab Adama, hoc est, à terra sic dictus
Protoplastus, & Protoplastes
πρωτόπλαστος, & non Protoplaustos addito u, ut imperiti scribunt
Primò fictus, creatus
Primus parens, homo
Primævus, Luteus Adam
Antiquus Pater
Incola, colonus Paradisi.

Aegina.

Ægina urbs adjacens Peloponneso aliter vocatur Oenopia, Ovid. lib. 7. Metamor.
Oenopiam veteres appellavere.

Aegoceros.

Ægoceros, αἰγόκερως, signum cœleste, Latinè Capricornus, Luca
Humidus Ægoceros nec plus leo tollitur urna
Portitor Helles, apud Virg.
Udus, Nivosus, Gelidus, Corniger.

Agrigentum.

Agrigentum, Agragas seu Acragas, Silicii mons & oppidum, Virg. Arduus unde Agragas despectat maxima longè mœnia.

Aegyptij.

Aegyptii.

Ægyptii aliter vocantur Paretonii à Paretonio Ægypti urbe.

Mareotici à Mariotide lacu ejusdem loci, Ovid. lib. 9. Isi. Paretonium Mareoticaque aura Pharonque.

Quæ colis: Sidc. Nec sic Leucadio classis Mareotica portû, Actiacas abscondit aquas

Classis Mareotica, id est, Ægyptia, quæ vehebatur Cleopatra

Isiaci ab Isi filia Inachi, quam pro Dea coluerunt, Ovid. lib. 1. de Ponto

Vidi ego Niligenæ numen violasse fatentem Isidis Isiachos ante sedere focos

Memphii, Memphæi, & Memphitici à Memphi Ægypti urbe, Ovid. lib. 1. de Arte

Ne fuge Niligenæ Memphitica sacra juvencæ

Lagæi & Lagidæ à Lago primi Ptolomæi patre, à quo Nilus vocatur Lageus, Luca lib. 1. Qua mare Lagæi mutatur gurgite Nili, Idem lib. 8. Vitimio Lageæ stirpis, peritura que proles

Pharaonidæ, à rege.

Niliaci, Nilotici, Nilicolæ, & Niligenę à Nilo fluvio: Luca. lib. 5. Te nisi Niliaca proprius non vidit arena, Idem lib. 9. Rege sub impuro Nilotica regna tenente

Pelusii & Pelusiaci, Pelusio Nili ostio Lucan. lib. 8. Qua dividui pars maxima Nili, In vada decurrit Pelusia septimus annus

Ptolomæi à Ptolomæo rege Lagi filio, à quo princeps Ægyptii reges omnes idem traxerunt nomen. Undè & Pharon Ptolomeum poëtę appellant

Pharii à Pharo Ægypti insula

Cleopatrici, à Cleopatra regina, unde & Sidonius dapes Cleopatricas appellat.

Aegyptus.

Ægyptus αἴγυπτος, Aphricæ proxima ab Ægypto Danai fratre sic appellata teste Plinio prius Aëria dicta, vocatur quoque Terra Memphiti, Tellus Nilotica, Mesraim Hebræis, id est, angustiæ, sive tribulationes.

Canopus media prod. pro Ægypto ponitur, & frequenter in sacris Ægyptus appellatur Terra Cham; Ut refert D. Hier. à Cam filio Noë, Psal. 105. Mant. Ægyptus cœli studiosa Deorum prodigiosa parens

Ægyptus Crinito Parens terrarum appellata à Macrob. Mater artium Delta quoque seu Trigonalis dicta, à figura triquetra

Ægyptii pars, quæ secundum Nilum non terminat Æthiopiæ Thebais appellatur seu Thebaida, cujus frequens mentio in vitus sanctorum patrum à D. Hieron. translatis.

Aemylia.

Æmylia quæ & Flamina, Italiæ regio ac Romandiola, in qua Ravenna Bononia.

Aeneas.

Æneas, αἰνείας, id est, laudatus, Veneris & Anchisæ filius, hinc dictus Anchisiades, Anchisa genitus

Dardanides, Virg. Dardanides contra furit.

Et Dardanius, Laomedonius, Cithereius heros

Phrygus tyrannus

Acer, magnanimus, Trojus, Trojanus, Illiacus, Phryx, Phrygius, fluctivagus.

Aeolus.

Æolus Iovis filius ex Acesta, sive Segesta

gesta filia Hippotæ Trojani, à quo Hippotades dicitur. Hippolyti nepos. Nimborum rector. Nimbosus & Nimbipotens.

Aeolia.

Æolia sive Æolis, regio septem insularum inter Siciliam & Italiam, quæ Græcis dicuntur Hephæstiades, ἡφαιστιάδες. Latinis Vulcaniæ ex quibus Hieran ajunt Vulcani esse officinam. Bab. Pius.

Ut Lyparæus, ager, utque Æolis insula flagrat. Insulæ Æolicæ, Æoliæ.

Aesculapius.

Æsculapius, seu Asclepius in carmine, Apollinis filius, hinc

Phœbigena dicitur, & Iuvenis Phœbeius

Ovid. Quam colat, explorat juvenis Phœbeius urbem

Archiatros, ἀρχίατρος, i. medicorum præses

Salutifer puer. Pergameus deus

Epidaurius anguis, quoniam in Epidaurio colebatur in forma colubri.

AEtna.

Ætna prius dicta Inetia, Mons est Siciliæ cavernosus perpetuis æstuans ignibus, globosque emittens igneos propter subterranei sulphuris naturam. Vocatur poëtis Trinacria, Trinacris Typhonis à Typhœo gigante

Monstrifera, Vulcania, sulphuflammifera, ardens.

AEtoli.

Ætoli populi Græciæ Epiro & Acarnaniæ finitimi, vocantur Calidii à Calydone urbe. Hinc Calydonides ejus loci mulieres. Sta. lib. 2. Theb. Centum ibi virgineis votæ Calydonides aris. Oenei ab Oeneo rege Ætoliæ & Dejanyræ patre, Ovid. lib. 8. Oeneios ultorum spreta per agros, misit aprum

Pleuronii ab ejusdem loci urbe, quæ dicitur Pleuron, Ovid. lib. 14. Talibus iratam Venerem Pleuronius agmen instimulat verbis

Eadem ratione vocantur Pleuronis alumni, Sta. lib. 8. Nunc mœstæ fundens Pleuronis alumnos. Naupactei, à Naupacto ejusdem loci oppido. Hinc Achelous dicitur, Naubacteus, Ovid. lib. 2. Fast. Amphiaraides Naupactæo Achelloo.

Agamemnon.

Agamemnon Mycenarum rex, filius Atrei, fraterque Menelai

Atrides minor dictus, Ovid. Hæc ubi cognovit Troiæ populator Atrides

Tantalides ab avo Tantalo

Mycenius dux, & Agamemnon, ultima brevi, apud Stat.

Ajax Telamonius.

Ajax Telamonis ex Hesione filius Telamoniades hinc dicitur & Telamone satus, Mant.

Talis erat Telamone satus temerarius Ajax dicitur quoque Telamonius Heros, Virg.

Ajax Oilei.

Ajax Oilei filius fuit Oilei & Locrensium rex, Hinc dictus Oilides & Heros Noricyus, id est, Locrensis.

Alcinous.

Alcinous, Ἀλκίνοος, penul. cor. rex Phæacum in Corcyra insula, Virg. Pomaque & Alcinoi sylvæ.

Corcyræus

Corcyræus rex, quod eam insulam insigni justicia rexerit Mart.
Qui Corcyræi vidit pomaria regis Corcycius senex, Phæax, munificus.

Alcmena.

Alcmena uxor Amphitrionis Thebani, ex qua Iupiter Herculem genuit, Alcidæ genetrix, Amphitryonea conjunx
Herculea seu Herculis mater.

Allemanni.

Alemani, seu Allemanni à Lemano lacu etiam vocantur Teutones Teutoni & Teutonici à Teutone deo quem venerabantur, Virg. lib. 7.
Teutonico ritu soliti torquere Cateias, Lucan. lib. 6.
Cantabet exiguis aut longis Teutonibus arvis
Germani verò dicuntur, quod vicini sunt Belgis. Miserunt enim Germani coloneas trans Rhenum propter hominum multitudinem agrique inopiam, Cisthenani hinc dicti
Item & Germanici vocantur ac Rhenicolæ, quod habitent ad Rhenum fluvium, Rhenani, Transchenani, Rhenenses
Rheni, ῥῆνοι populi sunt Rheni accolæ authore Stephano.

Alexander.

Alexander Macedo, & Alexandrus Philippi regis filius, qui ob res præclarè gestas, Magnus dictus est & à poëtis vocatur, Iuvenis pelleus, à Pella Urbe Macedoniæ, Iuvenalis Saty. 19. Unus Pellæo juveni non sufficit orbis
Et Æmatheus dux ab Ovid. quod Macedonia aliter vocetur Æmathia
Fortis Macedo, totius mundi tremor ait quidem.

Alexandria.

Alexandria ἀλεξάνδρεια, Urbs Ægypti non longè à Nili ostio, ab Alexandro Macedone condita, quam Lucianus vocat urbem Paretoniam.
Et Pharos quoque dicitur à φάρῳ olim insula & Alexandriæ portui nunc continenti conjuncta.

Allobroges.

Allobroges populi, aliter vocantur Pedemontani, Stroza pater
Et pede montanum signa secuta ducem, qui nunc Subaudienses, & Rodantii, quod prope Rhodanum morentur. Porro ducatu Subaudiæ, vocatur Pedimontium, & regio Pedemontana.

Amalthea.

Amalthea nutrix Iovis olenia
Capra, Sydus capricorni olenium pecus, Hedi.

Ambracia.

Ambracia civitas, Epiri prius dicta Epiria ac paralia authore Stephano quam postea Augustus victo cum Cleopatra Antonino Nicopolim vocavit, à quibus gentilia, Ambracienses & Ambraciotæ ac Nicopolitæ.

Amphion.

Amphion media prod. Iovis & Antiopes filius Iove natus
Phœbeius dictus quod vates omnes sint Phœbo consecrati
Et Dirceus, à Dirce fonte Thebis propinquo artis Musices adeò peritus fertur fuisse, quod lyræ cantu scopulos & cautes animarit seu moverit.

Andromede.

Andromede è Cephei & Cassiopes filia, quam à Nymphis scopulo alligatam, & cito devorandam expositam, Perseus interempto cete liberavit, & in uxorem duxit Ceopheis idos & Cepheia virgo dicta.

Andegavia, vide *Iuliomagus.*

Angli.

Angli, seu Anglici vocantur quoque Britanni Virg. Et penitus toto diversos orbe Britannos ac Caledonii Mart.lib.1. Nuda Caledonio sic pectora præbuit urso Idem lib. 10. Quinto Calidonios Ovidi visure Britannos. Dicuntur & Brutiginæ quoniam descenderunt à Bruto Consule Romano, ac Brutiadæ Neptunicolæque.

Anglia.

Anglia aliter vocatur Britannia, Caledonia, Albion ab Albis montibus & Angli terra

Orbis alter à Poëtis dicitur.

Anien.

Anien fluvius Italiæ. Tybur oppidum alluens. Anio, Anienus.

Annibal.

Annibal filius Amilcaris, princeps Carthaginensium, alias dictus Agenorius, seu Sidonius ductor

Tyrius, Barbaricus, Lybicus, Tyrannus

Elisæus tyrannus ab Elisa Didone

Rector Libyæ

Nasamoniacus rex è Nasomonibus Aphricæ populis, apud Syl. & Sid.

Antilogus.

Antilogus Nestoris filius major natu. Nestroides. Nestore natus.

Antiochia.

Antiochia ἀντιόχεια. Maxima Syriæ civitas, Theophilis à Iustiniano post terræ motum nomina & à Seleuco Nicanore Seleucia vocatur.

Antverpia.

Antverpia, non solum Brabantiæ, verum totius orbis Christiani emporium celeberrimum. Adjecta secundum etymon nominis vulgaris vocata prius Latinè, quod acri vetustæ adjecta sive adstructa fuerit. Quæ de refectione navium præter navigantium feruntur fabulosa prorsus.

Andoverpiam nonnulli vocant

Adversam alii, nonnulli dempta litera Avrsam. Lusit super hujus celeberrimæ civitatis nomine Cornel. Graphæus carmine eleganti sic scribens. Adjectæ nomen Dij posuere mihi. Sed quinam quæris? genitor Neptunus & ille. Quem peperit summo Maja adamata Iovi. Namque olim solo dum stabam in littore castrum. Atque paludosa terra tremebat humo. Conspexere locum blandis dum forte vagantur. Scaldis aquis placuit dijs situs ipse loci. Nulla mora ædificant adjectis mœnibus urbem.

Et paulò post rectè Ideò Adjectam dij me dixere vocantes. Conveniunt etenim nomina resque mihi

Gulielmus Zenocarus, Brugensis in libro de gestis imperatoris Caroli. V. Max. vocat Fortem Caroli Antuerpiam.

Aphri.

Aphri, seu Aphricani etiam vocantur Tunesij à Tunero sive Tunisio Libiæ civitate. Sidon. Tonsilla

Tenesios infert mihi Byrsa furores Libyci ac Barbarici.

Aphrica.

Aphrica vel potius Aphrica per aspirationem, eadem quæ Libya λιβύη à Græcis Hesperia appellata, nunc vulgo Barbaria.

Apollo.

Apollo, Ἀπόλλων, quasi mala pellens, dictus Pæan, quod morbis medelam adferat.
Phœbus, φοῖβος, hoc est, Sol. Græcis vocatur, Deus oraculi
Idem dicitur Liber, quod liberè vagetur per aërem, Chrysocomus
Dictus insuper Apollo Nomius, i. pastor, quod Admeti regis armenta pavit.
Proles Latonia, Ovid. ac Latoides nuncupatur, A diversis locis multa habens nomina: Delius
Cynthius, Clarius, Didimæus
Thymbræus, & carminis autor à Tibul. Leucadius deus, Ovid.
Delphicus, Patreius heros. Pithius, Sminthæus, Hecatebelstes, Lycius, Lauriger, Lauricoma, Fatidicus, Faticanus, Intonsus, Grynæus, Arcitenens.

Aprilis.

Aprilis mensis dictus est quasi Aperilis ἀπρίλιος Græc. & Ξανθικὸς Xanthicus ξανθικὸς 2. Macchabæorum lib.

Apuli.

Apuli, vel Appuli in Carmine, Italiæ populi qui aliter vocantur Mesapii à Mesapo rege, Ovid li 14. Peucetiosque sinus. Mesapiaq; arva relinquit
Æolidæ ab Ætolio Diomede, qui ibidem imperavit Syl. lib. 13.
Æolidas interfuit, haud ignobile nomen,
Daunii à Dauno patre Turni qui ibidem regnavit.

Apulia.

Apulia ipsa vocatur Iapygia ab Iapige Dedali filio, teste Solono & Hiero, Mesapia à Mesapo. Daunia à Dauno.

Aquarius.

Aquarius signum cæleste, ὑδροχόος, Urna & Puer urniger poëtis vocatur, quoad imbres fundat
Iuvenis gestator aquæ apud Virg.
Humidus, tristis humens, udus, nimbifer, horridus, frigidus.

Aquila.

Aquila, ἀετὸς
Iovis armiger.
Iovis ales, nuncius, flammiger altivolans, fulvus. Claudia, fulvusque tonantis Armiger.
Avis regalis, regia apud Ovid.
Regina volucrum pedibus prædatrix aduncis.

Aquilo.

Aquilo, Boreas, βορέας, ὁ βορρέας.
Aparctias quod ab Arctis spiret, & à septem stellis quibus constat Septentrio dicitur
Thracius, Threicius, Scythicus
Rhiphæus, Hyperboreus ventus seu Aquilonarius, quem D. Hieron. vocat Scoparium seu scopam viarum, quod flando consternat & complanat vias.

Aquisgranum.

Aquisgranum, Thermæ, Trajani, vegera, Aquæ, inde Aquenses.

Arar.

Arar fluvius per Burgundiam in Rhodanum influens, qui ætate nostra vocatur Gallicè, *La Sone.* Sagona Latinè.

Arabes.

Arabes.

Arabes. ἄραβες, etiam vocantur Nysæi, Nysæi, Nysii ac Nysiadæ à Nysa oppido Arabiæ. Hinc nymphæ Nysiades, Ovid. lib. 3. Fasto Nysiades nymphas puerum quærente Noverca. Thuriferi, opulenti, palmiferi, Eoi, nigri, picti.

Arabia.

Arabia odorifera, palmifera.

Arachne.

Arachne nomen puellæ Lydiæ, quæ à Pallade in araneam fuit commutata, Minois, Minoia proles.

Arcadia.

Arcadia, aliter vocatur Mænalis regio à Menalo promontorio, Ovid. lib. 3. Fast. Pinigerum fauni Mænalis ora caput

Pelasgia quoque dicitur & Parthasia:

Arcades.

Arcades, Arcadii Arcadici: aliter vocantur Tegei, Tegæi & Tegeatici à Tegeo Arcadiæ oppido, Virg. lib. 5. Æneid. Alter ab Arcadia Tegeæ de sanguine gentes Idem li. 8. Tum lateri atque humeris Tegæum subligat ensem, id est, Arcadicum. Sidonias, Tegeaticus Arcas. Nunc plantis nunc fronde volat

Parrhasii à Parrhasia Arcadiæ regione, Virg. lib. 11. Qui Parrhasio Evandro armiger ante fuit: Ovid lib. 1. Fast. Deserit Arcadiam, Parrhasiumque larem

Lycæi à Licæo monte Arcadiæ, Ovid. lib. 2. Faunus in Arcadia templa Lycæus habet.

Arcades etiam vocantur Nonacrini & Nonacrii, à loco qui est in Arcadia nomine Nonacris: Ovid. lib. 5. Fast. Et matri & vati paret Nonacrius heros, i. Evander, Arcas idem lib. 2 Metam. Dum redit itque frequens, in virgine Nonacrina Asit.

Parthenii à Parthenio monte Arcadiæ, Ovid. lib 9. Vestrum opus Elis habet, vestrum Stimphalides, undæ Partheniumque nemus.

Pisæi à Pisa oppido Arcadiæ, propè Alphæum fluvium, Ovid. li. 2. Trist. Quid non Tantalides agitante cupid ne currus Pisæam Phrygiis vexit eburnus equis? Pisæam, id est, Hippodamiam Arcadicam.

Molorchæi à Molorcho Arcadiæ pastore, cujus precibus Hercules leonem interfecit

Elæi ab Elæa oppido Arcadiæ, propè Tegeum, ubi Minerva fanum habuit: Stat. lib. 4. Syl. Aut Eleæ lucis vidit Tegæa sacerdos

Erymanthii, & Erymanthæi ab Erymantho monte Arcadiæ, Stat. lib. 3. Theb. Affuit Hippomedon rectorque Erimanthius, id est, Arcadicus

Cylleni à Cyllene Arcadiæ monte, à quo Mercurius vocatus Cyllenius

Cleonæi à Cleone oppidulo

Calistonii à Calisto filia Lycaonis regis Arcadiæ, ex qua ortus est Arcas.

Arctos.

Arctos seu Ursa major, Elice Luca. Sed nocte sopora Parthasis obliquos, Elice cum verteret arces

Arctus, seu Ursa minor, Græcorum lingua Cynosura, i. canis cauda nominatur, & Polus articus dicitur. Arcti duæ septentrionali polo nitæ vehuntur. Ovidius, esse duos arctos, quarum Cynosura vocatur Sydoniis, Elicem Gracia carmina nocte.

Arctophylax.

Arctophylax, stellula juxta majorem ursam, alio nomine Boötes & Arcturus, Cic. Arctophylax vulgo qui dicitur esse Boötes.

Argo.

¶ Argo, ἀργὼ, navis seu potius prima navium ab Argo ædificata quam Iason in Colchos duxit. Eadem vocatur Pinus seu ratis Thessala Pegasæa, Pagasa civitate Thessaliæ.
Est etiam signum cœleste.

Argos.

Argos vetus & nobilis urbs Achaiæ, quæ quoque dicitur tεste, Pli. Hippium ab equorum præstantia ac Hippobotum. Iason & Dipsium Eustachio authore.

Argus.

Argus Aristoris filius
Aristorides patroni
Pastor centoculus, Ovid. Centum luminibus cinctum caput Argus habebat
Custos Iunonius Ovid. dicitur
Virg. & custos virginis Argus.

Ariadne.

Ariadne filia Minois regis Cretæ
Gnosia stella
Stella coronæ. Bacchi conjux dicta.

Aristoteles.

Aristoteles, Ἀριστοτέλης, Philosophorum Peripateticorum princeps. Sophos Stagiræus.
Stagirites à Stagira patria
Anagnostes, ἀναγνώστης, propter infatigabilem lectionem, à Platone vocatus Divinus, doctus.

Ascanius.

Ascanius Æneæ fuit ex Creusa filius,
Hinc dictus Ænides, Virg. Sit satis Ænido.
Dardanius puer, apud eosdem
Ilus à Trojanorum rege, Hor. Postea Iulus à prima barbæ lanugine. Vnde Virg. lib. Æneid. At puer Ascanius, cui nunc cognomen Iulo, Additur I Ilus erat dum res stetit Ilia regno
Formosus, pulcher regius.

Assyria, vide *Babylonia*.

Astrologi.

Astrologi, quibus astra sunt à consiliis, Chaldæi, Genethliaci γενεθλιακοὶ. Mathematici
Horoscopii, Metaposcopi Planetarii, Gnomonici, Prognostæ
Ἀποτελεσματικοί, Astronomi, Consultis astris prædicentes futura
Horoscopi observatores
Syderum observantissimi
Mathematis Chaldæorum periti
Matheseos experientes
Sydereæ superstitionis professores
Emensores cœli
Naturæ certissimi exploratores
Secretorum naturæ consilii, ; curiosi observatores
Naturæ vestigia indagantes
Astrorum scientiam profitentes
Ignotas stellarum vias, orbesque tuentes ignotos
Astrorum syderumque meatus, cœli itinera, occasus & ortus signorum deliquia solis & lunæ callentes.

Athenæ.

Athenæ, arum. Civitas Græciæ inter Achaiam & Macedoniam. Cecrops primus Athenas condidit omnium bonarum artium inventricem. Philosophorum & Oratorum matrem, Poetarumque alumnamque a dicta Cecropia, & postea Mopsopia ac Ionia.

Porro

Porro Athenæ à Minerva quę Græcis ἀθηνῆ
Urbs attica, Possidonia
Agri munichii.

Athenienses.

Athenienses etiam dicuntur. Athenæi, Attici, acti, Tgesæi, Thesiæ, Cecropii, Cecropidæ, Munichii, Mopsopii, Æacidæ, Erichthæi, Erichthonii.
Ægidæ, Marathonii
Cravai
Ericathidæ.
Pandonii
Athenienses & Athenæi à Minerva quæ Athena Græce dicitur
Attici & Actæi Actæo rege
Ovid. lib. 1. Meta. Separat Anios Acteis Phofis ab atvis
Thæsæi & Thæside à Theseo filio Ægei Athenarum regis, Virg. li. 2. Georg. Præmiaque ingentes pagos & compita circum.
Thesidæ posuere Martialis eadem ratione favos Theseos vocat, i. Atticos, ubi ait, Massica Thæsæis tam bene vina favis
Cecropidæ à Cecrope rege, Virg. lib. 6. Ænei. Tum pendere pœnas Cecropidæ jussi
Munichya erat Atheniensium navale, unde munichii dicta sunt Ovid. lib. 2. Metaph. Munichiosque volans agros, gratamque Minervæ, Despiciebat humum
Mosopii à Mosopo Athenarum rege, Ovid. lib. Metamorph. Mopsopeum juvenem sacros agitare jugales
Æacidæ ab Æaco, Ovid. lib. 8. Dant placidi cursum redeuntibus austris Æacidis
Erichthæi & Erichthonii, ab Erichthæo & Erichtonio regibus, Ovid. lib. 8. Erichthæas Tritonidos ibat ad arces eadem ratione vocantur Erichcidæ.
Ægidæ ab Ægeo Athenarum rege, Ovid. in epist. Inter & Ægidas media statueris in urbe
Marathonii à Marathone Atticæ campo, unde Stat. lib. 3. Syl. Erigonem vocat, Marathoniam Syllius lib. 14.
Armaque fixa deis aut quæ Marathonius hostis perdidit. Sydonius. Et dum Mosopia stipantur per Marathonem
Carnaia à Carnao rege Athenarum
Codricæ à Codro rege quod se pro patria devovit
Pandonii à Pandone rege Erichthonii filio.

Atlantides.

Atlantides, Atlantis Mauritaniæ regis filiæ, ex Pleione Oceani filia, numero quindecim, quarum quinque Hyades sunt nominatæ, reliquæ vero Pleiades, Virgiliades, Virgiliæ, Hesperides.

Attica.

Attica, regio Græciæ inter Achaiam & Macedoniam sita, in qua fuit urbs Atheniensis, sic dicta ab Arthide Crani regis Athenarum filia. Acte quoque dicitur ab ἀκτή, quod littus significat. Nam magna ex parte littoralis est regio.
Cecropia & Cecropis eadem vocatur, & possidonia à Neptuno dicta, qui Græce ποσειδῶν.
Mopsopia, ac Ionia ab Iove Xuthi filio.
Pandionia quoque Sido. Qui Pandionum movebat Orator caveam tumultuosus.

Augustus.

Augustus, mensis ob honorem Octavi Cæsaris sic dictus, quum prius Sextilis vocaretur & adhuc fit, utpote sextus mensis ab introitu solis in Arietem, Græcè βοηδρομιών.

Aurora.

Aurora, Matura, Eos ἠώς
Iubar pro aurora ponitur
Leucothea mater, parens Memnonis, Ovid.
Tithonia conjunx, Pallantias.
Memnon, filius Auroræ. Eoüs, coloratus.
Aurora crocea punicea rosida, rosea luthea, nitida, fulgida, ambrosia, rubea.

Auster.

Auster. Notus idem Plinius lib. 18. Hæc astrum ventus dabat quem à Græcis Notum diximus vocari

B

Babylon.

Babylon, Hebraicè Babel, quod confusionem Hebræis sonat, prius dicta civitas regni Nembroth, gigantis, quod in ea regnavit, Chaldæorum metropolis est Mesopotamiæ Assyriæque caput, à Babylone quodam sapientissimo Medi filio fundata authore Cælio, purpuratam meretricem eandem vocat D. Hiero. Et D. Petrus Apost. Romam Babylonem vocat ob scelerum sentinam Neronisque crudelitatem.

Babylonia.

Babylonia à Babylone civitate, aliter Chaldea vocatur & Assyria Babylonis regio.

Babyloni.

Babyl. Chaldæi, χαλδαῖοι, Cephenes prius dicti, à Cepheo, patre Andromedæ, & Arphaxa rei ab Arphaxat rege, ut scribit Iosephus.

Bacchus.

¶ Bacchus Iovis & Semeles filius
Liber Leneus pater, qui mentem lenit. Semeles puer, Horat.
Semelia proles, Ovid. Lyæus Iacchus, Evan, Bromius, Ignigena, Bimater, Dionysius, Iterum satus, Bis satus, Nysæus, Tryoneus, Nictelæus, Genialis, Consitor uvæ, Indetonsus: Elelæus parens Bassaræus Racimifer, Proles, Semelea, Thirsiger.

Bacchæ.

Bacchæ, Bacchides, mulieres Bacchi sacerdotes. Sacrificulæ furentes, fanaticæ, Evantes, Evantis sorores, Vide Mænade.

Baleares.

Baleares, Gymnesiæ. Insulæ duæ in mari Hispanico, Majorica & Minorica
Barchimone, nunc depravata voce, Barsilona, vulgo dicitur.

Batavia.

Batavia, quæ & Bethasiæ. Hinc Batavi, Bethasii, qui Hollandi vulgo creduntur.

Belgæ.

Belgæ, Belgici, Galliæ Belgicæ populi Germanis vicini.

Bellona.

Bellona Martis soror. Dea belli alio nomine Enyo, & Pallas dis, quod Pallantem gigantem interfecerit
Bellica virgo.
Tritonis à Tritone palude
Minerva quod vim minetur
Metuenda virago, Bellatrix, Bellipotens, & Belligera dea, Belligosa Tritonia, Armisona, Armipotens.

Bithynia.

Bithynia.

Bithynia regio Asiæ minoris à Bithyno rege sic dicta, primum Bebrycia, postea Mygdonia à Migdonio rege, Ovid. Nunc quoque Mygdonia flebilis astat humo Claud. Thyni Traces erant quæ nunc Bithynia fertur, Salúst. Majorem Phrygiam dicit vocatam & à Turcis ex Tartaria venientibus occupatam.

Bithyni.

Bithyni Bithyniei, Migdonii, Bebryaci & Bebryace penultima in differenti.

Biturici & Biturîges.

Biturici & Bituriges populi Galliæ Aquitanicæ, qui teste Plinio etiam Cubi dicuntur, Luc. Et Biturix longisque leves Axoner in arvis.

Bizantium.

Bizantium, Ligos olim, Plin. lib. 4. In quo oppidum Bizantium liberæ conditiones, antea Ligos dictum nunc Constantinopolis, olim nova Roma Ethusa, Autonia, Urbs Bizantia à Mantu.

¶ Bizantii, Bizantini, Constantinopolitani.

Bœotia.

¶ Bœotia, βοιωτία Græciæ regio. Ogygia, dicta ab antiquissimo rege Ogyge, Cadmeis, ut scribit Thucydides, ac Hiantis Aonia prius & Mesapia dicta authore Stephano.

Bœotii.

Bœotii, aliter Bœoti Luc. lib. 3. Bœoti coiere duces

Phoeæ phocaci à Phocide propinqua regione

Hyanthæi à vetustis Bœotiæ populis Stat. lib. 1. Theb. Exul. Hyantheos invenit regna per agros, Ovid. lib. 5. Meta Ponte Medulæo, & Hyanthæa Aganippe Teumesii à Teumesso Bœotiæ monte Statius, lib. 2. The. Non alias tacita juvenis Teumesius iras Mente acuit Thespiaci à Thespiis oppido Bœotiæ ad radicem Parnassi, Stat. lib. 2. Syl. Centum Thespiacis odora lucis Stent altaria

Helyconii ab Helyeone monte Bœotiæ Musis sacro Statius lib. septimo Hortent Tyrrenos Heliconi plectra tumultus

Cyrrhæi à Cyrrha oppido Phocidis Idem Statius lib 7. Mænia Cyrræa monstravit Apollo juvenca

Hippocrini sati ab Hippocrene fonte vocabulum est Sydonii Appollinaris

Aganipæi, ab Aganippe fonte ejusdem loci Musis Sacro.

Aonii & Aonidæ quoniam Aonia pars est Bœotiæ in montuosa

Castalii à fonte Castalio.

Bononia.

Bononia Hetruriæ. Colonia, mater studiorum Felcina prius dicta urbs felcina Mantuanus. Felsinea tamen urbe senex donatus adibat.

Boreas.

Boreas, vide Aquilo.

Brabantia.

Brabantia teste Blondo Austrasia inferior olim vocabatur. Hinc Brabanti, Brabantini, Brabantici, Brabantigenæ quos Advaticos Cæsar vocat in commentariis.

Briarius.

Briareus seu Ægeon gigas fuit centenis manibus.

Buscumducis.

Sylva ducis
Ducaria sylva nunc Buscumducis
Hinc denominata buscíducentis
Buschius Boschius, Nemius à nemore, & à silva Silvius, quod Latinorum regum fuit cognomentum
Sylva ducensis, apud Eras.

C

Cadmus.

¶ Cadmus rex Phœnicum & filius Agenoris Characteres sedecim literarum invenit teste Plinio. Agenorides Ovid. Sydonius hospes. Agenore natus. Antoneius heros.
¶ Calcium, Calesicium; Gessoriacum Cales.

Calabria.

Calabria olim Iapygia, Messapia, Salentina.

Callisto.

Callisto Licaonis regis filia, quæ à Iove compressa gravidaq; effecta Arcadem filium in sylvis peperit à quo postea Arcada dicta est Elice Perrhasis, Ursa major, Nonacrina virgo, Lycaonias.

Camena, vide *Musa*.

Canopus.

Canopus urbs. Ægypti nunc Dammiata.

Capitolium.

Capitolium, καπιτώλιον, Mons Tarpeius, Ars vel rupes tarpeia. Templum Iulium Saxum Tarpeium.

Cappadocia.

¶ Cappadocia Pontica regio, prius dicta Leucosyria, hinc Cappodoces, Cappodoci & Leucosirii.

Carteia.

Carteia cujus frequens mentio apud Cæsarem & Oppium de bello. Hispaniensi, oppidum est Hispaniæ alio Nomine Tartesius seu Cartesius. Græ. Carresius dicitur.

Carthaginenses.

Carthaginenses vocantur Tyrii à Tyriis Colonis, quos illuc adduxit Dido post Sithei mortem. Vir. Urbs antiqua fuit, Tyrii tenuere coloni, Carthago
Carchedonii Cadmæi, quoniam Tyrii, & Phœnices descenderunt à Cadmo Syl. lib. 1. Sacri quam perfida pacti Gens Cadmæa super regno certamina movit.
Asdrubaliani ab Asdrubale duce verbum est Sidonii
Elisæi ab Elisa Didone.
Byrsici quoniam Carthago prius dicibatur Byrsa à Corio: Sidō Spernis Elisææ Byrsica tecta domus. Pœni, Punici, Aphri. Aphrici.

Carthago.

Carthago ipsa vocatur, Byrsa & Carchedon. Syl. lib. 2 Quis procul à Tyria dominos depellere Bersa, Virg. lib. 1. Æneі. Mercatique solum facti de nomine Byrsam Claudia, in Eutro Baccatus per opera tremor Carecedona movit
καρχηδὼν, Cadmea.

Cassandra.

Cassandra Priami ex Hecuba filia, vates ab Apollina facta, sed quoniam promissis non stetit, iratus deus fecit ut illius vaticiniis nulla fides adhiberetur. Briseis & Lyrnesia virgo nuncupata.

Castor.

Castor.

¶ Castor & Pollux Iovis & Lædæ filii Lædæi dii
Tindarei, Amyclæ fratres
Dioscori διόσκοροι, i. Iovis pueri vocantur, Helenæ fratres
Oebalidę gemini, Stat. Ambiguo visus errore lacessunt, Oebalidæ gemini
Tyndaridæ Tyndari. Cygnigenæ
Therapnæi, Oebalii fratres, Statius Oebali fratres pontusque polusque serenus, Sydus amiclæum.

Centauri.

Centauri, Lapithæ, semiviri, semihomines, semimares, nubiginæ. Ixionides, Ixione nati, Bimembres.

Cerberus.

¶ Cerberus janitor inferni, monstrum triforme, Triceps, Trifaux, tergeminus, inferus canis, echidnæus, stygius, rabidus
Lachrymosæ janitor aulæ.
Tartareus custos.
Janitor Orci, apud Virg.
Triforme monstrum
Ditis avernalis canis insomnis, impavidus, Pervigil.
Multiceps Belua
Corripit objectam custos Plutonius offam.

Ceres.

¶ Ceres, dea frugum, Saturni & Opis, habebatur filia Alumna terrarum, Demeter δημήτηρ dicta quasi gemeter, i. terræ mater ac Eleusina mater, specifica, munifica, fœcunda, flava, Tesmophora, Ops Cybelle Saturni conjux. Berecynthia Bona dea, Cypria, Cyprigena, Cithera. Acidalia, Paphia, Dionea
Ceres Alma apud Virg. ab alendo, quod nos alat
Ovid. Et frugum genetrix immensos siste labores,

Chalcis.

Chalcis. Nigropontus Eubæa, nunc Nigroponte vocatur mercatoribus Hinc Chalcidici Euboici.

Chalicut.

Chalicut ab aliis Calocutium & Calocuta, Indiæ Emporium celeberrimum.

Charon.

Charon fingitur Erebi & noctis filius Acherontis nauta, trientis animas transvehens ad inferos, Virg. in 6. Portitor ille Charon hi quos vehis unda sepulti
Stigius senex, squalidus, tristis.
Aterque paludis navita tartareæ.
Omnes expectat avarus portitor
Cares aliter Baubasii, & mulieres Bubasides, Ovid. lib. 9. Bubasides videre nurus. Et Mausoli, à Mausolo rege Cariæ prius dicti Leliges.

Chiron.

Chiron Saturni & Phillirę filius dimidia sua parte equus, reliqua homo, undè Centaurus dictus. Philyrides. Philyrius heros. Semifer. Monstrum biforme. Sagitarius. Æmonius arcus.

Christus.

Christus, id est, unctus
Messias, Messiah Hæbræis
Verbigena, Unigena
Soter, σωτήρ, i. salvator seu Servator Salutifer, Archiater, ἀρχίατρος
Medicorum princeps à D. Hieron. dictus
Ἀλεξίκακος mala quæq; pellens Hinc nos nomina dedimus Christiani Christicolæ, Christidaes, Christigenæ,

Cicero.

Cicero.

¶ Cicero parens eloquentiæ, & ut Catullus scribit Disertissimus Romuli nepotum Pater eloquii Pater patriæ. Iuve. Roma patrem patriæ Ciceronem libera dixit. Et eloquium Arpinatis, id est Ciceronianum. Eloquium damus Arpinatibus aurem.

Circe.

Circe Solis & Persæ nimphæ filia, veneficiorum peritissima. Phasis ides Titanos ides dicta.

Clivia.

Clivia. Clevania.

Colonienses.

Colonienses, Agripinates ubivii.

Constantinople, vide *Byzantium.*

Corcyra.

Corcyra, med. prod. Græce Cercyra κέρκυρα, Insula mari Adriatico vicina prius Melena dicta & Drepane à Cerere

Item Macris, à Macride, & Scheria nec non Phæacia nunc Cerphu vel corsumum vocatur, sub Venetorum ditione.

Corinthii.

Corinthii vocantur Corinthæi & Corinthiaci, Ovid lib. 15. Iamque Corinthiaci carnebam littora ponti

Cypselidæ à Cypselo Ixionis filio, Virg. in Cypr. Cypselidæ magni florentia regna Corinthi

Ephyriæi & Ephyreii, quoniam Corinthus prius vocabatur Ephyre, Luc. lib. 9 Incedit castris, Ephyreæque mœnia servat

Isthumiaci & Isthmii ab Istmo terra angusta prope Corinthum quæ separat Ægeum mare ab Ionio, Stat. lib 2. Syl. Talis in Isthmiacos ploratus ab equore portus

Cenchrei à Cenchri, portu Stat lib. 4. Theb. It comes, Inoas Ephyre solata querelas Cenchreaque manus.

Cretenses.

Cretes, Cretenses aliter dicuntur

Cræteі Virg lib. 3. Æneid. Tertia lux classem Creteis sister in oris

Cresstii, Idem lib. 4. Quam procul incauta memora inter Cressia fixit Pastor, agens telis

Cressii: Idem lib. 5. Cressa genus Pholæ

Gnosii à Gnoso urbe Cretæ, Virg. lib. 6. Æn. Gnosius hæc Rhadamanthus habet durissima regna. Gnosiaci, Ovid 8. Gnosiacæque hæret comes invidiosa catinæ

Dictæi à dicte urbe Cretæ Virg. lib. 3. Æn. Dictæa negat tibi Iuppiter arva

Lictii à Licto urbe Cretæ, Virg. lib. 3. Æneid. & Salentinos obsedit milite campos Lictius Idomeneus, Cydonæi, Cydonii. Cydones, Cydoniaci, à Cydone urbe; Cretæ, Ovid. lib. 8 Armaque equosque habitusque, Cydonæasque pharetras. Stat lib. 4. Theb. Terga Cydoniaca Corythos arundine pulsat

Ariadnei ab Ariadne Minois filia

Minoii à Minoe rege Ovid in Epist. Phedræ En ego nunc ne forte parum Minoia credat

Androgeonei ab Androgeo filio Minois

Gortynii, & Gortyniaci à Gortina urbe Stat. lib. 4. Theb. Arbiter hos dura versat Gortynius urna.

Dories, Δωριεῖς, Dorii & Dorienses, quoniam tempore belli Trojani Dorici venerunt in Cretam duce Althmene, ibique decem urbes condiderunt.

Creta.

Creta.

¶ Creta vel Crete, es, insula quæ hodie Candia appellatur, est sub Venetorum ditione centum urbibus olim clara fuit, unde Græcis vocabatur ἑκατόμπολις, Mant. urbibus inclita centum Creta ideo dicta à Graiis Hecatompolis olim. Vocatur quoque Terra Curetis à Curetibus qui in ea habitarunt: Ovid. lib. 8. Ut egressus ratibus Curetida terram contigit. Gnosia, gnosiaca, retea, dictea, minoia, actea, cydoneia, gortyniaca tellus.

Terra Gortynis, vocatur etiam Aëratia & Macaros, Plin. lib. 4. Malecores Crates primum Aëriam dictam, deinde posteriori Curetim appellavere. Et Macaron nonnulli à temperie cœli appellatam existimavere.

Cupido.

Cupido deus amoris, Puer pharetratus Cæcus amor. Ignis indomitus, Cypria proles Veneris natus. Alatus deus, Cæcus, Alipes.

Cumæi.

Cumani aliter Cumæi, κυμαῖοι, à Cuma oppido Italiæ juxta Neapolim.

Cybele.

Cybele, Cœli & terræ filia, Saturni uxor, aliter vocatur Opes, Dyndimene, Bericynthia, Pales, Corsica, Cyrnos, Plin. in mari Lygustico, est Corsica quam Græci Cyron appellavere

Carmenta & Carmentis, Nicostratæ Propriè.

Cyprus.

Cyprus, insula à Cypro filia Cyniræ sic dicta Tellus Veneris quoque appellata, Mant. Et Veneris tellus pulcherrima Cypros

Corastios & Cerastias, à multis promontoriis vocabatur prius, ac Amarusia

Specea quoque & Armantis authore Strabone, ab Armante monte Cypri.

D

Dacia.

¶ Dacia, Δακία, Valachia nunc Blachia vocatur, Hinc populi, Daci & Dacæ.

Dalmatæ.

Dalmatæ, Dalmatici, Liburni, Illyrii, vide Illyrici.

Danubius.

¶ Danubius, Ister, Adubanus prius dictus & Mento.

Daphne.

Daphne Penei fluvii filia, quæ cum vim Apollinis non posset effugere, implorato paterno nomine conversa est in Laurum. Dicitur Peneis Peneia virgo.

David.

David, Psaltes sacer, regius, ac egregius, Vates, propheta regius, sanctissimus Psalmographus, ψαλμῳδὸς.

Vaticinus rex, Psalmicen sanctus, Cui prima inter vatidicos est gloria. Vates. Psalmicus cantor, Filius Isai quem Græci Iessæ vocant, hinc Iessæa sobules.

Delos.

Delos Cycladum omnium clarissima, in qua Latona Apollinem & Dianam dicitur esse enixa, appellata est Ortygia

Ortigia, à multitudine Coturnicum: Virg. lib. 2. Æneid. Linquimus Ortygiæ portus, Astria, Cynthia, Lagia, Chamydia, Cynethus, & Pyrpile ab igne ibi reperto, Delphica tellus, Phœbi patria.

Demophoön.

Demophoön Thesides & Thesei filius dictus, fuit rex Athenarum.

Deus.

Deus, θεός
Numen divinum
Spiritus divinus, Supremus Deus
Mundi rector, creator, fabricator, κοσμοκράτωρ, summi domini numen, θεῖον τι.
Divinitas mundi, moderatrix, τὸ θεῖον, θεότης
Omnipotens, παντοκράτωρ
Victor lethi, id est, mortis
Verè optimus maximusque
κράτιστος, ἄριστος καὶ μέγιστος, quæ Gentilitas Iovi falso tribuit
Divum atque hominum rex.
Maximus cœlicolum.
Cœli terræque rex
Princeps generis humani
Verè Panomphæus, πανομφαῖος
Omnium voce colendus, celebrandus, μέγιστος ἀρχέτυπος, summus divinus divus, cœlestis, immortalis, infinitus, æternus, salutifer, sempiternus, inaccessus
Empyræus, omnisator, altitonans
Astripotens, apud Mant.
καρδιογνώστης. Scrutator cordium, inspector pectorum
δώτωρ ἐάων, Largitor bonorum munificentissimus
Vindex quoque scelerum & contumaciæ.

Dialectica, vide *Logica*, *Diana*.

¶ Diana, Venationis & Sylvarum dea Phœbi soror
Custos, cultrix nemorum, Delia, Latois, Latonia Trivia, Virg. Astrorum decus, nemorum Latonia conjux, Phœbe
Latonigena, Cynthia
Thoantæo dea, apud Ovid.
Virgo potens nemorum. Casta, innupta Phractrata, noctivaga, silticola, Vide Proserpina
Studiosa pharetræ, Iaculatrix, venatrix, arcitenens.

Dido.

¶ Dido lingua Phœnicum viraginem sona, quod se in ignem præcipitando virile quid fecerit.
Elisa dicta, & Phœnissa
Agenoris, Agenore nata, Sydonis Tyria, Sichæi conjux.

Diomedes.

¶ Diomedes Tydei filius, Græcorum fortissimis, Ætolizque rex
Oenides, Ovidio dicitur
Tydides Virgilio
Ætolius, Chalidonius heros, apud Stat. Vide Tydeus.

Divini.

¶ Divini, Divinaculi, Arioli
Afflati, ἔνθεοι
Vates, μάντεις
Vaticinantes, Faticidi, Magi
Extispices, Aruspices
Auspices, Augures
Geomantes, Pyromantes
Axiomantes, Divinatores
Futurorum præscii
ἐγγαστρίμυθοι ἐγγαστρίται
Pythonissæ, Pythonici, quasi Apolline pleni, id est, qui instructu dæmonis futura conjectant, Lesbius prylis, Curetamos, proverb.

Dryades.

Dryades Nymphæ sylvarum præsides, Hamadriades.

Dyrrachium.

Dyrrachium, Epidamnum, Plin.
Epidamnum colonia, propter inauspicatum nomen à Romanis, Dyrrachium appellata.

E

Eccho.

Eccho, Vox resona. Nympha vocalis.

Edissa.

¶ Edissæ, quæ nunc reges Medorum in historia Thobiæ vocatur.

Eduenses.

¶ Eduenses, Edui, Augustudinenses, Galliæ populi.

Emaus.

¶ Emaus trisyllabum. Iudeæ urbs alio nomine Nicopolis Castellum ubi Christus, cognitus est in fractione panis.

Epirus.

Epirus, ἤπειρος, sonat terram firmam, seu continentem, regio quæ prius Molossia dicta, hodie cum maxima Macedoniæ parte vocatur Albania à Chaone Heleni fratre Chaonia, Chaonis terra prius dicta.
Hinc Epirotæ, Epirotici, Leucadii, à Leucade promontorio.
Actii & Actiaci, ab Actio oppido
Phocæi, Phocaici Chaonii, Dodoniginæ, à Dodona urbe Caoniæ
Molossi, Pyrrhidæ, quod in ea Pyrrhus olim regnavit.

Epicurus.

Epicurus Atheniensis Philosophus.
Neoclides à Necole patre, Senex Cecropius, Cargettius apud Mart, & Stat.

Equus.

¶ Equus trojanus, Equus fatalis Duratheus, Dardanius, Epæi machina.

Eridanus.

Eridanus fluvius Italiæ fœcundus & nobilis, Padus aliter dictus
Parens, princeps fluminum, Virgilius fluviorum rex Eridanus.

Erigone.

Erigone, Icara filia.
Icaris Marithonia virgo.

Eero.

Eero puella formosissima fuit ex Sesto Thraciæ urbe, Veneris sacerdos Sesta puella dicta ab ortu loci.

Esau.

¶ Esau dyssyl. vel in carmine trisyl. alias Edom & Seir.

Evander.

¶ Evander, Mercurii filius, Nonacrius, seu Palantius heros, Ovid.

Euboia.

Euboia, εὔβοια, sive Eubœia; insula in mari Ægeo oblonga, ideoque Macris dicta
Terra autore Eubois: Statius in Achilli, Quatitur navalibus ora Eubois. Vide Chalcis, quæ Eubœa urbs olim etiam Eubœa vocabatur. Hinc Euboici, Capharæi, Abantii. Tanagæi à Tanagryo Euboiæ civitate Stat. lib. 9. Prima Tanagræum turbavit arundo Gorœbum.

Eumenides.

Eumenides furiæ infernales, Acheronis natæ. Nocte genitæ, Vipereæ sorores.

sorores. Anguicomæ sorores Penarum deæ triplices, Quarum nomina sunt, Alecto, Tisiphone, Megara.

Eupatoria.

Eupatoria Paphlagoniæ civitas, Pompeiopolis jam dicitur.

Europa.

Europa tertia pars orbis, ita dicta ab Europa Agenori, Phœnicum regis filia Agenore nata.

F

Februarius.

Februarius mensis extremus anni, ut Cicero scribit, quod extremo anni mense populus februaretur, id est, purgaretur.
Φεβρουάριος, & ἐλαφηβολιών, Græce.

Flandri.

Flandri, Flandricolæ, quos vulgo Flamingos vocant.
Nervii unde impræsentiarum nomen civitatis Aldenardiæ manet.
Morini quoque dicuntur, licet propriè Terwanenses sint in finibus Galliæ Belgicæ versus occidentem, Virg. Extremiq; hominum Morini.

Florum dea.

Flora. Chloris Zephyritis Dea florum, Uxor Zephyri.

Fontes.

Fontes & fluvii Musis sacri. Caballinus fons. Pegaseus fons Meduseus fons Aganippe. Hippocrene. Libethreus fons. Pimpleius fons. Phocidos lacus. Permessus fluvius Chephisi vada. Eurotas.

Furiæ infernales.

Furiæ infernales,
Furiæ flammiferæ
Eumenides Stigiæ
Erynnes sive Erynnies anguibus implicitæ
Numina malefica
Orci satellitum. Alastores
Sorores anguicomæ, furentes

G

Galli.

Galli, Gallicani, Galligenæ
Gallatæ, Sequanici, Sequanidæ, Franci, Francigenæ, Liligeri.

Ganymedes.

Ganymedes, Trois filius formosissimus puer fuit, quem quum Iupiter deperiret, in cœlum ab Aquila portari jussit, & sibi à caliculis esse, puer Phrigius, Ideus, & Pincerna Iovis.

Garamantes.

Garamantes, γαράμαντες, Garamantici Libyæ populi, matrimoniorum expertes
Arenivagi à Mant. vocantur
Sati Ammone, id est, Iove. Nigri perusti inculti.

Geldri.

Geldri, Gelrii, Menapii, Geldrenses.

Genuenses.

Genuenses ac Genuani, γένυατ, Ligures, Ligustici, & Ligustii. Sidonius, Qui Ligustiis Euganeisq; montibus oriebantur, Assueti malo laborique Ligures.

Gigantes.

Gigantes, fratres Phlegrei, à Phlegra loco Thessaliæ, in qua Gigantes à Iove fulmine percussi
Titanes, Titanii, id est, Titani & Terræ filii gigantes omnes impii Anguipedes,

guipedes. Serpentigeri, Ætnei fratres. Centimani, Mant. Dii veteres qui Centimanos vicere gigantes
Ventrimani. Theomachi, apud eundem. Ioseph. & D. August. scribunt gigantes ex dæmonibus incubis progenitos, quos Terræ filios vocat Moses.

Glaucus.

Glaucus, Deus marinus, maris numen, Minois filius, hinc dictus Minosis, Biformis, Dictæus, Perniades & Porniæus.

Gorgon.

¶ Gorgon, Medusa, Phorcynis, terrifica, anguicoma
Serpentiferum monstrum.

Græci.

Græci, Graii.
Mendaciorum parentes. Crinito vocantur Grajugenæ
Argæi. Virg. in opusculis: Septima jam
Argæis stabulis impensa laboris.
Argivi, Argolici, Dorii
Dorci, Dorienses, Pelasgi
Pelopæi & Pelopidæ à Pelope filio Tantali. Virgilius lib. 2. Æneid. Ultra Asiam magnam Pelopæa ad mœnia bello Venturam. Stat. li. 10. Ad patrias fusæ Pelopides aras
Hellines, ἕλληνες
Achillæ & Achillidæ ab Achille
Argolæ, apud Euripidem
Achæi, Achivi, Achaici, Inachi, Inachii, Inachidæ, ab Inacho, Argivorum rege, patre Isidis, Ovid. l. 5. Fast. Littus ad Inachium pulvis inanis eam. Stat. lib. 1. Theb. Qua nostræ cecidere animæ stupet Inacha pubes. Idem lib. 5. Lectique potentes Inachidæ.
Agamemnonii, Agamemnonidæ ab Agamemnone, Virg lib. 6. Æneid. At Danaum proceres Agamemnoniæque phalanges
Acrisionei ab acrisio rege Argivorum Abantis filio, Ovid. lib. 5. Met. Achrisionæas Prætus possederat arces.
Abantæi, & Abantiadæ ab Abante Argivorum rege patre Acrisii. Ovid. lib. 15. Nuper Abantæis templo Iunonis in Agris
Thyestæi à Thyeste filio Pelopis
Meconæi à Mycenis urbe Ovid. in Epist. Briseidis. Nulla Mycenæum sociasse cubilia mecum juro
Menelaæi à Menelao filio Atrei. Phoronidæ & Phoronæi à Phoronio Inachi filio & Argivorum rege
Parsæi è Perseo Acrisii nepote. Stat. lib. 1. Theb. Perseus alter in agros
Scinditur Danai Danaæi. Idem Tunc sedet Inachias urbes Dananeæaque regna
Dolopeii à Dolepibus Græciæ populis. Valet. Flac. Vidisse putant.
Dolopiaque bust.
Iasidæ ab Iasio filio Abantis Argivorum regis
Tantalidæ à Tantalo.

Græcia.

Græcia appellata à Græco qui in ea regnavit prius, à cujus filia vocata est Artis: dein ab Hellene Deucalionis filia dicta fuit Hellas ἑλλὰς
Achaia, Pelasgia Dulichia pro Græcia ponuntur & usurpantur, Docta solers, fallax, vana, mendax, Iuvenal. Et quicquid Græcia mendax Audet in historia.

Grammatica.

Grammatica, Ars Palemonis sive Palemonia. Iuven. in Satyr. Odi hanc ego quæ reperit voluitque Palemonis artem.

Gratiæ.

Gratiæ, Charitates, χάριτες, tres Iovis filiæ suaves blandæ, blandientes, elegantes. Acidaliæ sorores.
Orchameni deæ triplices, vocantur autem Agalia. Thalia. Palythæa vel Euphrosine.

Grues.

Grues, γέρανοι. Palamedis aves apud Mart. Aves Bistoniæ. Strimoniæ, Threiciæ
Naupliadæ volucres apud Polit. altivolantes, acreæ, querulæ. Vipiones sunt grues minores.

H

Harpiæ.

Harpiæ rapaces dæmones, dicuntur autem fuisse Neptuni & Terræ filię, ac in Insulis habitare. Virgilius tres esse dicit, Ællo, Ocypete & Celæno.

Hector.

Hector. Trojanorum fortissimus, Priami filius, Priamides inclitus, impiger, belliger, atrox animosus.

Hecuba.

Hecuba Priami regis uxor
Priameia conjux, apud Ovid.
Cisseis vocatur Virgilio lib. 7. Cisseis prægnans ignes enixa jugales.

Helena.

Helena, Tindari regis Laconiæ & Lædæ filia, tantæ venustatis, ut fuerit admirationi cunctis, teste Demetrio Mosco.
Tindaris Virgilio dicitur.
Oebalis, Oebalia pellex Ovidio vocatur ac Menelais utpote Menelai uxor. Lacedemonia, Ledæa formosa, candida, bis rapta.

Helle.

Helle, es filia Athamantis regis Thebarion. Nepheleis Athamantias.

Heraclea.

Heraclea Bosphorana civitas olim vocabatur Perinthus. Mant. quæ magna Perinthus. Ante fuit priscum mutavit Heraclea nomen. Nunc carpe.

Hercules.

Hercules, ἡρακλῆς dicitur quoque Alcides, à bellica virtute & Amphitryoniades, quoniam credebatur filius Amphytrionis & Amphytrionius puer, apud Mant.
Alcmena mater creatus, Ovid.
Monstrorum, ferarum domitor
Claviger gygas, Heros Thebanus
Dictus Tyrinthius ab urbe vetusta Achaiæ.
Cleonæus à loco ubi leonem interfecit. Lucanus. Ille Cleonæi projecit terga leonis, Proles Iovis
Octæus, οἰταῖος, ab Oeta monte inter Thessaliam & Macedon. Signum quoque cœleste Hercules quod Engonasin vocatur, Latinè Ingeniculus, Indonatus, Invictus.

Hesiodus.

Hesiodus ex Asia Bœotiæ vico oriundus. Hinc dictus Ascræus senex, Virg.
Ascræus, Bœotius, Heliconius vates, Politia. At ibi Dædalios monitus Heliconiæ vates. Præceptor arandi, Ovid.

Hermes

Hetruria.

Hetruria, alio nomine Thuscia & Hetruscia ac Tyrrhenia. Umbra quoque Thusciæ pars, Hinc, Umbri & Umbrii, Thusci Etrusci, ac Tyrreni.

Hippodamia.

Hippodamia, Brisæ filia ex oppido Lyrnesio, Briseis & Lyrnesia virgo dicta.

Hippolitus.

Hippolytus cœlibem ducens vitam, mulieres constanti animo spernebat. Thesei & Hippolitæ Amazonis fuit filius Theseides & Theseius heros dictus.

Hispalis.

Hispalis Beticæ Hispaniæ urbs clarissima, cognominata Romulea, ob amicitiæ fœdera cum Romanis. Sibilia nunc vulgo dicitur

Hispania.

Hispania, ἱσπανία & σπανία, cujus meminit D. Paulus c. 15. ad Rom. primum dicta Iberia, ἰβηρία ab Iberio fluvio, dein Hesperia ultima ab Hespero Atlantis fratre, postremo. ab Hispali Hispania, quæ quoque Tartessia tellus dicitur.

Hispani.

Hispani, Iberii, Iberiaci, Virg. Tyrrhenoque boves in flumine lavit liberos.

Beticolæ & Betigenæ, Syllius lib. 8. Beticulasque viros spatiis agitabat iniquis.

Hisperii Tartessij & Tartessiaci à Tartesso urbe Gadibus vicina.

Homerus.

Homerus Græcorum Poëtarum maximus, prius dictus Malesigenes, deinde à cæcitate Homerus ὅμηρος quod cæcum sonat lingua Ionica. Aliter dicitur Mœonides, Mœonius vates.

Homerus quoque dictus Colophoniatus & Colophonius ab urbe Mœoniæ Colophone unde originem traxit, Eap. prius & Colophoniaco junctus Maro, fulget Homero.

Horatius.

Horatius ab orando sic dictus, aliter Flaccus à pendulis auribus, Venusinus poëta.

Hungari.

Hungari qui modo Huni seu Hunni Scythiæ populi olim vocabantur, Claud. Nam parat insidias qui nos aut turpibus Hunnis.

Pannonii, quoque dicuntur, Stat. Pannoniusque ferox.

Pannois, idos, apud Luca. Idem quod Hungarus Græci μάγαρας Hungaros vocant.

Hyades.

Hyades, ὑάδες, quæ & Suculæ ac Atlantides dicuntur septem stellæ in cornibus & ore Tauri quæ quoties nascuntur vel occidunt, pluvias creant. Tristes, Imbriferi.

Hypermnestra.

Hypermnestra. Una fuit ex quinquaginta Danai filiabus, quæ (quum sorores omnes maritos suos nocte interfecissent jussu patris) sola maritum suum Lynceum nomine ab insidijs liberavit Danais, & Danai filia appellata.

Hyrcani.

Hyrcani, Caspii. Asiatici populi juxta Mare Caspium.

I

Ianus.

Ianus bifrons, insomnis, pervigil.

Iason.

Iason, filius fuit Æsonis, hinc dictus
Æsonides Ovid. Æsonidem mutasse
velim quo conjuge fœlix
Æsone natus Pegasscius heros
Æmonius seu Æsonius juvenis utrumque apud Ovid. Iolciacus heros
Superbus, periturus, prædo, efferus.

Iaziges.

Iaziges. Septem castrenses.

Icarus.

Icarus, ἴκαρος, Dædali filius
Dædalides, Dædaleus puer
Glarea, Implumisque volucer, Dædaleusque puer, audax, temerarius
Stephano authore, Insula vocatur
Icarus, quæ prius vocabatur Macris.

Icaria.

Icaria insula in mari Icario, Doliche, Ichthyœssa, nunc Nicaria, una cycladum.

Ierusalem.

Ierusalem, Hierosolymæ
Solyme, & à Melchisedech constructa Salem. Iebus prius dicta
Elia quoque vocata ab Elio Adriano reparatore, & Zion à monte in quo arx David annexa Hierusalem.
Hinc Hierosolymæ, Ierosolymitani, Solymi, Gens Solymæ.

Iesus.

Iesus, Salvator. Servator, Soter, σωτὴρ à σώζειν salvare, hinc dictus est Christus quod cunctis salutifer venit. Qui per aspirationem scribunt, Ihesus, bene scribunt: est enim dictio Hebraica non Græca ex Iod, He, Vau, He, tetragrammaton, & ineffabile, pro quo semper adonai pronunciant Hebræi. Porro Græcis ἰησοῦς, trisyllabon est.
Nazareus dictus ab oppido Nazareth in quo habitavit, & sonat, consecratum. Vide Christus, & Deus.

Illyrici.

Illyrici, Illyrii Taulantii: Sillius, lib. 15. Quaque per Illyricum Taulantive incola littus
Dalmati Slavi, Slavones
Dalmatici, Liburni.

Illyria.

Illyria, Ἰλλυρὶς, Illyris & Illyrium, Liburnia, Dalmatia, nunc Sclavonia.

Inarime.

Inarime, Ænaria, Pythecusa, authore Plin. Ænaria, à statione navium Ænea. Hodie vocatur Ischia.

Indi.

Indi, Indici, Gangetici, quod prope Gangem habitant: Lucan. lib. 4. Et quas sentit Arabs, & quas Gangetica tellus. Dicuntur etiam Nisæi à Nysa urbe Indiæ, & Hydaspæi ab Hydaspe, Sydoni, Frangat Hydaspæas aries impactus, Erithras
Ardentes, Sitientes, colorati, fusci, nigri, Eoi dites.

India.

India, ab Indo fluvio nomen habet, maxima orientalis regio Asiæ terminus.
Terra Gangetis, Gangetica
Terra Euphratis.

Infernus,

Infernus.

Infernus, Avernus
Erebus, Tartarus
Plutonius, Cocytus, Acherusius, Phlegetontius, Stygius, Acherontæus
Læthæus, Orcius lacus, fluvius, amnis
Gehenna, Græci scribunt sine aspiratione mediam
Orcus, Orcæa Charybdis
Stygia palus
Infernus, profundus, imus, mœstus, tristis, ater, piceus, opacus, horridus, avarus
Avernalis amnis
Infernalis, Tartareus, Herebus. Reliqua pete ex priore parte Synonimorum, *Hell.*
Inferni judices
Æacus, Radamanthus, Minos.

Ino.

Ino, filia Cadmi
Cadmeia proles
Nutrix & matertera Bacchi

Insubria.

Insubria, regio Cisalpina, quæ Togata quoque dicitur, nunc verò à Longobardis, qui ducentis eam annis occuparunt, Lombardia vocatur, cujus Metropolis est Mediolanum. Hinc Insubres ἴνσυβροι, populi Cisalpinæ Galliæ.

Io.

Io, Inachi fluvii filia: Inachis Inachia proles. Phoronis, idos.
Bos Pellex.

Ioppe.

Ioppe, ἰόππη, urbs Palæstinæ maritimæ, D. Petri miraculo clara, omnium civitatum antiquissima; utpote ante diluvium condita, teste Plinio. Nunc vocatur Ipke portus peregrinorum, à Iaphet filio Nohe.

Ioseph.

Ioseph, Vir Mariæ virginis, ut est apud Mattheum in genealogia salvatoris.
Nutricius Domini
Fatidicus Iuvenis, Mant.
Multiplices casus & longa pericula cernat, Fatidici juvenis: Cananæus, castus, formosus.

Iphigenia.

Iphigenia, Ipphianassa, Lucretius, Iphianassæo turparunt sanguine Fœdæ.
Mycenis, Ovid. vocatur lib. 12. Metamorph.
Agamemnonia puella, Propert.
Pelopeia virgo.

Iris.

Iris, ἶρις, Arcus cœlestis
Iunonis nuncia
Pluvius describitur arcus, apud Horat. Multicolor, purpureus, nubilus, nymbosus, imbrifer, arcus discolor, picturatus, aquosus.
Thaumantias, Thaumantis proles
Thaumantica virgo.

Ismaelitæ.

Ismaelitæ, ab Ismaele filio Agar, ancillæ Abrahæ; quos Moyses Madianitas vocat, Euseb. Agarenos seu Saracenos.

Ister Scythiæ fluvius, vide *Danubius.*

Italia.

Italia, Hesperia major, ab Hespero

ro

ro Atlantis fratre

Oenotria, ab Oenotro rege Sabinorum, Virgil. Est locus Hesperiam Graii cognomine dicunt, Oenotrii coluêre viri, nunc fama minores Italiam dixisse ducis de nomine gentem. Idem. Hinc Italæ gentes omnisque Oenotria tellus in dubiis responsa ferunt

Latium, quod ibidem Saturnus latuerit: Virg. lib 8. Latiumque vocari maluit, his quoniam latuisse tutus in oris

Saturnia à Saturno: Ovid. lib. 1. Fast. Inde diu genti mansit Saturnia nomen

Terra Ausonis & Ausonia ab Ausone Ulysses filio: Ovid. lib. 2. Fast. Captaque erat lyricis Ausonis ora sonis

Itala terra seu ora Italis, Ovid. lib. 2. de Ponto Mœstisque cadentes Excepit lachrymas Italus ora genis

Ausonium solum

Romana, Romula, Itala tellus

Magna Græcia Italiæ pars, à Tarentò usque ad Cumas olim vocabatur, Ovid. in Fast. Itala nam tellus Græcia major erat.

Terrarum alumna, urbibus frequens, populosa, antiqua potens, fertilis, gravida bellis.

Itali.

Itali, Italidæ, Italici, Ovid. lib. 14. Littore in Italico Messenia mœnia contra, Latini.

Laurentes, Lavinii, Laurenti Tyrrheni, Laurentii, Latiales

Ausones, Ausonii, Ausonidæ: Lucanus lib. 9. Grata vice mœnia reddem Ausonidæ Phrygibus.

Iudæi.

Iudæi, Iudaici, Hebræi, Apellæ Gens antiqua. Palestini, circumcisi. Vide Synonima priora *Iovi*.

Iudæa.

Iudæa, olim Palestina & Chananea vocabatur.

Iuliomagus.

Iuliomagus, Andium civitas in Gallia, nunc Andegavia. Angiers.

Iulius, vide *Ascanius*.

Iulius mensis, vide *Quintilis*.

Iuno.

Iuno Saturni fingitur filia, soror & conjux Iovis, quæ nubentibus & parientibus dicitur præesse, unde vocatur Pronuba, Lucina, & Conjuga, ac Socigena quod mares connubio fœminis societ

Saturnia, Iuno, Virg. Regia, Sceptrifera Regina deûm Iovis conjux.

Iuppiter.

Iuppiter, quasi juvans Pater, Saturni filius, Deorum summus cœlo præesse, ibidemque pulso fulminare fingitur

Dictus Pater omnipotens

Diespeter, i. diei pater, ab Horat.

Lucetius, i. lucis pater, à Gellio

Saturnigena, à Mant.

Ægiochus, nutritus à capra

Divûm atque hominum rex, à poëtis fingitur Astripotens, altisonus

Hammon corniger Panomphæus

Altitonans. Magnitonans. Omnipotens. Saturnius Dodonæus

Cenæus. Summus deorum. Rector Olympi, Rex superum

Æthereus princeps. Pater æthereus sceptrifer coruscus, fulminator

A diversis locis ubi colebatur diversa habet nomina, Dictæus, Olympius, Olympicus, Idæus, Casius

Choatilus,

Chaonius, Latialis, Ausonius, Capitolinus, Pharius, Ammonius, id est, Arenatius à templo illi in arena constructo.

Iuvenalis.

Iuvenalis Satyrographus
Poëta, Vates Aquinas, quæ illi patria fuit. Ponta. Hinc rigat Aquinas triste supercilium.

L

Lacedæmon & Lacedæmones.

Lacedæmon urbs Peloponnesi, alio nomine Sparta. Dicitur etiam per Syncopen, Lacon pro Lacedæmon.
Lacedæmones, Lacedæmonii
Tyndarei à Tyndaro rege Oebaliæ & Helenæ patre: unde & Syllius Terentum vocat Tyndarium
Spartani. Spartæ
Spartiatæ: Sidonius, Spartiatæ rupium variatarum posuêre crustas.

Laconia.

Laconia, provincia in Peloponneso, aliter vocatur Oebalia & Tænaris, à Tenaro promontorio: Ovid. Tænaris est classi terra petita meæ. Idem excipit portu Tenaris ora suo.

Lacones.

Lacones, λάκωνες, penultima producta, seu Laconici vocantur Oebalii & Oebalidæ, Ovidius lib. primo Fastorum Protinus Oebalii retulit arma Tatî. Statius libro quinto Theb. Ambiguo visus errore lacessunt Oebalidæ gemini
Therapnæi à Therapnis urbe Laconiæ, patria Helenæ, Ovidius lib. 5. Fast. Prima Therapnæo feci de sanguine florem

Tænarii & Tenaridæ, à Tænaro promontorio.

Laodamia.

Laodamia Bellerophontis ex Thæmone conjuge fuit filia, quæ a Diana telis fuit confixa. Est & alia Laodamia, Acasti & Laodotheæ filia, quæ maritum suum Protesilaum tenerrimè amavit: hæc Achastis & Achasti filia dicta est.

Lapithæ.

Lapithæ, Thessaliæ populi, λαπίθαι, Centaurei vocantur, Vir. Nec Centaureos Lapithas compellit in enses. Pelethronii quoque dicti. Sylvestres, semiferi, sævi, truces.

Latinus.

Latinus, Laurentium rex, pater fuit Laviniæ
Faunigena, filius Fauni dictus, Ovid. Faunigenaque domo potitur, nataque Latini
Ausonius senex aliis dicitur. Hinc Latini, Faunigenæ vocantur, Syl. lib. 8. Faunigenæ socio bella invalere Sicano.

Latona.

Latona filia Cei. Titanis à quo Titanis dicta, Ovid. Quique modo audetis genitam Titanida Ceo Latonam præferre, mihi & filia terræ
Gemelipara & Calauria dicta, Ovid.

Lavinium.

Lavinium urbs in Latio, quæ post Laurentium dicta, & Laurolavinium.

Leander.

Leander Abydenus dictus ab oppido Abydo Asiæ, in littore Hellesponti, in quo natus erat.

Leucothoe.

Leucothoe Orchami Babylonæ regis filia, in arborem thuriferam conversa, Orchamis, & arbor Thurifera appellata est.

Libya.

Libya, λιβύη, & Libye, es, Africæ pars in pentapoli, & pro tota Africa ponitur poëtis, Luca. lib. 1. Per calidas Libyæ sitientis arenas

Terra Libyssa, Terreq; in fine Libyssę.

Libyci.

Libyci, Libissini, Marmarici à Marmarica regione Africæ. Syllius lib. 1. Marmaricis alet populis responsa canebat

Nasamonii & Nasamoniaci, à Nasamonibus populis Libyæ.

Licii Patarei.

Licii Pataræi, quoniam patara est urbs Liciæ: Stati. lib. 1. Theb. Seu te Liciæ. Patarea nivosis, exercent dumeta jugis.

Liguria.

Ligeria, à Ligusto Phaetontis filio nomen habens: Italiæ est regio, quæ quoque vocatur

Ligustica ora seu regio, cujus caput Genua, ostium maris Ligustici.

Ligures, vide Genuenses.

Lipara.

Lipara insula, prius Meligunis vocabatur authore Plin. lib. 3. cap. 8.

Livius.

Livius historiographus, Patavinus lacteo eloquentiæ fonte manans, ut scribit D. Hier.

Antenorides dictus est à patria sua, quam Antenor condidit.

Locrenses.

Locrenses, Hesperii, Ozolæ ὀζόλαι, Locri, Locri

Locridis populi.

Logica.

Logica seu Logice disserendi, ut ait Boethius magistra, à Zenone Philosopho qui Eleates erat, Eleatica doctrina dicitur, Philosophia Eleatica, διαλεκτική, disputandi, disserendi ars.

Lotheringia.

Lotharingia, Austrasia superior eadem Lotharyngum, & Lotharingi olim Leuci vocabantur.

Londinum.

Londinum, Londinum Ptolomæo, Londra vulgo vocatur, Britanniæ Insulæ metropolis, per quam fluit Thamysis fluvius.

Lucifer.

Lucifer, Veneris stella, Phosphorus, φωσφόρος

Stella matutinalis. lucifera

Cythereius ignis, Syl lib. 12

Haud secus Oceano rediens Cythereius ignis

Prævius socius auroræ.

Lucanus.

Lucanus, Poëta Hispanus, patrem habuit Annæum, à quo dictus vates Annæus. Unde quidam Cæsaris Annæus caneret nisi p[illegible] vates.

Lucani.

Lucani, Tanagræi, Tanagro fluvio Lucaniæ. Statius, Tanagræum que Pinalaritum.

Luna,

Luna, vide *Moone in priori parte, & Proserpina, & Diana.*

Lutetia.

Lutetia, Galliæ urbs maxima & nobilissima, ab aliis Leucotia scribitur, quam Græci λευκοτίδυ nominant ab albedine parietum vulgo Paris, Unde quidam. Quæ Gallas inter populosa Lutetia gentes. Nonnulli à luti frequentia sic appellatam volunt. Oppidum Parrhisiense Parrisius pro civitate apud doctos non invenitur, sed à Parrhisii pro populis Lutetiam inhabitantibus apud Cæsarem in comment.

Parrhisienses, Sequanæ accolæ.

Lydda.

Lydda Palestinæ Luccæ urbs, alio nomine Diospolis, hodie Rama vocatur.

Lydi & Lydia.

Lydi seu Lydii populi majori Asiæ, aliter vocantur Mæonii, Mæones, & Meonidæ, Virg. lib. 8. O Mæoniæ delecta juventus

Item Mæonici

Cygæi à Gige rege, ut Crœsii à Crœso ditissimo Lydorum rege: Stat. lib. 12. Si marathona metu, si recta levasti, Crœsia

Lydia, vocabatur prius Mæonia, est enim provincia Asiæ à Lydo filio Atys sic dicta.

M

Macedones.

Macedones, Mæcera

Pallenæi, à Pallene urbe, quo olim Phlegra dicta fuit, ubi gesta est Gigantomachia, Statius lib. 4. Syl. Et Pallenæos Phœbum laudare triumphos

Pæones quoq; dicuntur à Pæonia regione. Statius lib. Achil. Præterit didici quo Pæones arma rotatu.

Macedonia.

Macedonia, Pæonia

Æmathia idem, teste Plinio.

Mænades.

Mænades, Mimallones, Mimallonides, nec non & Bacchæ, Bacchides Thyades, fæminæ Bacchantes, Bacchi sacra peragentes, Insanę, Ebriosæ, Bastarides, Eleides, Edoniæ, Edonides, Euthriades, vide Bacchæ.

Mahometistæ.

Mahometistæ, Mahometani, Mahometici, Mahometigenę. Mahometis falsi prophetæ legem sequentes

Turci seu Turcæ teste Pomponio.

Mantua.

Mantua, μαντύα

Urbs nobilissima & Ducatus Galliæ Cisalpinæ, Ociniaca

Urbs Tyresiæ dicitur, Mant.

Urbs Bianoris, Virg. Præponens, aquatica, turrigera, vetus.

Mantuani.

Mantuani seu Montoi dicti sunt à Monto Tyresiæ filia.

Bianorei & Bianoridæ à Bianore Mantus filio qui aliter vocatur

Ocnus, Virg. in Buc. Namque sepulchrum incipit apparare Bianoris. Pontanus in Manto. Quippe Bianoream manet hæc victoria gentem Ocnei nepotes

Ocnei ab Ocno Mantus filio. Strozа fil. n. Orbita ob Ocnæis evexit ad astra lacunis

Minciadæ & Minciginæ à Mincio fluvio propinquo. Pontanus. Vos ô Minciadæ, ô mihi manes. Este boni.

Mare rubrum.

Mare rubrum. Erithræum mare. Sinus Arabicus.

¶. Mare Galileæ, Mare vel lacus Tiberiadis, qui Hebraicè vocatur Cinæreth à Chaldæis Genezareth dicitur

¶ Mare Adriaticum & Adrianum

Adria Masculini generis

Superum mare

Sinus Adriacus, raucus, minax, tumidus, ventosus, iracundus, vide *Sea.*

Maria.

Maria, sacratissima virgo, Dei mater

Μαριὰμ Græcè, Mariam Hebraice dissyllabum est, domina vel magistra maris interpretatur

Deipara, Θεοτόκος

Dei genetrix, Christifera

Verbigena. Iessæa soboles, Gloriosa domina.

Deifera

Nympha Palæstina, Mant.

Cælica, Ætherea virgo

Inculpata, integra, sancta, casta

Diva, augusta, pia, aurea, innupta, innubia virgo

Syderei mater formosa tonantis

Petrach Virgo decens, quam sol vestit, stellæque coronant

Virgo illibata, intacta, inviolata, immaculata, intemerata, purissima, pudicissima, castissima, speciosissima, ter sancta, spiritus sancti sacrarium, templum domini

Mater domini Christi

Mars deus belli, qui per Epenthesin dicitur Poëtis Mavors, quod magna vertat. Furor impius

Præterea gradivus, quum sævit hastamque vibrat Bellipotens

Sithonius dux, cruentus, funestus, armisonus, Belliger, Bellicus, Ferus, Ferox, Sanguinolentus, Cruentus, Sævus, Durus, Dubius, Indomitus

Marspiter, id est, Martis pater, pro eodem ponitur.

Medea.

Medea, μήδεια, Ætæ regis Colchorum filia veneficiis clara

Poëtis vocatur Ætias, Ætis dis, apud Ovid.

Item Colchis pro Medea ponitur, sicut Phasias & Phasis. Ovid. Barbara per natos Phasias Alta suos.

Mediolanenses.

Mediolani, μεδιολανῖοι, Mediolanenses, Insubres.

Hujus civitatis (ut legitur in quadam Ambrosii epist.) fundamentis jaciendis dum exacuantur fossæ, ferunt in terræ visceribus inventam fuisse, (mirum dictu) suem dimidiatim laniatam, à quo portento inditum sit Mediolanæ urbi nomen. Ad quod allusit Claudianus de nuptiis Honorii & Mariæ scribens; Continuo sublime volans ad Mœnia Gallis condita, Lanigeræ suis ostentans pellem pervenit. Item Sidonius. Rura paludicola temnis populosa Ravennæ. Et quæ lanigero de sue nomen habet.

Medusa.

Medusa, filia fuit Phorci, Hinc dicta Phorcinis & Phorcys, id est, Phorcy filia, Luca. lib. 9.

Squallebant latè Phorcinidos arva Medusæ monstrum vipereum

Saxificus vultus Anguiferum, colubiferum gorgoneum caput. Anguicoma, Squamigera, Crinita, Medusea ora.

Gorgonea, anguitenens, vide Gorgon.

Meleager.

Meleager, & Meleagrus, Oenæi Calidoniæ regis filius, ex Althea conjuge

Oenides Calydonius heros. Ocnius heros appellatus.

Memphis.

Memphis quę olim vocabatur Ægypti metropolis clarissima. Sultani quoq; regia nunc Cairum dicitur Latinè, Alkara vulgo Nilotica Babylonia, fatidica, torrida.

Menelaus.

¶ Menelaus, filius fuit Atrei, frater Agamemnonis, maritus Helenæ. Spartæ

Atrides major dictus. Ovid. Qua prius infesto Paris est ereptus Atridæ

Doricus hospes vocatus Sidonio

Tantalides ab avo Tantalo, ut Agamemnon, vide Agamemnon.

Mercurius.

Mercurius, filius fuit Iovis & Maiæ, fingitur deorum nuncius ac interpres, ob hoc Hermes dictus

Maja genitus, creatus, natus

Majugena, Cyllenides, Cyllenius

Cyllenia proles, Virg. Materno veniens ab avo, Cyllenio proles

Volucer Deus, aliger, perniger

Caducifer, pacifer, Alipes Deus. Iove natus Deus ales Pleiones natus. Pacifer deus, nepos Atlantis

Ales Mænalius, Est quoque Planetarum infimus & minimus, alio nomine Stylbon στίλβων, i. radians vel splendens

Et quia nimis vicinus Soli fingitur perurens.

Messana.

Messana Zancle quod falcis formam referat, sic dicta, Nunc Messina vulgo dicitur. Siciliæ civitas vetustissima.

Metis.

Metis in Lotharingia alio nomine Divo durum, Mediomatrices incolæ, qui & Metenses.

Midas.

Midas Phrygum rex ditissimus, cui Apollo asininas addidit aures

Berecynthius heros.

Miletus.

Miletus urbs Ioniæ Legeis Pytyusa Anactoria authore, Plin.

Minerva.

Minerva, sic dicta quod vim minetur, ex Iovis seu patris cerebro natus, ut scribit Lucanus

Lanificii & texturæ non artium & sapientiæ repertrix

Dea quoque bellorum fingitur

Matris soror & auriga, truculenta, Belligera, ferox.

Minos.

Minos filius Iovis & Europæ, rex Cretensium, fingitur judex inferorum post mortem. Propert. Non tamen immerito Minos sedet arbiter Orci

Agenoreus judex, apud Stat.

Gortynius heros, apud Virg.

Dictæus, Gnosiacus rex

Cydoniacus arbiter, judex torvus, funereus, rigidus, immitis, severus, justus.

Messilo.

Molossi.

¶ Molossi, Epirotici, Chaonii, Leucadii, vide Epirus Epirotæ.

Morpheus.

Morpheus somniorum deus
Icelos, Panthasos, Phobetor, Somnifer, Fallax, Simulans.

Montes Musis sacri.

Montes Musis sacri
Helicon biceps, Parnassus bifidus
Pierus nubifer, Cytheron virgineus, Pindus aëreus.

Moschi.

Moschi, Moscovitæ, olim dicti Hamaxobitæ, Sarmatis vicini populi unde Luca. Sævisque affinis Sarmata Moschis.

Moses.

Moses dissyllabum, apud Hebræos Mosch, interposito y nonnunquam in carmine trisyllab. Moyses, apud Sedul.
Hebraicus legislator, qui Genesin. mundi genituram conscripsit
Inclytus Iudæorum dux
Propheta sacer, eximius, deiloquus, fatidicus, radiatus.

Musæ

Musæ, μοῦσαι, quæ & Camænæ quasi canentes amœnè, Iovis & Memoriæ filiæ finguntur Poetis quæ quidem deæ & poeris & musicæ præsunt. Et à diversis locis, montibus & fontibus quibus gaudere dicuntur vel habitasse diversa sortitæ sunt nomina Ab Heliconæ monte Bœotiæ, Heliconides, à Parnasso Parnasides. Mnemosynides, Mnemosinea propago, Mæonides, Phœbeiades. Aganippedes, Permessides, Cephisides, Camenæ. Pieriæ & Pierides, Thespiades, Pegasides, Hippocrenides, Cytheriades, Aonides, Castalides, Libethrydes, Pympliades seu Pympleæ.

Nomina & earum inventa sunt hæc.

Clio		Historias
Euterpe		Tibias
Thalia		Comœdias
Melpomene		Tragædias
Therpsicore	*Invenit*	Psalterium
Eratho		Geometriam
Polyphymnia		Rethoricam
Urania		Astrologiam
Caliope		Literas

Mysis.

Mysii, Theutratæi, Theutranii.

N

Napeæ.

Napeę Deæ sive nymphę virgultorum
Oreades montium deæ seu nimphæ
Naides fontium & fluviorum nymphę sive deæ.

Nasamones.

¶ Nasamones penult. prod. Nasamonii, Nasamoniaci. Lybiæ populi.

Naxus.

Naxus insula in mari Ægeo, antea Strongyle dicta & postea Dia fuit appellata. Catul. Namque fluentisono prospectus littera diæ, Pli. Naxon à fertilitate vinearum Dionysiam dici scripsit, alii Siciliam minorem, alii Callipolin appellarunt. Virg. Bacchatame; jugis naxon viridemque Donysan.

Neapolis.

Neapolis, ad mare sita, preclaræ campaniæ urbs, à Cumanis condita.

Siciliæ

Siciliæ continentis jam civitas regia, dicta quoq; Parthenope, quæ olim vocabatur Phaleron. Hinc dicti Neopolitani, Parthenopæi.

Neptunus.

Neptunus filius Opis & Saturni, dictus Ennosigæus, quasi concutiens terram, Iuven. Ipsum compedibus qui vinxerat Ennosigæum

Æquoreus, tridentifer deus

Maris deus, rex, rector Glaucus, pater profundi, Parens aquarum, Hesio, Salsiporens, Ceruleus

Arbiter pelagi, Pater ventorum, Horat. Pelagi rector

Rex undarum pro mari ponitur Neptunus ut Cerulei campi & Cerula via à Plauto ponitur, Cic. in Arato Neptunia prata secantes.

Nestor.

Nestor Nelei filius facundissimus, trecentos fertur vixisse annos

Hinc dictus Neleius tetrasyl. & Nelides, Ter ævo functus, Horat.

Trisseclis apud Gellium: Pilius senex Grandævus.

Nicia.

Nicica & Nicæa, Asiæ ac Bithyniæ metropolis celebris synodo, 318 Episcoporum jubente Constantino coacta, prius dicta Antigonia & Ancore (ἀγκύρη) teste Ste.

Nilus.

¶ Nilus, Meloprius, & à quibusdam Gæon seu Gion dicitur, septem habens ostia.

Ninive.

Ninive, med. correp. Urbs Assyriorum quæ & Ninos dicitur, à Nino rege, ut scribit Aug ab Assur ædificata.

Noe.

Noe, Hebraice, Nohe, Usitatior Noeus.

Normania.

¶ Normania, Neustria, Galliæ regio, hinc Normani, Neustrici.

Nymphæ.

Nymphæ Aquarum, Marinæ deæ Æquoreæ, fluctigenæ, Oceanitides Cerulæ Ceruleæ

Glaucæ, Nereiæ quatuor, Sil.

Nereia turba, Sil. Nerinæ Derides.

Oceanitides.

Oceanitides, Mant. Nereides. Vide montium, sylvarum, fontium deæ.

Occidentales.

Occidentales, Occidui, Ovid.

Vesper & Occiduum quæ litora Sole tenescunt. Tartesii a Tartesso urbe Gadibus propinqua

Ovid. lib. 14 presserat occiduus Tartessia littora Phœbus

Tartessiaci. lib. 6. Iam tartessiaco quos solverat æquore, Titan.

Hesperii.

Oenone.

Oenone, Nympha Phrygiæ, quę Paridem adamavit Pegasis etiam dicta.

Opiuchus.

Opiuchus cœleste sydus est. Anguitenens Serpentarius, Hedorum sydus.

Orestes.

Orestes, filius fuit Agamemnonis, ex Clytemnestra quam occidit

Dictus Agamemnonides, Agamemnonis, & Agamemnone natus

Sceleratus, matricida, demens, furiosus, Virg. Et scelerum furiis agitatus Orestes.

Orientales.

Orientales,

Orientales, Eoi Auroræ populi
Memnonii à Memnone Auroræ filio
Nabathæi à Nabathea regione orientali, Ovid. l. 11. Meta. Eurus ad auroram, Nabathæaq; regna recessit.

Orion.

Orion, ὠρίων, quasi Urion sydus cœleste, Iugula seu Iugla
Tempestuosum signum, terras turbans & maria tempestatibus, si obscurum sit, serenitatem denotans si fulgeat
Ensifer fingitur poëtis, nymbosus, aquosus. Neptunus, & nautis infestus Orion, Horat.
¶ Oriens, Occidens, quære inter Synonyma priora *East and West.*

Ovidius.

Ovidius. Naso
Poëta Sulmonensis
Iuvenis Pelignus. De seipso scribit Ovid. Pelignæ gentis gloria dicar ego.

P

Padua.

Padua, Patavium.

Padus.

¶ Padus, Eridanus, Phaetontius amnis à Phaetonte ibidem submerso; Syllius lib 7. Nunquam Phaetontius amnis. Sanguinea Pontum curvasset decolor unda, Vide *Eridanus.*

Padusa.

Padusa, med. prod. Mestanicus
Bodineus, vide causam horum nominum, apud Plin. lib. 3. cap. 15.

Palamedes.

Palamedes, Nauplii regis Euboeæ filius, unde Naupliades & Naupleia Proles dictus, Is Ulyssis fraude à Græcis interfectus est.

Palemon.

Palemon, Melicerta Portunus.

Pallas.

Pallas, belli dea dicta, quod Pallantem gigantem interfecerit, cum prius Tritonia vocaretur, Iovis sine matre filia, nam Iupiter videns Iunonem sterilem esse, percusso capite emisit Palladem
Ejus Epitheta sunt, Armipotens, Bellipotens, Armifera, Bellicosa, Armisona, Bellica, Belligera, Bellatrix.

Pan.

Pan, pastorum deus vocatus est, & Demo Gorgonis filius creditur fuisse, qui fistulam composuit septem imparibus calamis simul conjunctis propter harmoniam cœli
Semicaper deus, Arcadius deus.

Pannonia.

Pannonia superior, Austriam archiducatum & Stiriam complectitur
Pannonia inferior, Pannonis nunc Hungaria, Græcis παιονία.

Panope.

Panope sive Panopeia nympha marina, Nerei & Doritis filia, sic dicta, à perspicuitate visus. Ino, oos. Bacchi nutrix, Tithonis conjux.

Papia.

Papia, Ticinum.

Paradisus.

Paradises, παράδεισος
Hortus voluptatis
Elisium, & campi Elisii, secundum poetam
Locus divini amœnitatis
Beatorum,

Beatorum, piorum sedes ac locus, Cic. Eden & Pardis Hebraicè, unde quidam paradisum deduci putans. Nam Eden deliciæ vel voluptas interpretatur, pro quo Symmachus transtulit Paradisum florentem, Aquila, hortum.

Parca.

Parcæ, μοῖραι, à parcendo per Antiphrasin dictæ, quod nemini parcant
Deæ fatales, fatidicæ, Fatidicæ sorores, Deæ faticanæ, Deæ triplices fati. Fata esse easdem existimant. Finguntur autem vitæ hominum præesse, & nendo eam ducere, quapropter Lanificæ sorores vocantur Mar. Si mihi Lanificæ ducunt non pulsa sorores Stamina, nec surdos vox habet ista deos
Nigræ, Stygiæ, immites, severæ, invidæ, tristes sorores, rapaces, feræ, impiæ, parcæ
Parcarum nomina, Clotho, Lachesis, Atropos.

Paris.

Paris alio nomine Alexander, Priami ex Hecuba filius, in Ida monte à pastoribus educatus, & postea in Græciam missus à Menelao, Helenam rapuit, unde Helenæ raptor Pastor & Adulter Idæus est dictus.

Parthi.

Parthi, Parthii, Parthæi
πάρθοι, πάρθοι, παρθαῖοι, populi cujusdam regionis Assyriæ.

Patroclus.

Patroclus, Menæti & Sthenelæ, filius, cum Achille educatur, & cum eo ad expeditionem Trojanam profectus, & Achillis armis indutus cum Hectore pugnans, ab eodem confossus occubuit, Actorides Menætiades & Menetia proles dictus.

Paulus.

Paulus, teste D. Hier. mirabilem sonat, ab Hebræis etymologiam mutuatus. Si Græca vox, quietem sonat à verbo παύομαι, sin Romana, pusillum significat
Doctor Tharsensis, quod ex Tharso Ciliciæ oriundus
Apostolus, seu doctor gentium
Summus vitæ mortalium magister
Organum electum. Vas electionis sacræ, Veritatis præco
Sapiens fidei architectus
Saulus dictus ante conversionem
Religionis veræ ac pietatis architectus.

Peloponnesus.

Peloponnesus, quasi Pelopis Insula est. Achaiæ regio, Apia prius appellata, Arx Helladis, ac Argos, vero Morea.

Penelope.

Penelope, πηνελόπη. Ulyssis uxor & Icari filia, hinc dicta Icaris, idos, Ovid. Et velut Icaridos famulæ periere, procique & Icariotis, apud Propert. incorruptæ castitatis ac pudicitiæ.
Ainea prius vocabatur.

Pentheus.

Pentheus, trisyl. fuit filius Eccionis regis Thebarum, ob contemptum sacrorum Bacchiâ matre interfectus
Echionides à patre denominatus, Ovid. Spernit Echionides, & alibi Contemptor superum Pentheus, Echione natus. Agenorea proles.

Perseus.

Perseus, dissyl. in nominativo, fingitur converso in auri guttam Iove, Natus ex Danaë filia Acrisii regis Argivorum. Hinc dictus Danaës natus. Abantiades.

Danaës

Daneia propago, Mant.
Danaeius heros, Ovid.
Stenobius, Abantius heros, Sid.
Inachides,& Inachius, Claud.
Inachius rubro perhibibetur æquore Perseus Neptuni
Acrisioniades dictus ab avo Acrisio Agrivorum rege, Ovid. & Medusæ victor.

Persia.

Persia, Persis, idos, περσις, & Persida, æ, Persidis ora, regio orientalis Medis contermina, cujus primus rex Cyrus, Man. Persidis ora divitibus gemmis fulvoque superbiat auro.

Persæ.

Persę, Persici dicuntur Gazetici: nam Gaza Persarum est opulentia Sid. Vina mihi non sunt Gazetica, Chia Falerna
Persæ etiam dicuntur Achemænei & Achæmnidæ, ab Achamene rege Persarum ditissimo
Arsacidæ quoque dicti, ab Arsace primo Persarum rege, Lucan. lib. 1. Illa plus vobis acie quam creditis actum est Arsacidæ.
Mantuanus: Pellea juventus, Arsacidas expugnat adhuc.

Pestum.

Pestum Lucaniæ oppidum aliter dictum Possidonis, authore Plin.

Petrus.

Petrus primus seu princeps Apostolorum. Chori duodeni primas, Cephas Chaldaicè sive Syriacè ut D. vult Hie à Cepha, id est, *Petra*, vel saxum qui prius vocabatur Bariona, id est, filius Ionæ sive columbæ ac Simon.

Claviger ætherius, cœlestis, senex Sabel. Clavigerum senem
Hamiger, id est, piscator, Porrigit humigeri dextore pensa senis.

Phasianæ.

Phasianæ, Phasidis aves, à Phasi fluvio Colchorum.
Phasiaci alites
Phasiæ, Scythiæ volucres, apud Iuve. & Stat. A Scythico missas Phaside aptat aves.

Phaeton.

Phaeton Solis & Clymenes fingitur filius Ovid. Solesatus Phaeton
Puer seu filius Clymenes, Bap. Non secus ac Clymenes, erret in axe puer. Clymenia proles, Ovid.

Phaetontiades.

Phaetontiades sorores Phaetontis, quas versas in populos seu alnos ferunt, Flebant populeæ juvenem Phaetonta sorores
Clymenides dictæ & Heliades, Ovid. Sic flevit Clymene, sic & Clymenides altæ

Phædra.

Phædra, regis Minois filia, ex Pasiphae conjuge, unde Pasipheia & Pasipheia filia dicta est.

Philocretes.

Philocretes Peantis filius & comes Herculis, quamobrem Pæantiades
Pæantesatus & Alcidæ comes est dictus.

Philosophi.

Philosophi, prius dicebantur Sophistę. Cæterum deinde pro locorum doctrinarumque qualiter diversa sortiti sunt nomina

Græcis Philosophi, id est, sapientiæ amatores dicti, & σοφοὶ, id est, sapientes inter quos rursum sectæ fuerunt diversæ, diversorumque nomenclaturis hominum distinctæ utpote Stoici à porticu, cujus sectæ author Zeno Philosophus, Cratis auditor, unde prius dicti Zenonii
Cynici ab Antisthene seu Diogene
Peripatetici, ab Aristotele de ambulatore
Academici, qui etiam sunt Platonici, utpote Platonem sequentes
Socratici, à Socrate denominati
Pythagoristæ qui Pythagorei & Pythagorici, a Pythagora dicti
Cyrenaici, ab Aristippo Cyrenæo, qui & Epicurei ab Epicuro qui voluptatem statuit summum bonum
Pyrrhonii quos Græci σκεπτικοὺς, id est, consideratores, ἀπορητικοὺς, i. ambigentes vocantur à Pyrrhone nomen habent
Nudipedes, ἀνυπόδες
Eretriaci à Menedemo inter Socraticos Phedri discipulo
Apud Persas olim Magi nomen erat honestum, idem quod sapiens, vel Philosophus
Apud Gallos Druidæ, vel Driiadæ, Sylvam inhabitantes in æstimatione erant
βραχμᾶνες
Brachmanes & Samanei, apud Indos ac Gymnosophistæ.
Apud Ægyptios, Prophetæ, Sacerdotes, Latinis sapientes
Assyriis Chaldæi dicti sunt à regione Hebraicè autem metasephim appellantur sapientes omnes orientales quorum mentio Danielis primo & secundo, Cic. testatur Pythagoram primum modestiæ gratia non sophum, sed Philosophum voluisse appellari.

Phocæi.

Phocæi, Phocenses, Phocaici, Cirthæi Castalii.

Phœnix.

Phœnix unica avis in Arabia. Soli sacer, unde dictus Titaneus & Soligena Bap. Malo ego Soligenæ Phœnicis fata subire
Alumnus Phœbi
Avis solis
Gangeticus, Assyrius volucris.
Titaneus ales, Claud. Hæc fortunatus nimium Titaneus ales, Regna colit. Vnicus, longævus, vivax, nobilis.

Pictones.

¶ Pictones, Pictavienses, Pictavi Galliæ populi.

Pirythous.

Pirythous, vel Perithous, πειρίθοος filius Ixionis, Borboneus, Perithoum est Theseus, Pylademque sequutus Orestes. Inter eos tantus fervor amoris erat
Dictus patronymico nomine Ixionides, Ovid. Hæc Ixionides ille
Threzenius heros
Ixione natus.

Pittacus.

Pittacus med. corr. Philosophus Lesbius, Sophistes Lesbius. Lesbosatus. Sido Noscere quod tempus Lesbo sate Pittace suades, Alii Mitylenæum fuisse scribunt.

Planetæ.

Planetæ, πλανῆται
Errones, Errantia sydera
Erronea, Erraticæ stellæ.

Plato.

Plato Aristonis filius, πλάτων, Philosophus

losophus à latitudine humerorum sic dictus, Horat. Pythagoran Anitique rerum doctumque Platona Antea ex avi paterni nomine Aristocles vocabatur Athenis natus, unde dictus Cecropius, Mant.

Cecropii interdum dulces invisere chartas. Adeò in omni disciplinarum genere & præsertim in philosophia excelluit, ut divinus Plato, Philosophorum Homerus vocatus sit.

Plautus.

Plautus, Farcinas natione, poëta Comicus, ab initio appellatus Plotus teste Festo, à pedum planicie quos Plotos Umbri vocant. Disertus, Iocosus, antiquus. Antiquum verbis Plautum revocare facetis.

Pleiades.

Pleiades, πλειάδες, signum stellarum septem ante genua Tauri ἀπὸ τοῦ πλέειν, i. pluere Latine Virgiliæ dicuntur, quod vere exoriantur. Aliquando est tetrasyl. Propertius. Non sic Pleiades faciunt nec aquosus Orion, aliquando abjicitur e, ut primum corripiat. Stat. Pliadumque nivosam

Athalanteæ dictæ, Ovid. & Athlantides filiæ Athlantis, Imbriferæ. Pluviæ tristes, nubulæ.

Pluto.

Pluto πλούτων, Saturni fertur filius: Iovis ac Neptuni frater. Hine dictus, Saturnius, Ovid. Haud ultra tenuit Saturnius iram. Umbrarum rex. Dux Erebi. Tenebrarum præses. Diis ditis. Tartareus, Orcus, Stygius, Lethæus.

Avernalis rex, tyrannus, Vocatus quoque Vejovis, Mart. Generque Cereris, Iuven. Ad generum Cereris sine cæde & vulnere cuncti Descendunt reges, & sicca morte tyranni. Tortor umbrarum immanis, Adamantinus, severus, Ater, Funestus, Tenebrosus.

Poëta.

Poëta, ποιητὴς, Vates
Divinus, Fatidicus
Elegantia fingens, scribens, componens carmina
Liquore Pegasæo saturatus
Divinorum oraculorum interpres
Interpres Apollinis, Deorum
Qui in bicipiti Parnasso somnia vit, Pers.
Aonios colens recessus
Castalio fonte potatus
Castalia natus dea
Sacra redimitus tempora lauro
Cujus Ambrosio frons nectare fusa est, atque Helicone sacro laverit amne comam
Arida cujus Clitorio sitis amne levatur. Natura ipsa instructus ad poëticam facultatem
Aoniæ gloriæ summa chelys
Divino correptus furore
Divino numinis afflatu concitatus
Interpres divinæ mentis
Cui frondes pandit Cirrha suos, & ampliori vena Piari fluunt liquores
In cujus pectus Maronis anima demigrasse creditur
Qui frontem, habet hædera virentem sequaci
Daphnei de fronde vel myrto cinctum habens caput
Cujus Pernasia lambit tempora Daphne.
Eloquio vincens Ciceronem, carmine Homerum, Musarum alumnus
Musarum aves, Theocrito dicuntur Poëtæ quod assidue sua modulentur carmina.

Pollux

Pollux.

¶ Pollux, vide Castor.

Polymnestor.

Polymnestor, & in litera circa in carmine Polymnestor, rex fuit Thracum, Propert. Et scelus accepto Thracis Polymnestoris auro
Ismarius rex vocatur, Ovid. & Odrysius, id est, Thracius.

Polynices.

Polynices, filius Oedipi Thebanorum regis, hinc Oedipodionides vocatur Statio lib. 1. Theb. Oedipodionides, furtim deserta pererrat
Ismenius & Cadmenos heros
Echinnius juvenis.

Polyphemus.

Polyphemus ingenti corpore Neptuni filius, unus ex Cyclopibus unoculus ab Vlysse exæcatus, ut fertur.
Ennæus dictus ab Enna Siciliæ urbe.
Ætnæus quoque ab Ætna monte, in quo Cyclopes reclusi
Neptunius incola rupis, Terribilis, trux, ferus, cæcus, Siculus.

Polyxena.

Polyxena pen. cor. Priami & Hecubę filia fuit formosissima, Catul. Alta Polyxena madefiens cæde sepulchra
Virgo Priameia Virg. vocatur lib. 3. Æneid. O fœlix una ante alias Priameia virgo.

Portugallia.

Portugallia, Lusitania.

Portunus.

Portunus deus portuum, Palemon Athamantiades, Melicerta.

Priamus.

Priamus filius Laomedontis pulcherrimus, Homero teste
Laomedontiades dictus, Virg. Laomedontiadem, Primum Salamina petentem
Senex Dardanius vocatur, Ovid.
Dardanii lacrymas non tulit ille.

Priapus.

Priapus med. prod. filius liberi patris ac Veneris fingitur hortorum deus.
Lampsacides, & Lampsacenus dictus quod in Lampsaco Hellesponti urbe coleretur, Virg. in Geor.
Hellespontiaci servet tutela Priapi,
Verpus quoque dictus ab inversa pelle. Salax, rigidus, procerus, ruber. Hellespontiacus deus.

Prometheus.

Prometheus προμηθεύς, pen. prod. à providentia sic dictus, Iapeti filius unus ex Titanibus ignem è cœlo fingitur surripuisse callidè
Iapetionides dictus, Cod. Iapetionides hoc vulnere turpidus
Iapeto satus, Ovid.

Propertius.

Propertius ex Mevania Umbræ oppido oriundus. Elegiographus, quod Callimachum in suis operibus secutus. Callimachus Romanus vocatus est. Quinti, Romaniq; aderit pagina Callimachi, blandus, lascivus, facundus.

Proserpina,

Proserpina dicta à Proserpendo, Persephone, Græcis Iovis ex Cerere filia, quam Pluto in uxorem rapuit in Sicilia, Persei filia
Erebi regina, Plutonia conjux

Tartarea, Phlegetentæa, Persephones
Dea triformis, Triceps
Stygia dea, Nigri Iovis invida conjux, apud Pon. Regina Erebi
Proserpina, teste Aæg. eademque Luna. Libera, Diana, Lucina, Trivia, Hecate & Noctiluca.

Proteus.

Proteus Oceani & Thetidos filius, Deus & vates marinus
Vertumnus Latinis dicitur
Carpatheus vates (quod aliquando in Carpatho insula regnavit) dictus, Virg. Est in Carpatheo Neptuni gurgite vates. Ceruleus Proteus
Mutans vultus: Hor. Quo teneam vultus mutantem Protea nodo
Æquoreus, sceleratus, ambiguus, miserabilis.

Protesilaus.

Protesilaus unus ex Græciæ Principibus, Latinis sonat primus mortuus. Auso. Protesilae tibi nomen sic fata dederunt, Victima quod Trojæ prima futurus eras. Philaceus heros, Iphiciades, Iphicenatus, Philacides dictus à Philace, Thessaliæ oppido, Ovid. Tristia Phylacide Thersites funera vidit Hæmonius vir apud eundem.

Pruscia.

Pruscia, Prutenia, Borussia olim
¶ Bruteni, Bructeri, Berussii, qui olim Cothones dicebantur.

Ptolomeus.

Ptolomeus Lagus, Ægypti & Aphricæ, nec non Arabiæ, pro magna parte rex post Alexandrum Macedonem
Tyrannus Niliacus, & Pharius à Pharo insula Ægypti, Luc. Phario satis esse tyranno. Quod poterat, Ab hoc deinceps Ægyptii reges Ptolomæi sunt appellati, ut Romanorum Augusti, Persarum Arsacidæ, Atheniensium Cecropidæ.

Puteolani.

¶ Puteolani Dicarchæi à justitiæ administratione: Sil. lib. 8. Prole Dicarchæa multo cum milite Graia.

Pylades.

Pylades, filius Strophii Phocensis, Phoceus juvenis dicitur, Ovid.
Adfuit insano juvenis Phoceus Oresti
Strophio natus, fidus, Hæmonius.

Pyracmon.

Pyracmon unus Cyclopum Vulcani minister, ab igne & incude quæ Ἄκμων Græcis dicitur nomen habens, Virg. Ferrum exercebant vasto Cyclopes in antro Brontes ac Steropes & nudus membra Pyracmon
Æmonides Ovid. dicitur. Durus, ferrugineus, flammeus, semper olens, oculis & nare igneus nudusque membra Pyracmon.

Pyrrha.

Pyrrha, uxor Deucalionis & Epimethei filia, hinc dicta Epimethis, Ovid. Inde Prometides placidis Epimethida dictis, Mulcet, Tytania quoque dicta, Ovid.

Pyrrhus.

Pyrrhus Latinè flavus sive rufus, fuit Achillis filius
Achillides hinc dictus, Ovid. Pirrhus Achillides animosus imagine patris, & Achilleus heros
Æacides Pyrrhus Mant.
Scyrius juvenis, apud Senec.

Pelasgus, Graius ferox
Neoptolemus antea dictus, authore Serulo.

Pythagoras.

Pythagoras, Philosophus Samius, filius Demarachi locupletissimi negotiatoris
Panthoides ab Ovid. dictus Celeber Samiæ telluris alumnus, Divinus, doctissimus.

Q

Quintilis.

QUintilis mensis, ideo dictus est, quod ordine sit quintus à Martio, qui apud Romanos sicuti apud Hebræos, Ægyptios & alias nationes, primus anni mensis erat, sed postea in honorem Iulii Cæsaris dictatus Iulius, ἰούλιος appellatus est, fervidus, æstifer, μεταγειτνιών Græcis quoque dictus.

R

Remus.

REmus frater Romuli, à quo interfectus, fratres autem Martigenæ dicti, Ovid. in quo Martiginæ non sunt sine crimine nati, & Iliadæ Ovid. Iliadæ fratres jura petita dabant.

Radamanthus.

Radamanthus Iovi ex Europa filius & rex Lyciæ & unus judicum inferorum cum Minoe & Æaco
Agenorides dictus Mant. Qualis Agenorides Lycia Radamanthus in ora. Iuridicus, inexorabilis, vide Minos.

Rhagusium.

Rhagusium Dalmatiæ civitas, prius dicta Epidaurus

Rhamnusia.

Rhamnusia dea fortunæ, Nemesis dea cæca Rhamnusis, idos, Cic. Sors Norcia dea, Dea instabilis, bifrons, inconstans, lubrica, fallax.

Rhenus.

Rhenus & Rhenum, nobilis fluvius ex alpibus oriens, hinc dictus Appæninigena, Mantu. Appæninigenæ prope saxea flumina Rheni. Belgas à Germanis dividit duobus ostiis in Oceanum septentrionalem influens. Virg. Extremiq; hominum Morini, Rhenusque Bicornis, Hor. Aut flumen Rhenum aut pluvius describitur arcus, Teutonis amnis, gelidus, glacialis, tumidus, saxosus, bifidus.

Rhesus.

Rhesus filius Strymonis Thraciæ rex bellicosus
Odrysius dux Ovid. Exigit Odrysii facta cruenta ducis. Thrax, Threicius. Sythonius.

Rhodus.

Rhodus civitas & Insula inter Asiaticas tertia, quod Lesbus & Cyprus sint majores
Ophiusa, ὀφιοῦσσα, per duplex ss ante vocabatur, & Æthrea, deinde Stadia, postea Telchin. Insula Solis Carthe, Aurificis quondam ditata est, Insula solis, hinc dicta Phœbeia, & Phœbæa, Ovid. Phœbæamque Rhodon, & Ialysios Thelchinas. Nunquam enim cœlum tam nubilum est, teste Solin. ut in Sole Rhodos non sit.

Rhutheni.

¶ Rhutheni, Russi, Rassiani olim & Rhuthones.

¶ Russia, Rutenia.

Roma.

Roma, Urbs proprie per Antonomasiam, Regina urbium
Romulea urbs. Valentia prius vocata à robore, quod Græcis Ῥώμη
Urbs Quirinalis, Martigena, bellicosa, superba, Latialis, potens, Martia, Auson. Martia, Roma triplex equitatu, plebe, senatu
Cœli vicaria, Mant. Quo Italia exultat, cœlique vicaria Roma
Roma septicollis quoque dicta à septem collibus. Urbs æterna dicitur, Suet. Urbis ab æternę, Urbs togata à Prudentio.

Romani.

Romani, Romulei
Romuli, Romulidæ
Æneadæ ab Ænea
Iulæi ab Iulo, Lucan. lib. 1. Phrigiiq; penates Gentis Iuleæ
Latiales, Romulares, Turba Quirini
Quirites, Romuli gens antiqua, Catul.
Gens Romulea, togata
Trojugenæ, apud Livium, quod ex reliquiis Trojæ
Dardanii, Rerum domini, Virg.
Romanos rerum dominos gentemq; togatam.
Celeres, Trossuli, Flexamines.

Romulus.

Romulus, Ῥωμύλος Martis & Iliæ filius, Romanæ conditor urbis, frater Rhemi, primusq; Romanorum rex. Dictus autem est Quirinus, à Quiri hasta, qua assidue utebatur, vel quod Cures vicerit, Sil. Armiferi sacra Quirini
Martigena, id est, Marte natus, Mavortius, Ausonius, Romanus potens.

S

Saba.

Saba civitas regia Æthiopiæ, quam Cambyses Meroen denominavit, hanc Nilus circundans inexpugnabilem reddebat. & quia thus mittit Thurifera appellata. Item Panthea, Panthaica & Sabea tellus, Incolæ, Sabæi, Thurifera gens dicuntur.

Sabini.

Sabini, qui Sabelii, Sabellici, Sanitesque, antiquissimi sunt Italiæ populi indigenæ atque Aborigenes.

Sagittarius.

Sagittarius, signum cœleste, Chiron. Phillyrides Arcitenens, Saturnigena Doctor Achillis
Phillyrius heros, sagittifer, semivir, Virg. Semivir arcipotens subit & Capricornus aquosus.

Salamin.

Salamin, sive Salamis, σαλαμὶς & Salamina, insula in Euboico mari, contra Athenas sita, in qua urbs ejusdem est nominis
Hinc Salaminii & Salaminiaci.

Salamacis.

Salamacis fons in Caria juxta Halycarnasum, Dictus Venereus.

Salomon.

Salomon, Hæbraica dictio, per *a* in prima scribitur, & interpretatur pacificus, Davidis & Bersabæ filius
Rex Solymus seu Hierusalem, Mant. Qualis erat festis gradiens ad templa diebus, Splendidus & Salomon spectabilis auro, Polit. Mentis opumque potens Salomon, Sapientissimus habitus.

Salmoneus.

Salmoneus.

Salmoneus, σαλμωνεύς, filius cujusdam Æoli regis ventorum, atque Elidis rex, in qua scilicet regnavit, Virg. Vidi & crudeles dantem Salmonea pœnas. Dum flammas Iovis & tonitrui imitatur olympi.

Æolides, filius Æoli, Mant. Curruque volanti, Æolidem aggressum tonitru.

Samos.

Samos, Insula in mari Icario, dicta Iunonia, i. sacra Iunoni, Ovid.

Et jam Iunonia læva parte Samos fuerat, ac Threicia, Virg.

Threiciamque Samon, quæ nunc Samothracia fertur

Parthenia prius nominata, ut scribit Varro, fœcunda, illustris, pulchra, vetus.

Samothracia.

Samothracia, ut aliqui scribunt prope Thraciam, cum urbe ejusdem nominis, insula est

Dardania prius dicta & Leucosia

Gentile Samothrax & Samothracius.

Sara.

Sara Abrahami Patriarchæ uxor, à domino Sarai vocata, Isaac mater

Isacipara, Mant. Gentilis Isaciparæ quæ usurpat nomine Sarræ.

Sardinia.

Sardinia, Insula in mari Ligustico, à Sardo Herculis filio, sic dicta cum prius Sandaliotes ab effigie soleæ appellaretur, & Ichnusa, à similitudine vestigii, Syl. lib. 17. Inde Ichnusa prius Graiis memorata colonis. Mox Lybici Sardus generoso sanguine fidens Herculis, ex sese mutavit nomina terræ,

¶Hinc Sardi, Sardoi, Sardonii, Sardonienses. Et à præcipua civitate quod Iole à priscis vocabatur Iolenses.

Sarmatæ.

Sarmatæ vel Sauromatæ Scythiæ populi, vagi plerumque domicilia mutantes, plaustris pro domibus utentes, pascunturque lacte equino, unde eos, ἱππομολγοὺς equorum mulsores, & γαλακτοφάγους lacte vescentes vocant.

Hamaxobitæ Pomponio, Hamaxobii Ptolomæo dicuntur, nunc vulgo Poloni, Tartari, Lituani, & Prussi, vide Moschi.

Saturnus.

Saturnus, χρόνος, filius fuit Cœli & Vestæ

Leucadius falcifer & falcitenens deus Ponti, Miratus & ipse Falcitenens deus

Falciger falcatus, Pomp. falce potens feriet Saturnus, Tristis, profugus, senex, Sterculeus à Romanis dictus propter inventum stercorandorum agrorum.

Scorpio.

¶Scorpio & Scorpius, σκορπίος

Nepa, Nepes

Octopes, Ovi. ὀκτάπους, Venenifer, ardens, dirus, mortifer

Mant. vel acuto mortifer ungue Scorpius

Est quoque signum cœleste.

Scylla.

Scylla Phorci fingitur filia, saxum est reddens mare Siculum importuosum, plerumque periculis

Nereia virgo dicitur, Ovid. Illam non avidis canibus Nereia virgo

Phorcis vocatur Fausto, ipsáque Circæa versa est medicamine Phorcis. Immanis, vorax, rapax, impia, latrans, Mant. Nunc vada latrantis Scillæ, nunc ora Charybdis.

Scythia.

¶ Scythia Europæa, σκυθία, Septentrionalis regio, à Scytho Herculis filio (ut inquit Hieronymus) ita dicta

Mæotis ora vocatur à Meotide palude.

Scythæ.

Scythæ, Scythici, Septentrionales populi

Nomæi prius dicti & Magogæ, teste Iosepho, à Magog filio Iaphet. Arimaspi, Agathusi, Geloni

Riphæi, à Riphæis Scythiæ montibus, Virg. lib. 2. Geor. Gens effrena virum, Riphæo tunditur Euro

Mæotii & Mæotici, à Meotide palude, Hyperborei

Tanaitici à Tanai fluvio, Sidon

Telluris Tanaicum rebellem

Bosphorani à Bosphora Thracio Sidon, Plaudentes stupuere Bosphorani

Borysthenidæ, ab ejusdem regionis fluvio Borysthene longe uberrimo.

Semele.

Semele, Cadmi filia, materque fingitur Bacchi

Cadmæis dicta, Ovid. Talibus ignaram Iuno Cadmæida dictis formarat

Formosa, Euchia, Thebana miserabilis.

Semiramis.

Semiramis, Assyriorum regina formosa, Ovid. Qualiter in thalamos formosa Semiramis esse Dicitur. Regina Babylonica vocatur.

Sicilia.

Sicilia, Sicania, Sicula tellus, Trinacria, Trinacris, triquetra, triquetris vocatur. Ovid. lib. 1. Metam. Vesta Gigantæis injecta est insula membris, Trinacris, Stat. lib. 2. ser. Quid militibus promissa triquetra, Lucretius lib. 1. Insula quam triquetris terrarum gessit in oris, Sicelis ora quoque dicitur.

Siculi.

Siculi, Sicani, Sicanii, Lilybæi à Lilybæo promontorio: Virg. lib. 3. Æneid. Et vada dura ego saxi, Lilybæi cæcis

Ennæi, ab Enna urbe

Liparæi & Liparenses, à Lypara insula. Sidon. Stravit sub Liparensibus caminis.

Taurominitani à Taurominio monte Siciliæ, Nesciades.

Arethusii, & Arethusæi, ab Arethusia fonte Siciliæ, Sillius lib. 14. Erigitur subitas in spes Arethusia proles, Claud. lib. 2. de raptu, Quas Arethusæi latices, quas advena nutrit Alpheus

Agathoclæi, ab Agathocle rege Siciliæ, Sil. lib. 14. Hic Agathoclæis sedes ornata trophæis

Dicuntur etiam ab insulis vicinis Siciliæ, Æoli. Depranitani à Deprano promontorio Siciliæ, Sido Agonem Depranitanum.

Sina.

¶ Sina Arabiæ mons, qui Oreb quoque dicitur, in quo Moses legem accepit.

Sirenes.

Sirenes à Poetis finguntur filiæ Acheloi & Calliopes Musæ in Siculo mari habitantes; Ovid. Monstra maris Sirenes erant quę voce canora, Quaslibet admissas detinuere rates
Acheloides & Achealoides dictæ Ovid. Achealoidumque reliquit Sirenum scopulos, Tyrrhenæ, Acheloiæ volucres
Siculæ, subdolæ, dulces, blandæ, vagulæ, virgines, volucres.

Sisyphus.

Sisyphus pen.cor. σίσυφος, filius fuit Æoli, Latro in Istmo, qui hospites magno saxo opprimebat, & tandem à Theseo occisus grande saxum supra montem portare & devolvere cogebatur apud inferos. Ovid. Aut petis aut urges rediturum Sisyphe saxum.
Æolides dictus & Æolius senex defessus, inquietus, Infœlix, Hortator scelerum, Virg.

Sol.

Sol ἥλιος, Hebræis Schemech dicitur, Assyriis Adad. Persis Mitra μίθρα
Phœbus, φοῖβος
Phœbeius orbis, ignicomus, calidus, radiatus
Titan, avus solis, unde sol quoque dicitur
Apollo quasi mala pellens, Pean, ἀπὸ τȣ̃ παύειν
Liber prima prod.
Ianus, Diespiter, quasi diei pater, Horat. Matutine pater, seu Iane libentius audis
Aorus, Planes, Pont. Hunc nitidum Phaneta vocant, quod surgat Eoo. Oculus mundi, Cabel. Mundanusque oculis fulgor splendentis olympi.

Strophades.

¶ Strophades, insulæ duæ in Ionio mari, ab aliis Plotæ dictæ.

Symplegades.

Symplegades συμπληγάδες, antepenult.prod.insulæ duæ in Bosphoro, Cyaneæ ab aliis dictæ, Sabaudia, vide supra Allobroges.

Syracusani.

Syracusani & Syracusii, & Arethusidæ ab Arethusa fonte Pachino, Syracusisque præclarissimæ Sciciliæ urbi vicino sic dicti, Ovid. utque Syracusas Arethusidas abstulit armis Claudius.

Syria.

Syria Asiæ regio nobilissima continens in se Phæniciam, Mesopotamiam, Palestinam in qua Iudæa, & Babylonia, quæ & Assyria dicitur.
¶ Hinc Syri σύροι Serii Siriaci, Iudæi, Phœnices
Palestina, à Philistium sic dicti, Orontæi ab Oronte fluvio Phœniciæ.

Syrtes.

Syrtes duo sunt loca sive sinus periculosissimi in extrema Aphrica, quas efficit inaccessas mare reciprocum ac vadosum
Paretoniæ à Paretonio urbe Ægypti dicti, Lepticanæ quoque à Lepti urbe Affricæ, Luca. Usque Paretonias Eoa ad littora syrtes. Afræ, Lybicen, vadosæ, arenosæ, barbaræ, naufragæ, æstuosæ, procellosæ.

T

Tantalus.

Tantalus, Iovis filius, Phrigiæque rex
Pelopis infidus pater, Horat.
Garrulus Phrigius senex, Senec.
Vocatur, Sitibundus siccus proditor.

Tartari.

Tartari, Nomades prius dicti.

Tartessus, Carteia, vide Carteias.

Temsa.

Tempsa, Temese, τεμέση
Brutiorum oppidum.

Tereus.

Tereus, τηρεὺς dissyllaba, rex Thraeum Martis ex Bistonide nympha filius
Bistonius rex, Virg. dictus
Odrisius rex, Ovid.
Thracius, Threicius, Ismarius tyrannus, Ovid. Quid scelus Ismarii quereris Philomela, tyranni, Impius, Incestus, infidus, immitis, iniquus, Stat. Ut iniquum Terea clamat.

Teucer.

Teucer filius Telamonis regis Saliminis ex Hesiona Laomedontis filia
Laomedontiades hinc dictus, Mant. Laomedontiadem Teucrum genitoris ob iram è patria pulsum
Salaminius quoque dictus.

Thales.

Thales, unus ex septem Græciæ sapientibus
Milesius, Mileto genitus, Sido
Thales Mileto genitus vadimonia damnans.

Thebe.

Thebe, bes, Theba, bæ, & Thebarum civitas in Ægypto, à Busiride rege Ægypti condita, Græcis Heliopolis, Solis civitas vocatur, centum & quadraginta stadiorum quæ centum habuit portas, Iuve. Atque vetus Thebe centum jacet obruta portis venustæ, nobilis, inclitæ, claræ centi fores hecatompolis.
¶ Hinc Thebais, idos θηβαὶς & Thebaida dæ, ab accusativo Græco ac regio Thebaica à Thebe sic denominata, Ægypti pars secundum Nilum, hujus frequens mentio in vitis patrum
Est alia Thebe in Bœotia à Cadmo Agenoris filio, aut ut alii volunt, ab Ogyge ædificata, & post ab Alexandro magno eversa, quæ & Draconigera dicebatur, quam hyptapylon vocat Apuleius, quod Septem portas habuerit
Dircæ à Dirce fonte dicta.

Thebani.

Thebani, Thebæi, θηβαῖοι.

Themistocles.

Themistocles, Atheniensis Neocus filius, hinc vocatus
Neoclides, Ovid. Arma Neoclidem qui Persica contudit armis.

Thermodontiæ.

Thermodontiæ & Thermodontiaci, Sacræ, Aramei, Scithia Asiaticæ sunt populi, Plin. lib. 6. Ultra sunt Scytharum populi, Persæ illos Sacas universos appellavere à proxima gente; antiqui Arameos.

Theseus.

Theseus filius fuit Ægei regis Athenarum.

Ægides

Ægides hinc dictus Sido, Atticus Ægides rupit Marathonide quercu Heros Troexenius, Ovid. Hæc Ixionides illic Troezenius heros, Cecropides

Neptunus à Neptuno patre secundum Plutarchum perfidus, perjurus, crudelis, ingratus armiger.

Thessalia.

Thessalia, Æmonia, Pharsalia, Æmathia, Amathetis aut Thessalis ora, Macedonia, prius dicta

Pyrrhea à Pyrrha Deucalionis uxore

Campi Philippici, Larissa

Mynia Pagasea Pellua arva

Iolciacum solum.

Thessalici.

Thessalici, Thessalidæ, Iolciaci ab Iolcho Thessaliæ civitate: Virg. in Cyri Regis Iolciacis animum desigere votis Meliboei, & Melibenses a Melibæa urbe Thessaliæ, Pegasæi à Pegasa urbe, Ovid. lib. 7. Iamque fretum Minyæ Pegasæa puppe secabant.

Atracii, Atracidæ, ab Atracio, qui Magicas artes ibidem edocuit

Peneii à Peneo fluvio Thessaliæ, Ovid. lib. 12. Exigit Atracides, Peneiaque arva pererrat

Lapitheii à Lapithis populis Thessaliæ. Idem Ovid. Et cum Lapitheia tecta intrarant

Pelethronii à populis ejusdem nominis, Peliaci à Pelio monte Ovid. 1. Fast. Summáque Peliacus sydera tangat apex

Pheræi, Seneca Pastor Pheræos Delius pavit greges, Ovid. in epist.

Ipse repertor opis vaccas pavisse Pheræas Fertur

Amphrysiaci ab Amphryso fluvio, Stat. lib. 1. Syl. Ant. Amphrysiaco pastor de gramine campi

Pharsalii, Pharsalici, Luca lib. 6.

Qua juga devexus Pharsalica porrigit Hemus

Hemonii, Hæmonidæ, Poli in Manto Hæmonidis refer & Brontem, Vulcaniaque antra, Val. Flac. lib. 6. Sunt littore fixi Hæmonidæ

Magneses & magnesii à civitate Magnesia, fœminina magnesis Magnessa, Horat. lib. 1. Car.

Magnessam Hyppolitem dum fugit abstinens

Larissæi à Larissa Thessaliæ oppido

Centaurei à Centauris, Statius Sperchiusque minax, centaureusque Lycormas

Lapithonii à Lapithis. Idem Stati.

Confudêre modos, puerum Lapithonia nympha

Ossæi ab Ossa monte, Stat. lib. 12.

Nec Ossæi bello cecidere bimembres Pholoëtica à Pholoe, Sido, Non sic Pholoëtica monstra, Atque Peletronios, Lapithas Semeleius Evan. Miscuit.

Æmathii Philippæi à Philippis campis Thessaliæ, Luca. Romanos acies iterum videre Philippi.

Thetis.

Thetis idos, uxor Pelei Regis Thessaliæ filia Nerei, Amphitrite.

Achillis mater, primam corripiens inter maris refertur numina, à poetis passim vocatur Nereis, Nerei filia, Ovid. Nereis ingreditur consueta cubilia Doris

Mater Cerulea, aquosa, æquorea, undiflua, undosa, circumflua, undivaga.

Thracia.

Thracia, Thraces es, & Thraca, cæ. Θρᾴκη, Ovid. Armigeram Thracen qui regat alter erit

Lycurgi regna, Ismaria, Rhodopopeia tellus, Scytonia, Strymonia

Bistonia

Bistonia, Bistonis, Schytonis ora
Terra Ædonis ab Ædone monte Thraciæ, Mavortia, gelida, horrida, sæva, bellicosa.

Thraces.

Thraces, Thraci, Thracii, & Thracenses
Mantini, à Mantinis Thraciæ populis, Virg. in Cyri. Votô Mantina si qui de gente ventris
Ismarii ab Ismaro monte Thraciæ
Pangæi à Pangæo Thraciæ promontorio, Ovid. lib. 3. Fast. Iamq; erat ad Rhodopem Pangæaq; flumina ventum
Odrysii à populis ejusdem nominis Scyonii Edonides
Rhodopeii à Rhodope monte
Abderitani, ab Abdera urbe Thraciæ, Mart. lib. 10. Abderitanæ pectora plebis habes
Bistones, Bistonii, Bistonidæ, à Bistone fluvio
Oeagrii ab Oeagro fluvio Thraciæ. Hinc Orpheus Oeagrius
Ædoni ab Ædone Thracis monte
Bosphorani, Bosphorei, Sidon.
Bosphoreis Elephas inglorius ora tributis
Boristhenidæ à Boristhene fluvio Thraciæ Bap. Pius, Mitior ad sævos aura Boristhenides.

Thule.

Thule insula ultra Britanniam & Orchadas ultima ex cognitis à Romanis: Unde Virg. in Geor. Tibi serviat ultima Thule. Nunc Islandia vocatur. Terra glacialis Ulterior terra inventaque Gronlandia Finlandia seu Finnovia, ut Plin. scribit, & Laponia.

Thusci.

Thusci, Ethrusci, Tyrrheni.

Thyestes.

Thyestes Pelopis fingitur filius, Atrei frater, Tantalique nepos
Tantalides hinc dictus Ovid. Tantalidæ fratres absint & Iasonis uxor. Dirus, crudus, rigidus, sævus.

Tigris.

Tigris τίγρις è paradiso terrestri creditur habere originem propter velocitatem sic dictus, nam instar belluæ nimia velocitate decurrit pergitque contra Assyrios
Achæmonius dictus, i. Persicus ab Achæmone Persarum rege, Claud. Misit Achæmonio quicquid de Tigride Mædus Violentus, rapidus, rapax, celer.

Tityus.

Tityus, trisyllab. Terræ creditur filius, tantæ magnitudinis gigas ut jacens novem occuparet jugera, Ovid. Viscera præbebat Titius lanianda, novemque jugeribus districtus erat
Alumnus terræ hinc dictus, Virg.
Nec non & Tityum terræ omniparentis alumnum
Et Terrigena, Statius, Terrigenam Titium, Fœdus, incontinens.

Tongrinum.

Tongrinum, Octavia dicebatur quum regni caput esset condita à Torgoto, 597. annis ante Christi adventum.
¶ Tongri Galliæ Belgicæ populi vulgo Brabantini vocantur.

Trajectum.

Trajectum Mosæ à trajiciendo sic dictum, & superius vocatum, Brabantiæ

tiæ collimitaneum, à nonnullis Advaticum vocatur.

¶ Trajectum inferius, quod & Ultra trajectum & prius Wiltaburgum vocabatur, nunc Archiepiscopi sedes.

Troja & Trojani.

Troja, Teucria
Dardanea, Pergamus
Troas, civitas ipsa, teste Hier. & regio in qua Troja
Ilion & Ilios, celeberrima olim Phrygiæ civitas
Arx erichthonia, Priameia regna
Sanctis in Rhemi ripa olim parva Troja dicebatur, est sub ducatu Clivensi, condita à Trojade. Vetera nuncupatur à Cæsare.

¶ Trojæ Epitheta. Vetus, antiqua, perjura, perfida, Dardana, Phrygia, Idea, Hectorea, Laomedontæa à rege Laomedonte.

Trojani, Troes, Troici, Trojugenæ, Erichthonii ab Erichthonio filio Dardani, Virgil. In Culice urit Erichthonias oriens cum ignibus arces. Idem Erichthonias prostravit funditus arces
Idæi ab Ida monte. Ilii, Iliaci, Iliadæ, Æneadæ, Hectorei, Hectoridæ, Dardani, Dardanii, Dardanidæ, Teucri, Teucrigenæ, Phryges, Phrygii, Rhœtæi à promontorio Trojæ, ut Sigæi Pergamei
Laomedontæi, Laomedontiadæ, Anchisæi, Anchisiadæ, Priamæi, Priamidæ.

¶ Trojanæ mulieres, Troades, Iliades, Teucrides, Dardanides.

Treveris.

Treveris, oppidum vetustum in Gallia Belgica
Augusta Trevirorum, quod Romani olim insignem curiam causarum cognoscendarum ibidem habuerint sic dicta
Hinc Trevir.
Treviriorum, & Trevirenses populi.

Tunetum.

Tunetum, aliter Tunitum, τυνὴ, civitas Aphricæ seu Lybiæ, regis Libyei Metropolis, cujus incolæ Tunetæi & Tunicę, τυνοαῖοι, qui & Aphri seu Aphricani.

Tyber.

Tyber, eris, Tybris, bris, & Tyberis hujus Tyberis, & in sacris Tiberinus. Italiæ fluvius, qui prius vocabatur Albula ab aquarum colore, Ovid. lib. 2. Fast. Albula quem Tyberim mersus Tyberinus in undis, reddidit, hybernis forte tumebat aquis
Tyberina palus, apud Prudent.
Appæninigena, Ovid. Appæninigenæ quam proxima Tybridis undis, Romuleus, Tuscus, Ausonius, arenosus, altus, nubilus, Tyrrhenus.

Tydeus.

Tydeus, filius fuit Oenei regis Ætolię seu Calidoniæ
Oenides hinc dictus, Stat. Advolat Oenides
Oenius, Achelonius heros, Stat. Ecce furens rapto venienti Oeneius heros
Impiger, Egregius, fulmineus, turbidus, cruentus.

Typhæus.

Typhæus, trysil. alio nomine Tiphon & Typhos. Similiter Terræ filius fingitur, & Gigantum omnium ferè maximus. Centimanusq; & anguipes, Ovidius, Nec quo Centimanum dejecerat igne Typhæa, arduus,

arduus, vastus, tetricus, terribilis, ferus, immanis.

V

Venetiæ.

Venetiæ, olim Henetia dicebatur, authore Servio, meliusque aspiratur, & frequentius plurali numero Venetiæ, ἐνετίαι, in mari Adriatico, civitas insignis
Urbs aquosa dicitur, Sab. pater urbis aquosæ. Dexter ades cœptis Ab Henetis populis sic dicta, qui post Bellum Trojanum cursum huc è Paphlagonia tenuere, authore Pli.
Veneti. Heneti, Paphlagones prius dicti.

Venus.

Venus amoris dea fingitur formosa, & è maris spuma orta. Unde vocatur Aphrodite, Aphrogenia ἀφρογένεια & Aphrodisia, diversa habens nomina à locis ubi Venerem summis honoribus coluerunt
Amathesia, Amathasus, & Amathuntis, ab Insula maris Ægei, quæ Amathus dicitur
Citheris, Cithereis, Cithera, & Cichereia à Cithera urbe
Cypris, Cypria, Cyprigena, Etycina in Cypro genita, Mantuanus
Cyprigenæ campos
Idalis, Idalii regina
Idali, à monte Cyprio Idalio
Papha, Diva, Paphi, Claud.
Alcidalia, ab Alcidalio fonte Bœotiæ.
Dionæa, a Dione matre, Ausonius Sacra Dioneæ matri
Spumigero orta salo
Nata freto, Mant.
Genetrix Æneia, Æneadum
Luxuriæ nutrix
Scortorum præses & magistra
Mater adulterii, libidinum, amorum
Mant. Mater adulterii Venus est, stuprique repertrix.
Ebria, insana, vino madens, Ignea, incentiva, salax, nefanda, incesta, desultoria, fallax, blanda, voluptuaria, deliciosa, jucunda, lasciva, perniciosa.

Vesperus.

Vesperus sub solis occasum refulgens, Vesper.
Vesperugo, hesperus
Ἕσπερος, cum aspiratione
Nuncius, index noctis, apud Senec.

Virgilius.

Virgilius, Maro Andinus heros
Andius seu Andæus vates à viro quodam patria Virgilii, qui Andes vocabatur juxta Mantuam
Latialis Homerus, apud Faust.
Homerus, Mantuanus, Maro
Minciades, Iuvenal. Illos Minciadæ celebrat dulcedo Maronis
Mincigena quoque dictus, à Mincio fluvio, Mant. Et lota Maronis æquora Mincigenæ doctus
Facundus, Fatidicus, altiloquus, grandisonus, Castalius.

Ulysbona.

Ulysbona, aut ut alii scribunt, Ulyssybona & Olisyppo, civitas in Hispania, Portugalliæ metropolis hodie Lysbona vocatur, ab Ulysse condita. Strabo Ulysseam appellari scribit.

Ulysses.

Ulysses, Græco ὀδυσσεύς, filius Laertæ regis Ithaces
Laertiades à Laertia prole: hinc dictus, Laertius heros
Dux Naritius ab insula Narito
Dux Dulichius, Ithacus, Ithacensis, à locis in quibus regnavit.

Laboriosus, callidus, providus, disertus, fallax, subdolus, cautus, varius, tardus, Pellitropus.

Ursa major & minor, vide *Arctos sub litera A.*

Vulcanus.

Vulcanus, filius Iovis & Iunonis, prius dictus Mulciber, quod ferrum mulceat: Ovid. Mulciberis capti Marsque Venusque dolis.

Lemnius, cognominatus ab Insula Lemno in quam cœlo dejectus decidit, ubi officinam dicitur habere, & deorum arma fabricare, Iovisque fulmina

Iunonigena quoque dictus Iunonius, Iovialis, Iunonia proles

Rex ignis, flammeus, ardens, ferrugineus, pulverulentus, niger, claudicans, Faber Iovis

Pater Lemnius, Virg. Hæc pater Æoliis properat dum Lemnius oris.

FINIS.

Tho: Hans

a

Edward Chebsey

1677

